Digitized by Sarayu Trust Foundation, Delhi and eGangotri.Funding by MoE-IKS

ॐ

"श्री काशी विश्व पञ्चाङ्गम्"

संवत् २०२७

"पं० प्रेमदत्त शास्त्री"

जहाँगीराबाद

(बुलन्दशहर)

उ० प्र०

CC-0. In Public Domain. Kirtikant Sharma Najafgarh Delhi Collection

Digitized by Sarayu Trust Foundation, Delhi and eGangotri Funding by MoE-IKS

[illegible] मे पाद मूल के जन्म चरण में पिता को
दूसरे में माता को। तीसरे में धन को। चौथे में
शुभ है। रेवती श्लेषा ज्येष्ठा में चौथा पिताको
तीसरा माता को दूसरा चतु को जन्म शुभ है।

अल्प	३	अल्प	
फल	४	राजा	पाया —
पुष्प	२	मंत्री	आर्द्रा से १२ नक्षत्र चांदी के
पत्र	१४	परिवार	ज्येष्ठा से ८ नक्षत्र तांबे के
शाखा	८	माता	रेवती से ३ नक्षत्र सोने
त्वचा	११	भ्राता	के पाये। शेष लोहे के
स्कंध	५	धन	पाये।
मूल	८	मूल	राहु ३ केतु ८ उच्च
			राहु ८ केतु ३ नीच

[illegible] त्रिशत विशेषमाहु

रविशशि विबुधेज्ये उच्चमे चाष्टवर्गे।
अधिक सुहृदभेषु नूनमाहुर्मुनीन्द्राः।
यदि रविवसुसंस्थे तुर्यगेहः स्वरास्यात्
हरति सकल दोषान् पाणिपीडे विशेषः॥

CC-0 In Public Domain. Kirtikant Sharma Najafgarh Delhi Collection

Digitized by Sarayu Trust Foundation, Delhi and eGangotri.Funding by MoE-IKS

॥ श्री विश्वनाथो विजयते ॥

नमो नमस्तेऽखिलमन्त्रदेवताद्रव्यायसर्वक्रतवे क्रियात्मने । वैराग्यमुक्तं [illegible] विभुगुरवे नमो नमः ॥ वाराणसीपरिसरे सविधे सुनद्या: प्राक्प्रतीच्यमतिमाति [illegible] । ज्योतिर्विदार्यैर्विबुधैर्विकोणैं विद्यागुरुपर्वतिकालैः सुपूर्णं । सत्यव्रतं सत्यपरं त्रिसत्यं सत्यस्य योनिर्निहितं च सत्ये । यस्य निःश्वसितं वेदा यो वेदेभ्योऽखिलं जगत् । निर्ममे तमहं वन्दे विद्यातीर्थं महेश्वरम् ।

एकस्त्वमात्मा पुरुषः पुराणस्सत्यः स्वयं ज्योतिरनन्त आद्यः । निःसीमा [illegible] उपाधितोऽमृतः ॥ श्रीभारतीयमुकुटस्य सुपादपद्मौ [illegible] विजयते तिथिपत्रमेतत् ॥ श्रीहिन्दूविश्वविद्यालयकल्पवृक्षो प्रीतिविजयं सततं नमोभिः ॥ सत्यस्य सत्यमृतसत्यनेत्रं सत्यात्मकं त्वां शरणं प्रपन्नाः ॥ सत्यज्ञानप्रचारार्थं, पञ्चाङ्गं निर्मितं विभो । त्वत्प्रसादाद्धि देवेश भूयाद्विद्वद्भिरादृतम् ।

सूचीपत्रम्

ज्योतिष विषयाः

विषयाः	पृष्ठे
भूमिका	२
संवत्सरादिफलं विशोपकबलञ्चेति	३
ग्रहणविवाहादि मुहूर्ता :—	४
अनेकविधमुहूर्त्तबोधकचक्रम्	५
व्रतपर्वादिवैवाहिकगणनाचक्रम्	६
गणनागर्णेक्य दिचक्रम्	७
अक्षांशदेशान्तरसारिणी	८
चरसारणी समर्थाविरूप	९
यात्रादिचक्रम्	१०
पत्राः	११...३४
आयुर्विचारादिः	३५
दशान्तर्दशावर्षादिः	३६
अष्टकवर्गगोचरादिः	३७
गृहादिविचारः	३८
गृहपिण्डाद्यादिचक्रम्	३९
लग्न, दशमलग्नसारिणी	४०
दश्यग्रहा वर्षफलादिविचारश्च	४६-४८

पूजाविधिकथादि विषयाः

विषयाः	पृष्ठे
पूज्यपादस्वर्गीयमालवीयजीकृत-हिन्दूधर्मोपदेशः	१
महामृत्युञ्जयजपविधिः, [illegible]	६
षोडशोपचारैः देवपूजनविधिः	४०
प्रातः स्मरणं, नित्यसंध्याविधिः, तर्पणविधिश्च ।	४१
सर्पस्यावशिष्टोभागः, पार्थिवपूजनम्, तुलसीपूजनं, बलिवैश्वदेवपार्थीपूजा, पञ्चमहायज्ञाः, यज्ञोपवीतधारणमन्त्राः, गोदानादिविधिश्च	४२
भाद्रपदमासे ४ व्रतकथा हिन्दीअनुवादसहिता ।	४३
हरितालिकाव्रतकथा	४४
अनन्त १४ व्रतकथा	४५

कथाविषयाः

चैत्र शुक्ले ९—श्रीरामकथा ।
वैशाखकृष्णे ३०—वस्तुप्रस्थीयमनुस्वकथा ।
वैशाखशुक्ले —श्रीनृसिंहावतारकथा [illegible] ।
ज्येष्ठकृष्णे —सावित्रीकथा, एकादशीमाहात्म्यम् ।
ज्येष्ठशुक्ले—दशहरा माहात्म्यम् ।
आषाढकृष्णे —विद्यादानमहिमा ।
आषाढशुक्ले —महाभारतमहिमा ।
श्रावणकृष्णे —श्रवणकथा ।
श्रावणशुक्ले —शिविकथा ।
भाद्रकृष्णे—गणेशकथा, श्रीकृष्णमाहात्म्यम् ।
भाद्रशुक्ले—वामनकथा, अनन्त १४ कथा ।
आश्विनकृष्णे—श्राद्धमाहात्म्यम् ।
आश्विनशुक्ले —परदाराभिमर्षणनिन्दा, [illegible] संवादः ।
कार्तिककृष्णे—धन्वन्तरिदर्शनमोक्षदानमाहात्म्यञ्च ।
कार्तिकशुक्ले—बलिकथा, गोवर्धनमहिमा ।
मार्गशीर्षकृष्णे—नदीनां मानवर्धनः सीतारामसंवादः ।
मार्गशीर्षशुक्ले —पुंसवनव्रतकथा [illegible] ।
पौषकृष्णे —विदुलाकथा-गयाश्राद्धमाहात्म्यम् ।
पौषशुक्ले —क्षात्रधर्ममहिमा, मानसतीर्थ-माहात्म्यञ्च ।
माघकृष्णे —प्रयागस्नानमाहात्म्यं [illegible] ।
माघशुक्ले —भीष्ममहिमावर्णनं तर्पणञ्च ।
फाल्गुनकृष्णे—[illegible], षोडशसंस्काराश्च
फाल्गुनशुक्ले —[illegible] —[illegible] ।
चैत्रकृष्णे—वर्षप्रापना [illegible] [illegible] ।

वर्षलग्नम् १२८।२९

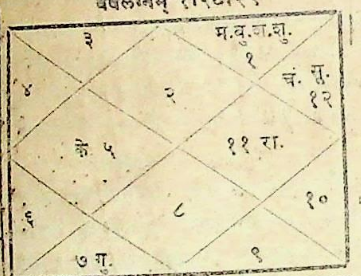

राजा भौमः

विक्रमसंवत
२०२७

वर्षारम्भे रुधिरोद्गारीः संवत्सरः
संकल्पादिकृते वर्षपर्यन्तं योजनीयः ।

विवाहे पञ्चशलाका ।

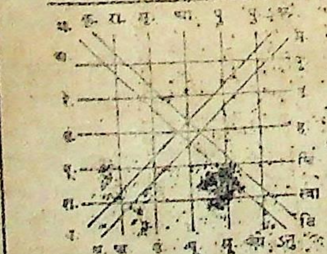

विश्व पञ्चाङ्गम्
काशी हिन्दू विश्व विद्यालय प्रकाशितम्

[illegible]
[illegible] ।

आविर्भाव—
वि.सं. १९१८ पौषकृष्ण ८
(२५-१२-१८६१)

[illegible] भारत के अमर नेता और महत्तम [illegible] भरद्वाज वसिष्ठ, विश्वामित्र आदि महर्षियों की पवित्र स्मृति को जनता में [illegible] करने वाले, आर्यजाति के महाप्राण वर्तमान युग के सर्वश्रेष्ठपुरुष महा—

पञ्चाङ्गं सत्कथोपेतं
भूयाद्धर्माभिवृद्धये ॥

तिरोभाव—
वि.सं. २००३ मार्ग कृ. ४
(१२-११-१९४६)

महामना भारत भूषण पण्डित श्री मदनमोहन मालवीय जी अपने भौतिक शरीर के बाद भी अपनी जिन असंख्य असाधारण कृतियों से आज भी जीवित हैं, उन्हीं में एक यह "विश्वपञ्चाङ्ग" भी है ।

प्र. संपादक

जगल्लग्नम् ८।१६।२६

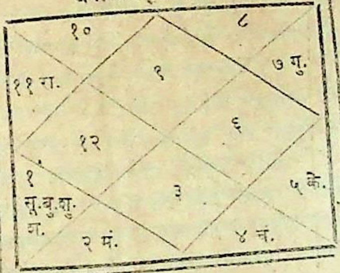

मन्त्री चन्द्रः

शालिवाहन शकः
१८९२

कार्तिक शुक्ल २ रवौ ५१।५९ इष्टतः
रक्ताक्ष नाम संवत्सरः प्रवेक्ष्यति

अन्त्येषु सप्तशलाका ।

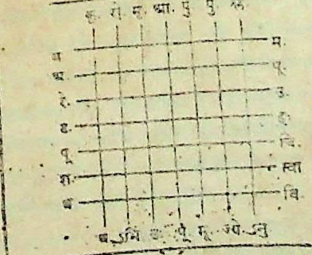

समयशुद्धिः

कार्तिकशुक्ल ३ चन्द्रे शुक्रास्तं प्रतीच्याम् । मार्गशीर्षकृष्ण १ शनौ प्राच्यां शुक्रोदयः । कार्तिककृष्ण ११ रवौ गुरोरस्तं प्रतीच्याम् । मार्गशीर्षकृष्ण ७ शुक्रे गुरूदयः प्राच्याम् । शुक्रज्ययोरुदयास्तात्परं पूर्वमरागदयके दिनत्रय बालवार्धक्ये । पौषकृष्ण ४ बुधवासरादारम्य माघकृष्ण ३ गुरुवासरान्तं धनुष्यर्कः । चैत्रकृष्ण २ रविवासरादारम्य वर्षान्तं यावन्मीनार्कदोषः । चैत्रशुक्ल १ भौमवासरादारम्य वैशाखकृष्ण १४ चन्द्रवासरान्तं अश्विन्यां शनिस्ततः वर्षान्तं यावद्भरणी भे शनिः । वर्षारम्भे पू. भा. भे राहुः पू. फा. भे च केतुः । चैत्रशुक्ल ११ शुक्रवासरादारम्य पौषकृष्ण १२ शुक्रवासरान्तं यावद् शतभिषा भे राहुस्ततः वर्षान्तं यावद् धनिष्ठा भे राहुः । भाद्रपदकृष्ण ५ शुक्रवासरादारम्य वर्षान्तं यावत् मघा भे केतुः ।

स्वर्गीय महात्मना पं० मदनमोहनमालवीयजीकृत हिन्दूधर्मोपदेशः

(संघे शक्तिः कलौ युगे)

हिताय सर्वलोकानां निग्रहाय च दुष्कृताम् । धर्मसंस्थापनार्थाय प्रणम्य परमेश्वरम् ॥१॥
ग्रामे ग्रामे सभा कार्या ग्रामे ग्रामे कथा शुभाः । पाठशाला मल्लशाला प्रतिपर्वमहोत्सवः ॥२॥
अनाथा विधवा रक्ष्या मन्दिराणि तथा च गौः । धर्म्यं संघटनं कृत्वा देयं दानं च तद्धितम् ॥३॥
स्त्रीणां समादरः कार्यो दुःखितेषु दया तथा । अहिंसका न हन्तव्या आततायी वधार्हणः ॥४॥
अभयं सत्यमस्तेयं ब्रह्मचर्यं धृतिः क्षमा । सेव्यं सदाऽमृतमिवस्त्रीभिश्चपुरुषैस्तथा ॥५॥
कर्मणा फलमस्तीति विस्मर्तव्यं न जातुचित् । भवेत्पुनः पुनर्जन्म मोक्षस्तदनुसारतः ॥६॥
स्मर्तव्यः सततं विष्णुः सर्वभूतेष्ववस्थितः । एकएवाद्वितीयो यः शोकपापहरः शिवः ॥७॥
पवित्राणां पवित्रं यो मङ्गलानाञ्च मङ्गलम् । दैवतं देवतानां च लोकानां योऽव्ययः पिता ॥८॥
उत्तमः सर्वधर्माणां हिन्दूधर्मोऽयमुच्यते । रक्ष्यः प्रचारणीयश्च सर्वभूतहिते रतैः ॥९॥

कलियुग में एकता ही में शक्ति है—परमेश्वर को प्रणाम कर सब प्राणियों के उपकार के लिये बुराई करने वालों को दबाने और दण्ड देने के लिए और धर्म की स्थापना के लिए, धर्म के अनुसार संघटन व मिलाप कर गाँव गाँव में सभा करनी चाहिए । गाँव गाँव में कथा बिठानी चाहिए । गाँव गाँव में पाठशाला और अखाड़ा खोलना चाहिए और पर्व पर्व पर मिलकर महोत्सव मनाना चाहिए । सब भाइयों को मिलाकर अनाथों की, मन्दिरों की और लोकमाता गौ की रक्षा करनी चाहिए और इन सब कामों के लिए दान देना चाहिए । स्त्रियों का सम्मान करना चाहिए । दुखियों पर दया करनी चाहिए । उन जीवों को नहीं मारना चाहिए जो किसी पर चोट नहीं करते । मारना उनको चाहिए जो आततायी हों अर्थात् जो स्त्रियों पर या किसी दूसरे के धन या प्राण पर आक्रमण करते हों और जो किसी के घर में आग लगाते हों । ऐसे लोगों को मारे बिना यदि अपना या दूसरों का प्राण या धन न बच सके तो उनको मारना धर्म है । स्त्रियों को और पुरुषों को भी निर्भयता, सचाई, चोरी न करना, ब्रह्मचर्य, धीरज और क्षमा को अमृत के समान सदा सेवन करना चाहिए । इस बात को कभी न भूलना चाहिए कि भले कर्मों का फल भला और बुरे कर्मों का फल बुरा होता है । और कर्मों के अनुसार ही प्राणी को बार बार जन्म लेना पड़ता है या मोक्ष मिलता है । घट घट में बसने वाले विष्णु—सर्वव्यापी ईश्वर का सुमिरन सदा करना चाहिए । जिनके समान दूसरा कोई नहीं है । जो एक ही अद्वितीय हैं, और जो दुःख और पाप के हरने वाले शिव स्वरूप हैं, जो सब पवित्र वस्तुओं से अधिक पवित्र, जो सब मङ्गल कर्मों के मङ्गल स्वरूप हैं, जो सब देवताओं के देवता हैं और जो समस्त संसार के एक अविनाशी पिता हैं । सब धर्मों से उत्तम इसी धर्म को हिन्दूधर्म कहते हैं । सब प्राणियों का हित चाहते हुए धर्म की रक्षा और प्रचार करना हमारा धर्म है ॥ इति शिवम् ॥

स्वर्गीयौ पण्डित मदनमोहन मालवीयः पण्डित रामव्यास ओझाश्च

आद्यसम्पादकौ—स्वर्गीयौ पण्डित मदनमोहन मालवीयः पण्डित रामव्यास ओझा, ज्योतिषविभागाध्यक्षः ।

प्रधानसम्पादकः—ज्योतिषदिवाकर-पण्डित रामयत्न उपाध्यायः ज्योतिषशास्त्राचार्य, एम० ए०, पीएच० डी०, [illegible] ज्यो० चक्रवर्ती । सहायकः—पं० [illegible] चतुर्वेदी ज्यो० आ०

सम्पादकः—पं० शारदाप्रसाद मिश्र ज्यो० शास्त्री [illegible] सहायकः—पं० सत्यनारायण त्रिपाठी ज्या० [illegible] ज्यो० [illegible] आर० [illegible]

[illegible] हिन्दू विश्वविद्यालय प्रेस, वाराणसी

मिलने का पता—(१) पञ्चाङ्ग कार्यालय हिन्दूविश्वविद्यालय वाराणसी । (२) ठाकुर प्रसाद एण्ड सन्स बुकसेलर, राजादरवाजा, [illegible], वाराणसी । (३) गणेश एण्ड [illegible] प्रकाशक एवं पुस्तक विक्रेता २०-२१ [illegible] मूल्य १.२५ एक रुपया, पच्चीस नये पैसे ।

सं० २०२८ [illegible] विश्वपञ्चाङ्ग, २०२७ के [illegible]

CC-0 In Public Domain. Kirtikant Sharma Najafgarh Delhi Collection

Digitized by Sarayu Trust Foundation, Delhi and eGangotri.Funding by MoE-IKS

॥ श्री विश्वनाथो विजयते ॥

नमो नमस्तेऽखिलब्रह्मदेवताब्ध्यादकर्तृकाय क्रियात्मने । ... नमो नमः ॥ वाराणसीपरिसरे ... ज्योतिर्विदां ... सुधम् । सत्यव्रतं सत्यपरं त्रिसत्यं सत्यस्य योनिं निहितं च सत्ये । यस्य निःश्वसितं वेदा यो वेदेभ्योऽखिलं जगत् । निर्ममे तमहं वन्दे विद्यातीर्थं महेश्वरम् ।
एकस्त्वमात्मा पुरुषः पुराणस्सत्यः स्वयं ज्योतिरनन्त आद्यः । ... श्रीभारतीयसुकृतस्य सुपाठशालो ... विजयते ... ॥ ... सत्यस्य सत्यमृतसत्यनेत्रं सत्यात्मकं त्वां शरणं प्रपन्नाः ॥ सत्यज्ञानप्रचारार्थं पञ्चाङ्गं निर्मितं विभो । त्वत्प्रसादाद्धि देवेश भूयाद्विद्वद्भिरादृतम् ।

विश्व पञ्चाङ्गम्

काशी हिन्दू विश्व विद्यालय प्रकाशितम्

सूचीपत्रम्

ज्योतिष विषयाः

विषयाः	पृष्ठे
भूमिका	२
संवत्सरादिफलं विंशोपकबलञ्चेति	३
ग्रहणविवाहादि मुहूर्ताः—	४
अनेकविधमुहूर्तबोधकचक्रम्	५
शतपदादिवैवाहिकगणनाचक्रम्	६
गणनागणैक्यादिचक्रम्	७
अक्षांशदेशान्तरसारिणी	८
चरसारणी समयादिश्च	९
यात्रादिचक्रम्	१०
पत्राः	११···३४
आयुर्विचारादिः	३५
दशान्तर्दशावर्षादिः	३६
अष्टकवर्गगोचरादिः	३७
गृहादिविचारः	३८
गृहपिण्डाद्यादिचक्रम्	३९
लग्न, दशमलग्नसारिणी	४०
उच्चग्रहा वर्षफलादिविचारश्च	४६-४८

पूजाविधिकथादि विषयाः

विषयाः	पृष्ठे
पूज्यपादस्वर्गीयमालवीयजीकृत-हिन्दूधर्मोपदेशः ।	१
महामृत्युञ्जयजपविधिः, वर्षोत्सवञ्च	१
षोडशोपचारैः देवपूजनविधिः	४०
प्रातः स्मरणं, नित्यसंध्यादिविधिः, तर्पणविधिश्च ।	४१
अपमृत्युनिवारणोपायाः, पार्थिवपूजनं, तुलसीपूजनं, बलिवैश्वदेवश्चाश्वत्थपूजा। पञ्चमहायज्ञाः, यज्ञोपवीतधारणमन्त्राः गोदानादिविधिश्च	४२
भाद्रपदकृष्ण ४ व्रतकथा हिन्दीअनुवादसंहिता ।	४३
हरितालिकाव्रतकथा	४४
अनन्त १४ व्रतकथा	४५

कथाविषयाः

चैत्र शुक्ले ९—श्रीरामकथा ।
वैशाखकृष्णे ३०—वटसावित्रीव्रतकथा ।
वैशाखशुक्ले —श्रीनृसिंहावतारकथा ... ।
ज्येष्ठकृष्णे —सावित्रीकथा, एकादशीमाहात्म्यम् ।
ज्येष्ठशुक्ले—दशहरा माहात्म्यम् ।
आषाढकृष्णे —विद्यादानमहिमा ।
आषाढशुक्ले —महाभारतमहिमा ।
श्रावणकृष्णे —च्यवनकथा ।
श्रावणशुक्ले —विविकथा ।
भाद्रकृष्णे—गणेशकथा, श्रीकृष्णमाहात्म्यम् ।
भाद्रशुक्ले—वामनकथा, अनन्त १४ व्रत ।
आश्विनकृष्णे—श्राद्धमाहात्म्यम् ।
आश्विनशुक्ले—परदाराभिमर्षणनिन्दा, रावण-संवादः ।
कार्तिककृष्णे—धन्वन्तरिजयन्तीयमदीपदानमाहात्म्यञ्च ।
कार्तिकशुक्ले—बलिकथा, गोपूजनमाहात्म्यम् ।
मार्गशीर्षकृष्णे—सतीनां मानवर्धनः सीतासंवादः ।
मार्गशीर्षशुक्ले—पुंसवनव्रतकथा ... ।
पौषकृष्णे —विदुलाकथा-श्राद्धमाहात्म्यम् ।
पौषशुक्ले —क्षात्रधर्ममहिमा, ... माहात्म्यञ्च ।
माघकृष्णे —प्रयागस्नानमाहात्म्यं ... ।
माघशुक्ले —भीष्ममहिमाख्यानं ... ।
फाल्गुनकृष्णे—ब्रह्मचारिधर्माः, ... षोडशसंस्काराश्च
फाल्गुनशुक्ले —धनायुरीयम्—...
चैत्रकृष्णे—वर्षसाधना ... ।

वर्षलग्नम् ११२८।२९

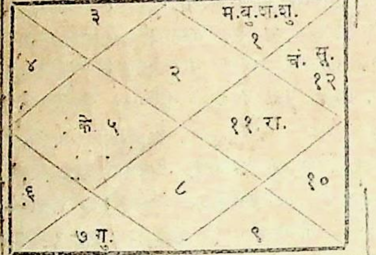

राजा भौमः

विक्रमसंवत २०२७

वर्षारम्भे रुधिरोद्गारीः संवत्सरः संकल्पादिकृते वर्षपर्यन्तं योजनीयः ।

विवाहे पञ्चशलाका ।

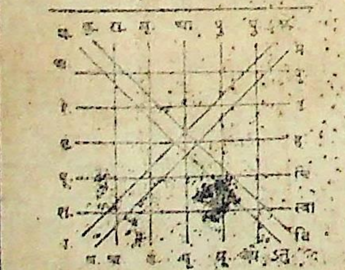

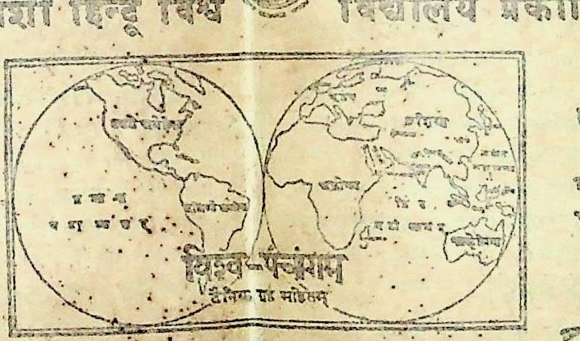

जगल्लग्नम् ८।१६।२६

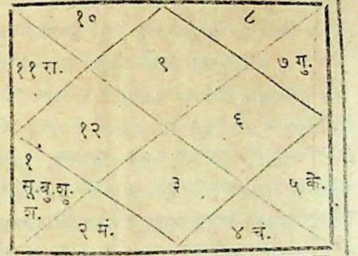

मन्त्री चन्द्रः

शालिवाहन शकः १८९२

कार्तिक शुक्ल २ रवौ ५१।५९ इष्टतः रक्ताक्ष नाम संवत्सरः प्रवेक्ष्यति

अन्येषु सप्तशलाका ।

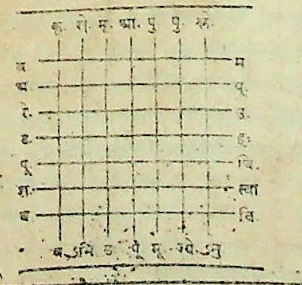

... स्नानदाने- ... कालविभूषकम् ।

आविर्भाव—
वि.सं. १९१८ पौषशुक्ल ८
(२५-१२-१८६१)

... भारत के अमर नेता और महत्तम विभूति भरद्वाज वशिष्ठ, विश्वामित्र आदि महर्षियों की पवित्र स्मृति को जनता में जगाने वाले, आर्यजाति के महाप्राण वर्तमान युग के सर्वश्रेष्ठ महापुरुष ...

पञ्चाङ्गं सत्कथोपेतं भूयाद्धर्माभिवृद्धये ॥

तिरोभाव—
वि.सं. २००३ मार्ग कृ. ४
(१२-११-१९४६)

महामना भारतभूषण पण्डित श्री मदनमोहन मालवीय जी अपने भौतिक शरीर के बाद भी अपनी जिन असंख्य असाधारण कृतियों से आज भी जीवित हैं, उन्हीं में एक यह "विश्वपञ्चाङ्ग" भी है ।

प्र. संपादक

समयशुद्धिः

कार्तिकशुक्ल ३ चन्द्रे शुक्रास्तं प्रतीच्याम् । मार्गशीर्षकृष्ण १ शनौ प्राच्यां शुक्रोदयः । कार्तिककृष्ण ११ रवौ गुरोरस्तं प्रतीच्याम् । मार्गशीर्षकृष्ण ७ शुक्रे गुरूदयः प्राच्याम् । शुक्रज्योरुदयास्तात्पूर्वं पूर्वमस्तावश्यके दिनत्रय बालवार्धक्ये । पौषकृष्ण ४ बुधवासरादारभ्य माघकृष्ण २ गुरुवासरान्तं धनुष्यर्कः । चैत्रकृष्ण २ रविवासरादारभ्य वर्षान्तं यावन्मीनार्कदोषः । चैत्रशुक्ल १ भौमवासरादारभ्य वैशाखकृष्ण १४ चन्द्रवासरान्तं अश्विन्यां शनिस्ततः वर्षान्तं यावद्भरणी भे शनिः । वर्षारम्भे पू. भा. भे राहुः पू. फा. भे च केतुः । चैत्रशुक्ल ११ शुक्रवासरादारभ्य पौषकृष्ण १२ शुक्रवासरान्तं यावद् शतभिषा भे राहुस्ततः वर्षान्तं यावद् धनिष्ठा भे राहुः । भाद्रपदकृष्ण ५ शुक्रवासरादारभ्य वर्षान्तं यावत् मघा भे केतुः ।

स्वर्गीय महामना पं० मदनमोहनमालवीयजीकृत हिन्दूधर्मोपदेश.

(संघे शक्तिः कलौ युगे)

हिताय सर्वलोकानां निग्रहाय च दुष्कृताम् । धर्मसंस्थापनार्थाय प्रणम्य परमेश्वरम् ॥१॥
ग्रामे ग्रामे सभा कार्या ग्रामे ग्रामे कथा शुभाः । पाठशाला मल्लशाला प्रतिपर्वमहोत्सवः ॥२॥
अनाथा विधवा रक्ष्या मन्दिराणि तथा च गौः । धर्म्यं संघटनं कृत्वा देयं दानं च तद्धितम् ॥३॥
स्त्रीणां समादरः कार्यो दुःखितेषु दया तथा । अहिंसका न हन्तव्या आततायी वधार्हणः ॥४॥
अभयं सत्यमस्तेयं ब्रह्मचर्यं धृतिः क्षमा । सेव्यं सदाऽमृतमिव स्त्रीभिश्च पुरुषैस्तथा ॥५॥
कर्मणां फलमस्तीति विस्मर्तव्यं न जातुचित् । भवेत्पुनः पुनर्जन्म मोक्षस्तदनुसारतः ॥६॥
स्मर्तव्यः सततं विष्णुः सर्वभूतेष्ववस्थितः । एकएवाद्वितीयो यः शोकपापहरः शिवः ॥७॥
पवित्राणां पवित्रं यो मङ्गलानाञ्च मङ्गलम् । दैवतं देवतानां च लोकानां योऽव्ययः पिता ॥८॥
उत्तमः सर्वधर्माणां हिन्दूधर्मोऽयमुच्यते । रक्ष्यः प्रचारणीयश्च सर्वभूतहिते रतैः ॥९॥

कलियुग में एकता ही में शक्ति है—परमेश्वर को प्रणाम कर सब प्राणियों के उपकार के लिये बुराई करने वालों को दबाने और दण्ड देने के लिए और धर्म की स्थापना के लिए, धर्म के अनुसार संगठन व मिलकर गाँव गाँव में सभा करनी चाहिए । गाँव गाँव में कथा बिठानी चाहिए । गाँव गाँव में पाठशाला और अखाड़ा खोलना चाहिए और पर्व पर्व पर मिलकर महोत्सव मनाना चाहिए ।

सब भाइयों को मिलकर अनाथों की, मन्दिरों की और लोकमाता गौ की रक्षा करनी चाहिए और इन सब कामों के लिए दान देना चाहिए । स्त्रियों का सम्मान करना चाहिए । दुखियों पर दया करनी चाहिए ।

उन जीवों को नहीं मारना चाहिए जो किसी पर चोट नहीं करते । मारना उनको चाहिए जो आततायी हों अर्थात् जो स्त्रियों पर या किसी दूसरे के धन या प्राण पर आक्रमण करते हों और जो किसी के घर में आग लगाते हों । ऐसे लोगों को मारे बिना यदि अपना या दूसरों का प्राण या धन न बच सके तो उनको मारना धर्म है । स्त्रियों को और पुरुषों को भी लोभत्याग, सचाई, चोरी न करना, ब्रह्मचर्य, धीरज और क्षमा को अमृत के समान सदा सेवन करना चाहिए ।

इस बात को कभी न भूलना चाहिए कि भले कर्मों का फल भला और बुरे कर्मों का फल बुरा होता है । और कर्मों के अनुसार ही प्राणी को बार बार जन्म लेना पड़ता है या मोक्ष मिलता है ।

घट घट में बसने वाले विष्णु—सर्वव्यापी ईश्वर का सुमिरन सदा करना चाहिए । जिनके समान दूसरा कोई नहीं है । जो एक ही अद्वितीय हैं, और जो दुःख और पाप के हरने वाले शिव स्वरूप हैं, जो सब पवित्र वस्तुओं से अधिक पवित्र, जो सब मङ्गल कर्मों के मङ्गल स्वरूप हैं, जो सब देवताओं के देवता हैं और जो समस्त संसार के एक अविनाशी पिता हैं । सब धर्मों से उत्तम इसी धर्म को हिन्दूधर्म कहते हैं । सब प्राणियों का हित चाहते हुए धर्म की रक्षा और प्रचार करना हमारा धर्म है ॥ इति शिवम् ॥

आद्यसम्पादकौ—स्वर्गीयौ पण्डित मदनमोहन मालवीयः, पण्डित रामयत्न ओझा ।
प्रधानसम्पादकः—ज्योतिषदिवाकर—पण्डित रामव्यास उपाध्याय, ज्योतिषशास्त्राचार्य, एम० ए०, पीएच० डी०, ज्योतिषविभागाध्यक्षः ।
सम्पादकः—पं० शारदाप्रसाद मिश्र ज्यो० ... सहायकः—पं० सत्यनारायण त्रिपाठी ज्यो. ... ज्यो० चक्रवर्ती । सहायकः पं० ... चतुर्वेदी ज्यो० ...

...काशी हिन्दू विश्वविद्यालय ... वाराणसी ।
... मिलने का पता—(१) पञ्चाङ्ग कार्यालय हिन्दूविश्वविद्यालय वाराणसी, ... प्रसाद एण्ड सन्स बुकसेलर ... वाराणसी । (२) गणेश एण्ड ... प्रकाशक बुकसेलर विक्रेता ३०-३१ ... स्टोर ... । मूल्य १.२५ एक रुपया, पच्चीस नये पैसे ।

CC-0 In Public Domain. Kirtikant Sharma Najafgarh Delhi Collection

Digitized by Sarayu Trust Foundation, Delhi and eGangotri.Funding by MoE-IKS

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

भूमिका

जयति विबुधवन्द्या भारती भारतीया जयति विबुधवन्द्यो बालकीशोऽव्ययेशः ।
जयति जयति विष्वक् कालिकाविश्वनाथो जयति जयति काशी विश्वविद्यालयोऽयम् ॥

आजकल पञ्चाङ्ग के विषय में बहुत से मतमतान्तर भारतवर्ष में चल रहे हैं। भारत धर्मप्राण देश है। यहाँ के पञ्चाङ्ग केवल आकाशीय चमत्कार देखने के लिए नहीं बनते किन्तु धार्मिक मर्यादा में कोई बाधा न हो और धर्मकृत्य जिन ऋषियों के वचनाधार पर माने जाते हैं, उन्हीं के स्वीकृत मार्ग द्वारा किये जायँ, इसके लिये बनाये जाते हैं। भारतवर्षीय जो सिद्धान्त आजकल प्रचलित हैं उनसे जो ग्रह बनते हैं वे अपने यथार्थ स्थान में नहीं दीख पड़ते, यह विषय उन महर्षियों को भी ज्ञात था, जिन्होंने उन सिद्धान्तों को बनाया था। इसी कारण सूर्यसिद्धान्त में लिखा है—

नक्षत्रग्रहयोगेषु ग्रहास्तोदयसाधने । शृङ्गोन्नतौ तु चन्द्रस्य दृक्कर्मादिदं स्मृतम् ॥

अर्थात् ग्रहों के योग में, नक्षत्र ग्रहों के योग में, ग्रहणसाधन में उदयास्तसाधन में, चन्द्रमा के शृङ्गोन्नति साधन में जिन संस्कारों के द्वारा ग्रह देख पड़ें उन संस्कारों को करके इन कार्यों को करना चाहिए, परन्तु इतना ही जाने पर भी जो ग्रह दृष्टिगोचर नहीं होता उसीको बताने के लिए लिखा है—

तत्तद्गतिवशान्नित्यं यथादृक्तुल्यतां ग्रहाः । प्रयान्ति तत्प्रवक्ष्यामि स्फुटीकरणमादरात् ॥

अर्थात् "जिस ग्रह के द्वारा अदृष्ट जनित फल की प्राप्ति हो तथा संसार में ठीक ठीक फल परिणाम देखा जाय उस ग्रह का नाम वास्तवदृश्य है। उसी ग्रह का साधन करता हूँ।"

पुनः—"भ्रमाभावाय लोकानां यत्नेनैवं प्रदर्शिता। सुदृश्या प्रयान्त्येते दृक्तुल्यत्वमाबिलाः ॥"

इसी कारण बिना बीजादि संस्कार किये ही ग्रहों से तिथ्यादि साधन, ऋषियों ने तथा भास्करादि आचार्यों ने किया है।

इस देश में प्रायः तीन सिद्धान्तों का प्रचार देखा जाता है। दक्षिण में आर्यसिद्धान्त का, राजपूताना, बम्बई में ब्रह्मसिद्धान्त का और बङ्गाल से पञ्जाब तक सूर्यसिद्धान्त वा सूर्यसिद्धान्तानुसार करणग्रन्थ का। इनमें आर्यसिद्धान्त प्रायःसूर्यसिद्धान्त के तुल्य ही है। ब्रह्मसिद्धान्त के विषय में वाराहमिहिर ने लिखा है—

पौलिशकृतःस्फुटोऽसौ तस्यासन्नस्तु रोमकः प्रोक्तः। स्पष्टतरः सावित्रः परिशेषौ दूरविभ्रष्टौ ॥

अर्थात् ब्रह्मसिद्धान्त और वासिष्ठसिद्धान्त किसी योग्य नहीं है। कमलाकर ने भी लिखा है—

अदृष्टफलसिध्यर्थं यथार्कादिग्रहान् कुरु । गणितं यदि दृष्टार्थं तद्दृष्ट्युद्भवतः सदा ॥

ज्योतिर्विदाभरणकार ने भी लिखा है—

स्थूलं सदा ब्राह्ममतं निरस्तमादित्यसिद्धान्तभवं च सूक्ष्मम् । इति ।

आजकल ग्रीनविच से जो जहाजी पञ्चाङ्ग (Nautical Almanace) निकलता है, उसको देखकर कितने विद्वानों की सम्मति उसी प्रकार बने ग्रहों से पञ्चाङ्ग बनाने की है और कितने बनाते भी हैं। परन्तु इन पञ्चाङ्गों में बहुत मतभेद रहता है। कारण यह है कि कोई २७ अंश, कोई २३ अंश, कोई १९ अंश, कई प्रकार के अयनांश की कल्पना करते हैं। जब तक इन अयनांशों का निश्चय केवल दृश्यगणित से न हो, [illegible] इन पञ्चाङ्गों की धार्मिक सार्थकता का विचार नहीं किया जाय। क्योंकि इन पञ्चाङ्गों के ग्रह न दृश्य ही रहे न आर्षग्रन्थ के अनुकूल ही हुए। पञ्चाङ्ग प्रायः आलस्यवश मकरन्दानुसार वा ग्रहलाघवानुसार बनते हैं। ये अशुद्ध होते हैं मकरन्दकार [illegible] ने लिखा है—

स्पष्टार्कं स्पष्टकमपि यथोक्तं कुर्याद्यैतिल न सशयांशम् ।
असौक्यं स्वच्छतरौ प्रसाद्यो सिद्धान्तरीत्या कुतुकाधिकानाम् ॥
स्थान दृग्गणितौ प्रसाद्यौ विवाहयात्रादिफलानिलब्धैः ॥

यदि मकरन्द और ग्रहलाघव के ही अनुसार सूर्य चन्द्रमा बनाकर तिथ्यादि का मान निकाला जाय, तो वे तिथ्यादि के बनाने के प्रकार से आये तिथ्यादि मान के बराबर नहीं मिलते। इन बातों को जानकर भी जो मकरन्दीय और ग्रहलाघवीय पञ्चाङ्ग का आदर करते हैं वे सर्वथा भूल करते हैं।

यदि वास्तविक विचार किया जाय तो सौर मत ही मुख्य मत कहा जा सकता है। क्योंकि यदि सौर मतानुसार कोई ग्रह अश्विनी में रहेगा तो वह अश्विनी में ही देखा जायगा उस समय दृश्यमतानुसार प्रायः वही ग्रह कृत्तिका में रहेगा और उसी की अश्विनी में कल्पना करनी होगी।

स्वर्गीय पूज्यपाद श्रीमान् माननीय मालवीय जी महाराज के आदेशानुसार पूर्व बातों को ध्यान में रखकर उसी रीति से और कई विद्वानों की सहायता से यह पञ्चाङ्ग बनाया गया है। किन्तु ऋषियों के आदेशानुसार दृश्यपदार्थ दृश्यगणनानुसार ही दिये गये हैं।

काशी तथा अन्यत्र के प्रसिद्ध विद्वानों की एक समिति ने ऊपर लिखी रीति से बनाये गये पञ्चाङ्ग को ही धर्मकृत्योपयोगी स्वीकार किया था। आशा है इसी पञ्चाङ्ग से धर्मानुरागी जनता को लाभ पहुँचेगा।

समर्थन करनेवाले विद्वानों में कुछ लोगों के नाम।

म०म०पं० प्रमथनाथ तर्कभूषण जी (प्रिंसिपल का० हि० वि० प्रा० वि०), म०म० ज्योतिषाचार्य श्री पं० मुरलीधर झा जी, म०म० श्री पं०अयोध्यानाथ जी, म०म०पं० जयदेवमिश्र जी, म०म० पं० पञ्चानन तर्करत्न जी, म० म० प्रभुदत्त जी, ज्योतिषाचार्य श्री पं० रामयत्न ओझाजी, म०म० पं० रामकृष्ण जी, पं० चन्द्रधर शास्त्री जी, पं० राधाप्रसाद शास्त्री जी, म० म० पं० चिन्नस्वामी जी, पं० वामदेव मिश्र जी, पं० कालीप्रसाद मिश्र जी, पं० अम्बिकाप्रसाद जी, पं० विश्वनाथजी, पं० रामकृष्ण जी, पं० राजनारायण पाण्डेय जी, पं० महादेवप्रसाद पाण्डेय जी, पं० जिवनाथ जी (देहली), ज्योतिषाचार्य पं० पद्माकर द्विवेदी जी, ज्यो० आ० पं० बलदेव पाठक जी, ज्यो० आ० पं० विन्ध्येश्वरी प्रसाद मिश्र जी, ज्यो० आ० पं० श्री रामव्यास ज्योतिषी जी, ज्यो० आ० पं० रघुनाथ जी, पं० राजाराम जी, पं० राजवैद्य दत्तात्रा, साहित्याध्यापक पं०रामकुबेर मालवीय जी, धर्मशास्त्राध्यापक पं०वशिष्ठदत्त मिश्र जी, पं०देवनन्दन द्विवेदी जी, पं०श्यामसुन्दर द्विवेदी जी, ज्यो० आ० पं० बलराम पाण्डेय, पं० ठाकुर लाल गौड़ (शम्भुकवि) आदि।

बहुत से महानुभावों ने विश्वपञ्चाङ्ग की सर्वोपयोगिता के लिए कृपापूर्वक अपनी सहानुभूति प्रकट की है, जिनमें कुछ के नाम दिये गये हैं—

श्रीमान् ५ महाराजाधिराज नैपाल	श्रीमान् ५ महाराजा रीवाँ
श्रीमान् ५ महाराजा मैसूर	श्रीमान् ५ महाराजा भोर स्टेट
श्रीमान् ५ महाराजा ग्वालियर	श्रीमान् ५ महाराजा साहब आजमगढ़
श्रीमान् ५ महाराजा बहादुर बड़ौदा	श्रीमान् राजगुरु महोदय नेपाल
श्रीमान् ५ महाराजा बहादुर गिद्धौर	श्रीमान् ५ महाराजा साहब टेहरी, गढ़वाल स्टेट
श्रीमान् ५ महाराजा जोधपुर	श्रीमान् ईश्वरीदत्त दौर्गादत्ती जी सु. पटना
श्रीमान् ५ राजाबहादुर अमावाँ	श्रीमान् मन्त्री ब्राह्मण महासभा भभुआ (आरा)
श्रीमान् होम मेम्बर कौंसिल आफ स्टेट जयपुर	श्रीमान् ज्यो. आ. पं० हरिनन्दन मिश्रजी कानपुर
श्रीमती ५ राजमाता साहिबा मलौली	ज्योतिर्विद् पं० बलदेव जी चतुर्वेदी जौनपुर

राजपण्डित—दुलारीराम जी भरतपुर

इस पञ्चाङ्ग में प्रतिपक्ष में क्रम से दिनमान, तिथि, वार, तिथिसम्बन्धी घटी, पल, घंटा, मिनट, नक्षत्र, नक्षत्रसम्बन्धी घटी, पल, घण्टा, मिनट, योग, योगसम्बन्धी घटी, पल, घंटा, मिनट, इत्यादि, दोनों करण, अंग्रेजी, फारसी, बंगला, फसली, राष्ट्रीय, तिथि, चन्द्रसंचार, सूर्योदय घंटा, मिनट, सूर्यास्त घंटा, मिनट, रविक्रान्ति के पश्चात् कृष्णपक्ष में चन्द्रोदय और शुक्लपक्ष में चन्द्रास्त का घंटा, मिनट दिया गया है। इसके बाद भद्रा, संक्रान्ति इत्यादि बहुत सी वस्तुएँ दी गई हैं। इसमें तिथ्यादि के घंटे का मान आधीरात से चौबीस घंटा मान कर जैसे रेलवे में व्यवहार किया जाता है, उसी सूर्य घड़ी के अनुसार दिया गया है। सूर्योदय घंटा आधीरात से और सूर्यास्त घंटा मध्याह्न से दिया गया है रविक्रान्ति मध्यम (Local) समय के अनुसार ५ बजकर ३२ मिनट पर की है। चन्द्रास्त, चन्द्रोदय घंटा मध्यरात्रि से ही दिया गया है।

पञ्चाङ्ग देखने की रीति—जैसे चैत्रशुक्ल प्रतिपद् मंगलवार को दिनमान ३१ घड़ी २ पल प्रतिपद ६ घड़ी १ पल, दि. ८ घंटा १२ मिनट तक है। अश्विनी नक्षत्र ४० घड़ी ३८ पल २२ घं. ३ मि. यानी रात्रि २२ बजकर ३ मिनट तक है। वैधृतियोग १० घड़ी २५ पल, ९ घण्टा ५७ मि. यानी दिन ९ बजकर ५७ मिनट तक, बव करण ६ घड़ी १ पल अर्थात् दिन में ८ बजकर १२ मिनट तक, बालव करण ३४ घड़ी ४३ पल अर्थात् सा. १९ बजकर ४१ मिनट तक है। अमृत योग और अंग्रेजी ७ अप्रैल, फारसी २९, बंगला २४ फसली १५ एवं राष्ट्रीय ता० १७ है। (पञ्जाब में बङ्गला ता. संक्रान्ति के दिन से—काशी में संक्रान्ति के दूसरे दिन से और बङ्गदेश में पुण्यकाल के दिन से चलता है)। सूर्योदय गत मध्यरात्रि के बाद ५ बजकर ४८ मिनट पर और सूर्यास्त मध्याह्नोत्तर ६ बजकर १२ मिनट पर होगा। रवि की उत्तरा क्रान्ति ६ अंश ३५ कला है। प्रतिपदा भौमवार की सन्ध्या को १९।४० पर चन्द्र का दर्शन है। तिथि, नक्षत्र, योग के घंटा मिनट के पहले 'प्रा' से प्रातः, 'म' से मध्याह्न, 'सा' से सायं और 'रा', से रात्रि और 'दि' से दिन का बोध कराया गया है। इसी प्रकार पञ्चाङ्ग को देखना चाहिए। पञ्चाङ्ग में जो तिथ्यादि का मान दण्डात्मक वा होरात्मक दिया गया है वह सावयव बनाकर "अर्धाल्पे त्याज्यमर्धाधिके ग्राह्यम्" इस रीति से लिखा गया है। अतः इस पर से बनाने में दो एक पल का अन्तर जान पड़ेगा। उसको अशुद्ध नहीं समझना चाहिए।

इसके अतिरिक्त प्रतिदिन के स्पष्टग्रह मिश्रमान काल के दिये गये हैं। प्रतिदिन की लग्नसारिणी दी गई है। जिसमें मध्यरात्रि से ही सदैव मेषादि लग्नों के नाम के सामने उनका प्रवेश घण्टा, मिनट लिखा गया है। जैसे लग्नसारिणी में चैत्रशुक्ल प्रतिपद् भौमवार के दिन मेष लग्न के सामने मे० प्र० ६।८ लिखा है। इसका अर्थ है कि प्रातःकाल ६ बजकर ८ मिनट तक मेष लग्न का आरम्भ होगा और वृ० प्र० ७।४६ यानी वृष के प्रवेश ७ बजकर ४६ मिनट तक मेषलग्न रहेगा। पश्चात् वृष लग्न का आरम्भ हो जायगा। इसी तरह सम्पूर्ण लग्नसारिणी है। इसके बाद कितने कार्यों का मुहूर्त, ग्रहों का दृश्ययोग इत्यादि बहुत सी बातें दी गई हैं। पञ्चाङ्ग के आरम्भ में प्रसिद्ध नगरों का अक्षांश और देशान्तर दिया गया है। चरसारिणी भी दी गई है—जिसमें इसी पञ्चाङ्ग के द्वारा अन्यत्र का भी तिथ्यादि मान बन जाय। अक्षांश पर से पलभा लाने की सारिणी भी दी गई है। प्रतिदिन का रेलवेघड़ी और सूर्यघड़ी का अन्तर दिया गया है। जिससे काशी में रेलघड़ी से सूर्यघड़ी का मान निकालना बड़ा सुगम है। तथा अन्यत्र के लिए भी युक्ति दी गई है। और ऐसी बहुत सी बातें दी गई हैं जो देखने से ही जान पड़ेंगी।

काशी बहुत दिनों से विद्या का केन्द्र है। बहुत से लोग काशी के ही पञ्चाङ्ग को लेकर वर्मा सिंगापुर और फिजीद्वीप तक चले जाते हैं। परन्तु जो तिथ्यादि का मान काशी में होगा वह काशी से पूर्व या पश्चिम के देशों में कथमपि नहीं होगा। **विश्वपञ्चाङ्ग द्वारा काशी से अन्यत्र तिथ्यादि मान निकालने की रीति**—काशी में जो तिथ्यादि का घटादि मान हो उसमें इष्ट देश का काशी से जो घण्टा मिनट सेकण्ड देशान्तर हो उतना पूर्व के देशों में जोड़ देने से तथा पश्चिम के देशों में घटा देने से उस देश का घण्टादि मान हो जायगा।

जैसे—चैत्र शुक्ल १ भौमवार को इस पञ्चाङ्ग द्वारा कलकत्ते में तिथ्यादि का मान क्या होगा वह जानने की रीति—उस दिन रवि की उत्तरा क्रान्ति ६ अंश ३५ कला लिखी है। कलकत्ते का अक्षांश २२।३० है। काशी देशान्तर २२ मिनट अर्थात् ५५ पल है। चरसारिणी से अक्षांश क्रान्त्यंशवश चर मिनटादि १०।५७ निकला। इसको ६ घण्टे में जोड़ने से घंटादि ६।१०।५७ सूर्यास्त हुआ। इसको १२ में घटा देने से सूर्योदय घण्टादि ५।४९।३ हुआ। काशी में जो तिथ्यादि सम्बन्धी घंटा मिनट लिखा है पूर्व होने के कारण कलकत्ते का २२।० देशान्तर जोड़ देने से तिथ्यादि का मान घण्टादि निकला

प्रतिपदा	८।१२	अश्विनी	२२।३	वैधृति	९।५७
	०।२२		०।२२		०।२२
	८।३४		२२।२५		१०।१९

इस घण्टादि काल पर से सूर्योदय घण्टा द्वारा घट्यादि मान जानना भी बहुत सुगम है। पहले दी हुई रीति से जो सूर्यास्त का मान होरात्मक निकलेगा उसको पाँच से गुणा देने से घट्यादि दिनमान होगा। काशी के दिनमान के साथ अन्तर करके आधा करने से चरान्तर होगा। यह चरान्तर उत्तराक्रान्ति होने पर काशी से अधिक अक्षांश में धन और अल्प अक्षांश में ऋण होता है। दक्षिणक्रान्ति में इसके विपरीत होता है। देशान्तर घटीपल बनाकर चरान्तर देशान्तर का संस्कार धन वा ऋण जो हो उसको फलघटी कहते हैं। तिथ्यादि के मान में फलघटी का संस्कार कर देने से भी इष्टदेश सम्बन्धि तिथ्यादि का मान घट्यादि हो जायगा और मिश्रमान में फलघटी का संस्कार करने से इष्टदेश का मिश्रमान बन जायगा।

जिस दिन तिथ्यादि का मान बढ़ गया है उसके घण्टा मिनट की जगह गुणन × का चिह्न दिया गया है, और भद्रा इत्यादि का घण्टा मिनट कोष्टक ( ) चिह्न के भीतर दिया गया है। सूर्य और चन्द्रमा का जब ६ अंश अन्तर होता है तब एक करण होता है। शुक्लपक्ष प्रतिपद् के उत्तरार्ध से बवादि ७ करण एक मास में ८ आवृत्ति से होते हैं। कृष्णपक्ष की चतुर्दशी के उत्तरार्ध से शुक्ल प्रतिपद के पूर्वार्ध तक शकुनी, चतुष्पद, नाग और किंस्तुघ्न करण होते हैं। सूर्य, चन्द्रमा का अन्तर जब १२ अंश होता है तब एक तिथि होती है। जब चन्द्रमा १३ अंश २० कला चलता है तब अश्विन्यादि एक नक्षत्र होता है। सूर्य और चन्द्रमा का योग जब १३अंश२०कला होता है, तब एक योग विष्कुम्भादि होता है। पञ्चाङ्ग में मिश्रकालिक सूर्य और चन्द्रमा इसलिए दे दिये गये हैं यदि कि तिथ्यादि के मान में कहीं किसी को सन्देह हो तो पूर्व रीति से यह सन्देह दूर कर लिया जाय। मनुष्य सर्वज्ञ नहीं है, अतः भ्रम या त्रुटि होना सम्भव है, और पञ्चाङ्ग इस प्रकार की वस्तु है जिसमें तिथ्यादि का मान शुद्ध होते हुए भी भ्रम हो जाता है, किन्तु जहाँ तक हो सकता है इस पञ्चाङ्ग के शुद्ध होने के लिए विशेष ध्यान रखा गया है। अतः प्रार्थना है कि कृपापूर्वक इस पञ्चाङ्ग को देखें और लाभ उठायें। जो त्रुटि इसमें रह गई हो या कोई आवश्यक बात छूट गई हो, तो कृपापूर्वक उसकी सूचना दें और दोष को क्षमा करें।

इस पञ्चाङ्ग में धार्मिक कथा आदि का संग्रह स्वर्गीय श्रीमान् पूज्यपाद मालवीय जी ने स्वयं किया था। स्थानाभाव के कारण वह अत्यन्त संक्षिप्त था। अब उसमें कुछ और वृद्धि कर दी गई है। दृश्यग्रह पृथक् दे दिये गये हैं। जिसमें इष्ट अयनांश घटाकर निरयनग्रह स्पष्ट कर सकते हैं। आशा है इससे धार्मिक जनता पूरा लाभ उठा सकेगी।—[illegible]

CC-0 In Public Domain. Kirtikant Sharma Najafgarh Delhi Collection

Digitized by Sarayu Trust Foundation, Delhi and eGangotri.Funding by MoE-IKS

ज्यौतिषमहिमा—

वेदाङ्गमाद्यं वेदानां क्रियार्थं च [illegible] । ज्योतिर्ज्ञानं द्विजेन्द्राणामतो वेद [illegible] ॥
ज्योतिश्चक्रं तु लोकस्य सर्वस्योक्तं शुभाशुभम् । ज्योतिर्ज्ञानं च यो वेत्ति स याति परमां गतिम् ॥
[illegible] ग्रहाणां भास्करस्य— च । ज्योतिषामपि च ज्योतिर्ज्योतिषामपि [illegible] ॥
[illegible] देवो ब्राह्मणं विदुः । तस्मात्पूर्वमधीयीत ज्योतिर्ज्ञानं द्विजोत्तमः ॥
धर्मसूत्र ततः [illegible] कर्मविविक्रियाम् । [illegible] चूडापनयनानि च ॥
[illegible] पौर्णमास्यं च पितृदैवततर्पणम् । कर्मारम्भाश्च जगतो लोके च विविधाः क्रिया ॥
न ज्योतिषं विना तासां प्रवृत्तिरुपलभ्यते । आप्यायनं च वेदानां यथाः प्रोक्ता क्रियापराः ॥
यथार्थमपि च प्रोक्ताः [illegible] वेदाः स्वयंभुवा । न च ते सम्प्रवर्तन्ते कालज्ञानात्[illegible] ॥
[illegible] क्रिया अहोरात्र [illegible] वर्णिताः । तस्मात्पुण्यं समं वेदेषु [illegible] चक्षुः [illegible] ॥
[illegible] पंक्तिपतेः । ततः कालप्रसिद्धयर्थं राशयः पूर्वमीरिताः ॥
अहोरात्रविभागाश्च तिथीनां च क्रियाविधि । सोमसूर्यविलग्नानामृक्षाणां चापि निश्चयः ॥
[illegible] । दिनर्तुपक्षमासानां चन्द्रार्काणां [illegible] ॥
[illegible] भोगमानानां [illegible] [illegible] । [illegible] समस्ताश्च क्रिया ज्योतिषसंश्रिताः ॥
भास्करः—[illegible] परमं च तत्त्वम् ।
यो ज्योतिषं वेत्ति नरः स सम्यक् धर्मार्थकामान् लभते यशश्च ॥

कालमहिमा—

अनादिरेष [illegible] । [illegible] ॥

विष्णुधर्मोत्तरे—

अनादिनिधनत्वेन स [illegible] । [illegible] ॥
तस्य [illegible] क्रियाः । [illegible] ॥
[illegible]—कालः [illegible] । [illegible] नारायणस्य ॥
एको हि भगवानीशः काल [illegible] स्मृतः । अनादिनिधनः कालो रुद्रः [illegible] स्मृतः ॥
[illegible] सर्वभूतानां स कालः परिकीर्तितः । [illegible] स्वर्गमायुष्यं धर्म्यं पुण्यं [illegible] ॥
कालविज्ञानसम्पन्नं द्विजानां [illegible] परम् । [illegible] पुण्यमाद्यं हि [illegible] ॥
[illegible] पुरा [illegible] स्वयम्भुवा । कालः पचति भूतानि कालः संहरति प्रजाः ॥
कालः सुप्तेषु जागर्ति कालो हि दुरतिक्रमः ॥

संवत्सरावली

[illegible] जयति [illegible] । [illegible] नामानि [illegible] ॥१॥ [illegible] ॥ [illegible] कर्तव्यं [illegible] कुर्यात् [illegible] ॥ [illegible] विधानतः ॥४॥ [illegible] ॥५॥ राज्यं [illegible] ॥ [illegible] ॥६॥ [illegible]

समन्वयः षड्मनवो व्यतीताः, वर्तमानो वैवस्वतमनस्तस्य प्रवृत्तेस्सप्तविंशतिमितानि महायुगानि व्यतीतानि षष्टाविंशतितमे युगे, त्रयो युगचरणाः गताः चतुर्थे चरणे कलौ कलेरारम्भतो सप्तत्युत्तरपञ्चसहस्रमितानि वर्षाणि व्यतीतानि तथा कल्पादितः १९७२९४९०७१ वत्सरा व्यतीताः—सृष्ट्यादितश्च १९५५८८४०७१ विक्रमराज्यकालात्संवत्सरा गताः २०२७ शकारम्भतश्च १८९२ व्यतीताब्दाः एवं चैत्रशुक्ल ७ चन्द्रे निशीथे सौरमानेनाहर्गणः ७१४४०४१४८८४२ युगादेश्चाहर्गणः १८५२२२५ अहर्गणोत्था मध्यमग्रहाः—सू. ११।२७।५२।३७ चं. २।२८।५१।१७ मं. १।११।४७।३८ बु. शी. उ. ३।३।४७।२३ बृ. ६।१३।७।२२ शु. शी. उ. १।२५।३६।२४ श. ०।१७।७।१९ रा. १०।२०।१२।२१ चं. उ. ३।२६।१२।४० रविमन्दफलं २।८।२२।० स्पष्टरविः ०।०।०।५९ मध्यमचन्द्रः २।२८।५१।१७ चन्द्रफलम् २।१९।४७।१२ स्फुटचन्द्रः ३।१।११।४ भौमस्यप्रथमशीघ्रफलार्धं ८।३०।३५।२८ फलार्धसंस्कृतः १।३।१७।२ मन्दकेन्द्रम् २।२३।१४।१६ फलार्धं ५।४३।४६।० तत्संस्कृतश्च १।९।०।४८ द्वितीयमन्दकेन्द्रम् २।२८।५८।२ मन्दफलम् ११।३२।६।३२ मन्दस्पष्टः १।२३।१९।४४ द्वि. शी. के. १।२५।२७।८ शीघ्रफलम् २१।१६।२९।२८ स्पष्टभौमः १।२।३।१५ एवमेव फलचतुष्टय संस्कृत स्प. बु. ०।१६।५८।५८।५७ स्प. बृ. ६।१४।१८।२७ स्प. शु. ०।२२।४०।२८ स्प. श. ०।१०।३०।३४।

गुरुमानेन चन्द्रवर्षादौ रुधिरोद्गारीः नाम संवत्सरः ततश्च कार्तिकशुक्ल २ रवौ ५१।५९ इष्टतः रक्ताक्षः नाम संवत्सरः प्रवेक्ष्यति।

वर्षेऽस्मिन् राजा भौमः । मन्त्री चन्द्रः । मेघेशो चन्द्रः । पूर्वधान्येशो गुरुः । रसेशो शनिः । पश्चिमधान्येशो बुधः ।

संवत्सरादिफलम्

रुधिरोद्गारी संवत्सरफलम्—धरणी रहिता कणादिना धरणिनाथगणोन्मताः ।
गदतो जगतीगणोषणं रुधिरोद्गारिणि नाम्बुवर्षणम् ॥

राजाभौमफलम्—मेदिनी धनकणादिवर्जिता मेदिनी शतति राहवे रताः ।
[illegible] चौर गदर्भाः क्वचिज्जलं मंगले क्षितिपती न मङ्गलम् ॥

मन्त्री चन्द्रफलम्—क्षितिदेवपतिः कृत यज्ञमतिः क्षितिपालरतिः फलधान्यभृतिः ।
पशवाः सुखिनो जलदोभ्रगणः सचिवो यदि केऽविभि रमणः ॥

पूर्वधान्येश गुरुफलम्—धनधान्यफलादिसंयुता धरणी स्याज्जनता मुदान्विता ।
यदि वाक्पतिरत्रधान्यप प्रचुरं वारि ददातिदेवपः ॥

मेघेश चन्द्रफलम्—गवां यौदृशां शस्यपुष्पादिकानां प्रवृद्धि सुखं भूरि विद्वज्जनानाम् ।
नदीकूपवापीतडागेषुतोयैः प्रभूतं यदा चन्द्रमा मेघनाथः ॥

रसेश शनिफलम्—ऊर्णानि लौहजातं समर्धं रौप्यं स्वर्णादि रसार्धं महर्धम् ।
वर्षत्यल्पं वारि [illegible] पीडायन्तं स्यात् यदार्कि रसेशः ॥

पश्चिमधान्येश बुधफलम्—यव व्रीहि गोधूम मुद्गेक्षुकाणां प्रवृद्धिः सुखं सर्वं विद्वज्जनानाम् ।
अजा गोमहिष्यादिकानां प्रसारं बुधे धान्यधान्याधिपे भूरि नीरम् ॥

[illegible], वर्षाढकं ५० समुद्रे २५ पर्वते १३ भूमौ १२ [illegible] । [illegible] रोहिणीशं पर्वते पतति । तत्फलं मध्यमम् । [illegible] आढक-प्रमाणम् [illegible] ३ श्रावणे ४ भाद्रे ४ आश्विने १ कार्तिके १ । नक्षत्र [illegible] आर्द्रायां १, पुनर्वसौ [illegible] पुष्ये २ आश्लेषायां २ मघायां २ पू. फा. [illegible] १ उ. फा. [illegible] १ हस्ते १ चि. १ ।

अथ राज्यादिषु विशेषः—पाश्चात्त्यदेशराष्ट्रदेशेषु [illegible] । [illegible] । [illegible] । विन्ध्याद्रितटे [illegible] ।

विंशोपकाः—[illegible] १७ [illegible] ७ तृणम् १५ शीतः ११ उष्णः ५ वायुः १३ वृद्धिः १५ विनाशः १५ विग्रहः ११ [illegible] ३ तृष्णा ११ निद्रा ९ आलस्यम् ३ उद्यमः १३ शान्तिः ३ क्रोधः ३ दम्भः ३ भेदः १ मैत्री १३ र. लि. ७ फ. लि. ११ उत्साहः ९ [illegible] १३ शुकः ५ मूषकः १७ अतिवृष्टिः ११ अनावृष्टिः ११ [illegible] १५ परचक्रम् ९ नाणकम् ३ रत्नम् ३ वस्त्रम् ११ घृतम् ७ तैलम् १७ दुकूलम् १७ ऊर्णाः ११ [illegible] ३ कार्पासः १५ वल्कलः १९ सुवर्णम् १५ ताम्रः ३ वंगः १९ रौप्यम् १७ लोहम् ११ खर्परः १९ [illegible] ९ कांस्यम् १३ पित्तलः १७ उ. प्र. १७ सौ. प्र. ७ पा. प्र. ३ पुण्य प्र. ११ व्याधिः १९ भैषजम् १३ [illegible] १३ आचारः ५ अनाचारः ९ मरणम् ११ जन्म १३ देशोपद्रवः १७ देशस्वास्थ्यम् ७ चौरभयम् १९ चौरभयनाशः ३ अग्निभयम् ११ अग्निभयनाशः ११ विषभयम् ३ विषभयनाशः ५ सेवकत्व १९ स्वामित्व ११ निधन १५ धरवन १५ चूतः ११ पुंश्चलीकर्म ३ मारण ९ मारणनाशः १३ मारण १५ मारणनाशः १५ स्तम्भन १३ स्तम्भननाशः ९ मोहन ३ मोहननाशः १३ उच्चाटन ५ उच्चाटननाशः १३ वशीकरण ३ वशीकरणनाशः ९ वातप्रकृतिः १५ पित्तप्रकृतिः ३ कफप्रकृतिः ७ द्वंद्व ११ सन्निपात १५ यश १९ अपयश ५ धर्म ७ गोमयपञ्च ९ गोमयपञ्चनाशः ११ भूतबाधा १३ भूतबाधानाशः १५ ग्रहदोष १७ ग्रहदोषनाशः १९ अण्डज ११ पिण्डज ५ स्वेदज १३ उद्भिज ७ पुष्प २ पाप १८ सर्वनिष्पत्तिः १ ।

वर्षावर्धनविधिः

[illegible] जन्मतिथावेव वर्षावर्धन कार्यम् । तत्र जन्मसंयोगवशी तिथि-[illegible] मध्ये [illegible] जन्ममासाभिमानवशे [illegible] वर्षावर्धनविधिः । तत्र [illegible] कृतनित्यक्रियः [illegible] कुशाक्षतादिकं गृहीत्वा ओम् अद्येत्यादि [illegible] वर्षावर्धनकर्म करिष्ये "इति संकल्प-तिलोद्वर्तनपूर्वकं तिलोदकेन स्नात्वा-[illegible] जन्मनक्षत्राधिप पितरं प्रजापतिं भानुं मार्कण्डेय परशुरामं बलिं हनुमन्तं विभीषणं कृपं अश्वत्थामानं षष्ठी प्रभृति देवान् नाममन्त्रेण [illegible] पूजनं विधाय पश्चात् दधिभक्तनैवेद्यं निवेद्य कृताञ्जलिः प्रार्थयेत्" ओं मार्कण्डेयाय मुनये नमस्ते महदायुषे । चिरजीवी यथा त्वं भो भविष्यामि तथा मुने । [illegible] सर्वदा ॥
मार्कण्डेय महाभाग सप्तकल्पान्तजीवन । आयुरारोग्यसिद्ध्यर्थमस्माकं वरदो भव । चिरजीवी यथा त्वं तु मुनीनां प्रवरोद्विज । कुरुष्व मुनिशार्दूल तथा मां चिरजीविनम् ॥ [illegible] सुखप्रदः । [illegible] नमस्तुभ्यं [illegible] च । महात्मने मुनिश्रेष्ठ सप्तकल्पान्तजीवन । मार्कण्डेय नमस्तुभ्यं दीर्घायुष्यं प्रयच्छ मे ॥ मार्कण्डेय महाभाग प्रार्थये त्वां कृताञ्जलिः । चिरजीवी यथा त्वं भो भविष्येऽहं तथा मुने । इत्यादिना मार्कण्डेयं संप्रार्थयेत्—अथ षष्ठीप्रार्थना—जयदेवि जगन्मातर्जगदानन्दकारिणी । प्रसीद मम कल्याणि नमस्ते षष्ठिदेवते । त्रैलोक्ये यानि भूतानि स्थावराणि चराणि च । ब्रह्मविष्णुशिवैस्सार्द्धं रक्षां कुर्वन्तु तानि मे—इत्यादिना षष्ठीं सम्प्रार्थ्य—अश्वत्थामा बलिर्व्यासो हनुमांश्च विभीषणः । कृपः परशुरामश्च सप्तैते चिरजीविनः । सप्तैतांश्च स्मरेन्नित्यं मार्कण्डेयमथाष्टमम् । जीवेद्वर्षशतं सोऽपि सर्वव्याधिविवर्जितः ॥ प्रीयन्तां देवताः सर्वाः पूजा गृह्णन्तु [illegible] मम । प्रयच्छन्त्वायुरारोग्यं यशस्तेजश्च सम्पदः । मन्त्रहीनं भक्तिहीनं क्रियाहीनं महामुने । वर्धितं मया देवाः परिपूर्णं तदस्तु मे । इत्यादिना देवान् संप्रार्थ्य—ततस्तिलगुडमिश्रितं पयः पिबेत् ।

तन्मन्त्र—सतिलं गुडसंमिश्रं [illegible] पयः । मार्कण्डेयाद्वरं लब्ध्वा पिबाम्यायुर्विवृद्धये ॥ इत्यादिना पिबेत् । कश्चित् पूजितदेवानां नाममन्त्रेण प्रत्येकमष्टाविंशतिसंख्याः तिलहोमश्चोक्तः—ततो ब्राह्मणभोजनं [illegible] । [illegible] नखकेशानां मैथुनाध्वगमस्तथा । आमिषं कलहं हिंसां वर्षवृद्धौ विवर्जयेत् ॥

[illegible] संक्रान्तौ श्राद्धे जन्मदिने तथा ॥ [illegible] न स्नायादुष्णवारिणा ॥ इति संक्षेपतो वर्षावर्धनविधिः ॥

अथारिष्टशान्त्यर्थं महामृत्युञ्जयजपविधिः

आचम्य प्राणानायम्य शान्तिपाठं पठित्वा सुमुखश्चेत्यादिना गणेशस्मरणं च कृत्वा । संकल्पः—[illegible] वासरे स्वस्य(यजमानस्य वा)शरीरे-उत्पन्नोत्पत्स्यमानाऽखिलारिष्ट-[illegible] निवृत्त्ये श्रीमृत्युञ्जयप्रसादाद्दीर्घायुष्यसततारोग्यावाप्तये मृत्युञ्जयमन्त्रजपमहं करिष्ये ॥ [illegible] पंक्तिर्गायत्री अनुष्टुप्छन्दांसि वक्त्रे ॥ [illegible] न्यासः ॥ वामदेवकहोलवशिष्ठा ऋषयः मूर्ध्नि ॥ [illegible] देवतायै नमः हृदि । ह्रीं शक्तये नमो लिंगे । श्रीं बीजाय नमः पादयोः ॥ इति [illegible] सः ॥ ॐ ह्रौं ॐ जूं सः भूर्भुवः स्वः त्र्यम्बकं यजामहे सुगन्धिंपुष्टिवर्धनम् । उर्वारुकमिव बन्धनान्मृत्योर्मुक्षीय माऽमृतात् भूर्भुवः स्वरों जूं सः ह्रौं ॐ ॥ अस्य श्रीमहामृत्युञ्जयमन्त्रस्य वामदेवकहोलवशिष्ठा ऋषयः पंक्तिर्गायत्र्युष्णिगनुष्टुप्छन्दांसि सदाशिवमहामृत्युञ्जयरुद्रो देवता ह्रीं शक्तिः श्रीं बीजं महामृत्युञ्जय प्रीतये [illegible] जपे विनियोगः । ॐ ह्रौं ॐ जूं सः भूर्भुवः स्वः त्र्यम्बकं ॐ नमो भगवते रुद्राय [illegible] स्वाहा हृदयाय नमः ॥ ॐ ह्रौं ॐ जूं सः भूर्भुवः स्वः यजामहे ॐ नमो भगवते रुद्राय [illegible] शिरसे स्वाहा ॥ ॐ ह्रौं ॐ जूं सः भूर्भुवः स्वः सुगन्धिंपुष्टिवर्धनं ॐ नमो भगवते रुद्राय [illegible] शिखायै वौषट् । ॐ ह्रौं ॐ जूं सः भूर्भुवः स्वः उर्वारुकमिव बन्धनात् ॐ नमो भगवते रुद्राय [illegible] त्रिपुरान्तकाय ह्रां ह्रीं कवचाय हुं ॥ ॐ ह्रौं ॐ जूं सः भूर्भुवः स्वः मृत्योर्मुक्षीय ॐ नमो भगवते रुद्राय [illegible] नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ॐ ह्रौं ॐ जूं सः भूर्भुवः स्वः माऽमृतात् ॐ नमो भगवते रुद्राय [illegible] ज्वालाय मां रक्ष रक्ष अघोराय अस्त्राय फट् ॥ इति षडङ्गन्यासः ।

[illegible] त्र्यम्बकं शिरसि । यजामहे भ्रुवोः । सुगन्धिं नेत्रयोः । पुष्टिवर्धनं मुखे । उर्वारुकं गण्डयोः । [illegible] बन्धनात् कण्ठे । मृत्योर्लिंगे मुक्षीय उर्वोः । मा जान्वोः । अमृतात् पादयोः ॥ इति पदन्यासः ॥ [illegible] ध्यानं कुर्यात् । अथ ध्यानं ॥ [illegible] ॥ १ ॥ चन्द्रोद्भासितमूर्धजं सुरपतिं [illegible] ॥ सूर्येन्द्वग्निविलोचनं करतले [illegible] ॥२॥ इति ध्यात्वा । मानसोपचारैः संपूज्य ॥ ॐ लं पृथिव्यात्मकं गन्धं समर्पयामि ॥ ॐ हं आकाशात्मकं पुष्पं समर्पयामि ॥ ॐ यं वाय्वात्मकं धूपं समर्पयामि ॥ ॐ रं तेजसात्मकं दीपं समर्पयामि ॥ ॐ वं अमृतात्मकं नैवेद्यं समर्पयामि ॥ ॐ सं सर्वात्मकं मंत्रपुष्पं समर्पयामि ॥ मंत्रं जपेत् ॥ ॐ ह्रौं ॐ जूं सः भूर्भुवः स्वः त्र्यम्बकं यजामहे सुगन्धिंपुष्टिवर्धनं उर्वारुकमिव बन्धनान्मृत्योर्मुक्षीयमाऽमृतात् भूर्भुवः स्वरों जूं सः ह्रौं ॐ ॥ [illegible] जपं समर्पयेत् ॥ गुह्यातिगुह्यगोप्ता त्वं गृहाणास्मत्कृतं जपम् ॥ सिद्धिर्भवतु मे देव त्वत्प्रसादान्महेश्वर ॥ मृत्युञ्जय महारुद्र त्राहि मां शरणागतम् ॥ जन्ममृत्युजरारोगैः पीडितं कर्म-[illegible] ॥ अर्पणं—अनेन महामृत्युञ्जयजपाख्येन कर्मणा श्रीमहामृत्युञ्जयः प्रीयतां न मम । इति [illegible] ॥ जप निवेदनम् [illegible] । [illegible] ॥ इति ॥ [illegible] तद्दशांशतर्पणम् तद्दशांशमार्जनं [illegible] ॥ ॐ तत्सवितुर्वरेण्यं [illegible] ॥ [illegible] यजामहे सुगन्धिपुष्टिवर्धनम् । उर्वारुकमिव बन्धनान्मृत्योर्मुक्षीयमा [illegible]

CC-0 In Public Domain. Kirtikant Sharma Najafgarh Delhi Collection

Digitized by Sarayu Trust Foundation, Delhi and eGangotri.Funding by MoE-IKS

सन् १९७०–७१ का काशी में रेलवे घड़ी और सूर्य घड़ी का प्रतिदिन मिनटादि अन्तर

ता.	एप्रिल	म	जून	जुलाई	अगस्त	सित०	अक्टू०	नवम्बर	दिस०	जन० १९७०	फर०	मार्च
१		४ ५१	४ २४	१ ३५	४ १८	१ ४७	१२ ४	१८ २१	१३ १३	१ १०	११ २७	१० ४२
२		४ ५९	४ १५	१ ४६	४ १४	२ ५	१२ २३	१८ २३	१२ ५१	१ ३२	११ ३७	१० ३१
३		५ ५	४ ६	१ ५८	४ १०	२ २४	१२ ४२	१८ २३	१२ २८	२ ०	११ ४५	१० १९
४		५ १२	३ ५६	२ ९	४ ६	२ ४४	१३ १	१८ २४	१२ ४	२ ३०	११ ५२	१० ७
५		५ १७	३ ४५	२ २०	४ ०	३ ३	१३ १९	१८ २३	११ ४०	२ ५४	१२ ०	९ ५४
६		५ २३	३ ३५	२ ३१	३ ५४	३ २३	१३ ३७	१८ २१	११ १५	३ २०	१२ ३	९ ४१
७	०̄ २३	५ २७	३ २४	२ ४१	३ ४८	३ ४३	१३ ५५	१८ १९	१० ५०	३ ४६	१२ ८	९ २८
८	० ६	५ ३१	३ १३	२ ५१	३ ४१	४ ४	१४ १२	१८ १६	१० २४	४ ११	१२ १२	९ १४
९	० ११	५ ३५	३ २	३ ०	३ ३३	४ २४	१४ २९	१८ १२	९ ५८	४ ३६	१२ १५	९ ०
१०	० २७	५ ३८	२ ५०	३ ९	३ २५	४ ४५	१४ ४६	१८ ६	९ ३१	५ १	१२ १७	८ ४६
११	० ४४	५ ४०	२ ३८	३ १८	३ १६	५ ६	१५ २	१८ १	९ ४	५ २६	१२ १८	८ २९
१२	१ ०	५ ४२	२ २६	३ २६	३ ७	५ २७	१५ १७	१७ ५५	८ ३७	५ ५०	१२ १९	८ १४
१३	१ १५	५ ४३	२ १४	३ ३३	२ ५७	५ ४८	१५ ३२	१७ ४७	८ ९	६ १४	१२ १९	७ ५८
१४	१ ३०	५ ४४	२ १	३ ४१	२ ४६	६ ९	१५ ४७	१७ ३९	७ ४०	६ ३७	१२ १८	७ ४२
१५	१ ४६	५ ४४	१ ४९	३ ४७	२ ३५	६ ३१	१६ १	१७ ३०	७ १२	७ ०	१२ १७	७ २५
१६	२ १	५ ४३	१ ३६	३ ५३	२ २३	६ ५२	१६ १४	१७ २०	६ ४३	७ २१	१२ १५	७ ८
१७	२ १५	५ ४३	१ २३	३ ५९	२ ११	७ १४	१६ २७	१७ ९	६ १४	७ ४२	१२ १२	६ ५१
१८	२ २९	५ ४१	१ १०	४ ४	१ ५८	७ ३५	१६ ४०	१६ ५८	५ ४५	८ ३	१२ ८	६ ३४
१९	२ ४३	५ ३९	० ५७	४ ९	१ ४५	७ ५६	१६ ५१	१६ ४५	५ १५	८ २२	१२ ४	६ १७
२०	२ ५६	५ ३६	० ४४	४ १३	१ ३१	८ १८	१७ २	१६ ३२	४ ४६	८ ४१	११ ५८	६ २
२१	३ ९	५ ३३	० ३१	४ १६	१ १७	८ ३९	१७ १३	१६ १८	४ १६	९ ०	११ ५२	५ ४१
२२	३ २१	५ २९	० १८	४ १९	१ २	९ ०	१७ २३	१६ ३	३ ४६	९ १७	११ ४६	५ २३
२३	३ ३३	५ २५	०̄ ६	४ २२	० ४७	९ २१	१७ ३२	१५ ४७	३ १६	९ ३३	११ ३८	५ ५
२४	३ ४५	५ २१	०̄ ७	४ २४	० ३२	९ ४२	१७ ४०	१५ ३०	२ ४६	९ ४९	११ ३१	४ ४७
२५	३ ५६	५ १५	० २०	४ २५	०̄ १६	१० ३	१७ ४८	१५ १३	२ १६	१० ५	११ २२	४ २८
२६	४ ६	५ ९	० ३३	४ २६	०̄ १	१० २४	१७ ५५	१४ ५५	१ ४६	१० १९	११ १३	४ १
२७	४ १६	५ ३	० ४६	४ २६	० १७	१० ४४	१८ १	१४ ३६	१ १६	१० ३२	११ ३	
२८	४ २६	४ ५६	० ५८	४ २५	० ३५	११ ५	१८ ७	१४ १६	० ४७	१० ४५	१० ५३	
२९	४ ३५	४ ४९	१ १०	४ २४	० ५३	११ २५	१८ ११	१३ ५६	०̄ १७	१० ५७		
३०	४ ४३	४ ४१	[illegible]	४ २३	१ १०	११ ४४	१८ १५	१३ ३५	०̄ १२	११ ८		
३१		४ ३३		[illegible]	१ २८		१८ १९		० ४१	११ १८		

सूचना— [illegible] ४ अक्टू. सन् १९४५ ई. तक १ घंटा स्टैण्डर्ड टाइम बढ़ा हुआ था, [illegible] स लिए [illegible] य में १ घंटा घटाकर पूर्व सूत्रानुसार सूर्य घड़ी बनानी चाहिए।

इस कोष्ठ के अनुसार जितने में + धनचिन्ह है उतने दिनों तक रेलवे घड़ी के समय में उतना मिनट जोड़ने से और जहाँ पे—ऋण चिन्ह है उतने दिनों तक रेलवे समय में उतना मिनट घटा देने से काशी में सूर्यघड़ी के अनुसार समय हो जायगा। काशी से अन्यत्र के स्थानों में रेलवे घड़ी से सूर्यघड़ी बनाने का यह प्रकार है कि पहले इस सारिणी के अनुसार रेलवे समय में संस्कार कर काशी का समय बनाना, फिर जिस किसी देश का बनाना हो, उस देश का जो देशान्तर फलादिक हों, वह पश्चिम हो तो काशी के समय में घटाने से पूर्व हो तो जोड़ देने से उस देश का सूर्यघड़ी के अनुसार समय हो जायगा। जैसे १४ मई को रेलवे घड़ी से ५ बजे कलकत्ते में सूर्यघड़ी का समय जानने के लिए उस दिन का संस्कार ५ मिनट ४४ सेकेण्ड ५ बजे में जोड़ने से काशी का समय ५।५।४४ हुआ इसमें कलकत्ते का देशान्तर २२ मिनट जोड़ देने से कलकत्ते की सूर्यघड़ी का समय ५।२७।४४ हुआ।

विंशोत्तरीयाऽऽयव्ययचक्रम् ।

राशि	मे.	वृ.	मि.	क.	सि.	क.	तु.	वृ.	ध.	म.	कुं.	मी.	यो.
आय	२	११	२	११	१४	२	११	२	१४	८	८	१४	९९
व्यय	१४	५	५	१४	११	५	५	१४	२	५	५	२	८७

अष्टोत्तरीयाऽऽयव्ययचक्रम् ।

राशि	मे.	वृ.	मि.	क.	सि.	क.	तु.	वृ.	ध.	म.	कुं.	मी.	यो.
आय	८	२	५	१४	२	५	२	८	११	१४	१४	११	९६
व्यय	१४	८	५	२	१४	५	८	१४	५	१४	१४	५	१०८

उभय लाभव्ययचक्रादिविशेषविचारः—लाभव्ययौ समीकृत्वा-एकहीनं तु कारयेत् । अष्टभिस्तुहरेद्भागशेषाङ्केफलमादिशेत् ॥ लाभं १ सौख्यं २ तथा क्लेशं ३ रोगं ४ लोकापवादनम् । ५ सम्मानं ६ विजयं ७ हानिः ८ कथितं पूर्वसूरिभिः । अन्यदपि-उभय लाभाङ्कैक्यं लाभः व्ययैक्यञ्चव्ययमितिविचार्य यत्र विभागे अङ्काधिक्यं तत्तत्फलमप्यधिकं ज्ञेयम् ।

सं० २०२७ में ग्रहण सम्बन्धी सूचना

इस वर्ष एक खण्ड चन्द्रग्रहण दिनांक १७ अगस्त को और एक सूर्यग्रहण ३१, अग./१ सित. सन् १९७० में लगग, किन्तु य ग्रहण भारत में दृश्य नहीं होंगे । अतः इनका विवरण नहीं दिया गया है ।

दिनांक ९ मई शनिवार सन् १९७० को सूर्य, बुध की भेद युति होने जा रही है । इसको बुधकृत् सूर्यग्रहण भी कहा जा सकता है ।

भारत, चीन, रूस, एशिया, अफ्रिका, योरप, दक्षिणी अमेरीका, उत्तरी अमेरीका के कुछ पश्चिमी भाग छोड़कर, अस्ट्रेलिया, फिलीपाइन, न्यूजीलैंड, जापान, ग्रीनलैण्ड आदि संसार के प्रायः समस्त देशों में यह बुधकृत सूर्य का भेदयोग दृश्य होगा ।

संहिता गन्थों में सूर्य में छिद्र का दृश्य होना अशुभ माना गया है । इसमें राज्यपरिवर्तन नेतृत्व परिवर्तन की घटनाएं सम्भावित होती हैं ।

सूर्यबुध भदयुति-विवरण

	भारतीय स्टैन्डर्डटाइम	काशी में स्टैन्डर्डटाइम
बाह्यस्पर्श	९।४९।२५	९।५१।२५
अन्तः स्पर्श	९।५२।२५	९।५४।२५
मध्य	१३।४६।१५	१३।४८।१५
निर्गमान्तः प्रवेश	१७।३९।५६	१७।४३।५६
निर्गम	१७।४२।५६	१७।४४।५६

श्रावणी (उपाकर्म) निर्णय

इस वर्ष श्रावणी (उपाकर्म) के सम्बन्ध में विवाद उपस्थित है । क्योंकि पूर्णिमा के दिन ही सूर्य की सिंह संक्रान्ति हो रही है । पूर्णिमा के दिन ग्रहण या संक्रान्ति होने पर श्रावणी (उपाकर्म) वर्जित है । और उसके स्थान प श्रावणशुक्ल ५ (नाग पञ्चमी) शुक्रवार दिनाङ्क ७ अगस्त को श्रावणी (उपाकर्म) करना उत्तमपक्ष है । संक्रान्तिकाल प्रतिपदा में हो रहा है और पूर्णिमा से उसका स्पर्श नहीं है । इसलिये मतान्तर से संगवकाल मुख्य होने के कारण श्रावणी (उपकर्म) पूर्णिमा को होना समुचित है । किन्तु बहुसाम्य वचन से संक्रान्ति के दिन श्रावणी (उपाकर्म) वर्जित है । इसलिये नागपंचमी के दिन उपाकर्म (श्रावणी) विशेष शुभ है । उक्त दोनों तथ्यों को ध्यान रखते हुये श्रावणपूर्णिमा या पञ्चमी तिथि में देशप्रथानुसार श्रावणी (उपाकर्म) करना चाहिये ।

संक्षिप्त विवाहादिमुहूर्त्ताः ।

(विशेष विवरणं पक्षे द्रष्टव्यम्)

चैत्र शुक्ल पक्षः

तिं. १० गुरौ-[illegible] भे रे. ९ ल. ९ ने दा. ।
ति. ११ श[illegible] मघाभ दि. ल. चि. ।
ति १२ शनौ-उ. फा. भे रे. ८ ल. ९ ने. दा. ।
ति. १३ रवौ-उ. फा. भे दि. ल. चि. । हस्ते च रे. ९ ल. ९ ।
ति. १४ चन्द्रे-हस्ते ल. चि. ।

वैशाखकृष्णपक्षः

ति. २ गुरौ-मैत्रे व्यतिपातात्परं ल. चि. ।
ति. ४ शनौ-मूले रे. ८ ल. ९ ने. दा. ।
ति. ५ रवौ-मूले रे. ७ ल. चि. ।
ति. ६ चन्द्रे-उ.षा. भे रे. ८ विष्टेः परं ल. चि. ।
ति. ७ कुजे-उ. षा. भे दि. ल. चि. ।
ति. १२ शनौ-उ.भा. भ वधृतेः परं रे. ८ल. चि. ।
ति. १३ रवौ-रेवत्यां मत्युतः पूर्व ल. चि. ।

वैशाखशुक्लपक्षः

ति. ३ शुक्र-मृगे रे. १० ल. १० ने. दा. ।
ति. ४ शनौ-मृगे दि. ल. चि. ।
ति. ८ बुधे-मघाभे रे. ९ ल. ९ ने. दा. ।
ति. ९ शुक्रे-उ. फा. भे रे. ८ ल. १० ने दा. ।
ति. १० शनौ-उ. फा. भे. हस्ते च विष्टेः पूर्वं रे. ९ ल. गो. ।
ति. ११ रवौ-हस्ते रे. ८ ल.गो. वा. ल. १० ने. दा. ।

ज्येष्ठकृष्णपक्षः

ति. १ शुक्रे-मूलभे रे. ९ ल. चि. ।
ति. २ शनौ-मूलभ रे. ८ ल. १० ने. दा. ।
ति. ९ शुक्रे-उ. भा. भे रे. ९ ल. १० ने. दा. ।
ति. १० शनौ-उ. भा.भे दिं. ल. चि. । रेवत्यां रे. ८ ल. १० ने. दा. ।
ति. ११ रवौ-रेवत्यां दि. ल. चि. ।

ज्येष्ठशुक्लपक्षः

ति. १ शुक्रे-मृगभे रे. ७ दि. ल. चि. ।
ति. ५ कुजे-मघाभे रे. ६ ल. चि. ।
ति. ६ बुधे-मघाभे रे. ६ ल. गो. वा. ।
ति. ८ शुक्रे-उ. फा. भे व्यतिपातात्पूर्वं ल.गो. ।
ति. १५ शुक्रे-मूलभे रे. ७ ल. चि. ।

आषाढकृष्णपक्षः

ति. १ शनौ-मूलभे रे. ७. दि. ल. चि. ।
ति. २ रवौ-उ. षा. भे रे. ७ ल. चि. ।
ति. ८ शुक्रे-रेवत्यां रे. ७ ल. १२ ने. दा. ।
ति. ९ शनौ-रेवत्यां रे. ७ ल. चि. ।
ति. १२ कुजे-रोहिण्यां रे. ८ ल. १२ ने. दा.
ति. १३ बुधे-रोहिण्यां विष्टेः पूर्व ल. चि. ।

आषाढ़शुक्लपक्षः

ति. ४ कुजे-मघाभ घ. १८ यावन्मृत्युः ततः विष्टेः परं रे. ८ ल. चि. ।
ति. ५ बुध-मघाभ व्यतिपातात्पूर्व स्वल्पकालः
ति. ६ गरौ-उ.फा. भ रे. ९ ल. १२ ने. दा. ।
ति. ६ शुक्रे-उ. फा. भ रे. ८ दि. ल. चि. । हस्ते च रे. ७ ल. १२ ने. दा. ।
ति. ७ शनौ-हस्ते दि. ल. चि. ।

मार्गशीर्षकृष्णपक्षः

ति. ११ कुजे-हस्तभे रे. ७ ल.गो.वा.ल. ४ ने.दा. ।
ति. १३ गुरौ-स्वात्यां रे. ७ ल. गो. वा ल. ४ ने. दा. । अतःपरं विधुक्षयादिदोषः ।

मार्गशीर्षशुक्लपक्षः

ति. २ चन्द्रे-मूले रे. ९ ल. चि. ।
ति. ३ कुज-मूले दि. ल. चि. ।
ति. ४ बुध-उ. षा. भे. रे. ८ ल. चि. ।
ति. ९ चन्द्रे-उ. भा. भे व्यतिपातात्पूर्वं दि. ल. चि. ।
ति. १४ शुक्र-रोहि. रे. ७ विष्टेः पूर्व ल. चि. ।
ति. १५ शनौ-रोहिण्यां मृगे च. रे. ७ विष्टेः परं लग्नं चिन्त्यम् ।

पौषकृष्णपक्षः

ति. १ रवौ-मृगे रे. ७ ल. गोधूलिः ।

माघशुक्लपक्षः

ति. ४ शनौ-उ. भा. भ रे. ९ ल. ६ न. दा. ।
ति. ५ रवौ-उ. भा. भ रे. ८ दि.ल. चिन्त्यम् । रेवत्याञ्च रे. ९ ल.गो. वा.ल.६न.दा.
ति. ६ चन्द्र-रेवत्यां विष्टः पूर्व दि. ल. चि. ।
ति. ९ गुरौ-रोहिण्यां रे. ८ ल. गोधूलि. वा. ६ न. दा. ।
ति. १० शुक्रे-रोहिण्यां दि.ल.चि. । मृगे वधृतेः पूर्वं स्वल्पकालः ।

फाल्गुनकृष्णपक्षः

ति. २ शुक्रे-उ. फा भे रे ९ ल. गोधूलिः ।
ति. ३ शनौ-उ. फा. भ रे. ८ विष्टे परं ल. ६ ने. दा. ।
ति. ४ रवौ-हस्तभे घ. ४८ यावत्मृत्युः ।
ति. ६ भौमे-स्वात्यां रे. ९ विष्टेः पूर्वं ल. गो वा. ६ ने. दा. ।
ति. ८ गुरौ-मैत्र शनि वेधाल्लग्नाभावः ।
ति. १० शनौ-मूलभे रे. ८ विष्टे परं ल. चि
ति. ११ रवौ-मूलभे रे ७ दिवा लग्नं चि. ।

फाल्गुनशुक्लपक्षः

ति. १ शक्र-उ. भा. भ. रे. १० ल. १० न. दा. ।
ति. २ शनौ-उ. भा. भ. रे. ९ ल. गो. ।
ति. ३ रवौ-रेवत्यां रे. ९ विष्टपूर्वं ल. गो. ।
ति. ७ बुध-रोहिण्यां आदौ वधृतिः परं विष्टिः मध्ये च स्वल्प कालः ।
ति. ८ गुरौ-घ. ३९ परं मग रे. ७ ल. १ ।
ति. ९ शुक्र-मृगे रे ८ ल. गो.

वधूप्रवेशद्विरागमनमुहूर्त्ताः

वैशाखकृष्णपक्षः

तिं. १ बुधे-स्वात्यां वैवाहिकवधूप्रवेश मु. ।
ति. २ गुरौ-मैत्रे रात्रिशेषे ल. चि. ।
ति. ५ शनौ-मूले रात्रिशेषे लग्नं चिन्त्यम् ।

वैशाखशुक्लपक्षः

तिं. २ गुरौ-रोहिण्यां वधूप्रवेशद्विरागमनयोर्मु. ।
ति. ३ शुक्र-रोहिण्यां मृगे च " " ।
ति. ९ शुक्रे-उ. फा. भ रात्रिशेषे वधूप्रवेशद्विरागमनयोर्मु. ।
ति. १० शनौ-विष्टेः पूर्वं उ. फा. भे वधूप्रवेशद्विरागमनयोर्मु. ।
ति. १२ चन्द्रे-व्यतिपातात्पूर्वं चित्रायां वधूप्रवेशद्विरागमनयोर्मु. ।

ज्येष्ठकृष्णपक्षः

ति. १ शुक्रे-मूल भे वधूप्रवेश मु. ।
ति. ५ चन्द्र-उ. षा. भ वधप्रवेशे ल. चि. ।

ज्येष्ठशुक्लपक्षः

ति. १ शुक्र-मृग वधप्रवेश मु. ।
ति. ४ चन्द्र-विष्टेः परं पुष्य वधूप्रवेश मु. ।
ति. १५ शुक्र-मलभे वधूप्रवेश ल. चि. ।

आषाढ़कृष्णपक्षः

ति. १ शनौ-मूले वैवाहिक वधप्रवेशे ल.चि. ।

आषाढ़शुक्लपक्षः

ति. ८ शुक्रे-उ. फा. भे हस्ते च ववाहिक वधूप्रवेश म. ।
ति. ९ शनौ-चित्रा भ विष्ट पर वैवाहिक वधूप्रवेश मु. ।

मार्गशीर्षशुक्लपक्षः

ति. २ चन्द्रे-मूल भे वधूप्रवेशद्विरागमन म. ।
ति. ५ गरौ-उ. षा. भ. श्रवसि च वधूप्रवेशद्विरागमनयोर्मु ।
ति. ९ चन्द्रे- दशम्यां उ. भा. भे व्यतिपातात्पूर्वं वधप्रवेशद्विरागमनयोर्मु ।
ति. १५ शनौ-रोहिण्यां मग च विष्टः परं वधप्रवेश द्विरागमनयोर्मु ।

फाल्गनकृष्णपक्षः

ति. ५ चन्द्रे-चित्रा भ वधूप्रवेशद्विरागमन मु. ।

फाल्गुनशुक्लपक्षः

ति. १ शुक्रे-उ. भा. भे रात्रिशेष वधूप्रवेशद्विरागमनयोर्मु ।
ति. २ शनौ-उ. भा. भ रेवत्यां च वधूप्रवेशद्विरागमनयोर्म ।
ति. ८ गरौ-रोहिण्यां मृग च विष्टेः परं वधूप्रवेशद्विरागमनयोर्मु ।
ति. १२ चन्द्रे पुष्ये वधूप्रवेशद्विरागमनयोर्मु ।

उपनयनमुहूर्त्ताः

वै. शु. ति. ४ शुक्र-पञ्चम्यामुपनयन ल.चि. ।
व. कृ. ३ शुक्र-मैत्रे व्रतबन्ध ल. ।
व. [illegible]. ५ रवौ-मूले व्रतबन्ध लग्नं च. ।
व. शु. २ गुरौ-रोहिण्यामुपनयन ल. चि. ।
" " ३ शुक्रे-रोहिण्यां मृगे चोपनयने ल.चि. ।
" " ५ रवौ-आर्द्रायामुपनयन ल. चि. ।
" " ९ रवौ-हस्ते व्रतबन्धे ल. चि. ।
वै. शु. १२ चन्द्र-चित्रायामुपनयने ल. चि. ।
ज्ये. कृष्ण ५ चन्द्रे-उ. षा. भ व्रतबन्धे ल. चि. ।
ज्ये. शु. ३ रवौ-पुनर्वसु भे व्रतबन्धे ल. चि. ।
" " १० रवौ-हस्ते व्रतबन्धे ल. चि. ।
माघ शु. ५ रवौ-उ. भा. भे. व्रतबन्धे ल. चि. ।
" " ९ गरौ-रोहिण्यामुपनयने ल. चि. ।
" " १० शुक्र-रोहिण्यां मृग चोपनयने ल. चि ।
" " १२ रवौ-आर्द्रायामुपनयने ल. चि. ।
फा. कृ. ५ चन्द्रे-चित्रायामुपनयन ल. चि. ।
फा. शु. ३ रवौ-रेवत्यामुपनयने स्वल्पकालः ।

गृहारम्भ-प्रवेशयोर्मुहूर्त्ताः

वै. कृ. २ गुरौ-व्यतिपातात्परं गृहारम्भे चक्रशुद्धिः ।
वै. कृ. ३ शुक्रे-मैत्रे गृहारम्भे चक्रशुद्धिः ।
वै. शु. १० शनौ-उ. भा. भे. गृहारम्भप्रवेशयोश्चक्रशुद्धिः ।
श्रा. शु. ६ शनौ-चित्रा भ जीर्णगृहप्रवेशे चक्रशुद्धिः ल. ५ ने. दा. ।
श्रा. शु. १२ शुक्रे-उ. षा. भ जीर्णगृहप्रवेशे चक्रशुद्धिः ल. ३ ने. दा. ।
श्रा. शु. १३ शनौ-उ. षा. भे. जीर्णगृहप्रवेशे चक्रशुद्धिः ।
मा. शी. कृ. ११ बुधे-चित्रा भ. गृहप्रवेशे चक्रशुद्धिः ल. ९ ने. दा. ।
फा. कृ. ८ गुरौ-मैत्रे गृहप्रवेशे चक्रशुद्धिः ल. चि. ।
फा. शु. ८ गुरौ-रोहिण्यां गृहारम्भप्रवेशयोश्चक्रशुद्धिः ।

CC-0 In Public Domain. Kirtikant Sharma Najafgarh Delhi Collection

Digitized by Sarayu Trust Foundation, Delhi and eGangotri.Funding by MoE-IKS

स्त्रीणामाद्यरजोदर्शने उत्तमपक्षतिथ्यादीनां बोधकचक्रम् ।

उत्तमश्रेष्ठपक्षमासाः	वैशाखे फाल्गुने माघे मार्गशीर्षे ज्येष्ठे श्रावणाश्विने एषु सितपक्षे चोत्तमम् ॥ अत्र श्वेतवस्त्रं श्रेष्ठम् ॥ नान्यद्वरम् ॥
तिथयः	१।२।३।५।७।१०।११।१३।१५ एतासुतिथिषुसत् ॥ परन्तु तत्र कृष्णपक्षस्य दशमी यावन्मध्यं तदुपरि कुलटात्वं स्यात् ।
वाराः	चन्द्रबुधगुरुशुक्राणां वारे प्रशस्तम् ॥
शुभनक्षत्राणि	श्र.मृ.श.ध.रे.चि.अनु.ह. अश्वि. पुष्य उत्तरा. ३ रोहि.स्वा. एतद्भेषु शुभम् ॥ मू.पुन,म.वि.कृ.एषु मध्यमं परेष्वसत् ॥ दिवा दुर्योगभद्रादिरहिते श्रेष्ठं न रात्री ॥
शुभलग्नानि	२।३।४।६।७।९।१२ एतद् भस्याङ्गेषु सद्भिर्दृष्टेषुसत्सुत्तमम् ॥ तत्रविवाहवद्ग्रहसंस्थाऽपि विचार्य्या ।

अथाद्यरजोदर्शनेनिषिद्धसमया ।

अष्टम्यांद्वादशीषष्ठीरिक्तादावथ संक्रमे ॥ भद्रा निद्रा व्यतिपाते ग्रहणे रजि वैधृतौ ॥१॥ परतातगृहे मार्गे कुदेशे कृष्णवाससि ॥ आद्यरजोदर्शनंनेष्टं शान्त्या तु शुभदं भवेत् ॥२॥ आगुक्ता विलयं यान्ति रजोदर्शनसम्भवाः ॥३॥

अथ ऋतुमत्याः स्नानस्यमुहूर्त्त विचारः ।

ह. स्वा. अश्वि. मृ. अनु. ध. उत्तरा ३. रो. ज्ये. एषु भेषु ॥ शुभतिथौ सद्वारे सत्तनौ स्नायादृतुमती नारी ।

अथास्याःशुद्धिः॥भर्तुस्पृश्यावतुर्थेऽह्नि(?)देवपित्र्येचपञ्चमे ।इति।

अथास्याःशान्ति कल्पोक्ता ॥	गर्भसंस्कारे विशेषमाह ॥
शुभदूर्वातिलाक्षतैरष्टोत्तरशतं मृत्युञ्जयेन जुहुयात् । स्वर्णगो भूदानं च, विस्तरास्तुनिबन्धे ।	स्त्रीणांविधोर्बलमुशन्तिविवाहगर्भसंस्कारयोरितरकर्मसु भर्तुरिव इति ।
गर्भेऽत्र मासानामधिपाः	अथ जातकर्मानन्तरकृत्यम् ॥

१	२	३	४	५	६	मासाः
शु.	मं.	बृ.	सू.	चं.	श.	पतयः
७	८		९	१०		मासाः
बु.	गर्भक.र्तृ		चं.	सू.		पतयः

जन्मकर्म निरीक्ष्य तत्रस्यग्रहदोषपरिहाराय ग्रहदानं जपादिकंकृत्वाजातकस्यमूलोत्पन्नस्यमूखमालोक्य स्नायादिति॥

अथ गर्भाधानमुहूर्त्तस्य विचारः ।

तत्रत्रिविधगंडान्तं ॥ जन्मर्क्षवधतारा॥मू.भ. अश्वि. रे. ॥ ग्रहणदिनं ॥ व्यतिपातवैधृतिश्राद्धदिनं॥ दिवापरिघार्द्धउत्पातहतभम् जन्मराशितः षष्ठाष्टम राशिग्रहस्यभवनम् ॥ भद्रा पर्वदिनं ६।३०।१५।४।८।९॥दिवसंध्यायाम् ॥ सू. मं. श. वासराणि ॥ रजोदर्शनाच्चतुर्थरात्रि यावत् न शुभाः ॥ उत्तरा ३. मृ.ह.अनु.रो.श्रवण.श.ध. एषुभेषुलग्नात् १।४।५।७।९।१० शुभैः ॥ लग्नात् ३।६।११ पापैश्चोत्तमः ॥ बु. मं. गु. दृष्टलग्नेविषमराशिनवांशेचन्द्रे शुभम् ॥ युग्मरात्रौचोत्तमं गर्भाधानं । वि.कृ. पुष्य. श. अश्विनी एतद्भेषु मध्यमं स्यादिति ॥

पुंसवनसीमन्तयोर्मुहूर्त्तस्य बोधकचक्रम् ।

तत्र गर्भतः तृतीये मासिपुंसवनकर्मश्रेष्ठम् ॥ सीमन्तोन्नयनं षष्ठेऽष्टमेमासि ॥ मासाधिपतौसबलेसतिसीमन्तोन्नयनंप्रशस्तं ॥ तत्रशुक्रेज्ययोर्मूढत्वदोषो न विचार्यः कालानुरोधात् ॥

सद्वाराः	सू.मं.बृ.एषांवारे मतान्तरेसोमबुधशुक्राणां वारे तारा शुद्धौसत्यां पुंसवनसीमंतसंस्कारौ भवतः ।
सद्भानि	मृ. पुष्य. मू. श्र. पुन. ह. रे. उ ३. रो. एतद्भेषु जन्मर्क्षंविना सीमन्तोन्नयनं पुंसवनञ्च प्रशस्तम् ॥
सत्तिथयः	१।२।३।५।७।१०।११।१३ एतत्तिथौ सिते । तिथि १० यावत्कृष्णे चोत्तमः परं तु पूर्वाह्ण एव कार्यः ॥
सांगलग्नशुद्धिः	संस्कारद्वयं पुम्भस्यांशेशुभांशेश्रेष्ठः तत्रलग्नाद् १।४।५।७।९।१० एषुशुभैः॥ ३।६।११ एषुपापैश्चोत्तमः ॥ चन्द्र १।६।८।१२ वर्जितेश्रेष्ठः ॥५।८।१ एषुपापएकोऽप्यसत् ॥

सूतिकापथ्यम् ।

अन्नप्राशनोक्तभे तिथौचदुर्योगादिरहिते श्रेष्ठम् ॥

अथसूतिकावस्त्रायमुहूर्त्तज्ञानम् ॥

श्रीपज्योतिर्वारनक्षत्रदुर्योगवर्जिते सूतिकायाः वस्त्रग्रहणं प्रशस्तम् ॥

स्तनपानमुहूर्त्तस्य विचारः ।

अश्वि. रो. पु. पुष्य. उफा. ह. चि. अनु. मू. उषा. श्र. ध. श. उभा. रे. एषुभेषुशुभवासरे शुभतिथौस्थिरलग्ने स्तनपानंप्रशस्तंस्यादिति ।

जातकर्ममुहूर्त्तस्य विचारः ।

श्रुत्वा जातं पिता पुत्रं सचैलं स्नानमाचरेत् । एतच्चरात्रावपि कर्त्तव्यम् ॥ श्राद्धादिके स्नातव्यम् ॥ तत्कालेऽतिक्रान्ते सूतकान्तेऽपिकर्तव्यम् ॥

अथ सूतिकास्नानमुहूर्त्तस्य विचारः ।

रे. उत्तरा ३. रो. मृ. ह. स्वा. अश्वि. अनु. एषुभेषु ॥ १।२।३।५।७।१०।११।१३।१५। एतत्तिथौ रवीज्यकुजवासरे सूतिकास्नानं प्रशस्तम् ॥ आ. पुन. पु. श्र. म. भ. वि. कृ. मू. चि. बुध. शनि. वासरौ ४।६।८।९।१२।१४ एष्वसत् अन्यभतिथिवारेषु मध्यम् ॥ पञ्चाङ्गशुद्धलग्ने शुभग्रहयुते दोषवर्जिते श्रेष्ठोऽयमिति ॥

अथ दोलारोहणमुहूर्त्तस्य विचारः ॥

अथ जन्माहात् १०।१२।१६।१८।३२ एषु दिवसेषु शुभवासरे मृ. रे. चि. अनु. ह. अश्वि. पुष्य. अभि. उत्तरा ३. रो. एषुभेषु रिक्तामारहिततिथौचरांगे शुभयुतलग्ने लग्नात् १।४।५।७।९। १०।११ शुभैः ॥ ३।६।११ पापैश्चोत्तमः ॥

दोलारोहणे दोलाचक्रम्	
रविभाच्चान्द्रः	
५ न.	नैरुज्यम्
५ न.	मरणम्
५ न.	कृशता
५ न.	व्याधिः
५ न.	सौख्यम्

अथ जलपूजनमुहूर्त्तस्य विचारः ।

तत्र सूतिकायाः मासपूर्तौ सत्यां शुक्रेज्ययोरस्ते चैत्रपौषयोर्मासे तथाधिकमासे जलं न पूजयेत् ॥ श्र. पु. पुन. मृ. ह. मू. अनु. एषु. भेषु. विरिक्ते तिथौ चं. बु. बृ. एषां वारे शुभम् ।

अथ भूम्युपवेशनमुहूर्त्त विचारः ।

तत्रादौ पृथ्वींवराहञ्चाभिपूज्यभौमबले पञ्चमेमासि कार्य्यः ॥ उत्तरा ३. रो. मृ. ज्ये. अनु. अश्वि. ह. पुष्य. अभि. एषु भेषु ॥ रिक्तामारहिततिथौस्थिरभस्यांगे शुभवासरे च ॥ बालकस्यकटिस्थलेकटिसूत्रं बद्ध्वा पृथिव्यामुपवेशयेत् ॥ तत्रमन्त्रः ॥ रक्षैनंवसुधेदेवि सदासर्वगतं शुभम् ॥ आयुःप्रमाणं सकलं निक्षिपस्वहरिप्रियेइति । अथात्रैवबालाग्रे-इमानिस्थापयेत् वस्त्रं । शस्त्रं ॥ पुस्तकं॥ लेखनी ॥ स्वर्णं ॥ रौप्यम्-एषुयद्बालोगृह्णाति तैराजीवनं तस्य वृत्तिः प्रतिष्ठा च भवेत् ॥

अथ निष्क्रमणमुहूर्त्तज्ञानम् ॥

जन्मतश्चतुर्थमासे यात्रोक्तसमये र्क्षभितेऽह्निवा सत् ॥

अथ नामकरणमुहूर्त्तस्य विचारः ॥

सूतकान्ते नामकर्म कर्तव्यं स्वकुलोचितम् ॥ व्यासः ॥ नामधेयं दशम्यां तु केचिदिच्छन्ति सूरयः॥ द्वादश्यामाहुरन्ये तु मासे पूर्णे तथा परे॥ अष्टादशेऽह्नि तथा वदन्त्येके मनीषिणः । सारसंग्रहे । एकादशेऽह्नि विप्राणां क्षत्रियाणां त्रयोदशे ॥ वैश्यानां षोडशेनाम मासान्ते शूद्रजन्मनः ॥ बृहस्पतिः । द्वादशेदिवसे वापि जन्मतो दिवसे शुभे ॥ षोडशे विंशती चैव द्वाविंशे वर्णतः क्रमात् ॥

भानि	श. मृ. रे. चि. अनु. उत्तरा ३. रो. ह. अश्वि. पुष्य. अभि. स्वा. पुन. श्रव. ध. एषुभेषु शुभः ॥
वाराः	चं. बु. गु. शु. एषां वारे नामकर्म हितम् ॥
तिथयः	१।२।३।५।७।१०।११।१३ एतत्तिथौ भद्रादिरहिते सत्युत्तमम् ॥
शु. ल.	२।५।८।११ एतद्भस्यांगेऽष्टमशुद्धौ शुभलग्ने शुभांशे चोत्तमम् ॥
लग्नशुद्धिः	लग्नात् १।४।५।७।९।१० शुभैर्लग्नात् ३।६।११ पापैश्चोत्तमः ॥ लग्नात् ८।१२ सर्वे न शुभाः ॥ पितृपुत्रयोः चन्द्रताराबले दिवापूर्वाह्णे-एवकर्तव्यम् ॥ मध्याह्ने मध्यम तदग्रे नसत् ॥

व्यतीपातसंक्रान्त्यमावैधृतिग्रहणाहश्राद्धाहपक्षच्छिद्ररिक्तापूर्णाशकुनीकिंस्तुघ्नविष्टिकरणादीन्वर्जयित्वोक्ततिथिषु नामकर्म हितम् ॥ अथविहितकालातिक्रमे सति गुरुशुक्रयोरस्तादिदोषरहितेपि सौम्यायने कार्यम् ॥ नान्यदिति ॥

अथ चैत्रादि १२ मासानामत्र नामानि ॥

चै.	वै.	ज्ये.	आ.	श्रा.	भा.	आ.	का.	मार्ग	पौ.	मा.	फा.	मासाः
वैकुंठः	जनार्दनः	उपेन्द्रः	यज्ञपुरुषः	वासुदेवः	त्रिविक्रमः	योगीशः	पुंडरीकाक्षः	कृष्णः	अनन्तः	अच्युतः	चक्रधारी	नामानि

अथ प्रथमादिमासेषु बालकानां दन्तजननफल बोधकचक्रम् ॥

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	मासाः
स्वयंनाशः	क. भ्रातृनाशः	भगिनीनाशः	मातृनाशः	ज्ये. भ्रातृनाशः	सुभोगं	तातसुखं	पुष्टता	लक्ष्मी	सौख्यं	सौख्यं	धनसंपत्तिः	फलानि

अथ जनोसदन्तशोध्येस्वपित्रादिहा ॥ तदर्थं शान्तिः विधेया इति ॥

अथान्नप्राशनमुहूर्त्तज्ञानायचक्रमिदम् ॥

तत्रबालानांषष्ठमासादारभ्यसमनमासेषु । कन्यकानां पञ्चमासादारभ्याविषममासेषुकार्यम् ।

सद्भानि । रे. उत्तरा ३. मृ.रे.चि.अनु.ह.पुष्य. अश्वि. पुनर्व. स्वा. श्र.ध.श. एषुभेषु शुभः ॥

तिथयः ।२।३।५।७।१०।१३।१५ एषुसत ॥ । अन्येष्वसत् ।। वाराः । च. बु. बृ. शु. ।

एषांवारेश्रेष्ठः नान्येऽह्नि ॥ .सदंगानि २।३।४।५।६।७।९।१०।११ एषुजन्मांगसयोः मृत्युभस्यांगत्यंशकञ्चहित्वाप्रशस्तानि ॥ नान्यलग्नम् ॥

अस्यांगशुद्धिचात्राह	लग्नात् १।३।४।५।७।९। एषुशुभैः ३।६।११ एषु पापैः १० शुद्धः ॥ ४।६।८।१२। रहिते चन्द्रे चोत्तमः ॥

अथ खट्वारोहणमुहूर्त्तस्य विचारः ॥

जन्माहात् १०।१२।१६।३२ एषुदिवसेषु मृदु. ध्रुव. क्षिप्रएषुभेषु ॥ शुभाहे ॥ रिक्तारहिततिथौ प्राक्शीर्षंबालंन्यसेत् ॥

अथ कर्णवेधस्यमुहूर्त्तज्ञानायचक्रमिदम् ॥

तत्रजन्माहात् १२।१६ दिने ॥ ततश्च ६।७।८ मासि ॥तत विषमवर्षेकर्णवेधःशुभः ॥ चैत्रपौषजन्ममासहरिशयनरिक्ता-असामसमवर्षजन्मतारा एतान् हित्वाप्रशस्तः कर्णवेध इति ॥

सत्तिथयः	१।२।३।५।६।७।८।१०।११।१२।१३।१५ एतत्तिथौसिते । कृष्णे च. ति. १० यावदुत्तमः ॥
वाराः	चं. बु. बृ. शु. एषांवारेभद्रादिरहितेसत्युत्तमः ॥
सद्भानि	पुन. अश्वि. ह. पुष्य. अभि. मृ. चि. अनु.रे.श्र.ध. एतद्भेषुचन्द्रबलेसतिप्रशस्तः ॥
शु. ल.	२।३।४।६।७।९।१२ एतल्लग्नेष्वंशेषु च सत् ॥
लग्नशुद्धिश्च.	लग्नादष्टमभवनेसंशुद्धे । लग्नात् १।३।४।७।९।१० ११ एषुशुभैः तथा ३।६।११ एषुपापैश्चोत्तमः ॥ लग्नस्थेगुरौ कर्णवेधः शुभावहः ॥

अथ चौलमुहूर्त्तस्य बोधकार्थमिदंचक्रम् ॥

तत्रजन्मतःवर्षत्रयाद्विषमवर्षे॥ चैत्रैश्चोदगयनेभागेचोत्तमः ॥ मनुनाप्रथमवर्षेऽपिसदुक्तंचौलम् ॥ स्वकुलाचाराद्वा ॥

सद्भानि	ज्ये. मृ. रे. चि. ह. अश्वि. पुष्य. अभि. स्वा. पुनर्वसु श्र. ध. श. एषुचन्द्रतारानुकूलेसतिशुभः ॥
वाराः	चं. बु. बृ. शु. एतद्वारेभद्रादिदोषरहितेश्रेष्ठम् ॥
सत्तिथयः	२।३।५।७।१०।११।१३एतत्तिथौसत् । परन्तुपर्वोनाहे
शु. ल.	२।३।४।६।७।९।१२ एतद्भस्य लग्नांशे श्रेष्ठोयम् ।

अत्र जन्मांगभयोर्मृत्युभस्यलग्नांशयोर्विनोक्तांगांशेश्रेष्ठम् ॥

लग्नशुद्धिः	लग्नात् १।२।४।५।७।९।१०। शुभैः ३।६।११ पापैश्चैतदगृहोपगतैस्तथा ६।८।१२ विवर्जितेन्दौ शुक्रवर्जिताष्टमभवने संशुद्धे चोत्तमः चंद्रस्यावदाराग-कृष्णपक्षेऽनिष्टमिति ॥

अथ शिशोस्ताम्बूलभक्षणस्य मुहूर्त्तविचारः ॥

उत्तरा ३. रो. मृ. चि. रे. अनु. ह. अश्वि. पुष्य.ज्ये.मू. श्र स्वा. ध. पुनर्व. अभि. एषुभेषु ॥ सू. चं. बु. बृ. शु. एषांवारे ॥२।३।६।१०।११।१२ भस्यांगेचोत्तमः ॥ तत्रलग्नात् १।४।५।७।९।१० एषुशुभैः ३।६।११ एषुपापैश्चोत्तमः ॥ सार्द्धमासद्वयसमये-अन्नप्राशनान्ते वा कार्यमिति ॥

अथ क्षेमार्थशान्तिमुहूर्त्तस्यात्रविचारः ॥

ह. अश्वि. पुष्य. अभि. रे. उत्तरा ३. रो. स्वा. श्र. ध.श. पुनर्व. अनु. म. एषुभेषु शुभवारे सत्तिथौचोत्तमः परन्तु सितेज्ययोरस्तादिदोषरहिते आवश्यकेस्तादावपि ४ विधौ १० रवौ १ जीवे ८।१ पापरहितेचोत्तमः ॥

तत्कालातिक्रमणेजातकर्मणिविचारः ॥

सत्तिथयः	१।२।३।५।६।११।१२।१३।१५ एतत्तिथौ व्यतीपातसंक्रांतिभद्रादिदोषरहिते श्रेष्ठम् ॥
सद्वाराः	चन्द्रबुधगुरुशुक्राणावासरेषु ॥ जन्माहात् प्रथमैकादशद्वादशदिनेषुचोत्तमः ।
सद्भानि	मृ. रे. चि. अनु. उत्तरा ३. रो. पुन. स्वा. ध. श. ह. पुष्य.अश्वि. एषु सत्तनौ जातकर्मश्रेष्ठम् ॥

अक्षरारम्भस्यमुहूर्त्तज्ञानायचक्रमिदम् ॥

तत्रोत्तरायणेरवौ ॥ पञ्चमेऽब्दे ॥ गणेशविष्णुसरस्वतीलक्ष्मीकुलदेवाभक्त्या सविधि संपूज्य च शिशोर्नूतनाक्षरलेखनाऽरम्भः कार्यः ॥

तिथयः	२।३।५।६।१०।११।१२ एतत्तिथौदुर्योगभद्रादिरहितेसत्युत्तमः ॥
वाराः	चन्द्रबुधगुरुशुक्राः एषांवारे ॥ शुक्लपक्षेचाक्षरारम्भः शुभः ॥
सद्भानि	अ. श्रा. मृ. पुन. पु. ह. चि. स्वा. अभि. श्र. धनि. अनु. रे.
लग्नशुद्धिः	१।२।६।९।१२ एतद्भस्यांगेतदंशेचोत्तमः ॥ अत्राष्टमशुद्धलग्ने कुम्भलग्नं विनासत् । स्वस्थेजीवेबुधे शुक्रेलग्ने केवलाऽथवे श्रेष्ठम् ॥

विद्यारम्भमुहूर्त्तस्यबोधकचक्रमिदम्

तत्रादौ अक्षरग्रहणे दृढे सञ्जातेसतिसौम्यायने रवौ ॥ गणेशविष्णुवाग्रमा अभ्यर्च्यंकार्यं ॥

सद्वाराः	सू. बु. बृ. शु. एतद्वारेषु शुभः ॥
सद्भानि	अ. मृ. आ. पु.ऽश्ले. पु. पूफा. ह. चि. स्वा. मू. पूषा. श्र. ध. श. पू. भा. ।
सत्तिथयः	२।३।५।१०।११।१२ एषुसित. ति ५ यावत्कृष्णपक्षे चोत्तमः ॥
सांगलग्नशुद्धिः	२।३।६।९।१२। एतद्भस्यांगेशुभः । लग्नादष्टमेसर्वेग्रहाः नेष्टा. लग्नात् १।२।३।४।५।७।९।१०।११। एषुशुभैः ३।६।११ एषुपापैश्चोत्तमाधीतिरिति ॥

अथ व्रतबन्धमुहूर्त्तस्यबोधकचक्रमिदम् ॥

तत्र गुरुशुक्रयोर्वृद्धत्वबालत्वशिशुत्वकालं विनोत्तरायणे रवौ माघादि ५ मासेषु शुभः परन्त्वर्केन्दुगुरुशुद्धिवशेन चैत्रेऽपिमीनार्के ब्राह्मणानां व्रतं सत् ॥

सद्भानि	अश्वि. रो. मृ. आ. पु. पु. ऽश्ले. पूर्वाफा. उफा. ह. चि. स्वा. अनु. मू. पूषा. उषा. श्र. ध. श. पूभा. उ.भा. रे. एतद्भेषरहिते सत् । परन्तुनापराह्णे ॥
तिथयः	२।३।५।१०।११।१२ एतानि शुक्ले २।३।५ कृष्णतिथयश्शुभाः ॥
सद्वाराः	सू. च. बु. बृ. शु. एषु. स्वांशाधिपबलरहितेचोत्तमः ॥
लग्नशुद्धिमाह.	विधुर्भस्थाः खलास्सर्वे चन्द्रा द्व्यूनादिकृन्तिगः ॥ सौम्याः केन्द्रत्रिकोणस्था लाभे सर्वे गते शुभाः ॥१॥ च.शु.बृ. लग्नेश. लग्नात् ६।८ न शुभाः ॥ चन्द्रशुक्रौ लग्नात् १२ निद्यौ लग्नात् १।५।८ पापाः न शुभाः ॥६।८।१२ सौम्या न शुभाः॥ ३।६।११ पापाः शुभदाः पूर्णेन्दुः वृषः कर्कगतौ लग्ने श्रेष्ठोऽन्यथा न त्रिलग्नेऽर्कः शुभः ॥

CC-0 In Public Domain. Kirtikant Sharma Najafgarh Delhi Collection

Digitized by Sarayu Trust Foundation, Delhi and eGangotri.Funding by MoE-IKS

शतपदचक्रम् ।

नक्षत्राणि	अ.	भ.	कृ.	रो.	मृ.	आ.	पुन.	पु.	आश्ले.	म.	पू. फा.	उ. फा.	ह.	चि.
	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
अक्ष.	चू.चे. चो.ला.	ली.लू. ले.लो.	अ.इ. उ.ए.	ओ.वा. वी.वु.	वे. वो. का.की.	कु.घ. ङ.छ.	के. को. हा. ही.	हु.हे. हो.डा.	डी.डू. डे.डो.	म. मी. मू.मे.	मो. टा. टी.टू.	टे.टो. पा. पी.	पू.ष. ण.ठ.	पे.पो. रा.री.
रा.	मे.	मे.	मे.१ वृ.३	वृ.	वृ.२ मि.२	मि.	मि.३ क.१	क.	क.	सिं.	सिं.	सिं.१ क.३	क.	क.२ तु.२
वर्ण.	क्ष.	क्ष.	क्ष.१ वै.३	वै.	वै.२ शू.२	शू.	शू.३ ब्रा.१	ब्रा.	ब्रा.	क्ष.	क्ष.	क्ष.१ वै.३	वै.	वै.२ शू.२
वश्य.	च.	च.	च.	च.	च.२ न.२	न.	न.३ ज.१	ज.	ज.	व.	व.	व.१ न.३	न.	न.
योनि.	अश्व.	गज.	छाग.	सर्प.	सर्प.	श्वान	मार्जार.	छाग.	मार्जार.	मूषक.	मूषक.	गौ.	महिष.	व्याघ्र.
राशीश.	मं.	मं.	मं.१ शु.३	शु.	शु.२ बु.२	बु.	बु.३ चं.१	चं.	चं.	सू.	सू.	सू.१ बु.३	बु.	बु.२ शु.२
गण.	दे.	म.	रा.	म.	दे.	म.	दे.	दे.	रा.	रा.	म.	म.	दे.	रा.
नाडी	आ.	म.	अं.	अं.	म.	आ.	आ.	म.	अं.	अं.	म.	आ.	आ.	म.

नक्षत्राणि	स्वा	वि.	अ.	ज्ये.	मू.	पू. षा.	उ. षा.	श्र.	ध.	श.	पू. भा.	उ.भा.	रे.
	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७
अक्ष.	रु. रे. रो.ता.	ती. तू. ते.तो.	ना. नी. नू.ने.	नो. या. यी.यू.	ये. यो. भ. भी.	भू.ध. फ.ढ.	भे. भो. ज. जी.	खी.खू. खे.खो.	ग. गी. गु. गे.	गो. स. सी. सु.	से. सो. द.दी.	दु. थ. झ. ञ.	दे.दो. च. ची.
रा.	तु.	तु.३ वृ.१	वृ.	वृ.	ध.	ध.	ध.१ म.३	म.	म.२ कुं.२	कुं.	कुं.३ मी.१	मी.	मी.
वर्ण.	शू.	शू.३ ब्रा.१	ब्रा.	ब्रा.	क्ष.	क्ष.	क्ष.१ वै.३	वै.	वै.२ शू.२	शू.	शू.३ ब्रा.१	ब्रा.	ब्रा.
वश्य.	न.	न.३ की.१	की.	की.	न.	।।न. ३।।च.	च.	१।।च. २।।ज.	ज.२ न.२	न.	न.३ ज.१	ज.	ज.
योनि.	महिष.	व्याघ्र.	मृग.	मृग.	श्वान.	मर्कट.	नकुल.	मर्कट.	सिंह	अश्व.	सिंह.	गौ.	गज.
राशीश.	शु.	शु.३ मं.१	मं.	मं.	बृ.	बृ.	बृ.१ श.३	श.	श.	श.	श.३ बृ.१	बृ.	बृ.
गण.	दे.	रा.	दे.	रा.	रा.	म.	म.	दे.	रा.	रा.	म.	म.	दे.
नाडी	अं.	अं.	म.	आ.	आ.	म.	अं.	अं.	म.	आ.	आ.	म.	अं.

१ विवाहे वर्णगुणाः । वरः

कन्या	ब्रा.	क्ष.	वै.	शू.
ब्राह्मण	१	०	०	०
क्षत्रिय	१	१	०	०
वैश्य	१	१	१	०
शूद्र	१	१	१	१

२ वश्यगुणाः । वरः

कन्या	च.	मा.	ज.	व.	की.
चतुष्पद	२	१	१	०	१
मानव	१	२	।।	०	१
जलचर	१	।।	२	१	१
वनचर	०	०	१	२	०
कीट	१	१	१	०	२

६ गणगुणाः । वरः

कन्या	दे.	म.	रा.
देव	६	५	१
मनुष्य	६	६	०
राक्षस	०	०	६

८ नाडी गुणाः । वरः ।

कन्या	आ.	म.	अं.
आदि	०	८	८
मध्य	८	०	८
अन्त्य	८	८	०

७ भकूटगुणाः ।

	मे.	वृ.	मि.	क.	सिं.	क.	तु.	वृ.	ध.	म.	कुं.	मी.
मे.	७	०	७	७	०	०	७	०	०	७	७	०
वृ.	०	७	०	७	७	०	०	७	०	०	७	७
मि.	७	०	७	०	७	७	०	०	७	०	०	७
क.	७	७	०	७	०	७	७	०	०	७	०	०
सिं.	०	७	७	०	७	०	७	७	०	०	७	०
क.	०	०	७	७	०	७	०	७	७	०	०	७
तु.	७	०	०	७	७	०	७	०	७	७	०	०
वृ.	०	७	०	०	७	७	०	७	०	७	७	०
ध.	०	०	७	०	०	७	७	०	७	०	७	७
म.	७	०	०	७	०	०	७	७	०	७	०	७
[illegible]	७	७	०	०	७	०	०	७	७	०	७	०
[illegible]	०	७	७	०	०	[illegible]	[illegible]	[illegible]	७	७	०	७

३ तारागुणाः ।

कन्या	१	२	३	४	५	६	७	८	९
१	३	३	१।।	३	१।।	३	१।।	३	३
२	३	३	१।।	३	१।।	३	१।।	३	३
३	१।।	१।।	०	१।।	०	१।।	०	१।।	१।।
४	३	३	१।।	३	१।।	३	१।।	३	३
५	१।।	१।।	०	१।।	०	१।।	०	१।।	१।।
६	३	३	१।।	३	१।।	३	१।।	३	३
७	१।।	१।।	०	१।।	०	१।।	०	१।।	१।।
८	३	३	१।।	३	१।।	३	१।।	३	३
९	३	३	१।।	३	१।।	३	१।।	३	३

५ ग्रहमैत्रीगुणाः । वरः

कन्या	सू.	चं.	मं.	बु.	गु.	शु.	श.
सूर्य	५	५	५	४	५	०	०
चन्द्र	५	५	४	१	४	।।	।।
मङ्गल	५	४	५	।।	५	३	।।
बुध	४	१	।।	५	।।	५	४
गुरु	५	४	५	।।	५	।।	३
शुक्र	०	।।	३	५	।।	५	५
शनि	०	।।	।।	४	३	५	५

४ योनिगुणाः । वरः

कन्या	अश्व	गज	मेष	सर्प	श्वान	मार्जार	मूषक	गौ	महिष	व्याघ्र	मृग	वानर	नकुल	सिंह
अश्व	४	२	३	२	२	३	३	३	०	१	३	२	२	१
गज	२	४	३	२	२	३	३	३	३	१	३	२	२	०
मेष	३	३	४	२	२	३	३	३	३	१	३	०	२	१
सर्प	२	२	२	४	२	१	१	२	२	२	२	१	०	२
श्वान	२	२	२	२	४	१	२	२	२	२	०	२	२	२
मार्जार	३	३	३	१	१	४	०	३	३	२	३	२	२	२
मूषक	३	३	३	१	२	०	४	३	३	२	३	२	१	१
गौ	३	३	३	२	२	३	३	४	३	०	३	२	२	१
महिष	०	३	३	२	२	३	३	३	४	१	३	२	२	३
व्याघ्र	१	१	१	२	२	२	२	०	१	४	१	२	२	२
मृग	३	३	३	२	०	३	२	३	३	१	४	२	२	१
वानर	२	२	०	२	२	२	२	२	२	२	२	४	२	२
नकुल	२	२	३	०	२	२	१	२	२	२	२	२	४	[illegible]
सिंह	१	०	१	२	२	२	२	१	१	३	१	२	२	[illegible]

नैसर्गिकग्रहमैत्रीचक्रमिदम् ।

सूर्यः	चन्द्रः	मङ्गल	बुधः	बृह.	शुक्रः	शनिः	ग्रहाः
चं.मं. बृ.	सूर्यः बुधः	सू. चं. बृह	सूर्यः शुक्रः	सूर्यः चं. मं.	बुधः शनिः	बुधः शुक्रः	मित्राणि
बुधः	मं..बृ शु.श.	शुक्रः शनिः	मं.बृ. शनि.	शनिः	मङ्गल बृह.	बृह.	समाः
शुक्रः शनिः	०	बुधः	चन्द्रः	बुधः शुक्रः	सूर्यः चन्द्रः	सूर्यः चं.मं.	शत्रवः

अथाश्युजिभचक्रमिदम्।

रेवती, अश्विनी भरणी, कृत्तिका रोहिणी, मृगशिरा	आर्द्रा.पुनर्व.पुष्य.आश्ले. मघा. पूफा. उफा. हस्त चित्रा. स्वा. विशा. अनु.	ज्ये.मू.पू.षा.उ.षा. श्रवण.धनिष्ठा.शत. पू.भा. उ.भा.
पूर्व भागे ६	मध्यम भागे १२	पर भागे ९
पतिश्रेष्ठः	द्वयोः सुमतिः	कन्या श्रेष्ठा

अथमेलापकेविशेषस्तदाह ।

अज्ञातजन्मनां नृणां नाम्निभं परिकल्पयेत् ।। तेनैव चिन्तयेत्सर्वं राशिकूटादि जन्मवत् ।।१।। जन्मभं जन्मधिष्ण्येन नामधिष्ण्येन नामभम् ।। व्यत्ययेन यदा योज्यं दम्पत्योर्निधनं भवेदिति।।२।।

अथ गुणानामैक्येनग्राह्याग्राह्यविचारः ।

गुणैः षोडशभिर्निन्द्यं मध्यमा विंशतिस्तथा । श्रेष्ठं त्रिंशद्गुणं यावत्परतस्तूत्तमोत्तमम् ।। सद्भकूटे इति ज्ञेयं दुष्टकूटेऽथकथ्यते । निन्द्यं गुणैर्विंशतिभिर्मध्यं बाणाधिकैः स्मृतम् – तत्परैः पंचभिः श्रेष्ठं ततः श्रेष्ठतरं गुणैः—इति ।। आवश्यके— द्व्यर्कोताम्रसुवर्णमष्टरिपुके गोयुग्ममर्थाङ्कके रौप्यं कांस्यमथैकनाडियुजिगो स्वर्णादि दत्त्वोद्वहेत् ।

जातकतत्त्वोक्तसूत्रात् कन्यायाः वैधव्यविषाख्यादियोगज्ञानम् ।

लग्नाच्चन्द्रादन्यतमतः पापाः सप्तमेऽष्टमे वा विधवा ।।१।। भौमे राहौ सप्तमेष्टमे व्यये वा विधवा ।।२।। द्यूने राहौ कुलदोषदा दुःखार्त्ता ।।३।। लग्नेन्दु पापान्तरौ शुभैरदृष्टौ कुलद्वयघ्नी ।।४।। द्यूनेऽङ्गे पापे विवाहोत्तरं सप्तमाब्दे विधवा ।।५।। षष्ठेऽष्टमे चन्द्रेऽष्टमाब्दे रण्डा ।।६।। सप्तमे रन्ध्रेशे पापदृष्टे नवोढा रण्डा ।।७।। षष्ठाष्टमेशौ षष्ठगतौ व्यये पापास्तेनापि विधवा ।।८।। अष्टमे जीवे वा शुक्रे नष्टगर्भा मृतवत्सा वा ।।९।। कुजेऽष्टमे कुलटा मन्देष्टमे पतिरोगवती ।।१०।। सूर्येऽष्टमे पापयुक्ता भवति ।।११।। रन्ध्रे राहौ कुलद्वयघ्नी ।।१२।। लग्नतुर्याष्टमान्त्य संस्थाःपापास्तदा पतित्यक्त्वा परासक्ता च भवति ।।१३।। सप्तमेशोऽष्टमे यस्याः सप्तमे निधनाधिपः । पापाग्रययुता बाला वैधव्यं लभते ध्रुवम् ।।१।। सप्ताष्टमपती षष्ठे व्यये वा पापपीडितौ । तदा वैधव्यमाप्नोति नारी नैवात्र संशयः।।२।। मन्दाश्लेषा द्वितीयायां जाता विषाख्या।।१५।। सूर्यवारुणद्वादश्यां जाता विषाख्या ।।१६।। कुजविशाखासप्तम्यां जाता विषाख्या ।।१७।। पापेऽङ्गे सशुभपापावरिगौ जाता विषाख्या ।।१८।। पुत्रेऽर्के मन्देऽङ्गे भौमेऽङ्गे विषाख्या ।।१९।। विषाख्या वैधव्ययोगस्यापवादमाह · लग्नाद्विधोर्वा यदि जन्मकाले शुभग्रहो वा मदनाधिपश्च । द्यूनस्थितोहन्त्यनपत्यदोषं वैधव्यदोषं च विषांगनाख्यम् ।।१।। भौम तुल्यो यदा भौमः पापो वा तादृशो भवेत् । उद्वाहः शुभदः प्रोक्तश्चिरायुःपुत्रपौत्रदः ।

अथ ग्रहमेलापकः ।।

लग्ने व्यये च पाताले जामित्रे चाष्टमे कुजः । कन्याभर्तुर्विनाशाय भर्त्ता पत्नीविनाशकृत् । इदं लग्नेन्दुभ्या विचार्यम् । एवं कन्याजन्मकुण्डल्यां लग्नचन्द्राभ्यां १।४।७।८।१२ स्थानेषु कश्चित्पापग्रहोऽधिकारंवास्तिष्ठेत्तदाप्यनिष्टः । सप्तमेशोऽष्टषष्ठरिःफेषु गतोऽनिष्टः । अथैषां वरकुण्डल्यां परिहारः—जामित्रे च यदा सौरिर्लग्ने वा हिबुकेऽथवा ।। अष्टमेद्वादशेवापिभौमदोषविनाशकृत् । शनिर्भौमोऽथवाकश्चित्पापो वा तादृशो भवेत् । तेष्वेव भवनेष्वेव भौमदोषविनाशकृत् । एवं यावान् पापग्रहः कन्याया नेष्टस्थानस्थितो भवेत्तावानेव ततोऽधिको वा वरस्यापि कुण्डल्यां दृष्ट्वा शुभदो वाच्यः, नान्यथा । कन्यायाःसप्तमभावनाथशुक्रादिसौम्यग्रहाणां शुभस्थानस्थितयादिना सौभाग्ययोगश्चविलोक्य इति ।।

अथैवं ज्ञातगुणानां निश्चयमुहूर्त्तमाह ।

पुष्याहे च विवाहर्क्षे चित्रावस्त्वग्निविष्णुभे ।। लब्ध्वा चन्द्रबलं दद्यात् निश्चयं सत्यया गिरा ।।१।। शुभेलग्नेग्निसान्निध्ये स्नातां पुष्पामरोगिणीम् । तत्कालोपस्थिते कन्या पिता तुभ्यं प्रयच्छति ।।२।। यदि त्वं पतितोनस्याःसर्वदोषविवर्जितः । तुभ्यं कन्यां प्रदास्यामि द्विजदेवाग्निसन्निधौ ।।३।। तुभ्यं कन्यार्थिनेवाचा कन्यादानं प्रयच्छति । तन्निश्चयार्थं मद्दत्तं गृह्यतां साक्षतं फलमिति ।।३।।

विवाहेरविचन्द्रगुरुशुद्धिचक्रम् ।

रवि.	चन्द्रः	गुरुः	ग्रहाः
३।६ १०।११	३।६।७ १०।११	२।५।७ ९।११	शुभ-स्थानानि
१।२।५।७ ।।९।।	१।३ ५।९	१।३ १०।६	पूज्य-स्थानानि
४।८ १२	४ ८।१२	४ ८।१२	निंदित स्थानानि

अत्र कन्याविवाहेकुमारस्योपनयने गुरुबलं चिन्त्यम् ।। कुमारस्योपनयने विवाहेपिसूर्यं बलचिन्त्यम् ।। उभयोश्चन्द्रबलं चिन्त्यमिति ।।

अथ राज्ञां खड्गविवाहः ।

यथाङ्कपत्राङ्क संशुद्धौ सौम्यायने विवाहभे राज्ञोगोधूलिकेलग्नेखड्गेन उद्वाहःप्रशस्यते ।।१।। अथोद्वाहानन्तरंमण्डपोद्वासनं ।। युग्मेदिने षष्ठहीनेपंचसप्ताहेकार्यंशुभवारे ।।इति।।

अथ सामान्यविवाहकृत्यम् ।

विवाहकृत्यं सकलं विवाहर्क्षेविलोकयेच्चैव बलं हिमद्युतेः। नवत्रिषष्ठेह्नि विवाहपूर्वतो नवर्णकोमंडपतैलमङ्गलं । अथ प्रथमंकन्यायाः तैलं पश्चात्तैलं वरस्य । इदं रात्र्या प्रथमयामे ।। इति ।।

अथ स्वस्वाधिष्ठितस्थानाद्ग्रहाणांदृष्टिबोधकचक्रम् ।

सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	सूर्यादिग्रहाः ।।
३।१०	३।१०	३।१०	३।१०	३।१०	३।१०	०।०	एकपाददृष्टिः।।
५।९	५।९	५।९	५।९	०।०	५।९	५।९	द्विपाद दृष्टिः।।
४।८	४।८	०।०	४।८	४।८	४।८	४।८	त्रिपाददृष्टिः ।।
७	७	४।७।८	७	५।७।९	७	७।३।१०	संपूर्णदृष्टिः ।।

गणनायां नृदुरविचारः ।

भामिनीजन्मनक्षत्राद् द्वितीयं पतिजन्मभम् । न शुभं भर्तुर्नाशाय इत्युक्तं रत्नमालके । परिहारः-भिन्नर्क्षराश्यैकके भिन्नाङ्घ्रिभमेतयोर्गणखगौ नाडी नृदुरं न च । अन्यद्विशेषः-वश्याभावे तथाऽन्योऽन्यं ताराशुद्धौ परस्परम् । न चेत्षष्ठाष्टमौ दोषस्तदा षष्ठाष्टमःशुभः।। हीनवर्णो यदा राशी राशीशो वर्णं उत्तमः । तदा राशीश्वरोग्राह्यस्तद्राशि नैव चिन्तयेत् । नृदुरोदक्षिणदेशे त्याज्यो न मध्यदेश ।

हलप्रवहण–बीजोप्तिमुहूर्त्तज्ञानार्थचक्रम् ।

भ. कृ. आर्द्रा. आश्ले. पूर्वा ३. ज्ये. एतद्भिन्न चक्रशुद्ध नक्षत्रे ४, ६, ९, १४, ३०, ८, एतद्भिन्नतिथौ कुम्भ, कर्क, मेष, मकर, तुला, वर्जितलग्ने पापैर्विबलैर्विधौ जलगे शुक्रे विधौमांसले लग्नेदेवगुरौसत्यां रविशनिवर्ज्यं दिने हलप्रवहणं श्रेष्ठम् । हलप्रवहणोक्तनक्षत्रेषु श्र. श. पुन. चि. भौमरहितेषु बीजोप्तिचक्रशुद्धौ च बीजवपनं शुभम् ।

CC-0 In Public Domain. Kirtikant Sharma Najafgarh Delhi Collection

Digitized by Sarayu Trust Foundation, Delhi and eGangotri.Funding by MoE-IKS

गणनागुणैक्यज्ञानप्रकारः—ऊर्ध्वाधरस्थानि तु यानि योषितां तिर्यक् क्रमेणैव तथा नराणाम् ।
भानि क्रमेणैव तयोश्च योगे गुणैक्यबोधो गणनाविचारे ॥

उदाहरणम् - विश्वनाथपार्वत्योर्गणनाविचारे शतपदचक्रानुसारेण विश्वनाथभं रोहिणी, पार्वतीभं—उत्तराफाल्गुनीतृतीयपादं पूर्वोक्तप्रकारेण चक्रकोष्ठके २५ गुणयोगाप्तिः ॥

गणनागुणैक्यबोधकचक्रम्

कन्यर्क्षाणि

वरस्य नक्षत्राणि

	अ.	भ.	कृ. १	कृ. ३	रो.	मृ. २	मृ. २	आ.	पु. ३	पु. १	पु.	श्ले.	म.	पू.फा.	उ.फा. १	उ.फा. ३	ह.	चि. २	चि. २	स्वा.	वि. ३	वि. १	अ.	ज्ये.	मू.	पू.षा. ॥	पू.षा. ३॥	उ.षा. १	उ.षा. ३	श्र. १॥	श्र. २॥	ध. २	ध. २	श.	पू.भा. ३	पू.भा. १	उ.भा.	रे.
अ.	२८	३३	२८॥	१८॥	२२॥	२२॥	२६	१७	१८	२२॥	३१॥	२७	२०॥	२६	१७॥	११	९	१३	२२॥	२६॥	२२॥	१९॥	२६॥	१५	१३	२६	२७	२४॥	२६	२६	२४	२१	२१	१५	१६	१४॥	२४॥	२६
भ.	३४	२८	२९	१९	२२॥	१३॥	१७	२६	२६	३०॥	२३॥	२४॥	२१	१९	२८	२१॥	१९	६	१४॥	२९॥	२२॥	१९॥	१७॥	१९॥	२०	१९	२०	२७	२८॥	२८	२६	१०	१०	२०	२४	२२॥	१६॥	२८
कृ. १	२७॥	२७॥	२८	१६॥	९	१५॥	१९	२०	२१	२५॥	२६॥	२३॥	१७॥	२१	२२	१५॥	१५॥	१८॥	२७॥	१५॥	१९॥	१६॥	२०॥	२६॥	२४॥	१८	१९	१४	१५॥	११॥	१०॥	२५	२५	२७	१९॥	१७॥	१९॥	११॥
कृ. ३	१८॥	१८॥	१९	२८	१९	२५॥	१६॥	१७॥	१८॥	२२	२३	२०	१९॥	२३	२४	२१	२१	२३॥	२२॥	१०॥	१४॥	२१॥	२५॥	३१॥	२०	१२॥	१३॥	७॥	१४	११	१०	२३॥	२९॥	३१	२३॥	२०	२२	१४
रो.	२३॥	२३॥	१०	१९	२८	३६	२७	२३॥	२३॥	२७	२६	१३	१२॥	२६॥	२८	२५	२६	२०	१९	१५॥	९॥	१६॥	३०॥	२४॥	१४	१९	२०	११॥	१७	१९	१८	२०	२६	२४॥	३०॥	२७	२६	१९
मृ. २	२३॥	१३॥	१८॥	२७॥	३४	२८	२०	२५	२३॥	२६	१९	२२	२१॥	१७॥	२५॥	२३॥	२७	१३	१०	२५	१७॥	२३॥	२२॥	२५॥	१५	१२	११	१८	२१	२४॥	२४॥	१३	१९	२७	२९॥	२६॥	१७	२७
मृ. २	२७	१८	२१	१८॥	२५॥	२०	२८	३३	३१॥	१९॥	११	१५॥	२४	२०॥	२८॥	३०॥	३४	२१	१४	२७	१९॥	१४	११	१३	२३	१९	१८	२४	२०॥	२५	२५	१२	१३	२१	२३॥	२७॥	१७	२७
आ.	१९	२७	२१	१८॥	२४॥	२६	३४	२८	२५	१३	२०॥	१३॥	२३॥	२९॥	२२॥	२४॥	२४॥	२७	२०	२७	२०	१३॥	१७	४	१६	२८	२७	२७	२२॥	२२॥	२२॥	१७	२०	११	१६	१९	२७	२७
पु. ३	२०	२६	२२	१९॥	२३॥	२४॥	३२॥	२४	२८	१६	२३	१६॥	२२॥	२७॥	२१॥	२३॥	२४॥	२५॥	१८॥	२७	२१	१३॥	२०॥	५	१३	२७	२६	२७	२७॥	२२॥	२३॥	१७॥	१८॥	११	१७	१९॥	२७॥	२८
पु. १	२२॥	२८	२३॥	२०	२४	२५	१९	१०॥	१४॥	२८	३५	२८॥	१५॥	२०	१४॥	१७	१८	२०॥	२०	२७	२०	१९	२६	१०॥	८	२१	२०॥	२१॥	२८॥	२५	२७	२१	१२॥	७	११	१७	२५	२५॥
पु.	३०॥	२१॥	२६॥	२३	२४	१७	१०	१८	२१॥	३५	२८	३०	१८॥	१४॥	२३॥	२६	२७	१२	११॥	२६	२१	२०	१९	२२	१७	११	११॥	२२॥	२६	२४	२५	१३	४॥	१४॥	१८	२४	१८	२७
श्ले.	२६	२३॥	२२॥	१९	१२	२१	१३	१२	१५	२८॥	२८॥	२८	१५	१५॥	१७॥	२०॥	२०॥	२६	२५॥	११॥	१६॥	१५॥	२०	२६	२२॥	१६	१६॥	८॥	१२	१३	१३	२७	१८॥	१८॥	१२॥	१८॥	२०	१२
म.	२१	२१	१७॥	१८॥	११॥	१९॥	२२॥	२२॥	२१॥	१६॥	१८॥	१६	२८	३०	२६॥	१६॥	१६॥	२२॥	२५॥	११॥	१७॥	२४॥	२६॥	३४	२४	२०	२१	११॥	५॥	५॥	४॥	१८॥	२४॥	२५॥	१८॥	१७॥	१८॥	१२
पू. फा.	२७	१९	२१	२२	२५॥	१७॥	२०॥	२८॥	२७॥	२२॥	१६॥	१६॥	३०	२८	३४	२४	२२॥	८॥	११॥	२५॥	१९॥	२६॥	२४॥	२४॥	११	१८	१९	२७	२१	१९॥	१८॥	४॥	११॥	१९॥	२४॥	२३॥	१६॥	२४॥
उ. फा. १	१८॥	२७	२२	२३	२७	२५॥	२८॥	२१॥	२१॥	१६॥	२५॥	१८॥	२६॥	३४	२८	१८	१६॥	१४॥	१७॥	२६॥	१७॥	२४॥	३०॥	१९॥	१०॥	२६	२७	२८	२२	२१	२०	११॥	१८॥	१२॥	१५॥	१५॥	२६॥	२४॥
उ. फा. ३	१३	२१॥	१६॥	२१	२५	२३॥	३०॥	२३॥	२३॥	१९॥	२८॥	२१॥	१७॥	२५	१९	२८	२५॥	२४॥	१६॥	२५॥	१६॥	१८	२७	१३	१५॥	२९॥	२८॥	२९॥	२६	२५	२५	१६॥	१६॥	२०॥	१४॥	१८	२२	२७
ह.	१०	२०	१६॥	२१	२६	२६	३३	२३॥	२३॥	१३॥	२८॥	२३॥	१७॥	२२॥	१७	२६	२८	२७	१९	२६॥	१७॥	१९॥	२६	१२	१४	२७	२६	२७॥	२३	२४	२४	१९	१९	८॥	१४॥	१९	२७	२७
चि. २	१३	६	१३	२५॥	२०	१२	१९	२६	२४॥	२०॥	१२॥	२६॥	२३॥	९॥	१५॥	२४॥	२७	२८	२०	१९	२६॥	२८	११	२५	२८	१४	१३	२१	१७॥	१९	१९	१८	१८	२४	१८॥	२२	११	२१
चि. २	२२॥	१५॥	२८॥	२३॥	२०	१२	१३	२०	१८॥	२०	१२	२६	२५॥	१०	१७॥	१७॥	२०	२१	२८	२७	३४॥	२४॥	७॥	२१॥	२८	१४	१३	२१	२५॥	२७	२७	२६	२०	२६	२०॥	१५	४	१३
स्वा.	२७॥	२९॥	१७॥	१२॥	१६॥	२७	२७	२६	२६॥	२८	२८	१५॥	१३॥	२५॥	२५॥	२५॥	२७॥	२१	२८	२८	२०	१०	२३॥	१८॥	२३	२७	२६	१८	२२॥	२३॥	२३॥	२७	२१	२०	२५	२०॥	२०	१३
वि. ३	२२॥	२२॥	२०॥	१५॥	१०॥	१८॥	१९॥	२१	२१	२२॥	२१॥	१९	१७॥	१९॥	१८॥	१७॥	१८॥	२७॥	३४॥	१८	२८	१८	१७	२१॥	२८	२२	२१	१३	१७॥	१७॥	१७॥	३२॥	२६॥	२६	२२	१६॥	१३॥	५
वि. १	१६॥	१६॥	१४॥	१९॥	१४॥	२२॥	१३	१४॥	१४॥	१९	१८	१५॥	२१॥	२३॥	२१॥	१८	१९	२८	२३॥	८	१७	२८	२७	३१॥	२३॥	१७॥	१६॥	९॥	१२	१२	१२	२७	२७	२६॥	२२॥	२१	१८	९॥
अनु.	२४॥	१४॥	१९॥	२४॥	२७॥	२०॥	११	१६	२१॥	२६॥	१८	२१	२४॥	२०॥	२९॥	२६	२७	१२	७॥	२२॥	१७	२८	२८	३१	१६॥	१४॥	१४॥	२२	२५	२६	२६	१२	१२	२२	२४॥	२४	१८	२७
ज्ये.	१२	१८॥	२४॥	२९॥	२२॥	२२॥	१३	३	६	१०॥	२०	२६	३१	२३॥	१६॥	१३	१२	२५॥	२०॥	१७॥	२०॥	३१॥	३०	२८	१५	१७॥	१७॥	१७॥	२०	२०	२०	२५	२५	१८	११	१०॥	२१	२१
मू.	१२	२०	२४॥	१९	१३	१४	२१	१५	१२	८॥	१७॥	२४	२५	२९	९॥	१३	१३	२७	२७	२१	२७	२४॥	१६॥	१६	२८	२८	२७	२५॥	१५॥	१५॥	१५॥	२१॥	२५	२१॥	११	१७॥	२५॥	२७
पू. षा. ॥	२६	१९	१८	१२॥	१९	११	११	२७	२७	२३॥	१३॥	१७॥	२१	१९	२७	२८॥	२७	१२	१२	२७	२०	१६॥	१८॥	१८॥	२८	२८	२७	३३	२३	२३॥	२३॥	८॥	१६॥	२३॥	३१॥	३२॥	२३॥	३२॥
पू. षा. ३॥	२७	२०	१९	१३॥	२०	१२	१८	२६	२६	२३॥	१३॥	१७॥	[illegible]	१९	२७	२७	२६	११	११	२६	१९	१८॥	१८॥	१९॥	२७	२७	२८	३४	२४	२४	२३॥	८॥	१५॥	२२॥	२९॥	३२॥	२३॥	३२॥
उ. षा. १	२५॥	२७	१४	८॥	११॥	१८	२८	२६	२६	२३॥	२४॥	९॥	११॥	२७	२८	२८॥	२७॥	२०	२०	१९	१२	११॥	२५॥	१९॥	२५॥	३३	३४	२८	१८	१६	१५	१५॥	२२॥	२२॥	२८॥	३१॥	३२॥	२३॥
उ. षा. ३	२८	२९॥	१६॥	१४	१७	२२॥	२०॥	२२॥	२२॥	२७	२८॥	१३	६॥	२२	२३	२६	२५	१७॥	२४॥	२३॥	१६॥	१४	२८	२२	१६॥	२६	२५	१९	२८	२६	२५	२५॥	१७॥	१७॥	२३॥	३०॥	३२॥	२३॥
श्र. १॥	२८	२७	१४॥	१२	१८	२४॥	२४	२२॥	२१॥	२७	२५	१५	५॥	१९॥	२०	२४	२५	१९	२६	२३॥	१६॥	१४	२८	२३	१७॥	२३॥	२४॥	१७	२५	२८	२७	३०	२२	१८॥	२३॥	३१॥	३०॥	२२॥
श्र. २॥	२७	२६	१३॥	१०	१७	२६	२३॥	२१	२३॥	२८	२६	१५	६॥	१८॥	२०॥	२३॥	२४॥	१८॥	२५॥	२३	१६	१४	२८	२३	१६	२५	२५॥	१५	२४	२७	२८	३०	२०॥	१८	२३	३२॥	३१॥	२४॥
ध. २	२०॥	१०॥	२६	२३॥	२०	१२	८॥	१७॥	१७॥	२२	१३	२८	१८॥	५॥	१२॥	१६	१७॥	१६॥	२४॥	२६	३०	२८	१४	२८	२१	९	९॥	१६॥	२५॥	२८	२१	२८	१८॥	२३॥	२१	२६॥	१५॥	२२॥
ध. २	२०	११	२६	३०॥	२७॥	१९	१०	२०	१९	१४	५	२०	२५॥	११॥	१९॥	१७॥	२१	१८	१९	२२	२५॥	२८	१२	२६	२९॥	१७॥	१६॥	१३॥	१८॥	२१	२१	२०	२८	३३	२८॥	१८॥	७॥	१४॥
श.	१५	२१	२८	३२॥	२५॥	२५	१८	१०	१०	७॥	१५	२०	२६॥	२०॥	१३॥	११॥	८॥	२६	२६	१९	२६	२६॥	२१	१९	२२॥	२४॥	२३॥	२३॥	१८॥	१८॥	१८॥	२५	३३	२८	१९	९	१७॥	१६॥
पू. भा. ३	१८	२५	२०	२४॥	३१॥	३१॥	२४॥	१७	१७	१३॥	२०॥	१४	१९॥	२५॥	१६॥	२५॥	१७॥	१८॥	१९॥	२८	२१	२१॥	२७॥	२२	१५॥	३१॥	३०॥	२९॥	२४॥	२५॥	२५॥	२०॥	२७॥	११	२८	१८	२३	२०॥
पू. भा. १	१४॥	२१॥	१६॥	१९	२६	२६	२५॥	१८	१८	१८	२५॥	१८॥	१६॥	२२॥	१४॥	१६॥	१८॥	१३॥	१२॥	१९॥	१४	२१	२७	११॥	२१	३१	३१॥	३०॥	२८॥	२९॥	३०॥	२५॥	१७	७॥	१६॥	२८	३३	३०॥
उ. भा.	२४॥	१५॥	१८॥	२१	२५	१७	१६॥	२५॥	२७	२६	१९	२०	१७॥	१५॥	२५॥	२७॥	२६	९॥	५	१९॥	१२	१९	२०	२२	२४	२२	२३॥	३१॥	२९॥	२८॥	२९॥	१४॥	६	१६	२१॥	३३	२८	३४
रे.	२५	२४॥	११॥	१५॥	१७	२६	२५॥	२४	२५॥	२४॥	२७	१३	१२	२२	२२	२४॥	२६॥	२०॥	१३॥	११॥	५॥	१२॥	२७	२२	२७	३०॥	३०	२१	१९	२०	२२॥	२२॥	१४	१६	१८	२८॥	३३	२८

अथ वधूप्रवेश-द्विरागमनव्यवस्था ॥

नूतनपरिणीताया वध्वा भर्तृगृहे प्रथमो यः प्रवेशस्स वधूप्रवेशः यत्र च द्वितीययात्राविचारः स द्विरागमः, वर्षाभ्यन्तरं षोडशदिवसाभ्यन्तरं च यः प्रथमो प्रवेशः स नववधूप्रवेशः शुद्धो वधूप्रवेशो वा, तत्र पितृगृहाद्यात्रामुहूर्त्ताभावः विवाहकालस्यैव यात्रासमयकथनात् । तत्र केवलवधूप्रवेशमुहूर्तस्यैव विचारः यत्र च वर्षान्तरं वधूप्रवेशस्तत्र—"स्त्रीविवाहः कुले निर्गमः कथ्यते पुंविवाहः प्रवेशो वशिष्ठादिभिः । निर्गमादादितो न प्रवेशो हितस्तत्र संवत्सरान्तोऽवधिः कीर्तितः" इत्यनेन प्रथमयात्रासमयस्य निवृत्तत्वात् द्वितीययात्राकालशुद्धेरेव प्रयोजनात् यात्रावधूप्रवेशमुहूर्तद्वयविचारः स एव यात्रामुहूर्तो द्विरागमनसंज्ञकः तत्र यात्रायां शुक्रादिविचारस्यावश्यकत्वात् शुक्रसम्मुखादिविचारः तेन प्रथमवर्षे केवलं वधूप्रवेशमुहूर्तो विचार्यः तृतीयपंचमादौ द्विरागमनवधूप्रवेशमुहूर्तौ विचार्य्यौ, अतस्तृतीयादिविषमवर्षे यः प्रथमो वधूप्रवेशः स एव द्विरागम इति शास्त्रसिद्धान्तः । षोडशदिनाभ्यन्तरे केवलं विहितदिने प्रवेशस्तत्र यात्रासम्बन्धितिथिमासनक्षत्रादिशुद्धेः प्रयोजनाभावः केवलं वधूप्रवेशमुहूर्तश्चिन्त्य इति तु धर्मसिन्धौ स्पष्टम् । षोडशदिनान्मासान्तं विषमदिने वधूप्रवेशः मासानन्तरं वर्षान्तं विषममासे वृश्चिककुम्भमेषस्थे रवौ शुक्लपक्षे वधूप्रवेशः । तृतीयादिवर्षे यात्राविचारः तत्र यात्रासम्बन्धाच्छुक्रशुद्धिविचारः सोऽपि मेषवृश्चिककुम्भस्थे रवौ एव कार्यः । एवं यत्रत्यक्षतो द्वितीयागमनं तच्च द्वयंगयात्रासंज्ञकम् तत्र राहुशुद्धिः । तत्र क्वचित् मालिकः क्वचिच्च त्रैमासिको राहुर्गृह्यते उभयत्र माससम्बन्धात् । एवं च राहुशुद्धावपि कुत्रचिद्वामपृष्ठगः कुत्रचिच्च गंगादक्षिणे दक्षिणपृष्ठगो राहुर्गृह्यते इत्यतः देशभेदाचारादेव व्यवस्थेति । मुहूर्तचिन्तामणौ वधूप्रवेशद्विरागमनप्रकरणद्वयं केनापिशास्त्रानभिज्ञेन पृथक्कृतमिति तद्ग्रंथटीकावलोकनेनैव स्फुटम् । विशेषार्थफलितसंग्रहो द्विरागमनव्यवस्था वा वधूप्रवेशद्विरागमनमीमांसा द्रष्टव्या ।

अथ च वधूप्रवेशमुहूर्तबोधकचक्रम् ॥

स च विवाहदिवसात् २।४।५।६।७।८।९।१०।१२।१४ दिवसेषु शुभः ॥ ऊर्ध्वम् विषममासे वर्षाभ्यन्तरे कार्य्यमिति ॥	
तिथयः	१।२।३।५।७।८।१०।१२।१३।१५ एषु भद्रादिरहिते शुभः
वाराः	चं. बृ. शु. श. एषु दुष्टयोगादिरहिते शुभः ॥ केचिद् बुधेऽप्यंगीकुर्वन्ति ।
सद्भानि	उत्तरा ३. रो. अश्वि. ह. पुष्य. मृ. रे. चि. अनु. श्र. ध. मू. म. स्वा. एतद्भेषु प्रशस्तः ॥ इति ॥
शुभलग्नानि	२।३।५।६।८।९।११।१२ एतल्लग्ने शुभाः ॥
लग्नशुद्धिः	अत्र लग्नात् १।२।४।७।१०।११ एषु शुभः ३।६।११ एषु पापाश्चोत्तमाः । चतुर्थाष्टम् शुद्धौ सत्यां शुभः ॥

अत्र विशेषः केनाप्युक्तः ॥ रात्रौ विवाहभे शस्तः सन्मुहूर्त्तं स्थिरोदये । वधूप्रवेशो नैवात्र प्रतिशुक्राद् भयं विदुः ॥ किन्त्वियं व्यवस्था भर्तृगृहे प्रवेशावसरे बोध्या ॥ इति ॥ तृतीयादि विषमवर्षे शुक्रशुद्धौ वधूप्रवेशमासादौ द्विरागमः श्रेष्ठः ।

अथ नूतनवध्वाः पाककर्म मुहूर्तज्ञानम् ॥

मृगोत्तराश्विष्यकृशानुशाक्रश्रुतिद्वये ब्रह्मदिदैवपौष्णे । शुभे तिथौ व्यारखौ प्रकुर्यात् नवावधूतूतनपाककर्म ॥१॥ स्थिरे लग्ने सुखे शुद्धे सप्तमे च बलान्विते । रन्ध्रखेटविहीने च नवोढा पाकमाचरेत् ॥३॥ अथ १२ खन्ड फलम्— [illegible] सुरोऽभिषेके निर्वकिया [illegible] व्रतबन्धने च । व्रतोपवासादिषु गर्गपूर्वैः प्रोक्तः शुभो द्वादशगो हिमांशुः । [illegible] ॥ [illegible] १।५।८ पापाः [illegible] सुभवाः पूर्णेन्दुः [illegible]

CC-0 In Public Domain. Kirtikant Sharma Najafgarh Delhi Collection

॥ अक्षांशदेशान्तरसारिणी ॥

काशी हिन्दू विश्वविद्यालयतः पूर्वस्थ नगरनामानि	अक्षांशः	काशी वि. तो देशान्तरघटी घ. प. वि.	होराश्च घं. मि. से.	काशी हिन्दू विश्वविद्यालयतः पश्चिमस्थ नगरनामानि	अक्षांशः	काशी वि. तो देशान्तर घटी घ. प. वि.	होराश्च घं. मि. से.
[illegible] ...	१७।०	३।५०।०	१।३२।०	कोटा ...	२५।२५	१।११।५०	०।२८।४४
…स (हपुआ) ...	२६।१२	०।१४।०	०।५।३६	कोचीन ...	९।५८	१।८।१०	०।२७।१६
[illegible] ...	२५।३०	०।१७।१०	०।६।५२	कोल्हापुर ...	१६।४५	१।२८।०	०।३५।१२
…पुर (बर्मा) ...	२१।५५	२।११।१०	०।५२।२८	कोलम्बो ...	६।५६	०।३०।३०	०।१२।१२
…राज्य ...	२५।९	०।२८।२०	०।११।२०	खैरपुर ...	२७।२५	०।२।५०	०।१।८
…गढ़ ...	२६।०	०।२।३०	०।१।०	गढ़वाल ...	३०।०	०।४३।४०	०।१७।२८
[illegible] ...	२६।३०	१।४०।०	०।४०।०	ग्वालियर ...	२६।१५	०।४९।२०	०।१९।४४
…र (सरगुजा) ...	२२।३१	०।०।५०	०।०।२०	गोदावरी ...	१६।३०	०।७।३०	०।३।०
[illegible] ...	२२।०	०।२९।४०	०।११।५२	गोलकुण्डा ...	१७।३३	०।५।२०	०।२।८
कटक ...	२०।३०	०।३०।०	०।१२।०	चम्बा ...	३२।३४	१।६।०	०।२६।२४
कलकत्ता ...	२२।३०	०।५५।०	०।२२।०	चतुरपुर (छतरपुर) ...	२४।५२	०।३४।३०	०।१३।४८
…ल्ला ...	२३।१२	१।२३।०	०।३३।१२	चिनाव ...	३१।०	२।५।०	०।५०।०
…बिहार ...	२६।२०	१।४।५९	०।२५।५६	चित्तौड़ ...	२४।५०	१।२५।२०	०।३४।८
… (जहानाबाद) ...	२५।५।१६	०।६।१०	०।२।२८	चित्रकूट ...	२५।१२	०।२१।०	०।८।२४
[illegible] ...	२५।४५	०।२०।०	०।८।०	चुनारगढ़ ...	२५।१०	०।२।०	०।०।४८
गाजीपुर ...	२५।३५	०।४।०	०।१।३६	जफराबाद ...	२०।४०	१।८।४०	०।२७।२८
ग्वालपाड़ा ...	२६।९	१।१६।१०	०।३०।२८	जसलमेर ...	२६।४६	१।५९।०	०।४७।३६
गिद्धौर ...	२४।५१	०।३३।०	०।१३।१२	जयपुर ...	२६।५०	१।१३।४०	०।२९।२८
गोरखपुर ...	२६।५०	०।२।२०	०।०।५६	जयपुर (झांसी) ...	१८।५७	०।३।४०	०।१।२८
छपरा ...	२५।४५	०।१७।०	०।६।४८	जबलपुर ...	२३।१४	०।३०।२०	०।१२।८
जगन्नाथपुरी ...	१९।४५	०।३०।०	०।१२।०	जलालपुर ...	३२।४०	१।३७।५०	०।३९।८
[illegible] ...	४।०	८।४०।०	३।२८।०	जलन्धर ...	३१।१८	१।२०।०	०।३२।०
[illegible] ...	७।२०	४।३०।०	१।४८।०	जीन्द ...	२९।१९	१।६।०	०।२६।२४
टेकारी ...	२४।५८	०।१७।३०	०।७।०	जम्बू ...	३२।४४	१।२१।५०	०।३२।४४
दार्जिलिंग ...	२७।५	०।५२।४०	०।२१।४	जामनगर ...	२२।२७	२।१०।०	०।५२।०
डुमरांव ...	२५।३२	०।१२।०	०।४।४८	जूनागढ़ ...	२१।३०	२।४।०	०।४९।३६
डुमरिया (स्टेटचंपारन) ...	२७।८	०।१५।६	०।६।२	जोधपुर ...	२६।२०	१।३९।२०	०।३९।४४
ढाका ...	२३।४०	१।१५।१८	०।३०।७	जौनपुर ...	२५।४२	०।३।०	०।१।१२
दरभंगा ...	२६।६	०।३०।०	०।१२।०	झलरापाटन ...	२४।३२	१।८।०	०।२७।१२
दिनाजपुर ...	२५।४०	०।५७।३०	०।२३।०	झांसी ...	२५।३०	०।४५।२०	०।१८।८
धवलागिरि ...	२९।०	०।२०।०	०।८।०	टोंक ...	२६।११	१।१२।३०	०।२९।०
नसीराबाद ...	२४।४०	१।२२।५०	०।३३।८	तंजोर ...	१०।४८	०।३१।०	०।१२।२४
नदिया ...	२३।२४	०।५९।२०	०।२३।४४	त्रिचनापली ...	१०।५०	०।४३।१०	०।१७।१६
नाटोर ...	२४।२७	१।०।०	०।२४।०	त्रिवेन्द्रम् ...	८।२९	१।१।१०	०।२४।२८
नेपाल ...	२७।०	०।९।४०	०।३।५२	दिलावर ...	२८।४२	१।५५।२०	०।४६।८
पंचगछिया ...	२५।५५	०।३५।४०	०।१४।१६	देहरादून ...	३०।२०	०।४९।१०	०।१९।४०
पटना ...	२५।३२	०।२३।०	०।९।१२	द्वारका ...	२२।१४	२।२०।०	०।५६।०
पटना (उड़ीसा) ...	२०।२४	०।२।१०	०।०।५२	देवास ...	२२।५८	१।९।०	०।२७।३६
पकुड़ी ...	२५।३२	०।४९।४०	०।१९।५२	देहली ...	२८।३०	०।५७।३०	०।२३।०
पूर्निया ...	२५।४६	०।४५।०	०।१८।०	द्राव ...	३५।३५	२।३१।२०	१।०।३२
फीजी (टापू) ...	१६।०द	१६।१०।१	६।२८।०	धारा ...	२२।३४	१।१६।३०	०।३०।३६
वाराणसी (रामनगरकिला)	२५।१६	०।०।०	०।०।०	धवलपुर ...	२६।४२	०।५१।३०	०।२०।३६
वाराणसी (ज्ञानवापी) ...	२५।१८	०।०।०	०।०।०	नारनौल ...	२८।५	१।८।४०	०।२७।२८
बनारस (विश्वविद्यालय) ...	२५।१७	०।०।०	०।०।०	नाथद्वार ...	२४।५२	१।३०।०	०।३६।०
बर्दवान ...	२३।१७	०।४८।०	०।१९।१२	नर्मदा ...	२१।५०	१।४०।२०	०।४०।८
बलिया ...	२५।३६	०।१२।०	०।४।४८	नाभा ...	३०।२३	१।८।०	०।२७।१२
बक्सर ...	२५।३०	०।११।०	०।४।२४	नागौर ...	२७।१५	१।३३।४०	०।३७।२८
बगहा ...	२६।४२	०।१४।५०	०।५।५६	नागपुर (सी. पी.) ...	२१।५०	०।३९।१०	०।१५।४०
बालेश्वर ...	२१।३०	०।३९।४०	०।१५।५२	नागपुर ...	२०।०	०।२०।२०	०।८।८
बिहार ...	२५।१५	०।२५।०	०।१०।०	नासिक ...	१९।५८	१।३२।०	०।३६।४८
बेतिया ...	२६।३८	०।१५।१०	०।६।४	नीमच ...	२४।२७	१।२१।२०	०।३२।३२
बैद्यनाथ ...	२४।३०	०।३७।१०	०।१४।५२	नैनीताल ...	२९।२३	०।३५।०	०।१४।०
बैजनाथपुर (स्टेट) ...	२४।४६	०।२४।१०	०।९।४०	पटियाला ...	३०।२०	१।५।०	०।२६।०
भभुआ ...	२५।५	०।६।५०	०।२।२०	पण्ढरपुर ...	१७।४०	१।१६।१०	०।३०।२८
भागलपुर ...	२५।१९	[illegible]	[illegible]	[illegible] ...	२९।०	२।२।०	०।४८।४८
[illegible] ...	२७।०	१।२०।०	०।३२।०	प्रतापगढ़ (राजपूता.) ...	२४।२	१।२२।२०	०।३२।५६
मकसूदाबाद ...	२४।११	०।५३।०	०।२१।१२	प्रयाग ...	२५।२२	०।११।४०	०।४।४०
[illegible] ...	१६।७	०।२७।३०	०।११।०	पालनपुर ...	२४।१२	१।४२।५०	०।४१।८
मालदह ...	२५।२	०।५१।२०	०।२०।२२	पानीपत ...	२९।१०	१।१९।३०	०।३१।४८
मुंगेर ...	२५।२३	०।३५।०	०।१४।०	पीलीभीत ...	२८।४०	०।३२।०	०।१२।४८
मुजफ्फरपुर ...	२६।१२	०।२५।०	०।१०।०	पूना ...	१८।३०	१।३०।२०	०।३६।८
मोतिहारी ...	२६।४०	०।१६।४०	०।६।४०	पोरबन्दर ...	२१।५०	२।१३।३०	०।५३।२४
मेदिनीपुर ...	२२।२९	०।४४।०	०।१७।३६	पेशावर ...	३४।२	१।५५।०	०।४६।०
रंगून ...	१६।५५	२।१४।०	०।५३।३६	पुष्कर ...	२६।२८	१।२५।०	०।३४।०
रंगपुर ...	२५।४७	१।५।०	०।२६।०	पाण्डीचेरी ...	११।५५	०।३२।१०	०।१२।५२
रांची ...	२३।१२	०।२२।४५	०।९।३०	फर्रुखाबाद ...	२७।३०	०।३७।०	०।१४।४८
रानीगंज ...	२३।४१	०।४१।०	०।१६।२४	फरीदकोट ...	३०।४०	१।२२।३०	०।३३।०
राजमहल ...	२५।२	०।४८।३०	०।१९।२४	फतेहपुर ...	२६।०	०।२२।५०	०।९।८
लक्खीसराय ...	२५।१०	०।३६।१०	०।१४।२८	फिरोजाबाद ...	२७।१०	०।४६।०	०।१८।२४
लासा (तिब्बत) ...	२९।३५	१।२९।४०	०।३५।५२	फिरोजपुर ...	३०।५६	१।२४।०	०।३३।३६
लोहरदगा ...	२३।२७	०।१७।३०	०।७।६	फैजाबाद ...	२६।९	०।९।०	०।३।३६
विजयानगर ...	१८।७	०।५।०	०।२।०	बरेली ...	२८।२२	०।३५।४०	०।१४।१६
सहसरांव ...	२५।०	०।१५।०	०।६।०	बड़ौदा ...	२२।१०	१।३५।०	०।३८।०
सुमात्रा ...	०।०	२।५०।०	१।८।०	बम्बई ...	१८।५५	१।४१।४०	०।४०।४०
सेहड़ा ...	२५।२८	०।१७।३०	०।७।०	बलरामपुर ...	२७।२७	०।८।०	०।३।१२
सिंगापुर ...	२।०	३।२०।०	१।२०।०	बहराइच ...	२७।३४	०।१५।०	०।६।०
सिलचर (कछार) ...	२५।३१	१।४४।४०	०।४१।५२	बरोच (भरोच) ...	२१।४५	१।४०।०	०।४०।०
काशी हिन्दू विश्वविद्यालयतः पश्चिमस्थ नगरनामानि				बंगलोर ...	१२।५८	०।५३।३०	०।२१।२४
				बांदा ...	२५।१८	०।२७।३०	०।११।०
				बिलासपुर (सी. पी.) ...	२२।२	०।८।०	०।३।१२
अयोध्या ...	२६।४८	०।७।३०	०।३।०	बीकानेर ...	२८।२	१।३५।०	०।३८।०
अजमेर ...	२६।१५	१।२३।०	०।३३।१२	बिलासपुर (शिमला) ...	३१।१०	१।३।२०	०।२५।२०
अटक ...	३३।५३	१।४७।१०	०।४२।५२	बुरहानपुर ...	२१।२०	०।४७।०	०।१८।४८
अंजार ...	३३।४	३।७।२०	०।५०।५६	बुन्दी ...	२५।२५	१।१२।५०	०।२९।८
अनूप शहर ...	२८।२१	०।४६।४०	०।१८।४०	बांसवाड़ा ...	२३।३०	१।२६।०	०।३४।२४
अमरावती ...	२०।५६	०।५२।१०	०।२०।५२	भरतपुर ...	२७।१३	०।५५।०	०।२२।०
अमेठी ...	२६।७	०।१२।०	०।४।४८	भावनगर ...	२१।४६	१।४८।०	०।४३।१२
अमृतसर ...	३१।२७	१।२२।०	०।३२।४८	भूपाल ...	२३।१८	०।५५।०	०।२२।०
[illegible] ...	२५।७	१।२०।०	०।३६।०	मन्सूरी ...	३०।२७	०।५०।०	०।२०।०
अलवर ...	२७।३४	१।३।२०	०।२५।२०	मद्रास ...	१३।४	०।२८।०	०।११।१२
अल्मोड़ा ...	२९।३५	०।३३।१०	०।१३।१६	मदूरा ...	९।५०	०।५०।०	०।२०।०
अलीगढ़ ...	२७।५५	०।४९।०	०।१९।३६	मन्डी ...	३१।४०	०।५९।०	०।२३।३६
अहमदाबाद ...	२३।१	१।४३।२०	०।४१।२०	मंगलोर ...	१२।५२	१।२०।०	०।३२।०
अहमदनगर ...	२९।९	१।२०।५०	०।३२।२०	मथुरा ...	२७।३२	०।५०।०	०।२०।०
आगरा ...	२७।०	०।४७।३०	०।१९।०	मानिकपुर ...	२५।५०	०।११।५०	०।४।४४
आबू ...	२४।२५	१।४२।३०	०।४१।०	मालवा ...	२३।३०	०।५५।२०	०।२२।८
इन्दौर ...	२२।४५	१।१०।०	०।२८।०	मिर्जापुर ...	२५।९	०।४।१०	०।१।४०
इटावा ...	२६।५२	०।४०।३०	०।१६।१२	मुल्तान ...	३०।१२	१।५५।०	०।४६।०
उदयपुर ...	२४।३६	१।३२।२०	०।३६।५६	मेरठ ...	२८।५३	०।५२।३८	०।२१।३
उज्जैन ...	२३।९	१।९।०	०।२७।३६	मैसूर ...	१२।१८	१।३।०	०।२५।१२
उटकमण्ड ...	११।२५	१।३।२०	०।२५।२०	रतलाम ...	२३।२१	१।२०।०	०।३२।०
कच्छ (माण्डवी) ...	२२।५०	२।१८।०	०।५५।१२	रत्नगिरि ...	१७।८	१।३७।०	०।३८।४८
कपूरथला ...	३१।२३	१।१६।०	०।३०।२४	राजकोट ...	२२।१९	२।२।३०	०।४९।०
[illegible] ..	[illegible]	०।२९।३०	०।११।४८	रामेश्वर ..	९।१८	०।३७।३०	०।१५।०
कनौज ...	२१।४१	१।०।४०	०।२४।१६	रायपुर ...	२१।१५	०।१३।०	०।५।१२
कराची ...	२४।५२	२।२८।४०	१।१।२८	रायबरेली ..	२६।१५	०।१९।२०	०।७।४४
काल्पी ...	२६।८	०।३२।०	०।१२।४८	रोहतक ...	२७।५६	१।५।२०	०।२६।८
कांकरौली ...	२५।०	१।३०।०	०।३६।०	रावलपिण्डी ...	३३।३७	१।४०।०	०।४०।०
कर्नाटक ...	१२।०	०।४०।०	०।१६।०	रीवां ...	२४।३१	०।१७।३०	०।७।०
काश्मीर ...	३४।०	१।२०।०	०।३२।०	[illegible] .	२४।३५	०।२२।३०	०।९।०
कांची ...	१२।९	०।५२।०	०।२०।४८	लखनऊ ..	२६।५५	०।२०।०	०।८।०
कानपुर ...	२६।३०	०।२७।३०	०।११।०	लन्दन ...	५१।३१	१३।५०।८	५।३२।३
किशनगढ़ (राजपू०) ...	२३।१५	१।८।०	०।२७।१२	लाहौर ...	३१।३५	१।२६।०	०।३४।२४
[illegible] ...	२६।३५	१।३०।४०	०।३६।१६	लुधियाना ...	३०।५५	१।१९।०	०।३१।४८
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]				

बद्रेश्वर ...	२६।४८	०।४६।०	०।१८।२४	शिकारपुर ...	२७।५७	२।२५।०	०।५८।०	सतारा ...	१७।५२	१।३०।०	०।३६।०	सिरोज ...	२४।६	०।५३।०	०।२३।१२	हर्दा ...	२२।२१	०।५८।०	०।२३।१२
वजीराबाद ...	३२।२८	१।३०।२०	०।३६।८	शिमला ...	३१।६	२।५८।१०	०।२३।१६	सपाटू ...	३०।५८	१।०।०	०।२४।०	विहोरा ...	२३।१२	१।०।०	०।२४।०	हरिद्वार ...	२९।५८	०।४८।०	०।१९।१२
बरधा ...	२०।४५	०।४५।१०	०।१८।४	श्रीरंगपट्टन ...	१२।२६	१।३।०	०।२५।१२	सागर ...	२३।५०	०।४३।०	०।१७।१२	सूरत ...	२१।१२	१।४१।०	०।४०।२४	हैदराबाद दक्षिण ...	१७।१५	०।४९।२०	०।१९।४८
शाहजहांपुर ...	२७।५२	०।३०।४०	०।१२।१६	सहारनपुर ...	२९।५८	०।५६।१०	०।२२।२८	सीतापुर ...	२७।३०	०।२४।१०	०।९।४०	सोलापुर ...	१७।४०	१।११।०	०।२८।२४	हैदराबाद ...	२५।१५	२।२२।३०	०।५७।०

Digitized by Sarayu Trust Foundation, Delhi and eGangotri.Funding by MoE-IKS

CC-0 In Public Domain. Kirtikant Sharma

Digitized by Sarayu Trust Foundation, Delhi and eGangotri.Funding by MoE-IKS

अक्षांशतः पलभाज्ञानम्---गतांशाग्रिमांशसम्बन्धिपलभयोरन्तरमिष्टकलागुणितं षष्टिभक्तं लब्धं यथास्थान गतांशसम्बन्धि पलभायां युतं इष्टपलभा भवति। यथा अक्षांशाः ३५।२५ पञ्चत्रिंशदंशसम्बन्धि पलभा ८।२४।७ षट्त्रिंशदंशसम्बन्धि पलभा ८।४३।५ अनयोरन्तरं १८।५८ इष्टकलामानतः २५ गुणितं ४७४।१० षष्टिभक्तं व्यङ्गुलात्मकं लब्धं ७।५४।१० गतांशसम्बन्धिपलभायां ८।२४।७ युतं इष्टपलभा ८।३२।१।

अक्षांशतः पलभाज्ञानसारणी	
१	०।१२।३४
२	०।२५।९
३	०।३७।४४
४	०।५०।२१
५	१।३।०
६	१।१५।४४
७	१।२८।२३
८	१।४१।१०
९	१।५४।०
१०	२।६।५४
११	२।१९।५५
१२	२।३३।०
१३	२।४६।१२
१४	२।५९।२८
१५	३।१२।५४
१६	३।२६।२४
१७	३।४०।५
१८	३।५३।५६
१९	४।७।५५
२०	४।२२।१
२१	४।३६।२२
२२	४।५०।५२
२३	५।५।३८
२४	५।२०।३१
२५	५।३५।४२
२६	५।५१।७
२७	६।६।५०
२८	६।२२।४८
२९	६।३९।४
३०	६।५५।४१
३१	७।१२।३६
३२	७।२९।५३
३३	७।४७।३१
३४	८।५।३८
३५	८।२४।७
३६	८।४३।१५
३७	९।२।३५
३८	९।२२।३०
३९	९।४३।१
४०	१०।४।९
४१	१०।२५।५०
४२	१०।४८।१८
४३	११।११।२४
४४	११।३५।२४
४५	१२।०।०
४६	१२।२५।३७
४७	१२।५२।५
४८	१३।१९।३८
४९	१३।४८।१८
५०	१४।१८।३
५१	१४।४९।८
५२	१५।२१।३२
५३	१५।५५।१३
५४	१६।३१।१

अत्र चरसारण्यां लिखिताङ्का मिनट सेकेन्डरूपा अक्षांश दैनिकक्रान्त्यंशवशतः कल्पनीय सर्वदैव षड्होरायां युतं तदुत्तरक्रान्तौ सूर्यास्तसमयो मध्याह्नात् तदेव होरात्मकं दिनार्द्धं च। दक्षिणक्रान्तौ तदेव सूर्योदयं द्वादशहोराभ्यो विशोध्यं तदा दिनार्द्धसूर्यास्तहोरा च। दिनार्द्धं होरात्मकं पञ्चगुणं दिनमानं घट्यादिकं भवति। यथा अक्षांशाः ३२।० क्रान्त्यंशाः उत्तराः १८।० चरम् ४६।५२ होराषट्कयुतं दिनार्द्धं वा सूर्यास्तघंटा ६।४६।५२ दिनमानम् ३३।५४।२० रात्रिमानम् २६।५।४० होरादिकं दिनार्द्धं द्वादशभ्यो शोध्यं सूर्योदयघंटा ५।१३।८ एवं सर्वत्र। दक्षिणाक्षांशे विपरीतम्।

चरसारिणी

क्रान्त्यंशाः

क्रान्त्यंशाः \ अक्षांशाः	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

अथ शकोपर्यनुकूलावनेकपदार्थानां –

चैत्रादिप्रत्येकमासेषु समर्घमहर्घविज्ञानार्थमत्र ध्रुवांकाः।

सं०	मासाः १२	चैत्र	वै.	ज्ये.	आ.	श्रा.	भा.	आ.	का.	मा.	पौ.	मा.	फा.
१	यव	०	२	१	०	२	२	२	१	०	२	१	०
२	चना	०	२	१	०	२	२	२	१	०	२	१	०
३	गोधूम	०	२	१	०	२	२	२	१	०	२	१	०
४	धान	०	२	१	०	२	२	२	१	०	२	१	०
५	तिल	०	२	१	०	२	२	२	१	०	२	१	०
६	खाड़	०	२	१	०	२	२	२	१	०	२	१	०
७	गुड़	०	२	१	०	२	२	२	१	०	२	१	०
८	घृत	१	०	२	१	०	०	०	२	१	०	२	१
९	लवण	१	०	२	१	०	०	०	२	१	१	२	१
१०	उड़द	२	१	०	२	१	१	१	०	२	१	०	२
११	अरहर	०	२	१	०	२	२	२	१	०	२	१	०
१२	मूंग	२	१	०	२	१	१	१	०	२	१	०	२
१३	कपास	१	०	२	१	०	०	०	२	२	०	२	१
१४	रेंडी	१	०	२	१	०	०	०	२	१	०	२	१
१५	सूत	२	१	०	२	१	१	१	०	२	१	०	२
१६	वस्त्र	२	१	०	२	१	१	१	०	२	१	०	२
१७	कम्बल	०	२	१	०	२	२	२	१	०	२	१	०
१८	पाट	०	२	१	०	२	२	२	१	०	२	१	०
१९	सुपारी	१	०	२	१	०	०	०	२	१	०	२	१
२०	अलसी	०	२	१	०	२	२	२	१	०	२	१	०
२१	तेल	२	१	०	२	१	१	१	०	२	१	०	२
२२	फिटकरी	१	०	२	१	०	०	०	२	१	०	२	१
२३	हींग	२	१	०	२	१	१	१	०	२	१	०	२
२४	हल्दी	२	१	०	२	१	१	१	०	२	१	०	२
२५	लौंग	०	२	१	०	२	२	२	१	०	२	१	०
२६	जीरा	२	१	०	२	१	१	१	०	२	१	०	२
२७	अजवाइन	२	१	०	२	१	१	१	०	२	१	०	२
२८	कर्पूर	२	१	०	२	१	१	१	०	२	१	०	२
२९	ककनी	०	२	१	०	२	२	२	१	०	२	१	०
३०	पालिया	१	०	२	१	०	०	०	२	१	०	२	१

शाकः खगाब्धिभूपोनः १६४९१ शालिवाहनभूपतेः। अनेन युक्तो ध्रुवांकोऽवैश्वयो प्रतिवासके ॥१॥ [illegible] मध्यपूर्णं। [illegible] विश्रामस्थानं ॥२॥ [illegible] चैत्रे दशसु वेदभवेत्। [illegible]

CC-0 In Public Domain. Kirtikant Sharma Najafgarh Delhi Collection

Digitized by Sarayu Trust Foundation, Delhi and eGangotri.Funding by MoE-IKS

पथिराहुचक्रम् ।

अश्वि.	पुष्य.	आश्ले.	विशा.	अनु.	धनि.	शत.	धर्मभानि
भरणी.	पुनर्व.	मघा.	स्वाती.	ज्येष्ठा.	श्रवण	पू.भा.	अर्थभानि
कृत्तिका	आर्द्रा.	पू.फा.	चित्रा.	मूल.	अभि.	उ.भा.	कामभानि
रोहिणी	मृग.	उ.फा.	हस्त.	पू.षा.	उ.षा.	रेवती.	मोक्षभानि

अथ पथिराहुचक्राद्यात्रायां शुभाऽशुभज्ञानम् ।

सूर्ये धर्मगते चन्द्रो धने मोक्षे शुभप्रदः ॥ सूर्ये धनगते धर्ममोक्षमार्गे शुभः शशी । कामेऽर्के धर्ममोक्षार्थे संस्थश्चन्द्रो जयप्रदः ॥ मोक्षेऽर्के धर्मगश्चन्द्रः शुभोऽन्यत्र न शोभनः ॥ २ ॥ इति ॥

सर्वदिक्शूलज्ञानाय चक्रम् ।

पूर्व.	आ.	दक्षि.	नैऋ.	पश्चि.	वाय.	उत्तर.	ईशा.	दिशा.
च.श.	च.बु.	गु.	सू.शु.	सू.शु	भौम	मं.बु.	बु.श.	वा.

अथ नक्षत्रशूलचक्रम्

पू	द.	प.	उ	दिशः
ज्ये.	पू.भा.	रोहि.	उ.फा.	भानि.

अथ प्रतिविम्बयात्रायां वाहनानि

पू.	द.	प.	उ.	दि.
गज	रथ	अश्व.	पाल.	वा.

अथ समयशूलचक्रम्

पूर्वस्यां	प्रातःकाले
दक्षिणे.	मध्याह्नकाले
पश्चिमे	संध्यायाम्
उत्तरस्यां	अर्धरात्रौ

अथात्र यात्रासमयविचारः ।

तत्र सर्वासु यात्रासु शुक्रास्तो निषिद्धः तथा जन्मेशे जन्मदशेशेऽस्तं गतेऽपि न गन्तव्यं ॥ प्रथमा तीर्थयात्रा गुरुशुक्रयोरस्तकाले वर्ज्या ॥ सिंहस्थो गुरुर्नीचगोऽपि वर्ज्यः ॥

अथ चन्द्रवासं चक्रम् ।

पूर्वे	दक्षिणे	पश्चिमे	उत्तरे
मेष	वृष	मिथुन	कर्क
सिंह	कन्या	तुला	वृश्चि.
धनुः	मकर	कुम्भ	मीन

अथ चन्द्रफलम् ।

सम्मुखे अर्थलाभाय दक्षिणे सुखसंपदः । पृष्ठतो मरणं चैव वामे चन्द्रे धनक्षयः ॥१॥ सर्वे दोषा लयं यांति पूर्णे चन्द्रे हि सम्मुखे ॥इति॥

[illegible] ।

पू.	द.	प.	उ.	दिशः
१ / ५।९	२ / १०।६	३।७ / ११	४ / ८।१२	शुभ
२।६ / १०	३।७ / ११	४।८ / १२	१।५ / ९	मध्य
४ / ८।१२	१ / ५।९	२।६ / १०	३।७ / [illegible]	अशुभ
३।७ / ११	४।८ / १२	१।५ / ९	[illegible]	[illegible]

योगिनीज्ञानाय चक्रम् ।

एवं प्रतिपदमारभ्य पू. उ. अ. नै. द. प. वा. ई. क्रमेण योगिन्याः—भ्रमणम् ।

सा योगिनी सम्मुखवामगा चेदशुभा दक्षिणे पृष्ठे च शुभा यत्त कुम्भादिपरीत्येन फलमस्या इति [illegible] तं तत्र रमणीयं [illegible] ।

अथ यात्रायां शुभाऽशुभनक्षत्रज्ञानाय चक्रम् ॥

अश्वि.	पुन.	अनु.	मृ.	पुष्य.	रे.	ह.	श्र.	ध.	एषु शुभा	एषुक्तघटिका यात्राशुभाः
रो.	उ.३	पू.३	ज्ये.	मू.	श		एषु भेषु मध्या			
भ.	कृ.	आ.	आश्ले.	मं.	चि.	स्वा.	वि.	एतद्भेषु निंद्या		
अ.	ह.	अनु.	पुन.	एषु सर्वदाशुभा	अश्वि	पुष्य	अनु.		ह.	
पू.३	कृ.	म.	भ.	स्वा.	ज्ये.	वि.	आश्ले.	चि.	एष्वावश्यकेयात्रायां	
१६	२१	११	७	१४	१४	१४	१४	उत्तरार्धे	त्याज्यघट्यः	

अथ स्त्रीपुरुषयोः घातचन्द्रज्ञानाय चक्रम् ॥

मे.	वृ.	मि.	क.	सि.	क.	तु.	वृ.	ध.	म.	कु.	मी.	राशयः
१	८	७	९	४	३	६	२	१०	११	५	२	स्त्रीणां चं.घा
१	५	९	२	६	१०	३	७	४	८	११	१२	पु. चं. घा.

अथ यात्रायां दिनमानस्याष्टमांशेन रात्रौ रात्रिमानस्याष्टमांशेन च वेलाफलमिदम् ॥

घ.	सू. दि.	सू. रा.	चं दि.	चं. रा.	मं. दि.	मं. रा.	बु. दि.	बु. रा.	बृ. दि.	बृ. रा.	शु. दि.	शु. रा.	श. दि.	श. रा.
४	उद्वेग	चर	अमृत	काल	रोग	उद्वेग	लाभ	अमृत	शुभ	रोग	चर	लाभ	काल	शुभ
४	चर	लाभ	काल	शुभ	उद्वेग	चर	अमृत	काल	रोग	उद्वेग	लाभ	अमृत	शुभ	रोग
४	लाभ	अमृत	शुभ	रोग	चर	लाभ	काल	शुभ	उद्वेग	चर	अमृत	काल	रोग	उद्वेग
४	अमृत	काल	रोग	उद्वेग	लाभ	अमृत	शुभ	रोग	चर	लाभ	काल	शुभ	उद्वेग	चर
४	काल	शुभ	उद्वेग	चर	अमृत	काल	रोग	उद्वेग	लाभ	अमृत	शुभ	रोग	चर	लाभ
४	शुभ	रोग	चर	लाभ	काल	शुभ	उद्वेग	चर	अमृत	काल	रोग	उद्वेग	लाभ	अमृत
४	रोग	उद्वेग	लाभ	अमृत	शुभ	रोग	चर	लाभ	काल	शुभ	उद्वेग	चर	अमृत	काल
४	उद्वेग	चर	अमृत	काल	रोग	उद्वेग	लाभ	अमृत	शुभ	रोग	चर	लाभ	काल	शुभ

अथाकुलगणचक्रमिदम् ।

तद्भानि	स्वा. भ. अश्ले. ध. रे. अनु. ह. पुन. उ. ३रा.
तद्वाराः	सू.चं.बृ.श. तिथयः १।३।५।७।९।११।१३।१५

एषु प्रोक्ततिथिवारर्क्षे समरे यायिजयः स्यात्

अथकुलाकुलगणचक्रम् ॥

तद्भानि	मू. आर्द्रा. अभि. श.				
तद्वाराः	बुध	तिथयः	२	६	१०

एषुतिथिवारभेषुयुद्धारंभे द्वयोर्भूमीशयोः संधिः स्यात् ॥

अथकुलगणचक्रम्

तानि भानि	पूर्वा३अश्वि.पुष्य.म.मृ.श्र.कृ.वि.ज्ये.चि.
तत्तिथयः	४।८।१२।१४ वारौ मं. श.

एषु प्रोक्ततिथिवारभे युद्धारम्भे स्थायी । स्थायीति ॥

अथ राह्वाक्रान्तभाङ्कानां जीवपक्षादि संज्ञा ४ बोधकचक्रमिदम् ॥

मृतप सं०	कर्त्तरी सं०	जीव सं०
ध.	पूर्वाभाद्रपद ।	उ.भा.
श.	अत्रत्योदाहरणम्	रेवती.
श्र.	कल्प्यते राहुश्चेदजचर-	अश्वि.
अभि.	णभे स्थितस्तदा तस्यक-	भ.
उ.षा.	र्त्तरी संज्ञा ॥ अहिर्बुध्न्य-	कृ.
पू.षा.	भतः भगभान्तंजीवपक्ष-	रो.
मू.	संज्ञा अर्यमभस्यात्र मृ-	मृ.
ज्ये.	तसंज्ञा हस्ततो वरुणां-	आर्द्रा.
अनु.	तभानां १३ मृतपक्ष-	पुनर्वसु
वि.	संज्ञा ॥ एवं सर्वत्र	पुष्य.
स्वा.	संचारात् ज्ञेयम् ।	आश्ले.
चित्रा.	ग्रस्तनाम	म.
हस्त.	उत्तराफाल्गु.	पू.फा.

यात्रायामशुभशकुनानि ॥

वंध्यास्त्री	चर्म	तुष	अस्थि	सर्प	लवण	निर्धूमाग्नि	इन्धन	नपुंसक	विष्ठा	तैल	उन्मत्त	वंदी
औषध	शत्रु	जटावान्	संन्यासी	तृण	व्याधिमान्	नग्न	तैलाभ्यंग	अंगभंग	जातिभ्रष्ट	भुक्तार्त		
रुधिर	स्त्रीपुष्प	सरट	छिक्का	स्वगृहदाह	मार्जारयुद्ध	रक्तवस्त्र	गुड़	तक्र	रंक	विधवा		
कुब्जा	कुटुम्बकलिः	वस्त्रादेस्स्खलनं	महिषयुद्धं	कृष्णान्नम्	तुषं	वमनं	दक्षिणे	गर्दभशब्दः	अत्युग्रकोपी			
गर्भवती	मुण्डी	आर्द्राम्बर	दुष्टवाणी	अन्ध	बधिर	रजस्वलाम्बरः	कुमारहीना	अतिरोगी	गोघातकी			
जाहकदर्शन	शूकरदर्शन	शशकदर्शन	मर्कट शब्द	ऋक्षशब्द एते प्रयाणसमये दृष्टाः सन्तो न शुभा								
नद्युत्तारभयप्रवेश युद्धेनष्टार्थसंवीक्षणे अशुभशकुनाः शोभनाः	नृपदर्शनवेलायां यात्रोदिते शनिमना											

यात्रायां शुभशकुनानि ॥

ब्राह्मण२	अश्व	गज	फल	अन्न	दुग्ध	दधि	धेनु	सर्षप	कमल	विमलवस्त्र	वेश्या	वाद्य	मयूर	नकुल
सिंहासन	शस्त्र	मांस	दीप्ताग्नि	मत्स्य	आदर्श	ससुतस्त्री	सन्मुखछत्र	मधुः	नीलकंठ	रजकः				
दिना बद्धपशु १	चम्पकादिपुष्प	कन्या	कार्यसिद्धिवाक्य	मृत्तिका	सजलपूर्णघट	घृत	इक्षुदण्ड							
रत्नमाणिक्यादि	शिरोवेष्टन	श्वेतवृषभ	मदिरा	कज्जल	धौताम्बर	गोरोचन	अश्वोदनशब्द							
पताका	मेष	रजक	वेदशब्द	मंगलवस्तु	गीतगानादि	भारद्वाजपक्षी	शिबिका	अंकुशहस्तिचालक						
पश्चादजलघट	मंगलशब्द	दूर्वा	प्रयाणसमये दृष्टाः सत्फलदा भवन्ति	कोकिला	पोतकी	पल्ली								
सूकरी रला	भैरवी	छुछुन्दरी	शृगाली	कपोत	खञ्जन	तित्तिर	हंसादयः वामे स्वरशब्द							

अथ रोगार्त्तस्येष्टकालवशाद्बाधाज्ञानम् ॥ तिथिवारञ्च नक्षत्रं लग्नं यामं च संयुतम् । वसुभिस्तु हरेद्भागं शेषे बाधां नियोजयेत् ॥ द्वये ७ त्वग्नौ ३ देवबाधा स्यात् पितरौ नेत्रदन्तिनः २।८ षट्चतुर्थे ६।४ भूतबाधा ग्रहाणामेकपंचके १।५ ॥ भक्ते द्वादशभिः शेषे जीवनं मरणं वदेत् ॥ राम-बाण रसाष्टौ च नन्दरुद्राश्च (३।४।५।६।८।९।११) जीवति । एकः १ पक्षौ २ युगः ४ सप्तदशौ ७।१० कौ १२ नात्र जीवति ॥ अन्यदपि राजमार्तण्डे ॥ वारर्क्षं च तिथिर्दिशा परिमितं संयोज्य नागैर्भजेल्लब्धाङ्केन फलं च नाग ८ नयने २ दोषं पितुश्चान्यथा ॥ सप्ते ७ रामभिते ३ सुरस्य विहितं तर्का ६ क्ष ५ वेदे ४ तथा प्रेतस्यापि च खेचरस्य विदितं चन्द्रे च बाणाधिके । लब्धा द्वं त्रि ३ गुणस्तथाद्युतं येन पुष्पं ततः । अप्ताप्तेष्वधिकं यथा विधुमितं कौल्यं च दोषं वदेत् ॥ ग्राम्यं वन्यभवं च राजकुलजं स्याच्छ्वजं पंक्तिजम् । शून्ये व्योमभवं तथास्य विविधोपायैश्च शान्ति वदेत् ॥ कौल्यं होमदिनार्चनैः शुभकरं वाच्यं चतुष्कोणके ॥ होमैः वन्यभवेऽतिथिवरभवैर्भोज्यैश्च वस्त्रेण वा । राज्ये तीर्थपदे तथाप्यरिकृते शक्तिक्रियादानतो गायत्रीजपतो हि पंक्तिविषये चाकाशजो दीपतः ॥ सर्पदंशने भेषजम्—गोमूत्रैरमूत्रैर्वा पुराणेन घृतेन वा । हरिद्रापानमात्रेण विषं हन्ति चराचरम् । दशवर्षात्परं सर्पिः पुराणमिति कथ्यते । गोक्षीरे रजनीक्वाथं पिबेत्सर्वविषापहम् ।

नक्षत्राणां स्वामिशुभाशुभादिविशेषसंज्ञा

नक्षत्राणि	स्वामिनः	शुभाशुभ	जातयः	संज्ञा	मुखम्.	घ. ऊ. ने.	दोहदम्
अश्विनी	अश्विनीकु.	शुभम्	वैश्यः	ल. क्षि.	तिर्यक्	५०	तिलतण्डुल
भरणी	यम.	नाशकः	चाण्डालः	उ. क्रू.	अधः	२४	साक्षतमाष
कृत्तिका	अग्निः	अशुभम्	ब्राह्मणः	मि. सा.	अधः	३०	माषः
रोहिणी	ब्रह्मा	शुभम्	शूद्रः	ध्रु. स्थि.	ऊर्ध्वम्	४०	गव्यम्
मृगशिरा	चन्द्रः	शुभम्	कृषकः	मृदुमै.	तिर्यक्	४१	गोघृतम्
आर्द्रा	शिवः	अशुभम्	क्रूरजातिः	ती. दा.	ऊर्ध्वम्	२१	दुग्धम्
पुनर्वसु	अदितिः	शुभम्	वैश्य	च. च.	तिर्यक्	३०	हरिणमांसम्
पुष्य	गुरुः	शुभम्	क्षत्रियः	ल. क्षि.	ऊर्ध्वम्	२०	मृगारक्तम्
आश्लेषा	सर्पः	अशुभम्	चाण्डालः	ती. दा.	अधः	३२	पायसम्
मघा	पितरः	शोकद.	शूद्रः	उग्र क्रूरः	अधः	३०	चाषमांसम्
पू. फा.	भगः	अशुभम्	ब्राह्मणः	उग्र क्रूरः	अधः	२०	मृगमांसम्
उ. फा.	अर्यमा	शुभम्	क्षत्रियः	ध्रु. स्थि.	ऊर्ध्वम्	१८	शशकमांसम्
हस्त	रविः	शुभम्	वैश्यः	ल. क्षि.	तिर्यक्	२१	षाठीः
चित्रा	त्वष्टा	शुभम्	कृषकः	मृ. मै.	तिर्यक्	२०	प्रियंगुः
स्वाती	वायु	शुभम्	क्रूरजातिः	च. च.	अधः	१६	अपूपः
विशाखा	इन्द्राग्नि	अशुभम्	चाण्डालः	मि. सा.	अधः	१४	नानापक्षिणः
अनुराधा	मित्रः	शुभम्	शूद्रः	मृ. मै.	तिर्यक्	१०	सत्फलम्
ज्येष्ठा	इन्द्रः	शुभम्	कृषकः	ती. दा.	तिर्यक्	१४	कूर्ममांसम्
मूल	राक्षसः	क्षयः	क्रूरजातिः	ती. दा.	अधः	५६	सारिकमांसम्
पू. षा.	जलम्	हानिः	ब्राह्मणः	उ. क्रू.	अधः	२४	गोधिकमांसम्
उ. षा.	विश्वेदेवाः	हानिः	क्षत्रियः	ध्रु. स्थि.	ऊर्ध्वम्	१०	शल्यमांसम्
श्रवण	विष्णुः	वृद्धिः	चाण्डाल.	च. च.	ऊर्ध्वम्	१०	कृशरान्नम्
धनिष्ठा	वसुः	शुभम्	कृषकः	च. च.	ऊर्ध्वम्	१०	मुद्गमोदकम्
शतभिषा	वरुणः	शुभम्	क्रूरजातिः	च. च.	ऊर्ध्वम्	१८	यवपिष्टम्
पू. भा.	अजैक	अशुभम्	ब्राह्मणः	उ. क्रू.	ऊर्ध्वम्	१६	मत्स्यान्नम्
उ. भा.	अहिर्बुध्न्य	शुभम्	क्षत्रियः	ध्रु. स्थि.	ऊर्ध्वम्	२४	चित्रितान्नम्
रेवती	पूषा	शुभम्	शूद्रः	मृ. मै.	तिर्यक्	४०	दध्योदनम्

नक्षत्रस्य पादवशाच्च कष्टावलोकनचक्रम्

अथज्वरादिरोगोत्पत्तौ		भस्यपादवशादत्र दिनसंख्या				
दिनं सं.	दानादि	१च	२च	३च	४च	जपार्थं मन्त्राः
दिनं ९	भोजनदानम्	९	११	१०	२०	मृत्युञ्जयमन्त्रजपः
दिनं ११	गोत्रादिदानम्	०	८०	४०	११	यमायत्वेति मन्त्रः
दिनं ९	स्वर्णदानम्	३	११	१६	२८	अग्निर्मूर्धेति मन्त्रः
दिनं ७	घृतदानम्	३	९	१८	३०	ब्रह्मयेति मन्त्रः
मासः १	तिलदानम्	९	५	७	१०	इमं देवेति मन्त्रः
मृतिः	गोदानम्	०	१८	०	०	नमस्तेरुद्रेति मन्त्रः
दिनं ७	पीतलदानम्	७	१४	२	२१	अदितिर्द्यौरितिमन्त्रः
दिनं ७	तैलाम्बरदानम्	६	७	१०	२१	बृहस्पतेति मन्त्रः
मृतिः	गोऽजादिदा.	०	०	४१	०	नमः स्तुसर्पेति. मन्त्रः
दिनं २०	वस्त्राज्यदा.	१५	७	१७	२०	पितृभ्यइति मन्त्रः
मृतिः	भोजनदानम्	०	१५	०	३०	भगप्रणेति मन्त्रः
दिनं ७	अन्नदानम्	७	१४	७	६०	दध्याक्रेति मन्त्रः
दिनं १५	तैलदानम्	१५	१७	१५	०	उदुत्यंजातवेदेति मन्त्रः
दिनं ११	कुम्भदानम्	११	९	९	१६	त्वष्टा तुरीगति मन्त्रः
मृतिः	गोघृतदानम्	६०	१७	३०	०	वायोरस्वेति मन्त्रः
दिनं १६	गोस्वर्णदानम्	१५	०	४	१३	इंद्राग्नी इति मन्त्रः
स्थिरः	गोवस्त्रदानम्	६०	१२	३६	३०	नमोमित्रेति मन्त्रः
मृतिः	तिलदानम्	६१	९	६	४	त्रातारमिन्द्रे मन्त्रः
घटी ९	रौप्यपात्रदा.	०	९	१५	६	मातापुत्रेति मन्त्रः
मृतिः	गोमुक्तादानम्	०	१५	२४	१०	आपोघमेति मन्त्रः
मासः १	भोजनदानम्	३०	२४	२६	१६	विश्वेदेवेति मन्त्रः
दिनं ११	श्रीफलदानम्	६०	२४	६	९	विष्णोरराट. मन्त्रः
दिनं १५	वस्त्रादिदानम्	१५	४	२०	२१	वसोःपवित्रेति मन्त्रः
दिनं ११	भोजनादिदा.	४	४५	३	२२	वरुणस्योत्तम्भेति मन्त्रः
मृतिः	भोजनदानम्	०	१२	२१	१९	अहिर्बुध्न्येति मन्त्रः
दिनं ७	अन्नदानम्	१०	३	९	१५	अहिर्बुध्न्येति मन्त्रः
स्थिरः	पुष्पदानम्	१५	१०	३	२०	पूषन्तवेति मन्त्रः

नष्टवस्तुज्ञानाय सुलोचनादि संज्ञा

संज्ञा	दिशा	लाभाऽलाभ	ता.	स्वरूपाणि ।
मन्द	द	यत्नलाभः	३	अश्वमुखम्
मध्य	प	दुरेश्र.	३	योनिस्वरूप
सुलोचन	उ	अलाभः	६	क्षुरकाकृतिः
अन्ध	पू	शीघ्रला.	५	शकटवत्
मन्द	द	यत्नला.	३	मृगास्यम्
मध्य	प	दुरेश्र.	१	मणिसदृशम्
सुलोचन	उ	अलाभः	४	गृहसदृशम्
अन्ध	पू	शीघ्रला.	३	बाणाकृतिः
मन्द	द	यत्नलाभः	५	चक्राकारम्
मध्य	प	दुरेश्र.	५	गृहसदृशम्
सुलोचन	उ	अलाभः	२	मंचकाकृतिः
अन्ध	पू	शीघ्रला.	२	खट्वाकारम्
मन्द	द	यत्नला.	५	हस्ताकारम्
मध्य	प	दुरेश्र.	१	मौक्तिकम्
सुलोचन	उ	अलाभः	१	प्रवालाकारम्
अन्ध	पू	शीघ्रला.	४	तोरणसमम्
मन्द	द	यत्नला.	४	बलिसदृशम्
मध्य	प	दुरेश्र.	४	कुण्डलाकृतिः
सुलोचन	उ	अलाभः	३	सिंहपुच्छवत्
अन्ध	पू	शीघ्रला.	११	गजदन्तसमम्
मन्द	द	य. ला.	२	मंचकसदृशम्
सुलोचन	उ	अ. ला.	३	त्रिकोणसदृशम्
अन्ध	पू	शी. ला.	४	मृदङ्गाकृतिः
मन्द	द	य. ला.	१००	वर्तुलम्
मध्य	प	दुरेश्र.	२	मञ्चकाकारम्
सुलोचन	उ	अलाभः	२	पर्यङ्कसदृशम्
अन्ध	पू	शी. ला.	३२	मुरजाकारम्

CC-0 In Public Domain. Kirtikant Sharma Nai[illegible] Collection

Digitized by Sarayu Trust Foundation, Delhi and eGangotri.Funding by MoE-IKS

श्रीगणेशाय नमः ॥ यं पृथग्धर्मचरणाः पृथग्धर्मफलैषिणः । पृथग्धर्मैः समर्चन्ति तस्मै धर्मात्मने नमः ॥ यस्तनोति सतां सेतुमृतेनामृतयोनिना । धर्मार्थव्यवहाराङ्गैस्तस्मै सत्यात्मने नमः । अकुण्ठं सर्वकार्येषु धर्मकार्यार्थमुद्यतम् । वैकुण्ठस्य च तद्रूपं तस्मै कार्यात्मने नमः ॥ धर्म एव हतो हन्ति धर्मो रक्षति रक्षितः । तस्माद्धर्मो न हन्तव्यो मा नो धर्मो हतोऽवधीत् ।

द.मा. घ.	प.	ति.	वा.	घ.	प.	समय	घं.	मि.	न.	घ.	प.	समय	घं.	मि.	यो.	घ.	प.	समय	घं.	मि.	क.	घ.	प.	घं.	क.	घ.	प.	घं.	मि.	योगः	अं.	फा.	वं.	क.	रा.	चन्द्रराशिसंचारः रा.	ध.	प.	घं.	मि.	सूर्योदय घं.	मि.	सूर्यास्त घं.	मि.	र. क्रा उ. घं.	मि.	चन्द्रास्त घं.	मि.
३१	२	१	मं.	६	१	प्रा.	८	१२	अ.	४०	३८	रा.	२२	३	वै.	१०	२५	दि.	९	५७	व.	६	१	[illegible]	वा.	३४	४३	१९	४१	अमृत	७	२९	२४	१५	१७						५	४८	६	१२	६	३५	१९	४०
३१	६	२	बु.	३	२५	प्रा.	७	९	भ.	४०	२६	रा.	२१	५७	वि.	५	३६	प्रा.	८	१	कौ.	३	२५	[illegible]	तै.	३३	११	१९	३	काण	८	१	२५	१६	१८	व.	५५	४२	४	३	५	४७	६	१३	६	५८	२०	४३
३१	९	३	बृ.	२	५८	प्रा.	६	५७	कृ.	४१	२७	रा	२२	२१	प्री.	[illegible]	[illegible]	प्रा.	[illegible]	[illegible]	ग.	२	५८	[illegible]	[illegible]	३२	२१	१८	४२	लुम्ब	९	२	२६	१७	१९						५	४६	६	१४	७	२०	२१	४५
३१	१३	४	शु.	१	४४	प्रा.	६	२७	रो.	४३	४३	रा.	२३	१५	सौ.	५६	५१	प्रा.	४	३०	वि.	१	४४	[illegible]	[illegible]	३२	१५	१८	४०	मित्र	१०	३	२७	१८	२०						५	४५	६	१५	७	४२	२२	४६
३१	१७	५	श.	२	४७	प्रा.	६	५१	मृ.	४७	१४	रा.	०	३८	शो.	५५	५४	रा.	४	६	बा.	२	४७	[illegible]	कौ.	३३	५६	१९	१९	वज्र	११	४	२८	१९	२१	सि.	१५	२९	११	५६	५	४५	६	१५	८	५	२३	४१
३१	२०	६	सू.	५	५	प्रा.	७	४६	आ.	५१	५३	रा.	२	२९	अ.	५५	५३	रा.	४	५	तै.	५	५	[illegible]	[illegible]	३६	४९	२०	२७	ध्वांक्ष	१२	५	२९	२०	२२						५	४४	६	१६	८	२७	०	३१
३१	२४	७	चं.	८	३२	दि.	९	८	पु.	५७	२८	प्रा.	४	४३	सु.	५६	३६	रा.	४	२२	व.	८	३२	[illegible]	वि.	४०	४३	२२	०	धूम्र	१३	६	३०	२१	२३	क.	४१	५	२२	९	५	४३	६	१७	८	४९	१	१५
३१	२७	८	मं.	१२	५४	दि.	१०	५२	पु.	६०	०	स.	×	×	धृ.	५७	५१	रा.	४	५१	ब.	१२	५४	[illegible]	गा.	४५	२२	२३	५१	प्र. मा.	१४	७	१	२२	२४						५	४३	६	१७	९	११	१	५४
३१	३१	९	बु.	१७	५०	दि.	१२	५९	पु.	३	३७	प्रा.	७	९	शू.	५९	२४	प्रा	५	२८	कौ.	१७	५०	[illegible]	[illegible]	५०	३१	१	५४	मातंग	१५	८	२	२३	२५						५	४२	६	१८	९	३२	२	२८
३१	३४	१०	बृ.	२३	१२	दि.	१४	५८	श्ले	१०	१७	दि	९	४८	गं.	६०	०	स.	×	×	ग.	२३	१२	[illegible]	[illegible]	५५	४४	३	४९	अमृत	१६	९	३	२४	२६	सि.	१०	१७	९	४८	५	४१	६	१९	९	५४	२	५९
३१	३८	११	शु.	२८	१६	सा.	१६	५९	म.	१६	४१	दि.	१२	२१	गं.	०	५४	प्रा.	६	२	वि.	२८	१६	[illegible]	व.	६०	०	×	×	काण	१७	१०	४	२५	२७						५	४०	६	२०	१०	१५	३	२९
३१	४१	१२	श.	३२	४१	सा.	१८	४४	पू.	२२	५८	दि.	१४	५१	वृ.	२	५	प्रा.	६	३०	ब.	०	२८	[illegible]	वा.	३२	४१	१८	४४	लुम्ब	१८	११	५	२६	२८	क.	३९	१४	२१	२२	५	४०	६	२०	१०	३६	३	५८
३१	४४	१३	सू.	३६	९	रा.	२०	७	उ.	२८	२	सा.	१६	५२	ध्रु.	२	३९	प्रा.	६	४३	कौ.	४	२५	[illegible]	तै.	३६	९	२०	७	मित्र	१९	१२	६	२७	२९						५	३९	६	२१	१०	५७	४	२७
३१	४८	१४	चं.	३८	२९	रा.	२१	२	ह.	३२	२	सा.	१८	२७	व्या	२	२७	प्रा.	६	३७	ग.	७	१९	[illegible]	व.	३८	२९	२१	२	वज्र	२०	१३	७	२८	३०						५	३८	६	२२	११	१८	४	५९
३१	५१	१५	मं.	३९	३६	रा.	२१	२८	चि.	३४	४९	रा.	१९	३३	ह.	[illegible]	[illegible]	प्रा.	[illegible]	[illegible]	वि.	९	३	[illegible]	व.	३९	३६	२१	२८	ध्वांक्ष	२१	१४	८	२९	१	तु.	३	२५	७	०	५	३८	६	२२	११	३९	×	×

श्रीशुभसंवत् २०२७ शकः १८९२ चैत्रशुक्लपक्षः (एप्रिल ता० ७''२१, सन् १९७०) सौम्यायनं, याम्यगोलः, मेषार्कात्सौम्यगोलः, वसन्तर्तुः ।

नववत्सरारम्भः । पञ्चाङ्गफलश्रवणम् । वर्षपतिपूजनम्▯▯ । सूर्योदय रविरोद्गारी नामसंवत्सरस्तेन वर्षान्तंयावत् संकल्पादौ सर्वेनीयः । कल्पादिः । चन्द्रदर्शनम्, मु० ३० फलं समम् ।*
सफर २, सन् १३८९ हिजरी । मत्स्यजयन्ती । भरण्यां नवशय्यासनादिभोगवस्तुविक्रयादि मु. । भ. २ च. शुक्रः ५२।२३ । अश्वि. ४ च. बुधः १५।२८ । अश्वि. ४ च. शनिः ५५।३२ ।
भं ३२।२१ (ना- ३८।४२) उ. । मन्वादिः । वैनायकी ४ । सौभाग्यसुन्दरी व्रतम् । गणगौरीजन्म । मङ्गलागौरी जन्म । श्रीरामदोलोत्सवः । अद्य शुभकर्मादौ रिक्ताविष्ट्यादि दोषोऽवधेयः ।†
भ. १४४ (ना. ६।२७) या. । अद्य पञ्चम्यां जातकर्मनामकरणान्नप्राशननववस्त्रभूषाधारणलतागुल्मवृक्षारोपणपूर्वदिग्गमनादि मु. । अद्य उपनयने लग्नं चिन्त्यम् । कृ. २ च. वृषे च कुजः ४९।३ ।
श्रीपञ्चमी ५ । मतान्तरात्कल्पादिः । श्रीरामराज्यमहोत्सवः । मतान्तरान्मत्स्यजयन्ती । पशुपतीश्वरपूजनम् । पञ्चम्यां विविधशुभकर्मादिकृते समयोऽवधेयः । भरण्यां बुधः ३४।१७ ।§
§ सतिहीनबलेचन्द्रे रोगनिर्मुक्तस्नान मु. । भ. २ च. बुधः ३।१९ । भ. ४ च. शुक्रः १९।४६ ।
स्कन्ददमनकोत्सवः ।१ रात्रिशेषे पुनर्वसौ यायियात्रा शुभा । यायिजयद ✿
भ. ८।३२ (दि. ९।८) उ., ४०।४३ (रा. २२।०) या. । महानिशापूजा । विष्टेःपूर्वं सूतिकाक्वाथपथ्यौषधसेवनपश्चिमदिग्गमनभैषज्यसेवनन, मकरणान्नप्राशनादि मु. । स्थायीजयद योगः । §
अशोक ८✿ (अशोककलिकाप्राशनम्) । दुर्गा ८ । भवान्युत्पत्तिः (भवान्यन्नपूर्णापरिक्रमा) । ब्रह्मपुत्रस्नानम् । अद्य मध्याह्नं गावन्मेषसंक्रान्तिजन्यपुण्यकालः । * प्रपादानारम्भः । अद्य वंवृतेऽपरं प्रसूतिकास्नानमुभगेतरक्तवस्त्रप्रवालविद्रुम ॥
श्रीरामनवमीव्रत✿ सर्वेषाम् । दशम्यां वस्तुविक्रय मुहूर्त्तः । कृ. ३ च. कुजः ३७।४७ । ॥ धारणोत्तरेतरसर्वदिग्गमनादि मु० ।
भ. ५५।४४ (रा. ३।४९) उ. । अयासवारिष्टनिर्माणधान्यच्छेदनकणमर्दनादि मु. । भ. ३ च. बुधः ४७।५५ । पूर्वायां विद्यारम्भवस्तुविक्रयकणमर्दनादि मु० । †
भ. २८।१६ (सा. १६।५९) या. । कामदा ११ एकादशी व्रतं सर्वेषाम् । विष्णुदोलोत्सवः (सायंदोलाधिरूढं श्रीविष्णुं प्रपूजयेत्) । §भ. ३ च. शुक्रः ३५।४० ।
पूर्वायामासवारिष्टनिर्माणवस्तुविक्रयादि मु. । त्रयोदश्युत्तरायोगे लतापादपारोपणोत्तरदिग्गमनादि मु. । त्रयोदश्यामेव यायिजयदयोगः । हस्तत्रयोदशीयोगे पश्चिमेतरसर्व-¶
प्रदोषः । अनङ्गत्रयोदशी व्रतम् । विष्णुदमनकोत्सवः । अद्य पुंसवनसीमन्तोन्नयनप्रसूतिकास्नानौषधसेवनशिशोस्ताम्बूलभक्षणपूर्वदिग्गमनादि मु. । अश्वि. ३ च. रविः ३५।३५ ।★ शुभकर्ममुहूर्त्ताभावः ।
भ. ३८।२९ (रा. २१।२) उ. । श्रीशिवनृसिंहयोर्दमनकोत्सवस्सायम् । दमनकदलेनानयोः पूजनम् । आदौरिक्तातो विष्टिदोषेन अद्य स्वात्यां प्रसूतिकास्नानाचरणं हिताबहम् । ▯
भ. ९।३ (दि. ९।१५) या. । व्रतस्नानदानादौ चैत्रीपूर्णिमा १५ पुण्यतमा । वैशाखस्नानदानयमनियमाद्यारम्भः । राष्ट्रीयवैशाखारम्भः । ▯स्वा. २ च. वक्रो गुरुः २०।२५ ।
¶दिग्गमने लग्नं चिन्त्यम् । यायिजयदयोगश्च । कृ. २ च. वृषे च शुक्रः ४६।५२ ।

॥ विवाह मुहूर्त्ताः ॥

ति. ७ सोमवासरान्तं मीनार्कदोषः ।

ति. १० गुरौ–मघाभे ॥।।ऽ॥। रे. ९ ल. ९ ने. दा. ।

ति. १० शुक्रे–मघाभे दिवा लग्नं चिं० ।

ति. १२ शनौ–उ. फा. भे ॥।।ऽऽ॥। रे. ८ ल. ९ ने. दा. ।

ति. १३ रवौ–उ. फा. भे दिवा लग्नं चिन्त्यम् । हस्ते च ॥।ऽ॥। रे. ९ ल. ९ ने. दा.

ति. १४ चन्द्रे–हस्ते लग्नं चिन्त्यम् ।

ति. १५ कुजे–स्वात्यां राहुवेधाल्लग्नाभावः ।

दैनिक लग्नसारिणी

तिथयः	मे. प्र.		वृ. प्र.		मि. प्र.		क. प्र.		सि. प्र.		क. प्र.		तु. प्र.		वृ. प्र.		ध. प्र.		म. प्र.		कु. प्र.		मी. प्र.
१ मं.	६	८	७	४६	९	४२	११	५५	१४	१३	१६	२७	१८	४०	२०	५६	२३	१३	१	१९	३	५	[illegible]
२ बु.	६	४	७	४२	९	३८	११	५१	१४	९	१६	२३	१८	३६	२०	५२	२३	९	१	१५	३	१	[illegible]
३ बृ.	६	०	७	३८	९	३४	११	४७	१४	५	१६	१९	१८	३२	२०	४८	२३	५	१	११	२	५७	[illegible]
४ शु.	५	५६	७	३४	९	३०	११	४३	१४	१	१६	१५	१८	२८	२०	४४	२३	१	१	७	२	५३	[illegible]
५ श.	५	५२	७	३०	९	२६	११	३९	१३	५७	१६	११	१८	२४	२०	४०	२२	५७	१	३	२	४९	[illegible]
६ सू.	५	४९	७	२७	९	२३	११	३६	१३	५४	१६	८	१८	२१	२०	३७	२२	५४	१	०	२	४६	[illegible]
७ चं.	५	४६	७	२४	९	२०	११	३३	१३	५१	१६	५	१८	१८	२०	३४	२२	५१	०	५७	२	४३	[illegible]
८ मं.	५	४२	७	२१	९	१६	११	२९	१३	४७	१६	१	१८	१४	२०	३०	२२	४७	०	५३	२	३९	[illegible]
९ बु.	५	३८	७	१६	९	१२	११	२५	१३	४३	१५	५७	१८	१०	२०	२६	२२	४३	०	४९	२	३५	[illegible]
१० बृ.	५	३४	७	१२	९	८	११	२१	१३	३९	१५	५३	१८	६	२०	२२	२२	३९	०	४५	२	३१	[illegible]
११ शु.	५	३०	७	८	९	४	११	१७	१३	३५	१५	४९	१८	२	२०	१८	२२	३५	०	४१	२	२७	[illegible]
१२ श.	५	२६	७	४	९	०	११	१३	१३	३१	१५	४५	१७	५८	२०	१४	२२	३१	०	३७	२	२३	[illegible]
१३ सू.	५	२२	७	०	८	५६	११	९	१३	२७	१५	४१	१७	५४	२०	१०	२२	२७	०	३३	२	१९	[illegible]
१४ चं.	५	१८	६	५६	८	५२	११	५	१३	२३	१५	३७	१७	५०	२०	६	२२	२३	०	२९	२	१५	[illegible]
१५ मं.	५	१५	६	५३	८	४९	११	२	१३	२०	१५	३४	१७	४७	२०	३	२२	२०	०	२६	२	१२	[illegible]

मिश्रमानकालिका दैनिक स्पष्टग्रहास्तत्र दिनद्वयग्रहान्तरं गतिः

दि. मा.		स्प. सू.				स्प. चं.				स्प. म.				स्प. बु.				स्प. बृ.				स्प. शु.				स्प. श.				स्प. रा.				स्प. के.			
४६	३४	११	२४	७	५४	०	१४	३९	१८	०	२७	५३	१३	०	७	४६	१५	६	१५	२	१५	०	१५	११	१७	०	९	४३	६	१०	२०	३१	२६	४	२०	३१	२६
४६	३७	११	२५	६	५१	०	२८	०	४९	०	२८	३४	५८	०	९	१७	१३	६	१४	५५	१०	०	१६	३२	५५	०	९	५०	[illegible]	१०	२०	२८	१५	४	२०	२८	१५
४६	३९	११	२६	५	४६	१	११	६	४८	०	२९	१६	४२	०	१०	४६	११	६	१४	४८	०	०	१७	४६	२९	०	९	५८	५०	१०	२०	२५	४	४	२०	२५	४
४६	४२	११	२७	४	३७	१	२३	५७	२९	०	२९	५८	२२	०	१२	१३	०	६	१४	४०	४४	०	१९	०	३	०	१०	६	४६	१०	२०	२१	५४	४	२०	२१	५४
४६	४४	११	२८	३	२६	२	६	३३	५१	१	०	४०	२	०	१३	३७	३२	६	१४	३३	२४	०	२०	१३	३३	०	१०	१४	[illegible]	१०	२०	१८	४३	४	२०	१८	४३
४६	४७	११	२९	२	१४	२	१८	५७	३६	१	१	२१	४१	०	१४	५९	३४	६	१४	२५	५७	०	२१	२७	२	०	१०	२२	३५	१०	२०	१५	३२	४	२०	१५	३२
४६	४९	०	०	०	५९	३	१	११	४	१	२	३	१५	०	१६	१८	५७	६	१४	१८	२७	०	२२	४०	२८	०	१०	३०	३४	१०	२०	१२	२१	४	२०	१२	२१
४६	५१	०	०	५९	४२	३	१३	१७	६	१	२	४४	४७	०	१७	३५	३०	६	१४	१०	५३	०	२३	५३	५१	०	१०	३८	[illegible]	१०	२०	९	११	४	२०	९	११
४६	५४	०	१	५८	२२	३	२५	१८	५९	१	३	२६	१९	०	१८	४८	५७	६	१४	३	१५	०	२५	७	१३	०	१०	४६	[illegible]	१०	२०	६	०	४	२०	६	०
४६	५६	०	२	५७	१	४	७	२०	२८	१	४	७	४७	०	१९	५९	६	६	१३	५५	३५	०	२६	२०	३१	०	१०	५४	३५	१०	२०	२	४९	४	२०	२	४९
४६	५८	०	३	५५	३७	४	१९	२५	२७	१	४	४९	१५	०	२१	५	४७	६	१३	४७	५१	०	२७	३३	४८	०	११	२	३७	१०	१९	५९	३९	४	१९	५९	३९
४७	१	०	४	५४	११	५	१	३७	१८	१	५	३०	३९	०	२२	८	४०	६	१३	४०	४	०	२८	४७	२	०	११	१०	३९	१०	१९	५६	२८	४	१९	५६	२८
४७	३	०	५	५२	४३	५	१३	५८	५५	१	६	१२	१	०	२३	७	३२	६	१३	३२	१४	१	०	०	१३	०	११	१८	४१	१०	१९	५३	१७	४	१९	५३	१७
४७	५	०	६	५१	१२	५	२६	३२	४७	१	६	५३	२२	०	२४	२	५	६	१३	२४	२३	१	१	१३	२१	०	११	२६	४३	१०	१९	५०	६	४	१९	५०	६
४७	८	०	७	४९	४०	६	९	२०	३१	१	७	३४	४२	०	२४	५२	३	६	१३	१६	२९	१	२	२६	२६	०	११	३४	४४	१०	१९	४६	५६	४	१९	४६	५६

ति. ४ शुके

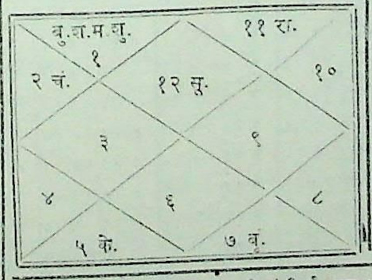

ति. ११ शुके

श्रीगणेशायनमः । गतकलिः ५०७१, ईस्वीय सन् १९७०–७१, फसली सन् १३७७-७८, हिजरी सन् १३८९-९०, बङ्गला सन् १३७६-७७, मेषार्कात् कल्पादितो गताब्दाः १९७२९४९०७१ । चैत्रमासकृत्यम्–मात्स्ये–वर्जयित्वा मधौ यस्तु दधि क्षीरघृतं रसम् । दद्याद्वस्त्राणिसूक्ष्माणि रसवन्त्यशनानि च ॥१॥ सम्पूज्य विप्रमिथुनं गौरी मे प्रीयतामिति । एतद्गौरीव्रतं नाम भवानीलोकदायकम् ॥ ति. १ कुजे सविधिपूजनहवनादिपूर्वकं यथोक्तपताकारोपणं ग्रामाद्बहिः शुभस्थले कृत्वा वायुं प्रार्थयेत् । प्रार्थनामन्त्रस्तु–एह्यात्मन् सर्वभूतानां कुरङ्गपतिवाहन ! समादिश फलं चास्मिन्वत्सरे हि समागते ॥१॥ वायुफलम्–पूर्वे वायुर्धनोत्कर्षं वह्निवायुर्धनं क्षयम् । दक्षिणे पशुनाशं च नैरृत्ये धान्यहानिकृत् ॥ पश्चिमे मेघवृद्धिश्च वायव्ये-स्थितिमादिशेत् – उत्तरे धान्यलाभस्तु रुद्रेवायुर्धनप्रदः ॥ अथात्र प्रतिपदि▯▯ वत्सरेश-पूजनम्, तत्र प्रातरभ्यङ्गस्नानपरिधानादि नित्यकर्म निर्वर्त्याङ्गणे शुभदेशे धान्य-राश्युपरि सविधि कलशं निधाय तत्समीपे अत्युच्चवर्णवदण्डसत्रवस्त्रभाण्डसहितं रोपयित्वा पूजयेत् ॥ देशकालौ संकीर्त्य–मम समस्तमङ्गलावाप्तिद्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं वत्सरारम्भनिमित्तं वत्सराधिपपूजनमहं करिष्ये । ॐ भूर्भुवः स्वः वत्सराधिपतिमावाह-यामि– ति मन्त्रेण षोडशोपचारैः सम्पूज्य अनेन पूजनेन वत्सराधिपतिः प्रीयताम् ॥ ततः पञ्चाङ्गफल श्रुत्वा पारिभद्रस्य पत्राणि भक्षयेत् ॥ तद्विधिः–पारिभद्रस्य पत्राणि कोमलानि विशेषतः । सपुष्पाणि समानीय चूर्णं कृत्वा विधानतः । मरीचिलवणं हिङ्गुजीरकेण च संयुतम् । अजमोदायुतं कृत्वा भक्षयेद्रोगशान्तये ॥ ✿ति. ८ कुजे अशोककलिकाप्राशन-मन्त्रः–त्वमशोककराभीष्ट मधुमाससमुद्भव । पिबामि शोकसन्तप्तो मामशोकं सदा कुरु ॥१॥ ✿ति. ९ बुधे मध्याह्नव्याप्तेः राम ९. व्रतम्–तत्र मध्याह्ने श्रीरामप्रतिमां सविधि प्रतिष्ठाप्य पुरुषसूक्तेन षोडशोपचारैः सम्पूजयेत् । कौशल्यां दशरथञ्चापि संपूज्य पुष्पफलजलादिपूर्णशङ्खेनार्घ्यं दद्यात् । तन्मन्त्रः । दशाननवधार्थाय धर्मसंस्थापनाय च । दानवानां विनाशाय दैत्यानां निधनाय च ॥१॥ परित्राणाय साधूनां जातो रामः स्वयं हरिः । गृहाणार्घ्यं मया दत्तं भ्रातृभिः सहितोऽनघ–इति रात्रौ जागरणं कृत्वा प्रातर्नित्यपूजां विधाय मूलमन्त्रेण १०८ पायसाहुतीर्हुत्वा पूजां विसृज्याचार्याय प्रतिमां दद्यात् । दिवा रात्रौ च कुटुम्बैः सह कलिमलध्वंसिनीमलिमञ्जुलदायिनीं श्रीरामकथां शृणुयात्, हरिकीर्तनञ्च कुर्यात् प्रार्थयेच्च:–श्रीरामेति जनार्दनेति जगतां त्रातेति नारायणेत्यानन्देति दयापरेति कमलाकान्तेतिकृष्णेति च । श्रीमन्नाममहामृताब्धिलहरीकल्लोलमग्नं मुहुर्मुह्यन्तं गलदश्रुधारमवशं मां नाथ नित्यं कुरु ॥ तथाऽस्य प्रशंसा–कल्याणानां निधानं कलिमलमथनं पावनं पावनानां पाथेयं यन्मुमुक्षोस्सपदि परपदप्राप्तये प्रस्थितस्य । विश्रामस्थानमेकं कविवरवचसां जीवनं सज्जनानां बीजं धर्मद्रुमस्य प्रभवतु भवतां भूतये रामनाम ॥ भजनं भवबीजनाशनं सुखसम्पदाम् तर्जनं यमदूतानां रामरामेतिगर्जनम् ॥ रकारोच्चारणादेव मुखान्निर्यान्ति पातकाः । तत्र प्रवेशनभयान्मकारस्तु कपाटवत् ॥ अश्विन्यादिषु धिष्ण्येषु चैत्रे दद्यात् चेद्भवेत् । अश्वादिकं तडागभूमादिकं ★कृ. ४ च. कुजः २७।४१ । भ. ४ च. बुधः ०।४६ । वृषे दस्यार्कः ४८।२ ।

युतिनमिक ध्रुवप्रोतवृत्तज्यस्थानम् । तत्र सर्वत्ररेलवेघटिकातो युतिरवगन्तव्या ॥ ति. १ कुज–शुक्रचन्द्रयुतिः रे.घ. १८।१६ शुक्रो दक्षिणे । अत्रैव शनि चन्द्रयुतिः रे.घं. ३।३० शनिर्दक्षिणे । ति. २ बुधे–कुजचन्द्रयुतिः रे.घं. २।७ कुजो दक्षिणे । ति. १४ कुजे गुरुचन्द्रयुतिः रे.घं. २१।४६ चन्द्रो दक्षिणे ।

वृष्टिदः क्रमात् ॥

द्वादश्यां स्थायीजययोगः । अश्वि. २ च. रविः १०।२८ । कृत्तिकायां शुक्रः २।५३' । शत. ४ च. राहुः पू. फा. २ च. च केतुः ४०।१३ ।

✿ यायिजयदयोगश्च । अश्विन्योमेषेचार्कः ४५।४९ । (रात्रि १२।३) मेषसंक्रमण प्रागपरा १० घट्यः पुण्यकालः सामान्यरूपेणोक्तः । परञ्च मध्यरात्रात्परे संक्रमे परदिने [illegible] पुण्यकालः ।

CC-0 In Public Domain. Kirtikant Sharma Najafgarh Delhi Collection

Digitized by Sarayu Trust Foundation, Delhi and eGangotri.Funding by MoE-IKS

रात्रेस्तु पश्चिमो यामो मुहूर्त्तो ब्राह्म उच्यते। मनुः—ब्राह्मे मुहूर्त्ते बुध्येत धर्मार्थावनुचिन्तयेत्। कायक्लेशांश्च तन्मूलान् वेदतत्त्वार्थ (परमात्मानं) मेव च ॥ शौनकः—प्रातराचमनं कृत्वा शौचं कृत्वा यथाथवित्। दन्तशौचं ततः कृत्वा प्रातःस्नानं समाचरेत् ॥ उषस्युषसि यत्स्नानं संध्यायामुदितेऽपि वा। प्राजापत्येन तत्तुल्यं सर्वपापप्रणाशनम् ॥

दि. मा. घ. प.	ति.	वा.	घ. प.		घं. मि.	न.	घ. प.		घं. मि.	यो.	घ. प.		घं. मि.	क.	घ. प.	घं. मि.	क.	घ. प.	घं. मि.	योगः	अ.	का.	वं.	रु.	रा.	चन्द्रराशिसंचारः रा.	घ.	प.	घं.	मि.	सूर्योदय	सूर्यास्त	र. क्रा. उ.	चन्द्रोदय घं. मि.
३१ ५५	१	बु.	४० २४	रा.	२१ ४७	स्वा	३६ २२	रा.	२० १०	सि.	५६ ८	रा	४ ४	बा	१० ०	९ ३७	कौ	४० २४	२१ ४७	धूम्र	२२	१५	९	१	२						५ ३७	६ २३	११ ५९	१९ १६
३१ ५८	२	बृ.	३७ ५८	रा.	२० ४८	वि.	३६ ४२	रा.	२० १७	व्य	५२ ६	रा	२ २७	तै.	९ ११	९ १७	ग	३७ ५८	२० ४८	प्र. मा	२३	१६	१०	२	३	वृ.	२१	३७	१४	१५	५ ३६	६ २४	१२ १९	२० १९
३२ १	३	शु.	३५ ३७	रा.	१९ ५०	अनु	३५ ५५	रा	१९ ५८	ह.	४७ १०	रा	० २८	ग	६ ४७	८ १९	वि	३५ ३७	१९ ५०	रक्ष	२४	१७	११	३	४						५ ३६	६ २४	१२ ३९	२१ १८
३२ ५	४	श.	३१ ५२	सा.	१८ २०	ज्ये	३४ ८	सा.	१९ १४	व	४१ २७	रा.	२२ १०	व.	३ ४४	७ ५	गा	३१ ५२ १ १८	१८ २० ५ २६	मुसल	२५	१८	१२	४	५	ध.	३४	८	११	१४	५ ३५	६ २५	१२ ५९	२२ २७
३२ ८	५	सू.	२७ २४	दि	१६ ३२	मू.	३१ ३०	सा.	१८ १०	शि.	३५ ४	सा.	१९ ३६	तै.	२७ २४	१६ ३२	ग.	५४ ४९	३ ३०	सिद्धि	२६	१९	१३	५	६						५ ३४	६ २६	१३ १८	२३ २६
३२ ११	६	चं.	२२ १४	दि	१४ २८	पू.	२८ १०	सा.	१६ ५०	सि.	२८ ७	दि	१६ ४९	व	२२ १४	१४ २८	वि	५१ २४	१ १९	उत्पात	२७	२०	१४	६	७	म.	४२	१३	२२	२७	५ ३४	६ २६	१३ ३८	० ११
३२ १४	७	मं.	१६ ३३	दि	१२ १०	उ.	२४ २२	दि.	१५ १८	सा.	२० ४३	दि.	१३ ५१	व.	१६ ३३	१२ १०	बा	४८ २९	२२ ५७	मानस	२८	२१	१५	७	८						५ ३३	६ २७	१३ ५७	१ ६
३२ १८	८	बु.	१० २५	दि.	९ ४३	श्र.	२० १२	दि.	१३ ३७	शु.	१३ १	दि	१० ४५	कौ	१० २५	९ ४३	तै.	४३ २३	२० ३०	छत्र	२९	२२	१६	८	९	कुं.	४८	८	०	४८	५ ३३	६ २७	१४ १६	१ ४७
३२ २१	९	बृ.	४ २१ ५४ २	प्रा.	७ ५१ २१ ३७	ध.	१६ ६	दि	११ ५८	गु	४ २१ ५ २४	प्रा	२० ४० ७ ५८	ग.	४ २१	७ १६	व	३१ २२ ५८ २३	१८ ५ ४ ४३	श्रीवत्स	३०	२३	१७	९	१०						५ ३२	६ २८	१४ ३४	२ २३
३२ २४	११	गु.	५२ ४१	रा.	२ ३६	श.	१२ ५	दि.	१० २१	ऐं.	५० २३	रा	१ ४१	व	२५ ३२	१५ ४४	बा	५२ ४१	२ ३६	सौम्य	१	२४	१८	१०	११	मी.	५४	२२	३	१६	५ ३१	६ २९	१४ ५३	२ ५८
३२ २७	१२	श.	४७ २७	रा.	० २९	पू.	८ २७	प्रा.	८ ५४	वै.	४३ २३	रा	२२ ५२	कौ	२० ४	१३ ३२	तै.	४७ २७	० २९	का. द.	२	२५	१९	११	१२						५ ३१	६ २९	१५ ११	३ ३२
३२ ३०	१३	सू.	४२ ५१	रा	२२ ३९	उ.	५ २१	प्रा.	७ ३८	वि.	३६ ५३	रा.	२० १५	ग.	१५ ९	११ ३४	ग.	४२ ५१	२२ ३९	सुस्थिर	३	२६	२०	१२	१३						५ ३०	६ ३०	१५ २९	४ ८
३२ ३३	१४	चं.	३९ ६	रा.	२१ ८	रे.	२ ५८	प्रा.	६ ४०	प्री.	३१ ३	स	१७ ५५	वि.	१० ५९	९ ५३	श	३९ ६	२१ ८	मातंग	४	२७	२१	१३	१४	मे.	२	५८	६	४०	५ २९	६ ३१	१५ ४७	४ ४६
३२ ३६	३०	मं.	३६ २१	रा	२० १	अ.	१ २७	प्रा.	६ ४	आ.	२६ १	दि	१५ ५३	च.	७ ४४	८ ३४	ना	३६ २१	२० १	अमृत	५	२८	२२	१४	१५						५ २९	६ ३१	१६ ४	

श्रीशुभसंवत् २०२७ शकः १८९२ वैशाखकृष्णपक्षः (एप्रिल ताः २२···३०, मई ताः १ ··५ सन् १९७०) सौम्यायन, सौम्यगोलः, वसन्तर्तुः।

अश्वत्थसेचनम्। धर्मघटादिदानम्। कच्छपावतारः। अद्य जातकर्मनामकरणभैषज्यसेवनधान्यच्छेदनगोक्रयविक्रयनववस्त्रभूषाधारणादि मु.। कृ. ३ च. शुक्रः ३।१९।

व्यतिपातात्परं रात्रिशेषे दक्षिणेतरसर्वदिग्गमनप्रसूतिकास्नानभैषज्यसेवननववस्त्रधारणवधूप्रवेशद्विरागमनगृहारम्भादि मुहूर्त्ताः।

भ. ६।४७ (प्रा. ८।१९) उ. ३५।३७ (सा. १९।५०) या.। **गणेश ४ व्रतम्**। विष्टेः पूर्वं पश्चिमेतरसर्वदिग्गमननववस्त्रभूषाधारणजातकर्मनामकरणान्नप्राशनकर्णवेधचूडाकरण *

चतुर्थ्यां सविष्टे नवलेचन्द्रे रोगविमुक्तस्नान मु.। **रोहिण्यां कुजः** १८।४४।

अद्य शिशोस्ताम्बूलभक्षणस्तनपानलतागुल्मवृक्षारोपणकणमर्दनादि मु.। **उपनयने** लग्न चिन्त्यम्। कृ. ४ च. शुक्रः १५।४४।

भ. २२।१४ (दि. १४।२८) उ. ४९।२४ (रा. १।१९) या.। विष्टेः पूर्वं विक्रय मुहूर्त्तः। विष्टेः परं रात्रिशेषे या.।विजयद योगः। **भरण्यां रविः** २७।४।

अद्य सप्तम्यां पुंसवनसीमन्तोन्नयनप्रसूतिकास्नानसुभगेतररक्तवस्त्रधारणधान्यच्छेदनपूर्वदिग्गमनादि मु.। रोहिण्यां शुक्रः १०।२।

काल ८। कालभैरवयात्रा। **शीतला ८** (पर्युषितान्नपानादिकं हिताबहम्)। अष्टम्यां सूतिकाक्वाथपथ्यौषधदानकर्णवेधभैषज्यसेवनधान्यच्छेदनकणमर्दनादि मु.। **केन्द्रांशवशेन वक्री** †

भ. ३१।२२ (सा. १८।५) उ. ५८।२३ (प्रा. ४।५३) या.। अद्य शुभकर्मणि निषिद्धक्षयदोषोऽवधेयः। भ. २ च. रविः ५३।२६। रो. २ च. कुजः १०।५३। रो. २ च. शुक्रः ४७।०।

वरूथिनी ११ एकादशीव्रतं स्मार्त्तानाम्। सूतिकाक्वाथपथ्यौषधसेवननामकरणचूडाकरणभैषज्यसेवनलतावृक्षारोपणासवारिष्टनिर्माणजलाशयारामसुरप्रतिष्ठादि मु.। †**बुधः** १७।४१।

वरूथिनी ११ एकादशीव्रतं वैष्णवानाम्। अद्य वैधृतेः परं रात्रिशेषे त्रयोदश्यां पश्चिमदिग्यात्रा शुभा। यायिजयद योगश्च। **अगस्त्यास्तः** ४१।१७।

भ. ४२।५१ (रा. २२।३९) उ.। **प्रदोषः। मासशिवरात्रिः**। त्रयोदश्यां प्रसूतिकास्नानशिशोस्ताम्बूलभक्षणभैषज्यसेवनलतावृक्षारोपणनौकाघटनादि मु.। रो. ३ च. शुक्रः ३१।१९।

भ. १०।५९ (दि. ९।५३) या.। शुभकर्मणि रिक्ताविधुक्षयादि दोषोऽवधेयः। भ. ३ च.रविः २०।१२। **भरण्यां शनिः** ५३।३।

स्नानदानश्राद्धादौ भौमवती अमा ३०। सक्तुदानम्। मुद्गलोपाख्यानं पठनीयं श्रवणीयञ्च। रो. ३ च कुजः ४।१३। भर. ४ च. वक्री बुधः ६।२८।

*अक्षरारम्भकर्णवेधजलाशयारामसुरप्रतिष्ठावधूप्रवेशद्विरागमनादिविविध मुहूर्त्ताः। व्रतबन्धे लग्नं चिन्त्यम्। गृहारम्भे चक्रशुद्धिः। अश्वि. ४ च. रविः १।६। कृत्तिकायां बुधः २७।६।

॥ विवाह मुहूर्त्ताः ॥

ति. १ बुधे—स्वात्यां राहुवेधाल्लग्नाभावः।

,, २ गुरौ—मैत्रे व्यतिपातात्परं ल. चि.।

,, ३ शुक्रे—मैत्रे, मृत्युबाणः।

,, ४ शनौ—मूले ।।।।।ऽऽ।।। रे. ८ ल. ९ ने. दा.।

,, ५ रवौ—मूले रे. ७ लग्नं चिन्त्यम्।

,, ६ चन्द्रे—उ. षा. भे. ।।।।ऽ।ऽ।। रे. ८ विष्टेः परं लग्नं चिन्त्यम्।

,, ७ भौमे—उ.षा. भे. दिवालग्नं चि.।

,, १२ शनौ—उ. भा. भे. वैधृतेः परं ।।।।।।ऽ।। रे. ८ लग्नं चिन्त्यम्।

,, १३ रवौ—रेवत्यां मृत्युतः पूर्वं लग्नं चिन्त्यम्।

दैनिक लग्नसारिणी

तिथयः	मे. प्र.	वृ. प्र.	मि. प्र.	क. प्र.	सि. प्र.	क. प्र.	तु. प्र.	वृ. प्र.	ध. प्र.	म. प्र.	कु. प्र.	मी. प्र.	मि मा
१ बु.	५ ११	६ ४९	८ ४५	१० ५८	१३ १६	१५ ३०	१७ ४३	१९ ५९	२२ १६	० २२	२ ८	३ ४०	४७
२ बृ.	५ ७	६ ४५	८ ४१	१० ५४	१३ १२	१५ २६	१७ ३९	१९ ५५	२२ १२	० १८	२ ४	३ ३६	४७
३ शु.	५ ३	६ ४१	८ ३७	१० ५०	१३ ८	१५ २२	१७ ३५	१९ ५१	२२ ८	० १४	२ ०	३ ३२	४७
४ श.	५ ०	६ ३८	८ ३४	१० ४७	१३ ५	१५ १९	१७ ३२	१९ ४८	२२ ५	० ११	१ ५७	३ २९	४७
५ सू.	४ ५६	६ ३४	८ ३०	१० ४३	१३ १	१५ १५	१७ २८	१९ ४४	२२ १	० ७	१ ५३	३ २५	४७
६ चं.	४ ५२	६ ३०	८ २६	१० ३९	१२ ५७	१५ ११	१७ २४	१९ ४०	२१ ५७	० ३	१ ४९	३ २१	४७
७ मं.	४ ४८	६ २६	८ २२	१० ३५	१२ ५३	१५ ७	१७ २०	१९ ३६	२१ ५३	२३ ५९	१ ४५	३ १७	४७
८ बु.	४ ४५	६ २३	८ १९	१० ३२	१२ ५०	१५ ४	१७ १७	१९ ३३	२१ ५०	२३ ५६	१ ४२	३ १४	४७
९ बृ.	४ ४१	६ १९	८ १५	१० २८	१२ ४६	१५ ०	१७ १३	१९ २९	२१ ४६	२३ ५२	१ ३८	३ १०	४७
११ गु.	४ ३७	६ १५	८ ११	१० २४	१२ ४२	१४ ५६	१७ ९	१९ २५	२१ ४२	२३ ४८	१ ३४	३ ६	४७
१२ श.	४ ३३	६ ११	८ ७	१० २०	१२ ३८	१४ ५२	१७ ५	१९ २१	२१ ३८	२३ ४४	१ ३०	३ २	४७
१३ सू.	४ २९	६ ७	८ ३	१० १६	१२ ३४	१४ ४८	१७ १	१९ १७	२१ ३४	२३ ४०	१ २६	२ ५८	४७
१४ चं.	४ २५	६ ३	७ ५९	१० १२	१२ ३०	१४ ४४	१६ ५७	१९ १३	२१ ३०	२३ ३६	१ २२	२ ५४	४७
३० मं.	४ २२	६ ०	७ ५६	१० ९	१२ २७	१४ ४१	१६ ५४	१९ १०	२१ २७	२३ ३३	१ १९	२ ५१	४७

मिश्रमानकालिका दैनिक स्पष्टग्रहास्तत्र दिनद्वयग्रहान्तरं गतिः

स्प. सू.	स्प. च.	स्प. मं.	स्प. बु.	स्प. बृ.	स्प. शु.	स्प. श.	स्प. रा.	स्प. के.
० ८ ४८ ५	६ २२ २३ ४३	१ ८ १५ ५८	० २५ ३७ ८	६ १३ ८ ३५	१ ३ ३९ २८	० ११ ४२ ४५	१० १९ ४३ ४५	४ १९ ४३ ४५
० ९ ४६ २९	७ ५ ४२ २०	१ ८ ५७ १३	० २६ १७ ४	६ १३ ० ४०	१ ४ ५२ २७	० ११ ५० ४६	१० १९ ४० ३४	४ १९ ४० ३४
० १० ४४ ५०	७ १९ १६ १०	१ ९ ३८ २५	० २६ ५१ ३३	६ १२ ५२ ४३	१ ६ ५ २३	० ११ ५८ ४९	१० १९ ३७ २३	४ १९ ३७ २३
० ११ ४३ ९	८ ३ ३ ५६	१ १० १९ ३५	० २७ २० १७	६ १२ ४४ ४६	१ ७ १८ १५	० १२ ६ ५२	१० १९ ३४ १३	४ १९ ३४ १३
० १२ ४१ २६	८ १७ ३ ५२	१ ११ ० ४४	० २७ ४३ ३	६ १२ ३६ ४८	१ ८ ३१ ५	० १२ १४ ५५	१० १९ ३१ २	४ १९ ३१ २
० १३ ३९ ४०	९ १ १३ २७	१ ११ ४१ ५१	० २७ ५९ २८	६ १२ २८ ५२	१ ९ ४३ ५२	० १२ २२ ५८	१० १९ २७ ५१	४ १९ २७ ५१
० १४ ३७ ५२	९ १५ २१ ४८	१ १२ २२ ५४	० २८ ९ २७	६ १२ २० ५६	१ १० ५६ ३५	० १२ ३१ ०	१० १९ २४ ४०	४ १९ २४ ४०
० १५ ३६ ३	९ २९ ४९ ३३	१ १३ ३ ५७	० २८ १२ ५०	६ १२ १३ ०	१ १२ ९ १६	० १२ ३९ ३	१० १९ २१ ३०	४ १९ २१ ३०
० १६ ३४ १२	१० १४ ८ ४५	१ १३ ४४ ५८	० २८ ९ ३१	६ १२ ५ ३	१ १३ २१ ५५	० १२ ४७ ६	१० १९ १८ १९	४ १९ १८ १९
० १७ ३२ १८	१० २८ २३ ४०	१ १४ २५ ५७	० २७ ५९ २९	६ ११ ५७ ५	१ १४ ३४ ३०	० १२ ५५ ९	१० १९ १५ ९	४ १९ १५ ९
० १८ ३० २३	११ १२ ३१ ३	१ १५ ६ ५३	० २७ ४२ ५१	६ ११ ४९ ८	१ १५ ४७ ५	० १३ ३ १२	१० १९ ११ ५७	४ १९ ११ ५७
० १९ २८ २५	११ २६ २८ ४	१ १५ ४७ ४६	० २७ १९ ५२	६ ११ ४१ १३	१ १६ ५९ ३४	० १३ ११ १५	१० १९ ८ ४७	४ १९ ८ ४७
० २० २६ २५	० १० १२ २३	१ १६ २८ ४०	० २६ ५० ५२	६ ११ ३३ १८	१ १८ १२ १	० १३ १९ १६	१० १९ ५ ३६	४ १९ ५ ३६
० २१ २४ २३	० २३ ४२ २०	१ १७ ९ ३१	० २६ १६ २३	६ ११ २५ २५	१ १९ २४ २६	० १३ २७ १७	१० १९ २ २५	४ १९ २ २५

ति. ३ शुक्रे

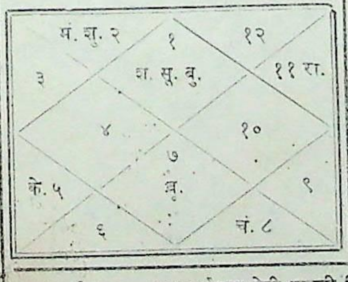

ति. ११ शुक्रे

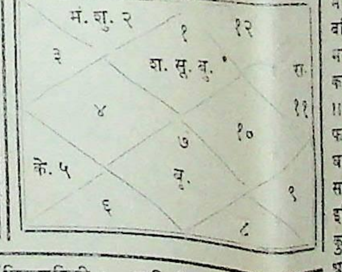

वैशाखमासकृत्यम्—पद्मपुराणे—एकभुक्तमथो नक्तमयाचितमतन्द्रितः। माधवे मासि यः कुर्याल्लभते सर्वमीप्सितम् ॥१॥ वैशाखे विधिना स्नानं देवनद्यादिके बहिः; हविष्यं ब्रह्मचर्यञ्च भूशय्यानियमस्थितिः ॥२॥ व्रतं दानं दमो देवि मधुसूदनपूजनम्। अपि जन्मसहस्रोत्थं पापं दहति दारुणम् ॥३॥ स्कान्दे—प्रपा कार्या च वैशाखे देवे देया गलन्तिका। उपानद्व्यजनं छत्रं सूक्ष्मवासांसि चन्दनम् ॥१॥ जलपात्राणि देयानि तथा पुष्पगृहाणि च। पानकानि च चित्राणि द्राक्षारम्भाफलान्यपि ॥२॥ पाद्मे—तीर्थे चानुदिनं स्नानं तिलैश्च पितृतर्पणम्। दानं धर्मघटादीनां मधुसूदनपूजनम् ॥१॥ माधवे मासि कुर्वीत मधुसूदनतुष्टिदम्। माधवे सकलं मासं लक्ष्मीं योऽर्चयते नरः। त्रिसन्ध्यं मधुहन्तारस्त्रास्ति तस्य पुनर्भव इति। प्रातःस्नात्वा बहुयत्नेनाश्वत्थमूलं सिञ्चेत्—प्रदक्षिणञ्च कुर्यात्तत्फलमतेक कुलतारणमेव गवां कण्डूयनेऽपि इति। ति. ३० कुजे मुद्गलोपाख्यानं पठनीयं श्रवणीयञ्च भारते अश्वमेधपर्वणि नवतितमेऽध्याये। तत्र सारभूतोऽयमुपदेशो वधारणीयः। श्रद्धा धर्मसुता देवी पावनी विश्वरुपिणी। सावित्री प्रसवित्री च संसारार्णवतारिणी ॥ श्रद्धया साध्यते धर्मो महद्भिर्नार्थराशिभिः। अकिञ्चना हि मुनयः श्रद्धावन्तो दिवं गताः ॥ सहस्रशक्तिश्च शतं शतशक्तिर्दशापि च। दद्यादपश्च यः शक्त्या सर्वं तुल्यफलं स्मृतम्। रन्तिदेवो हि नृपतिरपः प्रादादकिञ्चनः। शुद्धेन मनसा विप्र नाकपृष्ठं ततो गतः ॥ न धर्मः प्रीयते तात दानैर्दत्तैर्महाफलम्। न्यायलब्धैर्यथा सूक्ष्मैः श्रद्धापूतैः स तुष्यति ॥ विभवो न नृणां पुण्यं स्वशक्त्या स्वर्जितम् सताम्। न यज्ञैर्विविधैर्विप्र यथान्यायेन सञ्चितैः। न राजसूयैर्बहुभिरिष्ट्वा विपुलदक्षिणैः। न चाश्वमेधैर्बहुभिः फलं सममिदं तव ॥ सक्तुप्रस्थेन विजितो ब्रह्मलोकस्त्वयाऽक्षयः। विरजो ब्रह्मसदनं गच्छ विप्र यथासुखम्। तारितो हि त्वया देहो लोके कीर्तिः स्थिरा च ते। सभार्यः सहपुत्रश्च सस्नुषश्च दिवं व्रज ॥ इति ॥ योगियाज्ञवल्क्यः—अहरहः संध्यामुपासीत इति श्रुतिः। अहोरात्रकृतैः पापैर्यामुपास्य प्रमुच्यते ॥ यावन्तोऽस्यां पृथिव्यां तु विप्रसंज्ञा द्विजातयः। तेषां हि पावनार्थाय सृष्टा संध्या स्वयम्भुवा ॥ संध्यामुपासते ये तु सततं संशितव्रताः। विधूतपापास्ते यान्ति ब्रह्मलोकं सनातनम् ॥ सर्वावस्थासु यो विप्रः संध्योपासनतत्परः। ब्राह्मण्याच्च न हीयेत अन्यजन्मगतोऽपि सः ॥ संध्यामुपासेत्संशितव्रतः। दीर्घमायुः स विन्देत सर्वपापैः प्रमुच्यते। अत्र तैत्तिरीयकश्रुतिः। उद्यन्तमस्तं यान्तमादित्यमभिध्यायन् ब्राह्मणो विद्वान् सकलं भद्रमश्नुते। असावादित्यो ब्रह्मेति ब्रह्मैव सन् ब्रह्माप्नोति य एवं वेद। अथ चैत्रशुक्लैकादश्यां वा पूर्णिमायां वा मेषार्कमारभ्य वैशाखस्नानारम्भः—स्नानसंकल्पः (देशकालौ संकीर्त्य—मम वाङ्मनःकाय...)

...त्रयद्वारा श्रीमधुसूदनदेवताप्रीत्यर्थममुकतीर्थे वैशाखस्नानारम्भमहं करिष्ये। स्नानमन्त्राः—वैशाखे सकले मास मेषसंक्रमणे रवेः। प्रातस्सनियमं स्नास्ये प्रीयतां मधुसूदन ॥२॥ मधुहन्तुः प्रसादेन ब्राह्मणानामनुग्रहात्। निर्विघ्नमस्तु मे पुण्यं वैशाखस्नानमन्वहम् ॥२॥ माधवे मेषगे भानौ मुरारे मधुसूदन। प्रातः... मे नाथ फलदो भव तापहन् ॥३॥ इति स्नायात्। एवं संपूर्णे मासे स्नानाशक्तौ वैशाखशुक्ले त्रयोदश्यादिदिनत्रये स्नायात्। तदुक्तं—त्रयोदश्यां चतुर्दश्यां वैशाख्यां वा दिनत्रये। अपिसम्यग्विधानेन नारी वा पुरुषोऽपि वा। प्रातःस्नाने सनियमं सर्वपापैः प्रमुच्यते इति।

ति. ३० कुंभे—शनिचन्द्रयुतिः रे. घं. १६।२२ शनिर्दक्षिणे।

CC-0 In Public Domain. Kirtikant Sharma Najafgarh Delhi Collection

Digitized by Sarayu Trust Foundation, Delhi and eGangotri.Funding by MoE-IKS

मनुः—ब्रह्मचारी गुरौ वसन्। नित्यं स्नात्वा शुचिः कुर्याद्देवर्षिपितृतर्पणम्। देवताभ्यर्चनं चैव सन्ध्योपासनमेव च॥ अग्निकार्यञ्च कुर्वीत मेधावी तदनन्तरम्। ततोऽधीयीत वेदं तु वीक्षमाणो गुरोर्मुखम्॥ ब्रह्मचर्येण तपसा राजा राष्ट्रं विरक्षति। आचार्यो ब्रह्मचर्येण ब्रह्मचारिणमिच्छते॥ ब्रह्मचर्येण तपसा देवा मृत्युमुपाघ्नत। इन्द्रो ह ब्रह्मचर्येण देवेभ्यः स्वराभरत्।

दि.मा. घ.	प.	ति.	वा.	घ.	प.	सम्म	घं.	मि.	न.	घ.	प.	सम्म	घं.	मि.	यो.	घ.	प.	सम्म	घं.	मि.	क.	घ.	प.	चं.	[illegible]	घ.	प.	घं.	मि.	योगः	अं.	का.	ब्रं.	क.	रा	चन्द्रराशिसंचारः रा.	घ.	प.	घं.	मि	सूर्योदय घं.	मि.	सूर्यास्त घं.	मि.	र. क्रा. उ.		चन्द्रास्त घं.	मि.
३२	३९	१	बु.	३४	४५	सा.	१९	२२	भ.	१	०	प्रा.	५	५२	सौ.	२१	५१	दि.	१४	१३	कि.	५	३३	[illegible]	[illegible]	३४	४५	१९	२२	काण	६	२९	२३	१५	१६	वृ.	१६	१०	११	५६	५	२८	६	३२	१६	२१	१९	२९
३२	४२	२	बृ.	३४	२४	सा.	१९	१३	कृ.	१	४३	प्रा	६	९	शो.	१८	४३	दि.	१२	५७	बा.	४	३४	[illegible]	[illegible]	३४	२४	१९	१३	लुम्ब	७	१	२४	१६	१७						५	२८	६	३२	१६	३८	२०	३०
३२	४५	३	शु.	३५	२२	सा.	१९	३६	रो.	३	४०	प्रा	६	५५	अ.	१७	७	दि.	१२	१८	तै.	४	५३	[illegible]	[illegible]	३५	२२	१९	३६	मित्र	८	२	२५	१७	१८	मि.	३५	१५	१९	३३	५	२७	६	३३	१६	५५	२१	२९
३२	४८	४	श.	३७	३५	रा.	२०	२९	मृ.	६	५१	प्रा.	८	११	सु.	१६	१	दि.	११	५१	व.	६	२९	[illegible]	[illegible]	३७	३५	२०	२९	वज्र	९	३	२६	१८	१९	—	—	—	—	—	५	२६	६	३४	१७	११	२२	२२
३२	५१	५	सू.	४०	५८	रा.	२१	४९	आ.	११	११	दि.	९	५४	धृ.	१५	४८	दि.	११	४५	व.	९	१६	[illegible]	[illegible]	४०	५८	२१	४९	ध्वांक्ष	१०	४	२७	१९	२०						५	२६	६	३४	१७	२७	२३	९
३२	५३	६	चं.	४५	१५	रा.	२३	३१	पुन.	१६	३२	दि.	१२	२	शू.	१६	२४	दि.	११	५९	कौ.	१३	६	[illegible]	[illegible]	४५	१५	२३	३१	धूम्र	११	५	२८	२०	२१	क.	०	१२	५	३०	५	२५	६	३५	१७	४३	२३	५०
३२	५६	७	मं.	५०	७	रा	१	२८	पु.	२२	३३	दि.	१४	२६	गं.	१७	३६	दि.	१२	२७	ग.	१७	४१	[illegible]	[illegible]	५०	७	१	२८	प्रवर्ध०	१२	६	२९	२१	२२						५	२५	६	३५	१७	५८	०	२६
३२	५९	८	बु.	५५	१६	रा	३	३१	श्ले.	२९	११	दि.	१७	५	वृ.	१९	१६	दि.	१३	७	वि.	२२	४२	[illegible]	[illegible]	५५	१६	३	३१	रक्ष	१३	७	३०	२२	२३	सिं.	२९	११	१७	५	५	२४	६	३६	१८	१३	०	५८
३३	१	९	बृ.	६०	०	स.	×	×	म.	३४	५३	सा.	१९	२१	ध्रु.	२०	५६	दि.	१३	४६	बा.	२७	४३	[illegible]	[illegible]	६०	०	×	×	मुसल	१४	८	३१	२३	२४						५	२४	६	३६	१८	२८	१	२८
३३	४	९	शु.	०	१०	प्रा	५	२७	पू.	४०	४६	रा.	२१	४२	व्या.	२२	२३	दि.	१४	२०	कौ.	०	१०	[illegible]	[illegible]	३२	१८	१८	१८	सिद्धि	१५	९	१	२४	२५	क.	५७	२०	४	१९	५	२३	६	३७	१८	४३	१	५८
३३	६	१०	श.	४	२७	प्रा.	७	९	उ.	४७	१	रा.	०	११	ह.	२३	१२	दि.	१४	४०	ग.	४	२७	[illegible]	[illegible]	३६	९	१९	५०	उत्पात	१६	१०	२	२५	२६	—	—	—	—	—	५	२३	६	३७	१८	५७	२	२५
३३	९	११	सू.	७	५१	प्रा	८	३१	ह.	५१	१५	रा.	१	५२	व.	२३	१७	दि.	१४	४१	वि.	७	५१	[illegible]	[illegible]	३९	०	२०	५८	मानस	१७	११	३	२६	२७						५	२२	६	३८	१९	११	२	५७
३३	११	१२	चं.	१०	८	दि.	९	२५	चि.	५४	१९	रा.	३	५	सि	२२	२९	दि.	१४	२२	बा.	१०	८	[illegible]	[illegible]	४०	३९	२१	३७	मुद्गर	१८	१२	४	२७	२८	तु.	२०	४७	१४	२९	५	२२	६	३८	१९	२४	३	३०
३३	१४	१३	मं.	११	१०	दि	९	४९	स्वा	५६	९	रा.	३	४९	व्य.	२०	३९	दि.	१३	३७	तै.	११	१०	[illegible]	[illegible]	४१	४	२१	४७	केतु	१९	१३	५	२८	२९						५	२१	६	३९	१९	३८	४	८
३३	१६	१४	बु.	१०	५३	दि.	९	४४	वि.	५६	४१	रा.	४	१	व.	१७	११	दि.	१२	१७	व.	१०	५७	[illegible]	[illegible]	४०	१३	२१	२६	धाता	२०	१४	६	२९	३०	वृ: ४१					५	२१	६	३९	१९	५१	४	५२
३३	१८	१५	बृ.	९	२०	दि.	९	८	अनु	५६	१२	रा	३	४९	प.	१३	३१	दि	१०	४५	व.	९	२९	[illegible]	[illegible]	३८	११	२०	३७	आनन्द	२१	१५	७	३०	३१	वृ.	४१	३३	२१	५८	५	२०	६	४०	२०	३	×	×

श्रीशुभसंवत् २०२७ शकः १८९२ वैशाखशुक्लपक्षः (मई ता० ६…२१ सन् १९७०) सौम्यायनं, सौम्यगोलः, वसन्तर्तुः, वृषार्कात् ग्रीष्मर्तुः।

¶मिथुने दृश्यार्कः ४३।१२।

इष्टिः। चन्द्रदर्शनम्, मु. ३० फलं समम्। अद्य अग्निकार्यं मिश्रकार्यञ्च हितावहम्। रो. ४ च. शुक्रः १५।२८।

रबिउलअव्वल ३। अद्य रोहिण्यां पुंसवनसीमन्तोन्नयनप्रसूतिकास्नानजातकर्मनामकरणान्नप्राशनभूम्युपवेशनदोलारोहणशिशोस्ताम्बूल[illegible]दिभोगकर्णवेधनवाम्बरधारण-†

अक्षयतृतीया ३✻। परशुरामजयन्ती◎। ब्रह्मार्चनम्। मणिकर्णिकापूजा। त्रिलोचनयात्रा। सागरे स्नानम्। सजलघटछत्र[illegible]दानम्। युगादिः। जातकर्मनामकरणान्नप्राशन*

भ. ६।२९(प्रा. ८।२)उ.। ३७।३५(रा. २०।२९)या.। वैनायकी ४। विष्टेः पूर्वं सतिहीनबलेचन्द्रे रोगविमुक्तस्नान मु.। रो. ४ च. कुजः ५८।४२। भ. १ च. वक्री बुधः। मृगे शुक्रः ३।१२।

श्रीशङ्कराचार्यजयन्ती। पञ्चम्यां पुनर्वसौ पुंसवनसीमन्तोन्नयनसूतिकापथ्यौषधसेवनशिशोस्ताम्बूलभक्षणविद्यारम्भभैषज्यसेवनगोक्रयविक्रयादि मु.। यायिजयदयोगश्च। उपनयने लग्नंचिन्त्यम्।

रात्रिशेषे सप्तम्यां पूर्वेतरदिग्गमने लग्नंचिन्त्यम्। कृत्तिकायामर्कः १४।५५। मृ. २ च. शुक्रः ४९।३९। §लग्नंचिन्त्यम्। स्वा. १ च. वक्री गुरुः १।४६। मृ. ४ च. शुक्रः २३।२४।

भ. ५।१७ (रा. १।२८) उ.। गङ्गासप्तमी ◎ ७(मध्याह्नव्याप्तेः)। सप्तम्यां पुष्ये उत्तरामिवहायान्यदिग्गमने दिग्द्वारानुगं लग्नमवेक्ष्यम्। †जलाशयारामसुरप्रतिष्ठादि विविध Σ

भ. २२।४२(दि. १४।२९)या.। विष्टेः परं धान्यच्छेदनवस्तुविक्रयासवारिष्टनिर्माणादि मु.। Σमु.। उपनयनेलग्नं चिन्त्यम्। वधूप्रवेशद्विरागमनयो मु.। भ. ४ च. रविः ४७।३३।

श्री जानकी नवमी। कृत्तिका २ चरणे सं. वृषे चाऽर्कः ४२।५८ मु. ३० फलं समम्। *भूम्युपवेशनखट्वारोहणशिशोस्ताम्बूलभक्षणनवाम्बरधारणविपणिव्यापारविद्या⊕

दशम्यामुपनयनविद्यारम्भवधूप्रवेशद्विरागमनादि मुहूर्त्ताः। ⊕क्षरारम्भादि विविध मु.। वधूप्रवेशद्विरागमनयोर्मु.। उपनयने लग्नं चिन्त्यम्। चतुर्थ्यां यायिजयद योगः।

भ. ३६।९ (सा. १९।५०) उ.। एकादश्युत्तरायोगे यायिजयप्रदयोगः। विष्टेःपूर्वंगृहारम्भप्रवेशयोश्चक्रशुद्धिः। वधूप्रवेशद्विरागमनयोर्मु.। §चक्रशुद्धि। कृ. ४ च. रविः ३९।४०।¶

भ. ७।५१ (प्रा. ८।३१) या.। मोहिनी ११ एकादशीव्रतंसर्वेषाम्। विष्टेः परं जातकर्मनामकरणान्नप्राशनभूम्युपवेशनखट्वारोह[illegible]चूडाकरणनौकाघट्टनादि विविध मु.। उपनयने §

सोमप्रदोषः। अग्निष्टोमफलकपूजनम्◎। अद्य द्वादश्यां विद्याक्षरारम्भोपनयनादि मु.। व्यतिपातात्पूर्वं त्रयोदश्यां जातकर्म[illegible]प्राशनकर्णवेधचूडाकरणशिशोस्ताम्बूलभक्षण ||

नृसिंहचतुर्दशी १४व्रतम्✕ (सायाह्नव्याप्तेः)। त्रयोदश्यां व्यतिपातदोषस्ततोरिक्तादोषोऽवधेयः। मृग. २ च. कुजः ५०।५१। ||[illegible]वेधजलाशयारामसुरप्रतिष्ठादि. मु.। गृहारम्भे§

भ. १०।५७ (दि. ९।४४) उ.। ४०।१३ (रा. २१।२६) या.। व्रतायपूर्णिमा १५ पुण्यतमा। कूर्मजयन्ती। केन्द्रांशवशेन मार्गी बुधः ४३।७। आर्द्रा भे. शुक्र. ११।५।

स्नानदानादौ वैशाखी पूर्णिमा १५ पुण्यतमा। वैशाखस्नानदानयमनियमादि समाप्तिः। पुष्करादेवीजन्म। गङ्गाद्वारेस्नानम्◎। ऋतुमतीस्नानप्रसूतिकास्नानजातकर्मनामकरणान्नप्रा‡

विवाह-मुहूर्त्ताः

ति. २ गुरौ—रोहिण्यां भौमयोगाल्लग्नाभावः।
ति. ३ शुक्रे—मृगे ।।।।।।।।। रे. १० ल. १० ने. दा.
ति. ४ शनौ—मृगे दिवालग्नं चिन्त्यम्।
ति. ८ बुधे—मघाभे घ. ४१ परं ।।।।ऽ।।। रे. ९ ल. ९ ने. दा.
ति. ९ गुरौ—मघाभे संक्रान्तिवेधः।
ति. ९ शुक्रे—उ. फा. भे ।।।।ऽ।ऽ। रे. ८ ल. १० ने. दा.
ति. १० शनौ—उ. फा. भे हस्ते च विष्टेः पूर्वं ।।।।ऽ।।। रे. ९ ल. गो.।
ति. ११ रवौ—हस्ते रे. ८ ल. गोधूलि वा ल. १० ने. दा.
ति. १२ चन्द्रे—स्वात्यां व्यतिपातदोषः राहुवेधश्च।
ति. १३ कुजे—स्वात्यां पूर्वदोषः।
ति. १४ बुधे—मैत्रे शनिवेधः।
ति. १५ गुरौ—मैत्रे पूर्वदोषः।

दैनिक लग्नसारिणी

तिथयः	मे. प्र.		वृ. प्र.		मि. प्र.		क. प्र.		सिं. प्र.		क. प्र.		तु. प्र.		वृ. प्र.		ध. प्र.		म. प्र.		कुं. प्र.	
१बु.	४	१८	५	५६	७	५२	१०	५	१२	२३	१४	३७	१६	५०	१९	६	२१	२३	२३	२९	१	१५
२बृ.	४	१५	५	५३	७	४९	१०	२	१२	२०	१४	३४	१६	४७	१९	३	२१	२०	२३	२६	१	१२
३शु.	४	११	५	४९	७	४५	९	५८	१२	१६	१४	३०	१६	४३	१८	५९	२१	१६	२३	२२	१	८
४श.	४	८	५	४६	७	४२	९	५५	१२	१३	१४	२७	१६	४०	१८	५६	२१	१३	२३	१९	१	५
५सू.	४	४	५	४२	७	३८	९	५१	१२	९	१४	२३	१६	३६	१८	५२	२१	९	२३	१५	१	१
६चं.	४	०	५	३८	७	३४	९	४७	१२	५	१४	१९	१६	३२	१८	४८	२१	५	२३	११	०	५७
७मं.	३	५६	५	३४	७	३०	९	४३	१२	१	१४	१५	१६	२८	१८	४४	२१	१	२३	७	०	५३
८बु.	३	५२	५	३०	७	२६	९	३९	११	५७	१४	११	१६	२४	१८	४०	२०	५७	२३	३	०	४९
९बृ.	३	४९	५	२७	७	२३	९	३६	११	५४	१४	८	१६	२१	१८	३७	२०	५४	२३	०	०	४६
९शु.	३	४५	५	२३	७	१९	९	३२	११	५०	१४	४	१६	१७	१८	३३	२०	५०	२२	५६	०	४२
१०श.	३	४१	५	१९	७	१५	९	२८	११	४६	१४	०	१६	१३	१८	२९	२०	४६	२२	५२	०	३८
११सू.	३	३७	५	१५	७	११	९	२४	११	४२	१३	५६	१६	९	१८	२५	२०	४२	२२	४८	०	३४
१२चं.	३	३३	५	११	७	७	९	२०	११	३८	१३	५२	१६	५	१८	२१	२०	३८	२२	४४	०	३०
१३मं.	३	२९	५	७	७	३	९	१६	११	३४	१३	४८	१६	१	१८	१७	२०	३४	२२	४०	०	२६
१४बु.	३	२५	५	३	६	५९	९	१२	११	३०	१३	४४	१५	५७	१८	१३	२०	३०	२२	३६	०	२२
१५बृ.	३	२१	४	५९	६	५५	९	८	११	२६	१३	४०	१५	५३	१८	९	२०	२६	२२	३२	०	१८

ति. १ बुधे-बुधचन्द्रयुतिः रे. घं. ६।१२ बुधो दक्षिणे।
ति. २ गुरौ-शुक्रचन्द्रयुतिः रे. घं. २१।४३ शुक्रो दक्षिणे। अत्रैव कुज-चन्द्रयुतिः रे. घं. २३।३१ कुजो दक्षिणे। ति. १२ चन्द्रे-गुरुचन्द्रयुतिः रे. घं. ०।२८ गुरुर्दक्षिणे।

मिश्रमानकालिका दैनिक स्पष्टग्रहास्तत्र दिनद्वयग्रहान्तरं गतिः

[illegible]	स्प. सू.				स्प. चं.				स्प. मं.				स्प. बु.				स्प. बृ.				स्प. शु.				स्प. श.				स्प. रा.				स्प. के.			
[illegible]	०	२२	२२	२०	१	६	५६	५९	१	१७	५०	२०	०	२५	३७	४	६	११	१७	३३	१	२०	३६	४७	०	१३	३५	१९	१०	१८	५९	१४	४	१८	५९	१४
[illegible]	०	२३	२०	१५	१	१९	५६	४	१	१८	३१	६	०	२४	५३	४३	६	११	९	४३	१	२१	४९	४	०	१३	४३	२२	१०	१८	५६	४	४	१८	५६	४
[illegible]	०	२४	१८	८	२	२	४०	१२	१	१९	११	५१	०	२४	७	१४	६	११	१	५५	१	२३	१	१९	०	१३	५१	२५	१०	१८	५२	५३	४	१८	५२	५३
[illegible]	०	२५	१५	५९	२	१५	१०	४१	१	१९	५२	३२	०	२३	१८	४८	६	१०	५४	१०	१	२४	१३	३०	०	१३	५९	२९	१०	१८	४९	४२	४	१८	४९	४२
[illegible]	०	२६	१३	४७	२	२७	२९	३२	१	२०	३३	१४	०	२२	२९	२४	६	१०	४६	२९	१	२५	२५	३८	०	१४	७	३१	१०	१८	४६	३१	४	१८	४६	३१
[illegible]	०	२७	११	३४	३	९	३९	१९	१	२१	१३	५३	०	२१	४०	३१	६	१०	३८	५१	१	२६	३७	४३	०	१४	१५	३३	१०	१८	४३	२१	४	१८	४३	२१
[illegible]	०	२८	९	२०	३	२१	४३	५	१	२१	५४	३१	०	२०	५३	१३	६	१०	३१	१६	१	२७	४९	४४	०	१४	२३	३४	१०	१८	४०	१०	४	१८	४०	१०
[illegible]	०	२९	७	३	४	३	४४	१६	१	२२	३५	७	०	२०	८	५१	६	१०	२३	४५	१	२९	१	४४	०	१४	३१	३५	१०	१८	३६	५९	४	१८	३६	५९
[illegible]	१	०	४	४४	४	१५	४६	५३	१	२३	१५	४१	०	१९	२८	१०	६	१०	१६	१९	२	०	१३	३८	०	१४	३९	३५	१०	१८	३३	४८	४	१८	३३	४८
[illegible]	१	१	२	२३	४	२७	५४	३२	१	२३	५६	१४	०	१८	५२	५	६	१०	८	५७	२	१	२५	२९	०	१४	४७	३३	१०	१८	३०	३८	४	१८	३०	३८
[illegible]	१	२	०	१	५	१०	१०	२४	१	२४	३६	४४	०	१८	२१	१७	६	१०	१	४०	२	२	३७	१७	०	१४	५५	३०	१०	१८	२७	२७	४	१८	२७	२७
[illegible]	१	२	५७	३८	५	२२	३७	१२	१	२५	१७	११	०	१७	५६	२४	६	९	५४	२८	२	३	४९	२	०	१५	३	२५	१०	१८	२४	१६	४	१८	२४	१६
[illegible]	१	३	५५	१२	६	५	१७	६	१	२५	५७	३७	०	१७	३७	४७	६	९	४७	२३	२	५	०	४४	०	१५	११	१९	१०	१८	२१	५	४	१८	२१	५
[illegible]	१	४	५२	४६	६	१८	११	४०	१	२६	३८	१	०	१७	२५	४३	६	९	४०	२३	२	६	१२	२२	०	१५	१९	१३	१०	१८	१७	५५	४	१८	१७	५५
[illegible]	१	५	५०	१७	७	१	२१	४०	१	२७	१८	२४	०	१७	२०	२६	६	९	३३	२८	२	७	२३	५५	०	१५	२७	६	१०	१८	१४	४४	४	१८	१४	४४
[illegible]	१	६	४७	४७	७	१४	४७	८	१	२७	५८	४५	०	१७	२१	५४	६	९	२६	४०	२	८	३५	२५	०	१५	३४	५७	१०	१८	११	३३	४	१८	११	३३

तादृशस्य दर्शनात्। गङ्गाया दर्शनात्तद्वत्सर्वपापैः प्रमुच्यते॥ उपासते यथा बाला मातरं क्षुधयार्दिताः। श्रेयस्कामास्तथा गङ्गामुपासन्तीह देहिनः॥
तव मम च गुणैर्महानुभावा जुषतु मति सततंस्वधर्मयुक्तः। अभिमतजनवत्सला हि गङ्गा जगति युनक्ति सुवेशम् भक्तिमन्तम्।

ति. ४ शनौ

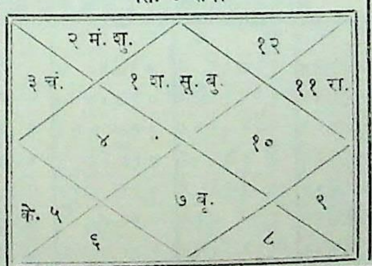

ति. १० शनौ

मनुः—वेदोदितं स्वकं कर्म नित्यं कुर्यादतन्द्रितः। तद्धि कुर्वन् यथाशक्ति प्राप्नोति परमां गतिम्॥ ऋक्सामाथर्ववेदोक्तान् जपेन्मन्त्रान् यजूंषि च। वशिष्ठः—जपित्वैवं ततः कुर्याद्देवर्षिपितृतर्पणम्॥ जप्त्वा वा प्रणवं शक्त्या ततस्तर्पणमाचरेत्। याज्ञवल्क्यः—देवान् देवगणांश्चैव मुनीन्मुनिगणानपि। पितॄन् पितृगणांश्चैव नित्यं संतर्पयेत्ततः॥ एकैकमञ्जलिं देवा द्वौ द्वौ तु सनकादयः। अर्हन्ति पितरस्त्रींस्त्रीन् स्त्रियस्त्वेकैकमञ्जलिम्॥ अथ✻वैशाखशुक्लतृतीयाया गङ्गास्नानं यत्रहोमो यद्दानं च सर्वपापविनाशाय कार्यम्—तथाचोक्तं भविष्ये—वैशाखमासे या पुण्या तृतीया शुक्लपक्षजा। अनन्तफलदा सा तु स्नानदानादिकर्मसु। यत्किञ्चिद्दीयते दानं स्वल्पं वा यदि वा बहु। तत्सर्वमक्षयं यस्मात्तेनेयमक्षया स्मृता॥ अद्य तृतीयायां प्रदोषे◎परशुराम-

सविधि संपूज्यार्घ्यं दद्यात्—तन्मन्त्रः—जमदग्निसुतो वीरः क्षत्रियान्तकरः प्रभो। गृहाणार्घ्यं मया दत्तं कृपया परमेश्वर॥ योहि—दुष्टं क्षत्रं भुवो भारमब्रह्मण्यमनीनशत्। रजस्तमो
व्रतमहन् फल्गुन्यपि कृतेंऽहसि॥ भागवते ९ स्कन्धे १५ अध्याये १५ श्लोक इति। ति. ७ भौमे गङ्गासप्तम्यां गङ्गाद्वारे कुशावर्ते बिल्वके नीलपर्वते। तथा
कनखले स्नात्वा धूतपाप्मा दिवं व्रजेत्॥ ⊛अथाग्निष्टोमफलकपूजनम्॥ वैशाखमासे द्वादश्यां पूजयन्मधुसूदनम्। अग्निष्टोममवाप्नोति सोमलोकञ्च गच्छति॥ वैशाखी-
कार्तिकी माघी पूर्णिमास्तु महाफलाः॥ इति॥ प्रत्यक्षगोदानस्य माहात्म्यं सुविदितमेव प्रत्यक्षगोदानकरणासामर्थ्ये नास्ति चेत्तत्र पापक्षयार्थं निष्क्रयगोदानं संकल्पेन कार्यम्॥
तन्मन्त्रः॥ यज्ञसाधनभूताया विश्वस्याघौघनाशिनी॥ विश्वरूपधरो देवः प्रीयतामनया गवा॥१॥ अनेनामुकसंख्याकगोनिष्क्रयदानेन श्रीपरमेश्वरः प्रीयताम्॥ ⊛अथात्र
नृसिंहचतुर्दशी—व्रतनिर्णयः, सानेकग्रन्थोक्तवाक्यात्सर्वमते प्रदोषव्यापिनी ग्राह्या॥ ज्योतिर्निबन्धे। चतुर्दशी माधवमासि शुक्ला नृसिंहसम्भूतिचतुर्दशी स्यात्। निशामुखे
सा समुपोषणार्हा जयायुतापौर्णिमयायुता वा। इत्याद्यनेकवाक्येभ्यः त्रयोदश्यां युक्ते नृसिंहचतुर्दशीव्रतमेवेति सिद्धान्तः, नृसिंहचतुर्दश्यां भगवतो नृसिंहस्यावतारकथा तथा पुण्यम-
भयंकरं प्रह्लादचरितञ्च श्रद्धया श्रवणीयं पठनीयं वा॥ तच्च श्रीमद्भागवते ७ स्कन्धे १ तः १० अध्यायपर्यन्तं द्रष्टव्यम्। ति. १५ ◎गुरौ गङ्गामाहात्म्यविषये—भवन्ति निर्विषाः सर्पा यथा
अनुशासनपर्वणि २६ अध्याये युधिष्ठिरं प्रति भीष्मवचनम्। भूतानामिह सर्वेषां दुःखोपहतचेतसाम्। गतिमन्वेषमाणानां न गङ्गासदृशी गतिः॥ य इच्छेत्सफलं जन्म जीवितं श्रुतमेव च। स पितॄंस्तर्पयेद्-गङ्गामभिगम्य सुरांस्तथा॥
दर्शनात्स्पर्शनात्पानात्तथा गंगेति कीर्तनात्। पुनात्यपुण्यान् पुरुषाञ्छतशोऽथ सहस्रशः॥

‡जलाशयारामसुरप्रतिष्ठा[illegible]वधूप्रवेशद्विरागमनादि मु.। कृ ३ च. रविः ११।१२।

CC-0 In Public Domain. Kirtikant Sharma Najafgarh Delhi Collection

Digitized by Sarayu Trust Foundation, Delhi and eGangotri.Funding by MoE-IKS

अगस्त्यः—गोभिर्विप्रैश्च वेदैश्च सतीभिः सत्यवादिभिः । अलुब्धैर्दानशीलैश्च सप्तभिर्धार्यते मही ॥ पतिशुश्रूषणान्नार्य्यास्तपो नान्यद्विधीयते । सावित्री पतिशुश्रूषां कृत्वा स्वर्गे महीयते ॥ श्रीरुवाच—वसामि नारीषु पतिव्रतासु कल्याणशीलासु विभूषितासु । सत्यासु नित्यं प्रियदर्शनासु सौभाग्ययुक्तासु गुणान्वितासु ॥

दि. मा. घ. प.	ति.	वा.	घ. प.	समाप्ति	घं. मि.	न.	घ. प.	समाप्ति	घं. मि.	यो.	घ. प.	समाप्ति	घं. मि.	क.	घ. प.	घं. मि.	क.	घ. प.	घं. मि.	योग	अं	फा.	वं.	फ.	रा.	चन्द्रराशिसंचारः रा. घ. प. घं. मि.	सूर्योदय	सूर्यास्त	र.क्रा. उ.	चन्द्रोदय घं. मि
३३ २०	१	शु.	६ ५२	प्रा.	८ ५	ज्ये.	५४ ३८	रा.	३ ११	शि.	८ ४८	प्रा.	८ ५१	कौ	६ ५२	८ ५	तै.	३५ ४	१३ २२	चर	२२	१६	८	१	१	व. ५४ ३८ ३ ११	५ २०	६ ४०	२० १५	२० १४
३३ २३	२ / ३	श.	३ ५६ / ५५ १२	प्रा	६ ३९ / २२ १३	म.	५२ ११	रा.	२ १२	सि.	३ १७ / ५३ ४७	प्रा.	६ ३८ / २५ ३५	ग.	३ १६	६ ३८	व.	११ २ / ५८ ४८	१७ ४४ / ४ ४०	गद	२३	१७	९	२	२		५ १९	६ ४१	२० २७	२१ १८
३३ २५	४	सू.	५३ ३८	रा.	२ ४६	पू.	४९ २	रा.	० ५६	शु.	५० १६	रा.	१ २६	व	२६ १३	१५ ४८	बा.	३३ ३८	२ ४६	शुभ	२४	१८	१०	३	३		५ १९	६ ४१	२० ३९	२२ १६
३३ २७	५	चं.	४७ ५६	रा.	० २९	उ.	४५ १९	रा.	२३ २६	शु.	४३ २	रा.	२२ ३२	कौ.	२० ४७	१३ ३७	तै.	४७ ५६	० २९	मृत्यु	२५	१९	११	४	४	म. ३ ६ ६ ३३	५ १९	६ ४१	२० ५०	२३ ४
३३ २९	६	मं.	४१ ५५	रा.	२२ ४	श्र.	४१ १७	रा	२१ ४९	ब्र.	३५ २९	सा.	१९ ३०	ग.	१४ ५६	११ १६	व.	४१ ५५	२२ ४	लुम्ब	२६	२०	१२	५	५		५ १८	६ ४२	२१ १	२३ ४७
३३ ३१	७	बु.	३५ ४२	रा.	१९ ३५	ध.	३७ ४	रा	२० ७	ऐ.	२७ ४७	सा	१६ २५	वि.	८ ४८	८ ४९	व.	३५ ४२	१९ ३५	मित्र	२७	२१	१३	६	६	कुं. ९ १० ८ ५८	५ १८	६ ४२	२१ ११	० २५
३३ ३२	८	बृ.	२९ ३६	सा.	१७ ८	श.	३२ ५९	सा.	१८ २९	वै.	२० ७	दि.	१३ २०	बा.	२ ३९	६ २१	कौ.	२९ ३६ / ५६ ३८	१७ ८ / ३ ४७	वज्र	२८	२२	१४	७	७		५ १८	६ ४२	२१ २१	१ ०
३३ ३४	९	शु.	२३ ४०	दि.	१४ ४५	पू.	२९ ६	सा.	१६ ५५	वि.	१२ ५२	दि.	१० २६	ग.	२३ ४०	१४ ४५	व	१० ५५	१ ३९	ध्वांक्ष	२९	२३	१५	८	८	मी. १५ ४ ११ १९	५ १७	६ ४३	२१ ३१	१ ३३
३३ ३६	१०	श.	१८ ११	दि.	१२ ३३	उ.	२५ ४५	दि.	१५ ३५	प्री.	५ २१ / ५९ २७	प्रा.	२१ ७ / ३ ३३	वि.	१८ ११	१२ ३३	र.	४६ ६	२३ ४३	धूम्र	३०	२४	१६	९	९		५ १७	६ ४३	२१ ४०	२ ७
३३ ३८	११	सू.	१४ ०	दि.	१० ५३	रे.	२३ ३	दि.	१४ ३०	सौ.	५३ २४	रा	२ २८	बा.	१४ ०	१० ५३	कौ.	४२ ५	२२ ७	प्र. मा.	३१	२५	१७	१०	१०	मे. २३ ३ १४ ३०	५ १६	६ ४४	२१ ४९	२ ४३
३३ ३९	१२	च.	१० १०	दि	९ २०	अ.	२१ १५	दि.	१३ ४६	शो.	४८ १४	रा.	० ३४	तै.	१० १०	९ २०	ग.	३८ ४५	२० ४६	रक्ष	१	२६	१८	११	११		५ १६	६ ४४	२१ ५८	३ २२
३३ ४१	१३	मं.	७ २०	प्रा.	८ १२	भ.	२० ३०	दि.	१३ २८	अ.	४३ ५८	रा.	२२ ५१	व.	७ २०	८ १२	वि.	३६ २८	१९ ५१	मुसल	२	२७	१९	१२	१२	वृ. ३५ ३६ १९ ३०	५ १६	६ ४४	२२ ६	४ ६
३३ ४२	१४	बु.	५ ३६	प्रा.	७ ३०	कृ.	२० ५३	दि.	१३ ३७	सु.	४० ३८	रा.	२१ ३१	श.	५ ३६	७ ३०	च.	३५ २१	१९ २४	सिद्धि	३	२८	२०	१३	१३		५ १६	६ ४४	२२ १४	४ ५४
३३ ४४	३०	बृ.	५ ७	प्रा.	७ १८	रो.	२२ ३५	दि.	१४ १७	धृ.	३८ २१	रा.	२० ३६	ना.	५ ७	७ १८	कि	३६ ०	१९ ३९	उत्पात	४	२९	२१	१४	१४	मि. ५४ ४ २ ५३	५ १५	६ ४५	२२ २१	● ●

श्रीशुभसंवत् २०२७ शकः १८९२ ज्येष्ठकृष्णपक्षः (मई ता० २२···३१, जून ता० १···४ सन् १९७०) सौम्यायनं, सौम्यगोलः, ग्रीष्मर्तुः ।

इष्टिः । राष्ट्रीयज्येष्ठारम्भः । द्वितीयायामृतुमतीस्नानभूम्युपवेशनचूडाकरणसूचीकर्मनृत्यारम्भादि मु. ।
भ. ३।१२ (सा. १३।४४) उ० । ५८।४८ (प्रा. ४।५०) या. । शुभकर्मणितिथिक्षयदोषोऽवधेयः । आ. २ च. शुक्रः ७।२४ ।
गणेश ४ व्रतम् । रात्रिशेषे पञ्चम्यां प्रसूतिकास्नानादि मु. । मृग. ३ च मिथुने च कुजः ४८।०।
अद्य ऋतुमतीस्नानसूतिकापथ्यौषधसेवनभूम्युपवेशनजातकर्मनामकरणान्नप्राशनशिशोस्ताम्बूलभक्षणलतापादपारोपणजलाशयारामसुरप्रतिष्ठादि मु. ।· उपनयने लग्नं *
भ. ४१।५५ (रा. २२।४) उ. । विष्टेःपूर्वं तिथिदानादावश्यके विहितकर्मणां मु. । †वृक्षारोपणपूर्वेतरसर्वदिग्गमनादि मु. । भरण्यां नवशय्यासनादेर्भोगः शुभः ।‖
भ. ८।४८ (प्रा. ८।४९) या. । पञ्चकारम्भः ९।१० (प्रा. ८।५८) । विष्टेःपरं वैधृतेःपूर्वं विविधशुभकर्मणां कृते समयोऽवधेयः । ‖रो. ३ च. रविः ७।४० ।
वैधृतेः परमास्वारिष्टनिर्माणभैषज्यसेवनलतापादपारोपणादि मु. । रो. २ च. रविः ३८।६ । भ. ३ च. बुधः ८।२५। आ. ४ च. शुक्रः ३६।१ ।
भ. ५०।५५ (रा. १।३९) उ. । अर्धरात्रायां विष्टेः पूर्वं विविधशुभकर्मणां कृते शोभनकालः । मृग. ४ च. कुजः ४८।३ ।
भ. १८।११ (दि. १२।३३) या. । विष्टेः परं गृहप्रवेशे चक्रशुद्धिः । एकादश्यां यायिजयप्रदयोगः । रेवत्यां पश्चिमोत्तरयोर्गमन मु. । भ. २ च. शनिः १२।२ ।
अचला ११ एकादशीव्रतं सर्वेषाम् । पञ्चकनिवृत्तिः २३।३ (दि. १४।३०) । पुंसवनसीमन्तोन्नयनप्रसूतिकास्नानभैषज्यसेवनशिशोस्ताम्बूलभक्षणलतावृक्षारोपणसुभगेतर-§
सोमप्रदोषः । वटसावित्रीव्रतारम्भः (दिनत्रयं यावत्) । त्रयोदश्यामश्विनीयोगे जातकर्मनामकरणान्नप्राशनभूम्युपवेशनखट्वारोहणशिशोस्ताम्बूलभक्षणभैषज्यसेवनलता-†
भ. ७।२० (प्रा. ८।१२) उ. । ३६।२८ (सा. १९।५१) या. । मासशिवरात्रिः । चतुर्दश्यां कृत्तिकायोगे स्थायीजयप्रदयोगः ।
वटसावित्रीव्रतम् । श्राद्धादौदर्शः ३० । शुभकर्मणिरिक्तातिथिक्षयादिदोषोऽवधेयः । आर्द्रायांकुजः ४८।४ । कृत्तिकायां बुधः ५६।४८ । पुनर्वसु भे शुक्रः १४।४५ ।
स्नानदानादौदर्शः ३० । प्रतिपदि प्रसूतिकास्नाननववस्त्रधारणलतावृक्षारोपणादि मु. । रो. ४ च. रविः ३७।२० ।
*चिन्त्यम् । पञ्चम्युत्तरायोगे यायिजयप्रदयोगः । वैवाहिक वधूप्रवेशद्विरागमनयोर्लग्नं चिन्त्यम् । रोहिण्यामर्कः ८।४८ । आ. ३ च. शुक्रः ४७।१८ ।
§नववस्त्रधारणोत्तरदिग्गमनादि मु. । एकादश्यामेव यायिजयप्रदयोगः । भ. ४ च. बुधः ५७।२० । पुनर्वसुभे शुक्रः २५।१० ।

॥ विवाह मुहूर्त्ताः ॥

ति. १ शुक्रे–मूलभे ।।।ऽ।।।। रे. ९ लग्नं चिन्त्यम् ।
ति. २ शनौ–मूलभे. रे. ८ ल. १० ने. दा. ।
ति. ४ रवौ–उ. षा. भे भौमवेधाल्लग्नाभावः ।
ति. ४ चन्द्रे–उ. षा. भे पूर्ववेधः ।
ति. ९ शुक्रे–उ. भा. भे ।।।।।।ऽ। रे. ९ ल. १० ने. दा. ।
ति. १० शनौ–उ. भा. भे दिवालग्नं चिन्त्यम् । रेवत्यां ।।।।ऽ।ऽ। रे. ८ ल. १० ने. दा. ।
ति. ११ रवौ–रेवत्यां दिवा ल. चि. । अतः परं विधुक्षयादिदोषोऽवधेयः ।

दैनिक लग्नसारिणी

तिथयः	मे. प्र.	वृ. प्र.	मि. प्र.	क. प्र.	सि. प्र.	क. प्र.	तु. प्र.	वृ. प्र.	ध. प्र.	म. प्र.	कु. प्र.	मी. प्र.
१शु.	३ १६	४ ५४	६ ५०	९ ३	११ २१	१३ ३५	१५ ४८	१८ ४	२० २१	२२ २७	० १३	१ ४५
२श.	३ १२	४ ५०	६ ४६	८ ५९	११ १७	१३ ३१	१५ ४४	१८ ०	२० १७	२२ २३	० ९	१ ४१
४सू.	३ ८	४ ४६	६ ४२	८ ५५	११ १३	१३ २७	१५ ४०	१७ ५६	२० १३	२२ १९	० ५	१ ३७
५चं.	३ ४	४ ४२	६ ३८	८ ५१	११ ९	१३ २३	१५ ३६	१७ ५२	२० ९	२२ १५	० १	१ ३३
६म.	३ ०	४ ३८	६ ३४	८ ४७	११ ५	१३ १९	१५ ३२	१७ ४८	२० ५	२२ ११	२३ ५७	१ २९
७बु.	२ ५६	४ ३४	६ ३०	८ ४३	११ १	१३ १५	१५ २८	१७ ४४	२० १	२२ ७	२३ ५३	१ २५
८बृ.	२ ५२	४ ३०	६ २६	८ ३९	१० ५७	१३ ११	१५ २४	१७ ४०	१९ ५७	२२ ३	२३ ४९	१ २१
९शु	२ ४८	४ २६	६ २२	८ ३५	१० ५३	१३ ७	१५ २०	१७ ३६	१९ ५३	२१ ५९	२३ ४५	१ १७
१०श.	२ ४४	४ २२	६ १८	८ ३१	१० ४९	१३ ३	१५ १६	१७ ३२	१९ ४९	२१ ५५	२३ ४१	१ १३
११सू.	२ ४०	४ १८	६ १४	८ २७	१० ४५	१२ ५९	१५ १२	१७ २८	१९ ४५	२१ ५१	२३ ३७	१ ९
१२चं.	२ ३६	४ १४	६ १०	८ २३	१० ४१	१२ ५५	१५ ८	१७ २४	१९ ४१	२१ ४७	२३ ३३	१ ५
१३मं.	२ ३२	४ १०	६ ६	८ १९	१० ३७	१२ ५१	१५ ४	१७ २०	१९ ३७	२१ ४३	२३ २९	१ १
१४बु.	२ २८	४ ६	६ २	८ १५	१० ३३	१२ ४७	१५ ०	१७ १६	१९ ३३	२१ ३९	२३ २५	० ५७
३०बृ.	२ २४	४ २	५ ५८	८ ११	१० २९	१२ ४३	१४ ५६	१७ १२	१९ २९	२१ ३५	२३ २१	० ५३

ति. १३ कुजे–शनिचन्द्रयुतिः रे. घ. ६।१ शनिर्दक्षिणे । अत्रैव बुधचन्द्रयुतिः रे. घ. ८।५५ बुधोदक्षिणे ।

मिश्रमानकालिका दैनिक स्पष्टग्रहास्तत्र दिनद्वयग्रहान्तरं गतिः

तिथयः	मि. मा.	स्प. सू.	स्प. चं.	स्प. मं.	स्प. बु.	स्प. बृ.	स्प. शु.	स्प. श.	स्प. रा.	स्प. के.
१	४७ ५८	१ ७ ४५ १४	७ २८ २७ २०	१ २८ ३९ ४	० १७ ३० ४	६ ९ १९ ५९	२ ९ ४६ ५३	० १५ ४२ ४६	१० १८ ८ २२	४ १८ ८ २२
२	४७ ५९	१ ८ ४२ ४१	८ १२ २० ४९	१ २९ १९ २२	० १७ ४४ ४७	६ ९ १३ २६	२ १० ५८ १५	० १५ ५० ३५	१० १८ ५ १२	४ १८ ५ १२
४	४८ ०	१ ९ ४० ६	८ २६ २५ २३	१ २९ ५९ ३८	० १८ ५ ५४	६ ९ ७ ०	२ १२ ९ ३५	० १५ ५८ २३	१० १८ २ १	४ १८ २ १
५	४८ १	१ १० ३७ २९	९ १० ३८ २३	२ ० ३९ ५२	० १८ ३३ ९	६ ९ ० ४२	२ १३ २० ५०	० १६ ६ १४	१० १७ ५८ ५०	४ १७ ५८ ५०
६	४८ १	१ ११ ३४ ५१	९ २४ ५६ ४०	२ १ २० ४	० १९ ६ १७	६ ८ ५४ २९	२ १४ ३२ २	० १६ १३ ५३	१० १७ ५५ ३९	४ १७ ५५ ३९
७	४८ २	१ १२ ३२ १२	१० ९ १६ ४१	२ २ ० १३	० १९ ४५ २	६ ८ ४८ २६	२ १५ ४३ १०	० १६ २१ ३६	१० १७ ५२ २९	४ १७ ५२ २९
८	४८ ३	१ १३ २९ ३१	१० २३ ३३ ५५	२ २ ४० २२	० २० २९ ६	६ ८ ४२ ३०	२ १६ ५४ १४	० १६ २९ १८	१० १७ ४९ १८	४ १७ ४९ १८
९	४८ ३	१ १४ २६ ४८	११ ७ ४६ २०	२ ३ २० २८	० २१ १८ १२	६ ८ ३६ ४३	२ १८ ५ १४	० १६ ३६ ५७	१० १७ ४६ ७	४ १७ ४६ ७
१०	४८ ४	१ १५ २४ ३	११ २१ ४९ २६	२ ४ ० ३४	० २२ १२ ३	६ ८ ३१ ५	२ १९ १६ १०	० १६ ४४ ३४	१० १७ ४२ ५६	४ १७ ४२ ५६
११	४८ ४	१ १६ २१ १८	० ५ ४१ २	२ ४ ४० ३९	० २३ १० २१	६ ८ २५ ३५	२ २० २७ १	० १६ ५२ ८	१० १७ ३९ ४६	४ १७ ३९ ४६
१२	४८ ४	१ १७ १८ ३२	० १९ १९ ८	२ ५ २० ४१	० २४ १२ ५०	६ ८ २० १६	२ २१ ३७ ४७	० १६ ५९ ४१	१० १७ ३६ ३५	४ १७ ३६ ३५
१३	४८ ५	१ १८ १५ ४४	१ २ ४२ २०	२ ६ ० ४१	० २५ १९ १५	६ ८ १५ ५	२ २२ ४८ ३२	० १७ ७ १७	१० १७ ३३ २४	४ १७ ३३ २४
१४	४८ ५	१ १९ १२ ५५	१ १५ ५० २	२ ६ ४० ४०	० २६ २९ १९	६ ८ १० ५	२ २३ ५९ १३	० १७ १४ ४०	१० १७ ३० १३	४ १७ ३० १३
३०	४८ ६	१ २० १० ५	१ २८ ४२ २१	२ ७ २० ३७	० २७ ४२ ५१	६ ८ ५ १३	२ २५ ९ ४८	० १७ २२ ७	१० १७ २७ ३	४ १७ २७ ३

ति. ५ चन्द्रे

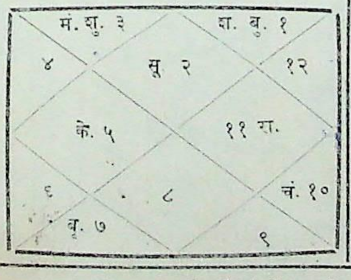

ति. १२ चन्द्रे

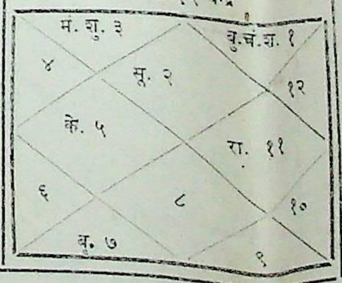

अथामायां वटसावित्रीव्रतं सौभाग्यसमृद्धये कार्यम् । उक्तञ्च । अमायां च तथा ज्येष्ठे वटमूले महासती । त्रिरात्रोपोषिता नारी विधिनानेन पूजयेत् । सावित्रीप्रतिमां कुर्यात् सौवर्णीं वापि मृण्मयीम् । सार्धं सत्यवतासाध्वी फलनैवेद्यदीपकैः । हरिद्राकण्ठसूत्रैश्च शुभैः कुङ्कुमकेसरैः ॥ सावित्र्याख्यानकञ्चापि वाचयेत् द्विजोत्तमैः । प्रतिमां ब्राह्मणाय दद्यात् ॥ तन्मन्त्रः—सावित्रीयं मया दत्ता सहिरण्या महासती ॥ ब्राह्मणः प्रीणनार्थाय ब्राह्मण प्रतिगृह्यताम् ॥ व्रतेनानेन राजेन्द्र वैधव्यं नाप्नुयात्क्वचित्, इति । सावित्रीकथा महाभारते वनपर्वणि २९२ अध्याये द्रष्टव्या । संक्षेपतः स्मार्यते तद्यथा सावित्री उवाच—दीर्घायुरथवाल्पायुः सगुणो निर्गुणोऽपि वा । सकृद्वृतो मया भर्ता न द्वितीयं वृणोम्यहम् । मनसा निश्चयं कृत्वा ततो वाचाभिधीयते । क्रियते कर्मणा पश्चात्प्रमाणं मे मनस्ततः ॥ सत्यवानपि तां भार्यां लब्ध्वा सर्वगुणान्विताम् । मुमुदे सा च तं लब्ध्वा भर्तारं मनसेप्सितम् ॥ गते पितरि सर्वाणि संन्यस्याभरणानि सा । जगृहे वल्कलान्येव वस्त्रं काषायमेव च । परिचारैर्गुणैश्चैव प्रश्रयेण दमेन च । सर्वकामक्रियाभिश्च सर्वेषां तुष्टिमादधे । श्वश्रूशरीरसत्कारैः सर्वैराच्छादनादिभिः । श्वशुरं देवसत्कारैर्वाचा संयमनेन च । तथैव प्रियवादेन नैपुण्येन शमेन च । रहस्यैवोपचारेण भर्तारं पर्यतोषयत् ॥ ततः काले बहुतिथे व्यतिक्रान्ते कदाचन । प्राप्तः सकालो मर्तव्यं यत्र सत्यवता नृप ॥ चतुर्थेऽहनि मर्तव्यमिति सञ्चिन्त्य भामिनी । व्रतं त्रिरात्रमुद्दिश्य दिवारात्रं स्थिताभवत् । वनं गते ततः सत्यवतः कायात् पाशबद्धं वशं गतम् । अंगुष्ठमात्रं पुरुषं निश्चकर्ष यमो बलात् ॥ सावित्रीचैव दुःखार्तायममेवान्वगच्छत । नियमव्रतसंसिद्धा महाभागा पतिव्रता ॥ यम उवाच—निवर्त गच्छ सावित्रि कुरुष्वास्यौर्ध्वदैहिकम् । कृतं भर्तुस्त्वयानृण्यं यत्र गम्यं गतं त्वया । सावित्री उवाच—यत्र मे नियतं भर्ता स्वयं वा यत्र गच्छति । मया च तत्र गन्तव्यमेष धर्मः सनातनः ॥ तपसा गुरुभक्त्या च भर्तुः स्नेहाद् व्रतेन च । तव चैव प्रसादेन न मे प्रतिहता गतिः । ततः यमं संप्रार्थ्य सावित्री पञ्चवरान् प्राप्तवती । सावित्री उवाच—मृत्युर्मे पत्युराख्यातो नारदेन महात्मना । स चाद्यदिवसः प्राप्तस्ततो नैनं जहाम्यहम् । सुप्तञ्चैनं साक्षादुपागच्छत्स किङ्करः । अस्तौषं तमहं देवं सत्येन वचसा विभुम् । पञ्च वै तेन मे दत्ता वराः शृणुत तान् मम । चक्षुषी च स्वराज्यं च द्वौ वरौ श्वशुरस्य मे । लब्धः पितुः पुत्रशतं पुत्राणां चात्मनः शतम् । चतुर्वर्षशतायुर्मे भर्ता लब्धश्च सत्यवान् । भर्तुर्हि जीवितार्थं तु मया चीर्णमिदं व्रतम् । एवमस्मात्पिता-माता श्वश्रूःश्वशुर एव च । भर्तुः कुलञ्च सावित्र्या सर्वं कृच्छ्रात् समुद्धृतम् ॥ यश्चेदं शृणुयाद् भक्त्या सावित्र्याख्यानमुत्तमम् । स सुखी सर्व सिद्धार्थो न दुःखं [illegible]नुयान्नरः ॥ अथ एकादशीव्रतमाहात्म्यम् । तत्र हेमाद्रिः—चतुर्णामपि वर्णानां वर्णाश्रमेतराणाञ्च एकादशीव्रतेऽधिकारः । कृत्यसागरे–मातेव सर्वबालानामौषधं रोगिणामिव । रक्षार्थं सर्वलोकानां निर्मितैकादशी तिथिः ॥ संसाररोगदष्टानां नराणां पापकर्मणाम् । एकादश्युपवासेन सद्य एव सुखं भवेत् ॥ ब्रह्मवैवर्ते–विशेषनमिदं [illegible] शुष्कार्द्रस्यांहसः परम् । तत्स्वरूपं श्रुतं तीर्थस्नानादप्यधिकं विदुः ॥ स्वर्गमोक्षप्रदा ह्येषा राज्यपुत्रप्रदायिनी । सुकलत्रप्रदा ह्येषा शरीरारोग्यदायिनी ॥ सौरे-वैष्णवो वाथ शैवो वा सौरोप्येतत्समाचरेत् ॥ मार्कण्डेयः—एकभुक्तेन नक्तेन बालवृद्धातुरः क्षिपेत् । पयोमूलफलैर्वापि न निर्द्वादशिको भवेत् ॥ बौधायनः – उपवासे [illegible]तानामशीतिरूर्ध्वजीविनाम् ॥ एकभुक्तादिकं कार्यमाह बौद्धायनो मुनिः ॥ श्राद्धे जन्मदिने चैव संक्रान्त्यां राहुसूतके । उपवासं न कुर्वीत यदीच्छेच्छ्रेयमात्मनः । एकादश्यां न भुञ्जीत पक्षयोरुभयोरपि । वनस्थयति धर्मोऽयं शुक्लामेव सदा गृही । आहिताग्निरनड्वांश्च ब्रह्मचारी च –शेष १५ पृष्ठे द्रष्टव्यम्

CC-0 In Public Domain. Kirtikant Sharma Najafgarh Delhi Collection

Digitized by Sarayu Trust Foundation, Delhi and eGangotri.Funding by MoE-IKS

दि.मा. घ.प.	ति.	वा.	घ. प.	समय	घं. मि.	न.	घ. प.	समय	घं. मि.	यो.	घ. प.	समय	घं. मि.	क.	घ. प.	घं. मि.	क.	घ. प.	घं. मि.	योगः	अं.	फा.	वं.	फ.	रा.	चन्द्रराशिसंचारः रा.	घ. प.	घं. मि.	सूर्योदय	सूर्यास्त	र. क्रा. उ.	चंद्रास्त घं. मि.
३३ ४५	१	शु.	६ ५३	रा.	८ ०	मृ.	२५ ३३	दि.	१५ २८	शू.	३७ ४	रा.	२० ५	व.	६ ५३	८ ०	बा.	३७ २३	२० १२	मानस	५	३०	२२	१५	१५				५ १५	६ ४५	२२ २९	२० १३
३३ ४६	२	श.	७ ५४	रा.	८ २४	आ.	२९ ४१	सा.	१७ ७	गं.	३६ ४६	रा.	१९ ५७	कौ.	७ ५४	८ २४	ग.	३९ २९	२१ २	मुद्गर	६	१	२३	१६	१६				५ १५	६ ४५	२२ ३५	२१ २
३३ ४८	३	सू.	११ ४	दि.	९ ४०	पु.	३४ ५६	रा.	१९ १३	वृ.	३७ १८	रा.	२० १०	त.	११ ४	९ ४०	व.	४३ ६	२२ २९	केतु	७	२	२४	१७	१७	क.	१८ ३७	१२ ४१	५ १५	६ ४५	२२ ४२	२१ ४५
३३ ४९	४	चं.	१५ ८	दि.	११ १७	पु.	४० ५६	रा.	२१ ३७	ध्रु.	३८ २९	रा.	२० ३८	वि.	१५ ८	११ १३	व.	४७ २९	० १४	धाता	८	३	२५	१८	१८				५ १४	६ ४६	२२ ४७	२२ २३
३३ ५०	५	मं.	१९ ५०	दि.	१३ १०	श्ले.	४७ २४	रा.	० १२	व्या.	४० ४	रा.	२१ १६	श.	१९ ५०	१३ १०	कौ.	५२ २४	२ १२	आनन्द	९	४	२६	१९	१९	सि.	४७ २४	० १२	५ १४	६ ४६	२२ ५३	२२ ५६
३३ ५१	६	बु.	२४ ५८	दि.	१५ १३	म.	५३ ५५	रा.	२ ४८	ह.	४१ ४६	रा.	२१ ५६	तै.	२४ ५८	१५ १३	ग.	५७ २६	४ १२	चर	१०	५	२७	२०	२०				५ १४	६ ४६	२२ ५८	२३ २८
३३ ५२	७	बृ.	२९ ५४	दि.	१७ ११	पू.	६० ०	स.	× ×	व.	४३ १४	रा.	२२ ३१	व.	२९ ५४	१७ ११	व.	६० ०	× ×	गद	११	६	२८	२१	२१				५ १४	६ ४६	२३ ३	२३ ५७
३३ ५२	८	शु.	३४ ११	सा.	१८ ५४	पू.	० ४	रा.	५ १५	स.	४४ ११	रा.	२२ ५४	वि.	२ २	६ २	व.	३४ ११	१८ ५४	सिद्धि	१२	७	२९	२२	२२	क.	१६ २६	११ ४८	५ १४	६ ४६	२३ ७	० २५
३३ ५३	९	श.	३७ ३५	रा.	२० १५	उ.	५ ३१	रा.	७ २६	व्य.	४४ २६	रा.	२३ ०	बा.	५ ५३	७ ३४	तै.	३७ ३५	२० १५	उत्पात	१३	८	३०	२३	२३				५ १३	६ ४७	२३ ११	० ५५
३३ ५४	१०	सू.	३९ ५२	रा.	२१ १०	ह.	९ ५१		९ १३	व.	४३ ४९	रा.	२२ ४५	गै.	८ ४३	८ १३	व.	३९ ५२	२१ १०	मानस	१४	९	३१	२४	२४	तु.	४१ ३९	२१ ५३	५ १३	६ ४७	२३ १४	१ २६
३३ ५४	११	चं.	४० ५५	रा.	२१ ३५	च.	१३ १९	दि.	१० ३३	प.	४२ १३	रा.	२२ ६	व.	१० २३	१० २३	वि.	४० ५५	२१ ३५	मुद्गर	१५	१०	३२	२५	२५				५ १३	६ ४७	२३ १७	२ २
३३ ५५	१२	मं.	४० ४२	रा.	२१ ३०	स्वा.	१५ २५	दि.	११ २३	शि.	३९ ३८	रा.	२१ ४	व.	१० ४२	१० ३३	बा.	४० ४२	२१ ३०	केतु	१६	११	१	२६	२६				५ १३	६ ४७	२३ २०	२ ४३
३३ ५५	१३	बु.	३९ ६	रा.	२० ५१	वि.	१६ १६	दि.	११ ४३	सि.	३६ ३	रा.	१९ ३८	कौ.	९ ५६	९ ११	तै.	३९ ६	२० ५१	धाता	१७	१२	२	२७	२७	वृ.	१ ३	५ ३८	५ १३	६ ४७	२३ २२	३ ३१
३३ ५५	१४	बृ.	३६ ४०	रा.	१९ ५३	अनु.	१५ ५८	दि.	११ ३६	सा.	३१ ३२	रा.	१७ ५०	ग.	७ ५३	८ २२	व.	३६ ४०	१९ ५३	आनन्द	१८	१३	३	२८	२८				५ १३	६ ४७	२३ २३	४ २८
३३ ५६	१५	शु.	३३ ३	सा.	१८ २६	ज्ये.	१४ ३६	दि.	११ ३	शु.	२६ १२	सा.	१५ ४२	वि.	४ ५२	७ १०	व.	३३ ३	१८ २६	चर	१९	१४	४	२९	२९	ध.	१४ ३६	११ ३	५ १३	६ ४७	२३ २५	× ×

श्रीशुभसंवत् २०२७ शकः १८९२ ज्येष्ठशुक्लपक्षः (जून ता० ५ ⋯ १९ सन् १९७०) सौम्यायनम्, सौम्यगोलः, ग्रीष्मर्तुः ।

इष्टिः । चन्द्रदर्शनम्, मु० १५ फलं महर्घकरम् । दशहरास्नानारम्भः। दशाश्वमेधस्नानारम्भः (दशदिनं यावत्) । करवीरव्रतम् । द्वितीयायां मृगे जातकर्मनामकरणान्न-*
रविउत्साती ४ । रम्भा ३ व्रतम् । अद्यासवारिष्टनिर्माणादि मु. । पुनर्वसौ यायिजयप्रदयोगः । कृ. २ च. वृषे च बुधः ३३।३५ । पुन. ३ च. शुक्रः ४।५२ । §ल. चि. । पु. २ च. शुक्रः ३८।११ ।
भ. ४३।६ (रा. २२।२९) उ. । लवण ३ व्रतम् । वैनायकी ४ (मध्याह्नव्यापिनी) । अद्य तृतीयायां पुंसवनसीमन्तोन्नयनसूतिकापथ्यौषधसेवनशिशोस्ताम्बूलभक्षणविद्यारम्भा†
भ. १५।८ (दि. ११।१७) या. । पञ्चम्यां जातकर्मनामकरणान्नप्राशनभूम्युपवेशनदोलारोहणकर्णवेधचूडाकरणशिशोस्ताम्बूलभक्षणभैषज्यसेवनविपणिव्यापारजलाशयारामसुरप्रतिष्ठादि ‡
अद्य सार्पे विहितकर्मणां मुहूर्त्तोऽन्वेषः । मघायाञ्च उग्रक्रूरकर्मादिकं शुभावहम् । †गोक्रयविक्रयादि मु. । उपनयने लग्नं चिन्त्यम् ।
अद्यासवारिष्टनिर्माणादि मु. । पूर्वायां वस्तुविक्रयादि मु. । ‡मु. । पूर्वेतरसर्वदिग्गमने लग्नं चिन्त्यम् । मृगेऽर्कः ७।३५ । आ. २ च. कुजः ४८।६ । कृ. ३ च. बुधः ५६।५८ । पुन. ४Σ
भ. २९।५४ (सा. १७।११) उ. । विष्टेः पूर्वं विक्रयादिकं हितावहम् । मृ. २ च. रविः ३७।५२ । कृ. ४ च. बुधः ११।३८ । पुष्ये शुक्रः ४६।३२ । Σच. कर्के च शुक्रः ५५।२६ ।
भ. २।२ (प्रा. ६।२) या. । विष्टेःपरं व्यतिपातात्पूर्वं नववस्त्रधारणलतापादपारोपणविपणिव्यापारादि मु. । भक्षणादि मु. । रो. ४ च. बुधः १९।२९ । शत. ३ ϕ
अद्य व्यतिपातात्परं रात्रिशेषे पूर्वेतरदिग्गमने दिग्द्वारानुगं लग्नं चिन्त्यम् । आ. ३ च. कुजः ४९।३९ । रोहिण्यां बुधः १९।४८ । ϕच. राहुः पू. फा. १ च. च केतुः ४७।५२ ।
गङ्गादशहरा १०। गङ्गाजन्मदिनम् । श्रीरामेश्वरप्रतिष्ठादिनम् । अद्य ऋतुमतीस्नानसूतिकास्नानौषधसेवनशिशोस्ताम्बूलभक्षणविद्यारम्भखट्वारोहणनौकाघट्टनादि मु. । उपनयने§
भ. १०।२३ (दि. ९।२२) उ. ४०।५५ (रा. २१।३५) या. । निर्जला ११ एकादशीव्रतं सर्वेषाम् । मृगशिरा ३ च. मिथुनेचार्कः ८।२० मु. ३० फलं समम् । रो. २ च. बुधः २३।१० ।
अद्य स्वात्यां तिथिदानात्प्रसूतिकास्नानसुभगेतररक्तवस्त्रादिधारण मु. । द्वादश्यां विशाखायोगे स्थायीजयदयोगः । §बुधः २२।४८ । पु. ३ च. शुक्रः ३०।२४ ।
प्रदोषः । दाक्षिणात्यानां वटसावित्रीव्रतम् (दिनत्रयं यावत्) । अद्य त्रयोदश्यां मैत्रे जातकर्मनामकरणान्नप्राशनखट्वारोहणकर्णवेधशिशोस्ताम्बूलभक्षणविपणिव्यापारजलाशयारामसुर ¶
भ. ३६।४० (सा. १९।५३) उ. । मृग. ४ च. रविः ३९।३ । आ. ४ च. कुजः ५२।१९ । ¶प्रतिष्ठादि विविध मुहूर्त्ताः । उत्तराभिहायान्यदिग्गमने लग्नं चिन्त्यम् । रो. ३ च. §
भ. ४।५२ (प्रा. ७।१०) या. । दाक्षिणात्यानां वटसावित्रीव्रतम् । व्रतस्नानदानादौ ज्येष्ठीपूर्णिमा १५ पुण्यतमा । विष्टेः परमृतुमतीस्नाननृत्यारम्भसूचीकर्मभूम्युपवेशनशिशोस्ताम्बूल ‖
*प्राशनभूम्युपवेशनखट्वारोहणदोलाधिरोहणकर्णवेधचूडाकरणशिशोस्ताम्बूलभक्षणनवाम्बरधारणभैषज्यसेवनदक्षिणदिग्गमनविपणिव्यापारजलाशयारामसुरप्रतिष्ठादि मु० ।

॥ विवाह मुहूर्त्ताः ॥

ति. १ शुक्रे-मृगभे रे. ७ दिवा ल. चि. ।
ति. ५ भौमे-मघाभे ।ऽ।ISSISS। रे. ५ ल. चि. ।
ति. ६ बुधे-मघाभे रे. ६ ल. गो. वा. लग्नं चिन्त्यम् ।
ति. ८ शुक्रे-उ. फा. भे व्यतिपातात्पूर्वं ।।।।।।ऽ।। रे. ९ ल. गो. वा. ल. चि. ।
ति. ९ शनौ-उ. फा. भे हस्ते च व्यतिपातमृत्युबाणदोषश्च ।
ति. १० रवौ-हस्ते मृत्युबाणः ।
ति. ११ चन्द्रे-स्वात्यां राहुवेधः ।
ति. १२ भौमे-स्वात्यां पूर्वदोषः ।
ति. १३ बुधे-मैत्रे शनिवेधाल्लग्नाभावः ।
ति. १४ गुरौ-मैत्रे पूर्वदोषः ।
ति. १५ शुक्रे-मूलभे ।।।।SSISSI रे. ६ लग्नं चिन्त्यम् ।

दैनिक लग्नसारिणी

तिथय	मे. प्र.	वृ. प्र.	मि. प्र.	क. प्र.	सिं. प्र.	क. प्र.	तु. प्र.	वृ. प्र.	ध. प्र.	म. प्र.	कु. प्र.	मी. प्र.
१शु.	२ २०	३ ५८	५ ५४	८ ७	१० २५	१२ ३९	१४ ५२	१७ ८	१९ २५	२१ ३१	२३ १७	[illegible]
२श.	२ १६	३ ५४	५ ५०	८ ३	१० २१	१२ ३५	१४ ४८	१७ ४	१९ २१	२१ २७	२३ १३	[illegible]
३सू.	२ १२	३ ५०	५ ४६	७ ५९	१० १३	१२ ३१	१४ ४४	१७ ०	१९ १७	२१ २३	२३ ९	[illegible]
४चं.	२ ८	३ ४६	५ ४२	७ ५५	१० १३	१२ २७	१४ ४०	१६ ५६	१९ १३	२१ १९	२३ ५	[illegible]
५मं.	२ ४	३ ४२	५ ३८	७ ५१	१० ९	१२ २३	१४ ३६	१६ ५२	१९ ९	२१ १५	२३ १	[illegible]
६बु.	२ ०	३ ३८	५ ३४	७ ४७	१० ५	१२ १९	१४ ३२	१६ ४८	१९ ५	२१ ११	२२ ५७	[illegible]
७बृ.	१ ५६	३ ३४	५ ३०	७ ४३	१० १	१२ १५	१४ २८	१६ ४४	१९ १	२१ ७	२२ ५३	[illegible]
८शु.	१ ५२	३ ३०	५ २६	७ ३९	९ ५७	१२ ११	१४ २४	१६ ४०	१८ ५७	२१ ३	२२ ४९	[illegible]
९श.	१ ४८	३ २६	५ २२	७ ३५	९ ५३	१२ ७	१४ २०	१६ ३६	१८ ५३	२० ५९	२२ ४५	[illegible]
१०सू.	१ ४४	३ २२	५ १८	७ ३१	९ ४९	१२ ३	१४ १६	१६ ३२	१८ ४९	२० ५५	२२ ४१	[illegible]
११चं.	१ ४०	३ १८	५ १४	७ २७	९ ४५	११ ५९	१४ १२	१६ २८	१८ ४५	२० ५१	२२ ३७	[illegible]
१२मं.	१ ३५	३ १३	५ ९	७ २२	९ ४०	११ ५४	१४ ७	१६ २३	१८ ४०	२० ४६	२२ ३२	[illegible]
१३बु.	१ ३१	३ ९	५ ५	७ १८	९ ३६	११ ५०	१४ ३	१६ १९	१८ ३६	२० ४२	२२ २८	[illegible]
१४बृ.	१ २७	३ ५	५ १	७ १४	९ ३२	११ ४६	१३ ५९	१६ १५	१८ ३२	२० ३८	२२ २४	[illegible]
१५शु.	१ २३	३ १	४ ५७	७ १०	९ २८	११ ४२	१३ ५५	१६ ११	१८ २८	२० ३४	२२ २०	[illegible]

मिश्रमानकालिका दैनिक स्पष्टग्रहास्तत्र दिनद्वयग्रहान्तरं गतिः

म. मा.	स्प. सू.	स्प. चं.	स्प. मं.	स्प. बु.	स्प. गु.	स्प. शु.	स्प. श.	स्प. रा.	स्प. के.
४८ ६	१ २१ ७ १५	२ ११ २० १३	२ ८ ० ३२	० २८ ५९ ३४	६ ८ ० ३१	२ २६ २० २०	० १७ २९ ३२	१० १७ २३ ५२	४ १७ २३ ५२
४८ ६	१ २२ ४ २२	२ २३ ४५ १३	२ ८ ४० २६	१ ० १९ १७	६ ७ ५६ ०	२ २७ ३० ४५	० १७ ३६ ५४	१० १७ २० ४१	४ १७ २० ४१
४८ ६	१ २३ १ २८	३ ५ ५९ ४१	२ ९ २० १८	१ १ ४१ ४७	६ ७ ५१ ३८	२ २८ ४१ ७	० १७ ४४ १३	१० १७ १७ ३०	४ १७ १७ ३०
४८ ६	१ २३ ५८ ३३	३ १८ ६ २३	२ १० ० ९	१ ३ ७ ७	६ ७ ४७ २७	२ २९ ५१ २५	० १७ ५१ २९	१० १७ १४ २०	४ १७ १४ २०
४८ ६	१ २४ ५५ ३८	४ ० ८ ३२	२ १० ३९ ५८	१ ४ ३४ १९	६ ७ ४३ २६	३ १ १ ३७	० १७ ५८ ४	१० १७ ११ ९	४ १७ ११ ९
४८ ६	१ २५ ५२ ४२	४ १२ ९ ५१	२ ११ १९ ४६	१ ६ ४ २१	६ ७ ३९ ३५	३ २ ११ ४६	० १८ ५ ५२	१० १७ ७ ५८	४ १७ ७ ५८
४८ ६	१ २६ ४९ ४६	४ २४ १४ ११	२ ११ ५९ ३२	१ ७ ३५ ४८	६ ७ ३५ ५७	३ ३ २१ ५०	० १८ १२ ५९	१० १७ ४ ४८	४ १७ ४ ४८
४८ ६	१ २७ ४६ ४५	५ ६ २५ १५	२ १२ ३९ १६	१ ९ ९ ५२	६ ७ ३२ २९	३ ४ ३१ ४८	० १८ २० ६	१० १७ १ ३७	४ १७ १ ३७
४८ ६	१ २८ ४३ ४६	५ १८ ४५ ४०	२ १३ १८ ५९	१ १० ४५ ४	६ ७ २९ १३	३ ५ ४१ ४२	० १८ २७ ९	१० १६ ५८ २६	४ १६ ५८ २६
४८ ६	१ २९ ४० ४५	६ १ १८ ५	२ १३ ५८ ४०	१ १२ २२ १७	६ ७ २६ ७	३ ६ ५१ ३१	० १८ ३४ ८	१० १६ ५५ १५	४ १६ ५५ १५
४८ ६	२ ० ३७ ४३	६ १४ ४ २२	२ १४ ३८ २०	१ १४ १ २	६ ७ २३ १२	३ ८ १ १५	० १८ ४१ ४	१० १६ ५२ ५	४ १६ ५२ ५
४८ ५	२ १ ३४ ४१	६ २७ ५ ४५	२ १५ १७ ५९	१ १५ ४१ १५	६ ७ २० २८	३ ९ १० ५४	० १८ ४७ ५६	१० १६ ४८ ५४	४ १६ ४८ ५४
४८ ५	२ २ ३१ ३८	७ १० २२ ४२	२ १५ ५७ ३६	१ १७ २२ ४७	६ ७ १७ ५५	३ १० २० २९	० १८ ५४ ४३	१० १६ ४५ ४३	४ १६ ४५ ४३
४८ ५	२ ३ २८ ३४	७ २३ ५४ ५३	२ १६ ३७ १२	१ १९ ५ ३४	६ ७ १५ ३४	३ ११ २९ ५८	० १९ १ २८	१० १६ ४२ ३२	४ १६ ४२ ३२
४८ ४	२ ४ २५ ३०	८ ७ ४१ ११	२ १७ १६ ४६	१ २० ४९ ३१	६ ७ १३ २५	३ १२ ३९ २४	० १९ ८ ११	१० १६ ३९ २२	४ १६ ३९ २२

ति ४ चन्द्रे

३ मं. शु.	बु. सू. २	श. १
चं. ४		१२
५ के.		११ रा.
६	८	१०
बृ. ७		९

ति. ११ चन्द्रे

शु. ४	३ मं. सू.	बु. २
के. ५		१
६		१२
चं. बृ. ७	९	११ रा.
८		१०

ज्येष्ठशुक्ले तिथावाद्ये चन्द्रज्यभृगुवासरे । सुभिक्षं शोभना वृष्टिर्दुर्भिक्ष पापवासरे । ज्येष्ठमासे सिते पक्षे आर्द्रादिदशतारकाः । निर्जला सजला ज्ञेया सजला निर्जला भवेत् ॥१॥ ति. १ शुक्रे दशहरास्नानप्रारम्भः ॥ काशीखण्डे ॥ ज्येष्ठे मासि सिते पक्षे प्राप्य प्रतिपदं तिथिम् ॥ दशाश्वमेधके स्नात्वा मुच्यते सर्वपातकैः ॥१॥ एवं सर्वासु तिथिषु क्रमस्नायी नरोत्तमः । आशुक्लपक्षदशमीं प्रतिजन्माघमुत्सृजेदिति । ज्येष्ठस्य शुक्लदशमी संवत्सरमुखं स्मृतम् । तस्यां स्नानं प्रकुर्वीत दानं चैव विशेषतः ॥१॥ यां काञ्चित्सरितं प्राप्य दद्याद्दर्भतिलोदकम् । मुच्यते दशभिः पापैः सुमहापातकोपमैः ॥२॥ दशपापानि काशीखंडे वर्णितानि । यथा—अदत्तानामुपादानं हिंसाचैवाविधानतः । परदारोपसेवा च कायिकं त्रिविधं स्मृतम् ॥ पारुष्यमनृतं चैव पैशुन्यं चापिसर्वशः । असंबद्धप्रलापश्च वाङ्मयं स्याच्चतुर्विधम् ॥ परद्रव्येष्वभिध्यानं मनसाऽनिष्टचिन्तनम् । वितथाभिनिवेशश्च मानसं त्रिविधं स्मृतम् ॥ एतानि दशपापानि हर त्वं मम जाह्नवि । दशपापहरा यस्मात्तस्माद्दशहरा स्मृता । अन्यदपि—ज्येष्ठे मासि सिते पक्षे दशमी हस्तसंयुता ॥ हरते दश पापानि तस्माद्दशहरा स्मृता ॥ दशमीशुक्लपक्षे तु ज्येष्ठे मासि कुजेऽहनि । अवतीर्णा यतः स्वर्गाद् हस्तर्क्षे च सरिद्वरा । अन्यच्च दशहरायां दशयोगाः—ज्येष्ठेमासि सितेपक्षे दशमीबुधहस्तयोः । व्यतीपाते गरानन्दे कन्या चन्द्रे वृषे रवौ ॥ दशयोगे नरः स्नात्वा सर्वपापैः प्रमुच्यते । अत्र बुधभौमयोः कल्पभेदेन व्यवस्था बोध्या । किन्त्वत्र च यत्रैव योगबाहुल्यं सैव ग्राह्या, तेन ति. १० सूर्ये गङ्गादशहरा इति ॥ दशहरायां स्नानसंकल्पः । देशकालौ स्मृत्वा ममैतज्जन्मजन्मान्तरसमुद्भूतदशविधपापक्षयद्वारा श्रीपरमेश्वर-प्रीत्यर्थं दशहरापर्वनिमित्तं गङ्गास्नानमहं करिष्ये । तदनन्तरं सविधि गङ्गापूजनञ्च कुर्यात् तत्र मन्त्रः नमो भगवत्यै दशपापहरायै गङ्गायै नारायण्यै रेवत्यै शिवायै दक्षायै अमृतायै विश्वरूपिण्यै नन्दिन्यै ते नमोनमः ॥ ति. ११ चन्द्रे स्कान्दे—ज्येष्ठे मासि नृपश्रेष्ठ या शुक्लैकादशी शुभा । निर्जलं समुपोष्यात्र जलकुम्भान् सशर्करान् ॥ प्रदाय विप्रमुख्येभ्यो मोदते विष्णुसन्निधौ ॥ सर्वव्रतेषु सामान्यधर्मास्तानाह क्षमा सत्यं दया दानं शौचमिन्द्रियनिग्रहः । देवपूजा च हवनं सन्तोषस्तप आर्जवम् ॥ सर्वव्रतेष्वयं धर्मः सामान्यो दशधा स्मृतः ॥ अथ प्रमादादिना व्रतभंगे दिनत्रयमुपोष्य क्षौरं कृत्वा पुनर्व्रतं कुर्यात् ॥ निर्जलोपोषितैकादशीव्रताङ्गत्वे सहिरण्यशर्करोदककुम्भदानं विधिवत्कुर्यात् । दानमन्त्रः—देवदेव हृषीकेश संसारार्णवतारक । उदकुम्भप्रदानेन यास्यामः परमां गतिम् । विष्णु ... ज्येष्ठी ज्येष्ठा युता चेत् स्यात्तस्यां छत्रोपानहप्रदानेन नरो नराधिपत्यमाप्नोति ।

ति. १ शुक्रे-कुजचन्द्रयुतिः रे. घ. २०।९ कुजो दक्षिणे ।
ति. २ शनौ-शुक्रचन्द्रयुतिः रे. घ. ३।३८ शुक्रो दक्षिणे ।
ति. ११ चन्द्रे-गुरुचन्द्रयुतिः रे. घ. ६।२४ गुरुर्दक्षिणे ।

पृ० १४ का शेष-न्ते त्रयम् । अनन्त एवं विघ्नान्तिनैषा सिद्धिरनन्तताम् । स्वयं कर्तुमशक्तश्चेत् कारयेद् पुरोधसा । हिरण्यदक्षिणां दद्यात् स्वशक्त्यानुरूपतः । अष्टाक्षरं (ॐनमोनारायणाय) व्रती जप्त्वा शतमष्टोत्तरं शुचिः—इति । यद्दरिद्रकृतं विप्रास्तस्य पूर्णफलं भवेत् ॥ तत्र एकादश्यां त्याज्यानि—कांस्यं मांसं मसूरांश्च चणकं कोद्रवं तथा । शाकं मधु परान्नञ्च पुनर्भोजनमैथुनमिति ॥ एकादश्या विशेषः अष्टवर्षाधिका मर्त्योऽशीतिवर्षो न्यूनवत्सरः । एकादश्यामुपवसेत् पक्षयोरुभयोरपि ॥ भर्त्तौ जीवति या नारी उपोष्य व्रतमाचरेत् । आयुष्यं हरते भर्त्तुर्नरकञ्चैव गच्छति । किन्तु कामं भर्तुरनुज्ञया व्रतोपवासादीनारभेत् । व्रतघ्नानि-असकृज्जलपानाच्च ताम्बूलभक्षणात् । दिवास्वप्नात् प्रणश्येत दिवास्वापाच्चमैथुनात् । अल्पसे ... नोपवासः प्रणश्यति । (अपानपाने प्राणसंकट इत्यर्थः) । तथा च स्तेनहिंसयोः सत्यं कृत्वा स्तैन्यञ्च हिंसनम् । प्रायश्चित्तं व्रती कुर्याज्जपेच्चाष्टसहस्रकम् । मिथ्यावादे दिवास्वापे बहुशोऽम्बुनिषेवणे । अष्टाक्षरं व्रती जप्त्वा शताष्टोत्तरं शुचिरिति ।

CC-0 In Public Domain. Kirtikant Sharma Najafgarh Delhi Collection

 मनुः—चातुर्वर्ण्यं त्रयो लोकाश्चत्वारश्चाश्रमाः पृथक् । भूतं भव्यं भविष्यं च सर्वं वेदात् प्रसिद्ध्यति ॥ याज्ञवल्क्यः—यज्ञानां तपसां चैव शुभानां चैव कर्मणाम् । वेद एव द्विजातीनां निःश्रेयसकरः परः ॥ वेदमेव सदाऽभ्यस्येत्तपस्तप्स्यन् द्विजोत्तमः । वेदाभ्यासो हि विप्रस्य तपः परमिहोच्यते ॥ आर्हत एव नखाग्रेभ्यः परमं तप्यते तपः । यः स्रग्व्यपि द्विजोऽधीते स्वाध्यायं शक्तितोऽन्वहम् ।

दि.मा. घ. प.	ति.	वा.	घ. प.		घं. मि.	न.	घ. प.		घं. मि.	यो.	घ. प.		घं. मि.	क.	घ. प.	घं. मि.	क.	घ. प.	घं. मि.	योगः	अं.	का.	मं.	क.	श.	चन्द्र राशिसंचारः रा. घ. प. घं. मि.	सूर्योदय	सूर्यास्त	८ का. उ.	चन्द्रोदय घं. मि.
३३ ५६	१	श.	२८ ३४	रा.	१६ ३८	मू.	१२ १८	रा.	१० ८	गं.	१६ ७	दि.	११ ४०	बा.	० ४९	५ ३२	कौ.	२८ ३४ / ५५ ५७	१६ ३८ / २ ३६	गद	२०	१५	५	१	३०		५ १३	६ ४७	२३ २६	१९ ५८
३३ ५६	२	र.	२३ २०	दि.	१४ ३३	पू.	९ १६	प्रा.	८ ५५	वृ.	१३ ५	दि.	१० २७	ग.	२३ २०	१४ ३२	व.	५० २२	१ २२	शुभ	२१	१६	६	२	३१	म. २३ २२ १४ ३४	५ १३	६ ४७	२३ २७	२० ५२
३३ ५६	३	च.	१७ २४	दि.	१२ १०	उ.	५ ४१	प्रा.	७ २९	ध्रु.	५२ ३३ / ५ ४६	प्रा.	२९ ७ / ५ १२	वि.	१७ २४	१२ १०	ग.	४४ २२	२२ ५८	काण	२२	१७	७	३	१		५ १३	६ ४७	२३ २७	२१ ४३
३३ ५६	४	मं.	११ २१	दि.	९ ४५	श्र.	५९ ५९ / १ ४२	प्रा.	५ ५४ / २२ २०	व्या.	५० ५१	रा.	१ ३३	बा.	११ २१	९ ४५	कौ.	३८ १५	२० ३१	लुम्ब	२३	१८	८	४	२	कु. २९ ३७ १७ ४	५ १३	६ ४७	२३ २६	२२ २४
३३ ५६	५	बु.	४ ५ / ५ ३	प्रा.	६ १३ / २१ ३३	ध.	५३ २४	रा.	२ ३५	प्री.	४३ १२	रा.	२२ ३०	तै.	५ १०	७ १७	ग.	१२ ७ / ४१ ३	१८ ६ / ४ ५०	मानस	२४	१९	९	५	३		५ १३	६ ४७	२३ २५	२३ १
३३ ५६	७	गु.	५३ १४	रा.	२ ३०	पू.	४९ ३४	रा.	१ २	आ.	३५ ४६	स.	१९ ३१	वि.	२६ ८	१५ ४०	व.	१३ १४	२ ३०	मुद्गर	२५	२०	१०	६	४	मी. ३५ ३१ १९ २५	५ १३	६ ४७	२३ २५	२३ ३५
३३ ५५	८	शु.	४७ ४४	रा.	० १९	उ.	४६ ३	रा.	२३ ३८	सौ.	२८ ३०	स.	१६ ३७	बा.	२० २९	१३ २४	कौ.	४७ ४४	० १९	केतु	२६	२१	११	७	५		५ १३	६ ४७	२३ २३	० ९
३३ ५५	९	श.	४२ ५६	रा.	२२ २३	रे.	४३ १४	रा.	२२ ३१	शो.	२१ ४५	दि.	१३ ५५	तै.	१५ २०	११ २१	ग.	४२ ५६	२२ २३	धाता	२७	२२	१२	८	६	मे. ४३ १४ २२ ३१	५ १३	६ ४७	२३ २१	० ४४
३३ ५५	१०	र.	३८ ५६	रा.	२० ४८	अ.	४१ १४	रा.	२१ ४३	अ.	१६ ७	दि.	११ ४०	व.	१० ५६	९ ३५	वि.	३८ ५६	२० ४८	आनन्द	२८	२३	१३	९	७		५ १३	६ ४७	२३ १९	१ २१
३३ ५४	११	च.	३५ ५४	रा.	१९ ३५	भ.	४० १३	रा.	२१ १८	सु.	१० ५३	दि.	९ ३४	बा.	७ २५	८ ११	बा.	३५ ५४	१९ ३५	चर	२९	२४	१४	१०	८	वृ. ५५ १५ ३ १९	५ १३	६ ४७	२३ १६	२ ३
३३ ५४	१२	मं.	३४ ०	स.	१८ ५०	कृ.	४० २०	रा.	२१ २१	धृ.	६ २७	प्रा.	७ ४८	कौ.	४ ५८	७ १२	तै.	३४ २	१८ ५०	गद	३०	२५	१५	११	९		५ १३	६ ४७	२३ १३	२ ४९
३३ ५३	१३	बु.	३३ २३	स.	१८ ३५	रो.	४१ ४०	रा.	२१ ५४	शू.	२ ५८	प्रा.	६ २५	ग.	३ ४३	६ ४२	व.	३३ २३	१८ ३५	शुभ	१	२६	१६	१२	१०		५ १३	६ ४७	२३ ९	३ ४०
३३ ५३	१४	गु.	३४ २	रा.	१८ ५०	मृ.	४४ १३	रा.	२२ ५६	ग.	० ३२ / ५८ २३	प्रा.	[illegible]	वि.	३ ४३	६ ४३	श.	३४ २	१८ ५०	मृत्यु	२	२७	१७	१३	११	मि. १२ ५९ १० २५	५ १४	६ ४६	२३ ५	४ ३४
३३ ५२	३०	शु.	३५ ५८	रा.	१९ ३७	आ.	४८ ६	रा.	० २८	वृ.	५८ ३०	प्रा.	४ ३८	च.	५ ०	७ १४	ना.	३५ ५८	१९ ३७	पद्म	३	२८	१८	१४	१२		५ १४	६ ४६	२३ १	

श्री शुभसंवत् २०२७ शकः १८९२ आषाढकृष्णपक्षः (जून ता० २०…३० जुलाई ता० १…३ सन् १९७० ई०) सौम्यायनं, सौम्यगोलः, ग्रीष्मर्तुः ।

इष्टिः । अन्नप्राशनारिष्टनिर्माणलतापादपारोपणादि मु. । पु. ४च. शुक्र: २३।२० ।
भ. ५०।२२ (रा. १।२२) उ. । अद्य विष्टेः पूर्वमुत्तरायां पंसवनसीमन्तोन्नयनप्रसूतिकास्नानखट्वारोहणशिशोस्ताम्बूलभक्षणपूर्वदिग्गमनादि मु. । मृगे बुधः १३।४९ ।
भ. १७।२४ (दि. १२।१०) या. । गणेश ४ व्रतम् । राष्ट्रीयाषाढारम्भः । अद्य विष्टिवैधृतिदोषाच्च शुभकर्मानर्हसमयः । आर्द्रायामर्कः ९।५१ पुं स्त्री. चं. चं. योगः वराहवाहनं अमृत।*
पञ्चकारम्भः २१।३७ (सा. १७।४)। चतुर्थ्यां सतिहीनबलेन्दौ रोगविमुक्तस्नान मु. । श्रवसि स्थायीजयदयोगः । पुनर्वसु भे कुजः ५५।५७। मृ.२च. बुधः ६।१४। श्लेषायां शुक्रः १६।३८।
भ. ५९।३ (प्रा. ४।५०) उ. । शुभकर्मणितिथिक्षयदोषोऽवधेयः । मृ. ३च. मिथुने च बुधः ५७।६ । *तद्दीपरचन्द्रस्तेन सामान्यवृष्टि योगः ।
भ. २६।८ (दि. १५।४०) या. । विष्टेः परं पूर्वायामासन्नारिष्टनिर्माणवस्तुविक्रयादि मु. । रात्रिशेषे उत्तरायां विविधशुभकर्मादि कृते शोभनकालः । आ. ३ च. रविः ४०।४५ ।
शीतला ८। काल ८। तिथिदानादिविध शुभकर्मणां मुहूर्त्तोऽवधेयः । मृ. ४ च. बुधः ४६।४२ । श्ले. २ च. शुक्रः १०।३९ ।
पञ्चकनिर्वृत्तिः ४३।१४ (रा. २२।३१) । रात्रिशेषे पूर्वेतरसर्वदिग्गमने दिग्द्वारानुगं लग्नमनुसन्धेयम् । भ. ३ च. शनिः ५१।५४ ।
भ. १०।५६ (दि. ९।३५) उ. ३८।५६ (रा. २०।४८) या. । विष्टेः पूर्व प्रसूतिकास्नानशिशोस्ताम्बूलभक्षणभैषज्यसेवनपश्चिमेतरसर्वदिग्गमनादि मु. । आ. ३ च. रविः ११।४६ । †
योगिनी ११ एकादशी व्रतं सर्वेषाम् । एकादश्यां याविजयदनवशय्यासनादिर्भोगः शुभः । पुन. २ च. कुजः ०।२७। केन्द्रांशवशेन मार्गी गुरु ४६।१५ । श्ले. ३ च. शुक्रः ३।४२ ।
रात्रिशेषे त्रयोदश्यां प्रसूतिकास्नानसुभगेतरवस्त्रादिधारण मु. । द्वादश्यामेव स्थायीजयद योगः । आ. २ च. बुधः २३।० । †आर्द्रायां बुधः ३५।१४ ।
भ. ३३।२३ (रा. १८।३५) उ. । प्रदोषः । मासशिवरात्रिः । त्रयोदश्यां जातकर्मनामकरणान्नप्राशनशिशोस्ताम्बूलभक्षणलतापादपारोपणविपणिव्यापारजलाशयारामसुरप्रतिष्ठादि मु. ।
भ. ३।४३ (प्रा. ६।४३) या. । शुभकर्मणि रिक्तातिथिक्षयादि दोषोऽवधेयः । आ. ४ च. रविः ४२।४९ । आ. ३ च. बुधः १०।१० श्ले. ४ च. शुक्रः ०।४५ ।
स्नानदानश्राद्धादौ दर्शः ३० । रात्रिशेषे पुनर्वसौ सामान्यशुभकर्मणादिकृते शोभनकालः । आ. ४ च. बुधः ५६।५२ ।

विवाहमुहूर्त्ताः ।

ति. १ शनौ-मूल भे रे. ७ दिवा लग्नं चिन्त्यम् ।
ति. २ रवौ-उ. षा. भे ।।।ऽऽ।ऽ।।। रे. ७ लग्नं चिन्त्यम् ।
ति. ३ चन्द्रे-उ. षा. भे विष्टिदोष. ।
ति. ७ गुरौ-उ. भा. भे मृत्युबाण-व्याप्तेर्लग्नाभावः ।
ति. ८ शुक्रे-उ. भा. भे मृत्युबाणः । रेवत्यां ।।।।।ऽ।।ऽ।ऽ। रे. ७ ल. १२ ने. दा. ।
ति. ९ शनौ-रे. भे रे. ७ लग्नं चिन्त्यम् ।
ति. १२ कुजे-रोहिण्यां ।।।।।ऽऽ।।। रे. ८ ल. १२ ने. दा. ।
ति. १३ बुधे-रोहिण्यां विष्टेः पूर्वं लग्नमवधेयम् ।
अतः परं विशुद्धवारिदोषोऽवधेयः ।

दैनिक लग्नसारिणी

तिथयः	मे. प्र.	वृ. प्र.	मि. प्र.	क. प्र.	सिं. प्र.	क. प्र.	तु. प्र.	वृ. प्र.	ध. प्र.	म. प्र.	कुं. प्र.	मी. प्र.
१श.	१ १९	२ ५७	४ ५३	७ ६	९ २४	११ ३८	१३ ५१	१६ ७	१८ २४	२० ३०	२२ १६	२३ ४८
२र.	१ १५	२ ५३	४ ४९	७ २	९ २०	११ ३४	१३ ४७	१६ ३	१८ २०	२० २६	२२ १२	२३ ४४
३च.	१ ११	२ ४९	४ ४५	६ ५८	९ १६	११ ३०	१३ ४३	१५ ५९	१८ १६	२० २२	२२ ८	२३ ४०
४मं.	१ ७	२ ४५	४ ४१	६ ५४	९ १२	११ २६	१३ ३९	१५ ५५	१८ १२	२० १८	२२ ४	२३ ३६
५बु.	१ ३	२ ४१	४ ३७	६ ५०	९ ८	११ २२	१३ ३५	१५ ५१	१८ ८	२० १४	२२ ०	२३ ३२
७गु.	० ५९	२ ३७	४ ३३	६ ४६	९ ४	११ १८	१३ ३१	१५ ४७	१८ ४	२० १०	२१ ५६	२३ २८
८शु.	० ५५	२ ३३	४ २९	६ ४२	९ ०	११ १४	१३ २७	१५ ४३	१८ ०	२० ६	२१ ५२	२३ २४
९श.	० ५१	२ २९	४ २५	६ ३८	८ ५६	११ १०	१३ २३	१५ ३९	१७ ५६	२० २	२१ ४८	२३ २०
१०र.	० ४७	२ २५	४ २१	६ ३४	८ ५२	११ ६	१३ १९	१५ ३५	१७ ५२	१९ ५८	२१ ४४	२३ १६
११च.	० ४३	२ २१	४ १७	६ ३०	८ ४८	११ २	१३ १५	१५ ३१	१७ ४८	१९ ५४	२१ ४०	२३ १२
१२मं.	० ३९	२ १७	४ १३	६ २६	८ ४४	१० ५८	१३ ११	१५ २७	१७ ४४	१९ ५०	२१ ३६	२३ ८
१३बु.	० ३५	२ १३	४ ९	६ २२	८ ४०	१० ५४	१३ ७	१५ २३	१७ ४०	१९ ४६	२१ ३२	२३ ४
१४गु.	० ३०	२ ९	४ ४	६ १७	८ ३५	१० ४९	१३ २	१५ १८	१७ ३५	१९ ४१	२१ २७	२२ ५९
३०शु.	० २६	२ ४	४ ०	६ १३	८ ३१	१० ४५	१२ ५८	१५ १४	१७ ३१	१९ ३७	२१ २३	२२ ५५

मिश्रमानकालिका दैनिक स्पष्टग्रहास्तत्र दिनद्वयग्रहान्तरं गतिः

अ. श.	स्प. सू.	स्प. च.	स्प. मं.	स्प. बु.	स्प. बृ.	स्प. शु.	स्प. श.	स्प. रा.	स्प. के.
४८ ४	२ ५ २२ २६	८ २१ ३९ ५४	२ १७ ५६ १८	१ २२ ३४ ३०	६ ७ ११ २७	३ १३ ४८ ४४	० १९ १४ ५०	१० १६ ३६ ११	४ १६ ३६ ११
४८ ३	२ ६ १९ २०	९ ५ ४८ ३६	२ १८ ३५ ४९	१ २४ २० ३०	६ ७ ९ ४०	३ १४ ५७ ५८	० १९ २१ २५	१० १६ ३३ ०	४ १६ ३३ ०
४८ ३	२ ७ १६ १४	९ २० ४ २२	२ १९ १५ १९	१ २६ ७ २१	६ ७ ८ ८	३ १६ ७ ७	० १९ २७ ५७	१० १६ २९ ४९	४ १६ २९ ४९
४८ २	२ ८ १३ ७	१० ४ २३ ५४	२ १९ ५४ ४८	१ २७ ५५ ३	६ ७ ६ ४५	३ १७ १६ १२	० १९ ३४ २५	१० १६ २६ ३९	४ १६ २६ ३९
४८ २	२ ९ १० ०	१० १८ ४३ २२	२ २० ३४ १५	१ २९ ४३ ३०	६ ७ ५ ३४	३ १८ २५ ९	० १९ ४० ४९	१० १६ २३ २८	४ १६ २३ २८
४८ १	२ १० ६ ५३	११ २ ५८ ७	२ २१ १३ ४१	२ १ ३२ ३८	६ ७ ४ ३६	३ १९ ३४ ३	० १९ ४७ १३	१० १६ २० १७	४ १६ २० १७
४८ ०	२ ११ ३ ४४	११ १७ ७ १६	२ २१ ५२ ५	२ ३ २२ २४	६ ७ ३ ४९	३ २० ४२ ५०	० १९ ५३ २५	१० १६ १७ ६	४ १६ १७ ६
४८ ०	२ १२ ० ३६	० १ ५ ३२	२ २२ ३२ २८	२ ५ १२ ४८	६ ७ ३ १३	३ २१ ५१ ३३	० १९ ५९ ३६	१० १६ १३ ५६	४ १६ १३ ५६
४७ ५९	२ १२ ५७ २८	० १४ ५१ १९	२ २३ ११ ५०	२ ७ ३ ३३	६ ७ २ ४९	३ २३ ० १२	० २० ५ ४४	१० १६ १० ४५	४ १६ १० ४५
४७ ५८	२ १३ ५४ १८	० २८ २२ ५५	२ २३ ५१ १०	२ ८ ५४ ४८	६ ७ २ २६	३ २४ ८ ४१	० २० ११ ४८	१० १६ ७ ३४	४ १६ ७ ३४
४७ ५७	२ १४ ५१ ९	१ ११ ३९ १५	२ २४ ३० २८	२ १० ४६ २६	६ ७ २ ३६	३ २५ १७ ७	० २० १७ ४८	१० १६ ४ २३	४ १६ ४ २३
४७ ५७	२ १५ ४८ ०	१ २४ ४० २	२ २५ ९ ४७	२ १२ ३८ २६	६ ७ २ ४९	३ २६ २५ २७	० २० २३ ४२	१० १६ १ १३	४ १६ १ १३
४७ ५६	२ १६ ४४ ५१	२ ७ २५ ४५	२ २५ ४९ २	२ १४ ३० ४१	६ ७ ३ १३	३ २७ ३३ ३७	० २० २९ ३४	१० १५ ५८ २	४ १५ ५८ २
४७ ५५	२ १७ ४१ ४०	२ १९ ५७ ३९	२ २६ २८ १८	२ १६ २३ ११	६ ७ ३ ४९	३ २८ ४१ ४४	० २० ३५ २०	१० १५ ५४ ५१	४ १५ ५४ ५१

ति. ३ चन्द्रे

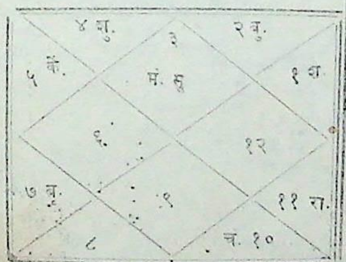

ति. ११ चन्द्रे

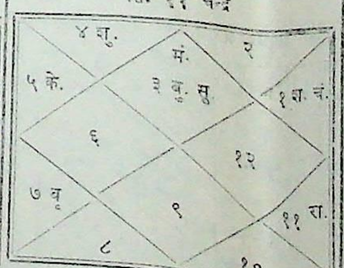

विद्यारम्भे मार्कण्डेयः—प्राप्ते तु पञ्चमे वर्षे विद्यारम्भं तु कारयेत् । पूजयित्वा हरिं लक्ष्मीं देवीं चापि सरस्वतीम् ॥ विद्या ददाति विनयं विनयाद्याति पात्रताम् । पात्रत्वाद्धनमाप्नोति धनाद्धर्मं ततः सुखम् । अनूक्तेषु दानविधानेषु विद्यासंख्याताऽतः सर्वेव विद्याऽभिचिन्त्यता । अथ विद्यामाहात्म्यम्—गारुडे—इहामुत्रसुखैकमसमार्हविद्याधनम् । विद्ययाऽमलया युक्तो विमुक्तिं याति संयमी । विद्यया च सुखं गच्छेद् विद्यया च परां गतिम् ॥ अन्त्यजा अपि यां प्राप्य मोदन्ते ब्रह्मराक्षसः । सा विद्या केन नीयेत यस्याः कोऽपि समो नहि ॥ विद्यादानमाहात्म्यम् । यत्पुण्यं तीर्थयात्रायां यत्पुण्यं यज्वनां नृणाम् ॥ तत्पुण्यं कोटिगुणितं विद्यादाने न संशयः धर्माधर्मौ न जानाति लोकोऽयं विद्यया विना । तस्मात् सदैव यत्नेन विद्यादानरतो भवेत् ॥ वाजपेयसहस्रस्य सम्यगिष्टस्य यत्फलम् । तत्फलं समवाप्नोति विद्यादानान्न संशयः । तस्माद्देवालये नित्यं धर्मशास्त्रस्य वा श्रुतेः । पठनं कारयेद्राजा यदीच्छेद्धर्ममात्मनः ॥ आत्मवित्तानुसारेण विद्यादानं करोति यः । अक्षय्यं फलमाप्नोति अश्वयुतं न संशयः ॥ आदित्ये—त्रीणि तुल्यप्रदानानि त्रीणि तुल्यफलानि च । सर्वकामदुघा नूनं गावः पृथ्वी सरस्वती । गारुडे—दानानामुत्तमं दानं विद्यादानं विदुर्बुधाः । आहुः समस्तविद्यानां श्रियो राशिर्वितम् । विष्णुधर्मोत्तरे—विद्या कामदुघा धेनुर्विद्या चक्षुरनुत्तमम् । विद्यादानात्परं दानं न भूतं न भविष्यति ॥ विद्यावान् सर्वकामानां भाजनं पुरुषो भवेत् ॥ तस्माद्विद्यां हि ददता सर्वं दत्तं भवेदिह ॥ विद्याविवेकबोधेन शुभाशुभविचारणात् । विन्दते सर्वकामांश्च तस्माद्विद्या परा मता ॥ दानानामुत्तमं लोके तपस्त्वं व्रतादिकम् । विद्यादानं महानाम सर्वकालफलप्रदम् ॥ विद्यया वर्तते लोको धर्माधर्मौ च विन्दति । तस्माद्विद्या सदा देया दृष्टादृष्टफलार्थिभिः ॥ मनुः—योऽहेरिव जनात्क्रीतः सौहृदात् रसादिव । राक्षसीभ्य इव स्त्रीभ्यः स विद्यामधिगच्छति ॥ नारदः—द्यूतं पुस्तकशुश्रूषा नाटकासक्तिरेव च स्त्रियस्तन्द्रा च निद्रा च विद्याविघ्नकराणि षट् ॥ विद्या वृत्तं तपश्चेति त्रीणि तेजांसि देहिनः । इह चामुत्र च श्रेयस्तदेतस्माच्यते त्रिभिः ॥ भा. ११ स्कं. १० अ. ॥ आचार्योऽरणिराद्यः स्यादन्तेवास्युत्तरारणिः । तत्संधानं प्रवचनं विद्यासन्धिः सुखावहः ॥ वशिष्ठः—योहि विद्यामधीत्यार्थिने न सम्प्रदद्यात् स कर्महा स्यात् ॥ भारते—यो बुधाश्चापि शिष्याय धर्म्यां ब्राह्मीं (वेदानुगां) सरस्वतीम् । पृथिवीगोप्रदानाभ्यां स तुल्यं फलमश्नुते ॥ मातृदेवो भव । पितृदेवो भव । आचार्यदेवो भव । भीष्म उवाच । मातृपितृगुरूणाञ्च पूजा बहुमता मम । इह युक्तो नरो लोकान् यशश्च महदश्नुते ॥ सम्यक् तेषुवर्तस्व त्रिषु लोकेषु भारत । यशः प्राप्स्यसि भद्रं ते धर्मञ्च सुमहत्फलम् ॥ सर्वे तस्यादृता लोका यस्यैते त्रय आदृताः । अनादृतास्तु यस्यैते सर्वास्तस्याफलाः क्रियाः ॥ शरीरमेव जनतः पिता माता च भारत । आचार्यसृष्टा या जातिः सा दिव्या साऽजराऽमरा ॥ यत्र प्राणान्ति पितरस्तेन प्रातः प्रजापतिः । प्रीणाति मातरं येन पृथिवी तेन पूजिता ॥ येन प्रीतश्चोपाध्याय तेन स्याद्ब्रह्मपूजितम् । मातृतः पितृतश्चैव तस्मात्पूज्यतमो गुरुः ॥ विद्या नाम नरस्य रूपमधिकं प्रच्छन्नगुप्तं धनं विद्या भोगकरी यशःसुखकरी विद्या गुरूणां गुरुः ॥ विद्या बन्धुजनो विदेशगमने विद्या परं दैवतं विद्या राजसु पूजिता न तु धनं विद्याविहीनः पशुः ॥

ति. १२ चन्द्र-शनिचन्द्रयुतिः र. घ. १७।२० शनिर्दक्षिणे ।
ति. ३० शुक्र-बुधचन्द्रयुतिः रे. घं. ११.१५ बुधो दक्षिणे ।

दि. मा. घ. प.	ति.	वा.	घ. प.		घं. मि.	न.	घ. प.		घं. मि.	यो	घ. प.		घं. मि.	क.	घ. प.	घं. मि.	क.	घ. प.	घं. मि.	योगः	अं.	फ.	व.	फ.	रा.	चन्द्रराशिसंचारः	घ. प. घं. मि	सूर्योदय	सूर्यास्त	र. क्रां. उ.	चद्रास्त घं. मि.
३३ ५१	१	श.	३९ ४	रा.	२० ५२	पु.	५३ १	रा.	२ २६	व्या	५८ ५२	प्रा.	४ ४७	कि.	७ ३१	८ १४	श.	३९ ४	२० ५२	छत्र	४	२९	१९	१५	१३	क.	३६ ४७ १९ ५७	५ १४	६ ४६	२२ ५६	१९ ४२
३३ ४९	२	र.	४३ ७	रा.	२२ २९	पु.	५८ ४९	रा.	४ ४६	ह.	५९ ५४	प्रा.	५ ११	बा.	११ ६	९ ४०	कौ.	४३ ७	२२ २९	श्रीवत्स	५	३०	२०	१६	१४			५ १४	६ ४६	२२ ५१	२० २२
३३ ४८	३	चं.	४७ ५०	रा.	० २२	श्ले.	६० ०	स.	× ×	व.	६० ०	स.	× ×	तै.	१५ २९	११ २६	ग.	४७ ५०	० २२	सौम्य	६	१	२१	१७	१५			५ १४	६ ४६	२२ ४५	२० ५७
३३ ४७	४	मं.	५२ १०	रा.	२ २३	श्ले.	५ ८	प्रा.	७ १८	व.	१ २३	प्रा.	५ ४८	व.	२० २०	१३ २३	वि.	५२ ५०	२ २३	आनन्द	७	२	२२	१८	१६	सि.	५ ८ ७ १८	५ १५	६ ४५	२२ ३९	२१ २८
३३ ४६	५	बु.	५७ ४०	रा.	४ १९	म.	११ ३८	दि.	९ ५४	सि.	३ २	प्रा.	६ २८	व.	२५ १५	१५ २१	वा.	५७ ४०	४ १९	चर	८	३	२३	१९	१७			५ १५	६ ४५	२२ ३३	२१ ५८
३३ ४५	६	गु.	६० ०	स.	× ×	पू.	१८ ११	दि.	१२ ३१	व्य.	४ ३१	प्रा.	७ ३	कौ.	२९ ४९	१७ १०	तै.	६० ०	× ×	गद	९	४	२४	२०	१८	क.	३४ ३५ १९ ५	५ १५	६ ४५	२२ २६	२२ २६
३३ ४३	६	शु.	१ ५७	प्रा.	६ २	उ.	२३ ४९	दि.	१४ ४७	व.	५ ३४	प्रा.	७ २९	तै.	१ ५७	६ २	ग.	३३ ४०	१८ ४३	शुभ	१०	५	२५	२१	१९			५ १५	६ ४५	२२ १९	२२ ५३
३३ ४२	७	श.	५ २२	प्रा.	७ २४	ह.	२८ ३१	सा.	१६ ४०	प.	५ ५७	प्रा.	७ ३८	व.	५ २२	७ २४	व.	३६ ३२	१९ ५३	मृत्यु	११	६	२६	२२	२०			५ १६	६ ४४	२२ ११	२३ २४
३३ ४१	८	र.	७ ४३	प्रा.	८ २१	चि.	३२ ६	सा.	१८ ६	शि.	५ २८	प्रा.	७ २७	व.	७ ४३	८ २१	बा.	३८ १७	२० ३५	पद्म	१२	७	२७	२३	२१	तु.	० १९ ५ २३	५ १६	६ ४४	२२ ४	२३ ५७
३३ ३९	९	चं.	८ ५१	प्रा.	८ ४९	स्वा	३४ २७	रा.	१९ ३	सि.	४ १	प्रा.	६ ५३	कौ.	८ ५१	८ ४९	तै.	३८ ४७	२० ४७	छत्र	१३	८	२८	२४	२२			५ १६	६ ४४	२१ ५६	० ३५
३३ ३७	१०	मं.	८ ४४	प्रा.	८ ४६	वि.	३५ ३४	रा	१९ ३०	सा.	[illegible]	प्रा.	[illegible]	ग.	८ ४४	८ ४६	व.	३८ २	२० २९	श्रीवत्स	१४	९	२९	२५	२३	वृ.	२० १७ १३ २३	५ १७	६ ४३	२१ ४७	१ १८
३३ ३६	११	बु.	७ २१	प्रा.	८ १३	अ.	३५ ३०	रा.	१९ २९	शु.	५३ ४९	रा.	२ ४८	वि.	७ २१	८ १३	व.	३६ ५	१९ ४३	सौम्य	१५	१०	३०	२६	२४			५ १७	६ ४३	२१ ३८	२ ११
३३ ३४	१२	गु.	४ ४९	प्रा.	७ १३	ज्ये	३४ १९	रा	१९ १	ब्र.	४८ ३७	रा.	० ४४	बा.	४ ४९	७ १३	कौ	३३ ३	१८ ३०	का. द.	१६	११	३१	२७	२५	ध	३४ १९ १९ १	५ १७	६ ४३	२१ २८	३ १२
३३ ३२	१३	शु.	[illegible]	प्रा.	[illegible]	मू.	३२ ११	सा.	१८ १०	ऐं.	४२ ३९	रा.	२२ २१	तै.	१ १७	५ ४८	ग.	[illegible]	[illegible]	सुस्थिर	१७	१२	१	२८	२६			५ १८	६ ४२	२१ १९	४ १९
३३ ३०	१५	श.	५१ ४३	रा.	१ ५९	पू.	२९ १६	सा.	१७ ०	वै.	३६ ३	रा.	१९ ४३	वि.	२४ १७	१५ १	व.	५१ ४३	१ ५९	मातङ्ग	१८	१३	२	२९	२७	म.	४३ २३ २२ ३९	५ १८	६ ४२	२१ ९	× ×

श्रीसंवत् २०२७ शकः १८९२ आषाढशुक्लपक्षः (जुलाई ता० ४ ··· १८ सन् १९७०) सौम्यायनं, सौम्यगोलः, ग्रीष्मर्तुः कर्कार्कात् याम्यायनम्, वर्षर्तुश्च ।

इष्टिः । प्रतिपदि याम्ययात्राशुभा । द्वितीयायां पुष्ये पूर्वेतरसर्वदिग्गमने दिग्द्वारानुगं लग्नं चिन्त्यम् । पुन. ३ च. कुजः ५।४८ । तथायां सिंहे च शुक्रः ५६।५८ । व्यापारादि मु. ।
चन्द्रदर्शनम्, मु. ३० फलं समम् । रथयात्रा २। अद्य पुंसवनसीमन्तोन्नयनसूतिकापथ्यौषधदानशिशोस्ताम्बूलभक्षणभैषज्यसेवनविद्यारम्भनौकाघट्टनपश्चिमेतरसर्वदिग्गमनादि मु.*
जन्मादित्रयस्थल ५ । विक्रयः शुभः । तृतीयायां याम्ययात्राशुभा । पुनर्वसुभेऽर्कः १३।५४ स्त्री स्त्री चं. चं. योगः वराहवाहनं अमृतनाडीतदीशश्चन्द्रस्तेनखण्डवृष्टियोगः ।
भ. २०।२० (दि. १३।२३) उ. ५२।५० (रा. २।२३) या. । मघाचतुर्थीयोगे विष्टेः पूर्वं स्थायीयात्रा शुभा । रात्रिशेषे पञ्चम्यां सामान्यशुभकर्मणां मु. । पुन. २ च बुधः †
अद्य व्यतिपातात्पूर्वं सामान्य शुभकर्मणां मु. । † २९।३४ । म. २ च. शुक्रः ५४।२ । ★ ३ च. बुधः १५।५२ । *पुनर्वसु भे बुधः ४३।१७ ।
तिथिदानादुत्तरायां प्रसूतिकास्नाननववस्त्रधारणभूम्युपवेशनखट्वारोहणशिशोस्ताम्बूलभक्षणलतावृक्षादिरोपण मु. । पुन. २ च. रविः ४४।५४ । पुन. ४ च. कर्के चार्कः ११।५९ । पुन. ★
सप्तम्यामृतुमतीस्नानसूतिकापथ्यस्तनपानजातकर्मनामकरणान्नप्राशनभूम्युपवेशनखट्वारोहणशिशोस्ताम्बूलभक्षणनवशय्यासनादेर्भोगनौकाघट्टनजलाशयारामसुरप्रतिष्ठाविपणिव्यापारादि ‡
भ. ५।२२ (प्रा. ७।२४) उ. ३६।३२ (सा. १९।५३) या. । सप्तम्यां पूर्वेतर दिग्यात्राशुभा । याम्यजयदयोगश्च । ‡मु. । हस्ते पश्चिमेतरदिग्यात्रा शुभा । पुन. ४ च. ϕ
अष्टम्यां सूतिकाक्वाथौषधसेवनशिशोस्ताम्बूलभक्षणभैषज्यसेवनलतावृक्षादिरोपण मु. । स्वात्यां याम्यजयप्रदयोगः । पुष्ये बुधः ४६।१५ ।
दशम्यां जातकर्मनामकरणान्नप्राशनचूडाकरणशिशोस्ताम्बूलभक्षणभैषज्यसेवनलतावृक्षारोपणजलाशयारामसुरप्रतिष्ठादि मु. । पुन. ३ च. रविः १५।५० । म. ४ च. शुक्रः ५१।७ ।
भ. ३८।२ (रा. २०।२९) उ. । विष्टेः पूर्वं मैत्रे प्रसूतिकास्नानाचरणं हितावहम् । पुष्ये कुजः १८।५८ । पु. २ च. बुधः ३६।४२ । ϕकर्के च. बुधः ५१।४१ । म. ३ च. शुक्रः ५२।४ ।
भ. ७।२१ (प्रा. ८।१३) या. । हरिशयनी ११ एकादशी व्रतं सर्वेषाम् । विष्टेःपरं मैत्रे जातकर्मनामकरणान्नप्राशनभूम्युपवेशनखट्वारोहणकर्णवेधशिशोस्ताम्बूलभक्षणविपणि
प्रदोषः । वासुदेव १२ । श्री विष्णुस्वप्नमहोत्सवः । शाकव्रतारम्भः (मासमेकं यावत्) । चातुर्मास्य व्रतारम्भः । त्रयोदश्यामृतुमतीस्नानभूम्युपवेशनचूडाकरणशिशोस्ताम्बूलभक्षणादि§
भ. ५६।५० (प्रा. ४।२) उ० । शुभकर्मणि तिथिक्षयदोषोऽवधेयः । बुधोदयः प्रतीच्याम् १४।० । ¶कर्णघण्टाकनखलतीर्थयोस्स्नानम् सर्वत्रान्यातां तोलनम् । पु. ४ च. बुधः १३।५६ ।
भ. २४।१७ (दि. १५।१) या. । व्रतस्नानदानादौ पूर्णिमा १५ पुण्यतमा । मन्वादिः । शिवशयनोत्सवः । गुरुपूर्णिमा (गुरुव्यासयोः पूजा) । सायाह्ने वायुपरीक्षा । कोकिलाव्रतम् ।¶
§मु. । पुन. ४ च. कर्कोचाऽर्कः ४६।३९ मु. ४५ समर्घकरम् । पु. ३ च. बुधः २४।५२ । पू. फा. भे शुक्रः ५१।१५ ।

॥ विवाह मुहूर्ताः ॥

ति. ४ कुजे—मघा भे घ. १८ यावन्मृत्युः ततः विष्टे परं ।।ऽऽ।।।। रे. ८ ल. चि.
ति. ५ बुधे—मघा भे व्यतिपातात्पूर्वं स्वल्पकालः ।
ति. ६ गुरौ—उ. फा. भे. ।।।।।।।। रे. १० ल. १२ ने. दा. ।
ति. ६ शुक्रे—उ. फा. भे रे. ९ दिवालग्नं नि. । हस्ते च ।।।।ऽऽ।। रे. ७ ल. १२ ने. दा. ।
ति. ७ शनौ—हस्ते दिवा लग्नं चिन्त्यम् ।
ति. ८ रवौ—स्वात्यां शुद्धलग्नाभावः ।
ति. ९ चन्द्रे—स्वात्यां पूर्णदोषः ।
ति. १० कुजे—मैत्रे शनिवेध लग्नाभावः ।
अतःपरं हरिशयनादिदोषसत्त्वाद्विवाहमुहूर्ताभावः ।

दैनिक लग्नसारिणी

तिथयः	मे. प्र.	वृ. प्र.	मि. प्र.	क. प्र.	सि. प्र.	क. प्र.	तु. प्र.	वृ. प्र.	ध. प्र.	म. प्र.	कु. प्र.	मी. प्र.
१श.	० २२	२ ०	३ ५६	६ ९	८ २७	१० ४१	१२ ५४	१५ १०	१७ २७	१९ ३३	२१ १९	२२ ५१
२र.	० १८	१ ५६	३ ५२	६ ५	८ २३	१० ३७	१२ ५०	१५ ६	१७ २३	१९ २९	२१ १५	२२ ४७
३चं.	० १४	१ ५२	३ ४८	६ १	८ १९	१० ३३	१२ ४६	१५ २	१७ १९	१९ २५	२१ ११	२२ ४३
४मं.	० १०	१ ४८	३ ४४	५ ५७	८ १५	१० २९	१२ ४२	१४ ५८	१७ १५	१९ २१	२१ ७	२२ ३९
५बु.	० ६	१ ४४	३ ४०	५ ५३	८ ११	१० २५	१२ ३८	१४ ५४	१७ ११	१९ १७	२१ ३	२२ ३५
६गु.	० २	१ ४०	३ ३६	५ ४९	८ ७	१० २१	१२ ३४	१४ ५०	१७ ७	१९ १३	२० ५९	२२ ३१
६शु.	२३ ५८	१ ३६	३ ३२	५ ४५	८ ३	१० १७	१२ ३०	१४ ४६	१७ ३	१९ ९	२० ५५	२२ २७
७श.	२३ ५४	१ ३२	३ २८	५ ४१	७ ५९	१० १३	१२ २६	१४ ४२	१६ ५९	१९ ५	२० ५१	२२ २३
८र.	२३ ५०	१ २८	३ २४	५ ३७	७ ५५	१० ९	१२ २२	१४ ३८	१६ ५५	१९ १	२० ४७	२२ १९
९चं.	२३ ४६	१ २४	३ २०	५ ३३	७ ५१	१० ५	१२ १८	१४ ३४	१६ ५१	१८ ५७	२० ४३	२२ १५
१०मं.	२३ ४२	१ २०	३ १६	५ २९	७ ४७	१० १	१२ १४	१४ ३०	१६ ४७	१८ ५३	२० ३९	२२ ११
११बु.	२३ ३८	१ १६	३ १२	५ २५	७ ४३	९ ५७	१२ १०	१४ २६	१६ ४३	१८ ४९	२० ३५	२२ ७
१२गु.	२३ ३३	१ ११	३ ७	५ २०	७ ३८	९ ५२	१२ ५	१४ २१	१६ ३८	१८ ४४	२० ३०	२२ २
१३शु.	२३ २९	१ ७	३ ३	५ १६	७ ३४	९ ४८	१२ १	१४ १७	१६ ३४	१८ ४०	२० २६	२१ ५८
१५श.	२३ २५	१ ३	२ ५९	५ १२	७ ३०	९ ४४	११ ५७	१४ १३	१६ ३०	१८ ३६	२० २२	२१ ५४

मिश्रमानकालिका दैनिक स्पष्टग्रहास्तत्र दिनद्वयग्रहान्तरं गतिः

मि. मा.	स्प. सू.	स्प. चं.	स्प. मं.	स्प. बु.	स्प. बृ.	स्प. शु.	स्प. श.	स्प. रा.	स्प. के.
४७ ५४	२ १८ ३८ ३०	३ २ १७ ३९	२ २७ ७ ३२	२ १८ १५ ५०	६ ७ ४ ३८	३ २९ ४९ ४५	० २० ४१ २	१० १५ ५१ ४०	४ १५ ५१ ४०
४७ ५३	२ १९ ३५ २१	३ १४ २८ १६	२ २७ ४६ ४४	२ २० ८ ३८	६ ७ ५ ३७	४ ० ५७ ३६	० २० ४६ ४०	१० १५ ४८ ३०	४ १५ ४८ ३०
४७ ५२	२ २० ३२ १३	३ २६ ३२ ३२	२ २८ २५ ५५	२ २२ १ ३१	६ ७ ६ ४८	४ २ ५ २३	० २० ५२ १२	१० १५ ४५ १९	४ १५ ४५ १९
४७ ५१	२ २१ २९ २	४ ८ ३३ ४८	२ २९ ५ ६	२ २३ ५४ २५	६ ७ ८ १०	४ ३ १३ २	० २० ५७ २९	१० १५ ४२ ८	४ १५ ४२ ८
४७ ५०	२ २२ २५ ५४	४ २० ३६ ५	२ २९ ४४ १५	२ २५ ४७ १८	६ ७ ९ ४५	४ ४ २० ३२	० २१ ३ ०	१० १५ ३८ ५७	४ १५ ३८ ५७
४७ ४९	२ २३ २२ ४६	५ २ ४३ १	३ ० २३ २२	२ २७ ४० ५	६ ७ ११ ३१	४ ५ २७ ५७	० २१ ८ १६	१० १५ ३५ ४७	४ १५ ३५ ४७
४७ ४८	२ २४ १९ ३७	५ १४ ५७ ५१	३ १ २ २९	२ २९ ३२ ४३	६ ७ १३ २८	४ ६ ३५ १३	० २१ १३ २८	१० १५ ३२ ३६	४ १५ ३२ ३६
४७ ४७	२ २५ १६ ३०	५ २७ २३ २०	३ १ ४१ ३४	३ १ २५ २८	६ ७ १५ ३७	४ ७ ४२ २१	० २१ १८ ३५	१० १५ २९ २५	४ १५ २९ २५
४७ ४६	२ २६ १३ २३	६ १० १ ४४	३ २ २० ३८	३ ३ १७ १४	६ ७ १७ ५७	४ ८ ४९ २२	० २१ २३ ३७	१० १५ २६ १४	४ १५ २६ १४
४७ ४५	२ २७ १० १६	६ २२ ५४ ३९	३ २ ५९ ४०	३ ५ ९ ३	६ ७ २० २९	४ ९ ५६ १५	० २१ २८ ३२	१० १५ २३ ४	४ १५ २३ ४
४७ ४४	२ २८ ७ ९	७ ६ २ ५६	३ ३ ३८ ४२	३ ७ ० २९	६ ७ २३ १२	४ ११ ३ ०	० २१ ३३ २१	१० १५ १९ ५३	४ १५ १९ ५३
४७ ४२	२ २९ ४ ४	७ १९ २६ ४५	३ ४ १७ ४३	३ ८ ५१ ३०	६ ७ २६ ८	४ १२ ९ ४०	० २१ ३८ ६	१० १५ १६ ४२	४ १५ १६ ४२
४७ ४१	३ ० ० ५९	८ ३ ५ २३	३ ४ ५६ ४४	३ १० ४२ ८	६ ७ २९ १४	४ १३ १६ ४	० २१ ४२ ४७	१० १५ १३ ३१	४ १५ १३ ३१
४७ ४०	३ ० ५७ ५५	८ १६ ५७ ३०	३ ५ ३५ ४३	३ १२ ३२ ५	६ ७ ३२ ३१	४ १४ २२ २२	० २१ ४७ २२	१० १५ १० २१	४ १५ १० २१
४७ ३९	३ १ ५४ ५१	९ १ ० ५९	३ ६ १४ ३०	३ १४ २१ ३२	६ ७ ३५ ५९	४ १५ २८ ३२	० २१ ५१ ५२	१० १५ ७ १०	४ १५ ७ १०

ति. ४ कुजे

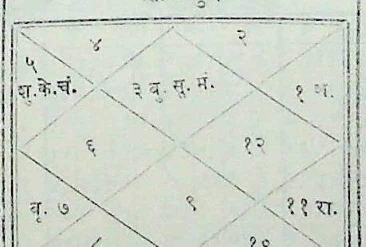

ति. १० कुजे

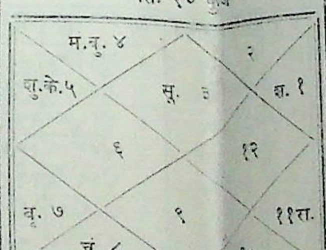

रथयात्रा । आषाढस्य सिते पक्षे द्वितीया पुष्यसंयुता । तदभावे तिथौ कार्या सदा सा प्रीतये मम ॥ आषाढशुक्लपक्षे च द्वितीया नवमीदिने । चन्द्रेज्यभृगुवाराः स्युः सुवृष्टिश्च समर्घता ॥ बुधे साम्यं रवौ तापः कुजे वृष्टिर्न जायते ॥ वारफलत्वेन ५ तिथिफलम्—आषाढमासे सितपञ्चमी स्याद् रव्यादिवारेषु यथाक्रमेण । अत्यल्पवृष्टिर्विपुला च वृष्टिर्[illegible] शुभं क्षेमसुखं विनाशः ॥ अथात्र वृष्टिज्ञानार्थमादौ रविचन्द्रनक्षत्रनिरूपणम् ॥ आर्द्रादिपंचकं पुनारेवत्यादिचतुष्टयम् । पूर्वाषाढाचतुष्कं च चन्द्रर्क्षाणि चतुर्दश ॥ शेषाणि रविधिष्ण्यानि विज्ञेयानि मनीषिभिः । सूर्ये चन्द्रर्क्षगे वृष्टिः चन्द्रे सूर्यर्क्षगे सति । उभौ तौ चन्द्रगौ स्यातां स्वल्पवृष्टिस्तदा भवेत् । तावेव यदि सूर्यर्क्षे तदा वृष्टिर्न जायते । एवं प्रश्नोदितोऽपि ग्रहसंस्थया सद्यो वृष्टिविचारः । वर्षाप्रश्ने शशिन्यम्बुराशिगे लग्नगेऽपि वा । केन्द्रगे वा शुक्लपक्षे चातिवृष्टिः शुभेक्षिते ॥१॥ अल्पवृष्टिः पापदृष्टे प्रावृट्काले चिराद्भवेत् । चन्द्रवद् भार्गवे सर्वमेवंविधगुणान्विते ॥२॥ प्रावृषीन्दुः सितात्सप्तराशिगः शुभवीक्षितः । मन्दात् त्रिकोणसप्तस्थो यदि वा वृष्टिकृद्भवेत् ॥३॥ वृष्टियोगकरः शुक्रो यदा बुधसमीपगः ॥ तयोर्मध्यगते भानौ सदावृष्टिविनाशनम् ॥४॥ पुरतः पृष्ठतो भानोः शुभा यदि समीपगाः । तदा वृष्टिं प्रकुर्वन्ति न चेत् प्रतिलोमगाः ॥५॥ ग्रहाणामुदये चास्ते राश्यन्तरगतेऽयने ॥ संयोगेनाऽपि पक्षान्ते प्रायो वृष्टिः प्रजायते ॥६॥ उदयास्तगतः शुक्रो बुधश्च वृष्टिकारकः ॥ [illegible] वृष्टिस्त्रिपावृष्टि. [illegible]रः ॥ वारिपूर्णामहीं कृत्वा पश्चात्सञ्चरते गुरुः ॥ शुक्रे चास्तमिते मन्दे त्रिविधोऽपि प्रजायते ॥८॥ आर्द्रायाः प्रथमे पादे सर्वा नद्यो रजस्वलाः । तासु स्नानं न कुर्वीत वर्जयित्वा समुद्रगाः ॥ आषाढशुक्लैकादश्यां देवकाले स्मृत्वा ममोपात्तदुरितक्षयद्वारा श्रीमहाविष्णुप्रीत्यर्थं पुरुषसूक्तेन विधिना षोडशोपचारैर्महाविष्णुपूजनमहं करिष्ये इति संकल्प्य महापूजां व्रतकुसुममालाभिः कुर्यात् । अथ चातुर्मास्यव्रतारम्भे विधिवत्संकल्पपूर्वकं प्रार्थनामन्त्रः—इदं करिष्ये नियमं निर्विघ्नं कुरु मेऽच्युत । इदं व्रतं मया देव गृहीतं पुरतस्तव । गृहीतेऽस्मिन्व्रते देव पञ्चत्वं यदि मे भवेत् । तदा भवतु सम्पूर्णं त्वत्प्रसादाज्जनार्दन ॥ भारते—आषाढे तु सिते पक्षे एकादश्यामुपोषितः । चातुर्मास्यव्रतं कुर्याद् यत्किञ्चिन्नियतो नरः । वार्षिकांश्चतुरो मासान् वाहयेत्केनचिन्नरः । व्रतेन नोचेदाप्नोति किल्बिषं वत्सरोद्भवम् । असम्भवे तुलार्केऽपि कर्त्तव्यं तत्प्रयत्नतः ॥ अथ महाभारतमहिमा । पुण्योऽयमितिहासाख्यः पवित्रं चेदमुत्तमम् । कृष्णेन मुनिना विप्रनिर्मितं सत्यवादिना ॥ सर्वज्ञेन विधिज्ञेन धर्मज्ञानवता सता । अतीन्द्रियेण शुचिना तपसा भावितात्मना ॥ ऐश्वर्ये वर्तता चैव सांख्ययोगवता तथा । नैकतन्त्रविबुद्धेन दृष्ट्वा दिव्येन चक्षुषा । यश्चेदं [illegible] जितस्वर्गो ब्रह्मभयाय कल्पते ॥ धर्मे चार्थे च कामे च मोक्षे च भरतर्षभ । यदिहास्ति तदन्यत्र यन्नेहास्ति न तत् क्वचित् । जयो नामेतिहासोऽयं श्रोतव्यो मोक्षमिच्छता । ब्राह्मणेन च राज्ञा च गर्भिण्या चैव योषिता ॥ स्वर्गकामो लभेत् स्वर्गं जयकामो लभेज्जयम् । गर्भिणी लभते पुत्रं कन्या वा बहुभागिनीम् । भारतं [illegible] भारतं परिकीर्तयेत् । भारतं भवने यस्य तस्य हस्तगतो जयः । य इदं शृणुयाद् भक्त्या महाभारतमादितः । ब्रह्महा गुरुतल्पो वा सुरापः स्तेयकारकः ॥ अपि चाण्डालयोनिश्च सोऽपि पापात्प्रमुच्यते । विधूय सर्वपापानि तमांसीव दिवाकरः । मोदते विष्णुलोकेऽसौ विष्णुवत्तत्र संशयः ॥ भारतव्यपदेशेन ह्याम्नायार्थश्च दर्शितः । दृश्यते यत्र धर्मादि स्त्रीशूद्रादिभिरप्युत । इतिहासमिदं पुण्यं महार्थं वेदसम्मितम् । व्यासोक्तं श्रूयते येन कृत्वा ब्राह्मणमग्रतः । स नरः सर्वकामांश्च कीर्तिं प्राप्येह शौनक ॥ गच्छेत्परमिकां सिद्धिमत्र मे नास्ति संशयः । यत्र विष्णुकथा दिव्याः श्रुतयश्च सनातनाः । तच्छ्रोतव्यं मनुष्येण परं पदमिहेच्छता ॥ वेदे रामायणे पुण्ये भारते भरतर्षभ । आदौ चान्ते च मध्ये च हरिः सर्वत्र गीयते ।

ति. १ शनौ—कुजचन्द्रयुतिः रे. ध. १६।६ कुजाद्दक्षिणे ।
ति. ४ कुजे—गुरुचन्द्रयुतिः रे. ध. १०।१५ गुरोर्दक्षिणे ।
ति. ८ रवौ—गुरुचन्द्रयुतिः रे. ध. १५।४४ चन्द्राद्दक्षिणे ।

Digitized by Sarayu Trust Foundation, Delhi and eGangotri.Funding by MoE-IKS

१८ बृहदारण्यके–तदेतदेवैषा दैवीवागनुवदति स्तनयित्नुर्ददद इति दाम्यत दत्त दयध्वमिति। तस्मादेतत् त्रयं शिक्षेद् दमं दानं दयामिति ॥ बृहस्पतिः–तपो धर्मः कृतयुगे ज्ञानं त्रेतायुगे स्मृतम् । द्वापरे चाध्वराःप्रोक्ताःकलौ दानं दया दमः॥ भारते–एष धर्मो महायोगो दानं भूतदया तथा ॥ ब्रह्मचर्यं तथा सत्यमनुक्रोशो धृतिः क्षमा । सनातनस्य धर्मस्य मूलमेतत्सनातनम् ॥

श्रीशुभसंवत् २०२७ शकः १८९२ श्रावणकृष्णपक्षः (जुलाई ता० १९⋯३१, अगस्त ता० १,२ सन् १९७०) याम्यायनं सौम्यगोलः वर्षर्तुश्च ।

इ.मा. घ. प.	ति.	वा	घ. प.	समय	घं. मि.	न.	घ. प.	समय	घं. मि.	यो.	घ. प.	समय	घं. मि.	क.	घ. प.	घं. मि.	क.	घ. प.	घं. मि.	योगः	अं.	का.	वं.	फ.	रा.	चन्द्रराशिसंचारः रा.	घ. प.	घं. मि.	सूर्योदय	सूर्यास्त	र. क्रा. उ.	चन्द्रोदय घं. मि.
३३ २८	१	सू.	४६ २	रा.	२३ ४३	उ.	२५ ४२	दि.	१५ ३५	वि.	२८ ५५	सा	१६ ५२	बा.	१८ ५२	१२ ५१	कौ	४६ २	२३ ४३	अमृत	१९	१४	३	१	२८				५ १८	६ ४२	२० ५८	१९ ३२
३३ २७	२	चं.	४० ३	रा	२१ २०	श्र	२१ ४९	दि.	१४ २	प्री.	२१ ३३	दि.	१३ ५६	तै.	१३ २	१० ३२	ग	४० ३	२१ २०	सिद्धि	२०	१५	४	२	२९	कुं.	४९ ४२	१ ११	५ १९	६ ४१	२० ४७	२० १८
३३ २४	३	मं.	३३ ४२	सा.	१८ ४८	ध.	१७ ३४	दि.	१२ २१	आ.	१३ ५०	दि.	१० ५१	व.	६ ५३	८ ४	वि	३३ ४२	१८ ४८	उत्पात	२१	१६	५	३	३०				५ १९	६ ४१	२० ३६	२० ५८
३३ २२	४	बु.	२७ २९	सा.	१६ १९	श.	१३ २३	दि.	१० ४१	सौ.	[illegible]	प्रा.	[illegible]	व.	० ३६	५ ३४	बा.	[illegible]	[illegible]	मानस	२२	१७	६	४	३१	मी.	५५ २५	३ ३०	५ २०	६ ४०	२० २५	२१ ३४
३३ २०	५	बृ.	२१ २८	दि	१३ ५५	पू.	९ २६	दि.	९ ६	अ.	५१ २६	रा.	१ ५४	तै.	२१ २८	१३ ५५	ग.	४८ ५४	० ५४	मुद्गर	२३	१८	७	५	१				५ २०	६ ४०	२० १३	२२ ९
३३ १८	६	शु.	१६ २१	दि	११ ५३	उ.	५ ५४	प्रा.	७ ४२	सु.	४४ ३८	रा.	२३ १२	व.	१६ २१	११ ५३	वि.	४३ ५७	२२ ५१	केतु	२४	१९	८	६	२				५ २०	६ ४०	२० ०	२२ ४५
३३ १६	७	श.	११ ३३	दि	९ ५८	रे.	२ ५६	प्रा	६ ३१	धृ.	३८ २५	रा.	२० ४३	ब.	११ ३३	९ ५८	बा	[illegible] ३३	२१ १०	धाता	२५	२०	९	७	३	मे.	२ ५६	६ ३१	५ २१	६ ३९	१९ ४८	२३ २३
३३ १३	८	सू.	७ ३२	प्रा.	८ २२	अ.	[illegible]	प्रा.	[illegible]	शू.	३२ ५४	सा.	१८ ३१	कौ.	७ ३२	८ २२	तै.	३६ १	१९ ४६	आनन्द	२६	२१	१०	८	४				५ २१	६ ३९	१९ ३५	० ३
३३ ११	९	चं.	४ ३०	प्रा.	७ १०	कृ.	५८ ३६	रा.	४ ४८	गं.	२८ १३	सा.	१६ ३९	ग.	४ ३०	७ १०	व.	३३ ३२	१८ ४७	सुस्थिर	२७	२२	११	९	५	वृ.	१४ १७	११ ५	५ २२	६ ३८	१९ २१	० ४७
३३ ९	१०	म.	२ ३५	प्रा.	६ २४	रो	६० ०	स.	×	×	वृ.	२४ २९	दि.	१५ १०	वि.	२ ३५	६ २४	ब.	३२ १३	१८ १५	मातङ्ग	२८	२३	१२	१०	६			५ २२	६ ३८	१९ ८	१ ३५
३३ ६	११	बु.	१ ५१	प्रा.	६ ७	रो	० २४	प्रा.	५ ३२	ध्रु.	२१ ४६	दि.	१४ ५	बा.	१ ५१	६ ७	कौ	३२ ७	१८ १४	शुभ	२९	२४	१३	११	७	मि.	३१ ३३	१८ ०	५ २३	६ ३७	१८ ५४	२ २८
३३ ४	१२	बृ.	२ २४	प्रा	६ २१	मृ	२ ४१	प्रा.	६ २८	व्या	२० ६	दि.	१३ २६	तै.	२ २४	६ २१	ग	३३ १८	१८ ४३	मृत्यु	३०	२५	१४	१२	८				५ २३	६ ३७	१८ ४०	३ २४
३३ १	१३	शु.	४ १२	प्रा.	७ ५	आ.	६ १२	प्रा.	७ ५३	ह.	१९ २८	दि.	१३ ११	व	४ १२	७ ५	वि.	३५ ४१	१९ ४०	पद्म	३१	२६	१५	१३	९	क.	५४ ४१	३ १६	५ २४	६ ३६	१८ २६	४ २०
३२ ५९	१४	श.	७ ९	प्रा.	८ १६	पुन	१० ५१	दि.	९ ४५	व	१९ ४४	दि.	१३ १८	श.	७ ९	८ १६	च.	३९ ९	२१ ४	छत्र	१	२७	१६	१४	१०				५ २४	६ ३६	१८ ११	५ १५
३२ ५६	३०	सू.	११ ८	दि	९ ५२	पु.	१६ २५	दि.	११ ५९	सि	२० ४३	दि.	१३ ४२	ना.	११ ८	९ ५२	कि	४३ २८	२२ ४८	श्रीवत्स	२	२८	१७	१५	११				५ २५	६ ३५	१७ ५६	● ●

इष्टिः । पुंसवनसीमन्तोन्नयनप्रसूतिकास्नानशिशोस्ताम्बूलभक्षणनौकाघट्टनादि मु. । उत्तरायामेव यायिजयप्रदयोगः । पु. २ च. कुजः २६।४४। श्लेषायां बुधः ३१।११। पू. फा. २ च. शुक्रः ५२।३९।

सोमप्रदोषः। (प्रदोषव्रतनिर्णयविधिः) । पञ्चकारम्भः । ४९।४२ (रा. १।११) । जातकर्मनामकरणान्नप्राशनशिशोस्ताम्बूलभक्षणभैषज्यसेवनादि मु. । रात्रिशेषे तृतीयायां यायिजयदयोगः । वासवे गृहारम्भे चक्रशुद्धिः । पुष्येऽर्कः*

भ. ६।५३ (प्रा. ८।४) उ., ३३।४२ (सा. १८।४८) या. । गणेश ४ व्रतम् । दुर्गायात्रा । चतुर्थ्यां सतिहीनबले चन्द्रे रोगविमुक्तस्नान मु. । श्ले. २ च. बुधः ५५।३४।

पञ्चम्यामासवारिष्टनिर्माणधान्यरोपणवस्तुविक्रयादिकं शुभावहम् । पू. फा. ३ च. शुक्रः ५५।२७ ।

*१७।२०। पुं. स्त्री. चं. चं. योगः अश्ववाहन अमृतानाडी तदीशश्चन्द्रस्तेन सुवृष्टियोगः ।

राष्ट्रीय श्रावणारम्भः । पञ्चम्यामुत्तरायोगे पुंसवनसीमन्तोन्नयनप्रसूतिकास्नानजातकर्मनामकरणान्नप्राशनभूम्युपवेशनखट्वारोहणशिशोस्ताम्बूलभक्षणनवाम्बरधारणनौकाघट्टनविपणिव्यापारादि मु. । पूर्वायां धान्यरोपण मु. । पु. २

भ. १६।२१ (दि. ११।५३) उ., ४३।५७ (रा. २२।५१) या. । विष्टेः पूर्वं शिशोस्ताम्बूलभक्षणनववस्त्रधारणलतागुल्मवृक्षारोपणनौकाघट्टनादि मु. । पुं. ३ च. कुजः ३५।१४। च. रविः ४७।५१। श्ले. ३ च. बुधः ४८।३९।

पञ्चकनिर्वृतिः २।५६ (प्रा. ६।३१) । सप्तम्यामश्विनीयोगे पूर्वाम्विहायान्यदिग्गमने दिग्द्वारानुगं लग्नं चिन्त्यम् । रेवत्यां यायिजयदयोगः । श्ले. ४ च. बुधः ४३।४६। पू. फा. ४ च. शुक्रः ५९।४८।

अश्विन्यां तिथिदानात्प्रसूतिकास्नानाचरणं हितावहम् । नवम्यां यायिजयदयोगः ।

भ. ३३।३२ (सा. १८।४७) उ. । सोमप्रदोषः । रोहिण्यां सामान्यशुभकर्मणां मु. । पु. ३ च. रविः १८।८। मघायां सिंहे च बुधः । ४१।१४।

भ. २।३५ (प्रा. ६।२४) या. । विष्टेः परं पुंसवनसीमन्तोन्नयनप्रसूतिकास्नानशुभगेतररक्तवस्त्रधारणदक्षिणदिग्गमनादि मु. ।

कामदा ११ एकादशीव्रतं प्रायः सर्वेषाम् ★ । अद्य जातकर्मनामकरणान्नप्राशनशिशोस्ताम्बूलभक्षणलतावृक्षारोपणविपणिव्यापारादि मु. । गृहप्रवेशे चक्रशुद्धिः ल. चि. । पु. ४ च. कुजः ४४।२५ । म. २ च. बुधः ४१।३९ । उ. फा. मे

प्रदोषः । अद्य मृगे शिशोस्ताम्बूलभक्षणभैषज्यसेवननववस्त्रधारणलतावृक्षारोपणनौकाघट्टनादि मु. । पु. ४ च. रविः ४८।१५ । मृगे गृहप्रवेशे चक्रशुद्धिः । शुक्रः ५।५९ ।

भ. ४।१२ (प्रा. ७।५) उ. ३५।४१ (सा. १९।४०) या. । मासशिवरात्रिः । पुनर्वसौ शुभकर्मणि रिक्तादोषोऽवधेयः । म. ३ च. बुधः ४५।४३।

श्राद्धादौ दर्शः ३० । रिक्ताविधुक्षयादिदोषसत्त्वाच्छुभकर्ममुहूर्ताभावः । उ. फा. २ च. कन्यायां शुक्रः १३।३३ ।

स्नानदानादौ दर्शः ३० । पुष्यार्कयोगसत्त्वात् यन्त्रमन्त्रादिसाधने शोभनकालः । म. ४ च. बुधः ५४।३२ ।

दैनिक लग्नसारिणी

तिथय	मे. प्र.	वृ. प्र.	मि. प्र.	क. प्र.	सि. प्र.	क. प्र.	तु. प्र.	वृ. प्र.	ध. प्र.	म. प्र.	कु. प्र.	मी. प्र.
१सू.	२३ २४	० ५९	२ ५५	५ ८	७ २६	९ ४०	११ ५३	१४ ९	१६ २६	१८ ३२	२० १८	२१ ५०
२चं.	२३ २०	० ५५	२ ५१	५ ४	७ २२	९ ३६	११ ४९	१४ ५	१६ २२	१८ २८	२० १४	२१ ४६
३मं.	२३ १३	० ५१	२ ४७	५ ०	७ १८	९ ३२	११ ४५	१४ १	१६ १८	१८ २४	२० १०	२१ ४२
४बु.	२३ ९	० ४७	२ ४३	४ ५६	७ १४	९ २८	११ ४१	१३ ५७	१६ १४	१८ २०	२० ६	२१ ३८
५बृ.	२३ ५	० ४३	२ ३९	४ ५२	७ १०	९ २४	११ ३७	१३ ५३	१६ १०	१८ १६	२० २	२१ ३४
६शु.	२३ २	० ४०	२ ३६	४ ४९	७ ७	९ २१	११ ३४	१३ ५०	१६ ७	१८ १३	१९ ५८	२१ ३१
७श.	२२ ५८	० ३६	२ ३२	४ ४५	७ ३	९ १७	११ ३०	१३ ४६	१६ ३	१८ ९	१९ ५४	२१ २७
८सू.	२२ ५४	० ३२	२ २८	४ ४१	६ ५९	९ १३	११ २६	१३ ४२	१५ ५९	१८ ५	१९ ५०	२१ २३
९चं.	२२ ५०	० २८	२ २४	४ ३७	६ ५५	९ ९	११ २२	१३ ३८	१५ ५५	१८ १	१९ ४६	२१ १९
१०मं.	२२ ४६	० २४	२ २०	४ ३३	६ ५१	९ ५	११ १८	१३ ३४	१५ ५१	१७ ५७	१९ ४२	२१ १५
११बु.	२२ ४२	० २०	२ १६	४ २९	६ ४७	९ १	११ १४	१३ ३०	१५ ४७	१७ ५३	१९ ३८	२१ ११
१२बृ.	२२ ३८	० १६	२ १२	४ २५	६ ४३	८ ५७	११ १०	१३ २६	१५ ४३	१७ ४९	१९ ३४	२१ ७
१३शु.	२२ ३५	० १३	२ ९	४ २२	६ ४०	८ ५४	११ ७	१३ २३	१५ ४०	१७ ४६	१९ ३१	२१ ४
१४श.	२२ ३१	० ९	२ ५	४ १८	६ ३६	८ ५०	११ ३	१३ १९	१५ ३६	१७ ४२	१९ २७	२१ ०
३०सू.	२२ २७	० ५	२ १	४ १४	६ ३२	८ ४६	१० ५९	१३ १५	१५ ३२	१७ ३९	१९ २४	२० ५६

ति. ८ रवौ—शनिचन्द्रयुतिः रे. घ. ३।१० शनेर्दक्षिणे ।

ति. ३० रवौ—कुजचन्द्रयुतिः रे. घ. ११।४० कुजोदक्षिणे ।

मिश्रमानकालिका दैनिक स्पष्टग्रहास्तत्र दिनद्वयग्रहान्तरं गतिः

मि.मा.	स्प. सू.	स्प. च.	स्प. मं.	स्प. बु.	स्प. बृ.	स्प. शु.	स्प. श.	स्प. रा.	स्प. के.
४७ ३८	३ २ ५१ ४८	९ १५ १३ १२	३ ६ ५३ ३४	३ १६ १० २१	६ ७ ३९ ३८	४ १६ ३४ २९	० २१ ५६ १६	१० १५ ३ ५९	४ १५ ३ ५९
४७ ३७	३ ३ ४८ ४६	९ २९ ३० ५	३ ७ ३२ २९	३ १७ ५८ २८	६ ७ ४३ २६	४ १७ ४० १९	० २२ ० ३४	१० १५ ० ४८	४ १५ ० ४८
४७ ३६	३ ४ ४५ ४४	१० १३ ५१ ७	३ ८ ११ २३	३ १९ ४५ ५१	६ ७ ४७ २६	४ १८ ४६ ०	० २२ ४ ४७	१० १४ ५७ ३८	४ १४ ५७ ३८
४७ ३४	३ ५ ४२ ४३	१० २८ ९ १५	३ ८ ५० १६	३ २१ ३२ २३	६ ७ ५१ ३७	४ १९ ५१ २५	० २२ ८ ५३	१० १४ ५४ २७	४ १४ ५४ २७
४७ ३३	३ ६ ३९ ४३	११ १२ २१ ५९	३ ९ २९ ८	३ २३ १८ ५	६ ७ ५६ १	४ २० ५६ ४४	० २२ १२ ५४	१० १४ ५१ १६	४ १४ ५१ १६
४७ ३२	३ ७ ३६ ४४	११ २६ २६ १०	३ १० ७ ५८	३ २५ २ ४८	६ ८ ० ३२	४ २२ १ ५०	० २२ १६ ४८	१० १४ ४८ ५	४ १४ ४८ ५
४७ ३१	३ ८ ३३ ४७	० १० १९ ९	३ १० ४६ ४७	३ २६ ४६ ३०	६ ८ ५ १६	४ २३ ६ ४५	० २२ २० ३६	१० १४ ४४ ५५	४ १४ ४४ ५५
४७ ३०	३ ९ ३० ५०	० २३ ५८ ४८	३ ११ २५ ३६	३ २८ २९ ७	६ ८ १० ९	४ २४ ११ २९	० २२ २४ १८	१० १४ ४१ ४४	४ १४ ४१ ४४
४७ २८	३ १० २७ ५५	१ ७ २३ ४०	३ १२ ४ २४	४ ० १० ३३	६ ८ १५ १२	४ २५ १५ ५१	० २२ २७ ५३	१० १४ ३८ ३३	४ १४ ३८ ३३
४७ २७	३ ११ २५ ०	१ २० ३३ ३	३ १२ ४३ ११	४ १ ५० ४२	६ ८ २० २६	४ २६ २० ९	० २२ ३१ २२	१० १४ ३५ २२	४ १४ ३५ २२
४७ २६	३ १२ २२ ६	२ ३ २७ २	३ १३ २१ ५७	४ ३ २९ ३२	६ ८ २५ ४९	४ २७ २४ २४	० २२ ३४ ४६	१० १४ ३२ १२	४ १४ ३२ १२
४७ २५	३ १३ १९ १३	२ १६ ६ २३	३ १४ ० ४१	४ ५ ६ ५१	६ ८ ३१ २२	४ २८ २८ १३	० २२ ३८ ३	१० १४ २९ १	४ १४ २९ १
४७ २४	३ १४ १६ २२	२ २८ ३२ ४३	३ १४ ३९ २५	४ ६ ४२ ४१	६ ८ ३७ ५	४ २९ ३१ ५३	० २२ ४१ १३	१० १४ २५ ५०	४ १४ २५ ५०
४७ २३	३ १५ १३ ३२	३ १० ४८ १२	३ १५ १८ ७	४ ८ १६ ४८	६ ८ ४२ ५८	५ ० ३५ २१	० २२ ४४ १८	१० १४ २२ ४०	४ १४ २२ ४०
४७ २१	३ १६ १० ४२	३ २२ ५५ ३६	३ १५ ५६ ४८	४ ९ ४९ १०	६ ८ ४९ ०	५ १ ३८ [illegible]	० २२ ४७ १५	१० १४ १९ २९	४ १४ १९ २९

ति. ४ बुधे

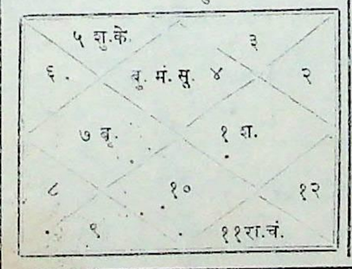

ति. ११ बुधे

★एकादश्यां नभः कृष्णे रोहिण्यां यदि निर्मलः । रविस्तदा सुभिक्षं स्यात्पक्षिणां च क्षुधार्तिहृत् ॥ (सो)भविष्ये–सोमवारव्रतं नाम सर्वव्रतफलाधिकम् । तस्मिन् कृते परा प्रीतिरावयोस्स्यादुमेशयोः ॥ व्रतं वा प्रीतिदं स्कन्दहयुमया सहितस्य मे ॥ अतः सोमाह्वयो वार प्रशस्तोऽयं मम प्रियः । ध्यात्वा सुनियमं कृत्वा सर्वाभ्युदयिकं तथा । आचार्येण समं कुर्यान्मिदारायनमादरात् । त्र्यम्बकं च तथा गौरीं निर्मयिति जपन् (पञ्चाक्षरम्) सुधीः । नारी वा पुरुषो वाऽपि महेशस्य परं पदम् ॥ अपुत्रो लभते पुत्रान् निर्धनो धनवान् भवेत् ॥ अविद्यो लभते विद्यामिति धर्मविदो विदुः ॥ याज्ञवल्क्यः—दानम्—दातव्यं प्रत्यहं पात्रे निमित्तेषु विशेषतः । याचितेनापि दातव्यं श्रद्धापूतन्तु शक्तितः । दम मनसश्चेन्द्रियाणां च संयमो दम उच्यते । दममहिमाविषये युधिष्ठिर-भीष्मसंवादः—म. भा. शा. प. १६ अध्याये द्रष्टव्यम् ॥ युधिष्ठिर उवाच । धर्मस्य महतो राजन् बहुशाखस्य तत्त्वतः । यन्मूलं परमं तात तत्सर्वं ब्रूहि तत्त्वतः ॥ भीष्मः– हन्त ते कथयिष्यामि येन श्रेयो ह्यवाप्स्यसि । पीत्वाऽमृतमिव प्राज्ञो ज्ञानतृप्तो भविष्यसि ॥ धर्मस्य विधयोऽनेके ये वै प्रोक्ता महर्षिभिः । स्वं स्वं विज्ञानमाश्रित्य दमस्तेषां परायणम् ॥ दमं निःश्रेयसं प्राहुर्वृद्धा निश्चयदर्शिनः । ब्राह्मणस्य विशेषेण दमो धर्मः सनातनः ॥ दमस्तेजो वर्धयति पवित्रं च दमः परम् । विपाप्मा तेजसा युक्तः पुरुषो विन्दते महत् । सुखं दान्तः प्रस्वपिति सुखं च प्रतिबुध्यते । सुखं पर्येति लोकांश्च मनश्चास्य प्रसीदति ॥ अदान्तः पुरुषः क्लेशमभीक्ष्णं प्रतिपद्यते । अनर्थांश्च बहूनन्यान् प्रसृजत्यात्मदोषजान् ॥ दान्तस्य किमरण्येन तथादान्तस्य भारत । यत्रैव निवसेद्दान्तस्तदरण्यं स चाश्रमः ॥ अथ दया श्रीमद्भागवते–दयया सर्वभूतेषु सन्तुष्ट्या येन केन वा । सर्वेन्द्रियोपशान्त्या च तुष्यत्याशु जनार्दनः ॥ भारते–गङ्गायमुनयोर्मध्ये च्यवनस्तपसि स्थितः । कैवर्तैः सह मत्स्यैस्तु दृप्तैराकर्षितो जलात् ॥ स मुनिस्तन्महद्दृष्ट्वा मत्स्यानां कदनं कृतम् । कृपया परया विष्टस्तानुवाच सुदुःखितः । मरणं विक्रयं वापि मत्स्यैर्यास्याम्यहं सह । संवासान्नोत्सहे त्यक्तुं दीनानेतान् सुदुःखितान् ॥ च्यवन उवाच–दुःखितानीह भूतानि दृष्ट्वा स्यात्को न दुःखितः । केवलात्महितेच्छो यः को नृशंसतरस्ततः ॥ यन्मया सुकृतं किंचिन्मनोवाक्कायकर्मभिः । दुःखार्ता जन्तवस्तेन सर्वे सन्तु सुखावहाः । ज्ञानिनोऽपि यदा स्वार्थं निश्चित्यध्यानमास्थिताः । के यान्ति शरणं तदा ॥ को नु स स्यादुपायोऽत्र येनाहं दुःखितात्मनाम् । अन्तःप्रविश्य भूतानां भवेयं दुःखभाक् सदा । अहो मीनाः स्फुरन्त्येते लुठन्ति च तथापरे । सत्त्वाः संसारदुःखार्ता महाकायाः सूर्यांशुपरिपीडिताः ॥ दृष्ट्वान्धबधिरव्यङ्गाननाथानरोगिणस्तथा । दया न जायते येषां ते ज्ञेया मूढचेतसः ॥ प्राणसंशयमापन्नं यो न रक्षति शक्तिमान् । बलिनोऽपि सर्वधर्मबहिर्भूतः स पूर्णां गतिमाप्नुयात् ॥ अपहृत्यार्तिमार्तानां सुखं यदुपजायते । तस्य स्वर्गापवर्गौ वा कलां नार्हन्ति षोडशीम् । तस्मादेतानहं दीनांस्त्यक्त्वा मीनान्दुःखितान्–ब्रह्मणोऽपि पदं यास्ये किं पुनस्त्रिदशालयम् ॥ न करिष्ये च युष्माकमाशाच्छेदं कदाचन । निवेदयत मां राज्ञे स वो मूल्यं प्रदास्यति । राजोवाच —उत्तिष्ठोत्तिष्ठ विप्रर्षे गवा क्रीतोऽसि भार्गवः । एतन्मूल्यमहं मन्ये तव धर्मभृतां वर ॥ उत्तिष्ठाम्येष राजेन्द्र सम्यक् क्रीतोऽस्मि ... । गोभिस्तुल्यं न पश्यामि धनं किञ्चिदिहाच्युत ॥ कीर्तनं श्रवणं दानं दर्शनं चापि पार्थिव । गवां प्रशस्यते वीर सर्वपापहरं शिवम् ॥ गावो लक्ष्म्याः सदा मूलं गोषु पाप्मा न विद्यते ॥ निविष्टं गोकुलं यत्र श्वासं मुञ्चति निर्भयम् किरात्यन्ति तं देशं पापं चास्यापकर्षति । आङ्गिरसे–ब्राह्मणः सम दुःखशान्तो दीनाना समपेक्षकः । सर्वतुल्यं [illegible] भिक्षभाग्यपर्ययवा ।

CC-0 In Public Domain. Kirtikant Sharma Najafgarh Delhi Collection

Digitized by Sarayu Trust Foundation, Delhi and eGangotri.Funding by MoE-IKS

भागवते—तप्यन्ते लोकतापेन साधवः प्रायशो जनाः। परमाराधनं तद्धि पुरुषस्याखिलात्मनः॥ किंतु तद्दुस्त्यजं ब्रह्मन् पुंसां भूतानुकम्पिनाम्॥ शिवाय लोकस्य भवाय भूतये य उत्तमश्लोकपरायणा जनाः। जीवन्ति, नात्मार्थम्॥ देवा ऊचुः॥ योऽध्रुवेणात्मना नाथ न धर्मं न यशः पुमान्। ईहेत भूतदयया स शोच्यः स्थावरैरपि॥

दि. मा. घ.	प.	ति.	वा.	घ.	प.	समय	घं.	मि.	न.	घ.	प.	समय	घं.	मि.	यो.	घ.	प.	समय	घं.	मि.	क.	घ.	प.	घं. मि. प.	घं. मि.	० ग:	अं.	का.	बं.	फ.	रा.	चन्द्रराशि सचारः रा.	घ.	प.	घं.	मि.	सूर्योदय		सूर्यास्त		र. क्रा. उ.		चन्द्रास्त घं.	मि.
३२	५३	१	च.	१५	४७	दि.	११	४४	श्ले	२२	३२	दि.	१४	२६	व्य.	२२	१२	दि.	१४	१८	व.	१५	४७	११ [illegible]	० ४५	सौम्य	३	२९	१८	१६	१२	सि.	२२	३२	१४	२६	५	२५	६	३५	१७	४१	१९	३०
३२	५१	२	मं.	२०	५१	दि.	१३	४६	म.	२९	९	दि.	१७	५	व्र.	२३	५६	दि.	१५	०	कौ.	२०	५१	१३ [illegible]	२ ४६	काल.	४	१	१९	१७	१३						५	२६	६	३४	१७	२४	२०	०
३२	४८	३	बु.	२५	४९	दि.	१५	४६	पू.	३५	३२	रा.	१९	३९	प.	२५	३१	दि.	१५	३९	ग.	२५	४९	१५ [illegible]	४ २९	सुस्थिर	५	२	२०	१८	१४	क.	५१	५९	२	१४	५	२६	६	३४	१७	९	२०	२८
३२	४५	४	गु.	३०	१४	रा.	१७	३३	उ.	४१	२०	रा.	२१	५९	शि.	२६	४४	दि.	१६	९	वि	३०	१४	१७ [illegible]	× ×	मातङ्ग	६	३	२१	१९	१५						५	२७	६	३३	१६	५३	२०	५६
३२	४२	५	शु.	३३	४८	रा.	१८	५९	ह.	४६	१५	रा.	२३	५८	सि.	२७	१५	दि.	१६	२२	ब.	२	१	६ [illegible]	१८ ५९	अमृत	७	४	२२	२०	१६						५	२८	६	३२	१६	३६	२१	२६
३२	३९	६	श.	३६	१६	रा.	१९	५९	चि.	५०	६	रा.	१	३१	सा.	२६	५८	दि.	१६	१५	कौ.	५	२	७ [illegible]	१९ ५९	काण	८	५	२३	२१	१७	तु.	१८	१०	१२	४४	५	२८	६	३२	१६	२०	२१	५६
३२	३६	७	सू.	३७	३१	रा.	२०	२९	स्वा	५२	४४	रा.	२	३४	शु.	२५	४४	दि.	१५	४६	ग.	६	५४	८ [illegible]	२० २९	लुम्ब	९	६	२४	२२	१८						५	२९	६	३१	१६	३	२२	३१
३२	३३	८	चं.	३७	३२	रा.	२०	३०	वि.	५४	९	रा.	३	९	शु.	२३	३०	दि.	१४	५३	वि.	७	३१	८ [illegible]	२० ३०	मित्र	१०	७	२५	२३	१९	वृ.	३८	४८	२१	०	५	२९	६	३१	१५	४५	२३	११
३२	३०	९	मं.	३६	१७	रा.	२०	१	अ.	५४	२१	रा.	३	१४	ब्र.	२०	१५	दि	१३	३६	बा	६	५४	८ [illegible]	२० १	वज्र	११	८	२६	२४	२०						५	३०	६	३०	१५	२८	२३	५८
३२	२७	१०	बु.	३३	५२	सा.	१९	३	ज्ये.	५३	२७	रा.	२	५३	ऐ.	१५	३३	दि.	११	४४	तै.	५	४	७ [illegible]	११ ३	ध्वांक्ष	१२	९	२७	२५	२१	ध.	५३	२७	२	५३	५	३१	६	२९	१५	१०	०	५३
३२	२४	११	गु.	३०	२९	सा.	१७	४३	मू.	५१	३५	रा.	२	९	वै.	१०	२८	दि.	९	४२	व.	२	१०	६ [illegible]	१६ ४३ ४ ५०	धूम्र	१३	१०	२८	२६	२२						५	३१	६	२९	१४	५२	१	५६
३२	२१	१२	शु.	२६	३	दि.	१५	५७	पू.	४८	४९	रा.	१	३	वि.	[illegible]	[illegible]	रा.	[illegible]	[illegible]	ग	२६	३	१५ [illegible]	२ ५६	प्रवर्ध.	१४	११	२९	२७	२३						५	३२	६	२८	१४	३४	३	५
३२	१८	१३	श.	२०	५८	दि.	१३	५६	उ.	४५	२६	रा.	२३	४३	आ.	५१	३	रा.	०	५८	तै.	२०	५८	१३ [illegible]	० ४५	रक्ष	१५	१२	३०	२८	२४	म.	२	५८	६	४४	५	३२	६	२८	१४	१५	४	१७
३२	१५	१४	सू.	१५	६	दि.	११	३५	श्र.	४१	३५	रा.	२२	११	सौ.	४३	३९	रा.	२३	१	व.	१५	६	११ [illegible]	२२ २४	गद	१६	१३	३१	२९	२५						५	३३	६	२७	१३	५७	×	×
३२	१२	१५	चं.	९	८	दि.	९	१३	ध.	३७	२६	रा.	२०	३२	शो.	३५	५९	रा.	१९	५७	व.	९	८	९ [illegible]	११ ५९	शुभ	१७	१४	३२	३०	२६	कुं.	९	३०	९	२२	५	३४	६	२६	१३	३८	×	×

श्रीशुभसंवत् २०२७ शकः १८९२ श्रावणशुक्लपक्षः (अगस्त ता० ३…१७ सन् १९७०) याम्यायनं, सौम्यगोलः, वर्षर्तुः।

इष्टिः। चन्द्रदर्शनम्, मु. ३० फलं समम्। सोमप्रदोषः। व्यतिपातात्परमासवारिष्टनिर्माणादि मु.। श्लेषायामर्कः १८।५. स्त्री. स्त्री. नं. च. योगः अश्ववाहन अमृतानाडी तदीशस्य चन्द्रस्तेन खण्डवृष्टियोगः। श्लेषायां कुजः ५४।२३।

जमादिउस्सानी ६। अद्य उग्रक्रूरकर्माचरणं हितावहम्। उ. फा. ३ च. शुक्रः २४।११।

भ. ५८।७ (प्रा. ४।३९) उ.। मधुश्रवा ३ (मिथिलायां प्रसिद्धा)। ठकुराइनजयन्ती (गुर्जरेषु प्रसिद्धा)। सुकृतव्रतम्। स्वर्णगौरीव्रतम्। तृतीयायां वस्तुविक्रयादिकं हितावहम्। पूर्वाफाल्गुन्यां बुधः ९।३२। रात्रिशेषे हस्ते दक्षिणेतरसर्वदिग्गमने लग्नं चिन्त्यम्।*

भ. ३०।१४ (रा. १७।३३) या.। वैनायकी ४। अद्य पञ्चम्यां प्रसूतिकास्नानभूम्युपवेशनखट्वारोहणशिशोस्ताम्बूलभक्षणनववस्त्राभूषणधारणविपणिव्यापारनौकाघट्टन दि मु.। रात्रिशेषे हस्ते अन्नप्राशनभूम्युपवेशनखट्वारोहणकर्णवेधशिशोस्ताम्बूलभक्षणभैषज्यसेवनलतावृक्षारोपण †

नागपञ्चमी ५। मध्याह्ने नागकूपयात्रा। वासुकिदर्शनम्। तक्षकपूजनम्। पञ्चम्यामृतमतीस्नानसूतिकाक्वाथपथ्यौषधसेवनजातकर्मनामकरणान्नप्राशनभूम्युपवेशनखट्वारोहणकर्णवेधशिशोस्ताम्बूलभक्षणभैषज्यसेवनलतावृक्षारोपण †नौकाघट्टनवस्त्रितमेतरसर्वदिग्गमनादि मु.। पू. फा. २ च. बुधः ३२।४४। उ. फा. ४ च. शुक्रः ३७।७।

अद्य सामान्यशुभकर्मणां कृते समयोऽवधेयः। जीर्णगृहप्रवेशे चक्रशुद्धिः ल. ५।

भ. ३७।३१ (रा. २०।२९) उ.। विष्टेः पूर्वं सूतिकाक्वाथसेवनप्रसूतिकास्नानशिशोस्ताम्बूलभक्षणभैषज्यसेवननौकाघट्टनादि मु.। सप्तम्यां यायिजयद योगः। श्ले. २ च. कुजः ५।११। *यायिजयदयोगश्च। श्ले. २ च. रविः ४७।४०।

भ. ७।३१ (प्रा. ८।३०) या.। सोमप्रदोषः। मैत्रे यायिजयप्रदयोगः। श्ले. ३ च. रविः १६।५७। पू. फा. ३ च. बुधः ८।१२। हस्ते शुक्रः ५।३२।

दशम्यां प्रसूतिकास्नानसुभगेतररवतवस्त्रवारणोत्तराम्बिहायान्यसर्वदिग्गमनादि मु.। ‡बुधः ३।११। स्वा. २ च. गुरुः ३।३८।

वैधृतेः पूर्वं शिशोस्ताम्बूलभक्षणभूम्युपवेशनकटिसूत्रबन्धननृत्यारम्भादि मु.। ‡नलतापादपारोपणादि मु.। श्ले. ४ च. रविः ४५।५६। पू. फा. ४ च.‡

भ. २।१० (प्रा. ६।२३) उ. ३०।२९ (सा. १७।४३) या.। पुत्रदा ११ एकादशी व्रतं सर्वेषाम्। विष्टेः परं सूतिकापथ्यौषधदानस्तनपानभैषज्यसेवनलतापादपारोपणादि मु.। द्वादश्यां स्थायिजयद योगः। श्ले. ३ च. कुजः १६।४३। ह. २§

प्रदोषः। दधित्यागः व्रतारम्भः। शाकदानम्। पूर्वायां विक्रयः शुभः। उत्तरायां विविधशुभकर्मादिकृते शोभनकालोऽवधेयः। उ. षा. भे. गृहप्रवेशे चक्रशुद्धिः ल. ३। द्वादश्यां स्थायिजयद योगः। श्ले. ३ च. कुजः १६।४३। ह. ३ च. शुक्रः ३५।५३।

त्रयोदश्यां यायिजयप्रद योगः। भारतीय स्वतन्त्रतादिवसः। गृहारम्भप्रवेशयोश्चक्रशुद्धिः। ||पात्राकंकणभूषणापत्ताकञ्चुकीयमुनास्नानकरोकुमारी रक्षेति च। ह. ३ च. शुक्रः ३५।५३। §च. शुक्रः १२।२६।

भ. १५।६ (दि. ११।३५) उ. ४२।७ (रा. २२।२४) या.। व्रतायपूर्णिमा १५ पुण्यतमा। अद्य रिक्ताविष्ट्यादिदोषसत्त्वाच्छुभकर्ममुहूर्ताभावः। उ. फा. भे बुधः ३६।२४। मघायां सिंहे चार्कः १४।३५ मु. ३० फलं समम्। पु. स्त्री. नं. नं. योगः,

स्नानदानादौ पूर्णिमा १५ पुण्यतमा। ऋग्वेदिनां यजुर्वेदिनाञ्चोपाकर्म। श्रावणी ❀। प्रातरेव रक्षाबन्धनम् ❁। पञ्चकारम्भः ९।३० (९।२२)। मघायां सिंहे चार्कः … करीभूतजातिजातीपुष्पवरा रौप्यभोजन॥

वृषभगहनम्, अमृतानाडी तदीशश्चन्द्रस्तेन सामान्यवृष्टियोगः। उपविष्टास्थिति मध्यफलदावात्रवाहनाश्वोपवाहनाफलं भवति पीत स्वारक्तोपवस्त्रागदायुधापायसभक्षाकुङ्कुमलेपन करीभूतजातिजातीपुष्पवरा रौप्यभोजन॥

दैनिक ग्रहसारिणी

तिथयः	म. प्र.		वृ. प्र.		मि. प्र.		क. प्र.		सि. प्र.		क. प्र.		तु. प्र.		वृ. प्र.		ध. प्र.		म. प्र.		कु. प्र.		मी. प्र.
१चं.	२२	२३	०	१	१	५७	४	१०	६	२८	८	४२	१०	५५	१३	११	१५	२८	१७	३५	१९	२०	[illegible]
२मं.	२२	१९	२३	५७	१	५३	४	६	६	२४	८	३८	१०	५१	१३	७	१५	२४	१७	३१	१९	१६	[illegible]
३बु.	२२	१५	२३	५३	१	४९	४	२	६	२०	८	३४	१०	४७	१३	३	१५	२०	१७	२७	१९	१२	[illegible]
४गु.	२२	१२	२३	५०	१	४६	३	५९	६	१७	८	३१	१०	४४	१३	०	१५	१७	१७	२४	१९	९	[illegible]
५शु.	२२	८	२३	४६	१	४२	३	५५	६	१३	८	२७	१०	४०	१२	५६	१५	१३	१७	२०	१९	५	[illegible]
६श.	२२	४	२३	४२	१	३८	३	५१	६	९	८	२३	१०	३६	१२	५२	१५	९	१७	१६	१९	१	[illegible]
७सू.	२२	०	२३	३८	१	३४	३	४७	६	५	८	१९	१०	३२	१२	४८	१५	५	१७	१२	१८	५७	[illegible]
८चं.	२१	५६	२३	३४	१	३०	३	४३	६	१	८	१५	१०	२८	१२	४४	१५	१	१७	८	१८	५३	[illegible]
९मं.	२१	५२	२३	३०	१	२६	३	३९	५	५७	८	११	१०	२४	१२	४०	१४	५७	१७	४	१८	४०	[illegible]
१०बु.	२१	४८	२३	२६	१	२२	३	३५	५	५३	८	७	१०	२०	१२	३६	१४	५३	१७	०	१८	४५	[illegible]
११गु.	२१	४५	२३	२३	१	१९	३	३२	५	५०	८	४	१०	१७	१२	३३	१४	५०	१६	५७	१८	४२	[illegible]
१२शु.	२१	४१	२३	१९	१	१५	३	२८	५	४६	८	०	१०	१३	१२	२९	१४	४६	१६	५३	१८	३८	[illegible]
१३श.	२१	३७	२३	१५	१	११	३	२४	५	४२	७	५६	१०	९	१२	२५	१४	४२	१६	४९	१८	३४	[illegible]
१४सू.	२१	३३	२३	११	१	७	३	२०	५	३८	७	५२	१०	५	१२	२१	१४	३८	१६	४५	१८	३०	[illegible]
१५चं.	२१	३०	२३	८	१	४	३	१७	५	३५	७	४९	१०	२	१२	१८	१४	३५	१६	४२	१८	२७	[illegible]

ति. २ कुज-बुधचन्द्रयुतिः र. घ. १३।५३ चन्द्रार्दक्षिण।
ति. ४ गुरौ-शुक्रचन्द्रयुतिः रे. घं. १३।३० चन्द्रोदक्षिणे।
ति. ६ शनी-गुरुचन्द्रयुतिः रे. घं. ३।४३ चन्द्रोदक्षिणे।

मिश्रमानकालिका दैनिक स्पष्टग्रहास्तत्र दिनद्वयग्रहान्तरं गतिः

ग. मा.	स्प. सू.				स्प. च				स्प. म.				स्प. बु.				स्प. बृ.				स्प. शु.				स्प. श.				स्प. रा.				स्प. के.			
[illegible]	३	१७	७	५४	४	४	५८	५	३	१६	३५	२८	४	११	१९	३८	६	८	५५	१२	५	२	४१	२५	०	२२	५०	५	१०	१४	१६	१८	४	१४	१६	१८
[illegible]	३	१८	५	८	४	१६	५९	१८	३	१७	१४	६	४	१२	४८	३	६	९	१	३५	५	३	४४	३	०	२२	५२	५०	१०	१४	१३	७	४	१४	१३	७
[illegible]	३	१९	२	२३	४	२९	३	१४	३	१७	५२	४४	४	१४	१४	१९	६	९	८	५	५	४	४६	२६	०	२२	५५	२७	१०	१४	९	५७	४	१४	९	५७
[illegible]	३	१९	५९	३८	५	११	१३	१९	३	१८	३१	२०	४	१५	३८	१५	६	९	१४	४६	५	५	४८	३८	०	२२	५७	५८	१०	१४	६	४६	४	१४	६	४६
[illegible]	३	२०	५६	५५	५	२३	३२	३४	३	१९	९	५५	४	१६	५९	४३	६	९	२१	३५	५	६	५०	२४	०	२३	०	२२	१०	१४	३	३५	४	१४	३	३५
[illegible]	३	२१	५४	१४	६	६	३	३४	३	१९	४८	२९	४	१८	१८	३२	६	९	२८	३३	५	७	५१	५५	०	२३	२	४०	१०	१४	०	२४	४	१४	०	२४
[illegible]	३	२२	५१	३४	६	१८	४८	१६	३	२०	२७	०१	४	१९	३४	३०	६	९	३५	४०	५	८	५३	१६	०	२३	४	४८	१०	१३	५७	१४	४	१३	५७	१४
[illegible]	३	२३	४८	५७	७	१	४७	५८	३	२१	५	३३	४	२०	४७	२५	६	९	४२	५५	५	९	५४	७	०	२३	६	५४	१०	१३	५४	३	४	१३	५४	३
[illegible]	३	२४	४६	१९	७	१५	३	१३	३	२१	४४	३	४	२१	५७	६	६	९	५०	२०	५	१०	५४	४४	०	२३	८	५०	१०	१३	५०	५२	४	१३	५०	५२
[illegible]	३	२५	४३	४४	७	२८	३३	४६	३	२२	२२	३३	४	२३	३	२८	६	९	५७	५३	५	११	५५	१	०	२३	१०	४०	१०	१३	४७	४१	४	१३	४७	४१
[illegible]	३	२६	४१	१०	८	१२	१८	५	३	२३	१	२	४	२४	५	५१	६	१०	५	३५	५	१२	५४	५१	०	२३	१२	२३	१०	१३	४४	३१	४	१३	४४	३१
[illegible]	३	२७	३८	३८	८	२६	१६	५	३	२३	३९	३०	४	२५	४	३८	६	१०	१३	२३	५	१३	५४	२३	०	२३	१३	५९	१०	१३	४१	२०	४	१३	४१	२०
[illegible]	३	२८	३६	७	९	१०	२३	४९	३	२४	१७	५५	४	२५	५८	५५	६	१०	२१	२१	५	१४	५३	३७	०	२३	१५	२७	१०	१३	३८	९	४	१३	३८	९
[illegible]	३	२९	३३	३८	९	२४	३८	५८	३	२४	५६	२०	४	२६	४८	५४	६	१०	२९	२९	५	१५	५२	२३	०	२३	१६	४९	१०	१३	३४	५८	४	१३	३४	५८
[illegible]	४	०	३१	११	१०	८	५८	१५	३	२५	३४	४४	४	२७	३४	९	६	१०	३७	४४	५	१६	५०	५५	०	२३	१८	४	१०	१३	३१	४८	४	१३	३१	४८

…लनाम्। ध्रुव या नाजयद्धर्म स धाच्या मृकचेतनः॥ यदि प्राण्युपकाराय देहोऽयं नाभ्युज्यत। ततः किमुपकाराय प्रत्यहं नियत वृथा॥ लामश उवाच— गच्छंस्तिष्ठन्तो वाऽपि जाग्रतः स्वपतोऽपि वा। यन्न भूतहितार्थाय तत् पशोरिव चेष्टितम्॥ जङ्गमानि च भूतानि स्थावराणि च दैवतैः। आत्मवत् परिरक्षन्ति यान्ति ते पुरुषाः…
…त्यक्तात्मफलभोगेच्छा सर्वसत्त्वसुखैषिणः। भवन्ति परःदुःखेन साधवो नित्यदुःखिताः॥ इन्द्र उवाच—परार्थैकान्तकल्याणी वश्यवात्यन्तनिष्ठुरा। त्वय्येव केवलं राजन् करुणा तरुणायते॥ त्वकलङ्कोदयैः तुषारैवं कृत्स्नमिदं जगत्। …
…र्नाम॥ बध्यमानं तु यः शक्तः शरण्यं समुपेक्षते। स याति नरकं घोरमिति प्राहुर्मनीषिणः॥ … सदृशी स्पर्शी त्वं लोकोत्तमसत्वनिधिः॥ पशवोऽपि हि जीवन्ति केवलात्मोदरम्भराः। स पुमाञ्जीवितश्लाघ्यो यः परार्थं हि जीवति॥ परोपकारैकधियः स्वसुखाय गतस्पृहाः। जगद्धिताय जायन्ते साधवस्त्वादृशा भुवि।
…त्मसमोजार्थं बद्धः करुणया नृपः॥ अकृत्वेर्ष्या विशिष्टेषु हीनान् …

ति. ४ गुरौ

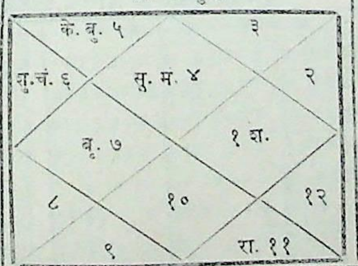

ति. ११ गुरौ

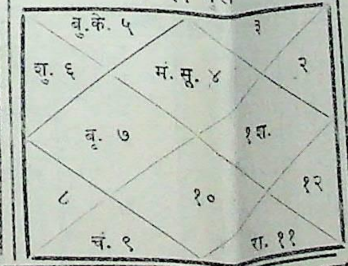

❀ति. १५ चन्द्रे-उपाकर्मकालस्तत्र व्यवस्था "अध्यायानामुपाकर्म श्रावण्यां श्रवणेन वा। हस्तेनौषधिभावे वा पञ्चम्यां श्रावणस्य तु" इति याज्ञवल्क्यादि स्मृतिवाक्यात् श्रावण्यामुपाकर्म कर्तव्यत्वेन प्राप्तम्। निर्णयसिन्धुपराशरमाधवादिनिबन्धोद्धृतगोभिलवृद्धगार्ग्यादिवचनैः सङ्गवकालव्यापिन्यामेव पौर्णमास्यां उपाकर्मणो ग्राह्यत्वमुच्यते। 'कर्मणो यस्य यः कालः तत्कालव्यापिनी तिथिः। तया कर्माणि कुर्वीत ह्रासवृद्धी न कारणम्' इति वचनेन च कर्मकालव्यापिन्या एव तिथेः ग्राह्यत्वदर्शनाच्च सङ्गवकालव्यापिन्यां पूर्णिमायामुपाकर्मानुष्ठानं धर्मशास्त्रसम्मतं सम्प्रदायागतञ्चेत्युत्पश्यामः। ❁रक्षाबन्धननिर्णयः—रक्षाबन्धनं तु नोपाकर्माङ्गभूतं सर्वेषामुपाकर्मानिन्तरमस्य विधानात्। द्विजातिभिन्नेषु उपाकर्माभावात्, रक्षाबन्धनस्य सर्वेषां विधानात्। तेनोदयव्यापिन्यां पूर्णिमायां रक्षाबन्धनं युक्तम्—कारयेच्चाक्षतैस्तद्वत्सिद्धार्थैर्हेमचर्चितैः कार्पासैः क्षौमवस्त्रैर्वा विचित्रैर्मलवर्जितैः। पुरोधा नृपते रक्षां सम्यग् बध्नीत मानवैः। इति॥ तत्र मन्त्रः—येन बद्धो बलीराजा दानवेन्द्रो महाबलः। तेन त्वामभिबध्नामि रक्षे मा चल मा चल॥ ब्राह्मणैः क्षत्रियैर्वैश्यैः शूद्रैरन्यैश्च मानवैः। कर्तव्यो रक्षिकाबन्धो द्विजान् संपूज्य भक्तितः॥ अनेन विधिना यस्तु रक्षाबन्धनमाचरेत्। स सर्वदोषरहितः सुखी संवत्सरं भवेत्॥ लोकसेवा—अष्टादशपुराणेषु व्यासस्य वचनद्वयम्। परोपकारः पुण्याय पापाय परपीडनम्॥ अस्मिन् विषये शिबेरौशीनरस्य कथा श्येनकपोतीयाख्यान (महाभारते) द्रष्टव्या। यस्याः सारभूताः कतिपयश्लोका अत्र लिख्यन्ते॥ शिबिरुवाच—यथात्मनः प्रियाः प्राणाः सर्वेषां प्राणिनां तथा। तस्मात् मृत्युभयत्रस्ताः त्रातव्या प्राणिनो बुधैः॥ यथा हि ते जीवितमात्मनः प्रियं तथा परेषामपि जीवितं प्रियम्। संरक्षसे जीवितमात्मनो यथा तथा परेषामपि रक्ष जीवितम्॥ नातो भूयान् परो धर्मः कश्चिदन्योऽस्ति खेचर। प्राणिनां भयभीतानामभयं यत्प्रदीयते॥ वरमेकस्य सत्त्वस्य दत्वा त्वभयदक्षिणाम्। न तु विप्रसहस्रस्य गोसहस्रमलंकृतम्॥ अभयं सर्वभूतेभ्यो यो ददाति दयापरः। तस्य देहाद्विमुक्तस्य न भयं विद्यते क्वचित्॥ हेमधेन्वम्बरादीनां दातारः सुलभा भुवि। दुर्लभः पुरुषो लोके सर्वभूतहितप्रदः॥ महतामपि यज्ञानां कालेन क्षीयते फलम्। भीताभयप्रदानस्य क्षय एव न विद्यते॥ येन तप्तं तपस्तीर्थं तीर्थसेवा श्रुतं तथा। यज्ञं वाऽभयदानस्य कलां नार्हन्ति षोडशीम्॥ अपि त्यजेत् राज्यमिमं शरीरं वाऽपि दुस्त्यजम्। न त्विमं भयसंत्रस्तं त्यजद् दीनं कपोतकम्॥ यन्ममास्ति शुभं किञ्चित्तेन जन्मनि जन्मनि। भवेयमहमार्तानां प्राणिनामार्तिनाशकः॥ न त्वहं कामये राज्यं न स्वर्गं नापुनर्भवम्। प्राणिनां दुःखतप्तानां कामये दुःखनाशनम्॥ यथा च नानृता वाणी मया समुदाहृता। सत्येन तेन भगवान् प्रसीदतु ममेश्वरः॥

CC-0 In Public Domain. Kirtikant Sharma Najafgarh Delhi Collection

भागवते—तप्यन्ते लोकतापेन साधवः प्रायशो जनाः । परमाराधनं तद्धि पुरुषस्याखिलात्मनः ॥ किंतु तद्दुस्त्यजं ब्रह्मन् पुंसां भूतानुकम्पिनाम् ॥ शिवाय लोकस्य भवाय भूतये य उत्तमश्लोकपरायणा जनाः । जीवन्ति, नात्मार्थम् ॥ देवा ऊचुः ॥ योऽध्रुवेणात्मना नाथ न धर्मं न यशः पुमान् । ईहेत भूतदयया स शोच्यः स्थावरैरपि ॥

दि. मा. घ.	प.	ति.	वा.	घ.	प.	समय	घं.	मि.	न.	घ.	प.	समय	घं.	मि.	यो.	घ.	प.	समय	घं.	मि.	क.	घ.	प.	घं. मि.	[illegible]	घं. मि.
३२	५३	१	चं.	१५	४७	दि.	११	४४	श्ले	२२	३२	दि.	१४	२६	व्य.	२२	१२	दि.	१४	१८	ब.	१५	४७	११ [illegible]	[illegible]	० ४५
३२	५१	२	मं.	२०	५१	दि.	१३	४६	म.	२९	९	दि.	१७	५	व.	२३	५६	दि.	१५	०	कौ.	२०	५१	१३ [illegible]	[illegible]	२ ४६
३२	४८	३	बु.	२५	४९	दि.	१५	४६	पू.	३५	३२	सा.	१९	३९	प.	२५	३१	दि.	१५	३९	ग.	२५	४९	१५ [illegible]	[illegible]	४ ३९
३२	४५	४	बृ.	३०	१४	सा.	१७	३३	उ.	४१	२०	रा.	२१	५९	शि.	२६	४४	दि.	१६	९	वि	३०	१४	१७ [illegible]	[illegible]	× ×
३२	४२	५	शु.	३३	४८	सा.	१८	५९	ह.	४६	१५	रा.	२३	५८	सि.	२७	१५	दि.	१६	२२	ब.	२	१	६ [illegible]	[illegible]	१८ ५९
३२	३९	६	श.	३६	१६	रा.	१९	५९	चि.	५०	६	रा.	१	३१	सा.	२६	५८	दि.	१६	१५	कौ.	५	२	७ [illegible]	[illegible]	१९ ५९
३२	३६	७	सू.	३७	३१	रा.	२०	२९	स्वा	५२	४४	रा.	२	३४	शु.	२५	४४	दि.	१५	४६	ग.	६	५४	८ [illegible]	[illegible]	२० २९
३२	३३	८	चं.	३७	३२	रा.	२०	३०	वि.	५४	९	रा.	३	९	शु.	२३	३०	दि.	१४	५३	वि.	७	३१	८ [illegible]	[illegible]	२० ३०
३२	३०	९	मं.	३६	१७	रा.	२०	१	अ.	५४	२१	रा.	३	१४	ब्र.	२०	१५	दि.	१३	३६	बा	६	५४	८ [illegible]	[illegible]	२० १
३२	२७	१०	बु.	३३	५२	सा.	१९	३	ज्ये.	५३	२७	रा.	२	५३	ऐं.	१५	३३	दि.	११	४४	तै.	५	४	७ [illegible]	[illegible]	१९ ३
३२	२४	११	बृ.	३०	२९	सा.	१७	४३	मू.	५१	३५	रा.	२	९	वै.	१०	२८	दि.	९	४२	व.	२	१०	६ [illegible]	[illegible]	१७ ४३ / ४ ४०
३२	२१	१२	शु.	२६	३	दि.	१५	५७	पू.	४८	४९	रा.	१	३	वि.	[illegible]	[illegible]	रा.	[illegible]	[illegible]	ग.	२६	३	१५ [illegible]	[illegible]	२ ५६
३२	१८	१३	श.	२०	५८	दि.	१३	५६	उ.	४५	२६	रा.	२३	४३	आ.	५१	३	रा.	१	५८	तै.	२०	५८	१३ [illegible]	[illegible]	० ४५
३२	१५	१४	सू.	१५	६	दि.	११	३५	श्र.	४१	३५	रा.	२२	११	सौ.	४३	३९	रा.	२३	१	ब.	१५	६	११ [illegible]	[illegible]	२२ २४
३२	१२	१५	चं.	९	८	दि.	९	१३	ध.	३७	२६	रा.	२०	३२	शो.	३५	५९	रा.	१९	५७	ब.	९	८	९ [illegible]	[illegible]	११ ५९

०ग:	अं.	फा.	वं.	फ.	रा.	चन्द्रराशि सचार: रा.	घ.	प.	घं.	मि.	सूर्योदय		सूर्यास्त		र. क्रा. उ.		चन्द्रास्त घं.	मि.
सौम्य	३	२९	१८	१६	१२	सि.	२२	३२	१४	२६	५	२५	६	३५	१७	४१	१९	३०
काल	४	१	१९	१७	१३						५	२६	६	३४	१७	२४	२०	०
सुस्थिर	५	२	२०	१८	१४	क.	५१	५९	२	१४	५	२६	६	३४	१७	९	२०	२८
मातङ्ग	६	३	२१	१९	१५						५	२७	६	३३	१६	५३	२०	५६
अमृत	७	४	२२	२०	१६						५	२८	६	३२	१६	३६	२१	२६
काण	८	५	२३	२१	१७	तु.	१८	१०	१२	४४	५	२८	६	३२	१६	२०	२१	५६
लुम्ब	९	६	२४	२२	१८						५	२९	६	३१	१६	३	२२	३१
मित्र	१०	७	२५	२३	१९	वृ.	३८	४८	२१	०	५	२९	६	३१	१५	४५	२३	११
वज्र	११	८	२६	२४	२०						५	३०	६	३०	१५	२८	२३	५८
ध्वांक्ष	१२	९	२७	२५	२१	ध.	५३	२७	२	५३	५	३१	६	२९	१५	१०	०	५३
धूम्र	१३	१०	२८	२६	२२						५	३१	६	२९	१४	५२	१	५६
प्रवर्ध.	१४	११	२९	२७	२३						५	३२	६	२८	१४	३४	३	५
रक्ष	१५	१२	३०	२८	२४	म.	२	५८	६	४४	५	३२	६	२८	१४	१५	४	१७
गद	१६	१३	३१	२९	२५						५	३३	६	२७	१३	५७	×	×
शुभ	१७	१४	३२	३०	२६	कुं.	९	३०	९	२२	५	३४	६	२६	१३	३८	×	×

श्रीशुभसंवत् २०२७ शकः १८९२ श्रावणशुक्लपक्षः (अगस्त ता० ३…१७ सन् १९७०) याम्यायनं, सौम्यगोलः, वर्षर्तुः ।

इष्टिः । चन्द्रदर्शनम्, मु. ३० फलं समम् । सोमप्रदोषः । व्यतिपातात्परमासवारिष्टनिर्माणादि मु. । श्लेषायामर्कः १८।५. स्त्री. स्त्री. चं. न. योगः अश्ववाहन अमृतानाडी तदीशश्चन्द्रस्तेन खण्डवृष्टियोगः । श्लेषायां कुजः ५४।२३ ।

जमादिउस्सानी ६ । अद्य उग्रक्रूरकर्माचरणं हितावहम् । उ. फा. ३ च. शुक्रः २४।११ ।

भ. ५८।२ (प्रा. ४।३९) उ. । मधुश्रवा ३ (मिथिलायां प्रसिद्धा) । ठकुराइनजयन्ती (गुर्जरेषुप्रसिद्धा) । सुकृतव्रतम् । स्वर्णगौरीव्रतम् । तृतीयायां वस्तुविक्रयादिकं हितावहम् । पूर्वाफाल्गुन्यां बुधः ९।३२ ।

भ. ३०।१४ (रा. १७।३३) या. । वैनायकी ४ । अद्य पञ्चम्यां प्रसूतिकास्नानभूम्युपवेशनखट्वारोहणशिशोस्ताम्बूलभक्षणनववस्त्रभूषाधारणविपणिव्यापारनौकाघट्टन दि मु. । रात्रिशेषे हस्ते दक्षिणेतरसर्वदिग्गमने लग्नं चिन्त्यम् ।*

नागपञ्चमी ५ । मध्याह्ने नागकूपयात्रा । वासुकिदर्शनम् । तक्षकपूजनम् । पञ्चम्यामृतुमतीस्नानसूतिकाक्वाथपथ्यौषधसेवनजातकर्मनामकरणान्नप्राशनभूम्युपवेशनखट्वारोहणकर्णवेधशिशोस्ताम्बूलभक्षणभैषज्यसेवनलतावृक्षारोपण † नौकाघट्टनपश्चिमेतरसर्वदिग्गमनादि मु. । पू. फा. २ च. बुधः ३२।४४ । उ. फा. ४ च. शुक्रः ३७।७ ।

अद्य सामान्यशुभकर्मणां कृते समयोऽवधेयः । जीर्णगृहप्रवेशे चक्रशुद्धिः ल. ५ । सप्तम्यां यायिजयद योगः । श्ले. २ च. कुजः ५।११ ।

भ. ३७।३१ (रा. २०।२९) उ. । विष्टेःपूर्वं सूतिकाक्वाथसेवनप्रसूतिकास्नानशिशोस्ताम्बूलभक्षणभैषज्यसेवननौकाघट्टनादि मु. । *यायिजयदयोगश्च । श्ले. २ च. रविः ४७।४० ।

भ. ७।३१ (प्रा. ८।३०) या. । सोमप्रदोषः । मैत्रे यायिजयप्रदयोगः । श्ले. ३ च. रविः १६।५७ । पू. फा. ३ च. बुधः ८।१२। हस्ते शुक्रः ५३।२ ।

दशम्यां प्रसूतिकास्नानसुभगेतररक्तवस्त्रधारणोत्तराभिहायान्यसर्वदिग्गमनादि मु. । ‡बुधः ३।११। स्वा. २ च. गुरुः ३।३८ ।

वैधृतेःपूर्वं शिशोस्ताम्बूलभक्षणभूम्युपवेशनकटिसूत्रबन्धननृत्यारम्भादि मु. ।

भ. २१।० (प्रा. ६।२३) उ. ३।२९ (सा. १७।४३) या. । पुत्रदा ११ एकादशी व्रतं सर्वेषाम् । विष्टेःपरं सूतिकापथ्यौषधदानस्तनपानभैषज्यसेवनलतापादपारोपणादि मु. । श्ले. ४ च. रविः ४५।५६ । पू. फा. ४ चं.‡ उ. फा. भे. गृहप्रवेशे चक्रशुद्धिः ल. ३ । द्वादश्यां स्थायिजयद योगः । श्ले. ३ च. कुजः १६।४३ । ह. २§

प्रदोषः । दधित्याग व्रतारम्भः । शाकदानम् । पूर्वायां विक्रयः शुभः । उत्तरायां विविधशुभकर्मादिकृते शोभनकालोऽवधेयः । ह. ३ च. शुक्रः ३५।५३ ।

त्रयोदश्यां यायिजयप्रद योगः । भारतीय स्वतन्त्रतादिवसः । गृहारम्भप्रवेशयोश्चक्रशुद्धिः । ||पात्राकंकणभूषणापत्ताकञ्चुकीयमुनास्नानकरौकुमारीवस्त्रेकेति च । §च. शुक्रः १२।२६ ।

भ. १५।६ (दि. ११।३५) उ. ४२।७ (रा. २२।२४) या. । व्रतायपूर्णिमा १५ पुण्यतमा । अद्य रिक्ताविष्ट्यादिदोषसत्त्वाच्छुभकर्ममुहूर्ताभावः । उ. फा. भे बुधः ३६।२४। मघायां सिंहे चार्कः १४।३५ मु. ३० फलं समम् । पु. स्त्री. चं. चं. योगः,

स्नानदानादौ पूर्णिमा १५ पुण्यतमा । ऋग्वेदिनां यजुर्वेदिनाञ्चोपाकर्म । श्रावणी 🌕 । प्रातरेव रक्षाबन्धनम् 🌕 । पञ्चकारम्भः ९।३० (१।२२) । लाक्षारसतोषरत्नागदायुधापायसभक्ष्यकुंकुमलेपन करीभूतजातिःजातीपुष्पधरा रौप्यभाजन ॥

वृषभग्रहनम् अमृतानाडी तदीशश्चन्द्रस्तेन सामान्यवृष्टियोगः । उपविष्टास्थिति मध्यफलदावाग्रवाहनाश्वोपवाहनाफल [illegible]

दैनिक लग्नसारिणी

तिथय:	म.	प्र.	वृ.	प्र.	मि.	प्र.	क.	प्र.	सि.	प्र.	क.	प्र.	तु.	प्र.	वृ.	प्र.	ध.	प्र.	म.	प्र.	कुं.	प्र.	मी.	प्र.
१चं.	२२	२३	०	१	१	५७	४	१०	६	२८	८	४२	१०	५५	१३	११	१५	२८	१७	३५	१९	२०	२०	[illegible]
२मं.	२२	१९	२३	५७	१	५३	४	६	६	२४	८	३८	१०	५१	१३	७	१५	२४	१७	३१	१९	१६	[illegible]	[illegible]
३बु.	२२	१५	२३	५३	१	४९	४	२	६	२०	८	३४	१०	४७	१३	३	१५	२०	१७	२७	१९	१२	[illegible]	[illegible]
४बृ.	२२	१२	२३	५०	१	४६	३	५९	६	१७	८	३१	१०	४४	१३	०	१५	१७	१७	२४	१९	९	[illegible]	[illegible]
५शु.	२२	८	२३	४६	१	४२	३	५५	६	१३	८	२७	१०	४०	१२	५६	१५	१३	१७	२०	१९	५	[illegible]	[illegible]
६श.	२२	४	२३	४२	१	३८	३	५१	६	९	८	२३	१०	३६	१२	५२	१५	९	१७	१६	१९	१	[illegible]	[illegible]
७सू.	२२	०	२३	३८	१	३४	३	४७	६	५	८	१९	१०	३२	१२	४८	१५	५	१७	१२	१८	५७	[illegible]	[illegible]
८चं.	२१	५६	२३	३४	१	३०	३	४३	६	१	८	१५	१०	२८	१२	४४	१५	१	१७	८	१८	५३	[illegible]	[illegible]
९मं.	२१	५२	२३	३०	१	२६	३	३९	५	५७	८	११	१०	२४	१२	४०	१४	५७	१७	४	१८	४९	[illegible]	[illegible]
१०बु.	२१	४८	२३	२६	१	२२	३	३५	५	५३	८	७	१०	२०	१२	३६	१४	५३	१७	०	१८	४५	[illegible]	[illegible]
११बृ.	२१	४५	२३	२३	१	१९	३	३२	५	५०	८	४	१०	१७	१२	३३	१४	५०	१६	५७	१८	४२	[illegible]	[illegible]
१२शु.	२१	४१	२३	१९	१	१५	३	२८	५	४६	८	०	१०	१३	१२	२९	१४	४६	१६	५३	१८	३८	[illegible]	[illegible]
१३श.	२१	३७	२३	१५	१	११	३	२४	५	४२	७	५६	१०	९	१२	२५	१४	४२	१६	४९	१८	३४	[illegible]	[illegible]
१४सू.	२१	३३	२३	११	१	७	३	२०	५	३८	७	५२	१०	५	१२	२१	१४	३८	१६	४५	१८	३०	[illegible]	[illegible]
१५चं.	२१	३०	२३	८	१	४	३	१७	५	३५	७	४९	१०	२	१२	१८	१४	३५	१६	४१	१८	२७	[illegible]	[illegible]

ति. २ कुजे-बुधचन्द्रयुतिः र. घ. १७।५३ चन्द्राद्दक्षिणे ।
ति. ४ गुरौ-शुक्रचन्द्रयुतिः र. घं. १३।३० चन्द्राद्दक्षिणे ।
ति. ६ शनौ-गुरुचन्द्रयुतिः र. घं. ३।४३ चन्द्राद्दक्षिणे ।

मिश्रमानकालिका दैनिक स्पष्टग्रहास्तत्र दिनद्वयग्रहान्तरं गतिः

स्प. सू.				स्प. चं.				स्प. मं.				स्प. बु.				स्प. बृ.				स्प. शु.				स्प. श.				स्प. रा.				स्प. के.			
३	१७	७	५४	४	४	५८	५	३	१६	३५	२८	४	११	१९	३८	६	८	५५	१२	५	२	४१	२५	०	२२	५०	५	१०	१४	१६	१८	४	१४	१६	१८
३	१८	५	८	४	१६	५९	१८	३	१७	१४	६	४	१२	४८	३	६	९	१	३५	५	३	४४	३	०	२२	५२	५०	१०	१४	१३	७	४	१४	१३	७
३	१९	२	२३	४	२९	३	१४	३	१७	५२	४४	४	१४	१४	१९	६	९	८	५	५	४	४६	२६	०	२२	५५	२७	१०	१४	९	५७	४	१४	९	५७
३	१९	५९	३८	५	११	१३	११	३	१८	३१	२०	४	१५	३८	१५	६	९	१४	४६	५	५	४८	३८	०	२२	५७	५८	१०	१४	६	४६	४	१४	६	४६
३	२०	५६	५५	५	२३	३२	३४	३	१९	९	५५	४	१६	५९	४३	६	९	२१	३५	५	६	५०	२४	०	२३	०	२२	१०	१४	३	३५	४	१४	३	३५
३	२१	५४	१४	६	६	३	३४	३	१९	४८	२९	४	१८	१८	३२	६	९	२८	३३	५	७	५१	५५	०	२३	२	४०	१०	१४	०	२४	४	१४	०	२४
३	२२	५१	३४	६	१८	४८	१६	३	२०	२७	१	४	१९	३४	३०	६	९	३५	४०	५	८	५३	१६	०	२३	४	४८	१०	१३	५७	१४	४	१३	५७	१४
३	२३	४८	५७	७	१	४७	५८	३	२१	५	३३	४	२०	४७	२५	६	९	४२	५५	५	९	५४	७	०	२३	६	५८	१०	१३	५४	३	४	१३	५४	३
३	२४	४६	१९	७	१५	३	१३	३	२१	४४	३	४	२१	५७	६	६	९	५०	२०	५	१०	५४	४४	०	२३	८	५०	१०	१३	५०	५२	४	१३	५०	५२
३	२५	४३	४४	७	२८	३३	४६	३	२२	२२	३३	४	२३	३	२८	६	९	५७	५३	५	११	५५	१	०	२३	१०	४०	१०	१३	४७	४१	४	१३	४७	४१
३	२६	४१	१०	८	१२	१८	५	३	२३	१	२	४	२४	५	५१	६	१०	५	३५	५	१२	५४	५१	०	२३	१२	२३	१०	१३	४४	३१	४	१३	४४	३१
३	२७	३८	३८	८	२६	१६	५	३	२३	३९	३०	४	२५	४	३८	६	१०	१३	२३	५	१३	५४	२९	०	२३	१३	५९	१०	१३	४१	२०	४	१३	४१	२०
३	२८	३६	७	९	१०	२३	४९	३	२४	१७	५५	४	२५	५८	५५	६	१०	२१	२१	५	१४	५३	३७	०	२३	१५	२७	१०	१३	३८	९	४	१३	३८	९
३	२९	३३	३८	९	२४	३८	५८	३	२४	५६	२०	४	२६	४८	५४	६	१०	२९	२९	५	१५	५२	२३	०	२३	१६	४९	१०	१३	३४	५८	४	१३	३४	५८
४	०	३१	११	१०	८	५८	१५	३	२५	३४	४४	४	२७	३४	९	६	१०	३७	४४	५	१६	५०	५५	०	२३	१८	४	१०	१३	३१	४८	४	१३	३१	४८

ति. ४ गुरौ

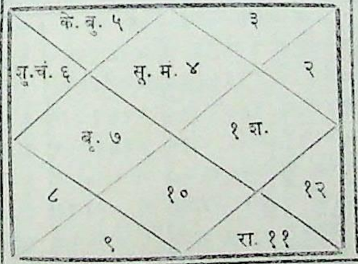

ति. ११ गुरौ

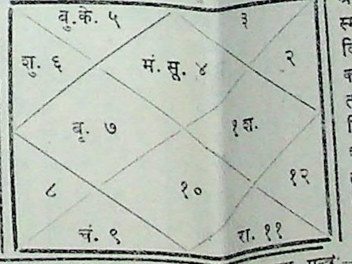

🌕 ति. १५ चन्द्रे-उपाकर्मकालस्तत्र व्यवस्था 'अध्यायानामुपाकर्म श्रावण्यां श्रवणेन वा । हस्तेनौषधिभावे वा पञ्चम्यां श्रावणस्य तु" इति याज्ञवल्क्यादिस्मृतिवाक्यात् श्रावण्यामुपाकर्म कर्त्तव्यत्वेन प्राप्तम् । निर्णयसिन्धुपराशरमाधवादिनिबन्धोद्धृतगोभिलवृद्धगार्ग्यादिवचनैः सङ्गवकालव्यापिन्यामेव पौर्णमास्यां उपाकर्मणो ग्राह्यत्वमुच्यते । 'कर्मणो यस्य यः कालः तत्कालव्यापिनी तिथिः । तया कर्माणि कुर्वीत ह्रासवृद्धी न कारणम्' इति वचनेन च कर्मकालव्यापिन्या एव तिथेः ग्राह्यत्वदर्शनाच्च सङ्गवकालव्यापिन्यां पूर्णिमायामुपाकर्मानुष्ठानं धर्मशास्त्रसम्मतं सम्प्रदायागतञ्चेत्युत्पश्यामः । 🌕 रक्षाबन्धननिर्णयः 'रक्षाबन्धनं तु नोपाकर्माङ्गभूतं सर्वेषामुपाकर्मानन्तरमस्य विधानात् । द्विजातिरिक्तेषु उपाकर्माभावात्, रक्षाबन्धनस्य सर्वेषां विधानात् । तेनोदयव्यापिन्यां पूर्णिमायां रक्षाबन्धनं युक्तम् — कारयेच्चाक्षतैस्तद्वत्सिद्धार्थैर्हेमचर्चितैः कार्पासैः क्षौमवस्त्रैर्वा विचित्रैर्मलवर्जितैः । पुरोधा नृपते रक्षां सम्यग् बध्नीत मानवैः । इति ॥ तत्र मन्त्रः—येन बद्धो बलीराजा दानवेन्द्रो महाबलः । तेन त्वामभिबध्नामि रक्षे मा चल मा चल ॥ ब्राह्मणैः क्षत्रियैर्वैश्यैः शूद्रैरन्यैश्च मानवैः । कर्त्तव्यो रक्षिकाचारो द्विजान् सम्पूज्य भक्तितः ॥ अनेन विधिना यस्तु रक्षाबन्धनमाचरेत् । ससर्वदोषरहितः सुखी संवत्सरं भवेत् ॥ लोकसेवा—अष्टादशपुराणेषु व्यासस्य वचनद्वयम् । परोपकारः पुण्याय पापाय परपीडनम् ॥ अस्मिन् विषये शिबेरौशीनरस्य कथा श्येनकपोतीयाख्यान (महाभारते) द्रष्टव्या । यस्याः सारभूताः कतिपयश्लोका अत्र लिख्यन्ते ॥ शिबिरुवाच—यथात्मनः प्रियाः प्राणाः सर्वेषां प्राणिनां तथा । तस्मान् मृत्युभयत्रस्ता त्रातव्या प्राणिनो बुधैः ॥ यथा हि ते जीवितमात्मनः प्रियं तथा परेषामपि जीवितं प्रियम् । संरक्षसे जीवितमात्मनो यथा तथा परेषामपि रक्ष जीवितम् ॥ नाऽतो भूयान् परो धर्मः कश्चिदन्योऽस्ति खेचर । प्राणिनां भयभीतानामभयं यत्प्रदीयते ॥ वरमेकस्य सत्त्वस्य दत्वा त्वभयदक्षिणाम् । न तु विप्रसहस्रस्य गोसहस्रसमलंकृतम् ॥ अभयं सर्वभूतेभ्यो यो ददाति दयापरः । तस्य देहाद्विमुक्तस्य न भयं विद्यते क्वचित् ॥ हेमधेन्वम्बरादीनां दातारः सुलभा भुवि । दुर्लभः पुरुषो लोके सर्वभूतहितप्रदः ॥ महतामपि यज्ञानां कालेन क्षीयते फलम् । भीताभयप्रदानस्य क्षय एव न विद्यते ॥ येन तप्तं तपस्तीर्थं तीर्थसेवा श्रुतं तथा । यज्ञं वाऽभयदानस्य कलां नार्हन्ति षोडशीम् ॥ त्यजेत् राज्यमिमं शरीरं वाऽपि दुस्त्यजम् । न त्विमं भयसंत्रस्तं त्यजद् दीनं कपोतकम् ॥ यन्ममास्ति शुभं किञ्चित्तेन जन्मनि जन्मनि । भवेयमहमार्तानां प्राणिनामार्तिनाशकः ॥ न त्वहं कामये राज्यं न स्वर्गं नापुनर्भवम् । प्राणिनां दुःखतप्तानां कामये दुःखनाशनम् ॥ यथा च नानृता वाणी मयका समुदाहृता । सत्येन तेन भगवान् प्रसीदतु महेश्वरः ॥ अग्रवेण शरीरेण [illegible] यान्ति ते परमां [illegible] ॥ स्वकर्मपाशैः सुबद्धं कृत्स्नमिदं जगत् । अथ [illegible]

[illegible]नाम् । ध्रुवं या नाजयद्धर्मं स शोच्यो मूढचेतनः ॥ यदि प्राण्युपकाराय देहोऽस्य नाऽभ्युज्यत । ततः किमुपकारोऽस्य प्रत्यहं नियतं नृप ॥ लोमश उवाच गच्छंतस्तिष्ठतो वाऽपि जाग्रतः स्वपतोऽपि वा । यन्न भूतहितार्थाय तत् पशोरिव चेष्टितम् ॥ जङ्गमानि च भूतानि स्थावराणि च ये नराः । त्यक्त्वात्मफलभोगेच्छां सर्वसत्त्वसुखैषिणः । भवन्ति परःदुःखेन साधवो नित्यदुःखिताः ॥ इन्द्र उवाच — परार्थैकांतकल्याणी वश्यैवात्यन्तनिष्ठुरा । त्वय्येव केवलं राजन् करुणा तरुणायते ॥ जगद्धिताय जायन्ते साधवस्त्वादृशा भुवि ।

[illegible] ॥ वध्यमानं तु यः शक्तः शरण्यं समुपेक्षते । स याति नरकं घोरमिति प्राहुर्मनीषिणः ॥ [illegible] सदृशो स्पर्शी त्वं लोकोत्तमतां गतः ॥ पशवोऽपि हि जीवन्ति केवलात्मोदरम्भराः । स पुमान् जीवितश्लाघ्यो यः परार्थे हि जीवति ॥ परोपकारैकधियः स्वसुखाय गतस्पृहाः । [illegible]

[illegible] दुःखमोक्षार्थं बद्धः करुणया नृपः ॥ अकृत्वेर्ष्यां विशिष्टेषु हीना[illegible]

Digitized by Sarayu Trust Foundation, Delhi and eGangotri.Funding by MoE-IKS

CC-0 In Public Domain. Kirtikant Sharma Najafgarh Delhi Collection

Digitized by Sarayu Trust Foundation, Delhi and eGangotri.Funding by MoE-IKS

भागवते—अवताराह्यसंख्येया हरेः सत्वनिधेर्द्विजाः । यथा विदासिनः कुल्याः सरसः स्युः सहस्रशः ॥ ऋषयो मनवो देवा मनुपुत्रा महौजसः । कलाः सर्वे हरेरेव सप्रजापतयस्तथा॥ एते चांशकलाः पुंसः कृष्णस्तु भगवान् स्वयम् । निशीथे तम उद्भूते जायमाने जनार्दने ॥ देवक्यां देवरूपिण्यां विष्णुः सर्वगुहाशयः । आविरासीद्यथा प्राच्यां दिशीन्दुरिव पुष्कलः ॥

दि.मा. घ. प.	ति.	वा.	घ. प.	[illegible]	घं. मि.	न.	घ. प.	[illegible]	घं. मि.	यो.	घ. प.	[illegible]	घं. मि.	क.	घ. प.	घं. मि.	क.	घ. प.	घं. मि.	योगः	अं.	फा	ब.	क.	रा.	चन्द्रराशि सचार रा.	घ. प.	घं. मि	सूर्योदय	सूर्यास्त	र. क्रा. उ.	चन्द्रोदय घं. मि.
३२ ८	१	म.	५६ ५२	प्रा.	२१ २६	श.	३३ ११	सा.	१८ ५१	अ.	२८ १५	सा.	१६ ५२	का.	३ ०	६ ४६	तैं.	२१/४६ ४५/५२	१७/४ ३२/१६	मृत्यु	१८	१५	१	१	२७				५ ३४	६ २६	१३ १९	१९ २९
३२ ५	३	बु.	५१ ०	रा.	१ ५९	पू.	२९ ५	सा.	१७ १३	सु.	२० ३३	दि.	१३ ४८	ब.	२३ ५६	१५ १०	वि.	५१ ०	१ ५९	पद्म	१९	१६	२	२	२८	मी	१५ ६	११ ३८	५ ३५	६ २५	१२ ५९	२० ६
३२ २	४	गु.	४५ ३२	रा.	२३ ४८	उ.	२५ १९	दि.	१५ ४३	वृ.	१३ २८	दि.	१० ५९	व.	१८ १६	१२ ५४	बा.	४५ ३२	२३ ४८	छत्र	२०	१७	३	३	२९				५ ३६	६ २४	१२ ४०	२० ४२
३१ ५९	५	शु.	४० ४०	रा.	२१ ५२	रे.	२२ ८	दि	१४ २७	शू.	६ ३६	प्रा.	८ १५	कौ.	१३ ६	१० ५१	तैं.	४० ४०	२१ ५२	श्रीवत्स	२१	१८	४	४	३०	मे.	२२ ८	१४ २७	५ ३६	६ २४	१२ २०	२१ २०
३१ ५५	६	श.	३६ ३७	रा.	२० १६	अ.	१९ ४०	दि.	१३ २९	ग.	०/५८ १४/२१	प्रा.	२/५ ४३/४४	ग.	८ ३९	९ ४	व.	३६ ३७	२० १६	सौम्य	२२	१९	५	५	३१				५ ३७	६ २३	१२ ०	२२ ०
३१ ५१	७	सू.	३३ २९	सा.	१९ १	भ.	१८ ६	दि.	१२ ५२	ध्रु.	४९ ४५	रा.	१ ३१	वि.	५ ३	७ ३९	ब.	३३ २९	१९ १	का. द.	२३	२०	६	६	१	वृ.	३३ ०	१८ ४९	५ ३८	६ २२	११ ४०	२२ ४३
३१ ४९	८	चं.	३१ ३१	सा.	१८ १५	कृ.	१७ ४१	दि.	१२ ४३	व्या	४५ ४८	रा.	२३ ५७	बा.	२ ३०	६ ३८	कौ	३१ ३१	१८ १५	सुस्थिर	२४	२१	७	७	२				५ ३८	६ २२	११ २०	२३ ३२
३१ ४५	९	मं.	३० ४५	सा.	१७ ५७	रो.	१८ २८	दि.	१३ २	ह.	४२ ५०	रा.	२२ ४७	तैं.	१ ८	६ ६	ग.	३० ४५	१७ ५७	मातङ्ग	२५	२२	८	८	३	मि.	४९ ३०	१ २७	५ ३९	६ २१	१० ५९	० २६
३१ ४२	१०	बु.	३१ २०	सा.	१८ १२	मृ.	२० ३२	दि.	१३ ५२	व.	४० ५३	रा.	२२ १	ब.	१ ३	६ ५	वि	३१ २०	१८ १२	अमृत	२६	२३	९	९	४				५ ४०	६ २०	१० ३८	१ १९
३१ ३९	११	गु.	३३ ११	सा.	१८ ५६	आ	२३ ५२	दि	१५ १३	सि.	३९ ५६	रा.	२१ ३९	ब.	२ १५	६ ३४	बा	३३ ११	१८ ५६	कॉण	२७	२४	१०	१०	५				५ ४०	६ २०	१० १८	२ १५
३१ ३५	१२	शु.	३६ १५	रा.	२० ११	पुन	२८ २३	सा.	१७ २	व्य	३९ ५४	रा.	२१ ३९	कौ.	४ ४३	७ ३४	तैं.	३६ १५	२० ११	लुम्ब	२८	२५	११	११	६	क.	१२ १६	१० ३५	५ ४१	६ १९	९ ५७	३ १२
३१ ३२	१३	श.	४० १७	रा	२१ ४९	पु.	३३ ५२	सा.	१९ १४	व.	४० ३९	रा.	२१ ५७	ग.	८ १६	९ ०	व.	४० १७	२१ ४९	मित्र	२९	२६	१२	१२	७				५ ४२	६ १८	९ ३५	४ ५
३१ २८	१४	सू.	४५ २	रा	२३ ४३	श्ले	४० २	रा.	२१ ४३	व.	४१ ५६	रा.	२२ २९	वि.	१२ ४०	१० ४६	श.	४५ २	२३ ४३	वज्र	३०	२७	१३	१३	८	सि.	४० २	२१ ४३	५ ४२	६ १८	९ १४	४ ५८
३१ २५	३०	चं.	५० ८	रा.	१ ४६	म.	४६ ३३	रा.	० २०	शि.	४३ ३०	रा.	२३ ७	च.	१७ ३५	१२ ४५	ना.	५० ८	१ ४६	ध्वांक्ष	३१	२८	१४	१४	९				५ ४३	६ १७	८ ५३	

श्रीशुभसंवत् २०२७ शकः १८९२ भाद्रपदकृष्णपक्षः (अगस्त ता० १८····३१, सन् १९७०) याम्यायनं, सौम्यगोलः, वर्षर्तुः ।

दधिभाद्रपदेत्यजेत् । अशून्यशयनव्रतम् । रतिजग्गा । अद्य शुभकर्मणि तिथिक्षयदोषोऽवधेयः ।

भ. २३।५६ (दि. १५।१०) उ. ५१।० (रा. १।५९) या. । कज्जली ३ । विष्टेः पूर्वमासवारिष्टनिर्माणवस्तुविक्रयादि मु. । श्ले. ४ च. कुजः २९।४ । म. ४ च. शनिः ३५।३० ।

गणेश ४ व्रतम् (इयमेव संकष्ट चतुर्थी) । चन्द्रार्घ्यदानम् । बहुला ४ व्रतम् । रात्रिशेषे पञ्चम्यां प्रसूतिकास्नाननववस्त्रभूषाधारणभैषज्यसेवनादि मु. । म. २ च. रविः ४२।५२ ।

पञ्चकनिवृत्तिः २२।८ (दि. १४।२७) । अद्य ऋतुमतीस्नानसूतिकाकषायपथ्यौषधसेवनजातकर्मनामकरणान्नप्राशनभूम्युपवेशनखट्वारोहणकर्णवेधशिशोस्ताम्बूलभक्षणभैषज्यसेवनविपणि-*

भ. ३६।३७ (रा. २०।१६) उ. । हलषष्ठी (ललही छठ) । तिथिदानात्सामान्यशुभकर्मणांकृते समयोऽवधेयः । उ. फा. २ च. कन्यायां च बुधः ४६।३३ ।

भ. ५१३ (प्रा. ७।३९) या. । श्रीकृष्ण जन्माष्टमी ८ स्मार्त्तानाम् । राष्ट्रीयभाद्रपदारम्भः । भरण्यां यायिजयार्ह योगः । कन्यायां दृग्यार्कः ३३।३३ ।

श्रीकृष्ण जन्माष्टमी ८ वैष्णवानाम् । अष्टम्यां रोहिणी योगे विविध शुभकर्मादि कृते शोभनकालः । नवम्यां यायिजयद योगः । म. ३ च. रविः १०।४९ । मघायां सिंहे च कुजः ४२।१० ।†

अद्य नवम्यां मृगे रोगविमुक्तस्नान मु. । दशम्यां प्रसूतिकास्नानसुभगेतररक्तवस्त्रादिधारण म. । †केन्द्रांशवशेन वक्री बुधः ३३।४१ । चित्रायां शुक्रः ३९।७ ।

भ. १।३ (प्रा. ६।५) उ. ३१।२० (सा. १८।१२) या. । विष्टेः पूर्वं मृगे शुभकर्मादी स्वल्पकालः ।

जया ११ एकादशी व्रतं सर्वेषाम् । एकादश्यां पुनर्वसौ व्यतिपातात्पूर्वं विविध शुभकर्मादि कृते समयोऽवधेयः । म. ४ च. रविः ३८।२३ । उ. फा. १ च. वक्री बुधः १६।३४ । केन्द्रांश वशेन‡

अद्य व्यतिपातात्परं भैषज्यसेवननववस्त्रभूषाधारणविपणिव्यापारादिविविध मु. । चि. २ च. शुक्रः २१।६ । ‡वक्रीशनिः १८।१९ ।

भ. ४०।१७ (रा. २१।४९) उ. । शनिप्रदोषः । अद्य पुष्ये पूर्वाम्बिहायान्यदिग्गमने दिग्द्वारानुगं लग्नमनुसन्धेयम् । म. २ च. कुजः ५५।९ ।

भ. १२।४० (दि. १०।४६) या. । मासशिवरात्रिः । शुभकर्मणि रिक्ताविष्ट्यादि दोषोऽवधेयः ।

स्नानदानश्राद्धादौसोमवतीदर्शः ३० । कुशोत्पाटिनी (ॐ हूँ फट् इति मन्त्रेण कुशोत्पाटनम्) । धर्मेश्वर यात्रा । पञ्चपुष्करणोस्नानम् । पूर्वायां विक्रयः शुभः । पूर्वाफाल्गुन्यामर्कः ५।३३ स्त्री.§

§स्त्री. सू. च. योगः शशकवाहनअमृतनाडीतदाशरचन्द्रस्तेनसामान्यवृष्टियोगः । बुधास्तं प्रतीच्याम् १५।४८ ।

*व्यापारादि मु. । पञ्चम्यां हस्ते पश्चिमेतरसर्वदिग्गमने लग्नं चिन्त्यम् । ह. ४ च. शुक्रः ४।३४ । शत. २ च. राहु, मघा ४ च. च. केतुः ४६।४३ ।

नमः ॥ ज्योत्स्नानां पतये तुभ्यं ज्योतिषां पतये नमः । नमस्ते रोहिणीकान्त सुधावास नमोस्तु ते ॥ नमो मण्डलदीपाय शिरोरत्नाय धूर्जटेः । कलाभिर्वर्द्धमानाय नमश्चन्द्राय चारवे ॥ सिंहकर्कटयोर्मध्ये सर्वा नद्यो रजस्वलाः । तासु स्नानं न कुर्वीत वर्जयित्वा समुद्रगाः ॥ इति ॥ सिंहाऽर्कगोप्रसवे—माघे वृषे च महिषी श्रावणे वडवा दिवा । सिंहे यादः प्रसूयन्ते स्वामिनः कष्टदायिकाः ।

दैनिक लग्नसारिणी

तिथयः	मे. प्र.	वृ. प्र.	मि. प्र.	क. प्र.	सि. प्र.	क. प्र.	तु. प्र.	वृ. प्र.	ध. प्र.	म. प्र.	कु. प्र.	मी. प्र.	मि.मा.
१मं.	२१ २६	२३ ४	१ ०	३ १३	५ ३१	७ ४५	९ ५८	१२ १४	१४ ३१	१६ ३७	१८ २३	१९ ५५	४७ ३
३बु.	२१ २२	२३ ०	० ५६	३ ९	५ २७	७ ४१	९ ५४	१२ १०	१४ २७	१६ ३३	१८ १९	१९ ५१	[illegible]
४गु.	२१ १८	२२ ५६	० ५२	३ ५	५ २३	७ ३७	९ ५०	१२ ६	१४ २३	१६ २९	१८ १५	१९ ४७	[illegible]
५शु.	२१ १५	२२ ५३	० ४९	३ २	५ २०	७ ३४	९ ४७	१२ ३	१४ २०	१६ २६	१८ १२	१९ ४४	[illegible]
६श.	२१ ११	२२ ४९	० ४५	२ ५८	५ १६	७ ३०	९ ४३	११ ५९	१४ १६	१६ २२	१८ ८	१९ ४०	[illegible]
७सू.	२१ ७	२२ ४५	० ४२	२ ५४	५ १२	७ २६	९ ३९	११ ५५	१४ १२	१६ १८	१८ ४	१९ ३६	[illegible]
८चं.	२१ ४	२२ ४२	० ३८	२ ५१	५ ९	७ २३	९ ३६	११ ५२	१४ ९	१६ १५	१८ १	१९ ३३	[illegible]
९मं.	२१ ०	२२ ३८	० ३४	२ ४७	५ ५	७ १९	९ ३२	११ ४८	१४ ५	१६ ११	१७ ५७	१९ २९	[illegible]
१०बु.	२० ५६	२२ ३४	० ३०	२ ४३	५ १	७ १५	९ २८	११ ४४	१४ १	१६ ७	१७ ५३	१९ २५	[illegible]
११गु.	२० ५३	२२ ३१	० २७	२ ४०	४ ५८	७ १२	९ २५	११ ४१	१३ ५८	१६ ४	१७ ५०	१९ २२	[illegible]
१२शु.	२० ४९	२२ २७	० २३	२ ३६	४ ५४	७ ८	९ २१	११ ३७	१३ ५४	१६ ०	१७ ४६	१९ १८	[illegible]
१३श.	२० ४५	२२ २३	० १९	२ ३२	४ ५०	७ ४	९ १७	११ ३३	१३ ५०	१५ ५६	१७ ४२	१९ १४	[illegible]
१४सू.	२० ४२	२२ २०	० १६	२ २९	४ ४७	७ १	९ १४	११ ३०	१३ ४७	१५ ५३	१७ ३९	१९ ११	[illegible]
३०चं.	२० ३८	२२ १६	० १२	२ २५	४ ४३	६ ५७	९ १०	११ २६	१३ ४३	१५ ४९	१७ ३५	१९ ७	[illegible]

ति. ७ रवौ—शनिचन्द्रयुतिः रे. घं. ११।१२ याम्यदक्षिणे ।

मिश्रमानकालिका दैनिक स्पष्टग्रहास्तत्र दिनद्वयग्रहान्तरं गतिः

स्प. सू.	स्प. चं.	स्प. मं.	स्प. बु.	स्प. गु.	स्प. शु.	स्प. श.	स्प. रा.	स्प. के.
४ १ २८ ४६	१० २३ १७ ५६	३ २६ १३ ७	४ २८ १४ २५	६ १० ४६ ५	५ १७ ४९ १९	० २३ ११ १२	१० १३ २८ ३७	४ १३ २८ ३७
४ २ २६ २२	११ ७ ३४ ५	३ २६ ५१ ३०	४ २८ ४९ २३	६ १० ५४ ३४	५ १८ ४६ २१	० २३ २० १२	१० १३ २५ २६	४ १३ २५ २६
४ ३ २४ ०	११ २१ ४३ २२	३ २७ २९ ५०	४ २९ १८ ४९	६ ११ ३ १०	५ १९ ४३ ३०	० २३ २१ ५	१० १३ २२ १५	४ १३ २२ १५
४ ४ २१ ३९	० ५ ४२ ५१	३ २८ ८ १०	४ २९ ४२ २९	६ ११ ११ ५५	५ २० ४० ६	० २३ २१ ५०	१० १३ १९ ५	४ १३ १९ ५
४ ५ १९ २०	० १९ ३० ५	३ २८ ४६ २८	५ ० ० ८	६ ११ २० ४७	५ २१ ३६ २३	० २३ २२ २९	१० १३ १५ ५४	४ १३ १५ ५४
४ ६ १७ २	१ ३ ३ ११	३ २९ २४ ४६	५ ० ११ ३१	६ ११ २९ ४७	५ २२ ३२ १	० २३ २३ १	१० १३ १२ ४३	४ १३ १२ ४३
४ ७ १४ ४७	१ १६ २१ २१	४ ० ३ ३	५ ० १६ ३३	६ ११ ३८ ५३	५ २३ २७ १०	० २३ २३ २४	१० १३ ९ ३२	४ १३ ९ ३२
४ ८ १२ ३४	१ २९ २३ ४८	४ ० ४१ १९	५ ० १५ ७	६ ११ ४८ ६	५ २४ २२ १	० २३ २३ ४४	१० १३ ६ २२	४ १३ ६ २२
४ ९ १० २३	२ १२ ११ ६	४ १ १९ ३४	५ ० ७ ७	६ ११ ५७ २९	५ २५ १५ ५६	० २३ २३ ५२	१० १३ ३ ११	४ १३ ३ ११
४ १० ८ १३	२ २४ ४४ २७	४ १ ५७ ४७	४ २९ ५२ ४३	६ १२ ६ ५६	५ २६ ९ २८	० २३ २३ ५६	१० १३ ० ०	४ १३ ० ०
४ ११ ६ ६	३ ७ ५ ३८	४ २ ३६ ०	४ २९ २१ ५६	६ १२ १६ ३०	५ २७ २ २७	० २३ २३ ५३	१० १२ ५६ ४९	४ १२ ५६ ४९
४ १२ ४ ०	३ १९ १७ ९	४ ३ १४ १२	४ २९ ५ ९	६ १२ २६ १०	५ २७ ५४ ४०	० २३ २३ ४०	१० १२ ५३ ३९	४ १२ ५३ ३९
४ १३ १ ५६	४ १ २१ ५७	४ ३ ५२ २३	४ २८ ३२ ४५	६ १२ ३५ ५८	५ २८ ४६ ३०	० २३ २३ २४	१० १२ ५० २८	४ १२ ५० २८
४ १३ ५९ ५४	४ १३ २३ २१	४ ४ ३० ३२	४ २७ ५५ २०	६ १२ ४५ ५२	५ २९ ३७ २८	० २३ २२ ५८	१० १२ ४७ १७	४ १२ ४७ १७

ति. ४ गुरौ

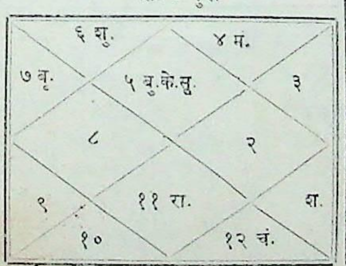

ति. ११ गुरौ

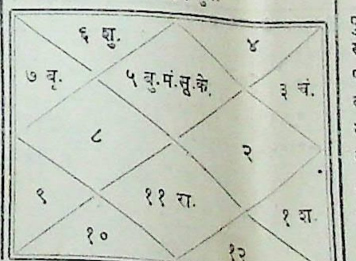

अथ भाद्रकृष्णचतुर्थ्यां बहुलाव्रतम् । श्रोतव्या बहुलागाथा स्त्रीभिश्च पुरुषैस्तथा ॥ मातृणां सुतवात्सल्यं सत्यस्य महिमा परः । अनाथरक्षणं धर्मो यत्र सर्वमुदाहृतम् । द्वौ श्लोकौ तत्रत्यौ विशेषतया स्मर्तव्यौ । अनाथरक्षा—यः पालयत्यनाथांश्च परपुत्रान् स्वपुत्रवत् । ताः धन्यास्ताः कृतार्थाश्च ताः स्त्रियो लोकमातरः । सत्यमहिमा—सत्यं साधु तपः श्रुतं च परमं क्लेशादिभिर्वर्जितम् । स्वाधीनञ्च सुदुर्लभं च जगतः साधारणं भूषणम् ॥ साधूनां निकषः सतां कुलधनं सर्वाश्रमाणां बलं । यन्म्लेच्छोऽप्यभिधाय गच्छति दिवं संत्यज्य तिष्ठत्कथम् ॥

अथ श्रीकृष्णजन्माष्टमी ७ रवौ निर्णीताऽस्ति तत्प्रबोधनानि वचनानि यथा—कृष्णपक्षेऽष्टमी चैव कृष्णपक्षे चतुर्दशी । पूर्वविद्धैव कर्तव्या परविद्धा न कुत्रचित् ॥ उपवासेषु राजेन्द्र एष धर्मस्सनातनः ॥ श्रावणे बहुले पक्षे कृष्णजन्माष्टमीव्रतम् । रात्रियुक्तां प्रकुर्वीत विशेषेणेन्दुसंयुतामित्यादि । तत्र तिथ्यन्ते चोत्सवान्ते वा व्रती कुर्वीत पारणम् । यामत्रयोर्ध्वगामिन्यां प्रातरेव हि पारणमित्यादिना च ७ रवौ स्मार्त गृहाश्रमिणा जन्माष्टमी ॥ अन्यदपि—अष्टमी रोहिणीयुक्ता निश्यर्द्धे यदि दृश्यते । मुख्यकाल इति ख्यातस्तत्र जातो हरिः स्वयम् । पुराणान्तरेऽपि—रोहिणी च यदा कृष्णे पक्षेऽष्टम्यां द्विजोत्तम । जयन्ती नाम सा प्रोक्ता सर्वपापहरा तिथिः ॥ मार्कण्डेयोऽपि-प्राजापत्येन संयुक्ता कृष्णा नभसि चाष्टमी । जयन्ती नाम सा प्रोक्ता सा ह्युपोष्या महाफला ॥ तस्यां श्रीमद्भगवतः कृष्णस्य पावनं प्रोत्साहनं धन्यं धर्मवर्धनं भयविनाशनं चरितं श्रवणीयम् । तत्रादौ श्रीमद्भगवद्वचनम्—यदा यदा हि धर्मस्य ग्लानिर्भवति भारत । अभ्युत्थानमधर्मस्य तदात्मानं सृजाम्यहम् ॥ परित्राणाय साधूनां विनाशाय च दुष्कृताम् । धर्मसंस्थापनार्थाय संभवामि युगे युगे ॥ तन्माहात्म्यं भीष्मपर्वणि ६६ आध्याये भीष्मो दुर्योधनं प्रति—तस्मात् ब्रवीमि ते राजन्नेषोऽसौ शाश्वतोऽव्ययः । सर्वलोकमयो नित्यः शास्ता धाता धरो ध्रुवः ॥३३॥ लोकान्धारयते यस्त्रींश्चराचरगुरुः प्रभुः । योद्धा जयश्च जेता च सर्वप्रकृतिरीश्वरः ॥३४॥ राजन् सत्वमयो ह्येष तमोरजविवर्जितः । यतः कृष्णस्ततो धर्मो यतो धर्मस्ततो जयः ॥३५॥ तस्य माहात्म्ययोगेन योगेनात्मभयेन च । धृताः पाण्डुसुता राजन् जयश्चैषां भविष्यति ॥३६॥ श्रेयोयुक्तां सदा बुद्धिं पांडवानां ददाति यः । बलञ्चापि रणे नित्यं भयेभ्यश्चैव रक्षति ॥३७॥ स एव शाश्वतो देवः सर्वभूतमयः शिवः । वासुदेव इति ख्यातो यन्मां त्वं परिपृच्छसि ॥३८॥ ब्राह्मणैः क्षत्रियैर्वैश्यैः शूद्रैश्च कृतलक्षणैः । सेव्यतेऽभ्यर्च्यते चैव नित्ययुक्तैः स्वकर्मभिः ॥३९॥ कृष्णाय वासुदेवाय हरये परमात्मने । प्रणतक्लेशनाशाय गोविन्दाय नमोनमः ॥ नमो ब्रह्मण्यदेवाय गोब्राह्मणहिताय च । जगद्धिताय कृष्णाय गोविन्दाय नमो नमः । भगवद्वचनम्—सर्वधर्मान् परित्यज्य मामेकं शरणं व्रज । अहं त्वा सर्वपा[illegible] मोक्षयिष्यामि मा शुचः ॥ अपिचेत्सुदुराचारो भजते मामनन्यभाक् । साधुरेव स मन्तव्यः सम्यग् व्यवसितो हि सः॥ क्षिप्रं भवति धर्मात्मा शश्वच्छान्तिं नियच्छति । कौन्तेय प्रतिजानीहि न मे भक्तः प्रणश्यति॥ सत्यव्रतौ महात्मानौ भीष्मव्यासौ सुविश्रुतौ । उभाभ्यां पूजितः कृष्णः साक्षाद्विष्णुरिति स्फुटम् ॥ माहात्म्ये वासुदेवस्य [illegible]द्भुतकर्मणः । तमेव शरणं गच्छ यदि श्रेयोऽभिवाञ्छसि ॥ प्रार्थना—मनसो वृत्तयो नः स्युः कृष्णपादाम्बुजाश्रयाः । वाचोऽभिधायिनीर्नाम्नां कायस्तत्प्रह्वणादिषु ॥ कर्मभिर्भ्राम्यमाणानां यत्रक्वापीश्वरेच्छया । मङ्गलाचरितैर्दानै रतिर्नः कृष्ण ईश्वरे ॥ कः पंडितस्त्वदपरं शरणं समीयाद्भक्तप्रियादृतगिरः सुहृदः कृतज्ञात् । [illegible] ददाति सुहृदो भजतोऽभिकामानात्मानमप्युपचयापचयौ न यस्य ॥ त्वयोदितोऽयं जगतो हिताय यदा यदा वेदपथः पुराणः । बाध्येत पाखण्डपथैरसद्भिस्तदा भवान् सत्वगुणं बिभर्ति ॥ संकष्ट ४ ति. ४ गुरौ [illegible] अत्रिगोत्रसमुद्भव । गृहाणार्घ्यं शशाङ्केदं रोहिणीसहितो[illegible]

CC-0 In Public Domain. Kirtikant Sharma Najafgarh Delhi Collection

Digitized by Sarayu Trust Foundation, Delhi and eGangotri.Funding by MoE-IKS

दि. मा.	ति.	वा.	घ. प.	न.	घ. मि.	न.	घ. प.	यो.	घ. मि.	क.	घ. प.	...	याम	...	चन्द्रांश सञ्चार					सूर्योदय	सूर्यास्त	र. का.	चन्द्रास्त	
															रा.	घ.	प.	घं.	मि.				घ.	मि.
[illegible]													प्रवर्ध											
[illegible]													रक्ष											
[illegible]													अमृत											
[illegible]													काण											
[illegible]													लुम्ब											
[illegible]													मित्र											
[illegible]													वज्र											
[illegible]													ध्वांक्ष											
[illegible]																								
[illegible]													प्रवर्ध											
[illegible]													रक्ष											
[illegible]													चर											
[illegible]													गद											
[illegible]													अमृत											
[illegible]													काण											
[illegible]																								

कृत्या तानि नयेद्ध्रुवम् ॥

श्रीशुभसंवत् २०२७ शकः १८९२ भाद्रपदशुक्लपक्षः (सितम्बर ता० १…१५ सन् १९७०) याम्यायनं, सौम्यगोलः, वर्षर्तुः ।

इष्टिः । पूर्ववामगुरुकर्माचरणं शुभम् । रात्रिशेषे उत्तरायां प्रसूतिकास्नानसुभगतररक्तवस्त्रादिधारण मु. । चि. ३ च. तुले च शुक्रः १३।४२ । *दक्षिणेतरसर्वदिग्गमनादि मु. । यायिजय-Φ । पू. फा. ४ च. वक्री बुधः ३१।१३ । चन्द्रदर्शनम्, मु. ४५ फलं समर्घकरम् । अद्य ऋतुमतीस्नानजातकर्मनामकरणान्नप्राशनशिशोस्ताम्बूलभक्षणखट्वारोहणनववस्त्रभूषाधारणविपणिव्यापारादि मु. । ... नववस्त्रभूषाधारण-* रज्ज ७ । हरितालिका (तीज) व्रतम् ।★ ऋतुमतीस्नानपुंसवनसीमन्तोन्नयनप्रसूतिकास्नानजातकर्मनामकरणान्नप्राशनभूम्युपवेशनखट्वारोहणकर्णवेधशिशोस्ताम्बूलभक्षणनववस्त्रभूषाधारण... प्रपूजयेत् । अवशिष्टामेकां दूर्वां म. ३४।३४ (सा. १९।३६) उ. । वैनायकी ४ । अद्य चन्द्रदर्शनं निषिद्धम् ✱ वरद ४ व्रतम् । एकविंशतिदूर्वाभिर्दशनामभिर्द्वंद्वंसमर्प्य वरदगणेशंप्रपूजयेत् । चि. ४ च. शुक्रः १८।५२ । Φप्रदयोगश्च । म. ५।५२ (प्रा. ८।७) या. । ऋषिपञ्चमी व्रतम् (मध्याह्ने सर्पादिपूजनम्) । स्वात्यां यायिजयप्रदयोगः । पू. फा. २ च. रविः ३२।११ । तृतीयायां शुभकर्मादौ Y पञ्चम्यां सूतिकाक्वाथपथ्यौषधसेवनप्रसूतिकास्नानशिशोस्ताम्बूलभक्षणभैषज्यसेवननौकाघट्टनादि म. । Σनमः । ९ मूषकवाहनाय नमः । १० कुमार गुरवे नमः । म. ३ च. वक्रीशनिः ४६।४८ । लोलार्कषष्ठी ६ व्रतम् । लोलार्ककुण्डे स्नानम् । कार्त्तिकेयदर्शनम् । सूर्यषष्ठी व्रतम् । Yस्वल्पकालः । म. ३ च. कुजः १०।३० । स्वा. ३ च. गुरुः ९।१२ । ... सप्तम्यां प्रसूतिकास्नान उत्तरेतरसर्वदिग्ग‡ म. ६।१४ (प्रा. ८।१८) उ । ३५।१४ (सा. १९।५०) या. । मुक्ताभरण ७ व्रतम् । महालक्ष्मीव्रतारम्भः (षोडशदिनं यावत्) । ...कुण्डेस्नानम् । ...भूषाधारणादि मु. । पू. फा. २ च. वक्रीबुधः ३०।४ । अष्टम्यां शिशोस्ताम्बूलभक्षणनृत्यारम्भादि मु. । म. ४ च. कुजः २५।३३ । स्वातीभे शुक्रः ४४।२८ । § स्ताम्बूलभक्षणनववस्त्रभूषाधारणादि मु. । पू. फा. ३ च. वक्रीबुधः ३६।११ । दशावतार व्रतम् । शुभकर्मणि तिथिक्षयदोषोऽववेयः । ‡ मनरक्तवस्त्रादिधारण मु. । विष्टेः परं स्थायीजयद योगः । पू. फा. ३ च. रविः ५८।११ । ...नामकरणान्नप्राशनभूम्युपवेशनखट्वारोहणशिशो-§ म. २३।५५ (दि. १५।२५) उ. ५१।२६ (रा. २।२५) या. । पद्मा ११ व्रतं प्रायस्सर्वेषाम् । अद्य विष्टेः पूर्वमुत्तरायां ऋतुमतीस्नानजातकर्मनामकरणान्नप्राशनभूम्युपवेशनखट्वारोहणशिशो- ... यायिजयप्रदयोगः । पू.फा. ४ च. रविः २४।३७ । पद्मा ११ व्रतं केषांचिद्वैष्णवानाम् । वामनद्वादशी १२ व्रतम् (मध्याह्ने श्रवणयोगसत्त्वात्) । बलिदानम् । दुग्धत्यागव्रतारम्भः । अगस्त्योदयः ३४।९ । ... खण्डवृष्टियोगः ।ϕ प्रदोषः । त्रयोदश्यां सूतिकाक्वाथपथ्यौषधसेवनशिशोस्ताम्बूलभक्षणभैषज्यसेवनादि मु. । ¶फाल्गुन्यामर्कः ५०।७ । पं. स्वा. ... ϕकेन्द्रांशवशेन मार्गीबुधः । म. ३३।५० (सा. १९।२५) उ. । अनन्त १४ चतुर्दशीव्रतम् । पूर्वाफाल्गुन्यां कुजः ४१।३० । स्वा. २ च. शुक्रः ३९।४१ । ... प्रसूतिकास्नानाचरणशुभावहम् । उत्तरा-¶ म. ०।४६ (प्रा० ६।१२) या. । व्रतस्नानदानादौ पूर्णिमा १५ पुण्यतमा । उमामहेश्वर व्रतम् । महालयारम्भः । लोकपालपूजा । रात्रिशेषे उत्तरायां प्रसूतिकास्नानाचरण... नमः ६ सर्वसिद्धिप्रदाय नमः ७ एकदन्ताय नमः ८ इभवक्त्राय Σ । दशनामभिः समर्पयेत् दशनामानि—१ गणाधिपायनमः २ उमापुत्राय नमः ३ अघनाशनाय नमः ४ विनायकायनमः ५ ईशपुत्राय नमः

...यः काल इति पठ्यते । कलाकाष्ठामुहूर्त्तादिदिवा रात्रिशरीरवान् । पक्षमासर्तु ऋक्षाणि युगकालव्यवस्थया । योऽयं कालो मया ख्यातः सोऽनन्त इति कीर्त्यते ॥ मन्त्रः—अनन्तसंसारमहासमुद्रे मग्नं समभ्युद्धर वासुदेव । अनन्तरूपे विनियोजयस्व अनन्तसूत्राय नमो नमस्ते ॥

दैनिक लग्नसारिणी

दिवस	प्र. घ.	प्र. प.	...													
१सो.	[illegible]															
२बु.	[illegible]															
३बृ.	[illegible]															
४शु.	[illegible]															
५श.	[illegible]															
६र.	[illegible]															
६सो.	[illegible]															
७मं.	[illegible]															
८बु.	[illegible]															
९बृ.	[illegible]															
११श.	[illegible]															
१२श.	[illegible]															
१३र.	[illegible]															
१४सो.	[illegible]															
१५मं.	[illegible]															

मिश्रमानकालिका दैनिक स्पष्टग्रहास्तत्र दिनद्वयग्रहान्तरं गतिः

सू.	स्प.	चं.	स्प.	मं.	स्प.	बु.	स्प.	गु.	स्प.	शु.	स्प.	श.	स्प.	रा.	के.
[illegible]															
[illegible]															
[illegible]															
[illegible]															
[illegible]															
[illegible]															
[illegible]															
[illegible]															
[illegible]															
[illegible]															
[illegible]															
[illegible]															
[illegible]															
[illegible]															
[illegible]															
[illegible]															

ति. ३ शुक्रे

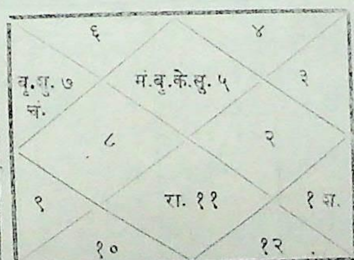

ति. ११ शुक्रे

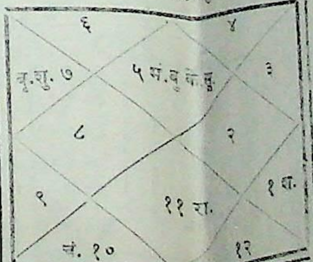

★ति. ३ गुरौ हरतालिकाव्रतम्—भाद्रे मासे सिते पक्षे तृतीया हस्तसंयुता तदनुष्ठानमात्रेण सर्वपापैः प्रमुच्यते । तत्र मन्त्रेणानेन पूजयेत्—ॐ नमः शिवाय शान्ताय पञ्चवक्त्राय शूलिने । नन्दिभृङ्गिमहाकालगणयुक्ताय शम्भवे । शिवायै हरकान्तायै प्रकृत्यै सृष्टिहेतवे । नमस्ते ब्रह्मचारिण्यै जगद्धात्र्यै नमोनमः । संसारभयसंतापात्पाहि मां सिंहवाहिनि । येन कामेन देवि त्वं पूजितासि महेश्वरी राज्यसौभाग्यसंपत्ति देहि मामम्ब पार्वति ॥ ति. ३ शुक्रे ✱ चन्द्रदर्शने, मार्कण्डेय- सिंहादित्ये शुक्लपक्षे चतुर्थ्यां चन्द्रदर्शनम् । मिथ्याभिदूषणं कुर्यात्तस्मात्पश्येन्न तं तदा ॥ कृते चंद्रदर्शने—सिंहः प्रसेनमवधीत् सिंहो जाम्बवता हतः । सुकुमारक मारोदीस्तव ह्येष स्यमन्तकः इति जपेत्—भागवते स्यमन्तककथा दशमस्कन्धे ५६ अध्याये द्रष्टव्या ॥ ति. ४ शनौ स्नानादौ सप्तर्षीणां पूजनादिकं कृत्वा प्रार्थयेत् । दहन्तु पापं मे सर्वं गृह्णन्त्वर्घ्यं नमो नमः । नमस्ये शुक्लपञ्चम्यामर्चिता ऋषिसत्तमाः । ... नमो वो धर्मविज्ञेभ्यो महर्षिभ्यो नमः । लोकानां तुष्टिकर्तारो यूयं सर्वे तपोधनाः नमो वो धर्मविज्ञेभ्यो महर्षिभ्यो नमः । लोकानां तुष्टिकर्तारो यूयं सर्वे तपोधनाः ... गोमूत्रगोमयगोक्षीरगोदधिगोघृतनिर्मितं पञ्चगव्यं प्राश्य नमो नमः ॥ यत्त्वगस्थिगतं पापं देहे तिष्ठति मामके । प्राशनात्पञ्चगव्यस्य दहत्वग्निरिवेन्धनम् । इति मन्त्रेण—गोमूत्रगोमयगोक्षीरगोदधिगोघृतनिर्मितं पञ्चगव्यं प्राश्य स्नायात् ॥ भाद्रशुक्लाष्टमीमारभ्य १६ दिनपर्यन्तं महालक्ष्मीव्रतम् ॥ ...—यासे भाद्रपदे शुक्ले पक्षे ज्येष्ठायुताष्टमी । आरभ्यव्यं व्रतं तत्र महालक्ष्म्या यतात्मभिः । ति. ९ गुरौ दशावताराः—मत्स्यकूर्मवाराहनृसिंहवामनपरशुरामरामकृष्णबुद्धकल्कयः इति । वेदानुद्धरते जगन्निवहते भूगोलमुद्बिभ्रते दैत्यं दारयते बलिं छलयते क्षत्रक्षयं कुर्वते । पौलस्त्यं जयते हलं कलयते कारुण्यमातन्वते म्लेच्छान्मूर्च्छयते दशाकृतिकृते कृष्णाय तुभ्यं नमः ॥ ति. १२ शनौ मध्याह्ने श्रवणयोगसत्त्वाद्द्वादशीव्रतम्—द्वादश्यां सविता ... देवेश्वराय देवाय देवसम्भूतिकारिणे । प्रभवे तिष्ठत्यव्यदिनगतो नृपः । विजया नाम सा प्रोक्ता यस्यां जन्म विदुर्हरेः ॥ तत्र मध्याह्ने स्नात्वा वामनं सम्पूज्यार्घ्यं दद्यात् । पूजनमन्त्रः—देवेश्वराय देवाय देवसम्भूतिकारिणे । प्रभवे सर्ववेदानां वामनाय नमोनमः ॥ ... कुसुमार्घ्यं प्रयच्छामि बालवामनरूपिणे ॥ नमः शार्ङ्गधनुर्बाणपाणये वामनाय च । यज्ञभुक् फलदात्रे च वामनाय नमो नमः ॥ अस्यां वामनद्वादश्यां सबान्धवैः पुण्या वामनावतारीया कथा श्रीमद्भा. ८ स्क. १५ अध्यायतः २३ अध्यायपर्यन्तस्था पठनीया श्रवणीया च । बलि- वामनसंवादश्च पठनीयः—भारत शां प. २२७ अ. । विशेषतो निम्नलिखिता स्तुतिः अवश्यं पठनीया । ... अन्वतिष्ठद् व्रतमिदं द्वादशाहमतन्द्रिता ॥१॥ चिन्तयन्त्येकया बुद्ध्या महापुरुषमीश्वरम् । ... मनसा बुद्धिसारथिः ॥२॥ ... नमस्ते ... ॥३॥ ... वासुदेव रमापति प्रजापति ... सहस्रात्माय सादरम् । ननाम भुवि कायेन दण्डवत्प्रीतिविह्वला ॥५॥ ... आदित्याद्यिग्रहैस्मात्सौ ... भगवत्सि दीननाथः ॥८॥ विश्वाय विश्वभवनस्थितिसंयमाय स्वैरं गृहीतपुरुवीर्यगुणाय भूम्ने ॥ ... वर्णे मम वर्षं विधोषय । ... ति. १४ चन्द्रे अनन्तव्रतं तत्र युधिष्ठिर प्रति श्रीकृष्णः—अनन्तं पूजयेयस्तु मध्याह्ने सुसमाहितः । अनन्तो लभते सिद्धिं ...

ति. १ कुजे—कुजचन्द्रयुतिः रे. घ. ४६।४३ कुजो दक्षिणे ।
ति. २ बुधे—बुधचन्द्रयुतिः रे. घ. १८।५२ चन्द्रो दक्षिणे ।
ति. ४ शनौ—शुक्रचन्द्रयुतिः रे. घ. ७।४९ चन्द्रो दक्षिणे । अद्यैव गुरुचन्द्रयुतिः रे. घ. ...।४३ चन्द्रो...

...सञ्चार ह पयोव्रतम् ॥३॥ तस्याः प्रादुरभूतात भगवानादिपूरुषः । पीतवासाश्चतुर्बाहुः शङ्खचक्रगदाधरः ॥४॥ तं नेत्रगोचरं वीक्ष्य सहसोत्थाय सादरम् । ... अपरा वामनं ... ॥७॥ आर्तबलिदाय—यज्ञव यज्ञपुरुषाच्युत तीर्थपाद तीर्थश्रवः श्रवणमङ्गल नामधेय । आपन्नलोकवृजिनोपशमोदयाद्य शं नः कृधीश भगवन्नसि दीननाथः ॥८॥ ...॥१०॥ ...युक्तनिखिलदर्शनं गुणैरीशः । आनन्द केवलमनन्त ...

CC-0.In Public Domain. Kirtikant Sharma Najafgarh Delhi Collection

Digitized by Sarayu Trust Foundation, Delhi and eGangotri.Funding by MoE-IKS

 ऋग्वेदे—इदं पितृभ्यो नमो अस्त्वद्य ये पूर्वासो य उपरास ईयुः। ये पार्थिवे रजस्या निषत्ता ये वा नूनं सुवृजनासु विक्षु॥ अग्निष्वात्ताः पितर एह गच्छत सदः सदः सदत सुप्रणीतयः। अत्ता हवींषि प्रयतानि बर्हिषि यथा रयिं सर्ववीरं दधातन॥ ये यजन्ति पितॄन् देवान् ब्राह्मणान् वा हुताशनान्। सर्वभूतान्तरात्मानं विष्णुमेव यजन्ति ते॥

दि.मा. घ.	प.	ति.	वा.	घ.	प.	समय	घं.	मि.	न.	घ.	प.	समय	घं.	मि	यो.	घ.	प.	समय	घं.	मि.	क.	घ.	प.	घं.	मि.	क.	घ.	प.	घं.	मि.	योगः	अ.	का.	व.	फ.	रा.	चन्द्रराशि सञ्चार रा.	घ.	प.	घं.	मि	सूर्योदय घं.	मि.	सूर्यास्त घं.	मि.	र. क्रा. उ.	द.	चन्द्रोदय घं.	मि.
३०	२८	१	बु.	२१	४४	दि.	१४	३६	उ.	४५	२०	रा.	०	३	ग.	३४	०	सा.	१९	३०	कौ.	२१	४४	१४	३६	तै.	४८	५१	१	३०	लुम्ब	१६	१४	३०	१	२५						५	५५	६	५	२	५४	१८	३५
३०	२४	२	गु.	१६	१५	दि.	१२	२५	रे.	४२	३	रा.	२२	४४	वृ.	२६	५१	दि.	१६	४०	ग.	१६	१५	१२	२५	व.	४४	७	२३	३४	मित्र	१७	१५	३१	२	२६	मि.	४२	३	२२	४४	५	५५	६	५	२	३०	१९	१४
३०	२०	३	शु.	११	५५	दि.	१०	४२	अ.	३९	२७	रा.	२१	४३	ध्रु.	२०	१३	दि.	१४	१	वि.	११	५५	१०	४२	व.	३१	५६	२१	५४	वज्र	१८	१६	१	३	२७						५	५६	६	४	२	७	१९	५४
३०	१७	४	श.	७	५७	दि.	९	७	भ.	३७	४४	रा.	२१	३	व्या.	१४	४४	दि.	११	५०	बा.	७	५७	९	७	कौ.	३६	२७	२०	३१	ध्वांक्ष	१९	१७	२	४	२८	वृ.	५२	३५	२	५९	५	५७	६	३	१	४४	२०	३५
३०	१३	५	सू.	४	५७	प्रा.	७	५७	कृ.	३७	३	रा.	२०	४७	ह.	९	४२	दि.	९	५०	तै.	४	५७	७	५७	ग.	३४	०	१९	३३	धूम्र	२०	१८	३	५	२९						५	५७	६	३	१	२१	२१	२५
३०	९	६	चं.	३	३	प्रा.	७	११	रो.	३७	३२	रा.	२०	५९	व.	५	२१	प्रा.	८	१०	व.	३	३	७	११	वि.	३२	४२	१९	३	प्र. मा.	२१	१९	४	६	३०						५	५८	६	२	०	५७	२२	१८
३०	६	७	मं.	२	२१	प्रा.	६	५५	मृ.	३९	१६	रा.	२१	४१	सि.	[illegible]	[illegible]	प्रा.	[illegible]	[illegible]	व.	२	२१	६	५५	बा.	३२	३८	१९	२	रक्ष	२२	२०	५	७	३१	मि.	८	२४	९	२१	५	५९	६	१	०	३४	२३	१२
३०	२	८	बु.	२	५६	प्रा.	७	१०	आ.	४२	१६	रा.	२२	५४	व.	५८	४४	प्रा.	५	२१	कौ.	२	५६	७	१०	तै.	३३	५२	१९	३२	मुसल	२३	२१	६	८	१						६	०	६	०	उ०	११	०	८
२९	५८	९	गु.	४	४७	प्रा.	७	५५	पुन.	४६	२७	रा.	०	३५	प.	५८	२४	प्रा.	५	२२	ग.	४	४७	७	५५	व.	३६	१८	२०	३२	सिद्धि	२४	२२	७	९	२	क.	३०	२४	१८	१०	६	०	६	०	द०	१३	१	५
२९	५५	१०	शु.	७	५०	प्रा.	९	९	पु.	५१	४०	रा.	२	४१	शि.	५८	५२	प्रा.	५	३४	वि.	७	५०	९	९	व.	३९	५२	२१	५८	उत्पात	२५	२३	८	१०	३						६	१	५	५९	०	३६	२	०
२९	५१	११	श.	११	५४	दि.	१०	४७	श्ले	५७	३१	प्रा.	५	५	सि.	५९	५५	प्रा.	६	०	बा.	११	५४	१०	४७	कौ.	४४	१६	२३	४४	मानस	२६	२४	९	११	४	सि.	५७	३९	५	५	६	२	५	५८	०	५९	२	५३
२९	४७	१२	सू.	१६	३९	दि.	१२	४२	म.	६०	०	स.	×	×	सा.	६०	०	स.	×	×	तै.	१६	३९	१२	४२	ग	४९	१५	१	४५	मुद्गर	२७	२५	१०	१२	५						६	३	५	५७	१	२३	३	४४
२९	४४	१३	चं.	२१	५१	दि.	१४	४८	म	४	५	प्रा	७	४१	सा.	१	२५	प्रा.	६	३७	व.	२१	५१	१४	४८	वि.	५४	२७	३	५०	ध्वांक्ष	२८	२६	११	१३	६						६	३	५	५७	१	४६	४	३५
२९	४०	१४	मं.	२७	२	दि.	१६	५३	पू.	१०	३४	दि.	१०	१३	शु.	२	४९	प्रा.	७	११	श.	२७	२	१६	५३	च.	५९	२१	५	४८	धूम्र	२९	२७	१२	१४	७	क.	२७	१०	१६	५६	६	४	५	५६	२	१०	५	२६
२९	३६	३०	बु.	३१	४०	सा.	१८	४५	उ.	१६	५८	दि.	१२	५२	शु.	४	०	प्रा.	७	४१	ना.	३१	४०	१८	४५	कि.	६०	०	×	×	प्र. मा.	३०	२८	१३	१५	८						६	५	५	५५	२	३३	[illegible]	[illegible]

श्रीशुभसंवत् २०२७ शकः १८९२ आश्विनकृष्णपक्षः (सितम्बर ता० १६…३०, सन् १९७०) याम्यायनं, सौम्यगोलः, शरदृतुः।

इष्टिः। दुग्धमाश्वियुजित्यजेत्। प्रत्यहं पार्वणं श्राद्धं कर्त्तव्यं च महालये। पितृभ्यश्च जलं देयं तेन संवत्सरं सुखम्। प्रतिपच्छ्राद्धम् अशून्यशयन व्रतम्। अद्य ऋतुमतीस्नानजातकर्मनामकरणलतापादपारोपणादि मु.।

भ. ४४।७ (रा. २३।३४) उ.। विश्वकर्मपूजा। द्वितीयाश्राद्धम्, तृतीयाश्राद्धञ्च। अद्य प्रसूतिकास्नाननववस्त्रधारणभैषज्यसेवनलतापादपारोपणादि मु.। उ. फा. २ च. कन्यायामर्कः १५।१३ पू. स्त्री. सू. चं. योगः शशकवाहनं*

भ. ११।५५ (दि. १०।४२) या.। चतुर्थी श्राद्धम्। गणेश ४ व्रतम्। चतुर्थ्यामश्विनी योगे स्थायीजयद योगः। बुधोदयः प्राच्याम् ५३।३५।

पंचमीश्राद्धम्। भरणीश्राद्धञ्च। पञ्चम्यां भरणी योगे यायियात्रा शुभा। पू. फा. २ च. कुजः ५७।५७।

*वह्निनाडी तदोशोभीमस्तेन सामान्यवृष्टि योगः। ऊर्ध्वस्थितिः श्रेष्ठफलदावराहवाहनाऽS

षष्ठी श्राद्धम्। तिथिदानात् रोहिण्यां सामान्यशुभकर्मादि कृते शोभनकालः। उ. फा. ३ च. रविः ३९।५१। स्वा. ३ च. शुक्रः ३१।१६।

भ. ३।३ (प्रा. ७।११) उ. ३२।४२ (सा. १९।३) या.। सप्तमी श्राद्धम्। रात्रिशेषे सप्तम्यां विविधशुभकर्मादि कृते शोभनकालः। पू. फा. ३ च. मार्गी बुधः ६।१।

महालक्ष्मीव्रतम्। अष्टका श्राद्धम्। जीवित्पुत्रिका व्रतम्। व्यतिपातात्पूर्वं मृगे प्रसूतिकास्नानसुभगेतररक्तवस्त्रादिधारण मु.। अष्टम्यां मृगे स्थायीजयद योगः। स्वा. ४ च. गुरुः ११।५५।

मातृनवमी ९। नवमी श्राद्धम्। अन्वष्टका श्राद्धम्। महालक्ष्मीव्रतसमाप्तिः। राष्ट्रीयाश्विनारम्भः। तुलेदृश्यार्कः २६।१०।

भ. ३६।१८ (रा. ०।३२) उ.। दशमी श्राद्धम्। दशम्यां विष्टेः पूर्वं पुंसवनसीमन्तोन्नयनसूतिकापथ्यौषधसेवनजातकर्मनामकरणान्नप्राशनशिशुताम्बूलभक्षणभैषज्यसेवनानि कार्याणि†

भ. ७।५० (प्रा. ९।९) या.। एकादशी श्राद्धम्। विष्टेः परं सूतिकाकषायपथ्यौषधसेवनजातकर्मनामकरणअन्नप्राशनखट्वारोहणशिशोस्ताम्बूलभक्षणलतावृक्षारोपणभैषज्यसेवनादिनिमित्तर्के‡

इन्दिरा ११ एकादशी व्रतं सर्वेषाम्। एकादश्यामेव यायिजयदयोगः। †परिसमदिगमनादि मु.। नवम्यां यायिजयद योगः। उ. फा. ४ च. रविः ४।३।

द्वादशी श्राद्धम्। प्रदोषः। मघायाम सर्वारिष्टनिर्माणादि मु.। हस्तेऽर्कः २७।४६ स्त्री. स्त्री. सू. च. योगः गजवाहनं अमृतनाडी तदीयचन्द्रस्तेन खण्डवृष्टि योगः।

भ. २१।५१ (दि. १४।४८) उ. ५४।२७ (रा. ३।५०) या.। त्रयोदशी श्राद्धम्। मासशिवरात्रिः। पूर्वायां विकाः शुभः। ‡सर्वदिगमनादि मु.। पू. फा. ३ च कुजः १४।४६। पू. फा. ४ च. बुधः ५४।४२।

चतुर्दशी श्राद्धम्। शस्त्रादिहतानामद्यैव श्राद्धम्। पूर्वायां स्थायीजयद योगः। उ. फा. मे बुधः १६।२४। स्वा. ४ च. शुक्रः ३१।२२।

स्नानदानश्राद्धादौ दर्शः ३०। सर्वपत्रे ३०। पितृविसर्जनम्। अज्ञाततिथीनामद्यैव श्राद्धम्। महालयसमाप्तिः। प्रतिपदि सामान्यशुभकर्मणा मु.। ह. २ च. रविः ५१।१५। पू. फा. ४ च. कुजः ३१।५७।

*विभवो दिव्याङ्गना चोतरे ऐशान्यां मरण ध्रुव निगदितं दिग्लक्षण खञ्जने॥ अब्जेषु गोषु गजवाजिमहोरगेषु। राज्यप्रद कुशलदः शुचिशाद्वलेषु। भस्मास्थिकेशनखलोमतुषेषु दृष्टौ दुःखं ददाति बहुशः खलखञ्जरीटः।

• वृषभोपव हनोऽभीडाकारी हरितवस्त्रा चित्रापवस्त्रा खड्गायुधाभक्ष्यभक्ष्यचन्दनलेपनकरीसर्पजातिः वकुलपुष्पाबराना यनमोदतवाम्रोतोभूषणाहरितकञ्चुकीयुतासरस्वतीस्नानकरी गतवयस्केति च।

दैनिकलग्नसारिणी

तिथयः	मे. प्र. घं.	मि.	वृ. प्र. घं.	मि.	मि. प्र. घं.	मि.	क. प्र. घं.	मि.	सिं. प्र. घं.	मि.	क. प्र. घं.	मि.	तु. प्र. घं.	मि.	वृ. प्र. घं.	मि.	ध. प्र. घं.	मि.	म. प्र. घं.	मि.	कु. प्र. घं.	मि.	मी. प्र. घं.	मि.
१बु.	१९	४०	२१	१८	२३	१४	१	२७	३	४५	५	५९	८	१२	१०	२८	१२	४५	१४	५१	१६	३७	१८	९
२गु.	१९	३७	२१	१५	२३	११	१	२४	३	४२	५	५६	८	९	१०	२५	१२	४२	१४	४८	१६	३४	१८	६
३शु.	१९	३४	२१	१२	२३	८	१	२१	३	३९	५	५३	८	६	१०	२२	१२	३९	१४	४५	१६	३१	१८	३
४श.	१९	३०	२१	८	२३	४	१	१७	३	३५	५	४९	८	२	१०	१८	१२	३५	१४	४१	१६	२७	१७	५९
५सू.	१९	२६	२१	४	२३	०	१	१३	३	३१	५	४५	७	५८	१०	१४	१२	३१	१४	३७	१६	२३	१७	५५
६चं.	१९	२२	२१	०	२२	५६	१	९	३	२७	५	४१	७	५४	१०	१०	१२	२७	१४	३३	१६	१९	१७	५१
७मं.	१९	१९	२०	५७	२२	५३	१	६	३	२४	५	३८	७	५१	१०	७	१२	२४	१४	३०	१६	१६	१७	४८
८बु.	१९	१५	२०	५३	२२	४९	१	२	३	२०	५	३४	७	४७	१०	३	१२	२०	१४	२६	१६	१२	१७	४४
९गु.	१९	११	२०	४९	२२	४५	०	५८	३	१६	५	३०	७	४३	९	५९	१२	१६	१४	२२	१६	८	१७	४०
१०शु.	१९	७	२०	४५	२२	४१	०	५४	३	१२	५	२६	७	३९	९	५५	१२	१२	१४	१८	१६	४	१७	३६
११श.	१९	४	२०	४२	२२	३८	०	५१	३	९	५	२३	७	३६	९	५२	१२	९	१४	१५	१६	१	१७	३३
१२सू.	१९	०	२०	३८	२२	३४	०	४७	३	५	५	१९	७	३२	९	४८	१२	५	१४	११	१५	५७	१७	२९
१३चं.	१८	५६	२०	३४	२२	३०	०	४३	३	१	५	१५	७	२८	९	४४	१२	१	१४	७	१५	५३	१७	२५
१४मं.	१८	५२	२०	३०	२२	२६	०	३९	२	५७	५	११	७	२४	९	४०	११	५७	१४	३	१५	४९	१७	२१
३०बु.	१८	४९	२०	२७	२२	२३	०	३६	२	५४	५	८	७	२१	९	३७	११	५४	१४	०	१५	४६	१७	१८

मिश्रमानकालिका दैनिक स्पष्टग्रहास्तत्र-दिनद्वयग्रहान्तरं गतिः

तिथयः	मि. मा.		स्प. सू.				स्प. चं.				स्प. मं.				स्प. बु.			
१बु.	४६	३५	४	२९	३२	३	११	१६	५७	३१	४	१४	३९	६	४	१८	४७	३१
२गु.	४६	३४	५	०	३०	३७	०	१	२	४७	४	१५	१७	१	४	१८	५३	५७
३शु.	४६	३३	५	१	२९	१३	०	१४	५७	६	४	१५	५४	५५	४	१९	६	३९
४श.	४६	३२	५	२	२७	५१	०	२८	३८	१८	४	१६	३२	४८	४	१९	२५	२९
५सू.	४६	३१	५	३	२६	३१	१	१२	४	५०	४	१७	१०	३९	४	१९	५०	९
६चं.	४६	३०	५	४	२५	१४	१	२५	१५	५५	४	१७	४८	३३	४	२०	२०	२६
७मं.	४६	२९	५	५	२३	५९	२	८	११	३२	४	१८	२६	२५	४	२०	५६	६
८बु.	४६	२८	५	६	२२	४६	२	२०	५२	२६	४	१९	४	१७	४	२१	३६	५३
९गु.	४६	२७	५	७	२१	३५	३	३	२०	५	४	१९	४२	८	४	२२	२२	२८
१०शु.	४६	२६	५	८	२०	२६	३	१५	३६	३८	४	२०	१९	५९	४	२३	१२	३१
११श.	४६	२५	५	९	१९	२०	३	२७	४४	४५	४	२०	५७	४९	४	२४	६	५२
१२सू.	४६	२४	५	१०	१८	१६	४	९	४७	३८	४	२१	३५	३८	४	२५	५	११
१३चं.	४६	२३	५	११	१७	१४	४	२१	४८	४६	४	२२	१३	२७	४	२६	७	१३
१४मं.	४६	२२	५	१२	१६	१५	५	३	५२	१३	४	२२	५१	१६	४	२७	१२	४४
३०बु.	४६	२१	५	१३	१५	१८	५	१६	१	२१	४	२३	२९	५	४	२८	२१	४७

तिथयः	स्प. बृ.				स्प. शु.				स्प. श.				स्प. रा.				स्प. के.			
१बु.	६	१५	३७	८	६	११	१७	१७	०	२३	०	११	१०	११	५६	२५	४	११	५६	२५
२गु.	६	१५	४८	३४	६	११	५१	४०	०	२२	५७	४८	१०	११	५३	१४	४	११	५३	१४
३शु.	६	१६	०	४	६	१२	२५	१२	०	२२	५५	२०	१०	११	५०	४	४	११	५०	४
४श.	६	१६	११	३९	६	१२	५६	४०	०	२२	५२	४६	१०	११	४६	५३	४	११	४६	५३
५सू.	६	१६	२३	१७	६	१३	२७	१४	०	२२	५०	५	१०	११	४३	४२	४	११	४३	४२
६चं.	६	१६	३५	१	६	१३	५५	४९	०	२२	४७	१७	१०	११	४०	३१	४	११	४०	३१
७मं.	६	१६	४६	४८	६	१४	२२	५५	०	२२	४४	२३	१०	११	३७	२१	४	११	३७	२१
८बु.	६	१६	५८	३८	६	१४	४८	५३	०	२२	४१	२३	१०	११	३४	१०	४	११	३४	१०
९गु.	६	१७	१०	३३	६	१५	१२	१२	०	२२	३८	१८	१०	११	३०	५९	४	११	३०	५९
१०शु.	६	१७	२२	३२	६	१५	३४	२४	०	२२	३५	८	१०	११	२७	४९	४	११	२७	४९
११श.	६	१७	३४	३५	६	१५	५४	३०	०	२२	३१	५३	१०	११	२४	३८	४	११	२४	३८
१२सू.	६	१७	४६	४०	६	१६	१२	३३	०	२२	२८	३३	१०	११	२१	२७	४	११	२१	२७
१३चं.	६	१७	५८	४९	६	१६	२९	२६	०	२२	[illegible]	[illegible]	१०	११	१८	१६	४	११	१८	१६
१४मं.	६	१८	११	१	६	१६	४३	४	०	२२	[illegible]	[illegible]	[illegible]	११	१५	६	४	११	१५	६
३०बु.	६	१८	२३	१७	६	१६	५५	१८	०	२२	[illegible]	[illegible]	[illegible]	११	११	५५	४	११	११	५५

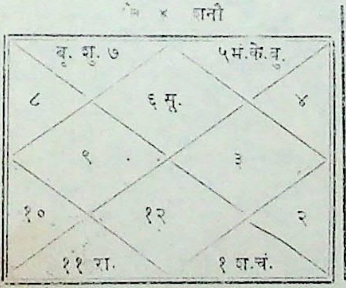

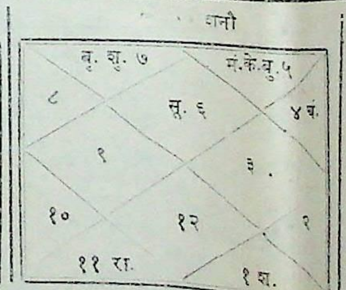

न तत्र वीरा जायन्ते न रोगो न शतायुषः।
न च श्रेयोऽधिगच्छन्ति यत्र श्राद्धं विवर्जितम्॥

पृथ्वीचन्द्रोदये वृद्धमनुः। आषाढीमवधिं कृत्वा पञ्चमं पक्षमाश्रिताः। काङ्क्षन्ति पितरः क्लिष्टा अन्नमप्यन्वहं जलम्॥ आदौ मध्येऽवसाने वा यत्र कन्यां व्रजेद्रविः। स पक्षः सकलः श्रेष्ठः श्राद्ध-षोडशके प्रति॥ कन्यार्कयुक्तपक्षे अतिशयपुण्यतमत्वमाह। हेमाद्रौ–आषाढ्याः पञ्चमे पक्षे कन्यासंस्थे दिवाकरे। यो वै श्राद्धं नरः कुर्यादेकस्मिन्नपि वासरे। तस्य संवत्सरं यावत्संतृप्ताः पितरो ध्रुवम्। भाद्रपूर्णिमामारभ्य षोडशदिनात्मकः पक्षः। या तिथिर्यस्य मासस्य मृताहे तु प्रवर्तते। सा तिथिः पितृपक्षे तु पूजनीया प्रयत्नतः॥ अरोगः प्रकृतिस्थश्च चिरायुः–पुत्रपौत्रवान्। अर्थवानर्थकामो यः श्राद्धकामो भवेदिह॥ परत्र च परां तुष्टिं लोकांश्च विविधान् शुभान्। श्राद्धकृत् समवाप्नोति यशश्च विपुलं नरः॥ आयुः प्रज्ञां धनं विद्यां स्वर्गमोक्षसुखानि च। प्रयच्छन्ति तथा राज्यं प्रीता नृणां पितामहाः॥ आयुः पुत्रान् यशः स्वर्गं कीर्तिं पुष्टिं बलं श्रियम्। पशून् सुखं धनं धान्यं प्राप्नुयात् पितृपूजनात्॥ इमं श्राद्धविधिं पुण्यं कुर्यादापि पठेत्तु यः। सर्वकामैः स बध्नाति अमृतत्वं च विन्दति॥ न सन्ति पितरश्चेति कृत्वा मनसि यो नरः। श्राद्धं न कुरुते तत्र तस्य रक्तं पिबन्ति ते। अन्यायोपार्जितैर्द्रव्यैर्यच्छ्राद्धं कुरुते नरः। तृप्यन्ति तेन चाण्डालाः पुल्कसाद्याश्च योनयः। अकरणे दोषमाह, तत्रैव स्मृतिः॥ सूर्ये कन्यागते श्राद्धं यो न कुर्याद्गृहाश्रमी। धनपुत्राः कुतस्तस्य पितृनिःश्वासपीडनम्॥ बृहस्पतिः—महालये गयाश्राद्धे मातापित्रोः क्षयेऽहनि। कृतोद्वाहोऽपि कुर्वीत पिण्डदानं यथाविधि॥ न जाने मृताहश्चेत् प्रमीते प्रोषिते सति। मासश्चेत्प्रतिविज्ञातस्तद्दर्शः स्यान्मृतेऽहनि॥ अन्यच्च मरीचिः—श्राद्धविघ्ने समुत्पन्ने अविज्ञाते मृतेऽहनि॥ एकादश्यां तु कर्तव्यं कृष्णपक्षे विशेषतः॥ अथात्रश्राद्धकालः पूर्वाह्णे दैविकं श्राद्धमपराह्णे तु पार्वणम्। एकोद्दिष्टं तु मध्याह्ने प्रातर्वृद्धिनिमित्तकम्॥ शुक्लपक्षस्य पूर्वाह्णे श्राद्धं कुर्याद्विचक्षणः। कृष्णपक्षेऽपराह्णे च रौहिणं न तु लङ्घयेत्॥ अत्र विशेष वाक्यादेकोद्दिष्टस्याष्टमनवममुहूर्तयोस्तथा पार्वणस्यैकादशद्वादश मुहूर्तरेव मुख्यकालत्व न मुहूर्तक्षयस्य॥ प्रख्यद्रोचेत विप्रेभ्यस्तत्सदसदा सरः। ब्रह्मोद्यश्च कथा कुर्यात्पितृणामेतदीप्सितम्॥ स्वाध्यायं श्रावयेत् पित्र्ये धर्मशास्त्राणि चैव हि। आख्यानानीतिहासांश्च पुराणान्यखिलानि च॥ श्रोत्रियायैव देयानि हव्यकव्यानि दातृभिः। अर्हत्तमाय विप्राय तस्मै दत्तं महाफलम्॥ न ब्राह्मणं परीक्षेत दैवे कर्मणि धर्मवित्। पित्र्ये कर्मणि तु प्राप्ते परीक्षेत प्रयत्नतः। ज्ञाननिष्ठा द्विजाः केचित्तपोनिष्ठास्तथा परे। तपःस्वाध्यायनिष्ठाश्च कर्मनिष्ठास्तथापरे॥ ज्ञाननिष्ठेषु कव्यानि प्रतिष्ठाप्यानि यत्नतः। हव्यानि तु यथान्यायं सर्वेष्वेव चतुर्ष्वपि॥ द्वौ दैवे पितृकार्ये त्रीनेकैकमुभयत्र वा। भोजयेत्सुसमृद्धोऽपि न प्रसज्जेत विस्तरे॥ पिण्डान्ते पितृप्रार्थना–मनुः–विसृज्य ब्राह्मणांस्तांस्तु नियतो वाग्यतः शुचिः। दक्षिणां दिशमाकाङ्क्षन्याचेतेमान्वरान् पितॄन्॥ गोत्रं नो वर्धताम् दातारो नोऽभिवर्धन्तां वेदाः सन्ततिरेव च। श्रद्धा च नो मा व्यगमद्बहुदेयं च नोऽस्त्विति। अन्नं च नो बहु भवेदतिथींश्च लभेमहि। याचितारश्च नः सन्तु मा च याचिष्म कञ्चन॥ एताः सततः आशिषः मनु॥ पतिव्रता धर्मपत्नी पितृपूजन तत्परा। मध्यमं तु ततः पिण्डं दद्यात्सम्यक् सुतार्थिनी। आयुष्मन्तं सुतं सूते यशोमेधासमन्वितम्। धनवन्तं प्रजावन्तं सात्त्विकं धार्मिकं तथा। अथात्र तीर्थश्राद्धविधौ विहितकर्माह॥ स्मृत्यन्तरे। पिण्डासनं पिण्डदानं पुनः प्रत्यवनेजनम्। दक्षिणा चान्नसंकल्पस्तीर्थश्राद्धेषु वर्जयेत्॥ इति॥ अथ अस्तर्के [illegible] वित्तं ब्रह्मणि कार्यं [illegible] तुला [illegible] सुवारिकल्हो लाभः समुद्रा [illegible]

ति. ४ शनी-शनिचन्द्रयुतिः रे. च. २०।२७ शनिर्दक्षिणे।
ति. १३ चन्द्रे-कुजचन्द्रयुतिः रे. च. २।३० कुजोदक्षिणे।
अत्रैव बुधचन्द्रयुतिः रे. च. ५।७ चन्द्रोदक्षिणे।

Digitized by Sarayu Trust Foundation, Delhi and eGangotri. Funding by MoE-IKS

११ रविवार ता. ४ ... ४७।२९ ... पुत्री ... पं. रामगोपाल पोत्री पं. विशाल ... १-१०-१९७०

इ.मा. घ.	प.	ति.	वा.	घ.	प.	अ.	घं.	मि.	न.	घ.	प.	अ.	घं.	मि.	यो.	घ.	प.	अ.	घं.	मि.	क.	घ.	प.	घं.	मि.	क.	घ.	प.	घं.	मि.	योगः	बं.	फा.	बं.	फ.	रा.	चन्द्रराश सचारः रा.	घ.	प.	घं.	मि.	सूर्योदय घं.	मि.	सूर्यास्त घं.	मि.	र. क्रा. द.		चन्द्रास्त घं.	मि.
२९	३३	१	गु.	३५	२७	रा.	२०	१६	ह.	२२	२२	दि.	१५	२	प्र.	४	४०	प्रा.	७	५७	कि.	३	३४	७	३१	व.	३५	२७	२०	१६	रक्ष	१	२९	१४	१६	९	तु.	५४	३३	३	५४	६	५	५	५५	२	५६		
२९	२९	२	शु.	३८	१०	रा.	२१	२२	चि.	२६	४४	दि.	१६	४८	ऐं.	४	३५	प्रा.	७	५६	बा.	६	४९	८	५०	कौ.	३८	१०	२१	२२	मुसल	२	३०	१५	१७	१०						६	६	५	५४	३	२०	१८	३४
२९	२५	३	श.	३९	३९	रा.	२१	५९	स्वा	२९	५६	सा.	१८	५	वै.	३	३९	प्रा.	७	३४	तै.	८	५५	९	४१	ग	३९	३९	२१	५९	सिद्धि	३	१	१६	१८	११						६	७	५	५३	३	४३	१९	११
२९	२२	४	र.	३९	५२	रा.	२२	५	वि.	३१	५४	सा.	१८	५३	वि.	[illegible]	[illegible]	प्रा.	[illegible]	[illegible]	व.	९	४६	१०	२	वि.	३९	५२	२२	५	उत्पात	४	२	१७	१९	१२	वृ.	१६	२५	१२	४१	६	८	५	५२	४	६	१९	५१
२९	१८	५	चं.	३८	५१	रा.	२१	४१	अ.	३२	३८	सा.	१९	१२	आ.	५४	५५	रा.	४	६	ब.	९	२१	९	५३	वा	३८	५१	२१	४१	मानस	५	३	१८	२०	१३						६	८	५	५२	४	२९	२०	३९
२९	१४	६	मं.	३६	३८	रा.	२०	४८	ज्ये.	३२	१२	सा.	१९	२	सौ.	५०	७	रा.	२	१२	कौ.	७	४४	९	१५	तै.	३६	३८	२०	४८	मुद्गर	६	४	१९	२१	१४	ध.	३२	१२	१९	२	६	९	५	५१	४	५२	२१	३४
२९	११	७	बु.	३३	२३	सा.	१९	३१	मू.	३०	४३	सा.	१८	२७	शो.	४४	३०	रा.	२३	५८	व.	५	०	८	१०	व	३३	२३	१९	३१	केतु	७	५	२०	२२	१५						६	१०	५	५०	५	१५	२२	३४
२९	७	८	गु.	२९	११	सा.	१७	५१	पू.	२८	२०	सा.	१७	३१	अ.	३८	११	रा.	२१	२७	वि.	१	१७	६	४१	व.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	धाता	८	६	२१	२३	१६	म.	४२	३३	२३	१२	६	११	५	४९	५	३८	२३	३९
२९	३	९	शु.	२४	१५	दि.	१५	५३	उ.	२५	११	दि.	१६	१६	सु.	३१	१६	सा.	१८	४२	कौ.	२४	१५	१५	५३	तै.	५१	३०	२	४७	आनन्द	९	७	२२	२४	१७						६	११	५	४९	६	१	०	४६
२९	०	१०	श.	१८	४५	दि.	१३	४२	श्र.	२१	२९	दि.	१४	४८	धृ.	२३	५२	दि.	१५	४५	ग.	१८	४५	१३	४२	व	४५	४५	०	३०	धूम्र	१०	८	२३	२५	१८	कुं.	४९	२५	१	५८	६	१२	५	४८	६	२४	१	५३
२८	५६	११	र.	१२	४५	दि.	११	१९	ध.	१७	२१	दि.	१३	९	शू.	१६	९	दि.	१२	४०	वि.	१२	४५	११	१९	व.	३९	४५	२२	७	मातङ्ग	११	९	२४	२६	१९						६	१३	५	४७	६	४७	२	५८
२८	५२	१२	चं.	६	४५	रा.	८	५६	श.	१३	१०	दि.	११	३०	गं.	९	१	दि.	९	५०	बा.	६	४५	८	५६	कौ.	३३	४६	१९	४४	अमृत	१२	१०	२५	२७	२०	मी.	५५	६	४	१६	६	१४	५	४६	७	९	४	३
२८	४९	१३	मं.	०/५४	४६/१४	प्रा.	६/२१	३३/४२	पू.	९	४	दि.	९	५२	वृ.	०/४२	३६/२४	प्रा.	६/२०	२६/५८	तै.	०	४६	६	३३	ग	२७/५५	४६/०	१७/४	२४/१४	काण	१३	११	२६	२८	२१						६	१४	५	४६	७	३२	५	८
२८	४५	१५	बु.	४९	४१	रा.	२	७	उ.	५	१४	प्रा.	८	२१	व्या	४५	४५	रा.	०	३३	वि.	२२	२०	१५	११	ग.	४९	४१	२	७	लुम्ब	१४	१२	२७	२९	२२						६	१५	५	४५	७	५४	×	×

श्रीशुभसंवत् २०२७ शकः १८९२ आश्विनशुक्लपक्षः (अक्टूबर ता: १....१४, सन् १९७०) याम्यायनं, सौम्यगोलः, शरदृतुः ।

इन्दिः । शारदीयनवरात्रारम्भः । कलशस्थापनम् । "केशसंस्कारद्रव्याणि प्रदद्यात् प्रतिपद्दिने" । ऋतुमतीस्नानपुंसवनसीमन्तोन्नयनप्रसूतिकास्नानजातकर्मनामकरणान्नप्राशनकर्णवेधभैषज्यसेवननौकाघट्टनपश्चिमेतरसर्वदिग्ग*चन्द्रदर्शनम्, मु. १५, फलं महर्घकरम् । "पट्टडोरं द्वितीयायां केशसंयमहेतवे" । अद्य वैधृतेः पूर्वं जातकर्मादिविविधमुहूर्त्तोऽवधेयः । उ.फा. २ च. कन्यायां बुधः ७।४८ । *मनादि मु. ।

शावान ८ । "दर्पणं तु तृतीयायां सिन्दूरालक्तकं तथा" । वैधृतेःपरं स्वात्यां यायिजयप्रद योगः । पश्चिमदिग्यात्रा च । ‡यायिजयप्रद योगश्च । उ. फा. भे. कुजः ४९।२५ । केन्द्रांशवशेन वक्रीशुक्रः ५।९ ।

भ. ९।४६ (दि. १०।२) उ. ३९।५२ (रा. २२।५) या. । वैनायकी ४ । "मधुपर्कं चतुर्थ्यां तु तिलकं नत्रमण्डनम्" । रात्रिशेषे पञ्चम्यां प्रसूतिकास्नानभैषज्यसेवनपश्चिमेतरदिग्गमननौकाघट्टनादिविविध मु. । ह. ३ च.†

उपाङ्गललितव्रतम् (अपराह्णव्यापिनी) महाराष्ट्रेषु प्रसिद्धम् । "पञ्चम्यामङ्गरागञ्चशक्त्यालङ्करणानि च" । अद्य मैत्रे ऋतुमतीस्नानजातकर्मनामकरणान्नप्राशनकर्णवेधशिरोस्ताम्बूलभक्षणपूर्वेतरसर्वदिग्गमनादि मु. ।‡

"षष्ठ्यां बिल्वतरौबोधं सायंसन्ध्यासु कारयेत्" । बिल्वाभिमन्त्रणम् । अद्य विविधकर्मणां मुहूर्त्तोऽवधेयः । §पथ्यौषधसेवनादि मु. । ह. ४ च. रविः ३६।२७ । उ. फा. ४ च. बुधः ६।४५ ।

भ. ३३।२३ (सा. १९।३१) उ. । महानिशापूजा । बलिदानादिकं च । महाष्टमी ८ । "सप्तम्यांप्रातरानीय गृहमध्यप्रपूजयत्" : सरस्वत्यावाहनम् "मूलेनावाहयेद्देवीं पूर्वाषाढासु पूजयेत्" । मूले भैषज्यसेवनलतापादपारोपणसुति[illegible]§

भ. ११७ (प्रा. ६।४१) या. । श्री अन्नपूर्णापरिक्रमा । (उपोषणमथाष्टम्यामात्मशक्त्या तु पूजनम्) । विष्टेः परमासवारिष्टनिर्माणवस्तुविक्रयादि मु. । विशाखा भे गुरुः ३०।५५ ।

महानवमी ९ । "नवम्यां च जपं होमं समाप्य विधिवद्बलिम्" । नवमीप्रयुक्तलोहोत्सवः बलिदानादिकञ्च । दशम्यां सूतिकापथ्यौषधसेवनचन्द्रारोहण कर्णवेधादि मु. । हस्त भे. बुधः २३।४ ।

भ. ४५।४५ (रा. ०।३०) उ. । विजयादशमी १० । राज्यपट्टाभिषेक योग्या दशमी १० । राजचिह्नपूजा । सीमोल्लङ्घनम् । विजययात्रा । शमीवृक्षपूजनम् । अपराह्णे अपराजितापूजा । नवरात्रव्रतीनां पारणा । पञ्चकारम्भः॥

भ. १२।४५ (दि. ११।१९) या. । पापाङ्कुशा ११ एकादशीव्रतं सर्वेषाम् । विष्टेः परमृतुमतीस्नानसूतिकाक्वाथौषधसेवनशिरोस्ताम्बूलभक्षणादि मु. । उ. फा. २ च. कुजः ७।८ । ह. २ च. बुधः ३४।१० । स्वा. ३ च. वक्री शुक्रः §

पद्मनाभ १२ । प्रदोषः । कुम्भदानम् । द्विदलत्यागव्रतारम्भः । त्रयोदश्यां शतभिषजि ऋतुमतीस्नानजातकर्मनामकरणान्नप्राशनभैषज्यसेवनासवारिष्टनिर्माणादि मु. । †रविः ३।५२ । उ. फा. ३ च. बुधः ४२।३५ ।

भ. ५५।० (प्रा. ४।१४) उ. । वाराही १४ (वाराहीपूजा) । शुभकर्मणां तिथिक्षयदोषोऽवधेयः । अत्यावश्यके पूर्वाचतुर्दशीयोगे स्थायीकार्यार्थे योगः । ह. ३ च. बुधः ४१।२४ । §२४।३३।

भ. २२।२० (दि. १५।११) या. । व्रतस्नानदानादौ शारदीय पूर्णिमा १५ पुण्यतमा । कार्त्तिकस्नानदानयमनियमाद्यारम्भः । आकाशदीपदानम् । विष्टेः परं विविधशुभकर्मणां मुहूर्त्तोऽवधेयः । चि. २ च. रविः २०।३ ।

॥४९।२५ (रा. १।५८) । श्रवसि दक्षिणदिग्यात्रा शुभा । चित्रायामर्कः ५८।२७ । स्त्री. पु. चं. सू. योगः वाराहवाहनं अमृतनाडीतदक्षिपरचन्द्रस्तेन सामान्य योगः ।

दैनिकलग्नसारिणी

तिथ्यङ्क	मे.	प्र.	वृ.	प्र.	मि.	प्र.	क.	प्र.	सि.	प्र.	क.	प्र.	तु.	प्र.	वृ.	प्र.	ध.	प्र.	म.	प्र.	कुं.	प्र.	मी.	प्र.
१गु.	१८	४५	२०	२३	२२	१९	०	३२	२	५०	५	४	७	१७	९	३३	११	५०	१३	५६	१५	४२	१७	१४
२शु.	१८	४१	२०	१९	२२	१५	०	२८	२	४६	५	०	७	१३	९	२९	११	४६	१३	५२	१५	३८	१७	१०
३श.	१८	३८	२०	१६	२२	१२	०	२५	२	४३	४	५७	७	१०	९	२६	११	४३	१३	४९	१५	३५	१७	७
४र.	१८	३४	२०	१२	२२	८	०	२१	२	३९	४	५३	७	६	९	२२	११	३९	१३	४५	१५	३१	१७	३
५चं.	१८	३०	२०	८	२२	४	०	१७	२	३५	४	४९	७	२	९	१८	११	३५	१३	४१	१५	२७	१६	५९
६मं.	१८	२७	२०	५	२२	१	०	१४	२	३२	४	४६	६	५९	९	१५	११	३२	१३	३८	१५	२४	१६	५६
७बु.	१८	२३	२०	१	२१	५७	०	१०	२	२८	४	४२	६	५५	९	११	११	२८	१३	३४	१५	२०	१६	५२
८गु.	१८	१९	१९	५७	२१	५३	०	६	२	२४	४	३८	६	५१	९	७	११	२४	१३	३०	१५	१६	१६	४८
९शु.	१८	१५	१९	५४	२१	५०	०	३	२	२१	४	३५	६	४८	९	४	११	२१	१३	२७	१५	१३	१६	४५
१०श.	१८	१२	१९	५०	२१	४६	२३	५९	२	१७	४	३१	६	४४	९	०	११	१७	१३	२३	१५	९	१६	४१
११र.	१८	८	१९	४६	२१	४२	२३	५५	२	१३	४	२७	६	४०	८	५६	११	१३	१३	१९	१५	५	१६	३७
१२चं.	१८	५	१९	४३	२१	३९	२३	५२	२	१०	४	२४	६	३७	८	५३	११	१०	१३	१६	१५	[illegible]	१६	३४
१३मं.	१८	१	१९	३९	२१	३५	२३	४८	२	६	४	२०	६	३३	८	४९	११	६	१३	१२	१४	५८	१६	३०
१५बु.	१७	५८	१९	३६	२१	३२	२३	४५	२	[illegible]	४	१७	६	३०	८	४६	११	३	१३	९	१४	५५	१६	[illegible]

ति. ३ शनौ-गुरुचन्द्रयुतिः रे. घं. ९।२६। चन्द्रो दक्षिणे ।

ति. ४ रवौ-शुक्रचन्द्रयुतिः रे. घं. ८।११ शुक्रो दक्षिणे ।

मिश्रमानकालिका दैनिक स्पष्टग्रहास्तत्र दिनद्वयग्रहान्तरं गतिः

तिथ्यङ्क	[illegible] सा.		स्प. सू.				स्प. च.				स्प. म.				स्प. बु.			
१गु.	४६	२०	५	१४	१४	२४	५	२८	१९	३६	४	२४	६	५३	४	२९	३३	१८
२शु.	४६	१९	५	१५	१३	३०	६	१०	४९	१३	४	२४	४४	४१	५	०	४७	५६
३श.	४६	१८	५	१६	१२	४०	६	२३	३२	२१	४	२५	२२	२८	५	२	५	१३
४र.	४६	१७	५	१७	११	५२	७	६	३०	२२	४	२६	०	१५	५	३	२४	५५
५चं.	४६	१६	५	१८	११	५	७	१९	४३	५४	४	२६	३८	१	५	४	४६	५३
६मं.	४६	१५	५	१९	१०	२१	८	३	१२	४९	४	२७	१५	४७	५	६	१०	५८
७बु.	४६	१४	५	२०	९	४०	८	१६	५६	१०	४	२७	५३	३२	५	७	३७	३
८गु.	४६	१३	५	२१	९	०	९	०	५२	२२	४	२८	३१	१८	५	९	४	५७
९शु.	४६	१२	५	२२	८	२३	९	१४	५९	७	४	२९	९	४	५	१०	३४	३२
१०श.	४६	११	५	२३	७	४९	९	२९	१३	३६	४	२९	४६	४९	५	१२	५	४२
११र.	४६	१०	५	२४	७	१७	१०	१३	३२	३७	५	०	२४	३४	५	१३	३८	३३
१२चं.	४६	८	५	२५	६	४७	१०	२७	५२	२७	५	१	२	१८	५	१५	१२	१०
१३मं.	४६	७	५	२६	६	१९	११	१२	९	९	५	१	४०	१	५	१६	४७	३१
१५बु.	४६	६	५	२७	५	५३	११	२६	१९	२०	५	२	१७	४५	५	१८	२३	५३

तिथ्यङ्क	स्प. बृ.				स्प. शु.				स्प. श.				स्प. रा.				स्प. के.			
१गु.	६	१८	३५	३७	६	१७	५	२२	०	२३	१४	७	१०	११	८	४४	४	११	८	४४
२शु.	६	१८	४७	५९	६	१७	१४	४	०	२२	१०	१९	१०	११	५	३३	४	११	५	३३
३श.	६	१९	०	२५	६	१७	१८	३४	०	२२	६	२६	१०	११	२	२३	४	११	२	२३
४र.	६	१९	१२	५३	६	१७	२१	१६	०	२२	२	३८	१०	१०	५९	१२	४	१०	५९	१२
५चं.	६	१९	२५	२४	६	१७	२१	५२	०	२१	५८	२६	१०	१०	५६	१	४	१०	५६	१
६मं.	६	१९	३७	५८	६	१७	२०	३३	०	२१	५४	१८	१०	१०	५२	५०	४	१०	५२	५०
७बु.	६	१९	५०	३४	६	१७	१५	३९	०	२१	[illegible]	७	१०	१०	४९	४०	४	१०	४९	४०
८गु.	६	२०	३	१४	६	१७	९	१३	०	२१	४५	५१	१०	१०	४६	२९	४	१०	४६	२९
९शु.	६	२०	१५	५४	६	१६	५९	४२	०	२१	४१	३१	१०	१०	४३	१८	४	१०	४३	१८
१०श.	६	२०	२८	३८	६	१६	४९	४५	०	२१	३७	७	१०	१०	४०	७	४	१०	४०	७
११र.	६	२०	४१	२४	६	१६	३४	४	०	२१	३२	४०	१०	१०	३६	५७	४	१०	३६	५७
१२चं.	६	२०	५४	१२	६	१६	१७	३४	०	२१	२८	११	१०	१०	३३	४६	४	१०	३३	४६
१३मं.	६	२१	७	५	६	१५	५७	३२	०	२१	२३	[illegible]	१०	१०	३०	३५	४	१०	३०	३५
१५बु.	६	२१	१९	५७	६	१५	३५	३५	०	[illegible]	[illegible]	[illegible]	१०	१०	२७	२४	४	१०	२७	२४

ति. ४ रवौ

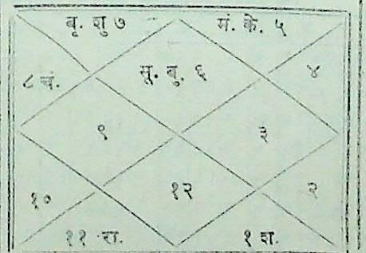

ति. ११ रवौ

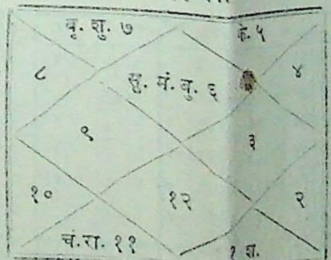

ति. १ गुरौ देवीपूजनारम्भः ॥ तत्रादौ सङ्कल्पपुरस्सरं विधिवद् घटस्थापनम्, तदुपरि वरुणपूजनं कृत्वा तत्कुम्भोपरि श्रीदेवीं नूतनायां वा प्रतिमायां दुर्गामावाह्य प्रत्यहं नवरात्रे यथाविधि षोडशोपचारैः सम्पूजयेत् ॥ पूजनमन्त्रः । जयन्ती मङ्गलाकाली भद्रकाली कपालिनी । दुर्गा क्षमा शिवा धात्री स्वाहा स्वधा नमोऽस्तुते ॥ आगच्छ वरदे देवि दैत्यदर्पनिषूदिनि । पूजां गृहाण सुमुखि नमस्ते शङ्करप्रिये इत्यादि मन्त्रैरथवा नामाक्षरैः [illegible] षोडशोपचारैः [illegible] देवीं सम्पूज्य होमं च कारयेत् । ॐ दुर्गे रक्षिणि स्वाहेति सर्वमङ्गलमाङ्गल्यत्वा-दिभिः सम्प्रार्थ्य बलिदानपक्षे मापमक्तेन कूष्माण्डेन वा बलिदानम् ॥ यथोक्तं कालिकापुराणे—कूष्माण्डमिक्षुदण्डं च मांसं सारसमेव च । एता बलिसमाः प्रोक्तास्तृप्तौ छागसमाः सदा । तथा च । ब्राह्मणेन सदा देयं कूष्माण्डं बलि-कर्मणि । श्रीफलं वा सुराणीव छेदनं नैव कारयेत् ॥ कुमारीपूजाञ्च कुर्यात् । ततः अखण्डदीपकं देव्याः प्रीतये नवरात्रिकं प्रज्वालयेदहोरात्रमेकाचित्तंदृढव्रतः ॥

इदं च शुक्रास्तादावपि कर्तव्यम् । श्रवणे विसर्जनाङ्गपूजनञ्च कृत्वा विसर्जयेत् ॥ ति. १० शनौ विजया १० ॥ तत्र दशम्यां अपराह्णे अपराजितापूजा—तदुक्तं स्कान्दे । दशम्यां तु नरैः सम्यक् पूजनीयाऽपराजिता । ऐशानीं दिशमाश्रित्य अपराह्णे प्रयत्नतः ॥ तेनापराह्णे नाममन्त्रैरपराजितापूजनं कृत्वा प्रार्थयेत् ॥ तत्र प्रार्थनामन्त्रः ॥ मां पूजां यथा देवि यथाशक्तिसमन्विताम् । रक्षार्थं ते समादाय व्रज स्वस्थानमुत्तमम् ॥ अन्ते नमस्कारः—हारेण तु विचित्रेण भास्वत्कनकमेखला । अपराजिता भद्ररता करोतु विजयं मम ॥ इत्यादिमन्त्रैर्विजयां सम्प्रार्थ्य पूर्ववद्विसर्जयेदिति ॥ ततः शमीवृक्षपूजनं—शमीमूलं अवाप्नं भक्तानामभयंकरम् । अर्चयित्वा शमीवृक्षमर्चयेच्च ततः पुनः ॥ अमङ्गलानां शमनीं शमनीं दुष्कृतस्य च । दुःस्वप्ननाशिनीं धन्यां प्रपद्येऽहं शमीं शुभाम् ॥ शमी शमयते पापं शमी लोहितकण्टकी । धारिण्यर्जुनबाणानां रामस्य प्रियवादिनी । करिष्यमाण यात्रायां यथाकाले सुखं मया । तदा निर्विघ्नकर्त्री त्वं भव श्रीरामपूजिते ॥ इति ॥ गृहीत्वा साक्षतामार्द्रां शमीमध्यगतां मृदम् । ततो वादित्रनिर्घोषैरानयेत्स्वगृहं प्रति ॥ इति ॥ परस्त्रीनिरीक्षणनिवारिणी—मा मतिः परदारेषु परद्रव्येषु मा मतिः । परापवादिनी जिह्वा मा भूज्जन्मनि जन्मनि ॥ श्लोकः—नहीदृशमनायुष्यं लोके किञ्चन विद्यते । यथा हि पुरुषस्याऽत्र परदारोपसेवनम् ॥ सीतारावणं प्रति—यथा तव तथाऽन्येषां रक्ष्या दारा निशाचर । आत्मानमुपमां कृत्वा स्वेषु दारेषु रम्यताम् । अतुष्टं स्वेषु दारेषु चपलेन्द्रियम् । नयन्ति निकृतिप्रज्ञं परदाराः पराभवम् । [illegible] रावणे [illegible] सर्वलक्षणविवर्जितः । [illegible] तु [illegible] । युद्धकाण्डे—

न रात्रिं न दिवसं न मुहूर्तं न च क्षणम् । रामरावणयोर्युद्धं विराममुपगच्छति ॥ अभिमन्त्र्य ततो रामस्तं महेषुं महाबलः । वेदप्रोक्तेन विधिना संदधे कार्मुके बली ॥ स रावणाय संक्रुद्धो भृशमायम्य कार्मुकम् । चिक्षेप परमायत्तः शरं मर्मविदारणम् ॥ स शरो रावणं हत्वा रुधिरार्द्रकृतच्छविः । कृतकर्मा निभृतं वत्स तूणीरं पुनराविशत् ॥ तस्य हस्ताद्धतस्याशु कार्मुकं चापि सायकम् । निपपात सहप्राणैर्भ्रश्यमानस्य जीवितात् ॥ ततो विनेदुः संहृष्टा वानरा जितकाशिनः । वदन्तो राघवजयं रावणस्य च तद्वधम् ॥ आविवेश महान् हर्षो देवानां चारणैः सह । रावणे निहते रौद्रे सर्वलोकभयङ्करे ॥ स तु निहतरिपुः स्थिरप्रतिज्ञः स्वजनबलाभिवृतो रणे [illegible] । [illegible] महेन्द्रः ॥ [illegible] । सायंकाले कृता यात्रा दिवा च विजयप्रदा ॥ एकादशमुहूर्तो यो विजयः संप्रकीर्तितः । तस्मिन् सर्वैः विधातव्या यात्रा विजयकाङ्क्षिभिः ॥ श्रवणर्क्षं यदा काले [illegible] तिथिसमन्विता ॥ [illegible] प्रस्थितो जयः ।

CC-0 In Public Domain. Kirtikant Sharma Najafgarh Delhi Collection

Digitized by Sarayu Trust Foundation, Delhi and eGangotri.Funding by MoE-IKS

 श्रूयतां धर्मसर्वस्वं श्रुत्वा चाप्यवधार्यताम्। आत्मनः प्रतिकूलानि परेषां न समाचरेत्॥ यदन्यैर्विहितं नेच्छेदात्मनः कर्म पूरुषः। न तत्परेषु कुर्वीत जानन्नप्रियमात्मनः॥ न तत्परस्य सन्दध्यात् प्रतिकूलं यदात्मनः। एष सामासिको धर्मः कामादन्यः प्रवर्तते॥ जीवितुं यः स्वयं चेच्छेत् कथं सोऽन्यं प्रघातयेत्। यद्यदात्मनि चेच्छेत तत्परस्यापि चिन्तयेत्॥

दि. मा. ध. प.	ति.	वा.	घ. प.	समाप्ति	घं. मि.	न.	घ. प.	समाप्ति	घं. मि.	यो.	घ. प.	समाप्ति	घं. मि.	क.	घ. प.	घं. मि.	क.	घ. प.	घं. मि.	योगः	अं.	का.	वं.	फ.	रा.	चन्द्रराशि सचारः रा.	घ. प.	घं. मि.	सूर्योदय	सूर्यास्त	र. क्रा. दं.	चन्द्रोदय घं. मि.
२८ ४२	१	बृ.	४८ ५७	रा	० १४	रे.	५७ २६	प्रा.	२२ ५४	ह.	३८ ५७	रा.	२१ ५०	बा.	१७ १९	१३ ११	कौ.	४८ ५७	० १४	का. दं	१५	१३	२८	१	२३	मे.	१ ५१	७ ०	६ १६	५ ४४	८ १७	१७ ४४
२८ ३८	२	शु.	४१ ०	रा.	२२ ४१	अ.	५७ १२	प्रा.	५ ९	व.	३२ ४५	सा.	१९ २२	तै.	१२ ५९	११ २८	ग.	४१ ०	२२ ४१	सुस्थिर	१६	१४	२९	२	२४				६ १६	५ ४४	८ ३९	१८ २६
२८ ३४	३	श.	३८ २	रा.	२१ ३०	कृ.	५६ १६	रा.	४ ४८	सि.	२७ १८	सा.	१७ १२	व.	९ ३१	१० ६	वि.	३८ २	२१ ३०	मातङ्ग	१७	१५	३०	३	२५	वृ.	११ ५८	११ ४	६ १७	५ ४३	९ १	१९ १४
२८ ३१	४	सू.	३६ ११	रा.	२० ४६	रो	५६ २९	रा.	४ ५३	व्य.	२२ ४३	दि.	१५ २३	व.	७ ६	९ ८	वा.	३६ ११	२० ४६	अमृत	१८	१६	१	४	२६				६ १८	५ ४२	९ २३	२० ५
२८ २७	५	चं.	३५ ३५	रा.	२० ३२	मृ.	५७ ५४	प्रा.	५ २८	ह.	११ ६	दि.	१३ ५७	कौ.	५ ५३	८ ४०	तै.	३५ ३५	२० ३२	कॉण	१९	१७	२	५	२७	मि.	२७ १२	१७ ११	६ १९	५ ४१	९ ४५	२१ १
२८ २४	६	मं.	३६ १७	रा.	२० ५०	आ	६० ०	स.	× ×	प.	१६ ३०	दि.	१२ ५५	ग.	५ ५६	८ ४२	व.	३६ १७	२० ५०	पद्म	२०	१८	३	६	२८				६ १९	५ ४१	१० ७	२१ ५८
२८ २०	७	बु.	३८ १८	रा	२१ ३९	आ.	० ३७	प्रा.	६ ३५	शि.	१४ ५४	दि.	१२ १८	वि.	७ १७	९ १५	व.	३८ १८	२१ ३९	छत्र	२१	१९	४	७	२९	क.	४८ ३०	१ ४४	६ २०	५ ४०	१० २८	२२ ५६
२८ १७	८	बृ.	४१ ३०	रा	२२ ५७	पु.	४ २८	प्रा.	८ ८	सि.	१४ ४५	दि	१२ १५	बा.	९ ५४	१० १८	कौ.	४१ ३०	२२ ५७	श्रीव.	२२	२०	५	८	३०				६ २१	५ ३९	१० ५०	२३ ५१
२८ १३	९	शु.	४५ ४२	रा.	० ३८	पु.	९ २५	दि.	१० ७	सा	१४ ५५	दि	१२ १९	तै.	१३ ३६	११ ४८	ग.	४५ ४२	० ३८	सौम्य	२३	२१	६	९	१				६ २१	५ ३९	११ ११	० ४६
२८ १०	१०	श.	५० ३७	रा.	२ ३७	श्ले	१५ ४२	दि.	१२ ३९	शु.	१५ ४५	दि.	१२ ४०	व.	१८ १०	१३ २८	वि.	५० ३७	२ ३७	का.द.	२४	२२	७	१०	२	सिं.	१५ ४२	१२ ३९	६ २२	५ ३८	११ ३२	१ ३७
२८ ६	११	सू.	५५ ५३	रा.	४ ४४	म.	२१ ३१	दि.	१४ ५९	शु.	१६ ५८	दि	१३ १०	व.	२३ १५	१५ ४१	बा.	५५ ५३	४ ४४	सुस्थिर	२५	२३	८	११	३				६ २३	५ ३७	११ ५३	२ २९
२८ ३	१२	चं.	६० ०	स.	× ×	पू.	२८ ६	सा.	१७ ३८	ब्र.	१८ २९	दि.	१३ ४७	कौ.	२८ २८	१७ ४७	तै.	६० ०	× ×	मातंग	२६	२४	९	१२	४	क.	४४ ४०	० १५	६ २३	५ ३७	१२ १४	३ २०
२८ ०	१२	मं.	१ ३	प्रा.	६ ४९	उ.	३४ २१	रा.	२० ८	ऐं.	१९ ४८	दि.	१४ १९	तै.	१ ३	६ ४९	ग.	३३ २३	१९ ४५	अमृत	२७	२५	१०	१३	५				६ २४	५ ३६	१२ ३४	४ ११
२७ ५६	१३	बु.	५ ४८	दि.	८ ४२	ह.	३९ ५३	रा.	२२ २२	वै.	२० ३७	दि.	१४ ४०	व.	५ ४८	८ ४२	वि.	३७ ३९	२१ २८	कॉण	२८	२६	११	१४	६				६ २५	५ ३६	१२ ५४	५ ४
२७ ५३	१४	बृ.	९ ३३	दि.	१० १५	चि.	४४ २९	रा.	० १३	वि.	२० ४६	दि.	१४ ४४	श.	९ ३३	१० १५	च.	४० ५७	२२ ४८	लुम्ब	२९	२७	१२	१५	७	तु.	१२ ११	११ १८	६ २५	५ ३५	१३ १५	[illegible]
२७ ४९	३०	शु.	१२ २०	दि.	११ २२	स्वा	४७ ५८	रा.	१ ३७	प्री.	२० ३	दि.	१४ २७	ना.	१२ २०	११ १३	कि.	४३ ६	२३ ४१	[illegible]	३०	२८	१३	१६	८				६ २६	५ ३४	१३ ३४	[illegible]

श्रीशुभसंवत् २०२७ शकः १८९२ कार्तिककृष्णपक्षः (अक्टूबर ता० १५ ··· ३० सन् १९७०) याम्यायनं, सौम्यगोलः, तुलार्कात् याम्यगोलः, शरदृतुः।

इष्टिः। कार्तिकस्नानारम्भः※तुलसीदलेन श्रीविष्णु प्रपूजयेत्। पञ्चकनिवृत्तिः १।५१ (प्रा. ७।०)। अद्य प्रसूतिकास्नानजातकर्मनामकरणान्नप्राशनवस्त्रभूषाधारणभैषज्यसेवननौकाघट्टनादि मु.। रात्रिशेष अश्विन्यां*
अशून्यशयनव्रतम्। भरण्यां नवशय्यासनादिभोगः शुभः। उ. फा. ३ च कुजः २५।६। *दक्षिणेतरसर्वदिग्गमनादिमुहूर्तोऽविधेयः। ह. ४ च. बुधः ४५।१६।
भ. ९।३१ (दि. १०।६) उ. ३८।२ (रा. २१।३०) या.। चि. ३ च. तुलेऽचार्कः ४१।९ मु. ३० फलं समम्। ¹स्थितिर्निविष्टा समफलदासिंहवाहनागजोपवाहना भीतिफलदाश्वेतवस्त्रोपवस्त्रा मुसुण्डायुधा अन्नभक्षा कस्तूरीले[illegible]
श्रीगणेश ४ व्रतम्। अद्य पञ्चम्यां प्रसूतिकास्नानपूर्वदिग्गमनादि मु.। यायिजयप्रदयोगश्च।
अद्य जातकर्मनामकरणान्नप्राशनभूम्युपवेशनखट्वारोहणशिशोस्ताम्बूलभक्षणकर्णवेधभैषज्यसेवनलतागुल्मवृक्षादिरोपण मु.। चि. २ च. बुधः ४५।५९। स्वा. २ च. वक्री शुक्रः ३५।५। ²क्रयारम्भः ३८।५०।
भ. ३६।१७ (रा. २०।५०) उ.। विष्टेः पूर्वं सामान्यविहित कर्मणां मु.। ¹पनकरीदेवजातिः पुन्नागपुष्पाः सुवर्णभोजनपात्रानूपुरभूषणा विचित्रकञ्चुकीयुता गङ्गायां स्नानकरी बालावयस्केति च। चित्रायां बुधः ४६।३७।
भ. ७।१७ (दि. ९।१५) या.। विष्टे परं सप्तम्यां सूतिकाक्वाथपथ्यौषधसेवनजातकर्मनामकरणान्नप्राशनकर्णवेधशिशोस्ताम्बूलभक्षणपश्चिमदिग्गमनादि मु.। चि. ४ च. रविः १।५५। उ. फा. ४ च. कुजः ४३।२०। चि. ३‡
अहोई ८ व्रतम्।(चन्द्रोदये अष्टमीयोग सत्त्वात्)। राधाजयन्ती। सूतिकाक्वाथपथ्यौषधसेवनभूम्युपवेशनखट्वारोहणकर्णवेधशिशोस्ताम्बूलभक्षणनवाम्बरधारणभैषज्यसेवननौकाघट्टनलतावृक्षादिरोपण मु.। अत्यावश्यके गुरोर्वार्द्धि-‡
राष्ट्रीयकार्तिकारम्भः। अद्य दशम्यां पुष्ये जातकर्मनामकरणान्नप्राशनभैषज्यसेवननववस्त्रभूषाधारणपश्चिमेतरसर्व[illegible]गमनादि मु.। वृश्चिके दृश्यार्कः ४८।२। चि. ४ च. बुधः ४०।१८। विशा. २ च गुरुः ५८।५६। शत १§
भ. १८।१० (दि. १३।३८) उ. ५०।३७ (रा. २।३७) या.। अद्य विष्टेः पूर्वं सामान्यशुभकर्मणां मु.। स्वात्यामर्कः २२।१६ स्त्री. पु. नं. मु. योगः शशकवाहनममृतानाडीतदविपश्चन्द्रस्तेन सामान्यवृष्टि योगः।
रम्भा ११ एकादशीव्रतं स्मार्तानाम्। अद्यासवारिष्टनिर्माणादि मु.। पूर्वायां वस्तुविक्रयः शुभः। स्वात्यां बुधः ३५।५४ स्वा. १ च. शुक्रः ३।४६। गुर्वस्तः प्रतीच्याम् ३८।५०। §च. राहुः म. ३ च. च. केतुः २३।१६।
रम्भा ११ एकादशीव्रतं वैष्णवानाम्। गोवत्स १२ (सायाह्न पूजनम्)। पूर्वायां विक्रयः शुभः। अद्योत्तरायां सामान्य शुभकर्मणां मु.। ‡व. तुले च बुधः ४३।४५।
भौमप्रदोषः। धनत्रयोदशी १३ (धनतेरस)। धन्वन्तरिजयन्ती। वैधृतेः पूर्वं त्रयोदश्यां पुंसवनसीमन्तोन्नयनप्रसूतिकास्नानसुभगेतरनववस्त्रधारणादि मु.। स्वा. २ च. रवि. ४२।११। हस्तेकुजः १।४७। स्वा. २ च. बुधः ३०।३४।
भ. ५।४४ (दि. ८।४२) या. ३७।३९ (रा. २१।२८) उ. मासशिवरात्रिः। नरकचतुर्दशी १४। निशामुखे यमायबहिर्दीपोदेयः। चतुर्दश्यांविधूदये तिलतैलेन नरकभीरुभिः स्नानं विधेयम्। हनुमज्जयन्ती। अद्य वैधृतिविष्टिदोषे§
श्राद्धादौदर्शः ३०। दीपावली ३० प्रदोषे. लक्ष्मीन्द्रकुबेरादिपूजनम्। रात्रिशेषे दरिद्रनिस्सारणम् साभ्यङ्गस्नानम्। प्रातरेवतर्पणम् सायंगृहे देवनद्यादौ दीपदानम्। हनुमद्दर्शनम्। स्वा. ३ च. बुधः २५।१५।
स्नानदानादौदर्शः ३०। प्रतिपदि सामान्य शुभकर्मणां मुहूर्तोऽविधेयः। अत्यावश्यके शुक्रवार्धक्यारम्भः १२।३०। चि. ४ च वक्रीशुक्रः २२।३३। §प्राच्च, शुभकर्ममुहूर्ताभावः।

दैनिकलग्नसारिणी

तिथयः	मे. प्र.	वृ. प्र.	मि. प्र.	क. प्र.	सिं. प्र.	क. प्र.	तु. प्र.	वृ. प्र.	ध. प्र.	म. प्र.	कु. प्र.	मी. प्र.
१ बृ.	१७ ५५	१९ ३३	२१ २९	२३ ४२	२ ०	४ १४	६ २७	८ ४३	११ ०	१३ ६	१४ ५२	१६ २४
२ शु.	१७ ५१	१९ २९	२१ २५	२३ ३८	१ ५६	४ १०	६ २३	८ ४०	१० ५६	१३ २	१४ ४८	१६ २०
३ श.	१७ ४८	१९ २६	२१ २२	२३ ३५	१ ५३	४ ७	६ २०	८ ३६	१० ५३	१२ ५९	१४ ४५	१६ १७
४ सू.	१७ ४४	१९ २२	२१ १८	२३ ३१	१ ४९	४ ३	६ १६	८ ३२	१० ४९	१२ ५५	१४ ४१	१६ १३
५ चं.	१७ ४०	१९ १८	२१ १४	२३ २७	१ ४५	३ ५९	६ १२	८ २८	१० ४५	१२ ५१	१४ ३७	१६ ९
६ मं.	१७ ३६	१९ १४	२१ १०	२३ २३	१ ४१	३ ५५	६ ८	८ २४	१० ४१	१२ ४७	१४ ३३	१६ ५
७ बु.	१७ ३२	१९ १०	२१ ६	२३ १९	१ ३७	३ ५१	६ ४	८ २०	१० ३७	१२ ४३	१४ २९	१६ १
८ बृ.	१७ २८	१९ ६	२१ २	२३ १५	१ ३३	३ ४७	६ ०	८ १६	१० ३३	१२ ३९	१४ २५	१५ ५७
९ शु.	१७ २४	१९ २	२० ५८	२३ ११	१ २९	३ ४३	५ ५६	८ १२	१० २९	१२ ३५	१४ २१	१५ ५३
१० श.	१७ २०	१८ ५८	२० ५४	२३ ७	१ २५	३ ३९	५ ५२	८ ८	१० २५	१२ ३१	१४ १७	१५ ४९
११ सू.	१७ १६	१८ ५४	२० ५०	२३ ३	१ २१	३ ३५	५ ४८	८ ४	१० २१	१२ २७	१४ १३	१५ ४५
१२ चं.	१७ १२	१८ ५०	२० ४६	२२ ५९	१ १७	३ ३१	५ ४४	८ ०	१० १७	१२ २३	१४ ९	१५ ४१
१२ मं.	१७ ८	१८ ४६	२० ४२	२२ ५५	१ १३	३ २७	५ ४०	७ ५६	१० १३	१२ १९	१४ ५	१५ ३७
१३ बु.	१७ ४	१८ ४२	२० ३८	२२ ५१	१ ९	३ २३	५ ३६	७ ५२	१० ९	१२ १५	१४ १	१५ ३३
१४ बृ.	१७ ०	१८ ३८	२० ३४	२२ ४७	१ ५	३ १९	५ ३२	७ ४८	१० ५	१२ ११	१३ ५७	१५ २९
३० शु.	१६ ५६	१८ ३४	२० ३०	२२ ४३	१ १	३ १५	५ २८	७ ४४	१० १	१२ ७	१३ ५३	१५ २५

ति. २ शुक्र—शनियुतिः [illegible] ३।५३ शनिर्दक्षिणे।
ति. १२ भौम—गुरुचन्द्रयुतिः रे. [illegible] २।१६ चन्द्रो दक्षिणे।
ति. ३० शुक्र—चन्द्रयुतिः रे. घ. ३।१ चन्द्रो दक्षिणे।

मिश्रमानकालिका दैनिक स्पष्टग्रहास्तत्र दिनद्वयग्रहान्तरं गतिः

मि. मा.	स्प. सू.	स्प. चं.	स्प. मं.	स्प. बु.	स्प. बृ.	स्प. शु.	स्प. श.	स्प. रा.	स्प. के.
४६ ५	५ २८ ५ ३०	० १० २० २	५ २ ५५ २७	५ २० १ २०	६ २१ ३२ ५१	६ १५ ११ ३८	० २१ १४ २२	१० १० २४ १४	४ १० २४ १४
४६ ४	५ २९ ५ ८	० २४ ८ ४३	५ ३ ३३ १०	५ २१ ३९ ४४	६ २१ ४५ ४७	६ १४ ४५ १६	० २१ ९ ३९	१० १० २१ ३	४ १० २१ ३
४६ २	६ ० ४ ४९	१ ७ ४३ ३२	५ ४ १० ५२	५ २३ १९ २	६ २१ ५८ ४६	६ १४ १६ ४३	० २१ ४ ५३	१० १० १७ ५२	४ १० १७ ५२
४६ १	६ १ ४ ३२	१ २१ ३ १५	५ ४ ४८ ३४	५ २४ ५९ ९	६ २२ ११ ४६	६ १३ ४६ ८	० २१ ० ५	१० १० १४ ४१	४ १० १४ ४१
४६ ०	६ २ ४ १८	२ ४ ७ २४	५ ५ २६ १६	५ २६ ४० २	६ २२ २४ ४८	६ १३ १३ ४९	० २० ५५ १४	१० १० ११ ३१	४ १० ११ ३१
४५ ५८	६ ३ ४ ६	२ १६ ५६ १९	५ ६ ३ ५७	५ २८ २१ ३४	६ २२ ३७ ५०	६ १२ ३९ ४९	० २० ५० २१	१० १० ८ २०	४ १० ८ २०
४५ ५७	६ ४ ३ ५५	२ २९ ३१ ७	५ ६ ४१ ३९	६ ० ३ ४५	६ २२ ५० ५४	६ १२ ४ ११	० २० ४५ २५	१० १० ५ ९	४ १० ५ ९
४५ ५६	६ ५ ३ ४६	३ ११ ५३ २१	५ ७ १९ १८	६ १ ४६ २७	६ २३ ४ २	६ ११ २७ २७	० २० ४० २७	१० १० १ ५८	४ १० १ ५८
४५ ५४	६ ६ ३ ४०	३ २४ ५ ५७	५ ७ ५६ ५९	६ ३ २९ ३९	६ २३ १७ ९	६ १० ४९ ४२	० २० ३५ २७	१० ९ ५८ ४८	४ ९ ५८ ४८
४५ ५३	६ ७ ३ ३६	४ ६ ११ १९	५ ८ ३४ ३९	६ ५ १३ १५	६ २३ ३० १७	६ १० ११ ५२	० २० ३० २६	१० ९ ५५ ३७	४ ९ ५५ ३७
४५ ५२	६ ८ ३ ३४	४ १८ १२ ५६	५ ९ १२ २०	६ ६ ५७ १६	६ २३ ४३ २७	६ ९ ३२ ४	० २० २५ २४	१० ९ ५२ २६	४ ९ ५२ २६
४५ ५०	६ ९ ३ ३५	५ ० १४ ३९	५ ९ ५० ०	६ ८ ४१ ३५	६ २३ ५६ ३७	६ ८ ५२ १३	० २० २० २०	१० ९ ४९ १५	४ ९ ४९ १५
४५ ४९	६ १० ३ ३८	५ १२ २० १७	५ १० २७ ३८	६ १० २६ ९	६ २४ ९ ४९	६ ८ १३ ३२	० २० १५ १६	१० ९ ४६ ५	४ ९ ४६ ५
४५ ४७	६ ११ ३ ४२	५ २४ ३३ ८	५ ११ ५ १८	६ १२ १० ५६	६ २४ २३ १	६ ७ ३४ ४३	० २० १० ११	१० ९ ४२ ५४	४ ९ ४२ ५४
४५ ४६	६ १२ ३ ४९	६ ६ ५६ ४	५ ११ ४२ ५६	६ १३ ५५ ५२	६ २४ ३६ १४	६ ६ ५६ ३४	० २० ५ ६	१० ९ ३९ ४३	४ ९ ३९ ४३
४५ ४४	६ १३ ३ ५७	६ १९ ३१ ३०	५ १२ २० ३५	६ १५ ४० ५५	६ २४ ४९ २८	६ ६ १९ २६	० १९ ५९ ५७	१० ९ ३६ ३२	४ ९ ३६ ३२

ति. ४ रवौ

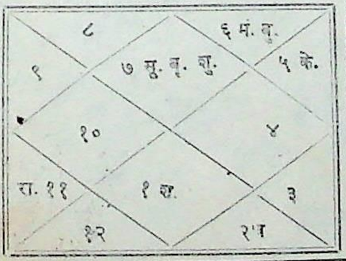

ति. १२ कुज

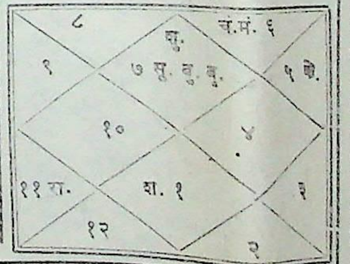

अवन्यारजात कार्तिक सकल मास प्रातःस्नायी जितेन्द्रियः। जपन् हविष्यभुक् शान्तः सर्वपापैः प्रमुच्यते॥ ※कार्तिकस्नानविधिः तत्र संकल्पः। देशकालौ संकीर्त्य—मम वाङ्मनःकायजाशेषपापक्षयद्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं [illegible] तीर्थे कार्तिकस्नानमहं करिष्ये। तत्र मन्त्रः—कार्तिकेऽहं करिष्यामि प्रातःस्नानं जनार्दन। प्रीत्यर्थं तव देवेश दामोदर रमाप्रिय॥ ध्यात्वाऽहं त्वां च देवेश जलेऽस्मिन्स्नातुमुद्यतः। तव प्रसादात् पापं मे दामोदर विनश्यतु॥ इमौ मन्त्रौ समुच्चार्य मौनी स्नायाद्व्रती नरः॥ तुलसीमाहात्म्यं पाद्मे—तुलसीदललक्षेण कार्तिके योऽर्चयेद्धरिम्। पत्रे पत्रे मुनिश्रेष्ठ लभते मौक्तिकं फलम्—ति. १२ चन्द्रे गोवत्स पूजनम् तन्मन्त्रः। सर्वदेवमयी देवी सर्वदेवैरलंकृते। मातर्ममाभिलषितं सफलं कुरु नन्दिनि इति॥ अथ त्रयोदश्यामपमृत्युनाशार्थं यमाय निशामुखे बहिर्दीपो देयः। तन्मन्त्रः—मृत्युना पाशदण्डाभ्यां कालेन श्यामया सह॥ त्रयोदश्यां दीपदानात् सूर्यजः प्रीयतां मम॥ अथ त्रयोदशीमारभ्य गोत्रिरात्रव्रतं कर्तव्यम्। अथ

१२ कुजेऽतायं धन्वन्तरिजन्मोत्सवः कार्यः। भा. २स्क. ७अ.। धन्वन्तरिश्च भगवान्स्वयमेव कीर्तिः नाम्ना नृणां पुरुरुजां रुज आशु हन्ति। यज्ञे च भागममृतायुरवावरुन्ध आयुश्च वेदमनुशास्त्यवतीर्य लोके। औषधदानमाहात्म्यं चरकः—अप्येकं जीवयेज्जन्तुं [illegible]। [illegible] किं न दत्तं भवेद्भुवि॥ अथ नरकचतुर्दशी ति. १४ गुरौ विधूदये नरकभीरुभिः स्नानं कार्यम्। सीतालोष्ठसमायुक्त सकण्टकदलान्वित। हर पापमपामार्ग भ्राम्यमाणः पुनः पुनः॥ तैले लक्ष्मीर्जले गङ्गा दीपावल्यां विधूदये। यः करोति नरः स्नानं यमलोकं न पश्यति॥ अथ ति. १३ बुधे हनुमज्जन्मदिनम्—व्रतरत्नाकरे—[illegible] भूवाणं च महानिधि। भौमवारेऽञ्जनादेवी हनुमन्तमजीजनत्॥ शौर्यवर्धनं हनुमच्चरित्रं वाल्मीकिरामायणे सुन्दरकाण्डे द्रष्टव्यम्, यस्यैतादृशी प्रतिज्ञा— [illegible] यदि तां लङ्कायां जनकात्मजाम्। अनेनैव हि वेगेन गमिष्यामि सुरालयम्॥ यदि वा त्रिदिवे सीतां न द्रक्ष्यामि कृतश्रमः। बद्ध्वा राक्षसराजानमानयिष्यामि रावणम्॥ सर्वथा कृतकार्योऽहमेष्यामि सह सीतया। तथा च तस्य जपनीयमन्त्राः—जयत्यतिबलो रामो लक्ष्मणश्च महाबलः। राजा जयति सुग्रीवो राघवेणाभिपालितः॥ दासोऽहं कोसलेन्द्रस्य रामस्याक्लिष्टकर्मणः। हनूमाञ्छत्रुसैन्यानां निहन्ता मारुतात्मजः॥ न रावणसहस्रं मे युद्धे प्रतिबलं भवेत्॥ शिलाभिस्तु प्रहरतः पादपैश्च सहस्रशः। अर्दयित्वा पुरीं लङ्कामभिवाद्य च मैथिलीम्। समृद्धार्थो गमिष्यामि मिषतां सर्वरक्षसाम्॥ तथाऽस्य प्रार्थना—मनोजवं मारुततुल्यवेगं जितेन्द्रियं बुद्धिमतां वरिष्ठम्। वातात्मजं वानरयूथमुख्यं श्रीरामदूतं शरणं प्रपद्ये। उल्लङ्घ्य सिन्धोः सलिलं सलीलं यः शोकवह्निं जनका[illegible]

[illegible]छाया। आदायतनव दद्याह [illegible] नमामि त प्राज्ज्वोल्काज्जनयम्॥ अथ कार्तिके धात्रीमाहात्म्यमाह—कार्तिके धात्रीवृक्षादधो [illegible]। ब्राह्मणान्भोजयेद् भक्त्या स्वयं भुञ्जीत बान्धवैः॥ अथ [illegible] तन्मन्त्रः—नमस्ते सर्वदेवानां वरदाऽसि हरिप्रिये। या [illegible]
[illegible]या मे भूयात् त्वदर्चनात्॥ धनदायै नमस्तुभ्यं निधिपद्माधिपे शुभे। भवन्तु त्वत्प्रसादेन धनधान्यादि संपदः॥ अनेन श्रीलक्ष्मीः प्रीयताम्। [illegible]—ऐरावतसमारूढो वज्रहस्तो महाबलः। [illegible] एवं [illegible]
[illegible]ने निद्रावलोकने। तावन्नगरनारीभिः शूर्पडिण्डिमवादनैः। निष्काश्यते प्रहृष्टाभिरलक्ष्मीः स्वगृहाङ्गणात्॥ वैधृतौ च व्यतीपाते भौमार्क[illegible] च संक्रान्ती द्वादश्यां सूतकद्वये। [illegible] कार्तिके च [illegible]॥

CC-0 In Public Domain. Kirtikant S[illegible]rma Naj[illegible] D[illegible]tion

Digitized by Sarayu Trust Foundation, Delhi and eGangotri.Funding by MoE-IKS

दि. मा. घ.	प.	ति.	वा.	घ.	प.		घं.	मि.	न.	घ.	प.		घं.	मि.	यो.	घ.	प.		घं.	मि.
२७	४६	१	श.	१३	५२	दि.	१२	०	वि.	५०	१३	रा.	२	३२	आ.	१८	२२	दि.	१३	४७
२७	४३	२	सू.	१४	६	दि.	१२	६	अ.	५१	१४	रा.	२	५७	सौ.	१५	१०	दि.	१२	३१
२७	४०	३	चं.	१३	७	दि.	११	४३	ज्ये.	५१	४	रा.	२	५४	शो.	११	२७	दि.	११	३
२७	३६	४	मं.	१०	५६	दि.	१०	५१	मू.	४९	५०	रा.	२	२५	अ.	६	४९	दि.	९	१२
२७	३३	५	बु.	७	४३	दि.	९	३४	पू.	४७	३९	रा.	१	३३	सु.	[illegible]	[illegible]	प्रा.	[illegible]	[illegible]
२७	३०	६	बृ.	[illegible]	[illegible]	प्रा.	[illegible]	[illegible]	उ.	४४	४२	रा.	०	२३	शू.	४८	२१	रा.	१	५०
२७	२६	७	शु.	५३	१८	रा.	३	५०	श्र.	४१	८	रा.	२२	५८	गं.	४१	२	रा.	२२	५६
२७	२४	८	श.	४७	३०	रा.	१	३१	ध.	३७	९	रा.	२१	२३	वृ.	३३	२३	रा.	१९	५२
२७	२१	१०	सू.	४१	३१	रा.	२३	८	श.	३२	५७	रा.	१९	४२	ध्रु.	२५	२९	सा.	१६	४४
२७	१८	११	चं.	३५	३२	रा.	२०	४५	पू.	२८	४२	सा.	१८	१	व्या.	१७	३२	दि.	१३	३३
२७	१५	१२	मं.	२९	४७	सा.	१८	२८	उ.	२४	४०	सा.	१६	२५	ह.	१०	०	दि.	१०	३३
२७	१२	१३	बु.	२४	२५	सा.	१६	२०	रे.	२१	४	दि.	१४	५९	व.	[illegible]	[illegible]	प्रा.	[illegible]	[illegible]
२७	९	१४	बृ.	१९	४३	दि.	१४	२७	अ.	१८	३	दि.	१३	४८	व्य.	४९	१३	रा.	२	१५
२७	६	१५	शु.	१५	४९	दि.	१२	५५	भ.	१५	५०	दि.	१२	५५	व.	४७	१३	रा.	१	२८

ति.	क.	घ.	प.	घं.	मि.	क.	घ.	प.	घं.	मि.	योगः	अं.	का.	अं.	फ.	रा.	चन्द्रराशिसंचारः रा.	घ.	प.	घं.	मि.	सूर्योदय घं.	मि.	सूर्यास्त घं.	मि.	र. क्रा.	द.	नक्षत्रास्त घं.	मि.
१	व.	१३	५२	१२	०	बा.	४३	५९	०	२	शुभ	३१	२९	१४	१७	९	वृ.	३४	२९	२०	१८	६	२७	५	३३	१३	५४	१७	५०
२	कौ.	१४	६	१२	६	तै.	४३	३७	२३	५४	मृत्यु	१	१	१५	१८	१०						६	२७	५	३३	१४	१४	१८	३६
३	ग.	१३	७	११	४३	व.	४२	२	२३	१७	पद्म	२	२	१६	१९	११	ध.	५१	४	२	५४	६	२८	५	३२	१४	३३	१९	२९
४	वि.	१०	५६	१०	५१	ब.	३९	१९	२२	१२	छत्र	३	३	१७	२०	१२						६	२९	५	३१	१४	५२	२०	२९
५	बा.	७	४३	९	३४	कौ.	३५	३९	२०	४५	श्रीवत्स	४	४	१८	२१	१३						६	२९	५	३१	१५	१०	२१	३२
६	तै.	३	३५	७	५६	ग.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	सौम्य	५	५	१९	२२	१४	म.	१	५५	७	१६	६	३०	५	३०	१५	२९	२२	३८
७	वि.	२६	१	१६	५५	व.	५३	१८	३	५०	धूम्र	६	६	२०	२३	१५						६	३१	५	२९	१५	४८	२३	४३
८	बा.	२०	२४	१४	४१	कौ.	४७	३०	१	३१	प्र. मा.	७	७	२१	२४	१६	कुं.	९	९	१०	११	६	३१	५	२९	१६	६	०	४६
१०	तै.	१४	३०	१२	२०	ग.	४१	३१	२३	८	रक्ष	८	८	२२	२५	१७						६	३२	५	२८	१६	२३	१	४९
११	व.	८	३१	९	५७	वि.	३५	३२	२०	४५	मुसल	९	९	२३	२६	१८	मी.	१४	४६	१२	२७	६	३२	५	२८	१६	४१	२	५२
१२	ब.	२	३९	७	३३	श.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	सिद्धि	१०	१०	२४	२७	१९						६	३३	५	२७	१६	५८	३	५४
१३	तै.	२४	२५	१६	२०	ग.	५२	४	३	२३	उत्पात	११	११	२५	२८	२०	मे.	२१	४	१४	५९	६	३४	५	२६	१७	१५	४	५८
१४	व.	१९	४३	१४	२७	वि.	४७	४६	१	४१	मानस	१२	१२	२६	२९	२१						६	३४	५	२६	१७	३२	६	४
१५	व.	१५	४९	१२	५५	बा.	४४	४०	०	२८	मुद्गर	१३	१३	२७	३०	२२	वृ.	३०	४१	१८	५१	६	३५	५	२५	१७	४८	×	×

श्रीशुभसंवत् २०२७ शकः १८९२ कार्त्तिकशुक्लपक्षः (अक्टूबर ता० ३१, नवम्बर ता० १···१३ सन् १९७०) याम्यायनं, याम्यगोलः, शरदृतुः ।

इष्टिः । चन्द्रदर्शनम्, ★ मु. ४५ फल समर्घकरम् । अन्नकूटः । बलिपूजनम् । गोक्रीडनम् । काश्यां गोवर्धनपूजा । मार्गपालीबन्धनम् । [illegible] । नीराजनं प्रातः । सायं मङ्गलमालिका । रात्रिशेषे मैत्रे पूर्वोत्तर सर्वाङ्गमा*

यमद्वितीया २ । भ्रातृद्वितीया ※ २ । भगिनीगृहे भोजनम् । चित्रगुप्तपूजा । लेखन्यादि पूजा । काशिकादन्यत्र गोवर्धनपूजा । पुंसवनसीमन्तोन्नयनप्रसूतिकास्नानभैषज्यसेवनपरिचितेतरसर्वदिग्गमनादि मु. । ह. २ च. कुजः २०।२४ ।

भ. ४३।२ (रा. २३।१७) उ. । रमजान ९ । वैनायकी ४ । तृतीयायां सामान्य शुभकर्मणां मु. । शुक्रास्तं प्रतीच्याम् १२।३० । विशाखायां बुधः १३।३८ । *मनादि मु. । स्वा ३ च. रविः १।४४ । स्वा. ४ च. बुधः १९।२७ ।

भ. १०।५६ (दि. १०।५१) या. । सूर्यषष्ठीव्रतारम्भः (संयतत्यादिना नाम्नालोके प्रसिद्धम् तत्रैकभुक्तेन भवितव्यम्) । पञ्चम्यां पुंसवनसीमन्तोन्नयनादि मु. । पूर्वायामुग्रक्रूरकर्माचरणं हितावहम् । स्वा. ४ च. रविः २०।५४ ।

†ह. ३ च. कुजः ३३।१३ । विशा. ३ च. बुधः ३।५८ ।

सूर्यषष्ठीव्रतम् ६ (छठ व्रतम्) सम्पूर्णदिनमुपोष्य सायं कालीनार्घ्यदानम् । अद्य विक्रयः शुभः । विशा. २ च. बुधः ८।३ ।

भ. ५८।४३ (प्रा. ५।५९) उ. । सूर्योदये अर्घ दत्वा पारणा चार्कव्रतीनाम् । अद्य तिथिक्षयदोषसत्त्वेऽप्यावश्यके प्रसूतिकास्नाननववस्त्रधारणादि मु. । चि. ३ च. वक्रीशुक्रः १६।२७ ।

भ. २६।१ (दि. १६।५५) या. । गोपाष्टमी ८ व्रतम् । यमदंष्ट्रारम्भः (कार्त्तिकान्ते दिनान्यष्टावादावग्रहणस्य च । यमदंष्ट्रेति विख्याता स्वल्पाहारी स जीवति) । अष्टम्यां स्थायीकार्येऽर्ह योगः । विशाखायामर्कः ३९।४२ ।‡

अक्षय नवमी ९ व्रतम् ☸ । सरत्न गर्भकूष्माण्डादिदानम् । अयोध्या परिक्रमा । त्रिरात्रव्रतम् । सौवर्णीविष्णुमूर्तिञ्चसम्पूज्य ब्राह्मणदानम् । पञ्चकारम्भः ३।९ (दि. ३।४७) । धनिष्ठायां याविजपदयोगः । विशा. ४ च.§

§वृश्चिके च बुधः ५८।३५ ।

अद्य भैषज्यसेवननौकाघट्टनासवारिष्टनिर्माणादि मु. । विशा० ३ च. गुरु ५।३२ । रात्रिशेषे उत्तरायां विविध शुभकर्मादि कृते शोभनकालः । वि. २§

भ. ८।३१ (दि. ९।५७) उ. ३५।३२ (रा. २०।४५) या. । प्रबोधिनी ११ एकादशी व्रतं सर्वेषाम् ✕ । भीष्म पञ्चकारम्भः । विष्टेः पूर्वं विक्रयः शुभः ।

§च रविः ५८।१० । अनुराधाभे बुधः ५५।१० ।

भौमप्रदोषः । द्विदलदानम् । चातुर्मास्य व्रतोद्यापनम् । पुंसवनसीमन्तोन्नयनप्रसूतिकास्नानसुभगेतरनववस्त्रधारणादि मु. । ह. ४ च.§

पञ्चकनिवृत्तिः २१।४ (दि. १४।५९) । वैकुण्ठचतुर्दशी १४ व्रतम् (विष्णुपूजायां रात्रिव्यापिनी ग्राह्या) । त्रयोदश्यामृतुमतीस्नानसूतिकास्वायीप्रसेवनजातकर्मनामकरणान्नप्राशन खट्वारोहणनववस्त्रधारणादि मु. । §कुजः ५८।१५ । अनु. २ च. बुधः ५२।५८ ।

भ. १९।४३ (दि. १४।२७) उ. ४७।४६ (रा. १।४१) या. । व्रतायपूर्णिमा १५ पुण्यतमा । श्रीविश्वनाथप्रतिष्ठादिनम् । [illegible] रिक्तावतिपातादि दोषोऽव्ययः । भरण्यां नवशय्यासनादेर्भोगः शुभः । वि. ३ च.¶

स्नानदानादौ पूर्णिमा १५ पुण्यतमा । भीष्मपञ्चकनिवृत्तिः । कार्त्तिकस्नानदानयमनियमादि समाप्तिः । नवदीपदानम् । कार्त्तिकेयदर्शनम् । पुष्करे स्नानम् । मन्वादिः ।

¶रविः १६।१५ । अनु ३ च. बुधः ५२।२० ।

दैनिक लग्नसारिणी

दिवस	मे. घं.	मि.	वृ. घं.	मि.	मि. घं.	मि.	क. घं.	मि.	सिं. घं.	मि.	क. घं.	मि.	तु. घं.	मि.	वृ. घं.	मि.	ध. घं.	मि.	म. घं.	मि.	कुं. घं.	मि.	मी. घं.	मि.
१श.	१६	[illegible]	१८	३०	२०	२६	२२	३९	०	५७	३	११	५	२४	७	४०	९	५७	१२	३	१३	४९	१५	२१
२सू.	१६	[illegible]	१८	[illegible]	२०	२३	२२	३६	०	५४	३	८	५	२१	७	३७	९	५४	१२	०	१३	४६	१५	१८
३चं.	१६	[illegible]	१८	[illegible]	२०	१९	२२	३२	०	५०	३	४	५	१७	७	३३	९	५०	११	५६	१३	४२	१५	१४
४मं.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	२०	१५	२२	२८	०	४६	३	०	५	१३	७	२९	९	४६	११	५२	१३	३८	१५	१०
५बु.	१६	[illegible]	१८	[illegible]	२०	[illegible]	२२	२४	०	४२	२	५६	५	९	७	२५	९	४२	११	४८	१३	३४	१५	६
६बृ.	१६	[illegible]	१८	[illegible]	२०	[illegible]	२२	[illegible]	०	३८	२	५२	५	५	७	२१	९	३८	११	४४	१३	३०	१५	२
८शु.	१६	[illegible]	१८	[illegible]	[illegible]	[illegible]	२२	[illegible]	०	३४	२	४८	५	१	७	१७	९	३४	११	४०	१३	२६	१४	५८
९श.	१६	[illegible]	१८	[illegible]	[illegible]	[illegible]	२२	[illegible]	०	३०	२	४४	४	५७	७	१३	९	३०	११	३६	१३	२२	१४	५४
१०सू.	१६	[illegible]	१८	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	०	२७	२	४१	४	५४	७	१०	९	२७	११	३३	१३	१९	१४	५१
११चं.	१६	१८	१७	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	०	२३	२	३७	४	५०	७	६	९	२३	११	२९	१३	१५	१४	४७
१२मं.	१६	१४	१७	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	०	१९	२	३३	४	४६	७	२	९	१९	११	२५	१३	११	१४	४३
१३बु.	१६	१०	१७	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	०	१५	२	२९	४	४२	६	५८	९	१५	११	२१	१३	७	१४	३९
१४बृ.	१६	६	१७	[illegible]	[illegible]	[illegible]	२१	[illegible]	०	११	२	२५	४	३८	६	५४	९	११	११	१७	१३	३	१४	३५
१५शु.	१६	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	०	७	२	२१	४	३४	६	५०	९	७	११	१३	१२	५९	१४	३१

ति. १ शनौ-शुक्रचन्द्रयुतिः रे. घ. १८।४६ शुक्रो दक्षिणे ।
ति. १५ [illegible] शनिचन्द्रयुतिः रे. घं. १०।२६ शनिर्दक्षिणे ।

मिश्रमानकालिका दैनिक स्पष्टग्रहास्तत्र दिनद्वयग्रहान्तरं गतिः

र. मा.		स्प. सू.				स्प. च.				स्प. मं.				स्प. बु.				स्प. बृ.				स्प. शु.				स्प. श.				स्प. रा.				स्प. के.			
४५	४३	६	१४	४	८	७	२	२१	८	५	१२	५८	१४	६	१७	२६	१	६	२५	२	४३	६	५	४३	२०	०	१९	५४	५०	१०	९	३३	२२	४	९	३३	२२
४५	४१	६	१५	४	२१	७	१५	२६	२	५	१३	३५	५२	६	१९	११	६	६	२५	१५	५७	६	५	८	३९	०	१९	४९	४२	१०	९	३०	११	४	९	३०	११
४५	३९	६	१६	४	३५	७	२८	४६	२८	५	१४	१३	२९	६	२०	५६	५	६	२५	२९	१२	६	४	३५	३५	०	१९	४४	३३	१०	९	२७	०	४	९	२७	०
४५	३८	६	१७	४	५२	८	१२	२१	५९	५	१४	५१	६	६	२२	४०	५५	६	२५	४२	२९	६	४	४	१९	०	१९	३९	२६	१०	९	२३	४९	४	९	२३	४९
४५	३७	६	१८	५	११	८	२६	११	१८	५	१५	२८	४४	६	२४	२५	३१	६	२५	५५	४५	६	३	३५	३	०	१९	३४	१७	१०	९	२०	३९	४	९	२०	३९
४५	३५	६	१९	५	३१	९	१०	१२	३०	५	१६	६	२१	६	२६	९	५२	६	२६	९	२	६	३	७	४८	०	१९	२९	९	१०	९	१७	२८	४	९	१७	२८
४५	३३	६	२०	५	५४	९	२४	२३	५	५	१६	४३	५९	६	२७	५३	५३	६	२६	२२	१८	६	२	४२	४२	०	१९	२४	१	१०	९	१४	१७	४	९	१४	१७
४५	३२	६	२१	६	१८	१०	८	४०	०	५	१७	२१	३४	६	२९	३७	३३	६	२६	३५	३४	६	२	२०	६	०	१९	१८	५३	१०	९	११	६	४	९	११	६
४५	३०	६	२२	६	४४	१०	२२	५९	५४	५	१७	५९	११	७	१	२०	४६	६	२६	४८	५१	६	२	०	९	०	१९	१३	४५	१०	९	७	५६	४	९	७	५६
४५	२८	६	२३	७	१२	११	७	१८	४६	५	१८	३६	४६	७	३	३	३०	६	२७	२	७	६	१	४२	२५	०	१९	८	३८	१०	९	४	४५	४	९	४	४५
४५	२७	६	२४	७	४२	११	२१	३२	५८	५	१९	१४	२२	७	४	४५	४२	६	२७	१५	२४	६	१	२७	१३	०	१९	३	३१	१०	९	१	३४	४	९	१	३४
४५	२५	६	२५	८	१४	०	५	३९	१६	५	१९	५१	५८	७	६	२७	१७	६	२७	२८	४०	६	१	१५	१४	०	१८	५८	२४	१०	८	५८	२३	४	८	५८	२३
४५	२३	६	२६	८	४८	०	१९	३४	५३	५	२०	२९	३३	७	८	८	१४	६	२७	४१	५७	६	१	४	४९	०	१८	५३	१९	१०	८	५५	१३	४	८	५५	१३
४५	२२	६	२७	९	२४	१	३	१७	३६	५	२१	७	८	७	९	४८	२६	६	२७	५५	१४	६	०	५७	९	०	१८	४८	१५	१०	८	५२	२	४	८	५२	२

ति. ४ कुजे

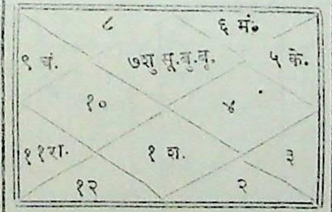

ति. १२ कुजे

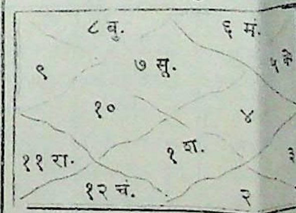

※ति. १ शनौ प्रतिपत्सत्त्वात् बलिपूजा विधेया—वामनपुराणे बलिं प्रति त्रिविक्रम उवाच—वीरप्रतिपदा नाम तव भावीमहोत्सवः । तत्र त्वां नरशार्दूल नरा हृष्टाः स्वलङ्कृताः । पुष्पधूपप्रदानेन अर्चयिष्यन्ति तत्त्वतः । तत्रोत्सवो मुख्यतमो भविष्यति दिवानिशि ॥ पूजनान्ते प्रार्थयेत्—बलिराज नमस्तुभ्यं विरोचनसुत प्रभो । भविष्येन्द्र सुराराते पूजेयं प्रतिगृह्यताम् । बलिप्रशंसाविषये वामनवचनम् । भागवते—एवं दानवदैत्यानामग्रणीः कीर्तिवर्धनः । अजैषीदजयां मायां सीदन्नपि न मुह्यति ॥ क्षीणरिक्थश्च्युतः स्थानात् क्षिप्तो बद्धश्च शत्रुभिः । ज्ञातिभिश्च परित्यक्तो यातनामनुयापितः । गुरुणा भर्त्सितः शप्तो जहौ सत्यं न सुव्रतः । छलैरुक्तो मया धर्मो नाऽयं त्यजति सत्यवाक् । एष मे प्रापितः स्थानं दुष्प्रापममरैरपि । सावर्णरन्तरस्यायं भवितेन्द्रो मदाश्रयः । तावत्सुतलमध्यास्तां विश्वकर्मविनिर्मितम् । यत्राधयो व्याधयश्च क्लमस्तन्द्रा पराभवः । नोपसर्गा निवसतां संभवन्ति ममेक्षया ॥ इन्द्रसेन महाराज याहि भो भद्रमस्तु ते । सुतलं स्वर्गिभिः प्रार्थ्यं ज्ञातिभिः परिवारितः ॥ न त्वामभिभविष्यन्ति लोकेशाः किमुतापरे । त्वच्छासनातिगान्दैत्यांश्चक्रं मे सूदयिष्यति ॥ रक्षिष्ये सर्वतोऽहं त्वां सानुगं सपरिच्छदम् । सदा सन्निहितं वीर तत्र मां द्रक्ष्यसे भवान् ॥ संपूर्णा बलिकथा भागवते ८ स्कन्धे २२ अ. द्रष्टव्या ॥ अन्नकूटगोवर्धनपूजाविषये व्रतराजे श्रीकृष्ण उवाच—एतत्सेवाप्रभावेण बलं लब्धं मया महत् । प्रतिसंवत्सरं तस्मादन्नकूटं विधीयताम् । गवां भवति कल्याणं पुत्रपौत्रादिसंततिः । ऐश्वर्यं च सदा सौख्यं भवेद् गोवर्धनोत्सवात् ॥ गोवर्धनपूजने मन्त्रः । गोवर्धन धराधार गोकुलत्राणकारक । बहुबाहुकृतच्छाय गवां कोटिप्रदो भव । ततश्च गोपूजने मन्त्री—लक्ष्मीर्या लोकपालानां धेनुरूपेण संस्थिता । घृतं वहति यज्ञार्थे मम पापं व्यपोहतु ॥ अग्रतः सन्तु मे गावो गावो मे सन्तु पृष्ठतः । गावो मे हृदये सन्तु गवां मध्ये वसाम्यहम् ॥ गोपूजने फलमुक्तम्—महाभारते-गावो श्रेष्ठाः पवित्राश्च पावन्यो जगदुत्तमाः । ऋते दधिघृताभ्यां च नेह यज्ञः प्रवर्तते ॥ पयसा हविषा दध्ना शकृताऽथ च चर्मणा । अस्थिभिश्चोपकुर्वन्ति बालैः शृङ्गैश्च भारत ॥ गोभिस्तुल्यं न पश्यामि धनं किञ्चिदिहाच्युत । कीर्त्तनं श्रवणं दानं दर्शनं चाऽपि पार्थिव । गवां प्रशस्यते वीर सर्वपापहरं परम् । गावो लक्ष्म्यः सदा मलं गोषु पाप्मा न विद्यते । मातरः सर्वभूतानां गावः सर्वसुखप्रदाः ॥ ※द्वितीयायां—स्नेहेन भगिनीहस्ताद् भोक्तव्यं पुष्टिवर्धनम् । दानानि च प्रदेयानि भगिनीभ्यो विशेषतः ॥ ☸ति. ९ शनौ अक्षयनवम्यां दानादिकृते अक्षयपुण्याप्तिः । अस्याम् ॐ धात्र्यै नमः—इत्यादि मन्त्रैः—धात्रीपूजां कृत्वा । पिता पितामहश्चान्ये अपुत्रा ये च गोत्रिणः । ते पिबन्तु मया दत्तं धात्रीमूलेऽक्षयं पयः । आब्रह्मस्तम्बपर्यन्तं देवर्षिपितृमानवाः । ते पिबन्तु मया दत्तं धात्रीमूलेऽक्षयं पयः ॥ इत्यादिना पितॄन् तर्पयेत् ततः सूत्रबन्धनपरिक्रमापुरस्सरं—दामोदरनिवासायै धात्र्यै देव्यै नमोनमः । सूत्रेणाऽनेन बध्नामि धात्रि देवि नमोऽस्तुते—इति परिक्रमादिकं विधाय कूष्माण्डं रत्नादिकं पूजा पुष्पादिना सुसम्पूज्य—कूष्माण्डं बहुबीजाढ्यं ब्रह्मणा निर्मितं पुरा । दास्यामि विष्णवे तुभ्यं पितॄणां तारणाय च इति ब्राह्मणाय दद्यात् ॥ ※एकादश्याम्—[illegible] दिभिर्वन्दित वन्दनीयः । बुध्यस्व देवेश जगन्निवास मंत्रप्रभावेण सुखेन देव । इयन्तु द्वादशी देव प्रबोधार्थं विनिर्मिता ॥ त्वयैव सर्वलोकानां हितार्थं शेषशायिना । [illegible] जगत्सुप्तं भवेदिदम् । उत्थिते चेष्टते सर्वमुत्तिष्ठोत्तिष्ठ माधव । गता मेघा वियच्चैव निर्मलं निर्मला दिशः । शारदानि च पुष्पाणि गृहाण मम केशव । इयं विधिरिति प्रोक्तो मन्त्र उत्थापने हरेः । इत्यादिना हरिं प्राच्यं संबोधयेत्—ततः पूर्णिमायां चातुर्मास्यव्रतसमाप्तिरपि कार्या । कृत्तिकानक्षत्रयोगाद्विशेषफलमुक्तं [illegible] कार्तिक्यां भवति [illegible] । [illegible] । [illegible] प्रदीपांश्च [illegible] कीटाः पतङ्गाः मशकाश्च वृक्षाः । जले स्थले ये विचरन्ति जीवाः । दृष्ट्वा प्रदीपं न च जन्मभागिनो भवन्ति नित्यं श्वपचा हि विप्राः । [illegible]

CC-0 In Public Domain. Kirtikant Sharma Najafgarh Delhi Collection

Digitized by Sarayu Trust Foundation, Delhi and eGangotri.Funding by MoE-IKS

 मन्दोदरीविलापः—सीतां सर्वानवद्याङ्गीमरण्ये विजने शुभाम् । आनयित्वा च तां दीनां छद्मनात्मस्वदूषणाम् । अप्राप्य चैव तं कामं मैथिलीसंगमे कृतम् । पतिव्रतायास्तपसा नूनं दग्धोऽसि मे प्रभो ॥ अवश्यमेव लभते फलं पापस्य कर्मणः । भर्तुः पर्यागतेकाले-कर्तानास्त्यत्र संशयः । शुभकृच्छुभमाप्नोति पापकृत् पापमश्नुते । विभीषणः सुखंप्राप्तस्त्वं प्राप्तः पापमीदृशम् ।

दि.मा. घ. प.	ति.	वा.	घ. प.	समाप्ति	घं. मि.	न.	घ. प.	समाप्ति	घं. मि.	यो.	घ. प.	समाप्ति	घं. मि.	क.	घ. प.	घं. मि.	क.	घ. प.	घं. मि.	योगः	अ.	का.	व.	क.	रा.	चन्द्रराशिसंचारः रा.	घ. प.	घं. मि.	सूर्योदय	सूर्यास्त	८. का. द.	चन्द्रोदय घं. मि.
२७ ३	१	श.	१३ ३५	दि.	१२ १	कृ.	१५ १४	दि.	१२ ४१	प.	३८ ३५	रा.	२२ २	कौ.	१३ ३५	१२ १	गं.	४२ ४५	२३ ४१	केतु	१४	१४	२८	१	२३				६ ३५	५ २५	१८ ४	१७ ५२
२७ ०	२	र.	११ ५४	दि.	११ २२	रो.	१५ ९	दि.	१२ ४०	शि.	३४ ३७	रा.	२० २७	ग.	११ ५४	११ २२	व.	४१ ४०	२३ १६	धाता	१५	१५	२९	२	२४	मि.	४५ ४४	० ५३	६ ३६	५ २४	१८ १९	१८ ४७
२६ ५८	३	चं.	११ २५	दि.	११ १०	मृ.	१६ १८	दि.	१३ ८	सि.	३१ ३७	रा.	१९ १५	वि.	११ २५	११ १०	ब.	४१ ५०	२३ २०	आनन्द	१६	१६	३०	३	२५				६ ३६	५ २४	१८ ३५	१९ ४४
२६ ५५	४	मं.	१२ १४	दि.	११ ३१	आ.	१८ ८	दि.	१३ ५२	सा.	२९ ३९	सा.	१८ २९	बा.	१२ १४	११ ३१	कौ.	४३ १७	२३ ५६	चर	१७	१७	१	४	२६				६ ३७	५ २३	१८ ५०	२० ४४
२६ ५२	५	बु.	१४ २१	दि.	१२ २२	पु.	२१ ५१	दि.	१५ २२	शु.	२८ ४०	सा.	१८ ५	तै.	१४ २१	१२ २२	ग.	४५ ४७	० ५६	गद	१८	१८	२	५	२७	क.	५ ५५	९ ०	६ ३८	५ २२	१९ ५	२१ ४१
२६ ५०	६	गु.	१७ १३	दि.	१३ ३१	पु.	२६ ४०	सा.	१७ १८	शु.	२८ २५	सा.	१८ ४	व.	१७ १३	१३ ३१	वि.	४९ २५	२ २४	शुभ	१९	१९	३	६	२८				६ ३८	५ २२	१९ १९	२२ ३६
२६ ४७	७	शु.	२१ ३८	दि.	१५ १८	श्ले.	३२ २३	सा.	१९ ३६	ब्र.	२९ १३	सा.	१८ २०	व.	२१ ३८	१५ १८	बा.	५४ १२	४ १९	मृत्यु	२०	२०	४	७	२९	सिं.	३२ २३	१९ ३६	६ ३९	५ २१	१९ ३३	२३ ३०
२६ ४५	८	श.	२६ ४६	सा.	१७ २१	म.	३८ ४२	रा.	२२ ८	ऐं.	३० २२	सा.	१८ ४८	कौ.	२६ ४६	१७ २१	तै.	५८ ५२	६ १४	पद्म	२१	२१	५	८	३०				६ ३९	५ २१	१९ ४७	० २१
२६ ४२	९	र.	३२ १२	सा.	१९ ३२	पू.	४५ १४	रा.	० ४५	वै.	३१ ४५	रा.	१९ २२	ग.	३२ १२	१९ ३२	व.	६० ०	× ×	छत्र	२२	२२	६	९	१				६ ४०	५ २०	२० ०	१ ११
२६ ४०	१०	चं.	३७ २९	रा.	२१ ३९	उ.	५० ४३	रा.	२ ५७	वि.	३३ २	रा.	१९ ५३	व.	४ ५०	८ ३६	वि.	३७ २९	२१ ३९	श्रीवत्स	२३	२३	७	१०	२	क.	१ ३६	७ १८	६ ४०	५ २०	२० १३	२ २
२६ ३८	११	मं.	४२ ११	रा.	२३ ३३	ह.	५७ १६	प्रा.	५ ३५	प्री.	३३ ५६	रा.	२० १५	ब.	९ ५०	१० ३६	बा.	४२ ११	२३ ३३	सौम्य	२४	२४	८	११	३				६ ४०	५ २०	२० २५	२ ५४
२६ ३६	१२	बु.	४६ २	रा.	१ ६	चि.	६० ०	स.	× ×	आ.	३४ १३	रा.	२० २२	कौ.	१४ ७	१२ २०	तै.	४६ २	१ ६	काल.	२५	२५	९	१२	४	तु.	२९ ४१	१८ २३	६ ४१	५ १९	२० ३८	३ ४९
२६ ३३	१३	गु.	४८ ४७	रा.	२ १२	चि.	२ ६	प्रा.	७ ३२	सौ.	३३ ४२	रा.	२० १०	ग.	१७ २५	१३ ३९	व.	४८ ४७	२ १२	चर	२६	२६	१०	१३	५				६ ४१	५ १९	२० ४९	४ ४६
२६ ३१	१४	शु.	५० १८	रा.	२ ४९	स्वा.	५ ५०	दि.	९ २	शो.	३२ १६	रा.	१९ ३०	वि.	१९ ३३	१४ ३१	श.	५० १८	२ ४९	गद	२७	२७	११	१४	६	वृ.	५२ ४५	३ ४८	६ ४२	५ १८	२१ १	५ ४७
२६ २९	३०	श.	५० ३२	रा.	२ ५५	वि.	८ २४	दि.	१० ४	अ.	२९ ४९	रा.	२० २५	च.	२० २५	१४ ५२	ना.	५० ३२	२ ५५	शुभ	२८	२८	१२	१५	७				६ ४२	५ १८	२२ १२	[illegible]

श्रीशुभसंवत् २०२७ शकः १८९२ मार्गशीर्षकृष्णपक्षः (नवम्बर ता० १४····२८ सन् १९७०) याम्यायनं, याम्यगोलः, हेमन्तर्तुः ।

इष्टिः । कार्तिकव्रतस्य पारणा । अद्य रोहिण्यां दक्षिणदिग्गमनकृष्णाम्बरधारणादि मु. । शुक्रोदयः प्राच्याम् १२।४९ ।
भ. ४१।४० (रा. २३।१६) उ. । पुंसवनसीमन्तोन्नयनसूतिकास्वायीपवसेवनप्रसूतिकास्नानखट्वारोहिणशिशोस्ताम्बूलभक्षणलतावृक्षादिरोपण मु. । अनु. ४ च. बुधः ५३।२९ । केन्द्रांशव-*
भ. ११।२५ (दि. ११।१०) या. । गणेश ४ व्रतम् । श्रीमालवीयश्राद्धदिनम् । विष्टिरिक्तादोषाच्छुभकर्ममुहूर्त्ताभावः । वि. ४ च. सं. वृश्चिके चार्कः ३४।३ मु. १५ फलं महर्घकरम्।†
अद्य पञ्चम्यां पुनर्वसौ दक्षिणदिग्गमनसुभगेतररक्तवस्त्रधारणादि मु. । अत्यावश्यके शुक्रबालत्वनिवृत्तिः १२।४९ । चित्रायां कुजः १७।२१ । ज्येष्ठायां बुधः ५७।२४
सूतिकास्वायीपवसेवनजातकर्मनामकरणान्नप्राशनकर्णवेधशिशोस्ताम्बूलभक्षणभैषज्यसेवननवाम्बरधारणक्रयविक्रयादि मु. । *तेन मार्गीशुक्रः ३३।५८ ।
भ. १७।१३ (दि. १३।३१) उ. ४९।२५ (रा. २।२४) या. । विष्टिः पूर्वं षष्ठ्यां सूतिकास्वायीपवसेवनभूम्युपवेशनखट्वारोहणशिशोस्ताम्बूलभक्षणभैषज्यसेवननौकाघट्टनगोक्रयविक्रयादि मु. ।‡
अष्टम्यां स्वार्थीकार्येऽर्हे योगः । श्लेषायां विकयः शभः । गुरूदयः प्राच्याम् ४।२८ । ज्य. २ च. बुधः ४।१३ । †वाहनादिकं संक्रमणकोष्ठकाद्बोध्यम् ।
कालभैरवाष्टमी ८ । सायंकाले भैरवोत्पत्तिः । अष्टम्यामासवारिष्टनिर्माणोग्रक्रूरकर्मादि मु. । ‡अनुराधायामर्कः ५१।३३ ।
राष्ट्रीयमार्गशीर्षारम्भः । रात्रिशेषे उत्तरायां प्रसूतिकास्नानभैषज्यसेवनपूर्वदिग्गमनादि मु. । चि. २ च. कुजः ३६।४६ । ज्य. ३ च. बुधः १४।५४ । धनुषि दृश्यार्कः ४०।३५ ।
भ. ४।५० (प्रा. ८।३६) उ. ३७।२९ (रा. २१।३९) या. । विष्टेः पूर्वं शुभकर्मादौ स्वल्पकालः । रात्रिशेषे हस्ते पूर्वतरसर्वदिग्गमनादि मु. । अत्यावश्यके गुरोर्बालत्वनिवृत्तिः ४।२८ । अनु.§
उत्पन्ना ११ एकादशीव्रतं सर्वेषाम् । अद्य पुंसवनसीमन्तोन्नयनप्रसूतिकास्नानसुभगेतररक्तवस्त्रधारणोत्तराम्बिहायान्यदिग्गमनादि मु. । ज्य. ४ च. बुधः ३०।१९ ।
अद्य सूतिकास्वायीपवसेवनशिशोस्ताम्बूलभक्षणभैषज्यसेवनधान्यच्छेदनवस्तुविक्रयादि मु. । गृहप्रवेश चक्रशुद्धिः आवश्यके ल. ९ ने. दा. ।
भ. ४८।४७ (रा. २।१२) उ. । प्रदोषः । स्वात्यां जातकर्मनामकरणान्नप्राशनशिशोस्ताम्बूलभक्षणभैषज्यसेवननौकाघट्टनधान्यच्छेदनादि मु. । अनु. ३ च. रविः २५।४० । मूले धनुषि च बुधः||
भ. १९।३३ (दि. १४।३१) या. । मासशिवरात्रिः । रिक्ताविषक्षयादिदोषसत्वाच्छुभकर्ममुहूर्त्ताभावः । चि. ४ च. मार्गी शुक्रः ३४।३ । ||५२।२८ ।
स्नानदानश्राद्धादौदर्शः ३० । प्रतिपदि सामान्यशुभकर्मणां मु. । चि. ३ च तुले च. कुजः ५६।१७ । §२ च. रविः ८।४५ । विशा. ४ च. वृश्चिके च. गुरुः ८।३० ।

विवाह मुहूर्ताः ॥

ति. ११ कुजे-हस्त मे. ॥॥ऽऽऽ॥
रे. ८ ल. गोधूलिः धा.
ल. ४ ने. दा. ।
ति. १३ गुरौ-स्वात्यां घ. २५
उ. मृत्युः ततः पूर्वं वि.
ल. चि. ।
॥ अतः परं विवुक्षयादि दोषः ॥

दैनिक लग्नसारिणी

तथ्य.	मे. प्र.	वृ. प्र.	मि. प्र.	क. प्र.	सिं. प्र.	क. प्र.	तु. प्र.	वृ. प्र.	ध. प्र.	म. प्र.	कु. प्र.	मी. प्र.
१श.	१५ ५८	१७ ३६	१९ ३२	२१ ४५	० ३	२ १७	४ ३०	६ ४६	९ ३	११ ९	१२ ५५	१४ २७
२र.	१५ ५४	१७ ३२	१९ २८	२१ ४१	२३ ५९	२ १३	४ २६	६ ४२	८ ५९	११ ५	१२ ५१	१४ २३
३चं.	१५ ५१	१७ २९	१९ २५	२१ ३८	२३ ५६	२ १०	४ २३	६ ३९	८ ५६	११ २	१२ ४८	१४ २०
४मं.	१५ ४७	१७ २५	१९ २१	२१ ३४	२३ ५२	२ ६	४ १९	६ ३५	८ ५२	१० ५८	१२ ४४	१४ १६
५बु.	१५ ४३	१७ २१	१९ १७	२१ ३०	२३ ४८	२ २	४ १५	६ ३१	८ ४८	१० ५४	१२ ४०	१४ १२
६गु.	१५ ३९	१७ १७	१९ १३	२१ २६	२३ ४४	१ ५८	४ ११	६ २७	८ ४४	१० ५०	१२ ३६	१४ ८
७शु.	१५ ३५	१७ १३	१९ ९	२१ २२	२३ ४०	१ ५४	४ ७	६ २३	८ ४०	१० ४६	१२ ३२	१४ ४
८श.	१५ ३१	१७ ९	१९ ५	२१ १८	२३ ३६	१ ५०	४ ३	६ १९	८ ३६	१० ४२	१२ २८	१४ ०
९र.	१५ २७	१७ ५	१९ १	२१ १४	२३ ३२	१ ४६	३ ५९	६ १५	८ ३२	१० ३८	१२ २४	१३ ५६
१०चं.	१५ २३	१७ १	१८ ५७	२१ १०	२३ २८	१ ४२	३ ५५	६ ११	८ २८	१० ३४	१२ २०	१३ ५२
११मं.	१५ १९	१६ ५७	१८ ५३	२१ ६	२३ २४	१ ३८	३ ५१	६ ७	८ २४	१० ३०	१२ १६	१३ ४८
१२बु.	१५ १४	१६ ५२	१८ ४८	२१ १	२३ १९	१ ३३	३ ४६	६ २	८ १९	१० २५	१२ ११	१३ ४३
१३गु.	१५ १०	१६ ४८	१८ ४४	२० ५७	२३ १५	१ २९	३ ४२	५ ५८	८ १५	१० २१	१२ ७	१३ ३९
१४शु.	१५ ६	१६ ४४	१८ ४०	२० ५३	२३ ११	१ २५	३ ३८	५ ५४	८ ११	१० १७	१२ ३	१३ ३५
३०श.	१५ २	१६ ४०	१८ ३६	२० ४९	२३ ७	१ २१	३ ३४	५ ५०	८ ७	१० १३	११ ५९	१३ ३१

ति. १२ बुधे कुजचन्द्रयुतिः रे. घ. १८।१ [illegible] दक्षिण ।
ति. १३ गुरौ शुक्रचन्द्रयुतिः रे. घ. ३।२ शुक्रो दक्षिण ।
ति. १४ शुक्रे गुरुचन्द्रयुतिः रे. घ. २२।१७ चन्द्रो दक्षिणे ।

मिश्रमानकालिका दैनिक स्पष्टग्रहास्तत्र दिनद्वयग्रहान्तरं गतिः

मि.मा.	स्प. सू.	स्प. च.	स्प. मं.	स्प. बु.	स्प. बृ.	स्प. शु.	स्प. श.	स्प. रा.	स्प. के.
४५ २०	६ २८ १० २	१ १६ ४५ ४६	५ २१ ४४ ४२	७ ११ २७ ५२	६ २८ ८ ३०	६ ० ५२ १	० १८ ४३ ११	१० ८ ४८ ५१	४ ८ ४८ ५१
४५ १८	६ २९ १० ४०	१ २९ ५८ ३५	५ २२ २२ १७	७ १३ ६ २५	६ २८ २१ ४७	६ ० ५० १	० १८ ३८ ९	१० ८ ४५ ४०	४ ८ ४५ ४०
४५ १६	७ ० ११ २१	२ १२ ५५ ५२	५ २२ ५९ ५३	७ १४ ४४ २	६ २८ ३५ ४	६ ० ४९ ३३	० १८ ३३ ८	१० ८ ४२ ३०	४ ८ ४२ ३०
४५ १४	७ १ १२ ३	२ २५ ३८ १९	५ २३ ३७ २७	७ १६ २० ३८	६ २८ ४८ २२	६ ० ५२ ३२	० १८ २८ ९	१० ८ ३९ १९	४ ८ ३९ १९
४५ १३	७ २ १२ ४७	३ ८ ७ २९	५ २४ १४ ५९	७ १७ ५६ ८	६ २९ १ ३९	६ ० ५७ २८	० १८ २३ ११	१० ८ ३६ ८	४ ८ ३६ ८
४५ ११	७ ३ १३ ३३	३ २० २४ ५७	५ २४ ५२ ३२	७ १९ ३० २८	६ २९ १४ ५७	६ १ ४ १८	० १८ १८ १५	१० ८ ३२ ५८	४ ८ ३२ ५८
४५ ९	७ ४ १४ २०	४ २ ३३ ५२	५ २५ ३० ६	७ २१ ३ ३३	६ २९ २८ १४	६ १ १४ २६	० १८ १३ २३	१० ८ २९ ४७	४ ८ २९ ४७
४५ ७	७ ५ १५ ९	४ १४ ३७ ८	५ २६ ७ ३९	७ २२ ३५ १८	६ २९ ४१ ३२	६ १ २६ ६	० १८ ८ ३२	१० ८ २६ ३६	४ ८ २६ ३६
४५ ५	७ ६ १६ ०	४ २६ ३८ १५	५ २६ ४५ १२	७ २४ ५ ३६	६ २९ ५४ ४९	६ १ ४० १८	० १८ ३ ४४	१० ८ २३ २५	४ ८ २३ २५
४५ ४	७ ७ १६ ५२	५ ८ ४१ १८	५ २७ २२ ४५	७ २५ ३४ १८	७ ० ८ ६	६ १ ५६ ३४	० १७ ५८ ५८	१० ८ २० १५	४ ८ २० १५
४५ २	७ ८ १७ ४५	५ २० ४९ ४६	५ २८ ० १८	७ २७ १ २०	७ ० २१ २२	६ २ १४ ११	० १७ ५४ १६	१० ८ १७ ४	४ ८ १७ ४
४५ ०	७ ९ १८ ४०	६ ३ ६ ४७	५ २८ ३७ ५१	७ २८ २६ ३४	७ ० ३४ ३८	६ २ ३४ ५८	० १७ ४९ ३७	१० ८ १३ ५३	४ ८ १३ ५३
४४ ५८	७ १० १९ ३६	६ १५ ३५ १	५ २९ १५ २३	७ २९ ४९ ५२	७ ० ४७ ५४	६ २ ५६ ४५	० १७ ४५ २	१० ८ १० ४२	४ ८ १० ४२
४४ ५६	७ ११ २० ३४	६ २८ १६ ३६	५ २९ ५२ ५३	८ १ ११ ३	७ १ १ ८	६ ३ २० ४९	० १७ ४० ३०	१० ८ ७ ३२	४ ८ ७ ३२
४४ ५४	७ १२ २१ ३४	७ ११ १२ ५७	६ ० ३० २४	८ २ २९ ५९	७ १ १४ २१	६ ३ ४६ ४०	० १७ ३६ ०	१० ८ ४ २१	४ ८ ४ २१

ति. ४ कुजे

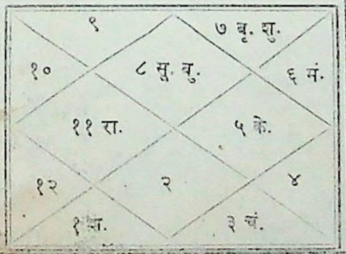

ति. ११ कुजे

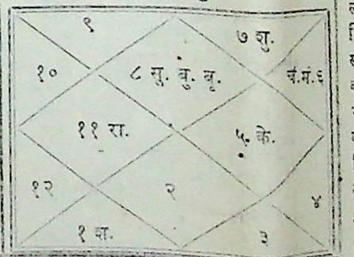

त्याज्यं न धैर्यं विधुरेऽपि काले धैर्यात्कदाचिद्गतिमाप्नुयात्सः ॥ राम प्राह लक्ष्मणः । उत्साहो बलवानार्य ? शोकं विसृज्याश्रु धृतिं भजस्व सोत्साहता चास्तु विमार्गणेऽस्याः । उत्साहवन्तो हि नरा न लोके सीदन्ति कर्मस्वतिदुष्करेषु । अथान्यदा सीतायाः स्वयंवर तिथौ तस्या पावनम् चरितं पठनीयं श्रवणीयञ्च । [illegible] कवाटिकां नीतायास्तस्या रावणेन सह सतीनां मानदर्पनः संवादः स्मरणीयः । वा. रा.—सुन्दरकाण्डे—सीतां परिवृतां दीनां निरानन्दां तपस्विनीम् । साकारैर्मधुरैर्वाक्यैर्न्यदर्शयत रावणः ॥ मां दृष्ट्वा नागनासोरु गूहमानास्तनोदरम् । अदर्शनमिवात्मानं भयान्नेतुं त्वमिच्छसि ॥ कामये त्वां विशालाक्षि बहुमन्यस्व मां प्रिये । सर्वाङ्गगुणसम्पन्ने सर्वलोकमनोहरे ॥ भव मैथिलि भार्या मे मोहमेनं विसर्जय ॥ बह्वीनामुत्तमस्त्रीणां ममाग्रमहिषी भव ॥ तस्य तद्वचनं श्रुत्वा सीता रौद्रस्य रक्षसः । आर्ता दीनस्वरा दीनं प्रत्युवाच ततः शनैः ॥ दुःखार्ता रुदती सीता वेपमाना तपस्विनी । चिन्तयन्ती वरारोहा पतिमेव पतिव्रता । तृणमन्तरतः कृत्वा प्रत्युवाच शुचिस्मिता । निवर्तय मनो मत्तः स्वजने क्रियतां मनः । न मां प्रार्थयितुं युक्तस्त्वं सिद्धिमिव पापकृत् । अकार्यं न मया कार्यमेकपत्न्या विगर्हितम् । कुलं संप्राप्तया पुण्यं कुले महति जातया ॥ एवमुक्त्वा तु वैदेही रावणं तं यशस्विनी । रावणं पृष्ठतः कृत्वा भूयो वचनमब्रवीत् ॥ नाहमौपयिकी भार्या परभार्या सती तव । साधु धर्ममवेक्षस्व साधु साधुव्रतं चर । यथा तव तथान्येषां रक्ष्या दारा निशाचर । आत्मानमुपमां कृत्वा स्वेषु दारेषु रम्यताम् ॥ अतुष्टं स्वेषु दारेषु चपलं चपलेन्द्रियम् । नयन्ति निकृतिप्रज्ञं परदाराः पराभवम् । शक्या लोभयितुं नाहमैश्वर्येण धनेन वा । अनन्या राघवेणाहं भास्करेण यथा प्रभा ॥ साधु रावण रामेण मां समानय दुःखिताम् । वने वासितया सार्धं करेण्वेव गजाधिपम् ॥ सीतायाः वचनं श्रुत्वा परुषं राक्षसेश्वरः । प्रत्युवाच ततः सीतां विप्रियं प्रियदर्शनाम् ॥ संनियच्छति मे क्रोधं त्वयि कामः समुत्थितः । द्रवतो मार्गमासाद्य हयानिव सुसारथिः ॥ वामः कामो मनुष्याणां यस्मिन् किल निबध्यते । जने तस्मिंस्त्वनुक्रोशः स्नेहश्च किल जायते ॥ एतस्मात्कारणान्नत्वां घातयामि वरानने । वधार्हामवमानार्हां मिथ्या प्रव्रजने रताम् ॥ एवमुक्त्वा तु वैदेहीं रावणो राक्षसाधिपः । क्रोधसंरम्भसंयुक्तः सीतामुत्तरमब्रवीत् ॥ द्वौ मासौ रक्षितव्यौ मे योऽवधिस्ते मया कृतः । ततः शयनमारोह मम त्वं वरवर्णिनि ॥ द्वाभ्यामूर्ध्वं तु मासाभ्यां भर्तारं मामनिच्छतीम् । मम त्वां प्रातराशार्थं सूदाश्छेत्स्यन्ति खण्डशः ॥ तां भर्त्स्यमानां संप्रेक्ष्य राक्षसेन्द्रेण जानकीम् । देवगन्धर्वकन्यास्ता विषेदुर्विकृतेक्षणाः । ओष्ठप्रकारैरपरा नेत्रैर्वक्त्रैस्तथाऽपराः । सीतामाश्वासयामासुस्तर्जितान्तेन रक्षसा ॥ ताभिराश्वासिता सीता रावणं राक्षसाधिपम् । उवाचात्महितं वाक्यं वृत्तशौण्डीर्यगर्वितम् । तस्य धर्मात्मनः पत्नीं स्नुषां दशरथस्य च । कथं व्याहरतो मां ते न जिह्वा पाप शीर्यति ॥ असन्देशात्तु रामस्य तपसश्चानुपालनात् । न त्वां कुर्मि दशग्रीव भस्म भस्मार्ह तेजसा ॥ नूनं न ते [illegible] काश्चदस्मिन्निवसति संस्थितः । निवारयति यो न त्वां कर्मणोऽस्माद्विगर्हितात् ॥ राजसाऽधम रामस्य भार्याममिततेजसः । उक्तवानसि यत्पापं क्वगतस्तस्य मोक्ष्यसे ॥ ततः सीतां समस्तास्ता राक्षस्यो विकृताननाः । परुषं परुषानर्हामूचुस्तद्वाक्यमप्रियम् ॥ राक्षसीनां वचः श्रुत्वा सीता पद्मनिभेक्षणा । [illegible] न मानुषी राक्षसस्यभार्या भवितुमर्हति । कामं खादत मां सर्वा न करिष्यामि वो वचः ॥ दीनो वा राज्यहीनो वा यो मे भर्ता स मे गुरुः । तं नित्यमनुरक्ताऽस्मि यथा सूर्यं सुवर्चला ॥ यथा शची महाभागा शक्रं समुपतिष्ठति । अरुन्धती वसिष्ठं च रोहिणी शशिनं यथा । लोपामुद्रा यथाऽगस्त्यं सुकन्या च्यवनं यथा । सावित्री सत्यवन्तं च कपिलं श्रीमती यथा । सौदासं मदयन्तीव भैमी पतिं [illegible] । नैषधं दमयन्तीव भैमी पति[illegible] तथाऽहमिक्ष्वाकुवरं रामं पतिमनुव्रता ॥ [illegible]

CC-0 In Public Domain. Kirtikant Sharma Najafgarh Delhi Collection

Digitized by Sarayu Trust Foundation, Delhi and eGangotri.Funding by MoE-IKS

...ते—यद्धि किञ्चित् संधार्य पुरुषस्तप्यते तपः । सर्वमेतदवाप्नोति विद्यया चेति नः श्रुतम् ॥ दुरन्वयं दुष्प्रधर्षं दुरापं दुरतिक्रमम् । सर्वं वै तपसाऽभ्येति तपोहि बलवत्तरम् । प्रजापतिरिदं सर्वं तपसैवासृजत्प्रभुः । तथैव वेदानृषयस्तपसा प्रतिपेदिरे ॥ इमानीष्टविभागानि फलानि तपसः सदा ॥ तपसा शक्यते प्राप्तुं दैवत्वमपि निश्चयात् ।

श्रीशुभसंवत् २०२७ शकः १८९२ मार्गशीर्षशुक्लपक्षः (नवम्बर ता० २९,३० दिसम्बर ता० १···१२ सन् १९७०) याम्यायनं, याम्यगोलः, हेमन्तर्तुः ।

ति.	वा.	घ. प.	समय	घं. मि.	न.	घ. प.	समय	घं. मि.	यो	घ. प	समय	घं. मि.	क.	घ. प.	घं. मि.	क.	घ. प.	घं. मि.	योगः	अं.	का.	वं.	फ.	रा.	चन्द्रराशिसंचारः रा.	घ. प.	घं. मि.	सूर्योदय	सूर्यास्त	र. क्रा. द.	चन्द्रास्त घं. मि.
१	सू.	४९ ३२	रा.	२ ३१	अनु.	९ ४१	दि.	१० ३५	सु.	२६ २४	दि.	१७ १६	कि.	२० २	१४ ४[illegible]	व.	६१ ३२	२ ३१	मृत्यु	२९	२९	१३	१६	८				६ ४३	५ १७	२१ २२	०
२	च.	४७ २०	रा.	१ ३९	ज्ये.	९ ४८	दि.	१० ३८	धृ.	२२ २	दि.	१५ ३२	बा.	१८ २६	१४ [illegible]	कौ.	४७ २०	१ ३९	पद्म	३०	३०	१४	१७	९	ध.	९ ४८	१० ३८	६ ४३	५ १७	२१ ३३	१८ २१
३	मं.	४४ ६	रा.	० २२	मू.	८ ४७	दि.	१० १४	शू.	१६ ४७	दि.	१३ २६	तै.	१५ ४३	१३ [illegible]	ग.	४४ ६	० २२	छत्र	१	१	१५	१८	१०				६ ४३	५ १७	२१ ४२	१९ २४
४	बु.	३९ ५८	रा.	२२ ४३	पू.	६ ४९	दि.	९ २७	गं.	१० २१	दि.	१० ५२	व.	१२ २	११ ३[illegible]	वि.	३९ ५८	२२ ४३	श्रीवत्स	२	२	१६	१९	११	म.	२१ ७	१५ १०	६ ४४	५ १६	२१ ५२	२० ३०
५	गु.	३५ ६	रा.	२० ४६	उ.	४ १	प्रा.	८ २०	वृ.	[illegible]	दि.	[illegible]	व.	७ ३२	९ [illegible]	बा.	३५ ६	२० ४६	ध्वांक्ष	३	३	१७	२०	१२				६ ४४	५ १६	२२ १	२१ ३६
६	शु.	२९ ४०	प्रा.	१८ ३६	श्र.	[illegible]	प्रा.	[illegible]	व्या.	४८ ५३	रा.	२ १७	कौ.	२ २३	७ ४[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	धूम्र	४	४	१८	२१	१३	कुं.	२८ ३९	१८ १२	६ ४४	५ १६	२२ ९	२२ ४०
७	श.	२३ ५०	दि.	१६ १६	ध.	५२ ३५	रा.	३ ४७	ह.	४१ ३	रा.	२३ १०	व.	२३ ५०	१६ [illegible]	[illegible]	५० ५३	३ ६	आनन्द	५	५	१९	२२	१४				६ ४५	५ १५	२२ १७	२३ ४३
८	सू.	१७ ५७	दि.	१३ ५६	पू.	४८ २३	रा.	२ ६	व.	३३ ५	दि.	१९ ५९	व.	१७ ५७	१३ [illegible]	[illegible]	५५ ०	० ४५	चर	६	६	२०	२३	१५	मी.	३४ २७	२० ३१	६ ४५	५ १५	२२ २५	० ४०
९	च.	१२ ३	दि.	११ ३४	उ.	४४ २१	रा.	० २९	सि.	२५ १२	दि.	१६ ५०	कौ.	१२ ३	११ [illegible]	[illegible]	३९ १५	२२ २७	गद	७	७	२१	२४	१६				६ ४५	५ १५	२२ ३२	१ ४४
१०	मं.	६ २७	दि.	९ २०	रे.	४० ४१	रा.	२३ २	व्य.	१७ ३१	दि.	१३ ४६	ग.	६ २७	९ [illegible]	[illegible]	३३ ५३	२० १९	शुभ	८	८	२२	२५	१७	मे.	४० ४१	२४ २	६ ४५	५ १५	२२ ३९	२ ४७
११	बु.	[illegible]	प्रा.	[illegible]	अ.	३७ ३४	रा.	२१ ४७	व.	१० ४०	दि.	११ २	वि.	१ १९	७ [illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	मृत्यु	९	९	२३	२६	१८				६ ४६	५ १४	२२ ४५	३ ५०
१३	गु.	५३ ११	रा.	४ २	भ.	३५ १२	रा.	२० ५१	प.	[illegible]	रा.	[illegible]	कौ.	२५ ०	१६ [illegible]	[illegible]	४३ ११	४ २	पद्म	१०	१०	२४	२७	१९	वृ.	४९ ५०	२ ४२	६ ४६	५ १४	२२ ५१	४ ५५
१४	शु.	५० २५	रा.	३ ५६	कृ.	३३ ४६	रा.	२० १७	सि.	५२ ५३	रा.	३ ५५	ग.	२१ ४८	१५ [illegible]	[illegible]	५० २५	३ ५६	छत्र	११	११	२५	२८	२०				६ ४५	५ १४	२२ ५७	९ ५९
१५	श.	४८ २१	रा.	२ १९	रो.	३२ २६	रा.	२० ९	सा.	४८ ३४	रा.	२ १२	वि.	१९ ३८	१४ [illegible]	[illegible]	४८ ५१	२ १९	श्रीवत्स	१२	१२	२६	२९	२१				६ ४६	५ १४	२३ २	× ×

इष्टिः । स्त्रोपवासः(पीडिया इति लोके प्रसिद्धम्)। मैत्रे पुंसवनसीमन्तोन्नयनप्रसूतिकास्नानक्वाथपथ्यौषधसेवनशिशोस्ताम्बूलभक्षणनौकाघट्टनकणमर्दनलतावृक्षादिरोपण मु. । मैत्रे यायि*
चन्द्रदर्शनम् मु० ३० फलं समम् । ज्येष्ठायामृतुमतीस्नानभूम्युपवेशनशिशोस्ताम्बूलभक्षणनृत्यारम्भधान्यच्छेदनकणमर्दनगोक्रयविक्रयादि मु. ।
सव्वाल १० । मूले पुंसवनसीमन्तोन्नयनादि मु. । रात्रिशेषे पूर्वायां स्थायीजयद मु. । *यात्रा मु. । अनु. ४ च रविः ४२।२० मु. २ च. बुध २४।५ ।
भ. १२।२ (दि. ११।३२) उ. ३९।५८ (रा. २२।४३) या. । वैनायकी ४ । रात्रिशेषे नववस्त्रधारणलतावृक्षादिरोपण मु. । ज्येष्ठायामर्कः ५८।४७ । मू. ३ च. बुधः ९।३६ ।
नागपञ्चमी ५ । श्री रामविवाहदिनम् । बलदेव जयन्ती (इयमेव हलधर जयन्ती) । पञ्चम्यां पुंसवनसीमन्तोन्नयनप्रसूतिकास्नानजातकर्मनामकरणान्नप्राशननववस्त्रभूषाधारणा
पञ्चकारम्भः २८।३९ (सा. १८।१२) । अद्यसप्तम्यां विविध शुभकर्मादिकृते समयोऽन्वेष्यः । स्वातीभे शुक्रः २१।२० ।
भ. २३।५० (दि. १६।१६) उ. ५०।५३ (रा. ३।६) या. । विष्टेः पूर्वमासवारिष्टनिर्माणपश्चिमदिग्गमनादि मु. । मू. ४ च. बुधः १९।२६ ।
पूर्वायां विक्रयः शुभः । रात्रिशेषे उत्तरायां यायिजयप्रदयोगश्च । अनु. भे. २च. रविः १५।०। †नौकाघट्टनधान्यच्छेदनविपणिव्यापारादिविविध मु. । चि. ४ च. कुजः १६।०।
अद्य दशम्यां व्यतिपातात्पूर्वं जातकर्मनामकरणान्नप्राशनभूम्युपवेशनखट्वारोहणकर्णवेधशिशोस्ताम्बूलभक्षणलतावृक्षादिरोपण मु. ।
भ. ३३।५३ (रा. २० १९) उ. । मोक्षदा ११ एकादशी व्रतं स्मार्त्तानाम् । पञ्चकनिवृत्तिः ४०।४१ (रा. २३।२) । विष्टेः पूर्वं व्यतिपातात्परं पुंसवनसीमन्तोन्नयनप्रसूतिकास्नान§
भ. १।१९ (प्रा. ७।१७) या. मोक्षदा ११ एकादशीव्रतं वैष्णवानाम् । अद्य तिथिक्षयदोषसत्त्वेऽपि वश्यके अश्विन्यां सामान्यशुभकर्मणां मुहूर्तोऽन्वेष्यः । ७ ज्ये. ३ च. रविः ३३।४ ।§
प्रदोषः । भरण्यां नवशय्यासनादिभोगश्शुभः । वह्निभे इष्टिकादाहः शुभः । §सुभगेतरनववस्त्रादि धारण मु. । स्वात्यां कुजः ३५।५७ । अनुराधा भे गुरुः १८।७ ।
भ. ५०।२५ (रा. ३।५६) उ. । अद्य रिक्ताविष्टिदोषाच्छुभकर्ममुहूर्त्ताभावः । §पूर्वाषाढाभेबुधः २३।५ । स्वा. २ च. शुक्रः ३१।४० ।
भ. १९।३८(दि. १४।३७)यां. । व्रतस्नानदानादौपूर्णिमा १५ पुण्यतमा । विष्टेःपरं सामान्यशुभकर्मणां मुहूर्त्तोऽन्वेष्यः । ज्ये. ४ च. रविः ४६।५६ । भ. १ च. वक्री शनिः ५०।३५ ।

विवाह मुहूर्त्ताः

ति. १ रवौ–मैत्रे शनिवेधाल्लग्नाभावः ।
ति. २ चन्द्रे–मूले ॥ऽ॥॥॥ रे. ९ ल. गो. वा ६ न. दा. ।
ति. ३ भौमे–मूले दिवालग्नं चिन्त्यम् ।
ति. ४ बुधे–उ.षा. भे ॥॥ऽ।ऽ॥ रे. ८ विष्टेः परं ल. चि. ।
ति. ५ गुरौ–उ. षा. भे स्वल्पकालः ।
ति. ९ चन्द्रे–उ. भा. भे व्यतिपातात्पूर्वं दिवा लग्नं चिन्त्यम् ।
ति. १० भौमे–रेवती भे ॥॥ऽ॥॥ रे. ९ ल. गोधूलिः ।
ति. १४ शुक्रे–रोहिणीभे ॥॥ऽ॥ऽ रे. ८ विष्टेः पूर्वं लग्नं चिन्त्यम् ।
ति. १५ शनौ–रोहिण्यां मृगे च ॥॥ऽऽ॥॥ रे. ८ विष्टेः परं लग्नं चिन्त्यम् ।

दैनिक लग्नसारिणी

	मे. प्र.	वृ. प्र.	मि. प्र.	क. प्र.	सिं. प्र.	क. प्र.	तु. प्र.	वृ. प्र.	ध. प्र.	म. प्र.	कु. प्र.	मी. प्र.
[illegible]	१६ ५६	१६ ३४	१८ ३०	२० ४३	२३ १	१ १५	३ २८	५ ४६	८ १	१० ७	११ ५३	१३ २[illegible]
[illegible]	१६ ५२	१६ ३०	१८ २६	२० ३९	२२ ५७	१ ११	३ २४	५ ४०	७ ५७	१० ३	११ ४९	१३ [illegible]
[illegible]	१६ ४८	१६ २६	१८ २२	२० ३५	२२ ५३	१ ७	३ २०	५ ३६	७ ५३	९ ५९	११ ४५	१३ [illegible]
[illegible]	१६ ४३	१६ २२	१८ १७	२० ३०	२२ ४८	१ ३	३ १५	५ ३१	७ ४८	९ ५४	११ ४०	१३ [illegible]
[illegible]	१६ ३९	१६ १७	१८ १३	२० २६	२२ ४४	० ५८	३ ११	५ २७	७ ४४	९ ५०	११ ३६	१३ [illegible]
[illegible]	१६ ३५	१६ १३	१८ ९	२० २२	२२ ४०	० ५४	३ ७	५ २३	७ ४०	९ ४६	११ ३२	१३ [illegible]
[illegible]	१६ ३०	१६ ८	१८ ४	२० १७	२२ ३५	० ४९	३ २	५ १८	७ ३५	९ ४१	११ २७	१२ [illegible]
[illegible]	१६ २६	१६ ४	१८ ०	२० १३	२२ ३१	० ४५	२ ५८	५ १४	७ ३१	९ ३७	११ २३	१२ [illegible]
[illegible]	१६ २२	१६ ०	१७ ५६	२० ९	२२ २७	० ४१	२ ५४	५ १०	७ २७	९ ३३	११ १९	१२ [illegible]
[illegible]	१६ १८	१५ ५६	१७ ५२	२० ५	२२ २३	० ३७	२ ५०	५ ६	७ २३	९ २९	११ १५	१२ [illegible]
[illegible]	१६ १३	१५ ५१	१७ ४७	२० ०	२२ १८	० ३२	२ ४५	५ १	७ १८	९ २४	११ १०	१२ [illegible]
[illegible]	१६ ९	१५ ४७	१७ ४३	१९ ५६	२२ १४	० २८	२ ४१	४ ५७	७ १४	९ २०	११ ६	१२ [illegible]
[illegible]	१६ ५	१५ ४३	१७ ३९	१९ ५२	२२ १०	० २४	२ ३७	४ ५३	७ १०	९ १६	११ २	१२ [illegible]
[illegible]	१६ १	१५ ३९	१७ ३५	१९ ४८	२२ ६	० २०	२ ३३	४ ४९	७ ६	९ १२	१० ५८	१२ [illegible]

ति. २-चन्द्रे–बुधचन्द्रयुतिः र. प. १३।१४ चन्द्राद्दक्षिण ।
ति. १३ गुरौ–शनिचन्द्रयुतिः रे. व. १५।१६ शनिर्दक्षिणे ।

मिश्रमानकालिका दैनिक स्पष्टग्रहास्तत्र दिनद्वयग्रहान्तरं गतिः

र.मा.	स्प. सू.	स्प. च.	स्प. मं.	स्प. बु.	स्प. बृ.	स्प. शु.	स्प. श.	स्प. रा.	स्प. के.
[illegible]	७ १३ २२ ३५	७ २४ २४ ४८	६ १ ७ ५५	८ ३ ४६ ३१	७ १ २७ ३४	६ ४ १३ ३९	० १७ ३१ ३३	१० ८ १ १०	४ ८ १ १०
[illegible]	७ १४ २३ ३७	८ ७ ५२ ३	६ १ ४५ २६	८ ५ ० २९	७ १ ४० ४७	६ ४ ४३ १३	० १७ २७ १०	१० ७ ५७ ५९	४ ७ ५७ ५९
[illegible]	७ १५ २४ ४०	८ २१ ३३ ५४	६ २ २२ ५८	८ ६ ११ ४०	७ १ ५३ ५८	६ ५ १३ ४३	० १७ २२ ५०	१० ७ ५४ ४९	४ ७ ५४ ४९
[illegible]	७ १६ २५ ४५	९ ५ २८ ४८	६ ३ ० २८	८ ७ १९ ५१	७ २ ७ ९	६ ५ ४५ ५६	० १७ १८ ३५	१० ७ ५१ ३८	४ ७ ५१ ३८
[illegible]	७ १७ २६ ५०	९ १९ ३४ ३१	६ ३ ३७ ५८	८ ८ २४ ५१	७ २ २० १९	६ ६ १९ ४४	० १७ १४ २४	१० ७ ४८ २७	४ ७ ४८ २७
[illegible]	७ १८ २७ ५७	१० ३ ४८ १९	६ ४ १५ २८	८ ९ २६ २७	७ २ ३३ २६	६ ६ ५४ २३	० १७ १० १८	१० ७ ४५ १६	४ ७ ४५ १६
[illegible]	७ १९ २९ ५	१० १८ ७ ०	६ ४ ५२ ५८	८ १० २४ २५	७ २ ४६ ३३	६ ७ ३१ १५	० १७ [illegible] १७	१० ७ ४२ ६	४ ७ ४२ ६
[illegible]	७ २० ३० १४	११ २ २६ ५६	६ ५ ३० २७	८ ११ १८ २९	७ २ ५९ ३९	६ ८ ८ ५२	० १७ २ २०	१० ७ ३८ ५५	४ ७ ३८ ५५
[illegible]	७ २१ ३१ २५	११ १६ ४४ ९	६ ६ ७ ५६	८ १२ ८ २४	७ ३ १२ ४३	६ ८ ४७ ४८	० १६ ५८ २८	१० ७ ३५ ४४	४ ७ ३५ ४४
[illegible]	७ २२ ३२ ३६	० ० ५५ १२	६ ६ ४५ २५	८ १२ ५३ ५१	७ ३ २५ ४६	६ ९ २६ ४१	० १६ ५४ ४०	१० ७ ३२ ३३	४ ७ ३२ ३३
[illegible]	७ २३ ३३ ४८	० १४ ५७ ३	६ ७ २२ ५३	८ १३ ३४ ३७	७ ३ ३८ ४७	६ १० ९ १२	० १६ ५० ५७	१० ७ २९ २३	४ ७ २९ २३
[illegible]	७ २४ ३५ १	० २८ ४७ १०	६ ८ ० २२	८ १४ १० २६	७ ३ ५१ ४५	६ १० ५२ ०	० १६ ४७ १८	१० ७ २६ १२	४ ७ २६ १२
[illegible]	७ २५ ३६ १६	१ १२ २३ ३४	६ ८ ३७ ५०	८ १४ ४१ ०	७ ४ ४ ४२	६ ११ ३५ २७	० १६ ४३ ४७	१० ७ २३ १	४ ७ २३ १
[illegible]	७ २६ ३७ ३१	१ २५ ४४ ५८	६ ९ १५ १९	८ १५ ६ ६	७ ४ १७ ३७	६ १२ २० ३	० १६ ४० २०	१० ७ १९ ५०	४ ७ १९ ५०

ति. ४ बुधे

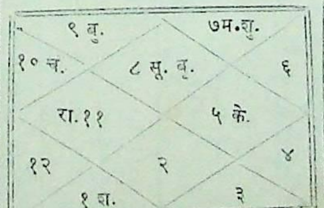

ति. ११ बुधे

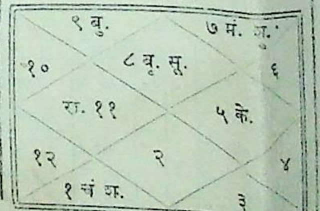

पु.पु.रा.※ दीप्ता [illegible] प्रदीपिता । रावण नापतिष्ठेय किं [illegible] वशिवरम् ॥ हनुमानपिविक्रान्तः सर्वं पृच्छन तत्त्वतः । संश्रवे मधुरं वाक्यं वैदेह्या व्याजहार ह ॥ वानरोऽहं महाभागे दूतो रामस्य धीमतः । रामनामाङ्कितं चेदं पश्य देव्यङ्गुलीयकम् ॥ गृहीत्वा प्रेक्षमाणा सा भर्तुः करविभूषितम् ॥ भर्तारमिव संप्राप्तं जानकी मुदिताऽभवत् ॥ उवाच च । कल्याणीबत गाथेयं लौकिकी प्रतिभाति माम् ॥ एति जीवन्तमानन्दो नरं वर्षशतादपि ॥ तथा हि—रावणं समरे हत्वा रामः सीतामवाप ह । रामाय रामभद्राय रामचन्द्राय वेधसे । रघुनाथाय नाथाय सीतायाः पतये नमः ॥ पुत्रकामनया जाम्बवत्या प्रार्थितः श्रीकृष्णः तपस्तप्त्वा शूर शाम्बं जनयामास । महाभारते अनुशासनपर्वणि १४ अ.—वासुदेव उवाच—शम्बरे निहते पूर्वं रौक्मिणेयेन धीमता । अतीते द्वादशे वर्षे जाम्बवत्यब्रवीद्धि माम् ॥ शूरं बलवता श्रेष्ठ कान्तरूपमकल्मषम् । आत्मतुल्यं मम सुतं प्रयच्छाऽच्युत मा चिरम् ॥ त्वया द्वादशवर्षाणि व्रतीभूतेन शुद्धयता । आराध्य पशुभर्तारं रुक्मिण्या जनिताः सुताः ॥ यथा ते जनिताः पुत्रा रुक्मिण्यां चारुविक्रमाः । तथा ममापि तनयं प्रयच्छ मधुसूदन ॥ ततोऽहं तप आस्थाय तोषयामास शंकरम् । दत्तो भगवता पुत्रः शाम्बो नाम ममानघ इत्यादि द्रष्टव्यम् । सत्पुत्रप्राप्त्यर्थं स्त्रीभिः पुंसवनव्रतमाचरणीयम् ॥ श्रीमद्भागवते ६ स्क. १९ अ.—श्रीशुकउवाच–शुक्ले मार्गशिरे पक्षे योषिद्भर्तुरनुज्ञया । आरभेत व्रतमिदं सार्वकामिकमादितः ॥ निशम्य मरुतां जन्म ब्राह्मणाननुमन्त्र्य च । स्नात्वा शुक्लदती शुक्ले वसीतालंकृताम्बरे ॥ पूजयेत् प्रातराशात्प्राग्भगवन्तं श्रिया सह । अलं ते निरपेक्षाय पूर्णकाम नमोऽस्तु ते ॥ महाविभूतिपतये नमः सकलसिद्धये । यथा त्वं कृपया भूत्या तेजसा महिमौजसा ॥ जुष्ट ईश गुणैः सर्वैस्ततोऽसि भगवान्प्रभुः । विष्णुपत्नि महामाये महापुरुषलक्षणे । प्रीयेथा मे महाभागे लोकमातर्नमोऽस्तु ते ॥ ॐनमो भगवते महापुरुषाय महानुभावाय महाविभूतिपतये सह महाविभूतिभिर्बलिमुपहराणीति ॥ अनेन मन्त्रेणाहरहर्विष्णोरावाहनार्घ्यपाद्योपस्पर्शनस्नानवासोपवीतविभूषणगन्धपुष्पधूपदीपोपहाराद्युपचारांश्च समाहित उपाहरेत् ॥ हविश्शेषं तु जुहुयादनले द्वादशाहुतीः ॥ ॐनमो भगवते महापुरुषाय महाविभूतिपतये स्वाहेति । श्रियं विष्णुं च वरदावाशिषां प्रभवावुभौ । भक्त्या संपूजयेन्नित्यं यदीच्छेत्सर्वसंपदः ॥ प्रणमेद्दण्डवद्भूमौ भक्तिप्रह्वेण चेतसा । दशवारं जपेन्मन्त्रं ततः स्तोत्रमुदीरयेत् ॥ युवां तु विश्वस्य विभू जगतः कारणं परम् । इयं हि प्रकृतिः सूक्ष्मा मायाशक्तिर्दुरत्यया । तस्या अधीश्वरः साक्षात् त्वमेव पुरुषः परः ॥ त्वं सर्वयज्ञ इज्येयं क्रियेयं फलभुग्भवान् । गुणव्यक्तिरियं देवी व्यञ्जको गुणभुग्भवान् ॥ त्वं हि सर्वशरीरात्मा श्रीः शरीरेन्द्रियाशया । नामरूपे भगवती प्रत्ययस्त्वमपाश्रयः ॥ यथा युवां त्रिलोकस्य वरदौ परमेष्ठिनौ । तथा म उत्तमश्लोक सन्तु सत्या महाशिषः ॥ इत्यभिष्टूय वरदं श्रीनिवासं श्रिया सह । तन्निःसार्योपहरणं दत्त्वाऽऽचमनमर्चयेत् ॥ ततः स्तुवीत स्तोत्रेण भक्तिप्रह्वेण चेतसा । यज्ञोच्छिष्टमवघ्राय पुनरभ्यर्चयेद्धरिम् ॥ पतिं च परया भक्त्या महापुरुषचेतसा । प्रियैस्तैस्तैरुपनमेत् प्रेमशीलः स्वयं पतिः ॥ [illegible] कर्म [illegible] ॥ स्त्री [illegible] व्रतमिदं बिभृयाद्विहन्यात्कवचन ॥ एतेन पूजाविधिना मासान् द्वादशहायनम् । नीत्वाऽथोपरमेत्साध्वी कार्तिके चरमेऽहनि ॥ श्वोभूतेऽप उपस्पृश्य कृष्णमभ्यर्च्य पूर्ववत् । पयः शृतेन जुहुयात् [illegible] ॥ [illegible] पतिरेव समाहितः । विष्णुव्रतमिदं बिभृयात् ... ततः

...मृजाः ॥ निमृयात्सर्वकर्माणि पत्न्या उच्चावचैरपि च । कृतमेकतरेणापि दम्पत्योरुभयोरपि ॥ पत्न्यां [illegible] या पतिरेतत्समाहितः । विष्णुव्रतमिदं बिभृयाद्विहन्यात्कवचन ॥ एतेन पूजाविधिना मासान् द्वादशहायनम् । नीत्वाऽथोपरमेत्साध्वी कार्तिके चरमेऽहनि ॥ श्वोभूतेऽप उपस्पृश्य कृष्णमभ्यर्च्य पूर्ववत् । पयःशृतेन जुहुयाच्चरुणा सह सर्पिषा ॥ पाकयज्ञविधानेन द्वादशैवाहुतीः पतिः । आशिषः शिरसाऽऽदाय द्विजैः प्रीतैः समीरिताः ॥ प्रणम्य शिरसा भक्त्या भुञ्जीत तदनुज्ञया ॥ आचार्यमग्रतः कृत्वा वाग्यतः सह बन्धुभिः । दद्यात्पत्न्यै चरोः शेषं सुप्रजास्त्वं सुसौभगम् ॥ एतच्चरित्वा विधिवद्व्रतं विभोरभीप्सितार्थं लभते पुमानिह । स्त्री त्वेतदास्थाय लभेत सौभगं श्रियं प्रजां जीवपतिं यशो गृहम् ॥ [illegible] महाभारते उद्योगपर्वणि १३२ अ. विदुलाख्यः तस्याः पुत्रेण सह संवादः पठनीयः विशेषतः सीमन्तोन्नयनसंस्कारसमये गर्भिणीभिः श्रवणीयः । कुन्त्याऽत्र [illegible] विदुलायाश्च संवादं पुत्रस्य च परंतप । ततः

[illegible] Pt. [illegible] Sharma Najafgarh Delhi Collection

 न्यासः । उत्थातव्यं जागृतव्यं योक्तव्यं भूतिकर्मसु । भविष्यतीत्येव मनः कृत्वासततमव्यथैः ॥ किं दुरापादनं तेषां पुंसामुद्दामचेतसाम् । यदाश्रितस्तीर्थपदश्चरणाव्यसनात्ययः ॥ मनु—नात्मानमवमन्येत पूर्वाभिरसमृद्धिभिः । आमृत्योर्यश्रियमन्विच्छेन्नैनां मन्येत दुर्लभाम् ॥ यद्दुष्करं यद्दुरापं यद्दुर्गं यच्च दुस्तरम् । तत्सर्वं तपसा साध्यं तपोहि दुरतिक्रमम् ।

दि.मा. घ.	प.	ति.	वा.	घ.	प.	समय	घं.	मि.	न.	घ.	प.	समय	घं.	मि.	यो.	घ.	प.	समय	घं.	मि.	क.	घ.	प.	घं.	मि.	क.	घ.	प.	घं.	मि.	योग	अं.	का.	व	क	रा	चन्द्रराशिसंचारः रा	घ.	प.	घं.	मि.	सूर्योदय		सूर्यास्त		र. क्रा. द.		चन्द्रोदय घं.	मि.
२६	८	१	सू.	४८	३२	रा	२	११	मृ.	३४	१८	रा.	२०	२९	शु.	४५	१३	रा.	०	५२	बा.	१८	४१	१४	१५	कौ.	४८	३२	२	११	सौम्य	१३	१३	२७	१	२२	मि.	३	५२	८	१९	६	४६	५	१४	२३	७	१७	३१
२६	७	२	च.	४९	३१	रा.	२	३५	आ.	३६	२४	रा.	२१	२०	शु.	४२	५२	रा.	२३	५६	तै.	१९	१	१४	२३	ग.	४९	३१	२	३५	का. द.	१४	१४	२८	२	२३						६	४७	५	१३	२३	११	१८	२९
२६	६	३	मं.	५१	४७	रा	३	३०	पुन.	३९	४६	रा	२२	४१	ब्र.	४१	३१	रा.	२३	२३	व.	२०	३९	१५	२	वि.	५१	४७	३	३०	सुस्थिर	१५	१५	२९	३	२४	क.	२३	५६	१६	२१	६	४७	५	१३	२३	१४	१९	२९
२६	६	४	बु.	५५	१४	रा.	४	५३	पु.	४४	१७	रा.	०	३०	ऐं.	४१	५	रा.	२३	१३	ब.	२३	३१	१६	११	बा.	५५	१४	४	५३	मातङ्ग	१६	१६	१	४	२५						६	४७	५	१३	२३	१७	२०	२५
२६	५	५	गु.	५९	३९	प्रा	६	३९	श्ले.	४९	४६	रा.	२	४१	वै.	४१	२५	रा.	२३	२१	कौ.	२७	२७	१७	४६	तै.	५९	३९	६	३९	अमृत	१७	१७	२	५	२६	सिं.	४९	४६	२	२१	६	४७	५	१३	२३	२०	२१	२४
२६	५	६	शु.	६०	०	स.	×	×	म.	५५	५६	प्रा.	५	९	वि.	४२	२१	रा.	२३	४४	ग.	३२	१२	१९	४०	व.	६०	०	×	×	कॉण	१८	१८	३	६	२७						६	४७	५	१३	२३	२३	२२	१२
२६	४	६	श.	४	४५	प्रा	८	४१	पू.	६०	०	स.	×	×	प्री.	४३	३७	रा.	०	१४	व.	४	४५	८	४१	वि.	३७	२७	२१	४६	लुम्ब	१९	१९	४	७	२८						६	४७	५	१३	२३	२४	२३	२
२६	४	७	सू.	१०	९	दि.	१०	५१	पू.	२	२५	प्रा.	७	४५	आ.	४४	५४	रा.	०	४५	ब	१०	९	१०	५१	बा.	४२	४६	२३	५४	छत्र	२०	२०	५	८	२९	क.	१९	१	१४	२३	६	४७	५	१३	२३	२५	२३	५३
२६	४	८	चं.	१५	२३	दि.	१२	५७	उ.	८	४६	दि.	१०	१८	सौ.	४५	५४	रा.	१	९	कौ.	१५	२३	१२	५७	तै.	४७	५४	१	५७	श्रीवत्स	२१	२१	६	९	३०						६	४७	५	१३	२३	२६	०	४३
२६	४	९	मं.	२०	२५	दि.	१४	५७	ह.	१५	१	दि.	१२	४८	शो.	४६	२२	रा.	१	२०	ग.	२०	२५	१४	५७	व.	५२	२१	३	४४	सौम्य	२२	२२	७	१०	१	तु.	४७	३५	१	४९	६	४७	५	१३	२३	२७	१	३६
२६	४	१०	बु.	२४	१७	दि.	१६	३०	चि.	२०	९	दि.	१४	५१	अ.	४६	५	रा.	१	१३	चि.	२४	१७	१६	३०	व.	५५	३८	५	२	का. द.	२३	२३	८	११	२						६	४७	५	१३	२३	२७	२	४१
२६	४	११	गु.	२६	५९	दि.	१७	३५	स्वा	२४	१०	दि.	१६	२७	सु.	४४	५५	रा.	०	४५	श.	२६	५९	१७	३५	कौ.	५७	४३	५	५२	सुस्थिर	२४	२४	९	१२	३						६	४७	५	१३	२३	२६	३	३०
२६	४	१२	शु.	२८	२६	प्रा.	१८	१०	वि.	२६	५९	दि.	१७	३५	धृ.	४२	४८	रा.	२३	५४	तै.	२८	२६	१८	१०	ग.	५८	३१	६	१२	मातङ्ग	२५	२५	१०	१३	४	वृ.	११	१७	११	१८	६	४७	५	१३	२३	२५	४	३१
२६	५	१३	श.	२८	३६	रा.	१८	१३	अ.	२८	३४	सा.	१८	१३	शू.	३९	४२	रा.	२२	४०	व.	२८	३६	१८	१३	वि.	५८	४	६	१	अमृत	२६	२६	११	१४	५						६	४७	५	१३	२३	२३	५	३४
२६	५	१४	सू.	२७	३१	रा.	१७	४८	ज्ये.	२८	५६	सा.	१८	२१	गं.	३५	३८	रा.	२१	१२	ग.	२७	३१	१७	४८	न.	५६	२३	५	२०	कॉण	२७	२७	१२	१५	६	ध.	२८	५६	१८	२१	६	४७	५	१३	२३	२१		
२६	५	३०	चं.	२५	१५	रा.	१६	५३	मू.	२८	१०	सा.	१८	३	वृ.	३०	४०	सा.	१९	३	ना.	२५	१५	१६	५३	कि.	५३	३६	४	१३	लम्ब	२८	२८	१३	१६	७						६	४७	५	१३	२३	१९		

श्रीशुभसंवत् २०२७ शकः १८९२ पौषकृष्णपक्षः (दिसम्बर ता. १३···२८, सन् १९७०) याम्यायनं, याम्यगोलः, हेमन्तर्तुः ।

इष्टिः । पुंसवनसीमन्तोन्नयनप्रसूतिकास्नानभैषज्यसेवनधान्यच्छेदनादि मु० । स्वा. २ च. कुजः ५६।५ ।
पुनर्वसौ रात्रिशेषे सामान्यशुभकर्मणां मुहूर्तोऽवधेयः । यायिजयप्रदयोगश्च । स्वा. ३ च. शुक्रः २।५७ ।
भ. २०।३१ (दि. १५।२) उ. ५१।४७ (रा. ३।३०) या. । विष्टेः पूर्वं पुंसवनसीमन्तोन्नयनसुभगेतररक्तवस्त्रधारणदक्षिणदिग्गमनादि मु० । चतुर्थ्यां* गणेश ४ व्रतम् । मले धनुषिचार्कः २।३८ मु. ३० फल समम् । संक्रान्तिदोषाच्छुभकर्ममुहूर्त्ताभावः ।
रात्रिशेषे वैधृतेःपरं धान्यच्छेदनकणमर्दनासवारिष्टनिर्माणादि मु. । *स्थायीजयद योगः । केन्द्रांशवशेनवक्रीबुधः ५५।१७ ।
अद्य धान्यच्छेदनकणमर्दनासवारिष्टनिर्माणादिकृते शोभनकालः । स्वा. ४ च. शुक्रः ११।३५ । ‡ विशाखा भे शुक्रः ५।३ ।
भ. ४।४५ (प्रा. ८।४१) उ. ३७।२७ (रा. २१।४६) या. । विष्टेःपरं विक्रयः शुभः । मू. २ च. रविः १८।१३ । स्वा. ३ च. कुजः १६।२८ ।
सप्तम्युत्तरायोगे प्रसूतिकास्नानशिशोस्ताम्बूलभक्षणनौकाघट्टनधान्यच्छेदनकणमर्दनसुभगेतरनववस्त्रधारणादि मु. ।
श्री मालवीयजयन्ती । अष्टम्यामृतुमतीस्नानलतावृक्षादिरोपण मु. । † बुधः १७।१७ । अनु. २ च. गुरुः ५७।२ ।
भ. ५२।२१ (रा. ३।४४) उ. । **राष्ट्रीय पौषारम्भः** । तिथिदानात् हस्ते शुभकर्मणां मुहूर्तोऽवधेयः । **मकरेदृश्यार्कः** १३।१७ मू. ३ च. रविः ३३।४१ ।‡
भ. २४।१७ (दि. १६।३०) या. । विष्टेः परं सूतिकास्नानौषधसेवनशिशोस्ताम्बूलभक्षणभैषज्यसेवनधान्यच्छेदनकणमर्दनादि मु. । मू. ४ च. वक्री†
सफला ११ एकादशी व्रतं सर्वेषाम् । स्वात्यां जातकर्मनामकरणान्नप्राशनशिशोस्ताम्बूलभक्षणभैषज्यसेवननववस्त्रभूषाधारणादि मु. । स्वा. ४ च कुजः ३७।७ ।
त्रयोदश्यां सूतिकास्नानौषधसेवनभैषज्यसेवननववस्त्रभूषाधारणपश्चिमेतरसर्वदिग्गमनविपणिव्यापारादि मु । मू. ४ च. रवि ४९।६ विशा. २ च. शुक्रः§
भ. २८।३६ (सा. १८।१३) उ. ५८।४ (प्रा. ६।१) या. । **शनिप्रदोषः** । **मासशिवरात्रिः** । मैत्रे पूर्वेतरसर्वदिग्यात्रा शुभा ।
दोषाधिक्याच्छुभकर्ममुहूर्त्ताभावः । मू. ३ च. वक्रीबुधः ३४।५६ । §४६।४८ । **घनिष्ठा ४ च. राहु, मघा २ च. च केतुः १६।१२ ।**
स्नानदानश्राद्धादौ सोमवती अमा ३० । प्रतिपदि सामान्यशुभकर्मणां मुहूर्त्तोऽवधेयः ।

§सत्यपराक्रमम् ॥ अन्योऽपि सन्तानगोपालमन्त्रः । ॐ क्लीं देवकीसुत गोविन्द वासुदेवजगत्पते। देहि मे तनयं कृष्ण त्वा महं शरणं गतः क्लीं ॐ । अश्वत्थपत्रे अष्टदलकमलं रक्तचन्दनेन निर्माय सम्पूज्य सपादलक्षं मंत्रं ब्रह्मचर्यव्रतं धृत्वा जपतः सत्पुत्राप्तिः ॥ कुण्डल्यां रव्यादिग्रहाणां बाधकत्वे तत्तद्दोषोपशान्त्युपायाश्च कर्तव्याः । हरिवंशो रविणा शशी त्रिपुरहा भौमे च रुद्री क्रिया सौम्ये सम्पुटकांस्यपात्रविधिवज्जीवे च पैत्रीं तिथिः । शुक्रे गोप्रतिपालनं च कथितं मन्दे च मृत्युञ्जयः कन्यादानभुजङ्गकेतुकपिलासन्तानसौख्यप्रदा ॥ बुधशुक्रकृते दोषे सुताप्तिः शिवपूजनात् । गुरुचन्द्रकृते दोषे मन्त्रयन्त्रौषधेर्बलात् ॥ शेष २९ पृष्ठे§

विवाह मुहूर्त्ताः

ति. १ रवौ-मृगे ।।।ऽऽऽ।।।। रे
७ ज. गोधूलिः ।

अतः परं धनुष्यर्कदोषसत्त्वाच्छुभकर्म मुहूर्त्ताभावः ।

दैनिक लग्नसारिणी

लग्न	म.	प्र.	वृ.	प्र.	मि.	प्र.	क.	प्र.	सिं.	प्र.	क.	प्र.	तु.	प्र.	वृ.	प्र.	ध.	प्र.	म.	प्र.	कु.	प्र.	मी.	प्र.
१सू.	१३	५६	१५	३४	१७	३०	१९	४३	२२	१	०	१५	२	२८	४	४४	७	१	९	७	१०	५३	१२	२५
२च.	१३	५२	१५	३०	१७	२६	१९	३९	२१	५७	०	११	२	२४	४	४०	६	५७	९	३	१०	४९	१२	२१
३मं.	१३	४७	१५	२५	१७	२१	१९	३४	२१	५२	०	६	२	१९	४	३५	६	५२	८	५८	१०	४४	१२	१६
४बु.	१३	४२	१५	२०	१७	१६	१९	२९	२१	४७	०	१	२	१४	४	३०	६	४७	८	५३	१०	३९	१२	११
५बृ.	१३	३८	१५	१६	१७	१२	१९	२५	२१	४३	२३	५७	२	१०	४	२६	६	४३	८	४९	१०	३५	१२	७
६शु.	१३	३४	१५	१२	१७	८	१९	२१	२१	३९	२३	५३	२	६	४	२२	६	३९	८	४५	१०	३१	१२	३
६श.	१३	२९	१५	७	१७	३	१९	१६	२१	३४	२३	४८	२	१	४	१७	६	३४	८	४०	१०	२६	११	५८
७सू.	१३	२५	१५	३	१६	५९	१९	१२	२१	३०	२३	४४	१	५७	४	१३	६	३०	८	३६	१०	२२	११	५४
८चं.	१३	२०	१४	५८	१६	५४	१९	७	२१	२५	२३	३९	१	५२	४	८	६	२५	८	३१	१०	१७	११	४९
९मं.	१३	१६	१४	५४	१६	५०	१९	३	२१	२१	२३	३५	१	४८	४	४	६	२१	८	२७	१०	१३	११	४५
१०बु.	१३	११	१४	४९	१६	४५	१८	५८	२१	१६	२३	३०	१	४३	३	५९	६	१६	८	२२	१०	८	११	४०
११बृ.	१३	७	१४	४५	१६	४१	१८	५४	२१	१२	२३	२६	१	३९	३	५५	६	१२	८	१८	१०	४	११	३६
१२शु.	१३	२	१४	४०	१६	३६	१८	४९	२१	७	२३	२१	१	३४	३	५०	६	७	८	१३	९	५९	११	३१
१३श.	१२	५८	१४	३६	१६	३२	१८	४५	२१	३	२३	१७	१	३०	३	४६	६	३	८	९	९	५५	११	२७
१४सू.	१२	५३	१४	३१	१६	२७	१८	४०	२०	५८	२३	१२	१	२५	३	४१	५	५८	८	४	९	५०	११	२२
३०चं.	१२	४९	१४	२७	१६	२३	१८	३६	२०	५४	२३	८	१	२१	३	३७	५	५४	८	०	९	४६	११	१८

ति. १२ [illegible]-कुजचन्द्रयुतिः द.घ. १४।२८ चन्द्राद्दक्षिणे । अत्रैव शुक्रचन्द्रयुतिः र.घ. ६।३७ चन्द्राद्दक्षिणे ।
ति. १२ [illegible]-गुरुचन्द्रयुतिः दि. घ. १८।१८ चन्द्राद्दक्षिणे ।
ति. ३ [illegible]चन्द्रयुतिः दि. घं. १६।४२ चन्द्राद्दक्षिणे ।

मिश्रमानकालिका दैनिक स्पष्टग्रहास्तत्र दिनद्वयग्रहान्तरं गतिः

मि.मा		स्प. सू.				स्प. चं.				स्प. मं.				स्प. बु.				स्प. बृ.				स्प. शु.				स्प. श.				स्प. रा.				स्प. के.			
४४	२८	७	२७	३८	४७	२	८	५०	४९	६	९	५२	४५	८	१५	२५	२६	७	४	३०	३१	६	१३	५	४६	०	१६	३७	०	१०	७	१६	४०	४	७	१६	४०
४४	२७	७	२८	४०	५	२	२१	४१	२२	६	१०	३०	१३	८	१५	३८	४३	७	४	४३	२४	६	१३	५२	[illegible]	०	१६	३३	४५	१०	७	१३	२९	४	७	१३	२९
४४	२५	७	२९	४१	२३	३	४	१७	३७	६	११	७	४०	८	१५	४५	५४	७	४	५६	१४	६	१४	३९	४९	०	१६	३०	३५	१०	७	१०	१८	४	७	१०	१८
४४	२४	८	०	४२	४१	३	१६	४१	१६	६	११	४५	६	८	१५	४७	१७	७	५	९	०	६	१५	२८	०	०	१६	२७	३१	१०	७	७	७	४	७	७	७
४४	२२	८	१	४४	२	३	२८	५४	३९	६	१२	२२	३१	८	१५	४१	४	७	५	२१	४४	६	१६	१७	११	०	१६	२४	३२	१०	७	३	५७	४	७	३	५७
४४	२१	८	२	४५	२२	४	११	०	३९	६	१२	५९	५७	८	१५	२९	२८	७	५	३४	२७	६	१७	७	२६	०	१६	२१	३८	१०	७	०	४६	४	७	०	४६
४४	१९	८	३	४६	४२	४	२३	२	३०	६	१३	३७	२२	८	१५	११	२५	७	५	४७	७	६	१७	५७	३२	०	१६	१८	५२	१०	६	५७	३५	४	६	५७	३५
४४	१८	८	४	४८	३	५	५	४	०	६	१४	१४	४८	८	१४	४७	१५	७	५	५९	४५	६	१८	४९	२६	०	१६	१६	१३	१०	६	५४	२४	४	६	५४	२४
४४	१७	८	५	४९	२५	५	१७	९	२	६	१४	५२	१२	८	१४	१७	२१	७	६	१२	१९	६	१९	४१	३१	०	१६	१३	३९	१०	६	५१	१४	४	६	५१	१४
४४	१५	८	६	५०	४९	५	२९	२०	५७	६	१५	२९	३७	८	१३	४२	१०	७	६	२४	५२	६	२०	३४	३९	०	१६	११	१०	१०	६	४८	३	४	६	४८	३
४४	१४	८	७	५२	१२	६	११	४२	४०	६	१६	७	१	८	१३	१	५५	७	६	३७	२१	६	२१	२८	२२	०	१६	८	४९	१०	६	४४	५२	४	६	४४	५२
४४	१३	८	८	५३	३५	६	२४	१६	३९	६	१६	४४	२६	८	१२	१८	३४	७	६	४९	४७	६	२२	२२	३२	०	१६	६	३३	१०	६	४१	४१	४	६	४१	४१
४४	१२	८	९	५४	५९	७	७	४	३९	६	१७	२१	४९	८	११	३१	४०	७	७	२	१०	६	२३	१७	३६	०	१६	४	२५	१०	६	३८	३१	४	६	३८	३१
४४	११	८	१०	५६	२४	७	२०	७	५१	६	१७	५९	१३	८	१०	४२	३४	७	७	१४	३०	६	२४	१२	५८	०	१६	२	२४	१०	६	३५	२०	४	६	३५	२०
४४	१०	८	११	५७	४८	८	३	२६	३७	६	१८	३६	३५	८	९	५२	१६	७	७	२६	४७	६	२५	९	६	०	१६	०	२८	१०	६	३२	९	४	६	३२	९
४४	९	८	१२	५९	१४	८	१७	०	३३	६	१९	१३	५६	८	९	१	५६	७	७	३९	१	६	२५	[illegible]	४७	०	१५	[illegible]	४०	१०	६	२८	५८	४	६	२८	५८

ति. ४ बुधे

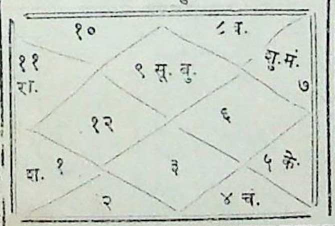

ति. १० बुधे

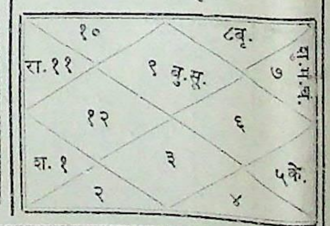

पूर्वपृष्ठेऽयमारब्धः । विश्रुता राजसंसत्सु श्रुतवाक्या बहुश्रुता । विदुला नाम राजन्या जगर्हे पुत्रमौरसम् । निर्जितं सिन्धुराजेन शयानं दीनचेतसम् ॥ विदुलोवाच—अनन्दन समाजात द्विषतां हर्षवर्द्धन । न मयात्वं च पित्रा च जातः क्वाभ्यागतोह्यसि ॥ निर्मन्युश्चाप्यसंख्येयः पुरुषः क्लीबसाधनः । यावज्जीवं निराशोऽसि कल्याणाय धुरं वह । मात्मानमवमन्यस्व मैनमल्पेन बीभर । मनः कृत्वा सुकल्याणं मा भैस्त्वं प्रति संहर ॥ उत्तिष्ठ हे कापुरुष मा शेष्वैवं पराजितः । अमित्रान्नन्दयन् सर्वान्निर्मानो बन्धुशोकदः ॥ सुपूरा वै कुनदिका सुपूरो मूषिकाञ्जलिः । सुसंतोषः कापुरुषः स्वल्पकेनैव तुष्यति ॥ त्वमेवप्रेतवच्छेदे कस्माद्वज्रहतो यथा । उत्तिष्ठ हे कापुरुष मा स्वाप्सीः शत्रुनिर्जितः अलातं तिन्दुकस्यैव मुहूर्तमपि हि ज्वल । मा तुषाग्निरिवानर्च्चिर्धूमायस्व जिजीविषुः ॥ विदुलोवाच—कुरुवा मानुष्यकं कर्म सृत्वाजि यावदुत्तमम् । धर्मस्यानृण्यमाप्नोति न चात्मानं विगर्हते । उद्भावयस्व वीर्यं वा तां वा गच्छ ध्रुवां गतिम् । धर्मपुत्राग्रतः कृत्वा किं निमित्तं हि जीवसि । इष्टापूर्तं हि ते क्लीब कीर्तिश्च सकला हता । विच्छिन्नं भोगमूलं ते किं निमित्तं हि जीवसि ॥ शत्रुर्निमज्जता ग्राह्यो जंघायां प्रपतिष्यता । विपरिच्छिन्नमूलोऽपि न विषीदेत् कथञ्चन ॥ उद्यम्य धुरमुत्कर्षे दाजानेयकृतं स्मरन् । कुरु सत्वञ्च मानञ्च विद्धि पौरुषमात्मनः । उद्भावय कुलं मग्नं त्वत्कृते स्वयमेव हि ॥ यस्य वृत्तं न जल्पन्ति मानवा महदद्भुतम् । राशिवर्द्धनमात्रं सः नैव स्त्री न पुनः पुमान् ॥ दाने तपसि सत्ये च यस्य नोच्चरितं यशः । विद्यायामर्थलाभे वा मातुरुच्चार एव सः । श्रुतेन तपसा वाऽपि श्रिया वा विक्रमेण वा । जनान् योऽभिभवत्यन्यान् कर्मणा हि स वै पुमान् ॥ न त्वेव जाल्मीं कापालीं वृत्तिमेषितुमर्हसि । नृशंस्यामयशस्याञ्च दुःखां कापुरुषोचिताम् ॥ अवलुकारिणं सत्सु कुलवंशस्य नाशनम् । कलिं पुत्रप्रवादेन संजय त्वा मजीजनम् ॥ निरामर्षं निरुत्साहं निर्वीर्यमरिनन्दनम् ॥ मा स्म सीमन्तिनी काचित् जनयेत्पुत्रमीदृशम् ॥ मा धूमाय ज्वलात्यन्तमाक्रम्य जहि शात्रवान् । ज्वल मूर्द्धन्यमित्राणां मुहूर्तमपि वा क्षणम् । एतावानेव पुरुषो यदमर्षी यदक्षमी । क्षमावान् निरमर्षश्च नैव स्त्री न पुनः पुमान् ॥ सन्तोषो वै श्रियं हन्ति तथाऽनुक्रोश एव च । अनुत्थानभये चोभे निरीहो नाश्नुते महत् ॥ एभ्यो निकृतिपापेभ्यः प्रमुञ्चात्मानमात्मना । आयसं हृदयं कृत्वा मृगयस्व पुनः स्वकम् ॥ पुरं विषहते यस्मात् तस्मात् पुरुष उच्यते । तमाहुर्व्यर्थनामानं स्त्रीवद् य इह जीवति ॥ स्वबाहुबलमाश्रित्य योऽभ्युज्जीवति मानवः । स लोके लभते कीर्तिं परत्र च शुभां गतिम् ॥ जहि शत्रून् रणे राजन् स्वधर्ममनुपालय । मा त्वादृशं सुकृपणं शत्रूणां भयवर्द्धनम् । अस्मदीयैश्च शोचद्भिर्नदद्भिश्च परैर्वृतम् । अपि त्वां नानुपश्येयं दीना दीनमिव स्थितम् ॥ युवा रूपेण संपन्नो विद्ययाभिजनेन च । यस्त्वादृशो विकुर्वीत यशस्वी लोकविश्रुतः । अनड्वानिव बोढव्यो मन्ये मरणमेव तत् ॥ यदि त्वामनुपश्यामि परस्य प्रियवादिनम् । पृष्ठतोऽनुव्रजन्तं वा का शान्तिर्हृदयस्य मे ॥ अकुर्वन्तो हि कर्माणि कुर्वन्तो निन्दितानि च । सुखं नैवेह नामुत्र लभन्ते पुरुषाधमाः ॥ [illegible] सृष्टः संग्रामे जयाय च । [illegible] वा प्राप्ताकीर्तिसंशोकलम् ॥ मङ्गलानि पुरस्कृत्य ब्राह्मणांश्चेश्वरैः सह ॥ यदैव शत्रुर्जानीयात्सपत्नं त्यक्तजीवितम् । तदैवास्मादुद्विजते सर्पाद्वेश्म गतादिव ॥ यद्येतत् संविजानासि यदि सम्यग्ब्रवीम्यहम् । कृत्वा सौम्यमिवात्मानं जयायोत्तिष्ठ सञ्जय ॥ कुन्त्युवाच । ॥ राजन्नेव स क्षिप्तः प्रणुन्नो वाक्यसायकैः । [illegible] तथा सर्वं यथावदनुशासनम् । इदमुद्धर्षणं भीमं तेजोवर्धनमुत्तमम् । राजानं श्रावयन्मंत्री सीदन्तं शत्रुपीडितम् ॥ [illegible] नामेतिहासोयं श्रोतव्यो विजिगीषुणा । महीं विजयते क्षिप्रं श्रुत्वा शत्रुंश्च मर्दति ॥ पुंसवनञ्चैव वीरा जननमेव च । अभीक्ष्णं गर्भिणी श्रुत्वा ध्रुवं वीरं प्रजायते ॥ विद्याशूरं तपःशूरं दानशूरं [illegible] । ब्राह्म्या श्रिया दीप्यमानं साधुवादे च सम्मतम् । अर्चिष्मन्तं बलोपेतं महाभागं महारथम् । धृतिमन्तमनाधृष्यं [illegible] पराजितम् । नियन्तारमसाधूनां गोप्तारं धर्मचारिणाम् । ईदृशं क्षत्रिया सूते वीरं ॥§

Digitized by Sarayu Trust Foundation, Delhi and eGangotri.Funding by MoE-IKS

ता.	ति.	वा.	घ. प.	नक्षत्र	घं. मि.	यो.	घ. प.	क.	घं. मि.	क.	घ. प.	घं. मि.	यो.	घ. प.	घं. मि.	क.	घ. प.	घं. मि.	घ. प.	घं. मि.	योगः	अं.	का.	बं.	फ.	रा.	चन्द्रराशिसञ्चारः रा. घ. प. घं. मि.	पूर्योदय	पूर्यास्त	र. का. द.	चन्द्रास्त घं. मि.
२६	१	श.	२१।१८	दि.	१५।३४	पू.	२६।२३	सा.	१७।२०	ध्रु.	२४।५३	१६।४४	व.	२१।५८	१५।३४	गा.	४१।५१	२।४३			मित्र	२९	२९	१३	१७	८	म. ४०।४४।२३ ४	६।४७	५।२३	२३।१८	१८।१७
[illegible]																					वज्र										१९।२५
[illegible]																					केतु						कुं. ४८।२९ २।१०				२०।३१
[illegible]																					धाता										२१।३७
[illegible]																					आनन्द						मी. ५४।१६ ४।२९				२२।३९
[illegible]																					चर										२३।४१
[illegible]																					गद										०।४३
[illegible]																					शुभ						मे. ०।२८ ६।५७				१।४५
[illegible]																					कोण										२।४७
[illegible]																					लम्ब						वृ. ९।२२ १०।३०				३।५१
[illegible]																					मत्र										४।५२
[illegible]																					वज्र						मि. २२।५४ १५।१४				५।४९
[illegible]																					ध्वांक्ष										× ×
[illegible]																					धम्र						क. ४२।२० २३।४०				× ×

श्रीशुभसंवत् २०२७ शाकः १८९२ पौषशुक्लपक्षः (दिसम्बर ता. २८···३१, जनवरी ता० १···११ सन् १९७१) याम्यायनम्, याम्यगोलः, हेमन्तर्तुः ।

इष्टिः । चन्द्रदर्शनम्, मु. ३० फलं समम् । अद्योत्तरायां प्रसूतिकास्नानसुभगेतररक्तवस्त्रधारणपूर्वदिग्गमनादि मु. । पूर्वाषाढायामर्कः ४।२३। विशाखायां कुजः ५८।८। विशा. ३च.शुक्रः२०।२३।

जिकअट् ११ । जातकर्मनामकरणान्नप्राशनभूम्युपवेशनखट्वारोहणशिशोस्ताम्बूलभक्षणनववस्त्राभूषाधारणलतावृक्षादिरोपण मु. । *मु. । पू. षा. २ च. वक्री बुधः ४६।५६ ।

भ. ३९।५१ (रा. २२।४३) उ. । वैनायकी ४ । पञ्चकारम्भः ४८।२९ (रा. २।१०) । तृतीयायां पुंसवनसीमन्तोन्नयनाजातकर्मनामकरणान्नप्राशनभैषज्यसेवनधान्यच्छेदनकणमर्दनादि*

भ. ७।९ (दि. ९।३८) या. । पञ्चम्यां सूतिकाक्वाथपथ्यौषधसेवनजातकर्मनामकरणान्नप्राशनशिशोस्ताम्बूलभक्षणधान्यच्छेदनगोक्रयविक्रयादि मु. । पू. षा. २ च. रविः १९।४३ ।†

अद्य तिथिक्षयव्यतिपातदोषसत्त्वाच्छुभकर्ममुहूर्त्ताभावः । †विशाः ४ च. वृश्चिके च शुक्रः ४६।२८ ।

भ. ४९।४२ (रा. २।३९) उ. । सप्तम्यामुत्तरायोगे पुंसवनसीमन्तोन्नयनप्रसूतिकास्नानसुभगेतरनववस्त्रधारणोत्तरदिग्गमनादि मु. ।

भ. १६।५५ (दि. १३।३२) या. । विष्टेः परं सूतिकापथ्यौषधसेवनभैषज्यभक्षणलतावृक्षारोपणगोक्रयविक्रयादि मु. । पू. षा. ३ च. रविः ३५।१ । विशा. २ च. कुजः १९।२३ ।

पञ्चकनिवृत्तिः ०।२८ (प्रा. ६।५७) । अद्य दशम्यामुत्तराम्बिहायान्यदिग्गमने लग्नमनुसन्धेयम् । अनुराधा भे शुक्रः ८।५ ।

भरण्यां नवशय्यासनादेर्भोगः शुभावहः ।

भ. २।४५ (प्रा. ७।५१) उ. ३०।५६ (सा. १९।८) या. । पुत्रदा ११ एकादशी व्रतं सर्वेषाम् । विष्टेः पूर्वं धान्यच्छेदनविक्रयादि मु. । पू. षा. ४ च. रविः ५०।२२ । केन्द्रांशवशेन‡

त्रयोदश्यां विविध शुभकर्मणां कृते शोभनकालः । अनु. २ च. शुक्रः २३।५५ ।

शनिप्रदोषः । दक्षिणदिग्गमने दिग्द्वारानुगं लग्नमनुसन्धेयम् । विशा. ३ च. कुजः ४१।११ । अनु. ३ च. गुरु. ३९।४८ ।

भ. २६।५४ (सा. १७।३०) उ. ५७।२४ (प्रा. ५।४२) या. । दोषाधिक्यात्र शुभाऽर्हः समयः । उत्तराषाढायामर्कः ५।४७ ।

व्रतस्नानदानादौ पूर्णिमा १५ पुण्यतमा । शाकम्भरी जन्म । माघस्नानदानयमनियमाद्यारम्भः । माघे प्रत्यहमरुणोदये विशिष्टतीर्थे तदभावे देवनद्यादौ स्नान फलाधिक्यम् । अद्य शुभकर्मणि§

‡मार्गीबुधः ३६।३८ ।

§वैधृतिदोषोऽवधेयः । अनु. ३ च. शुक्रः ३६।९ ।

§सर्वदोषविनाशाय सन्तान हरिपूजनम् । कुर्याद् भीमव्रतं चापि कामदेवव्रतं नरः । अथ गया-श्राद्ध-कालः ॥ कार्मुककुम्भे-मीनमेषस्थिते सूर्ये कन्यायां कार्मुके घटे दुर्लभं त्रिषु लोकेषु गयायां पिण्डपातनम् । मकरे वर्तमाने च ग्रहणे चन्द्रसूर्ययोः । दुर्लभं त्रिषु लोकेषु गयायां पिण्डपातनम् ॥ गयायां सर्वलोकेषु पिण्ड दद्याद्विचक्षणः । अधिमासे जन्मदिन अस्ते च गुरुशुक्रयोः । न त्यक्तव्यं गया-श्राद्धं सिंहस्थे च बृहस्पतौ ।

दैनिक लग्नसारिणी

वार	[illegible]
१मं.	[illegible]
२बु.	[illegible]
३बृ.	[illegible]
४शु.	[illegible]
५श.	[illegible]
६र.	[illegible]
७सो.	[illegible]
८मं.	[illegible]
९बु.	[illegible]
१०बृ.	[illegible]
११शु.	[illegible]
१२श.	[illegible]
१३र.	[illegible]
१४सो.	[illegible]
१५मं.	[illegible]

मिश्रमानकालिका दैनिक स्पष्टग्रहास्तत्र दिनद्वयग्रहान्तरं गतिः

स.	सू.	सू. गति	चं.	चं. गति	मं.	मं. गति	बु.	बु. गति	बृ.	बृ. गति	शु.	शु. गति	श.	श. गति	रा.	के.
[illegible]																

तिथि ४ शुक्रे

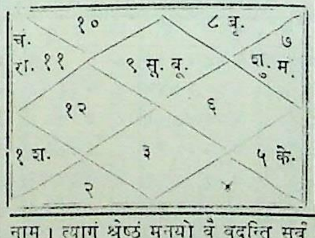

तिथि ११ शुक्रे

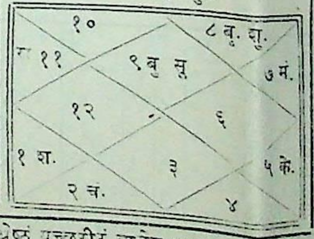

शक्रनीतौ अग्निदो गरदश्चैव शस्त्रोन्मत्तो धनापहः । क्षेत्रदारहरश्चैतान् षड्विद्यादाततायिनः ॥ कृष्णः अर्जुनं प्रति भीष्मपर्वणि-जहि भीष्मं स्थिरो भूत्वा शृणु चेदं वचो मम । यथोवाच पुरा शक्रं महाबुद्धिर्बृहस्पतिः ॥ ज्यायांसमपि चेद्वृद्धं गुणैरपि समन्वितम् । आततायिनमायान्तं हन्याद् घातकमात्मनः ॥ शाश्वतोऽयं स्थितो धर्मः क्षत्रियाणां धनञ्जय । योद्धव्यं रक्षितव्यञ्च यष्टव्यं चानसूयिभिः ॥ यावताऽऽत्मनः परेषां वा रक्षा भवेत तावानेव प्रहारः करणीयः आवश्यकतायामाततायिनः प्राणवधोऽपि विहितः । क्षात्रधर्म प्रशंसा । भीष्मं युधिष्ठिरं प्रति—प्रत्यक्षं सुखभूयिष्ठमात्मसाक्षिक मच्छलम् । सर्वलोकहितं धर्मं क्षत्रियेसु प्रतिष्ठितम् ॥ आत्मत्यागः सर्वभूतानुकंपा लोकज्ञानं पालनं मोक्षणञ्च । विषण्णानां मोक्षणं पीडितानां क्षात्रे धर्मे विद्यते पार्थिवानाम् । एवं वीर्यः सर्वधर्मोपपन्नः क्षात्रः श्रेष्ठः सर्वधर्मेषु धर्मः । पाल्यो युष्माभिर्लोकहितैरुदारैर्विपर्यये स्यात्तदभावः प्रजानाम् । त्यागं श्रेष्ठं मुनयो वै वदन्ति सर्वं श्रेष्ठं यच्छरीरं त्यजेत् ॥ शा. ७८ अ. । ब्राह्मणस्त्रिषु वर्णेषु शस्त्रं गृह्णन् न दुष्यति । एवमेवात्मनस्त्यागान्नान्यं धर्मं विदुर्जनाः ॥ तेभ्यो नमश्च भद्रञ्च ये शरीराणि जुह्वते । ब्रह्मद्विषो नियच्छन्तस्तेषां नोऽस्तु सलोकता ॥ ब्रह्मलोकजितः स्वर्ग्यान् वीरांस्तान् मनुरब्रवीत् ॥ यथाश्वमेधावभृथे स्नाताः पूता भवन्त्युत । दुष्कृतस्य प्रणाशश्च तथा शस्त्रहता रणे ॥ भवत्यधर्मो हि धर्माधर्मावुभावपि । कारणाद्देशकालस्य देशकालः स तादृशः । मैत्राः क्रूराणि कुर्वन्तो जयन्ति स्वर्गमुत्तमम् । धर्म्याः पापानि कुर्वाणो गच्छन्ति परमां गतिम् ॥ ब्राह्मणस्त्रिषु लोकेषु शस्त्रं गृह्णन्न दुष्यति । आत्मत्राण वर्णदोषे दुर्दम्यनियमेषु च । युधिष्ठिर उवाच—अभ्युत्थिते दस्युबले क्षत्रार्थे वर्णसंकरे । सम्प्रमूढेषु क्षत्रेषु यद्यन्योऽभि भवेद्बली । ब्राह्मणो यदि वा वैश्यः शूद्रो वा राजसत्तम । दस्युभ्योऽथ प्रजा रक्षेद्दण्डं धर्मेण धारयन् ॥ कार्यं कुर्यान्न वा कुर्यात् स वार्यो वा भवेन्न वा ॥ भीष्म उवाच । अपारे यो भवेत् पारमप्लवे यः प्लवो भवेत् ॥ शूद्रो वा यदि वाप्यन्यः सर्वथा मानमर्हति । यमाश्रित्य नरा राजन् वर्तयेयुर्यथासुखम् । अनाथाः परिपाल्यन्तो दस्युभिः परिपीडिताः । तमेव पूजयेयुस्ते प्रीत्या स्वमिव बान्धवम् । अभीक्ष्णं कौरव्य कर्ता सम्मानमर्हति ॥ गोब्राह्मणहितार्थञ्च वर्णानां संकरेषु च । वैश्यो गृह्णीत शस्त्राणि परित्राणार्थमात्मनः । अथ मानसतीर्थे स्नानस्यमाहात्म्यमाह—काशीखण्डे । सत्यं तीर्थं क्षमा तीर्थं तीर्थमिन्द्रियनिग्रहः । सर्वभूतदयातीर्थं सर्वमार्जवमेव च ॥ दानतीर्थं दमस्तीर्थं सन्तोषस्तीर्थमुच्यते । ब्रह्मचर्यं परं तीर्थं तीर्थञ्च प्रियवादिता ॥ ज्ञानतीर्थं धृतिस्तीर्थं पुण्यतीर्थमुदाहृतम् । तीर्थानामपि तत्तीर्थं विशुद्धिर्मनसः परा ॥ अनुशा. १०८ अ.-आगाधे विमले शुद्धे सत्यतोये धृतिह्रदे । स्नातव्यं मानसे तीर्थे सत्त्वमालम्ब्य शाश्वतम् । तीर्थशौचमनर्थित्वमार्जवं सत्यम् र्दवम् । अहिंसा सर्वभूतानामानृशंस्यं दमः शमः । नोदकक्लिन्नगात्रस्तु स्नात इत्यभिधीयते । स स्नातो यो दमः स्नातः स बाह्याभ्यन्तरः शुचिः ॥ बलाशौच मनः शौचं तीर्थशौचमतः परम् । ज्ञानोत्पन्नं च यच्छौचं तच्छौचं परमं मतम् । मनसा च प्रदीप्तेन ब्रह्मज्ञानजलेन च । स्नाति यो मानसे तीर्थे तत् स्नानं तत्त्वदर्शिनाम् ॥ सर्वेषामेव शौचानामर्थशौचं परं स्मृतम् । योऽर्थे शुचिर्हि स शुचिर्न मृद्वारिशुचिः शुचिः ॥ शरीरस्यानि तीर्थानि प्रोक्तान्येतानि भारत । पृथिव्यां यानि तीर्थानि पुण्यानि तान्यपि ॥ शरीरस्य यथोद्देशाः शुचयः परिकीर्त्तिताः । तथा पृथिव्य भागाश्च पुण्यानि सलिलानि च ॥ कीर्तनाच्चैव तीर्थस्य स्नानाच्च पितृतर्पणात् । धुनन्ति पापं तीर्थेषु ते प्रयान्ति सुखं दिवम् ॥ परिग्रहाच्च साधूनां पृथिव्याश्चैव तेजसा । अतीव पुण्यभागास्ते सलिलस्य च तेजसा ॥ मनसश्च पृथिव्याश्च पुण्यास्तीर्थास्तथापरे । उभयोरेव यः स्नायात् स सिद्धिं शीघ्रमाप्नुयात् ॥ यथा बलं क्रिया हीनं क्रिया वा बलवर्जिता । नेह साधयते कार्यं समायुक्ता तु सिद्ध्यति ॥ एवं शरीरशौचेन चान्वितः । शुद्धिः सिद्धिमवाप्नोति ... शुभः । तिलाः देयाश्च विप्रेभ्यो सर्वदेवोत्तरायणे । तिलतैलेन दीपाश्च देयाः शिवगृहे शुभाः होमं तिलैः प्रकुर्वीत सर्वदेवोत्तरायणम् ।

दिविसं सौभाग्यम् । अथ माघकृष्ण २ गुरौ मकर संक्रान्ति ...

ति. १० बुधे-शनिचन्द्रयुतिः रे. घं० १९।३८ शनिर्दक्षिणे ।

CC-0 In Public Domain. Kirtikant Sharma Najafgarh Delhi Collection

शनिवार प्रात: ६-१५ परजन्म पुत्र अमरसिंह सौतमपुर

Digitized by Sarayu Trust Foundation, Delhi and eGangotri.Funding by MoE-IKS

३० आपो अस्मान्मातरः शुन्धयन्तु ॥ यस्य हस्तौ च पादौ च मनश्चैव सुसंयतम् । विद्या तपश्च कीर्तिश्च स तीर्थफलमश्नुते ॥ प्रतिग्रहादपावृत्तः संतुष्टो येन केनचित् । अहङ्कारनिवृत्तश्च स तीर्थफलमश्नुते ॥ अकल्कको निरारम्भो लघ्वाहारी जितेन्द्रियः । विमुक्तः सर्वपापेभ्यः स तीर्थफलमश्नुते ॥ अक्रोधनश्च राजेन्द्र सत्यशीलो दृढव्रतः । आत्मोपमश्च भूतेषु स तीर्थफलमश्नुते ॥

दि.मा. घ.	प.	ति.	वा.	घ.	प.	समाप्ति	घं.	मि.	न.	घ.	प.	समाप्ति	घं.	मि.	यो.	घ.	प.	समाप्ति	घं.	मि.	क.	घ.	प.	घं.	मि.	क.	घ.	प.	घं.	मि.	योगः	अं.	का.	वं.	फ.	रा.	चन्द्रराशिसंचारः रा.	घ.	प.	घं.	मि.	सूर्योदय		सूर्यास्त		र. क्रा. द.		चन्द्रोदय घं.	मि.
२६	२३	१	मं.	३०	२२	सा.	१८	५२	पु.	६०	०	स.	×	×	वि.	५३	२३	रा.	४	५	कौ.	३०	२२	१८	५२	तै.	६०	०	×	×	प्र. मा	१२	१४	२७	१	२२						६	४३	५	१७	२१	४७	१८	१५
२६	२४	२	बु.	३४	०	सा.	२०	१९	पु.	२	११	प्रा	७	३९	प्री.	५३	२९	रा.	४	७	तै.	२	११	७	३६	ग.	३४	०	२०	१९	मातङ्ग	१३	१५	२८	२	२३						६	४३	५	१७	२१	३८	१९	९
२६	२६	३	बृ.	३८	३६	रा.	२२	९	श्ले	७	३३	दि	९	४४	आ.	५४	१४	रा.	४	२४	व.	६	१८	९	१४	वि.	३८	३६	२२	९	अमृत	१४	१६	२९	३	२४	सि.	७	३३	९	४४	६	४३	५	१७	२१	२७	२०	३
२६	२८	४	शु.	४३	४९	रा	०	१४	म.	१३	३६	दि.	१२	९	सौ.	५५	२४	रा.	४	२८	ब.	११	१२	११	११	गा.	४३	४९	०	१४	काण	१५	१७	१	४	२५						६	४२	५	१८	२१	१७	२०	५५
२६	३०	५	श.	४९	१७	रा.	२	२५	पू.	२०	७	दि.	१४	४५	शो.	५६	४४	प्रा.	५	२४	कौ.	१६	३३	१३	१९	तै.	४९	१७	२	२५	लुम्ब	१६	१८	२	५	२६	क.	३६	४६	२१	२४	६	४३	५	१८	२१	६	२१	४५
२६	३२	६	सू.	५४	३२	रा.	४	३०	उ.	२६	४०	सा.	१७	२२	अ.	५७	५२	प्रा.	५	५१	ग.	२१	५५	१५	२७	व.	५४	३२	४	३०	मित्र	१७	१९	३	६	२७						६	४२	५	१८	२०	५५	२२	३५
२६	३४	७	चं.	५९	१०	प्रा.	६	२१	ह	३२	४५	सा.	१९	४७	सु.	५८	३४	प्रा.	६	७	वि.	२६	५१	१७	२५	व.	५९	१०	६	२१	वज्र	१८	२०	४	७	२८						६	४१	५	१९	२०	४३	२३	२७
२६	३७	८	मं.	६०	०	स.	×	×	चि	३८	४	रा	२१	५४	धृ.	५८	३५	प्रा.	६	७	बा.	३१	२	१९	५	कौ.	६०	०	×	×	ध्वांक्ष	१९	२१	५	८	२९	तु.	५	२५	८	५१	६	४१	५	१९	२०	३१	०	१९
२६	३९	८	बु.	२	५४	प्रा.	७	५०	स्वा	४२	२२	रा	२३	३७	शू.	५७	४५	प्रा.	५	४६	कौ.	२	५४	७	५०	तै.	३४	१२	२०	२१	धूम्र	२०	२२	६	९	३०						६	४०	५	२०	२०	१९	१	१५
२६	४१	९	बृ.	५	३०	प्रा.	८	५२	वि.	४५	३०	रा	०	५२	गं.	५५	५९	प्रा.	५	३	ग.	५	३०	८	५२	व.	३६	१२	२१	८	प्र. मा.	२१	२३	७	१०	१	वृ.	२९	४३	१८	३३	६	४०	५	२०	२०	६	२	१५
२६	४४	१०	शु.	६	५२	दि.	९	२४	अ.	४७	२८	रा.	१	३७	वृ.	५३	१५	रा.	३	५७	वि.	६	५२	९	२४	ब.	३६	५४	२१	२५	रक्ष	२२	२४	८	११	२						६	३९	५	२१	१९	५२	३	१७
२६	४६	११	श.	६	५५	दि.	९	२५	ज्ये.	४८	५	रा	१	५३	ध्रु	४९	३२	रा	२	२७	बा.	६	५५	९	२५	कौ.	३६	२०	२१	११	मुसल	२३	२५	९	१२	३	ध.	४८	५	१	५३	६	३९	५	२१	१९	३९	४	१९
२६	४९	१२	सू.	५	४५	दि.	८	५६	मू.	४७	३७	रा.	१	४१	व्या	४४	५८	रा.	०	३६	तै.	४	४५	८	५६	ग.	३४	३५	२०	२८	सिद्धि	२४	२६	१०	१३	४						६	३८	५	२२	१९	२५	५	१९
२६	५१	१३	चं.	३	२४	प्रा.	८	०	पू.	४६	६	रा.	१	४	ह.	३९	२६	रा.	२२	२४	व.	३	२४	८	०	वि.	३१	४४	१९	१९	उत्पात	२५	२७	११	१४	५						६	३८	५	२२	१९	११	●	●
२६	५४	१४	मं.	[illegible]	[illegible]	प्रा	[illegible]	[illegible]	उ.	४३	४२	रा.	०	६	व.	३३	१३	स.	१९	५५	श.	०	३	६	३८	द.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	मानस	२६	२८	१२	१५	६	म.	०	३०	६	४९	६	३७	५	२३	१८	५६	●	●

श्रीशुभसंवत् २०२७ शकः १८९२ माघकृष्णपक्षः (जनवरी ता० १२…२६, सन् १९७१) याम्यायनम्, याम्यगोलः, हेमन्तर्तुः, मकरार्कात् सौम्यायनम् शिशिरर्तुश्च ।

इष्टिः । माघे त्यजेन्मूलकम् । प्रयागाद्भिन्नस्थलेऽपि प्रयागस्मरणपूर्वकं स्नानेन तत्फलाप्तिः । अद्य पुंसवनसीमन्तोन्नयनादि मु. । द्वितीयायां*
पुष्ये शुभकर्मादौ स्वल्पकालसत्त्वेऽपि आवश्यके शुभकर्मणां मुहूर्त्तोऽवधयः । *दक्षिणदिग्यात्रा मुहूर्त्तश्च । केन्द्रांशवशेनमार्गीशनिः ६।५८ ।
म. ६।१८ (दि. ९।१४) उ. ३८।३६ (रा. २२।९) या.) । उ. षा. २ च. मकरेचाऽर्कः २१।१७ 'मकरेविंशतिःपरा' इति वचनात् दिवा ३।१४†
गणेश ४ व्रतम् (इयमेव संकष्ट चतुर्थी) । गणेशोत्पत्तिः । विशा. ४ च. वृश्चिके च कुजः ३।२३ । मू. ३ च. मार्गीबुधः ३०।५७ ।
पञ्चम्युत्तरा योगे यायियात्रा शुभा । †आदनात्परं सूर्यास्तावधि विशेषपुण्यकालः । अनु. ४ च. शुक्रः ४५।४० ।
भ. ५४।३२ (प्रा. ४।३०) उ. । तिथिदानादावश्यके प्रसूतिकास्नानशिशोस्ताम्बूलभक्षणनौकाघट्टनादि मु. । उ. षा. ३ च. रविः ३६।५५ ।‡
भ. २६।५१ (सा. १७।२५) या. । भानुसप्तमी ७ (सूर्योपरागसमा) । विष्टेः परं विविधशुभकर्मणां मुहूर्त्तोऽवधेयः ।
श्रीरामानन्द जयन्ती । चित्रायां स्वायीकार्येऽर्ह योगः । मू. ४ च. बुधः २५।४० । ‡ज्येष्ठायां शुक्रः ५२।१२ ।
अष्टम्यां शुभकर्मादौ स्वल्पकालः । कुम्भेदृश्यार्कः ४०।५ उ. षा. ४ च. रविः ५२।४० । अनुराधाभे कुजः २६।११ । ज्ये. २ च. शुक्रः ५६।१४ ।
भ. ३६।१२ (रा. २१।८) उ. । राष्ट्रीयमाघारम्भः । विष्टेः पूर्वं गोक्रयविक्रयादि मु. ।
भ. ६।५२ (दि. ९।२४) या. । विष्टेः परं मैत्रे जातकर्मनामकरणान्नप्राशनभूम्युपवेशनखट्वारोहणशिशोस्ताम्बूलभक्षणभैषज्यसेवनधान्यच्छेदन§
षट्तिला ११ एकादशीव्रतं सर्वेषाम् । ज्येष्ठायां नृत्यारम्भादि मु. । ज्ये. ३ च. शुक्रः ५८।८ । ¶२ च. बुधः १३।१९ ।
प्रदोषः । अद्य त्रयोदश्यां पुंसवनसीमन्तोन्नयनभैषज्यसेवननौकाघट्टनधान्यच्छेदनकर्णमर्दनादि मु. । श्रवणेऽर्कः ८।३५ ।
भ. ३।२४ (प्रा. ८।०) उ. ३१।४४ (सा. १९।१९) या. । मासशिवरात्रिः । त्रयोदश्यां विक्रयः शुभः । अनु. २ च. कुजः ४१।३९ । पू. षा.¶
स्नानदानश्राद्धादौ दर्शः ३० । मौनीअमावास्या ३० । प्रयागे दशाश्वमेधे वा स्नानात्फलाधिक्यम् । दोषाधिक्याच्छुभकर्ममुहूर्त्ताभावः । ज्येष्ठा.‖
§जलाशयारामसुरप्रतिष्ठादि विविध मु. । पू. षा. भ बुधः ३१।१ । ‖४ च. शुक्रः ५८।१९ ।

॥ विवाह मुहूर्त्ताः ॥

ति. ४ शुक्रे–मघा भे. दिवालग्नं चि. ।
" ५ शनौ–उ. फा. भे. ॥॥ऽ॥॥ रे. ९ ल. ६ ने. दा. ।
" ६ रवौ–उ. फा. भे दिवाल. चि. । हस्ते च ॥॥ऽऽऽ रे. ८ ल. ६ ।
" ७ चन्द्रे–हस्ते रे. ८ ल. गोधूलिः ।
" ८ कुजे–स्वात्यां ॥॥ऽ॥ऽ॥ रे. ८ ल. ६ ने. दा. ।
" ८ बुधे–स्वात्यां रे. ८ ल. गो. ।
" ९ गुरौ–मैत्रे भौमयोगाल्लग्नाभावः ।
" १० शुक्रे–मैत्रे पूर्वदोषः ।
" ११ शनौ–मूल भे. ॥ऽ॥॥॥ऽ रे. ८ ल. चि. ।
" १२ रवौ–मूल भे. मृत्युबाणव्याप्तेर्लग्नाभावः । अतः परं विवक्षयादिदोषसत्त्वाद्विवाहमुहूर्त्ताभावः ।

(३२ पृष्ठीय शेष कथाभागः)

§यस्तवैव हृदि स्थितः । तेन चेदविवादस्ते मा गङ्गां मा कुरून् गमः ॥ अवाक्शिराः तमस्यन्धे किल्बिषी नरकं व्रजेत् । यः प्रश्नं वितथं ब्रूयात् पृष्टः सन् धर्मनिश्चये ॥ यस्य विद्वान् हि वदतः क्षेत्रज्ञो नाभिशंकते तस्मान्नदेवाःश्रेयांसं लोकेऽन्यं पुरुषः विदुः ॥ साक्षिपृष्टश्च यद् प्रश्नान् राजानमन्यथा वदेत् । लोभाद्द्वेषाद् भयाद्वापि तं विद्याद् ब्रह्मघातकम् ॥ गौतमः—विप्रतिपत्तौ साक्षिनिमित्ता सत्य व्यवस्था स्वर्गः सत्यवचने विपर्यये नरकः सर्वेभ्यो धर्मेभ्यो गरीयः प्राड्विवाके सत्यवचनम् ॥

दैनिक लग्नसारिणी

तिथयः	मे.	प्र.	वृ.	प्र.	मि.	प्र.	क.	प्र.	सिं.	प्र.	क.	प्र.	तु.	प्र.	वृ.	प्र.	ध.	प्र.	म.	प्र.	कुं.	प्र.	मी.	प्र.	म. भा.	
१म.	११	४२	१३	२०	१५	१६	१७	२९	१९	४७	२२	१	०	१४	२	३०	४	४७	६	५३	८	३९	१०	११	४४	०
२बु.	११	३७	१३	१५	१५	११	१७	२४	१९	४२	२१	५६	०	९	२	२५	४	४२	६	४८	८	३४	१०	६	४४	०
३बृ.	११	३३	१३	११	१५	७	१७	२०	१९	३८	२१	५२	०	५	२	२१	४	३८	६	४४	८	३०	१०	२	४४	०
४शु.	११	२८	१३	६	१५	२	१७	१५	१९	३३	२१	४७	०	०	२	१६	४	३३	६	३९	८	२५	९	५७	४४	०
५श.	११	२४	१३	२	१४	५८	१७	११	१९	२९	२१	४३	२३	५६	२	१२	४	२९	६	३५	८	२१	९	५३	४४	०
६सू.	११	२०	१२	५८	१४	५४	१७	७	१९	२५	२१	३९	२३	५२	२	८	४	२५	६	३१	८	१७	९	४९	४४	१
७चं.	११	१५	१२	५३	१४	४९	१७	२	१९	२०	२१	३४	२३	४७	२	३	४	२०	६	२६	८	१२	९	४४	४४	१
८मं.	११	११	१२	४९	१४	४५	१६	५८	१९	१६	२१	३०	२३	४३	१	५९	४	१६	६	२२	८	८	९	४०	४४	१
८बु.	११	७	१२	४५	१४	४१	१६	५४	१९	१२	२१	२६	२३	३९	१	५५	४	१२	६	१८	८	४	९	३६	४४	१
९बृ.	११	३	१२	४१	१४	३७	१६	५०	१९	८	२१	२२	२३	३५	१	५१	४	८	६	१४	८	०	९	३२	४४	२
१०शु.	१०	५९	१२	३७	१४	३३	१६	४६	१९	४	२१	१८	२३	३१	१	४७	४	४	६	१०	७	५६	९	२८	४४	२
११श.	१०	५५	१२	३३	१४	२९	१६	४२	१९	०	२१	१४	२३	२७	१	४३	४	०	६	६	७	५२	९	२४	४४	३
१२सू.	१०	५१	१२	२९	१४	२५	१६	३८	१८	५६	२१	१०	२३	२३	१	३९	३	५६	६	२	७	४८	९	२०	४४	४
१३चं.	१०	४७	१२	२५	१४	२१	१६	३४	१८	५२	२१	६	२३	१९	१	३५	३	५२	५	५८	७	४४	९	१६	४४	४
१४मं.	१०	४३	१२	२१	१४	१७	१६	३०	१८	४८	२१	२	२३	१५	१	३१	३	४८	५	५४	७	४०	९	१२	४४	५

ति. १४ गुरौ–बुधचन्द्रयुतिः [illegible] चन्द्राद्दक्षिणः । अद्यैव गुरुचन्द्रयुतिः र. घ. १३।५ चन्द्राद्दक्षिणः ।
" ११ शनौ–शुक्रचन्द्रयुतिः र. घ. २५।२६ चन्द्रो दक्षिणे ।
" १३ चन्द्रे–बुधचन्द्रयुतिः र. घ. ११।२ चन्द्राद्दक्षिणे ।

मिश्रमानकालिका दैनिक स्पष्टग्रहास्तत्र दिनद्वयग्रहान्तरं गतिः

स्प. सू.				स्प. चं.				स्प. मं.				स्प. बु.				स्प. बृ.				स्प. शु.				स्प. श.				स्प. रा.				स्प. के.			
८	२८	२०	३०	३	१२	५४	२४	६	२८	३३	३२	८	५	२	२४	७	१०	३४	३८	७	११	१०	४६	०	१५	४५	२६	१०	५	४१	१७	४	५	४१	१७
८	२९	२१	५२	३	२५	१३	१०	६	२९	१०	४५	८	५	३१	५९	७	१०	४५	४५	७	१२	१४	२९	०	१५	४५	३०	१०	५	३८	७	४	५	३८	७
९	०	२३	१४	४	७	२२	५३	६	२९	४७	५९	८	६	७	५६	७	१०	५६	४६	७	१३	१८	१४	०	१५	४५	४१	१०	५	३४	५६	४	५	३४	५६
९	१	२४	३५	४	१९	२६	३६	७	०	२५	१०	८	६	४८	५५	७	११	७	४३	७	१४	२२	१४	०	१५	४५	५९	१०	५	३१	४५	४	५	३१	४५
९	२	२५	५५	५	१	२७	४७	७	१	२	२२	८	७	३४	४१	७	११	१८	३५	७	१५	२६	३६	०	१५	४६	२५	१०	५	२८	३४	४	५	२८	३४
९	३	२७	१५	५	१३	३०	२६	७	१	३९	३३	८	८	२४	५५	७	११	२९	२२	७	१६	३१	८	०	१५	४६	५८	१०	५	२५	२४	४	५	२५	२४
९	४	२८	३४	५	२५	३८	९	७	२	१६	४४	८	९	१९	२४	७	११	४०	२	७	१७	३६	६	०	१५	४७	३८	१०	५	२२	१३	४	५	२२	१३
९	५	२९	५२	६	७	५४	५	७	२	५३	५३	८	१०	१७	५३	७	११	५०	३८	७	१८	४१	१५	०	१५	४८	२६	१०	५	१९	२	४	५	१९	२
९	६	३१	१०	६	२०	२०	५९	७	३	३१	३	८	११	२०	९	७	१२	१	७	७	१९	४६	३८	०	१५	४९	२०	१०	५	१५	५१	४	५	१५	५१
९	७	३२	२७	७	३	१	१	७	४	८	९	८	१२	२५	५६	७	१२	११	३०	७	२०	५२	२०	०	१५	५०	२२	१०	५	१२	४१	४	५	१२	४१
९	८	३३	४३	७	१५	५५	४३	७	४	४५	१७	८	१३	३४	५९	७	१२	२१	४८	७	२१	५८	१०	०	१५	५१	३०	१०	५	९	३०	४	५	९	३०
९	९	३४	५८	७	२९	५	५१	७	५	२२	२४	८	१४	४७	६	७	१२	३१	५९	७	२३	४	२५	०	१५	५२	४६	१०	५	६	१९	४	५	६	१९
९	१०	३६	११	८	१२	३१	२७	७	५	५९	२९	८	१६	२	७	७	१२	४२	४	७	२४	१०	४७	०	१५	५४	९	१०	५	३	८	४	५	३	८
९	११	३७	२४	८	२६	११	४७	७	६	३६	३३	८	१७	१९	४१	७	१२	५२	३	७	२५	१७	२४	०	१५	५५	३९	१०	४	५९	५८	४	४	५९	५८
९	१२	३८	३५	९	१०	५	२१	७	७	१३	३७	८	१८	४०	३	७	१३	१	५६	७	२६	२४	१६	०	१५	[illegible]	१६	१०	४	५६	४७	४	४	५६	४७

ति. ४ शुक्रे

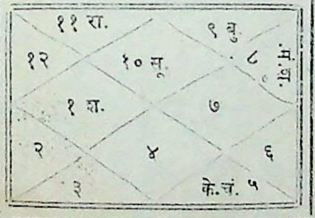

ति. १० शक्रे

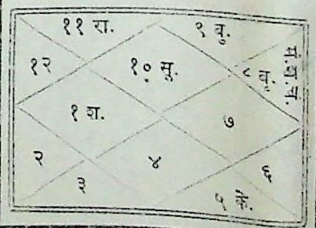

[]चतस्रो घटिकाः प्रातररुणोदय उच्यते । अरुणोदये माघस्नानं कर्तव्यम् । तत्र मन्त्रः— दुःखदारिद्र्यनाशाय श्रीविष्णोस्तोषणाय च । प्रातः स्नानं करोम्यद्य माघे पापविनाशनम् ॥ मकरस्थे रवौ माघे गोविन्दाच्युत माधव । स्नानेनानेन मे देव यथोक्तफलदो भव । इमौ मन्त्रौ समुच्चार्य स्नायान्मौनसमन्वितः । स्नानान्तरं प्रत्यहं सूर्यार्घ्यं दद्यात्तन्मन्त्रः—सवित्रे प्रसवित्रे च परं धाम जले मम । त्वत्तेजसा परिभ्रष्टं पापं यातु सहस्रधा इति पितृतर्पणादि नित्यं विधाय माधवं पूजयेत् । मासनियमाल्लाह–भूमौ शयीत होतव्यमाज्यं तिलसमन्वितम् । हविष्यं ब्रह्मचर्यं च माघमासे महाफलमिति । माघकृष्णचतुर्थ्यां शुक्रे गणेशोत्पत्तिः ॥ शिवधर्मे–सर्वदेवमयः साक्षात्सर्वमङ्गलकारकः । माघकृष्णचतुर्थ्यां तु प्रादुर्भूतो गणाधिपः ॥ चतुर्थीव्रतनिर्णयः–चतुर्थी गणेशव्रतातिरिक्तोपवासकार्ये पञ्चमीयुता ग्राह्या । गौरीविनायकव्रतयोस्तु मध्याह्नव्यापिनी ग्राह्या ॥ परदिने एव मध्याह्नव्यापिनी चेत्परैव ॥ दिनद्वये मध्याह्नव्यापित्वे दिनद्वये मध्याह्नव्याप्त्यभावे साम्येन वैषम्येण वैकदेशव्याप्त्या च पूर्वैव तृतीयायोगप्राशस्त्यात् । नागव्रते तु पूर्वदिन एव मध्याह्नव्यापिनी चेत्पूर्वैव ॥ उभयदिने मध्याह्नव्याप्त्यादिपक्ष चतुष्टय पंचमीयुतैव ग्राह्या ॥ श्रावणकृष्णचतुर्थी संकष्टचतुर्थी सा तु चन्द्रोदयव्यापिनी ग्राह्या ॥ परदिने चन्द्रोदयव्याप्तौ परैव ॥ उभयदिने चन्द्रोदय व्याप्तित्वे पूर्वैव ग्राह्या ॥ दिनद्वये चन्द्रोदयव्याप्त्यभावे पूर्वैव ॥ किन्त्वत्र चन्द्रोदये चतुर्थीयोगसत्वात्सर्वसंमतात् ति. ४ शुक्रे गणेशचतुर्थीव्रतमिति । अस्यां रात्रौ पूजनानन्तरं चन्द्रोदये चन्द्रार्घ्यदाने मन्त्राः–क्षीरोदार्णवसम्भूत अत्रिगोत्रसमुद्भव । गृहाणार्घ्यं शशाङ्केदं रोहिणीसहितो मम । ज्योत्स्नानां पतये तुभ्यं ज्योतिषां पतये नमः । नमस्ते रोहिणीकान्त सुधावास नमोस्तु ते ॥ नमो मण्डलदीपाय शिरोरत्नाय धूर्जटेः । कलाभिर्वर्द्धमानाय नमश्चन्द्राय चारवे । अथषट्तिलाः–तिलस्नायी तिलोद्वर्त्ती तिलहोमी तिलोदकी । तिलभुक् तिलदाता च षट्तिला पापनाशिनी ॥ अथ माघे ससुवर्णतिलपात्रदानाद्वाङ्मनःकायजत्रिविधपापक्षयः ब्रह्मलोकप्राप्तिश्च । तत्र दानमन्त्रः— देव देव जगन्नाथ वाञ्छितार्थफलप्रद । तिलपात्रं प्रदास्यामि तवाग्रे संस्थितोऽस्म्यहम् । मासेऽस्मिन्निन्धनकम्बलवस्त्रोपानहतैलघृततूल–पूर्णपात्रसुवर्णादिदानानि महाफलानि । प्रयाग महिमा महाभारते – वनपर्वणि युधिष्ठिरं प्रति पुलस्त्य उवाच–तपनस्य सुता देवी त्रिषु लोकेषु विश्रुता । यमुना गङ्गया सार्द्धं सङ्गता लोकपावनी । गङ्गायमुनयोर्मध्ये पृथिव्या जघनं स्मृतम् । प्रयागं संप्रतिष्ठानं कम्बलाश्वतरौ तथा ॥ तीर्थं भोगवती चैव वेदि रेषा प्रजापतेः । तत्र वेदाश्च यज्ञाश्च मूर्तिमन्तो युधिष्ठिर ॥ प्रजापतिमुपासन्ते ऋषयश्च तपोधनाः । यजन्ते क्रतुभिर्देवास्तथा चक्रधरा नृपाः ॥ ततः पुण्यतमं नाम त्रिषुलोकेषु भारत । प्रयागं सर्वतीर्थेभ्यः प्रवदन्त्यधिकं विभो ॥ तत्राभिषेकं यः कुर्यात्सङ्गमे लोक विश्रुते । पुण्यं स कलमाप्नोति राजसूयाश्वमेधयोः । कुरुक्षेत्रसमा गङ्गा यत्र तत्रावगाहिता । विशेषो वै कनखले प्रयागे परमं महत् । दशतीर्थसहस्राणि षष्टिकोट्यस्तथापराः । येषां सान्निध्यमत्रैव कीर्तितं कुरुनन्दन ॥ वैतरणीधेनुदानम् – या सा वैतरणी नाम यमद्वारे महानदी । शतयोजनविस्तीर्णा पृथुत्वे सा महासरित् । अगाधानन्तरूपा च दृष्टमात्रा भयप्रदा ॥ पतन्ति [illegible] मर्त्या क्रन्दमाना सुदारुणम् । उष्णे वर्षासु शीते च मारुते नाविरक्षणके । दातारं तारयेद्यस्मात् तस्माद्वैतरणी स्मृता ॥ दानकालः अयने विषुवे पुण्ये व्यतीपाते दिनक्षये । अन्येषु पुण्यकालेषु दीयते दानमादरात् । पटलामभयां कृष्णां दद्याद्वैतरणीं तु गाम् । स्वर्णशृङ्गीं रौप्यखुरां कांस्यपात्रोपदोहनाम्–कृष्णवस्त्रयुतां गां तु सप्त[illegible]समन्विताम् । कार्पासद्रोणशिखरे आसीनां हैमीं यमप्रतिमां लोकदण्डयुतां महिषारूढां पाशहस्तां कृत्वा इक्षुदण्डमय[illegible] पट्टसूत्रेण बद्ध्वा उपप्लुतं कृत्वा छत्रोपानहसमायुक्तां वैतरणीं गां मृत्युकाले वा प्रदद्यात् । अत्र संकल्पः–मम यमद्वारस्थितवैतरण्याः समुत्तरणार्थं इमां कृष्णां गां सवत्सां यमप्रतिमायुक्तां कृष्णवस्त्रयुग्मच्छन्नां सप्त[illegible]युतां कृष्णमाल्याद्यलंकृतां स्वर्णशृङ्गीमुपस्करोपेतां कार्पासद्रोणशिखरे संस्थापितां रुद्रदैवत्यां गोनाय शर्मणे सुप्र[illegible] तुभ्यम[illegible] न मम इति तिलयवघृत युक्तं गोपुच्छं द्विजहस्ते दद्यात् ।

CC-0 In Public Domain. Kirtikant Sharma Najafgarh Delhi Collection

स्वधर्ममपि चावेक्ष्य न विकम्पितुमर्हसि, धर्म्याद्धि युद्धाच्छ्रेयोऽन्यत्क्षत्रियस्य न विद्यते ॥ यदृच्छया चोपपन्नं स्वर्गद्वारमपावृतम् । सुखिनः क्षत्रियाः पार्थ लभन्ते युद्धमीदृशम् ॥ हतो वा प्राप्स्यसि स्वर्गं जित्वा वा भोक्ष्यसे महीम् । तस्मादुत्तिष्ठ कान्तेय युद्धाय कृतनिश्चयः ॥ सुखदुःखे समे कृत्वा लाभालाभौ जयाजयौ । ततो युद्धाय युज्यस्व नैवं पापमवाप्स्यसि ॥

ई.मा. प.	ति.	वा.	घ. प.	समाप्ति	घं. मि.	न.	घ. प.	समाप्ति	घं. मि.	यो.	घ. प.	समाप्ति	घं. मि.	क.	घ. प.	घं. मि.	क.	घ. प.	घं. मि.	योगः	अं.	फा.	बं.	फ.	रा.	चन्द्रराशिसंचारः रा.	घ.	प.	घं.	मि.	सूर्योदय	सूर्यास्त	र. क्रा. द.	चन्द्रास्त घं. मि.
५६	१	बु.	५० ५४	रा.	२ ५८	श्र.	४० ३५	रा.	२२ ५१	सि.	२६ २३	सा.	१७ १०	किं.	२३ २२	१५ ५०	व.	५० ५४	२ ५८	छत्र	२७	२९	१३	१६	७						६ ३७	५ २३	१८ ४१	× ×
५९	२	गु.	४५ २७	रा.	० ४७	ध.	३६ ५४	रा.	२१ २२	व्य.	१९ २	दि.	१४ १३	बा.	१८ १०	१३ ५[illegible]	कौ.	४५ २७	० ४७	श्रीवत्स	२८	३०	१४	१७	८	कु.	८	४४	१०	६	६ ३६	५ २४	१८ २५	१९ १६
२	३	शु.	३९ ४०	रा.	२२ २८	श.	३२ ५२	रा	१९ ४४	व.	११ १६	दि.	११ ६	तै.	१२ ३४	११ ३[illegible]	ग.	३९ ४०	२२ २८	सौम्य	२९	१	१५	१८	९						६ ३६	५ २४	१८ १०	२० २५
५	४	श.	३३ ४४	रा.	२० ५	पू.	२८ ३९	सा.	१८ ३	प.	[illegible]	प्रा.	[illegible]	व.	६ ४२	९ १[illegible]	वि.	३३ ४४	२० ५	ध्वा. द	३०	२	१६	१९	१०	मी.	१४	४३	१२	२८	६ ३५	५ २५	१७ ५४	२१ ३०
७	५	सू.	२७ ५२	सा.	१७ ४३	उ.	२४ ३०	दि.	१६ २३	सि	४७ ५३	रा.	१ ४४	व.	० ४८	६ ५[illegible]	बा.	२६/५५ ५२/४	१७/६ ४३/३६	सुस्थिर	३१	३	१७	२०	११						६ ३५	५ २५	१७ ३७	२२ ३४
१०	६	चं.	२२ १६	दि.	१५ २८	रे.	२० ३७	दि.	१४ ४९	सा.	४० २६	रा.	२२ ४४	तै.	२२ १६	१५ २[illegible]	ग.	४९ ४०	२ २६	मातङ्ग	१	४	१८	२१	१२	मे.	२०	३७	१४	४९	६ ३४	५ २६	१७ २१	२३ ३८
१३	७	मं.	१७ ५	दि.	१३ २३	अ.	१७ १४	दि.	१३ २७	शु.	३३ २५	रा.	१९ ५५	व.	१७ ५	१३ २[illegible]	वि.	४५ १०	० ३७	अमृत	२	५	१९	२२	१३						६ ३३	५ २७	१७ ४	० ४१
१६	८	बु.	१३ १५	दि.	११ ५०	भ.	१४ २९	दि.	१२ २०	शु.	२६ ५७	सा.	१७ १९	व.	१३ १५	११ ५[illegible]	बा.	४१ ३०	२३ ९	काण	३	६	२०	२३	१४	वृ.	२९	९	१८	१२	६ ३३	५ २७	१६ ४६	१ ४४
२०	९	गु.	९ ४४	दि.	१० २६	कृ.	१३ ९	दि.	११ ४८	ब्र.	२० ११	दि.	१४ ३७	कौ.	९ ४४	१० २[illegible]	[illegible]	३८ ३१	२१ ५६	लुम्ब	४	७	२१	२४	१५						६ ३२	५ २८	१६ २९	२ ४६
२३	१०	शु.	७ १७	दि.	९ २६	रो.	१२ २२	दि.	११ २८	ऐं.	१६ १६	दि.	१३ २	ग.	७ १७	९ २[illegible]	व.	३६ ३६	२१ १०	मित्र	५	८	२२	२५	१६	मि.	४२	३३	२३	३३	६ ३२	५ २८	१६ ११	३ ४३
२६	११	श.	५ ५६	प्रा.	८ ५३	मृ.	१२ ४४	दि.	११ ३६	वै.	१२ ४८	दि.	११ ३८	वि.	५ ५६	८ ५[illegible]	व.	३५ ५५	२० ५३	वज्र	६	९	२३	२६	१७						६ ३१	५ २९	१५ ५२	४ ३५
२९	१२	सू.	५ ५४	प्रा.	८ ५२	आ.	१३ ४४	दि.	१२ ०	वि.	९ ५२	दि.	१० २७	बा.	५ ५४	८ ५[illegible]	कौ.	३६ ३१	२१ ७	ध्वाङ्क्ष	७	१०	२४	२७	१८						६ ३०	५ ३०	१५ ३५	५ २०
३२	१३	चं.	७ ८	दि.	९ २१	पु.	१६ ३८	दि.	१३ ९	प्री.	७ ५५	दि.	९ ३९	तै.	७ ८	९ २[illegible]	ग.	३८ २३	२१ ५१	धूम्र	८	११	२५	२८	१९	क.	०	५४	६	५१	६ ३०	५ ३०	१५ १६	६ १
३५	१४	मं.	९ ३८	दि.	१० २०	पु.	२० ४४	दि.	१४ ४७	आ.	६ ५६	दि.	९ १५	व.	९ ३८	१० २[illegible]	वि.	४१ २६	२३ ३	प्र. मा	९	१२	२६	२९	२०						६ २९	५ ३१	१४ ५७	× ×
३८	१५	बु.	१३ १४	दि.	११ ४६	श्ले.	२५ ५७	सा.	१६ ५१	सौ.	६ ५०	दि.	९ १२	व.	१३ १४	११ ४[illegible]	बा.	४५ २६	० ३९	रक्ष	१०	१३	२७	३०	२१	सि.	२५	५७	१६	५१	६ २८	५ ३२	१४ ३८	× ×

श्रीसंवत् २०२७ शकः १८९२ माघशुक्लपक्षः (जनवरी ता० २७···३१, फरवरी ता० १···१० सन् १९७१) सौम्यायनं, बाम्बगोलः, शिशिरर्तुः ।

इष्टिः । अद्य व्यतिपातात्पूर्वं जातकर्मनामकरणकर्णवेधभैषज्यसेवनवान्यच्छेदनजलाशयारामसुरप्रतिष्ठादि मु. । श्र. २ च. रविः २४।४२ । पू. षा. ३ च. बुधः ४२।११ । अनु. ४ च.* चन्द्रदर्शनम्, मु.·३० फलं समम् । पञ्चकारम्भः ८।४४ (दि. १०।६) । अद्य व्यतिपातात्परमृतुमतीस्नानसूतिकावस्त्राथपथ्यौषधसेवननामकरणान्नप्राशनकर्णवेधचूडाकरणशिशोस्ताम्बूलभ† जिलहिज्ज १२ । गौरी ३ व्रतम् । अद्य शतभिषजि जातकर्मनामकरणान्नप्राशनचूडाकरणविद्यारम्भभैषज्यसेवननौकाघट्टनासवारिष्टनिर्माणगोक्रयविक्रयजलाशयारामसुरप्रतिष्ठादि मु. । ‡ भ. ६।४२ (दि. ९।१६) उ. ३३।४४ (रा. २०।५) या. । वैनायकी ४ । श्र. ३ च. रविः ४१।० । पू. षा. ४ च. बुधः १।३१ । *गुरुः ३५।४० । •उ. षा. ३ च. बुधः २३।१७ । श्रीपञ्चमी ५ । वसन्तपञ्चमी ५ । सरस्वत्याः जन्मदिनम् । वागीश्वरी जयन्ती । कामभहोत्सवः । काशीहिन्दूविश्वविद्यालयप्रतिष्ठादिनम् । पञ्चम्यां पुंसवनसीमन्तोन्नयनप्रसूतिकास्नान§ पञ्चकनिवृत्तिः २०।३७ (दि. १४।४९) । अद्य सूतिकावस्त्राथसेवनकर्णवेधाक्षरारम्भशिशोस्ताम्बूलभक्षणलतापादपारोपणगोक्रयविक्रयादि मु. । सप्तम्यां पूर्वान्विहायान्यदिग्गमने लग्नमनु‖ भ. १७।५ (दि. १३।२३) उ. ४५।१० (रा. ०।३७) या. । अचला ७ ⁂ । रथ ७ । अरुणोदये प्रयागस्नानान्महत्फलम् । अद्य सप्तम्यां प्रसूतिकास्नानसुभगेतररक्तवस्त्रादिधारणोत्तरा-$ भीष्माष्टमी ८ ⁂ । भरण्यां नवशय्यासनादेर्भोगः शुभः । उ. षा. २ च. मकरे च बुधः २२।१७ । ¦क्षणविद्याऽक्षरारम्भनौकाघट्टनगोक्रयविक्रयजलाशयारामसुरप्रतिष्ठादि मु. । व्रत¶ अद्य रोहिण्यां पुंसवनसीमन्तोन्नयनप्रसूतिकास्नानजातकर्मनामकरणान्नप्राशनभूम्युपवेशनखट्वारोहणशिशोस्ताम्बूलभक्षणनववस्त्रधारणविपणिव्यापारजलाशयारामसुरप्रतिष्ठादि मु. । व्रत¶ भ. ३६।३६ (रा. २१।१०) उ. । रोहिण्यां जातकर्मनामकरणान्नप्राशनभूम्युपवेशनखट्वारोहणशिशोस्ताम्बूलभक्षणनववस्त्रभूषाधारणकर्णमर्दनलतावृक्षारोपणजलाशयारामसुरप्रतिष्ठादि‖ भ. ५।५६ (प्रा. ८।५३) या. । जया ११ एकादशीव्रतं सर्वेषाम् । अद्य मृगे शुभकर्मादौ वैधृतिदोषोऽवधेयः । धनिष्ठायामर्कः १४।१६ । ‡अद्य व्रतबन्धे ल. चिं. । मूले धनुषि च शुक्रः ५६।४३ । प्रदोषः । अद्य पुनर्वसौ पुंसवनसीमन्तोन्नयनसूतिकावस्त्रायौषधसेवनशिशोस्ताम्बूलभक्षणनौकाघट्टनगोक्रयविक्रयादि मु. । यायियात्रा मु. । उ. षा. ४ च. बुधः २७।१३ । मू. ४ च. शुक्रः ४४।१४ । अद्य । यायियात्रा मु. । §खट्वारोहणशिशोस्ताम्बूलभक्षणधान्यच्छेदनोत्तरदिग्गमनादि मु. । यायियात्रा मु. । अनु. ३ च. कुजः १३।१७ । §पूर्वाषाढायां शुक्रः ३७।५९ । भ. ९।३८ (दि. १०।२०) उ. ४१।२६ (रा. २३।३) या. । व्रताय माघीपूर्णिमा १५ पुण्यतमा । चतुर्दश्यां स्थायी कार्याऽर्हसमयः । धनि. २ च. रविः ३१।१६ । श्रवणे बुधः २५।४० ।$ स्नानदानादौ माघीपूर्णिमा १५ पुण्यतमा । माघस्नान समाप्तिः । तिलवस्त्रकम्बलादिदानम् । ‖सन्धेयम् । उत्तराषाढायां बुधः १४।२४ । मू. २ च. शुक्रः ५३।४५ । §न्विहायान्यदिग्गमनादि मु. । श्र. ४ च. रविः ५७।३१ । ¶बन्धे लग्नं चिन्त्यम् । मू. ३ च. शुक्रः ४९।३३ । ‖पु. । व्रतबन्धे लग्नं चिन्त्यम् । अनु. ४ च. कुजः ३८।५४ ।•

विवाह मुहूर्त्ताः

ति. ४ शनौ–उ. भा. भे. ।।।।।।ऽ।। रे. ९ ल. ६ ने. दा. ।

ति. ५ रवौ–उ. भा. मे रे. ८ दि. ल. चिन्त्यम् । रेवत्यां च ।।।।ऽ।।। रे. ९ ल. गो. वा. ल. ६ ने. दा. ।

ति. ६ चन्द्र–रेवत्यां दिवालग्नं चिं० ।

ति. ९ गुरौ–रोहिण्यां ।।।ऽ।ऽ।। रे. ८ ल. गोधूलिः वा ६ ने. दा. ।

ति. १० शुक्रे–रोहिण्यां रे. ८ दि. ल. चिन्त्यम् । मृगे वैधृतेः पूर्वं स्वल्पकालः ।

ति. ११ शनौ–मृगे वैधृतिदोषः ।

ति. १५ बुधे–मघा भे केतुयोगाल्लग्नाभावः ।

दैनिक लग्नसारिणी

तिथयः	मे. प्र.	वृ. प्र.	मि. प्र.	क. प्र.	सिं. प्र.	क. प्र.	तु. प्र.	वृ. प्र.	ध. प्र.	म. प्र.	कु. प्र.	मी. प्र.
१बु.	१० ३८	१२ १६	१४ १२	१६ २५	१८ ४३	२० ५७	२३ १०	१ २६	३ ४३	५ ४९	७ ३५	९ ७
२गु.	१० ३४	१२ १२	१४ ८	१६ २१	१८ ३९	२० ५३	२३ ६	१ २२	३ ३९	५ ४५	७ ३१	९ ३
३शु.	१० ३०	१२ ८	१४ ४	१६ १७	१८ ३५	२० ४९	२३ २	१ १८	३ ३५	५ ४१	७ २७	८ ५९
४श.	१० २६	१२ ४	१४ ०	१६ १३	१८ ३१	२० ४५	२२ ५८	१ १४	३ ३१	५ ३७	७ २३	८ ५५
५सू.	१० २२	१२ ०	१३ ५६	१६ ९	१८ २७	२० ४१	२२ ५४	१ १०	३ २७	५ ३३	७ १९	८ ५१
६चं.	१० १८	११ ५६	१३ ५२	१६ ५	१८ २३	२० ३७	२२ ५०	१ ६	३ २३	५ २९	७ १५	८ ४७
७मं.	१० १४	११ ५२	१३ ४८	१६ १	१८ १९	२० ३३	२२ ४६	१ २	३ १९	५ २५	७ ११	८ ४३
८बु.	१० १०	११ ४८	१३ ४४	१५ ५७	१८ १५	२० २९	२२ ४२	० ५८	३ १५	५ २१	७ ७	८ ३९
९गु.	१० ६	११ ४४	१३ ४०	१५ ५३	१८ ११	२० २५	२२ ३८	० ५४	३ ११	५ १७	७ ३	८ ३५
१०शु.	१० २	११ ४०	१३ ३६	१५ ४९	१८ ७	२० २१	२२ ३४	० ५०	३ ७	५ १३	६ ५९	८ ३१
११श.	९ ५८	११ ३६	१३ ३२	१५ ४५	१८ ३	२० १७	२२ ३०	० ४६	३ ३	५ ९	६ ५५	८ २७
१२सू.	९ ५४	११ ३२	१३ २८	१५ ४१	१७ ५९	२० १३	२२ २६	० ४२	२ ५९	५ ५	६ ५१	८ २३
१३चं.	९ ५०	११ २८	१३ २४	१५ ३७	१७ ५५	२० ९	२२ २२	० ३८	२ ५५	५ १	६ ४७	८ १९
१४मं.	९ ४६	११ २४	१३ २०	१५ ३३	१७ ५१	२० ५	२२ १८	० ३४	२ ५१	४ ५७	६ ४३	८ १५
१५बु.	९ ४२	११ १९	१३ १५	१५ २८	१७ ४६	२० ०	२२ १३	० २९	२ ४६	४ ५२	६ ३८	८ १०

ति. ७ कुजे–शनिचन्द्रयुतिः ९.घं. ११४ शनिर्दक्षिण ।

मिश्रमानकालिका दैनिक स्पष्टग्रहास्तत्र दिनद्वयग्रहान्तरं गतिः

मि. मा.	स्प. सू.	स्प. च.	स्प. मं.	स्प. बु.	स्प. बृ.	स्प. शु.	स्प. श.	स्प. रा.	स्प. के.
४४ ६	९ १३ ३९ ४६	९ २४ १० ०	७ ७ ५० ३९	८ २० २ ३८	७ १३ ११ ४२	७ २७ ३१ २२	० १५ ५९ ०	१० ४ ५३ ३६	४ ४ ५३ ३६
४४ ६	९ १४ ४० ५६	१० ८ २३ ४	७ ८ २७ ४३	८ २१ २७ २६	७ १३ २१ २१	७ २८ ३८ ३८	० १६ ० ५१	१० ४ ५० २५	४ ४ ५० २५
४४ ७	९ १५ ४२ ५	१० २२ ४१ २३	७ ९ ४ ४३	८ २२ ५४ १६	७ १३ ३० ५४	७ २९ ४५ ४८	० १६ २ ४९	१० ४ ४७ १५	४ ४ ४७ १५
४४ ८	९ १६ ४३ १२	११ ७ १ २४	७ ९ ४१ ४४	८ २४ २३ ०	७ १३ ४० २२	८ ० ५३ २६	० १६ ५ १	१० ४ ४४ ४	४ ४ ४४ ४
४४ ९	९ १७ ४४ १८	११ २१ १९ ५	७ १० १८ ४०	८ २५ ५३ ३२	७ १३ ४९ ४२	८ २ १ १०	० १६ ७ ५	१० ४ ४० ५३	४ ४ ४० ५३
४४ १०	९ १८ ४५ २३	० ५ ३० ५७	७ १० ५५ ४१	८ २७ २५ ४७	७ १३ ५८ ५४	८ ३ ९ ८	० १६ ९ [illegible]	१० ४ ३७ ४२	४ ४ ३७ ४२
४४ १२	९ १९ ४६ २७	० १९ ३३ ५७	७ ११ ३२ ३२	८ २८ ५९ ३२	७ १४ ८ ०	८ ४ १७ १५	० १६ ११ ५०	१० ४ ३४ ३२	४ ४ ३४ ३२
४४ १३	९ २० ४७ २९	१ ३ २५ २७	७ १२ ९ ३०	९ ० ३४ ४९	७ १४ १६ ५७	८ ५ २५ २७	० १६ १४ २२	१० ४ ३१ २१	४ ४ ३१ २१
४४ १४	९ २१ ४८ ३०	१ १७ ३ २६	७ १२ ४६ २२	९ २ ११ २६	७ १४ २५ ४८	८ ६ ३३ ५६	० १६ १७ १	१० ४ २८ १०	४ ४ २८ १०
४४ १५	९ २२ ४९ ३०	२ ० २६ ३०	७ १३ २२ १८	९ ३ ४९ १९	७ १४ ३४ ३०	८ ७ ४२ २८	० १६ १९ ४८	१० ४ २४ ५९	४ ४ २४ ५९
४४ १७	९ २३ ५० २९	२ १३ ३४ १३	७ १४ ० ७	९ ५ २८ २३	७ १४ ४३ ४	८ ८ ५१ १२	० १६ २२ ३९	१० ४ २१ ४९	४ ४ २१ ४९
४४ १८	९ २४ ५१ २६	२ २६ २६ १५	७ १४ ३६ ५८	९ ७ ८ ३१	७ १४ ५१ ३२	८ १० ० ४	० १६ २५ ३९	१० ४ १८ ३८	४ ४ १८ ३८
४४ १९	९ २५ ५२ २२	३ ९ ३ ५४	७ १५ १३ [illegible]	९ ८ ४९ ४१	७ १४ ५९ ५३	८ ११ ९ २	० १६ २८ ४६	१० ४ १५ २७	४ ४ १५ २७
४४ २१	९ २६ ५३ १६	३ २१ २८ ५४	७ १५ ५० ३७	९ १० ३१ ४८	७ १५ ८ ६	८ १२ १८ ११	० १६ ३१ ५६	१० ४ १२ १६	४ ४ १२ १६
४४ २३	९ २७ ५४ ८	४ ३ ४३ १७	७ १६ २७ २२	९ १२ १४ ४९	७ १५ १६ १०	८ १३ २७ २३	० १६ ३५ ५	१० ४ ९ ६	४ ४ ९ ६

पूर्णिमायां मातृप्रीतये तिलादिदानं कार्यम् । [illegible] वधा । तत्र यजुः । १९।११—[illegible] मातरं पुत्रः प्रमु[illegible] वयम् । एतद्वन अनृणो भवाम्यहतो पितरौ मया ॥ [illegible] हेमाद्रिः—[illegible] विमुखाः । [illegible] भवति तदा भवति दुःखितः । तदा शून्यं जगत्तस्य यदा माता विपद्यते । [illegible] नास्ति मातसमा प्रिया ॥ [illegible] त्वचनादरा मम भवितसेवदनात ॥ [illegible] उदरे जनन्याः संस्थितेन मे क्लेशिता बाल्यभावेन स्तनपानादिना [illegible]

तिलकं [illegible]

ति. ४ शनौ

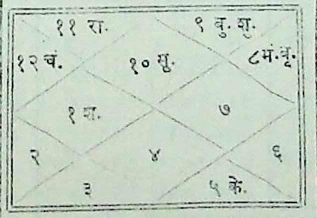

ति. ११ शनौ

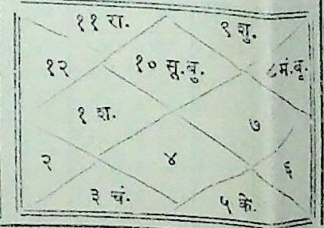

[illegible] अथ माघशुक्लसप्तम्यां कुजे सप्तविधपापविनाशार्थं श्रीसवितृप्रीतये—अरुणोदये-स्नानं कार्यम् । तन्मन्त्रः—यद्यज्जन्मकृतं पापं यच्च जन्मान्तरार्जितम् । मनोवाक्कायजं यच्च ज्ञाताऽज्ञाते च ये पुनः ॥ इति सप्तविधं पापं स्नानान्मे सप्तसप्तिके । सप्तव्याधिसमायुक्तं हर माकरि सप्तमी ॥ ⁂ भीष्माष्टम्यां भीष्मतर्पणं कार्यम् । तन्मन्त्रौ—वैयाघ्रपदगोत्राय सांकृत्यप्रवराय च । अपुत्राय ददाम्येतत्सलिलं भीष्मवर्मणे ॥ भीष्मः शान्तनवो वीरः सत्यवादी जितेन्द्रियः । आभिरद्भिरवाप्नोतु पुत्रपौत्रोचिताः क्रियाः ॥ भीष्मप्रतिज्ञा—दासराज निबोधेदं वचनं मे नृपोत्तम । शृण्वतां भूमिपालानां यद्ब्रवीमि पितुः कृते ॥ राज्यं तावत् पूर्वमेव मया त्यक्तं नराधिपाः । अपत्यहेतोरपि च करिष्येऽद्य विनिश्चयम् ॥ अद्य प्रभृति मे दास ब्रह्मचर्यं भविष्यति । अपुत्रस्यापि मे लोका भविष्यन्त्यक्षया हि मे ॥ अन्यच्च । परित्यजेयं त्रैलोक्यं राज्यं देवेषु वा पुनः । यद्वाप्यधिकमेताभ्यां न तु सत्यं कथञ्चन ॥ त्यजेच्च पृथिवी गन्धमापश्च रसमात्मनः । ज्योतिस्तथा त्यजेद्रूपं वायुः स्पर्शगुणं त्यजेत् ॥ प्रभां समुत्सृजेदर्को धूमकेतुस्तथोष्मताम् । त्यजेच्छब्दं तथाऽऽकाशं सोमः शीतांशुतां त्यजेत् ॥ विक्रमं वृत्रहा जह्याद् धर्मं जह्याच्च धर्मराट् । नत्वहं सत्यमुत्स्रष्टुं व्यवस्येयं कथञ्चन ॥ भीष्ममहिमा । शरतल्पगतं दृष्ट्वा गाङ्गेयं यदुकौरवाः । परिवार्य ततः सर्वे निषेदुः पुरुषर्षभाः ॥ कृष्ण उवाच—यच्च भूतं भविष्यच्च भवेच्च पुरुषर्षभ । सर्वं तज्ज्ञानवृद्धस्य तव भीष्म प्रतिष्ठितम् ॥ संहारश्चैव भूतानां धर्मस्य च फलोदयः । विदितस्ते महाप्राज्ञ त्वं हि धर्ममयो निधिः । त्वां हि राज्ये स्थितं स्फीते समग्राङ्गमरोगिणम् । स्त्रीसहस्रैः परिवृतं पश्यामि चोर्ध्वरेतसम् ॥ ऋते शान्तनवाद्भीष्मात्त्रिषु लोकेषु पार्थिव । सत्यधर्मान्महावीर्यात् शराद्धर्मैकतत्परात् ॥ मृत्युमावार्य्य तपसा शरसंस्तरशायिनः । निसर्गप्रभवं किञ्चिच्च तातानुशुश्रुम ॥ सत्ये तपसि दाने च यज्ञाधिकरणे तथा । धनुर्वेदे च वेदे च नित्यं चैवान्वीक्षणे ॥ अनृशंसं शुचिं दान्तं सर्वभूतहिते रतम् । महारथं त्वत्सदृशं न कञ्चिदनुशुश्रुम ॥ मनुष्येषु मनुष्येन्द्र न दृष्टो न च मे श्रुतः । भवतो वा गुणैर्युक्तः पृथिव्यां पुरुषः क्वचित् ॥ [illegible] किमर्थं तु भवान् श्रेयो न ब्राह पाण्डवान् । किन्ते विवक्षितं चात्र तदाशु वद माधव ॥ तदस्य तप्यमानस्य ज्ञातीनां संक्षयेन वै । ज्येष्ठस्य पाण्डुपुत्रस्य शोकं भीष्म व्यपानुद ॥ भीष्मः—[illegible] किमर्थं [illegible] समर्पिता ॥ यावद्धि पृथिवीपाल पृथ्वीयं स्थास्यति ध्रुवा ॥ तावत्तवाक्षया कीर्तिर्लोकाननुचरिष्यति ॥ वासुदेव उवाच—अत्रैवं न मया भीष्मो यशस्तव महाद्युते । ततो मे विपुला बुद्धिस्त्वयि भीष्म समर्पिता ॥ यच्च त्वं वक्ष्यसे भीष्म पाण्डवायानुपृच्छते । वेदप्रवाद इव हि स्थास्यते वसुधातले । यश्चैतेन प्रमाणेन योक्ष्यत्यात्मानमात्मना । स फलं सर्वपुण्यानां प्रेत्य चानुभविष्यति । भवान् हि वयसा वृद्धः श्रुताचारसमन्वितः । कुशलो राजधर्माणां सर्वेषामपरस्य वै । जन्मप्रभृति ते कश्चिद् वृजिनं न ददर्श ह । ज्ञातारं सर्वधर्माणां त्वां विदुः सर्वपार्थिवाः ॥ तस्मात्तु वक्तुं [illegible] धर्मान्नृपेन्द्रः सनातनान् । विद्वान् जिज्ञासमानेभ्यः प्राह हि [illegible] [illegible] नास्ति मातृसमा छाया नास्ति मातृसमा गतिः । नास्ति मातृसमं [illegible] भारते—समर्थं वाऽसमर्थं वा कृशं वाप्यकृशं तथा । रक्षत्येव सुतं माता नान्यः पोष्टा विधानतः ॥ [illegible] मातुः [illegible] मृतामपि च तातं माध्यां सर्वं स्वशक्तितः । मन्त्रमेतं [illegible] [illegible] तिलदानं [illegible] सप्तधान्यं मया दत्तं [illegible]

Digitized by Sarayu Trust Foundation, Delhi and eGangotri.Funding by MoE-IKS

CC-0.In Public Domain. Kirtikant Sharma Najafgarh Delhi Collection

 पञ्चमहायज्ञाः । अध्यापनं ब्रह्मयज्ञः पितृयज्ञस्तु तर्पणम् । होमो दैवो बलिर्भौतो नृयज्ञोऽतिथिपूजनम् ॥ एतान् पञ्चमहायज्ञान् कुर्वीत गृहस्थः । न हापयेत तान् प्राज्ञः श्रुत्यन्तैर्द्विजतामपि ॥ स्वाध्यायेनार्चयेतर्षीन् होमैर्देवान् यथाविधि । पितॄन् श्राद्धेन नन्नैर्भूतानि बलिकर्मणा ॥ अभ्युद्धृत्य यथाशक्ति किञ्चिदन्नं यथाविधि । पितृभ्योऽथ मनुष्येभ्यो दद्यादहरहर्द्विजः ॥

दि.मा. घ. प.	ति.	वा.	घ. प.		घं. मि.	न.	घ. प.		घं. मि.	यो.	घ. प.		घं. मि.	क.	घ. प.	घं. मि.	क.	घ. प.	घं. मि.	योगः	अं.	का.	वं.	फ.	रा.	चन्द्रराशिसंचारः रा.	घ. प.	घं. मि.	सूर्योदय	सूर्यास्त	र. क्रां. द.	चंद्रोदय घं. म.
२७ ४२	१	गु.	१७ ३८	दि.	१३ ३१	म.	३१ ५७	रा.	१९ १४	शो.	७ २७	दि.	९ २६	कौ	१७ ३८	१३ ३१	तै.	५० १८	२ ३५	मुसल	११	१४	२८	१	२२				६ २८	५ ३२	१४ १८	१८ ४७
२७ ४५	२	शु.	२२ ५९	दि.	१५ ३९	पू.	३८ २६	रा.	२१ ४९	अ.	८ ३३	दि.	९ ५२	ग	२२ ५९	१५ ३९	व.	५५ ४४	४ ४५	सिद्धि	१२	१५	२९	२	२३	क.	५५ ५	४ २९	६ २७	५ ३३	१३ ५९	१९ ३९
२७ ४८	३	श.	२८ २९	सा.	१७ ५०	उ.	४५ ०	रा.	० २६	सु.	९ ५५	दि.	१० २४	वि.	२८ २९	१७ ५०	व.	६० ०	× ×	उत्पात	१३	१६	१	३	२४				६ २६	५ ३४	१३ ३९	२० २९
२७ ५२	४	सू.	३३ ४२	रा.	१९ ५४	ह.	५१ १४	रा.	२ ५५	धृ.	११ १२	दि.	१० ५५	व.	१ ५	६ ५२	शा.	३३ ४२	१९ ५४	मानस	१४	१७	२	४	२५				६ २६	५ ३४	१३ १९	२१ १९
२७ ५५	५	चं.	३८ १६	रा.	२१ ४४	चि.	५६ ४५	रा.	५ ७	शू.	१२ ७	दि.	११ १६	कौ.	५ ५९	८ ४९	तै.	३८ १६	२१ ४४	मुद्गर	१५	१८	३	५	२६	तु.	२३ ५९	१६ १	६ २५	५ ३५	१२ ५८	२२ ११
२७ ५९	६	मं.	४१ ५४	रा	२३ १०	स्वा	६० ०	स.	× ×	गं.	१२ २७	दि.	११ २३	ग	१० ५	१० २६	व	४१ ५४	२३ १०	केतु	१६	१९	४	६	२७				६ २४	५ ३६	१२ ३८	२३ ५
२८ २	७	बु.	४४ २२	रा.	० ९	स्वा	१ २०	प्रा.	६ ५५	वृ.	११ ५९	दि.	११ ११	वि.	१३ ८	११ ३९	व.	४४ २२	० ९	धूम्र	१७	२०	५	७	२८	वृ.	४८ ५४	१ ५७	६ २४	५ ३६	१२ १७	० २
२८ ६	८	बृ.	४५ ३५	रा.	० ३७	वि.	४ ४६	दि.	८ १७	ध्रु.	१० ३५	दि.	१० ३७	बा.	१४ ५९	१२ २२	कौ	४५ ३५	० ३७	प्र. मा.	१८	२१	६	८	२९				६ २३	५ ३७	११ ५६	१ ०
२८ ९	९	शु.	४५ ३२	रा.	० ३५	अ.	७ ०	दि.	९ १०	व्या	८ १३	दि.	९ ४०	तै.	१५ ३४	१२ ३६	ग.	४५ ३२	० ३५	रक्ष	१९	२२	७	९	३०				६ २२	५ ३८	११ ३५	१ ५९
२८ १३	१०	श.	४४ १४	रा.	० ३	ज्ये.	७ ५९	दि.	९ ३३	ह.	४ ५२	दि.	८ १८	व.	१४ ५३	१२ १९	वि	४४ १४	० ३	मुसल	२०	२३	८	१०	१	ध.	७ ५९	९ ३३	६ २२	५ ३८	११ १४	२ ५७
२८ १६	११	सू.	४१ ४८	रा	२३ ४	मू.	७ ४९	दि.	९ २८	व.	[illegible]	प्रा.	[illegible]	ब.	१३ १	११ ३३	ग	४१ ४८	२३ ४	सिद्धि	२१	२४	९	११	२				६ २१	५ ३९	१० ५२	३ ५३
२८ २०	१२	चं.	३९ २०	रा.	२२ ४	पू.	६ ३३	दि.	८ ५७	व्य.	४९ ३२	रा.	२ ९	कौ.	१० ३४	१० ३४	तै.	३९ २०	२२ ४	उत्पात	२२	२५	१०	१२	३	म.	२१ ०	१४ ४४	६ २०	५ ४०	१० ३१	४ ४४
२८ २३	१३	मं.	३४ १	रा.	१९ ५६	उ.	४ २२	दि.	८ ४	व.	४२ ५८	रा.	२३ ३०	ग	६ ४०	८ ५९	व	३४ १	१९ ५६	पद्म	२३	२६	११	१३	४				६ १९	५ ४१	१० ९	५ ३२
२८ २७	१४	बु.	२८ ५९	सा.	१७ ५४	श्र.	[illegible]	प्रा	[illegible]	प.	३५ ५१	रा.	२० ३९	वि	१ ३०	६ ५५	श.	[illegible]	[illegible]	छत्र	२४	२६	१२	१४	५	कु.	२९ ४०	१८ ११	६ १९	५ ४१	९ ४७	● ●
२८ ३०	३०	बृ.	२३ २७	सा.	१५ ४१	ध.	५३ ५९	रा.	३ ५४	शि	२८ २१	प्रा	१७ ३८	ना.	२३ २७	१५ ४१	कि.	५० २९	२ ३०	वज्र	२५	२८	१३	१५	६				६ १८	५ ४२	९ २५	● ●

श्रीशुभसंवत् २०२७ शकः १८९२ फाल्गुनकृष्णपक्षः (फर. ता. ११...२५ सन् १९७१) सौम्यायनं, याम्यगोलः, शिशिरर्तुः ।

*उत्तराषाढ़ायां शुक्रः ४१३१ ।

इष्टिः । अद्य धान्यच्छेदनकणमर्दनासवारिष्टनिर्माणादि मु. । ज्येष्ठायां कुजः ५१०। श्र. २ च. बुधः २२१४ ।
भ. ५५।४४ (प्रा. ४।४५) उ. । पूर्वायां वस्तुविक्रयकणमर्दनव्रतबन्धादि मु. । धनिष्ठा ३ च. कुम्भेचार्कः ४८।३३ मु० ३० फलं समम् । भ. २ च. मार्गशिनि. ७।२५ ।
भ. २८।२९ (सा. १७।५०) या. । गणेश ४ व्रतम् । अद्य रिक्ताविष्टिदोषाच्छुभकर्ममुहूर्त्ताभावः । श्र. ३ च. बुधः १६।५० । पू. षा. २ च. शुक्रः ३०।४४ ।
अद्य पञ्चम्यां प्रसूतिकास्नानशिशोस्ताम्बूलभक्षणभैषज्यसेवनलतापादपारोपणनौकाघट्टनधान्यच्छेदनपश्चिमदिग्गमनादि मु. । बुधास्तं प्राच्याम् ४३।१५ ।
अद्य पञ्चम्यां जातकर्मनामकरणान्नप्राशनखट्वारोहणचूडाकरणशिशोस्ताम्बूलभक्षणभैषज्यसेवनधान्यच्छेदनादि मु. । व्रतबन्धेलग्नंचिन्त्यम् । श्रा. ४ च. बुधः १०।१४ ।
भ. ४१।५४ (रा. २३।१०) उ. । धनि. ४ च. रविः ६।७ । ज्ये. २ च. कुजः ३२।२२ । पू. षा. ३ च. शुक्रः २२।४४ ।
भ. १३।८ (दि. ११।३९) या. । विष्टेःपरं लतावृक्षारोपणनववस्त्रधारणगोक्रयविक्रयादि मु. । धनिष्ठायां बुधः २।३६ । ‡२च. बुधः ५४।५ ।
जानकी जयन्ती । अष्टम्यां मैत्रे सूतिकास्नानौषधसेवनभूम्यपवेशनकर्णवेधभैषज्यसेवननौकाघट्टनकणमर्दनजलाशयारामसुरप्रतिष्ठादि मु. । गृहप्रवेशे च चक्रशुद्धिः ल. ३। धनि.‡
मैत्र रिक्तादोषोऽवधेयः । रात्रिशेषे दशम्यां धान्यच्छेदनकणमर्दनादि मु. । शतभिषजि रविः २४।१ । पू० षा. ४ च. शुक्रः १३।५६ । मीने दृश्यार्कः १६।२८ ।
भ. १४।५३ (दि. १२।१९) उ. ४४।१४ (रा. ०।३) या. । राष्ट्रीय फाल्गुनारम्भः । मूले विष्टेः पूर्वं लतागुल्मवृक्षादिरोपण मु. । धनि. ३ च. कुम्भे च बुधः ४४।५५ ।
विजया ११ एकादशी व्रतं सर्वेषाम् । मूले पुंसवनसीमन्तोन्नयनसूतिकास्नानौषधसेवनशिशोस्ताम्बूलभक्षणनौकाघट्टनधान्यच्छेदनकणमर्दनादि मु. ।
व्यतिपातात्परं रात्रिशेषे सामान्यशुभकर्मणां मुहूर्त्तोऽवधेयः । शत. २ च. रविः; ४२।१२ । ज्ये. ३ च. कुजः १।२ । धनि. ४ च. बुधः ३५।१६ । ज्येष्ठाभे गुरुः २८।३८ ।*
भ. ३४।१० (सा. १९।५६) उ. । भौमप्रदोषः । महाशिवरात्रिः । अद्योत्तरायां पुंसवनसीमन्तोन्नयनप्रसूतिकास्नानसुभगेतरवस्त्रादिधारण मु. । चतुर्दश्यां स्थायीं
भ. १।३० (प्रा. ६।५५) या. । पञ्चकारम्भः २९।४० (सा. १८।११) । रिक्ता विधुक्षयादिदोषोऽवधेयः । शतभिषजि बुधः २५।२१ । उ. षा २च मकरे च शुक्रः ५४।३० ।
स्नानदानश्राद्धादौ दर्शः ३० । प्रतिपदि, आसवारिष्टनिर्माणभैषज्यसेवनलतापादपारोपणशिशोस्ताम्बूलभक्षणादि मु. । ‡यात्रा शुभा ।

विवाह मुहूर्त्ताः

ति. १ गुरौ—मघाभे केतुयोगाल्लग्नाभावः ।
ति. २ शुक्रे—उ. फा. भे. ।।।।।ऽ।।। रे. ९ ल. गोधूलिः ।
ति. ३ शनौ—उ. फा भे. रे. ८ विष्टेः परं लग्नं ६ ने. दा. ।
ति. ४ रवौ—हस्तभे घटी ४८ यावन्मृत्युः ततः परं स्वल्पकालः ।
ति. ५ चन्द्रे—स्वात्यामल्पकालः ।
ति. ६ भौमे—स्वात्यां ।।।।ऽ।।।। रे. ९ विष्टेः पूर्वं ल. गो. वा ६ ने. दा. ।
ति. ८ गुरौ—मैत्रे शनि वेधाल्लग्नाभावः
ति. ९ शुक्रे—मैत्रे पूर्वदोषः ।
ति. १० शनौ—मूलभे ।।।।ऽऽ।।। रे. ८ विष्टेः परं लग्नं चिन्त्यम् ।
ति. ११ रवौ—मूलभे रे. ७ दिवालग्नं चिन्त्यम् ।
ति. १२ चन्द्रे-उ. षा. भे. मृत्युबाणः व्यतिपातश्च ।
ति. १३ भौमे—उ. षा. भे पूर्वदोषः ।
अतः परं विधुक्षयादिदोष सत्त्वात् विवाहमुहूर्त्ताभावः ।

दैनिक लग्नसारिणी

तिथयः	मे. प्र.	वृ. प्र.	मि. प्र.	क. प्र.	सिं. प्र.	क. प्र.	तु. प्र.	वृ. प्र.	ध. प्र.	म. प्र.	कुं. प्र.	मी. प्र.
१गु.	९ ३७	११ १५	१३ ११	१५ २४	१७ ४२	१९ ५६	२२ ९	० २५	२ ४२	४ ४८	६ ३४	८ ६
२शु.	९ ३३	११ ११	१३ ७	१५ २०	१७ ३८	१९ ५२	२२ ५	० २१	२ ३८	४ ४४	६ ३०	८ २
३श.	९ २९	११ ७	१३ ३	१५ १६	१७ ३४	१९ ४८	२२ १	० १७	२ ३४	४ ४०	६ २६	७ ५८
४सू.	९ २५	११ ३	१२ ५९	१५ १२	१७ ३०	१९ ४४	२१ ५७	० १३	२ ३०	४ ३६	६ २२	७ ५४
५चं.	९ २१	१० ५९	१२ ५५	१५ ८	१७ २६	१९ ४०	२१ ५३	० ९	२ २६	४ ३२	६ १८	७ ५०
६मं.	९ १७	१० ५५	१२ ५१	१५ ४	१७ २२	१९ ३६	२१ ४९	० ५	२ २२	४ २८	६ १४	७ ४६
७बु.	९ १३	१० ५१	१२ ४७	१५ ०	१७ १८	१९ ३२	२१ ४५	० १	२ १८	४ २४	६ १०	७ ४२
८बृ.	९ ९	१० ४७	१२ ४३	१४ ५६	१७ १४	१९ २८	२१ ४१	२३ ५७	२ १४	४ २०	६ ६	७ ३८
९शु.	९ ६	१० ४४	१२ ४०	१४ ५३	१७ ११	१९ २५	२१ ३८	२३ ५४	२ ११	४ १७	६ ३	७ ३५
१०श.	९ २	१० ४०	१२ ३६	१४ ४९	१७ ७	१९ २१	२१ ३४	२३ ५०	२ ७	४ १३	५ ५९	७ ३१
११सू.	८ ५८	१० ३६	१२ ३२	१४ ४५	१७ ३	१९ १७	२१ ३०	२३ ४६	२ ३	४ ९	५ ५५	७ २७
१२चं.	८ ५४	१० ३२	१२ २८	१४ ४१	१६ ५९	१९ १३	२१ २६	२३ ४२	१ ५९	४ ५	५ ५१	७ २३
१३मं.	८ ५०	१० २८	१२ २४	१४ ३७	१६ ५५	१९ ९	२१ २२	२३ ३८	१ ५५	४ १	५ ४७	७ १९
१४बु.	८ ४६	१० २४	१२ २०	१४ ३३	१६ ५१	१९ ५	२१ १८	२३ ३४	१ ५१	३ ५७	५ ४३	७ १५
३०बृ.	८ ४३	१० २१	१२ १७	१४ ३०	१६ ४८	१९ २	२१ १५	२३ ३१	१ ४८	३ ५४	५ ४०	७ १२

ति. [illegible] शनौ-गुरुचन्द्रयुतिः रे. [illegible] २४ चन्द्रो दक्षिणे । ति. ९ कुज-बुधचन्द्रयुतिः रे. घ. [illegible] ३।३४ चन्द्रो दक्षिणे । ति. १२ चन्द्रे-शुक्रचन्द्रयुतिः रे. घ. १०।६ चन्द्रो दक्षिणे ।
ति. १४ बुधे-शनिचन्द्रयुतिः रे. घं. १२।२३ चन्द्रो दक्षिणे ।

मिश्रमानकालिका दैनिक स्पष्टग्रहास्तत्र दिनद्वयग्रहान्तरं गतिः

दि.मा.	स्प. सू.	स्प. चं.	स्प. मं.	स्प. बु.	स्प. बृ.	स्प. शु.	स्प. श.	स्प. रा.	स्प. के.
४४ २४	९ २८ ५५ ०	४ १५ ४९ ५५	७ १७ ४ ७	९ १३ ५८ ४०	७ १५ २४ ४	८ १४ ३६ ४१	० १६ ३८ २९	१० ४ ५ ५५	४ ४ ५ ५५
४४ २६	९ २९ ५५ ४९	४ २७ ५२ ४	७ १७ ४० ५०	९ १५ ४३ १२	७ १५ ३१ ५२	८ १५ ४६ ११	० १६ ४२ १०	१० ४ २ ४४	४ ४ २ ४४
४४ २७	१० ० ५६ ३८	५ ९ ५३ २३	७ १८ १७ ३२	९ १७ २८ २७	७ १५ ३९ ३१	८ १६ ५५ ५७	० १६ ४५ ४७	१० ३ ५९ ३३	४ ३ ५९ ३३
४४ २९	१० १ ५७ २४	५ २१ ५७ ५३	७ १८ ५४ ११	९ १९ १४ १९	७ १५ ४७ १	८ १८ ५ ४२	० १६ ४९ ३१	१० ३ ५६ २२	४ ३ ५६ २२
४४ ३१	१० २ ५८ ८	६ ४ ८ ५४	७ १९ ३० ४९	९ २१ ० ४५	७ १५ ५४ २३	८ १९ १५ ३०	० १६ ५३ २०	१० ३ ५३ १२	४ ३ ५३ १२
४४ ३३	१० ३ ५८ ५१	६ १६ २९ २४	७ २० ७ २६	९ २२ ४७ ४२	७ १६ १ ३५	८ २० २५ २२	० १६ ५७ १७	१० ३ ५० १	४ ३ ५० १
४४ ३५	१० ४ ५९ ३३	६ २९ १ ५६	७ २० ४४ १	९ २४ ३५ ६	७ १६ ८ ३८	८ २१ ३५ ३१	० १७ १ १९	१० ३ ४६ ५०	४ ३ ४६ ५०
४४ ३७	१० ६ ० १२	७ ११ ४८ २७	७ २१ २० ४८	९ २६ २२ ५४	७ १६ १५ ३३	८ २२ ४५ ४०	० १७ ५ २७	१० ३ ४३ ४०	४ ३ ४३ ४०
४४ ३८	१० ७ ० ५०	७ २४ ४९ ५१	७ २१ ५७ ८	९ २८ ११ ५	७ १६ २२ १९	८ २३ ५५ ५६	० १७ ९ ४१	१० ३ ४० २९	४ ३ ४० २९
४४ ४०	१० ८ १ २६	८ ८ ६ ५६	७ २२ ३३ ४०	९ २९ ५९ ३४	७ १६ २८ ५६	८ २५ ६ १५	० १७ १४ १	१० ३ ३७ १८	४ ३ ३७ १८
४४ ४२	१० ९ २ १	८ २१ ३९ १५	७ २३ १० ४	१० १ ४८ १७	७ १६ ३५ २४	८ २६ १६ ४३	० १७ १८ २८	१० ३ ३४ ७	४ ३ ३४ ७
४४ ४५	१० १० २ ३४	९ ५ २५ ४०	७ २३ ४६ २४	१० ३ ३७ १३	७ १६ ४१ ४१	८ २७ २७ १४	० १७ २२ ५९	१० ३ ३० ५७	४ ३ ३० ५७
४४ ४७	१० ११ ३ ५	९ १९ २४ २५	७ २४ २२ ५४	१० ५ २६ १६	७ १६ ४७ ४९	८ २८ ३७ ५२	० १७ २७ ३६	१० ३ २७ ४६	४ ३ २७ ४६
४४ ४९	१० १२ ३ ३४	१० ३ ३३ १५	७ २४ ५९ २१	१० ७ १५ २४	७ १६ ५३ ४७	८ २९ ४८ ३५	० १७ [illegible] १८	१० ३ २४ ३५	४ ३ २४ ३५
४४ ५१	१० १३ ४ १	१० १७ ४९ ४	७ २५ ३५ ३५	१० ९ ४ ३१	७ १६ ५९ ३५	९ ० ५९ २७	० १७ [illegible] ५	१० ३ २१ २४	४ ३ २१ २४

शाखा दृष्टश्रुतादन्यद्विब्रुवन्नार्यसंसदि । अवाङ् नरकमभ्येति प्रेत्य स्वर्गाच्च हीयते ॥ [illegible] । सत्येन पूयते साक्षी धर्मः सत्येन वर्धते । तस्मात् सत्यं हि वक्तव्यं सर्ववर्णेषु साक्षिभिः ॥ [illegible] । मित्रद्रुहः कृतघ्नस्य ते ते स्युर्ब्रुवतो मृषा ॥ जन्मप्रभृति यत् किञ्चित्पुण्यं भद्र त्वया कृतम् । [illegible] ॥ एकोऽहमस्मीत्यात्मानं यत्त्वं कल्याण मन्यसे [illegible] ।

ति. ४ सूर्ये

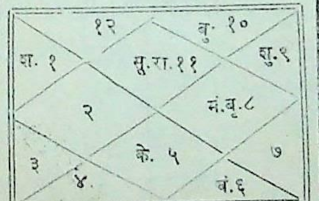

ति. ११ सूर्ये

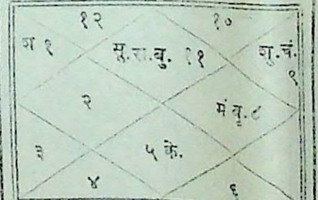

षोडशसंस्काराः मनुः—वैदिकैः कर्मभिः पुण्यैर्निषेकादिर्द्विजन्मनाम् । कार्यः शरीरसंस्कारः पावनः प्रेत्य चेह च ॥ गार्भैर्होमैर्जातकर्मचौडमौञ्जीनिबन्धनैः । बैजिकं गार्भिकं चैनो द्विजानामपमृज्यते ॥ स्वाध्यायेन व्रतैर्होमैस्त्रैविद्येनेज्यया सुतैः । महायज्ञैश्च यज्ञैश्च ब्राह्मीयं क्रियते तनुः ॥ प्राङ्नाभिवर्धनात्पुंसो जातकर्म विधीयते । मन्त्रवत्प्राशनं चास्य हिरण्यमधुसर्पिषाम् ॥ नामधेयं दशम्यां तु द्वादश्यां वाऽस्य कारयेत् ॥ पुण्ये तिथौ मुहूर्ते वा नक्षत्रे वा गुणान्विते ॥ चतुर्थे मासि कर्तव्यं शिशोर्निष्क्रमणं गृहात् । षष्ठेऽन्नप्राशनं मासि यद्वेष्टं मङ्गलं कुले ॥ चूडाकर्म द्विजातीनां सर्वेषामेव धर्मतः । प्रथमेऽब्दे तृतीये वा कर्तव्यं श्रुतिचोदनात् ॥ एवमेनः शमं याति बीजगर्भसमुद्भवम् । तूष्णीमेताः क्रियाः स्त्रीणां विवाहस्तु समन्त्रकः ॥ गर्भाष्टमेऽब्दे कुर्वीत ब्राह्मणस्योपनायनम् । गर्भादेकादशे राज्ञो गर्भात्तु द्वादशे विशः ॥ ब्रह्मवर्चसकामस्य कार्यं विप्रस्य पञ्चमे । राज्ञो बलार्थिनः षष्ठे वैश्यस्येहार्थिनोऽष्टमे ॥ आषोडशाद् ब्राह्मणस्य सावित्री नातिवर्तते । आद्वाविंशात् क्षत्रबन्धोराचतुर्विंशतेर्विशः ॥ अत ऊर्ध्वं त्रयोऽप्येते यथाकालमसंस्कृताः । सावित्रीपतिता व्रात्या भवन्त्यार्यविगर्हिताः ॥ नैतैरपूतैर्विधिवदापद्यपि हि कर्हिचित् ॥ ब्राह्मान्यौनांश्च सम्बन्धानाचरेद् ब्राह्मणैः सह ॥ कृतोपनयनस्यास्य व्रतादेशनमिष्यते ब्रह्मणो ग्रहणं चैव क्रमेण विधिपूर्वकम् ॥ सेवेतेमांस्तु नियमान् ब्रह्मचारी गुरौ वसन् । सन्नियम्येन्द्रियग्रामं तपोवृद्ध्यर्थमात्मनः ॥ नित्यं स्नात्वा शुचिः कुर्याद्देवर्षिपितृतर्पणम् । देवताभ्यर्चनं चैव समिदाधानमेव च ॥ वर्जयेन्मधु मांसं च गन्धं माल्यं रसान् स्त्रियः । शुक्तानि यानि सर्वाणि प्राणिनां चैव हिंसनम् । अभ्यङ्गमञ्जनं चाक्ष्णोरुपानच्छत्रधारणम् । कामं क्रोधं च लोभं च नर्तनं गीतवादनम् ॥ द्यूतं च जनवादं च परिवादं तथानृतम् । स्त्रीणां च प्रेक्षणालम्भमुपघातं परस्य च ॥ एकः शयीत सर्वत्र न रेतः स्कन्दयेत् क्वचित् । कामाद्धि स्कन्दयन् रेतो हिनस्ति व्रतमात्मनः ॥ स्वप्ने सिक्त्वा ब्रह्मचारी द्विजः शुक्रमकामतः । स्नात्वार्कमर्चयित्वा त्रिः पुनर्मामित्यृचं जपेत् ॥ चोदितो गुरुणा नित्यमप्रचोदित एव वा । कुर्यादध्ययने यत्नमाचार्यस्य हितेषु च ॥ वेदानधीत्य वेदौ वा वेदं वापि यथाक्रमम् । अविप्लुतब्रह्मचर्यो गृहस्थाश्रममावसेत् ॥ गुरुणानुमतः स्नात्वा समावृत्तो यथाविधि । उद्वहेत द्विजो भार्यां सवर्णां लक्षणान्विताम् ॥ याज्ञवल्क्यः—अविप्लुतब्रह्मचर्यो लक्षण्यां स्त्रियमुद्वहेत् । अनन्यपूर्विकां कान्तामसपिण्डां यवीयसीम् । अरोगिणीं भ्रातृमतीमसमानार्षगोत्रजाम् ॥ एतैरेव गुणैर्युक्तः सवर्णः श्रोत्रियो वरः । यत्नात्परीक्षितः पुंस्त्वे युवा धीमान् जनप्रियः ॥ अथ फाल्गुनकृष्ण १३ भौमे शिवरात्रिव्रतस्याकरणे प्रत्यवायः स्मृतिनिबन्धेषु । उक्तं च—[illegible] भवभक्तस्य शिवरात्रिमुपोषकः । वरं प्रदाम्यतस्तस्य देवदानवदुर्लभम् । [illegible] । माघफाल्गुनयोर्मध्ये कृष्णा या तु चतुर्दशी । व्रतं शिवस्य परमात् तेन [illegible] । शिवरात्रिरिति ख्याता [illegible] स्थिता ॥ [illegible] । तत्र सत्यं ब्रुवन् साक्षी [illegible] ॥ [illegible] । सत्यं [illegible] ब्रुवन् साक्षी लोकानाप्नोति पुष्कलान् । इह चानुत्तमां कीर्तिं वागेषा ब्रह्मपूजिता ॥ [illegible] । रात्रिसन्ध्ये च [illegible] सर्वदेहिनाम् ॥ मन्यन्ते वै पापकृतो न कश्चित्पश्यतीति नः ॥ तांस्तु देवाः प्रपश्यन्ति स्वस्यैवान्तरपुरुषः ॥ [illegible] ।

Digitized by Sarayu Trust Foundation, Delhi and eGangotri.Funding by MoE-IKS
CC-0 In Public Domain. Kirtika [illegible] Collection

त्रिविधं नरकस्येदं द्वारं नाशनमात्मनः। कामः क्रोधस्तथा लोभस्तस्मादेतत्त्रयं त्यजेत् ॥ एतैर्विमुक्तः कौन्तेय तमोद्वारैस्त्रिभिर्नरः। आचरेदात्मनः श्रेयस्ततो याति परां गतिम्। यशो यशस्विनां शुद्धं श्लाघ्या ये गुणिनां गुणाः। लोभः स्वल्पोऽपि तान्हन्ति श्वित्रो रूपमिवेप्सितम् ॥ क्रुद्धः पापं नरः कुर्यात्क्रुद्धो हन्याद्गुरूनपि। क्रुद्धः परुषया वाचा श्रेयसोऽप्यवमन्यते ॥

इ.मा. प.	त.	वा.	घ.	प.	समाप्ति	घं.	मि.	न.	घ.	प.	समाप्ति	घं.	मि.	यो.	घ.	प.	समाप्ति	घं.	मि.	क.	घ.	प.	घं.	मि.	क.	घ.	प.	घं.	मि.	योगः	अं.	फा.	मं.	फ.	रा.	चन्द्रराशिसंचार रा.	घ.	प.	घं.	मि.	सूर्योदय घं.	मि.	सूर्यास्त घं.	मि.	र. क्रां. द.		चन्द्रास्त घ.	मि.
…३४	१	शु.	१७	३२	दि.	१३	१८	पू.	४९	५२	रा.	२	१४	सि.	२०	३३	दि.	१४	३१	व.	१७	३२	१३	१८	ग.	४४	३४	०	७	ध्वांक्ष	२६	२९	१४	१६	७	मी	३५	५४	२०	३९	६	१७	५	४३	९	२	१९	१०
…३७	२	श.	११	३६	दि.	१०	५५	उ.	४५	४५	रा.	०	३५	सा.	१२	४४	दि.	११	१२	कौ.	११	३६	१०	५५	तै.	३८	४२	२१	४५	धूम्र	२७	१	१५	१७	८						६	१७	५	४३	८	४०	२०	१४
…४१	३	सू.	५	४८	रा.	८	३५	रे.	४१	५१	रा.	२३	०	शु.	[illegible]	[illegible]	प्रा.	[illegible]	[illegible]	ग.	५	४८	८	३५	व.	३३	४	१९	२९	प्रव.मा.	२८	२	१६	१८	९	मे.	४१	५१	२३	०	६	१६	५	४४	८	१८	२१	२२
…४५	४	चं.	०/५४	१२/०	प्रा.	[illegible]	[illegible]	अ.	३८	२५	रा.	२१	३७	ब्र.	५०	३१	रा.	२	२८	वि.	०	१९	६	२३	व.	२७/४४	४८/१९	१७/४	२२/२३	रक्ष	१	३	१७	१९	१०						६	१५	५	४५	७	५५	२२	२८
…४८	६	मं.	५०	५९	रा.	२	३८	भ.	३५	३५	रा.	२०	२९	ऐं.	४३	५८	रा.	२३	५०	कौ.	२३	८	१५	३०	तै.	५०	५९	२	३८	मुसल	२	४	१८	२०	११	वृ.	५०	५	२	१६	६	१४	५	४६	७	३२	२३	३३
…५२	७	बु.	४७	३०	रा.	१	१४	कृ.	३३	३३	सा.	१९	३९	वै.	३८	४	रा.	२१	२७	ग.	१९	१४	१३	५५	व.	४७	३०	१	१४	सिद्धि	३	५	१९	२१	१२						६	१४	५	४६	७	९	०	३६
…५६	८	बृ.	४५	३	रा.	०	१४	रो.	३२	३१	सा.	१९	१३	वि.	३२	५६	सा.	१९	२३	वि.	१६	१६	१२	४३	व.	४५	३	०	१४	उत्पात	४	६	२०	२२	१३						६	१३	५	४७	६	४६	१	३७
…५९	९	शु.	४३	४५	रा.	२३	४२	मृ.	३२	३६	सा.	१९	१५	प्री.	२८	४५	सा.	१७	४२	ग.	१४	२४	११	५६	कौ.	४३	४५	२३	४२	मानस	५	७	२१	२३	१४	मि.	२	३४	७	१४	६	१२	५	४८	६	२३	२	३१
…३	१०	श.	४३	४३	रा.	२३	४१	आ.	३३	५५	सा.	१९	४५	आ.	२५	३२	दि.	१६	२४	तै.	१३	४४	११	४१	ग.	४३	४३	२३	४१	मुद्गर	६	८	२२	२४	१५						६	११	५	४९	६	०	३	१९
…७	११	सू.	४४	५९	रा.	०	१०	पुन.	३६	२९	रा.	२०	४६	सौ.	२३	२०	दि.	१५	३१	व.	१४	२१	११	५५	व.	४४	५९	०	१०	केतुः	७	९	२३	२५	१६	क.	२०	५१	१४	३१	६	११	५	४९	५	३७	४	१
…१०	१२	चं.	४७	३१	रा.	१	१०	पु.	४०	१८	रा.	२२	१७	शो.	२२	९	दि.	१५	२	व.	१६	१५	१२	४०	बा.	४७	३१	१	१०	धाता	८	१०	२४	२६	१७						६	१०	५	५०	५	१४	४	३८
…१४	१३	मं.	५१	११	रा.	२	३८	श्ले.	४५	१३	रा.	०	१४	अ.	२१	५६	दि.	१४	५६	कौ.	१९	२१	१३	५०	तै.	५१	११	२	३८	आनन्द	९	११	२५	२७	१८	सिं.	४५	१३	०	१४	६	९	५	५१	४	५०	५	१०
…१८	१४	बु.	५५	४५	प्रा.	४	२७	म.	५१	०	रा.	२	३३	सु.	२२	३०	दि.	१५	८	ग.	२३	२८	१५	३३	व.	५५	४५	४	२७	चर	१०	१२	२६	२८	१९						६	८	५	५२	४	२६	५	४०
…२२	१५	बृ.	६०	०	म.	×	×	पू.	५७	२३	प्रा.	५	५	धृ.	२३	४०	दि.	१५	३६	वि.	२८	२०	१७	२४	व.	६०	०	×	×	गद	११	१३	२७	२९	२०						६	८	५	५२	४	३	×	×
…२५	१५	शु.	०	५४	प्रा.	६	२९	उ.	६०	०	स.	×	×	शू.	२५	१०	दि.	१६	११	व.	०	५४	६	३०	बा.	३३	४	११	२१	शुभ	१२	१४	२८	३०	२१	क.	१४	१	११	४३	६	७	५	५३	३	४०	×	×

श्रीशुभसंवत् २०२७ शकः १८९२ फाल्गुनशुक्लपक्षः (फरवरी ता० २६…२८, मार्च ता० १…१२ सन १९७१) सौम्यायनम्, याम्यगोलः, शिशिरर्तुः।

इष्टिः। चन्द्रदर्शनम् मु. ३० फलं समम्। अद्य धान्यच्छेदनवस्तुविक्रयासवारिष्टनिर्माणादि मु.। शत. ३ च. रविः ०।४३। शत. २ च. बुधः २४।३५। धनि. ३च. राहुः मघा. १च.*
मुहर्रम १ सन् १३९० हिजरी। तृतीयायां याम्यजयमुहूर्तः। पश्चिमोत्तरदिग्गमने दिग्द्वारानुगं लग्नमनुसन्धेयम्। ज्ये. ४च. कुजः ३१।२७। उ. षा. ३च. शुक्रः ४३।५७।
भ. ३३।४ (सा. १९।२९) उ.। वैनायकी ४। पञ्चकनिवृत्तिः ४१।५१ (रा. २३।०)। तृतीयायां प्रसूतिकास्नानभैषज्यसेवनगोक्रयविक्रयलतावृक्षादिरोपण मु.। व्रतबन्धे स्वल्पकालः†
भ. ०।१९ (प्रा. ६।२३) या.। अद्य तिथिक्षयदोषसत्त्वेऽप्यावश्यके पञ्चम्यां पूर्वां विहायान्यादिग्गमने लग्नं चिन्त्यम्। शत. ४च. रविः १९।३८। शत. ४च. बुधः ५६।६।
*च केतुः ११।१६।
उ. षा. ४च. शुक्रः ३२।५१। §अष्टवादनानन्तरं होलिकादाहः। पू. भा. ३ च. रविः १८।२८। उत्तरभाद्रपदा भे बुधः २०।४७।
†शत. ३च. बुधः ५।३५।
भ. ४७।३४ (रा. १।१४) उ.। वैधृतेः परं विष्टेः पूर्वं सामान्यशुभकर्मणां मु.। पूर्वभाद्रपदाभे बुधः ४७।८।
भ. १६।१६ (दि. १२।४३) या.। होलाष्टकारम्भः। विष्टेः परं प्रसूतिकास्नाननववस्त्रभूषाधारणभूम्युपवेशनखट्वारोहणशिशोस्ताम्बूलभक्षणनवाम्बरधारणकर्णमर्दनादि मु.। गृहारम्भ-‡
मृगे रिक्तादोषोऽवधेयः। मूले धनुषि च कुजः ३।४३। पू. भा. २च. बुधः ३८।५३। श्रवसि शुक्रः २१।१८। ‡प्रवेशयोश्चक्रशुद्धिः, आवश्यके ल. चिं.। पूर्वभाद्रपदायामर्कः ३८।५१। पू. भा. ३च. रविः ५८।२८। पू. भा. ३च. बुधः ३१।३३।
पुनर्वसौ पश्चिमदिग्यात्रा शुभा। एकादश्यां याम्यजययोगश्च। §विद्यारम्भभैषज्यसेवनादि मु.।
भ. १४।२१ (दि. ११।५५) उ. ४४।५९ (रा. ०।१०) या.। आमलकी ११ एकादशी व्रतं सर्वेषाम्। विष्टेः पूर्वं पुंसवनसीमन्तोन्नयनसूतिकापथ्यौषधसेवनशिशोस्ताम्बूलभक्षण§
पुष्ये सूतिकास्नानपथ्यौषधदानकर्णवेधशिशोस्ताम्बूलभक्षणविद्यारम्भभैषज्यसेवनलतावृक्षारोपणधान्यच्छेदनजलाशयारामसुरप्रतिष्ठादि मु.। श्र. २ च. शुक्रः। ९।१९।
प्रदोषः। चतुर्दश्यां स्थाणीजययोगः। पू. भा. ४ च. मीने च बुधः २५।२५।
भ. ५५।४५ (प्रा. ४।२७) उ.। शुभे रिक्ताविष्ट्यादिदोषः। मू. २ च. कुजः ३८।१७। श्र. ३ च. शुक्रः ५६।५९।
भ. २८।२० (सा. १७।२८) या.। व्रताय पूर्णिमा १५ पुण्यतमा। सन्ध्यारुणं वर्जयित्वा निशामुख रात्रौ§
स्नानदानादौ पूर्णिमा १५ पुण्यतमा। काश्यामद्यैव होलिकोत्सवः। चतुष्षष्ठी यात्रा।

§वयस्यां च मनुजाः कन्यामावोढुमर्हति ॥ अपत्यमुत्पाद्य ततः प्रतिष्ठाप्य कुलं ततः। पुत्राः प्रदेया ज्ञानेषु कुलधर्मेषु भारत। कन्याश्चोत्पाद्य दातव्याः कुलपुत्राय धीमते। पुत्रा निवेश्याश्च कुलाद् भृत्यालम्भ्याश्च भारत। होलिकावायुफलम् —
अ. द. न. प. वायव्यस्त्वशुभः पू० उ० ई० उर्ध्वदिक्षु शुभः।

विवाह मुहूर्त

ति. १ शुक्रे—उ. भा. मे. ।।।।।।।।। रे. १० ल. १० ने. दा.
ति. २ शनौ—उ. भा. मे. रे. ९ ल. गोधूलिः।
ति. ३ रवौ—रेवत्यां ।।।।।ऽ।।।। रे. ९ विष्टेः पूर्वं लग्नं गोधूलिः।
ति. ७ बुधे—रोहिण्यां आदौ वैधृतिः परं विष्टिः मध्ये च स्वल्पकालः।
ति. ८ गुरौ—रोहिण्यां मृत्युबाणव्याप्तलग्नाभावः। घ. ३९ परं मृगे ।।।।ऽऽ।ऽ।। रे. ७ ल. १०।
ति. ९ शुक्रे—मृगे रे. ८ ल. गोधूलिः।
ति. १३ भौमे—मघाभे केतुयोगाल्लग्नाभावः।
ति. १४ बुधे—मघाभे पूर्वदोषः।
अतः परं मीनार्कदोषसत्त्वाद्विवाहादि शुभकर्म मुहूर्ताभावः।

दैनिक लग्नसारिणी

तिथयः	मे. प्र.		वृ. प्र.		मि. प्र.		क. प्र.		सिं. प्र.		क. प्र.		तु. प्र.		वृ. प्र.		ध. प्र.		म. प्र.		कु. प्र.		मी. प्र.	
१शु.	८	३९	१०	१७	१२	१३	१४	२६	१६	४४	१८	५८	२१	११	२३	२७	१	४४	३	५०	५	३६	७	[illegible]
२श.	८	३५	१०	१३	१२	९	१४	२२	१६	४०	१८	५४	२१	७	२३	२३	१	४०	३	४६	५	३२	७	[illegible]
३सू.	८	३१	१०	९	१२	५	१४	१८	१६	३६	१८	५०	२१	३	२३	१९	१	३६	३	४२	५	२८	७	[illegible]
४चं.	८	२७	१०	५	१२	१	१४	१४	१६	३२	१८	४६	२०	५९	२३	१५	१	३२	३	३८	५	२४	६	[illegible]
६मं.	८	२३	१०	१	११	५७	१४	१०	१६	२८	१८	४२	२०	५५	२३	११	१	२८	३	३४	५	२०	६	[illegible]
७बु.	८	२०	९	५८	११	५४	१४	७	१६	२५	१८	३९	२०	५२	२३	८	१	२५	३	३१	५	१७	६	[illegible]
८बृ.	८	१६	९	५४	११	५०	१४	३	१६	२१	१८	३५	२०	४८	२३	४	१	२१	३	२७	५	१३	६	[illegible]
९शु.	८	१२	९	५०	११	४६	१३	५९	१६	१७	१८	३१	२०	४४	२३	०	१	१७	३	२३	५	९	६	[illegible]
१०श.	८	८	९	४६	११	४२	१३	५५	१६	१३	१८	२७	२०	४०	२२	५६	१	१३	३	१९	५	५	६	[illegible]
११सू.	८	४	९	४२	११	३८	१३	५१	१६	९	१८	२३	२०	३६	२२	५२	१	९	३	१५	५	१	६	[illegible]
१२चं.	८	०	९	३८	११	३४	१३	४७	१६	५	१८	१९	२०	३२	२२	४८	१	५	३	११	४	५७	६	[illegible]
१३मं.	७	५७	९	३५	११	३१	१३	४४	१६	२	१८	१६	२०	२९	२२	४५	१	२	३	८	४	५४	६	[illegible]
१४बु.	७	५३	९	३१	११	२७	१३	४०	१५	५८	१८	१२	२०	२५	२२	४१	०	५८	३	४	४	५०	६	[illegible]
१५बृ.	७	४९	९	२७	११	२३	१३	३६	१५	५४	१८	८	२०	२१	२२	३७	०	५४	३	०	४	४६	६	[illegible]
१५शु.	७	४५	९	२३	११	१९	१३	३२	१५	५०	१८	४	२०	१७	२२	३३	०	५०	२	५६	४	४२	६	[illegible]

मिश्रमानकालिका दैनिक स्पष्टग्रहास्तत्र दिनद्वयग्रहान्तरं गतिः

मि.मा.		स्प. सू.				स्प. च.				स्प. मं.				स्प. बु.				स्प. बृ.				स्प. शु.				स्प. श.				स्प. रा.				स्प. के.			
४४	५३	१०	१४	४	२६	११	२	८	३७	७	२६	११	५३	१०	१०	५३	३५	७	१७	५	१३	९	२	१०	१५	०	१७	४१	५६	१०	३	१८	१४	४	३	१८	१४
४४	५५	१०	१५	४	४१	११	१६	२८	४	७	२६	४८	८	१०	१२	४२	३२	७	१७	१०	४२	९	३	२१	१०	०	१७	४६	५४	१०	३	१५	३	४	३	१५	३
४४	५८	१०	१६	५	१०	०	०	४३	३४	७	२७	२४	२२	१०	१४	३१	२०	७	१७	१६	०	९	४	३२	१३	०	१७	५१	५८	१०	३	११	५२	४	३	११	५२
४५	०	१०	१७	५	३०	०	१४	५१	५०	७	२८	०	३३	१०	१६	१९	५६	७	१७	२१	९	९	५	४३	१८	०	१७	५७	७	१०	३	८	४१	४	३	८	४१
४५	२	१०	१८	५	४८	०	२८	५०	०	७	२८	३६	४०	१०	१८	८	१७	७	१७	२६	६	९	६	५४	२८	०	१८	२	२१	१०	३	५	३१	४	३	५	३१
४५	४	१०	१९	६	३	१	१२	३५	४१	७	२९	१२	४८	१०	१९	५६	१९	७	१७	३०	५५	९	८	५	४४	०	१८	[illegible]	[illegible]	१०	३	२	२०	४	३	२	२०
४५	७	१०	२०	६	१७	१	२६	७	९	७	२९	४८	४९	१०	२१	४३	५९	७	१७	३५	३१	९	९	१७	०	०	१८	[illegible]	[illegible]	१०	२	५९	९	४	२	५९	९
४५	९	१०	२१	६	२८	२	९	२३	२१	८	०	२४	५३	१०	२३	३१	१३	७	१७	४०	०	९	१०	२८	२३	०	१८	[illegible]	३२	१०	२	५५	५९	४	२	५५	५९
४५	१२	१०	२२	६	३८	२	२२	२४	०	८	१	०	४८	१०	२५	१७	५९	७	१७	४४	१५	९	११	३९	४८	०	१८	[illegible]	५	१०	२	५२	४८	४	२	५२	४८
४५	१४	१०	२३	६	४५	३	५	९	३६	८	१	३६	४७	१०	२७	४	१४	७	१७	४८	१९	९	१२	५१	१७	०	१८	२९	४६	१०	२	४९	३७	४	२	४९	३७
४५	१६	१०	२४	६	५०	३	१७	४१	२३	८	२	१२	३६	१०	२८	४९	५१	७	१७	५२	११	९	१४	२	५०	०	१८	३[illegible]	३०	१०	२	४६	२६	४	२	४६	२६
४५	१९	१०	२५	६	५३	४	०	१	१७	८	२	४८	२८	११	०	३४	४८	७	१७	५५	५४	९	१५	१४	२५	०	१८	४[illegible]	१९	१०	२	४३	१६	४	२	४३	१६
४५	२१	१०	२६	६	५५	४	१२	११	५०	८	३	२४	१३	११	२	१९	२	७	१७	५९	२६	९	१६	२६	६	०	१८	[illegible]	१२	१०	२	४०	५	४	२	४०	५
४५	२४	१०	२७	६	५४	४	२४	१६	३	८	३	५९	५६	११	४	२	२६	७	१८	२	४६	९	१७	३७	४९	०	१८	[illegible]	९	१०	२	३६	५४	४	२	३६	५४
४५	२६	१०	२८	६	५१	५	६	१७	२०	८	४	३५	३६	११	५	४४	५८	७	१८	५	५६	९	१८	४९	३७	०	१८	[illegible]	११	१०	२	३३	४३	४	२	३३	४३

ति. ४ चन्द्रे

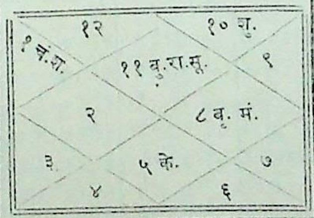

ति. १२ चन्द्रे

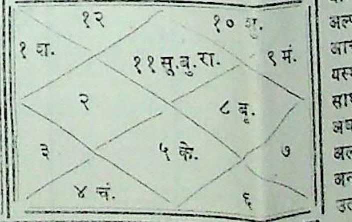

युधिष्ठिर उवाच। शतायुरुक्तः पुरुषः शतवीर्यश्च जायते। कस्मान्म्रियन्ते पुरुषा बाला अपि पितामह ॥ भीष्म उवाच—अत्र तेऽहं प्रवक्ष्यामि यन्मां त्वमनुपृच्छसि। अल्पायुर्येन भवति दीर्घायुर्वाऽपि मानवः ॥ आचाराल्लभते ह्यायुराचाराल्लभते श्रियम्। आचाराल्लभते कीर्तिं पुरुषः प्रेत्य चेह च ॥ दुराचारो हि पुरुषो नेहायुर्विन्दते महत्। आचार लक्षणो धर्मः सन्तश्चारित्रलक्षणाः। यस्मात् त्रसन्ति भूतानि तथा परिभवन्ति च ॥ ये नास्तिका निष्क्रियाश्च गुरुशास्त्राभिलंघिनः। साधूनां च यथावृत्तमेतदाचारलक्षणम् ॥ विशीला भिन्नमर्यादा नित्यं संकीर्णमैथुनाः। अधर्मज्ञा दुराचारास्ते भवन्ति गतायुषः ॥ अक्रोधनः सत्यवादी भूतानामविहिंसकः। अल्पायुषो भवन्तीह नरा निरयगामिनः ॥ ब्राह्मे मुहूर्ते बुध्येत धर्मार्थावनुचिन्तयेत्। अनसूयुरजिह्मश्च शतं वर्षाणि जीवति। उत्थायाचम्य तिष्ठेत पूर्वां संध्यां कृताञ्जलिः। एवमेवापरां संध्यां समुपासीत वाग्यतः ॥ परदारा न गन्तव्याः सर्ववर्णेषु नेक्षेतादित्यमुद्यन्तं नास्तं यान्तं कदाचन ॥ ऋषयो नित्यसन्ध्यात्वाद्दीर्घमायुरवाप्नुवन्। तस्मात्तिष्ठेत् सदा पूर्वां पश्चिमां चैव वाग्यतः ॥ पूर्वाह्ण एव कार्याणि देवतानाञ्च पूजनम्। कर्हिचित्। न हीदृशमनायुष्यं लोके किञ्चन विद्यते। यादृशं पुरुषस्येह परदारोपसेवनम्। प्रसाधनञ्च केशानामञ्जनं दन्तधावनम्। वृद्धाय भारतप्ताय गर्भिण्यै दुर्बलाय च ॥ नाज्ञातैः सह गच्छेत नैको न वृषलैः सह। उपानहौ च वस्त्रं च धृतमन्यैर्न धारयेत्। पन्था देयो ब्राह्मणाय गोभ्यो राजभ्य एव च। आक्रोशं परिवादं च पैशुन्यञ्च ब्रह्मचारी च नित्यं स्यात् पादं पादेन नाक्रमेत्। अमावास्यां पौर्णमास्यां च चतुर्दश्यां च सर्वशः ॥ अष्टम्यां सर्वपक्षाणां ब्रह्मचारी सदा भवेत्। वाक्सायका वदनान्निष्पतन्ति यैराहतः शोचति रात्र्यहानि। परस्य ये मर्मसु निष्पतन्ति तान् पण्डितो नावसृजेत् परेषु ॥ हीनाङ्गानतिरिक्ताङ्गान् विद्याहीनान् विगर्हितान्। रूपद्रविणहीनांश्च सत्वहीनांश्च नाक्षिपेत् ॥ नास्तिक्यं विवर्जयेत् ॥ नारुन्तुदः स्यान्न नृशंसवादी न हीनतः परमभ्याददीत। यस्य वाचा पर उद्विजेत न तां वदेदुशतीं पापलोक्याम् ॥ वेदनिन्दां च देवतानां च कुत्सनम्। द्वेषस्तम्भाभिमानञ्च तैक्ष्ण्यञ्च परिवर्जयेत् ॥ कृत्वा मूत्रपुरीषे तु रथ्यामाक्रम्य वा पुनः। पादप्रक्षालनं कुर्यात् स्वाध्याये भोजने तथा ॥ न सेवार्द्राणि वासांसि नित्यं सेवेत मानवः। चाभ्युदितशायी स्यात् प्रायश्चित्ती तथा भवेत् ॥ माता पितरमुत्थाय पूर्वमेवाभिवादयेत्। आचार्यमथवाऽप्यन्य तथाऽऽयुर्विन्दते महत् ॥ अन्त्यस्य चाप्यवस्नातं दूरतः परिवर्जयेत् ॥ निषण्णउदक्यया च संभाषां न कुर्वीत कदाचन ॥ नोत्सृजेत पुरीषं च क्षेत्रे ग्रामस्य चान्तिके। उभे मूत्रपुरीषे तु नाप्सु कुर्यात् कदाचन ॥ आर्द्रपादस्तु भुञ्जानो वर्षाणां जीवते शतम् ॥ ऊर्ध्वश्चापि खादेत न तु गच्छन् कदाचन। मूत्रं नोत्तिष्ठता कार्यं न भस्मनि न गोव्रजे ॥ आर्द्रपादस्तु भुञ्जीत नार्द्रपादस्तु संविशेत्। अभिवादयेत् वृद्धांश्च दद्याच्चैवासनं स्वयम्। कृताञ्जलिरुपासीत गच्छन्तं पृष्ठतोऽन्वियात् ॥ प्राणा ह्यूर्ध्वमुत्क्रामन्ति यूनः स्थविर आयति। प्रत्युत्थानाभिवादाभ्यां पुनस्तान् प्रतिपद्यते। दुरादावसथान्मूत्रं दूरात् पादावसेचनम्। उच्छिष्टोत्सर्जनं चैव वाते च पूतिगन्धे च मनसाऽपि न चिन्तयेत् ॥ प्रत्यादित्यं प्रत्यनलं प्रतिगाञ्च प्रतिद्विजान्। ये मेहन्ति च पन्थानं ते भवन्ति गतायुषः ॥ परापवादं न ब्रूयात्प्रियं [illegible] कदाचन। न मन्युः कश्चिदुत्पाद्यः [illegible]

नैकवस्त्रेण भोक्तव्यं न नग्नः स्नातुमर्हति ॥ न चाभीक्ष्णं शिरः स्नायात् तथाऽस्यायुर्न रिष्यते ॥ नाध्यापयेत्तथा [illegible] नाधीयीत कदाचन। वाते च पूतिगन्धे च मनसाऽपि न चिन्तयेत् ॥ अन्यदेव [illegible] वासः शयनीये नरोत्तम ॥ अन्यद्रथ्यासु देवानामर्चायामन्यदेव हि ॥ उपवासञ्च कुर्वीत स्नातः शुचिरलङ्कृतः ॥ पर्वकालेषु सर्वेषु ब्रह्मचारी सदा भवेत् ॥ दूरे कार्यं हितैषिणा ॥ विपर्ययं न कुर्वीत वाससो बुद्धिमान् नरः। तथानान्यधृतं धार्यं न चापदशमेव च। [illegible] जातिलक्षा स्त्रियं दरिद्रो यो भवेदपि। पुरीषं वर्जयितव्यास्ते धन्यमायुष्यमेव च। सन्ध्यायां न स्वपेद्राजन् विद्यां न च समाचरेत्। न भुञ्जीत च मेधावी तथायुर्विन्दते महत् ॥ पुत्रेण भवाविना ॥ न चास्नातां स्त्रियं गच्छेत्तथायुर्विन्दते महत्। निष्ठीव्य तु तथा कृत्वा स्वाध्यायं हि शुचिर्भवेत्। [illegible]

ति. ६ कुजे—शनिचन्द्रयुतिः रे. घं. १०।४५ शनिर्दक्षिणे।

Digitized by Sarayu Trust Foundation, Delhi and eGangotri.Funding by MoE-IKS
CC-0 In Public Domain. Kirtikant Sharma Najafgarh Delhi Collection

 तेजोऽसि तेजो मयि धेहि । वीर्यमसि वीर्यं मयि धेहि ॥ बलमसि बलं मे धेहि बलवान्ऽव विज्ञानाद्भूयोऽपि ह शतं विज्ञानवतामेको बलवानाकम्पयते ॥ नायमात्मा बलहीनेन लभ्यः । सत्येन ब्रह्मचर्येण व्यायामेनाथ विद्यया । बलवन्तं प्रतिष्ठाहं मात्मानं सततं कुरु ॥ दृते दृंह मा मित्रस्य मा चक्षुषा सर्वाणि भूतानि समीक्षन्ताम् ॥ मित्रस्याहं चक्षुषा सर्वाणि भूतानि समीक्षे मित्रस्य चक्षुषा समीक्षामहे ।

दि.मा. घ.	प.	ति.	वा.	घ.	प.		घं.	मि.	न.	घ.	प.		घं.	मि.	यो.	घ.	प.		घं.	मि.	क.	घ.	प.	घं.	मि.	क.	घ.	प.	घं.	मि.	योगः	अं.	का	वं.	क	रा.	चन्द्रराशिसंचारः रा.	घ.	प.	घं.	मि.	सूर्योदय		सूर्यास्त		र. का. उ.		चन्द्रोदय घं.	मि.
२९	२९	१	श.	५	१५	दि.	८	१२	उ.	३	५७	प्रा.	७	४१	गं.	२६	४२	दि.	१६	४७	कौ.	५	१५	८	१२	तै.	३८	१७	२१	२४	उत्पात	१३	१५	२९	१	२२						६	६	५	५४	३	१६	१९	१५
२९	३३	२	सू.	११	१९	दि.	१०	३७	ह.	१०	१६	दि.	१०	१२	वृ.	२७	५५	दि.	१७	१६	ग.	११	१९	१०	३७	व.	४३	४६	२३	३६	मानस	१४	१६	३०	२	२३	तु.	४३	८	२३	२१	६	५	५	५५	२	५३	२०	६
२९	३६	३	चं.	१६	१३	दि.	१२	३४	चि.	१६	०	दि.	१२	२९	ध्रु.	२७	३३	दि.	१७	६	वि.	१६	१३	१२	३४	व.	४८	४	१	१८	मुद्गर	१५	१७	१	३	२४						६	५	५	५५	२	२९	२१	०
२९	४०	४	मं.	१९	५५	दि.	१४	२	स्वा.	२१	२७	दि.	१४	३९	व्या.	२८	३५	दि.	१७	३०	बा.	१९	५५	१४	२	कौ.	५१	१	२	२८	केतु	१६	१८	२	४	२५						६	४	५	५६	२	५	२१	५५
२९	४४	५	बु.	२२	८	दि.	१४	५४	वि.	२५	२	दि.	१६	४	ह.	२७	३१	दि.	१७	४	तै.	२२	८	१४	५४	ग.	५२	४१	३	८	धाता	१७	१९	३	५	२६	वृ.	९	८	९	४३	६	३	५	५७	१	४२	२२	५३
२९	४८	६	गु.	२३	१४	दि.	१५	२०	अ.	२७	३१	दि.	१७	३	व.	२५	३४	दि.	१६	१६	व.	२३	१४	१५	२०	वि.	५२	५९	३	१४	आनन्द	१८	२०	४	६	२७						६	२	५	५८	१	१८	२३	५२
२९	५१	७	शु.	२२	४४	दि.	१५	७	ज्ये.	२८	४७	दि.	१७	३३	सि.	२२	३९	दि.	१५	५	व.	२२	४४	१५	७	बा.	५२	१०	२	५४	चर	१९	२१	५	७	२८	ध.	२८	३७	४७	३३	६	२	५	५८	०	५४	०	५१
२९	५५	८	श.	२१	३६	दि.	१४	३९	मू.	२८	५१	दि.	१७	३४	व्य.	१८	४३	दि.	१३	३०	कौ.	२१	३६	१४	३९	तै.	५०	१९	२	९	गद	२०	२२	६	८	२९						६	१	५	५९	०	३०	१	४५
२९	५९	९	सू.	१९	३	दि.	१३	३७	पू.	२७	४९	दि.	१७	८	व.	१३	२३	दि.	११	२१	ग.	१९	३	१३	३७	व.	४६	५९	०	४८	शुभ	२१	२३	७	९	३०	म.	४२	१९	२२	५६	६	०	६	०	०	६	२	३७
२९	२	१०	चं.	१४	५६	दि.	११	५८	उ.	२५	४९	दि.	१६	१९	प.	७	४३	दि.	९	५	वि.	१४	५६	११	५८	व.	४२	४४	२३	५	मृत्यु	२२	२४	८	१०	१						६	०	६	०	०	१७	३	२३
२९	६	११	मं.	१०	३२	दि.	१०	१२	श्र.	२२	५९	दि.	१५	१०	सि.	४ ३	२ ६	प्रा.	२ १	३ ४	ना.	१०	३२	१०	१२	कौ.	३८	०	२१	११	लुम्ब	२३	२५	९	११	२	कुं.	५१	१५	२	२९	५	५९	६	१	०	४०	४	३
२९	१०	१२	बु.	४ ५	३ २	प्रा.	२ १	४ ७	ध.	१९	३२	दि.	१३	४७	सा.	४७	११	रा.	०	५०	तै.	५	२७	८	[illegible]	ग.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	मित्र	२४	२६	१०	१२	३						५	५८	६	२	१	३	४	४२
२९	१४	१४	गु.	५४	०	रा.	३	३३	श.	१५	२८	दि.	१२	९	शु.	३९	३२	रा.	२१	४७	वि.	२६	५७	१६	४४	श.	५४	०	३	३३	वज्र	२५	२७	११	१३	४	मी.	५७	२६	४	५५	५	५७	६	३	१	२६	५	१८
२९	१७	३०	शु.	४८	२	रा.	१	९	पू.	११	२५	दि.	१०	३०	शु.	३१	४७	दि.	१८	३९	च.	२१	१	१४	२१	ना.	४८	२	१	९	ध्वांक्ष	२६	२८	१२	१४	५						५	५६	६	३	१	४८		

श्रीशुभसंवत् २०२७ शकः १८९२ चैत्रकृष्णपक्षः (मार्च ता० १३⋯२६, सन् १९७१) सौम्यायनं, याम्यगोलः, शिशिरर्तुः मीनार्कात् वसन्तर्तुः ।

इष्टिः । होली । वसन्तोत्सवः । रजोत्सवः । श्वपचस्पर्शः । होलिकाभस्मधारणम् । चूतकुसुमप्राशनं । तैलाभ्यङ्गपूर्वकस्नानम् । द्वितीयायां पूर्वाग्निविहायान्यदिग्गमने दिग्द्वारानुग लग्नं*
भ. ४३।४६ (रा. २३।३६) उ. । अद्य हस्ते पुंसवनसीमन्तोन्नयनप्रसूतिकास्नानशिशोस्ताम्बूलभक्षणभैषज्यसेवनपश्चिमाग्निविहायान्यदिग्गमने लग्नं चिन्त्यम् । व्रतबन्धे संक्रान्तिदोषः ।†
भ. १६।१३ (दि. १२।३४) या. । गणेश ४ व्रतम् । रिक्ताविष्टिदोषाच्छुभकर्ममुहूर्त्ताभावः । उ. भा. ३ च. बुधः १७।३१ । †पू. भा. ४ च. मीने चार्कः ३८।५२ मु. ३० फलं समम् ।
पञ्चम्यां स्वातीयोगे अत्यावश्यके प्रसूतिकास्नानाचरणं हितावहम् । मू. ३ च. कुजः १५।२८ । धनिष्ठायां शुक्रः ३१।१५ ।
अद्य लतावृक्षारोपणगोक्रयविक्रयनववस्त्रादिधारण मु. । उत्तरभाद्रपदायामर्कः ५९।३९ । उ. भा. ४ च. बुधः १९।५८ । बुधोदयः प्राच्याम् १३।१५ ।
भ. २३।१४ (दि. १५।२०) उ. ५२।५९ (रा. ३।१४) या. । विष्टेः पूर्वं मैत्रे तिथिदानादावश्यके सामान्यशुभकर्मणां मुहूर्तोऽवधेयः ।
व्यतिपातात्पूर्वं मूलगतं स्नानभूम्युपवेशनशिशोस्ताम्बूलभक्षणधान्यच्छेदनकर्णमर्दनगोक्रयादि मु. । रेवत्यां बुधः २६।८ । धनि. २ च. शुक्रः १७।५९ ।
*चिन्त्यम् । उ. भा. २ च. बुधः १७।५९ । श्र. ४ च. शुक्रः ४४।१३ ।
अष्टकाश्राद्धम् । शीतलाष्टमी ८ । शुभ रिक्ताव्यतिपातदोषश्च ।
भ. ४६।५९ (रा. ०।४८) उ. । विष्टेः पूर्वमुत्तरायां प्रसूतिकास्नानखट्वारोहणशिशोस्ताम्बूलभक्षणनौकाघट्टलवान्यच्छेदनप्रवालविद्रुमादिधारण मु. । उ. भा. २ च. रविः २०।५३ ।‡
भ. १४।५६ (दि. ११।५८) या. । राष्ट्रीय चैत्रारम्भः । विष्टेः परमृतुमतीस्नानसूतिकावाह्यौषधसेवनजातकर्मभूम्युपवेशनखट्वारोहणशिशोस्ताम्बूलभक्षणधान्यच्छेदनादि मु. । धनि.§
पापमोचनी ११ एकादशीव्रतं सर्वेषाम् । अद्य पुंसवनसीमन्तोन्नयनादि मु. । द्वादश्यां श्रवणयोगे स्थायीयात्रा शुभा । रे. ३ च. बुधः ५४।३६ ।
भ. ५९।५४ (प्रा. ५।५६) उ. । महावारुणीपर्व । रात्री १ वादनात्परं ३।४४ वादनाभ्यन्तरे महावारुणी पर्वकालः । उ. भा. ३ च. रविः ४२।३१ । धनि. ४ च. शुक्रः ५०।३२ ।
भ. २६।१७ (दि. १६।४४) । मासशिवरात्रिः । रिक्ताविषुक्षयादि दोषाच्छुभकर्ममुहूर्त्ताभावः । ‡मू. ४ च. कुजः ५५।४९ । रे. २ च. बुध ३७।० । मेषे दृश्यार्कः १५।२० ।
स्नानदानादौ दर्शः ३० । रात्रिशेषे प्रतिपदि सामान्यशुभकर्मणां मु. । रे. ४ च. बुधः २१।१७ । §३ च. कुम्भे च शुक्रः ४।२१ । भ. ३ च. शनि. १६।५३ ।
पक्षेऽस्मिन् मीनार्कदोषसत्वाद्विवाहादिशुभकर्म मुहूर्ताभावः ।

…मभूत्तत्र जनौघैरभिसंवृतम् ॥ वैशम्पायन उवाच-एवमुक्तस्तदा भीमो जरासन्धमरिन्दमम् । उत्क्षिप्य भ्रामयामास बलवन्तं महाबलम् ॥ भ्रामयित्वा शतगुणं जानुभ्यां भरतर्षभ । बभञ्ज पृष्ठं संक्षिप्य निष्पिष्य विननाद च ॥ तन्नादाद्विप्रमुक्तास्ते राजानो मधुसूदनम् । पूजयामासुरव्यग्रं स्तुतिपूर्वमिदं वचः ॥ नैतच्चित्रं महाबाहो त्वयि देवकिनन्दने । भीमार्जुनबलोपेते धर्मस्य प्रतिपालनम् ॥ रुचं नो धेहि ब्राह्मणेषु रुचं राजसु नस्कृधि । रुचं विश्येषु शूद्रेषु मयि धेहि रुचा रुचम् ॥ ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः श्रीकृष्णार्पणमस्तु ।

दैनिक लग्नसारिणी

तरयः	मे. प्र.		वृ. प्र.		मि. प्र.		क. प्र.		सि. प्र.		क. प्र.		तु. प्र.		वृ. प्र.		ध. प्र.		म. प्र.		कुं. प्र.		मी. प्र.	
१श.	७	४२	९	२०	११	१६	१३	२९	१५	४७	१८	१	२०	१४	२२	३०	०	४७	२	५३	४	३९	६	११
२सू.	७	३९	९	१७	११	१३	१३	२६	१५	४४	१७	५८	२०	११	२२	२७	०	४४	२	५०	४	३६	६	८
३च.	७	३५	९	१३	११	९	१३	२२	१५	४०	१७	५४	२०	७	२२	२३	०	४०	२	४६	४	३२	६	४
४म.	७	३१	९	९	११	५	१३	१८	१५	३६	१७	५०	२०	३	२२	१९	०	३६	२	४२	४	२९	६	०
५बु.	७	२७	९	५	११	१	१३	१४	१५	३२	१७	४६	१९	५९	२२	१५	०	३२	२	३८	४	२५	५	५६
६बृ.	७	२३	९	१	१०	५७	१३	१०	१५	२८	१७	४२	१९	५५	२२	११	०	२८	२	३४	४	२१	५	५२
७शु.	७	१९	८	५७	१०	५३	१३	६	१५	२४	१७	३८	१९	५१	२२	७	०	२४	२	३०	४	१७	५	४८
८श.	७	१६	८	५४	१०	५०	१३	३	१५	२१	१७	३५	१९	४८	२२	४	०	२१	२	२७	४	१३	५	४५
९सू.	७	१२	८	५०	१०	४६	१२	५९	१५	१७	१७	३१	१९	४४	२२	०	०	१७	२	२३	४	१०	५	४१
१०च.	७	८	८	४६	१०	४२	१२	५५	१५	१३	१७	२७	१९	४०	२१	५६	०	१३	२	१९	४	६	५	३७
११मं.	७	४	८	४२	१०	३८	१२	५१	१५	९	१७	२३	१९	३६	२१	५२	०	९	२	१५	४	२	५	३३
१२बु.	७	०	८	३८	१०	३४	१२	४७	१५	५	१७	१९	१९	३२	२१	४८	०	५	२	११	३	५८	५	२९
१३बृ.	६	५६	८	३४	१०	३०	१२	४३	१५	१	१७	१५	१९	२८	२१	४४	०	१	२	७	३	५४	५	२५
३०शु.	६	५३	८	३१	१०	२७	१२	४०	१४	५८	१७	१२	१९	२५	२१	४१	२३	५८	२	४	३	५०	५	२२

ति. ६ [illegible] चन्द्रयोगः [illegible] ४० १५ चन्द्रो दक्षिणः ।
ति. ८ [illegible] चन्द्रयुतिः [illegible] चन्द्रो दक्षिणे ।
ति. १२ [illegible] चन्द्रयुतिः [illegible] चन्द्रो दक्षिणे ।

मिश्रमानकालिका दैनिक स्पष्टग्रहास्तत्र दिनद्वयग्रहान्तरं गतिः

मि.मा.		स्प. सू.				स्प. चं.				स्प. मं.				स्प. बु.				स्प. बृ.				स्प. शु.				स्प. श.				स्प. रा.				के.			
४५	२९	१०	२९	६	४६	५	१८	१९	३८	८	५	११	१२	११	७	२६	३३	७	१८	८	५५	९	२०	१	२७	०	१९	५	१७	१०	२	३०	३३	४	२	३०	३३
४५	३२	११	०	६	३८	६	०	२६	५८	८	५	४६	५२	११	९	७	५	७	१८	११	४२	९	२१	१३	१९	०	१९	११	२७	१०	२	२७	२२	४	२	२७	२२
४५	३४	११	१	६	२८	६	१२	४१	३२	८	६	२२	१८	११	१०	४६	२१	७	१८	१४	१८	९	२२	२५	१५	०	१९	१७	४१	१०	२	२४	११	४	२	२४	११
४५	३७	११	२	६	१७	६	२५	६	७	८	६	५७	४९	११	१२	२४	३६	७	१८	१६	४२	९	२३	३७	१४	०	१९	२४	[illegible]	१०	२	२१	०	४	२	२१	०
४५	३९	११	३	६	३	७	७	४५	३८	८	७	३३	८	११	१४	१	२७	७	१८	१८	५४	९	२४	४९	१४	०	१९	३०	२३	१०	२	१७	५०	४	२	१७	५०
४५	४२	११	४	५	४८	७	२०	३८	४०	८	८	८	३१	११	१५	३६	४९	७	१८	२०	५४	९	२६	१	१८	०	१९	३६	४५	१०	२	१४	३९	४	२	१४	३९
४५	४४	११	५	५	२९	८	३	४७	६	८	८	४३	४४	११	१७	१०	३९	७	१८	२२	४३	९	२७	१३	२३	०	१९	४२	२०	१०	२	११	२८	४	२	११	२८
४५	४७	११	६	५	९	८	१७	११	२	८	९	१८	५८	११	१८	४२	४८	७	१८	२४	२०	९	२८	२५	३३	०	१९	४९	५४	१०	२	८	१७	४	२	८	१७
४५	५०	११	७	४	४६	९	०	४९	४८	८	९	५४	१०	११	२०	१३	१९	७	१८	२५	४४	९	२९	३७	४२	०	१९	५६	३३	१०	२	५	७	४	२	५	७
४५	५२	११	८	४	२१	९	१४	४२	२	८	१०	२९	११	११	२१	४१	३३	७	१८	२६	५७	१०	०	४९	५६	०	२०	३	१४	१०	२	१	५६	४	२	१	५६
४५	५५	११	९	३	५४	९	२८	४५	३६	८	११	४	१५	११	२३	७	५१	७	१८	२७	५९	१०	२	२	१२	०	२०	९	५८	१०	१	५८	४५	४	१	५८	४५
४५	५७	११	१०	३	२५	१०	१२	५७	५३	८	११	३९	८	११	२४	३१	५६	७	१८	२८	४९	१०	३	१४	२२	०	२०	१६	४६	१०	१	५५	३४	४	१	५५	३४
४६	०	११	११	२	५४	१०	२७	१५	४८	८	१२	१४	२	११	२५	५३	३४	७	१८	२९	२७	१०	४	२६	४९	०	२०	२३	३६	१०	१	५२	२४	४	१	५२	२४
४६	३	११	१२	२	२०	११	११	३५	५०	८	१२	४८	५०	११	२७	१२	३७	७	१८	२९	५३	१०	५	३९	११	०	२०	३०	३१	१०	१	४९	१३	४	१	४९	१३

ति. ४ भौमे

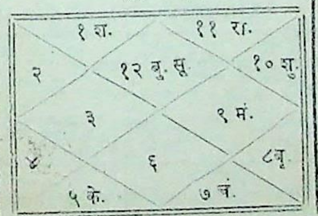

ति. ११ भौमे

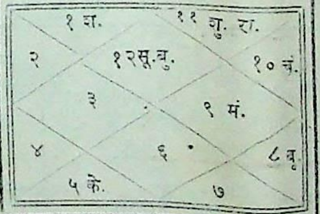

शरीरमाद्यं खलु धर्मसाधनम्, पथ्याशी व्यायामी स्त्रीषु जितात्मा नरो न रोगी स्यात् । यदि मनसा वचसा वा द्रुह्यति नैव भूतेभ्यः ॥ हिताशी स्यान्मिताशी स्यात् कालभोजी जितेन्द्रियः । पश्यन् रोगान् बहून् क्लेशान् बुद्धिमान् विषमाशनात् ॥ युक्ताहारविहारस्य युक्तचेष्टस्य कर्मसु । युक्तस्वप्नावबोधस्य योगो भवति दुःखहा ॥ योगः कर्मसु कौशलम् ॥ काले हितं मितं सत्यं संवादि मधुरं वदेत् । भुञ्जीत मधुरप्रायं काले स्निग्धं हितं मितम् ॥ अथ व्यायामप्रशंसायां सुश्रुतः—शरीरायासजननं कर्म व्यायामसंज्ञितम् । तत्कृत्वा तु सुखं देहं विमृद्नीयात् समन्ततः ॥ शरीरोपचयः कान्तिर्गात्राणां सुविभक्तता । दीप्ताग्नित्वमनालस्यं स्थिरत्वं लाघवं मृजा ॥ श्रमक्लमपिपासोष्णशीतादीनां सहिष्णुता । आरोग्यं चापि परमं व्यायामादुपजायते ॥ न चास्ति सदृशं तेन किंचित् स्थौल्यापकर्षणम् । न च व्यायामिनं मर्त्यं मर्दयत्यरयो भयात् ॥ न चैनं सहसाक्रम्य जरा समधिरोहति । स्थिरं भवति मांसञ्च व्यायामभिरतस्य च ॥ व्यायामक्षुण्णगात्रस्य पद्भ्यामुद्वर्तितस्य च । व्याधयो नोपसर्पन्ति सिंहं क्षुद्रमृगा इव । वयोरूपगुणैर्हीनमपि कुर्यात्सुदर्शनम् । व्यायामं कुर्वतो नित्यं विरुद्धमपि भोजनम् । विदग्धमविदग्धं वा निर्दोषं परिपच्यते ॥ व्यायामो हि सदा पथ्यो बलिनां स्निग्धभोजिनाम् । स च शीते वसन्ते च तेषां पथ्यतमः स्मृतः ॥ सर्वेष्वृतुष्वहरहः पुंभिरात्महितैषिभिः । बलस्यार्धेन कर्तव्यो व्यायामो हन्त्यतोऽन्यथा । हृदि स्थानस्थितो वायुर्यदा वक्त्रं प्रपद्यते । व्यायामं कुर्वतो जन्तोस्तद्बलार्धस्य लक्षणम् । वयोबलशरीराणि देशकालाशनानि च । समीक्ष्य कुर्याद् व्यायाममन्यथा रोगमाप्नुयात् ॥ क्षयस्तृष्णारुचिच्छर्दिरक्तपित्तभ्रमक्लमाः । कासशोषज्वरश्वासा अतिव्यायामसम्भवाः ॥ रक्तपित्ती कृशः शोषी श्वासकासक्षयातुरः । भुक्तवान् स्त्रीषु च क्षीणो भ्रमार्तश्च विवर्जयेत् ॥ प्राचीनकाले सर्वेषामेवार्याणां मल्लयुद्धमभिमतमासीत् भगवान् कृष्णस्तु मल्लानामशनिरिति श्रीमद्भागवते प्रसिद्धा, तेनैव मल्लयुद्धेन मुष्टिको हतः बलरामेण चाणूरो हतः तद्वर्णनं भागवते १० स्कं, ४४ अ. एवं चिन्तितसङ्कल्पो भगवान्मधुसूदनः ॥ आससादाथ चाणूरं मुष्टिकं रोहिणीसुतः ॥ हस्ताभ्यां हस्तयोर्बद्ध्वा पद्भ्यामेव च पादयोः । विचकर्षतुरन्योऽन्यं प्रसह्य विजिगीषया ॥ अरत्नी द्वे अरत्नीभ्यां जानुभ्यां चैव जानुनी । शिरः शीर्ष्णोरसोरस्तावन्योऽन्यमभिजघ्नतुः ॥ परिभ्रामणविक्षेपपरिरम्भावपातनैः । उत्सर्पणापसर्पणैश्चान्योन्यं प्रत्यरुन्धताम् । उत्थापनैरुन्नयनैश्चालनैः स्थापनैरपि । परस्परं जिगीषन्तावुपचक्रतुरात्मनः ॥ भीमसेनस्य जरासन्धेन सह अष्टाविंशतिदिनपर्यन्तं मल्लयुद्धमभूत् तस्य वर्णनं महाभारते सभापर्वणि जरासन्धं प्रति श्रीकृष्णः—त्वामाह्वयामहे राजन् स्थिरो युध्यस्व मागध । मुञ्च वा नृपतीन् सर्वान् गच्छ वा त्वं यमक्षयम् ॥ जरासन्ध उवाच—भीम योत्स्ये त्वया सार्धं श्रेयसा निर्जितं वरम् ॥ ततः सम्मन्त्र्य कृष्णेन कृतस्वस्त्ययनो बली । भीमसेनो जरासन्धमाससाद युयुत्सया ॥ ततस्तौ नरशार्दूलौ बाहुशस्त्रौ समीयतुः । वीरौ परमसंहृष्टावन्योन्यजयकाङ्क्षिणौ ॥ करग्रहणपूर्वं तु कृत्वा पादाभिवन्दनम् । कक्षाः कक्ष्या विधुन्वानावास्फोटं तत्र चक्रतुः ॥ स्कन्धे दोर्भ्यां समाहत्य निहत्य च मुहुर्मुहुः । [illegible] समा[illegible]पुनरास्फाल्य[illegible]रमा । विग्रहसादिकं कृत्वा कक्षाबन्धञ्च चक्रतुः । गलगण्डाभिघातेन सस्फुलिङ्गेन चाशनिम् ॥ बाहुपाशादिकं कृत्वा पादाहतशिरावुभौ । उरोहस्तं ततश्चक्रे पूर्णकुम्भौ प्रयुज्य तौ ॥ करसम्पीडनं कृत्वा गर्जन्तौ वारणाविव । नर्दन्तौ मेघसङ्काशौ बाहुप्रहरणावुभौ ॥ तलेनाहन्यमानौ तौ अन्योन्यं कृत[illegible]णौ । सिंहाविव सुसंक्रुद्धावाकृष्याकृष्य युध्यताम् ॥ अंगेनाङ्गं समापीड्य बाहुभ्यामुभयोरपि । आवृत्य बाहुभिश्चापि उदरञ्च प्रचक्रतुः ॥ उभौ कट्यां सुपार्श्वे तु तक्षवन्तौ सुशिक्षितौ । अधो हस्तं स्वकण्ठे तूदरस्योरसि चाक्षिपत् ॥ सर्वातिक्रान्तमर्यादं पृष्ठभङ्गं च चक्रतुः । सम्पूर्णमूर्च्छां बाहुभ्यां पूर्णकुम्भं प्रचक्रतुः ॥ सुपार्श्वं [illegible] पूर्णयोगं समुष्टिकम् । [illegible]वादीनि दर्शयन्तौ परस्परम् ॥ तयोर्युद्धं ततो द्रष्टुं समेताः पुरवासिनः । ब्राह्मणा वणिजश्चैव क्षत्रियाश्च सहस्रशः ॥ शूद्राश्च नरव्याघ्र स्त्रियो वृद्धाश्च सर्वशः । निरन्तर-[illegible]

Digitized by Sarayu Trust Foundation, Delhi and eGangotri.Funding by MoE-IKS
CC-0 In Public Domain. Kirtikant Sharma Najafgarh Delhi Collection

Digitized by Sarayu Trust Foundation, Delhi and eGangotri.Funding by MoE-IKS

आयुस्सम्बन्धिनिर्णयः

अथजन्मकालाद्दीर्घादि ३ भेदानामत्रचरादि-

राशिवशादायुर्बोधकचक्रमिदम् ॥

दीर्घायुः	मध्यायुः	अल्पायुः ॥
चरभे १ लग्नेशः चरभे १ अष्टमेशः	चरभे १ लग्नेशः स्थिरभे २ अष्टमेशः	चरभे १ लग्नेशः द्विस्वभावभे ३ रन्ध्रेशः
दीर्घायुः	मध्यायुः	अल्पायुः ॥
स्थिरभे २ लग्नेशः द्विस्वभावभे ३ अष्टमेशः	स्थिरभे २ लग्नेशः चरभे १ रन्ध्रेशः	स्थिरभे २ लग्नेशः स्थिरभे २ रन्ध्रेशः
दीर्घायुः	मध्यायुः	अल्पायुः ॥
द्विदेहभे ३ लग्नेशः स्थिरभे २ अष्टमेशः	द्विस्वभावभे ३ लग्नेशः द्विस्वभावभे ३ रन्ध्रेशः	द्विस्वभावभे ३ लग्नेशः चरभे १ रन्ध्रेशः

अथायुर्निर्णयं चक्रानुसारेण ॥ जन्मलग्नाष्टमेशाभ्यां लग्नसप्तमयोः स्थिते चन्द्रे लग्नचन्द्राभ्यामन्यथा शनिचन्द्राभ्यां लग्नहोरालग्नाभ्यां चेति प्रकारत्रयेणायुर्निर्णेतव्यम् ॥ प्रकारत्रयेऽप्येकमायुष्यागते तदेवग्राह्यम् ॥ विभेदे प्रकारद्वयागतायुर्ग्राह्यम् ॥ त्रयाणां विसंवादे लग्नहोरालग्नायुर्ग्राह्यम् ॥ जन्मलग्ने विषमे द्वितीयाष्टमाधीशयोर्यो बली, लग्ने समे द्वादशषष्ठाधीशयोर्मध्ये यो बली तस्य केन्द्रे स्थित्यादीर्घायुः, पणफरे स्थित्यामध्यायुः, आपोक्लिमे स्थित्याहीनायुरेव । एवमेवात्मकारकवशेनापिनिर्णेतव्यम् । अष्टमेशयोः कारकेण सहैक्ये वा योगे सर्वदा मध्यमायुरेव ॥ विषमे जन्मलग्ने कारकः तृतीये समे जन्मलग्नेकारकः एकादशेभवेत्तदा कारकायुषि केन्द्रे हीनायुः पणफरे मध्यायुः आपोक्लिमेदीर्घायुरिति । लग्नदशमाष्टमाधीशाः केन्द्रत्रिकोणलाभगाः तदादीर्घायुः । लग्नेशोरर्वेर्मित्रंदीर्घायुः समश्चेन्मध्यायुः शत्रुश्चेदल्पायुरिति ॥ अत्रोदाहरणम् ॥ कस्यचिज्जन्मेष्टम् २८।५ जन्मलग्नं ०।३।५६।५४ होरालग्नं १।१०।२१।१ लग्नेशो भौमः ९।१९।३०।३० अष्टमेशो बुधः २।३।१।४० चन्द्रः १०।१६।२०।० अत्रलग्नेशाष्टमेशयोः प्रथमान्त्ययोः स्थित्या अल्पायुः । शनिचन्द्राभ्यामल्पायुः । लग्नहोरालग्नाभ्यामल्पायुः । एवमत्राल्पायुरेवसिद्धम् ! तत्रभौम-बुध-लग्न-चन्द्र-लग्न होरालग्नानां षण्णामंशानां योगषष्ठांशः ९।३१।११ अत्रांशानां वर्षादिफलं ९।७।६ कलानां मासादि ६।१८।२४ विकलानां दिनादि १।१०।२४ तेषामेकापचितस्थानयोगाद्भुक्तवर्षादि १०।१।२५।१४।२४ अल्पायुषि शुद्धं स्पष्टमायुर्भौम्य वर्षादिकम् २१।१०।८।२५।३६ एवमेवमौम्यांशैरपि भवेदिति ॥ एवम् ३६।४० वर्षं षष्ठाम्यायपि ॥

जैमिनीयसूत्रोक्तायुस्साधने अंशफलज्ञानाय सारिणीयम् ॥

अंश	०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९
वर्ष	३२	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०
मास	०	०	१	२	३	४	४	५	६	७	८	८	९	१०	११	०	०	१	२	३	४	४	५	६	७	८	८	९	१०	११
दिन	०	२४	१८	१२	६	०	२४	१८	१२	६	०	२४	१८	१२	६	०	२४	१८	१२	६	०	२४	१८	१२	६	०	२४	१८	१२	६

जैमिनीयसूत्रोक्तायुस्साधन कलाफलज्ञानाय सारिणीयम् ॥

कला	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०
मास	०	०	०	०	१	१	१	१	१	२	२	२	२	२	३	३	३	३	४	४	४	४	४	५	५	५	५	५	६	६
दिन	६	१२	१९	२५	२	८	१४	२१	२७	४	१०	१६	२३	२९	६	१२	१८	२५	१	८	१४	२०	२७	३	१०	१६	२२	२९	५	१२
घटी	२४	४८	१२	३६	०	२४	४८	१२	३६	०	२४	४८	१२	३६	०	२४	४८	१२	३६	०	२४	४८	१२	३६	०	२४	४८	१२	३६	०
कला	३१	३२	३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९	४०	४१	४२	४३	४४	४५	४६	४७	४८	४९	५०	५१	५२	५३	५४	५५	५६	५७	५८	५९	६०
मास	६	६	७	७	७	७	७	८	८	८	८	८	९	९	९	९	१०	१०	१०	१०	१०	११	११	११	११	११	१२	१२	१२	१२
दिन	१८	२४	१	७	१४	२०	२६	३	९	१६	२२	२८	५	११	१८	२४	०	७	१३	२०	२६	२	९	१५	२२	२८	४	११	१७	२४
घटी	२४	४८	१२	३६	०	२४	४८	१२	३६	०	२४	४८	१२	३६	०	२४	४८	१२	३६	०	२४	४८	१२	३६	०	२४	४८	१२	३६	०

जैमिनीयसूत्रोक्तायुः साधने विकलाफल सारिणीयम् ॥

विकला	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०
दिन	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१	१	१	१	१	१	१	१	२	२	२	२	२	२	२	२	२	२	३	३
घटी	६	१२	१९	२५	३२	३८	४४	५१	५७	४	१०	१६	२३	२९	३६	४२	४८	५५	१	८	१४	२०	२७	३३	४०	४६	५२	५९	५	१२
पल	२४	४८	१२	३६	०	२४	४८	१२	३६	०	२४	४८	१२	३६	०	२४	४८	१२	३६	०	२४	४८	१२	३६	०	२४	४८	१२	३६	०
विकला	३१	३२	३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९	४०	४१	४२	४३	४४	४५	४६	४७	४८	४९	५०	५१	५२	५३	५४	५५	५६	५७	५८	५९	६०
दिन	३	३	३	३	३	३	३	४	४	४	४	४	४	४	४	४	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	६	६	६	६
घटी	१८	२४	३१	३७	४४	५०	५६	३	९	१६	२२	२८	३५	४१	४८	५४	०	७	१३	२०	२६	३२	३९	४५	५२	५८	४	११	१७	२४
पल	२४	४८	१२	३६	०	२४	४८	१२	३६	०	२४	४८	१२	३६	०	२४	४८	१२	३६	०	२४	४८	१२	३६	०	२४	४८	१२	३६	०

अथत्रिधायुर्योगाः ॥ तदाह ॥ त्रिविधाश्चायुषोयोगाः स्वल्पायुर्मध्यमोत्तमाः ॥ द्वात्रिंशत्पूर्वमल्पायुर्मध्यमायुस्ततो भवेत् ॥१॥ चतुःषष्ठ्यायुरन्त्यं ततोदीर्घमुदाहृतम् ॥ उत्तमायुः शतादूर्ध्वमिति । अथाल्पाद्यायुस्त्रयेऽपित्रिधायुर्योगास्तितदाह ॥ अल्पायुरल्पमध्यायुर्दीर्घमितित्रिविधं भवेत् ॥ मध्यमादल्पमध्यं च पूर्णायुस्त्रिविधं भवेत् ॥ दीर्घायुषोल्पमध्यंतुपूर्णायुस्त्रिविधंभवेत् ॥ एवं नवविधं प्रोक्तमायुर्विनिर्णये ॥ अल्पायुर्योगजातस्य विपद्वायैमृतिर्भवेत् ॥ जातस्यमध्यमेयोगप्रत्यरौसुमृतिर्भवेत् ॥ दीर्घायुर्योगजातानांवधेमृतिर्भवेत् ॥ त्रिषुयोगेषुसर्वेषुप्रत्येकं त्रिविधंभवेदिति ॥ अथ मारकस्थानायुस्थानयोर्ज्ञानमाह ॥ अष्टमकं तृतीयञ्च लग्नादायुः स्मृतम् । द्वितीयं सप्तमस्थानं मारकस्थानमुच्यते ॥ क्वचिद् रोगेशव्ययेशाष्टमेशदशास्वपि मारकसम्भवः परस्परषष्ठाष्टमेशयोरन्तरञ्च न शोभनम् । मारके मारकांतरमशोभनम् व्ययद्वितीयेशवद्ग्रहाः सम्बंधतः फलप्रदाः लग्नदशाऽनिष्टसम्बंधिनी मारककारिणी पापदशात्वनिष्टैवेति ।

अथात्रचरकारकाः—रव्यादि सप्तग्रहेषुयोंशाधिकः स आत्मा तन्न्यूनन्यूनक्रमेणामात्यभ्रातृ-मातृपितृपुत्रज्ञातिकारकाः भवन्ति तुल्यांशत्वे बली ... द्वितीयकारक इति । एवंस्थिरकारकाःजैमिनी द्रष्टव्याः । अथ होरालग्नानयनम्—द्विघ्नेष्टनाड्युःपञ्चाप्त ... । दशाप्तलंबाप्ते युक्ता रवी होरोदयो भवेत्—इति वास्तविकं होरालग्नानयनम् ॥ विषमेऽङ्गे योज्यं समे ... इति पंडुक्तं तत्सिद्धान्तविचारबहिर्भूतं यतः सर्वेषां लग्नानां पूर्वोदयादेव प्रवृत्तिः ।

... प्रहणं च अंशायुः साधनाय सारिणीयम् ॥

मानः	वर्ष	मास	दिन	वर्ष	मास	दिन	वर्ष	मास	दिन	वर्ष	मास	दिन
अंशाः / राशयः	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

अथात्र-अंशायुस्साधन कलाफलज्ञानाय सारिणीयम् ॥

क.को.	०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९
मास	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१	१
दिन	०	१	३	५	७	९	१०	१२	१४	१६	१८	१९	२१	२३	२५	२७	२८	०	२	४
घटी	०	४८	३६	२४	१२	०	४८	३६	२४	१२	०	४८	३६	२४	१२	०	४८	३६	२४	१२
क.को.	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९
मास	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	२	२	२	२	२	२
दिन	६	७	९	११	१३	१५	१६	१८	२०	२२	२४	२५	२७	२९	१	३	४	६	८	१०
घटी	०	४८	३६	२४	१२	०	४८	३६	२४	१२	०	४८	३६	२४	१२	०	४८	३६	२४	१२
क.को.	४०	४१	४२	४३	४४	४५	४६	४७	४८	४९	५०	५१	५२	५३	५४	५५	५६	५७	५८	५९
मास	२	२	२	२	२	२	२	२	२	२	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३
दिन	१२	१३	१५	१७	१९	२१	२२	२४	२६	२८	०	१	३	५	७	९	१०	१२	१४	१६
घटी	०	४८	३६	२४	१२	०	४८	३६	२४	१२	०	४८	३६	२४	१२	०	४८	३६	२४	१२

अथात्रसत्योक्तांशायुस्साधने विकलाफलज्ञानाय सारिणीयम् ॥

वि.को.	०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९
दिन	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
घटी	०	१	३	५	७	९	१०	१२	१४	१६	१८	१९	२१	२३	२५	२७	२८	३०	३२	३४
पल	०	४८	३६	२४	१२	०	४८	३६	२४	१२	०	४८	३६	२४	१२	०	४८	३६	२४	१२
वि.को.	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९
दिन	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१	१	१	१	१
घटी	३६	३७	३९	४१	४३	४५	४६	४८	५०	५२	५४	५५	५७	५९	१	३	४	६	८	१०
पल	०	४८	३६	२४	१२	०	४८	३६	२४	१२	०	४८	३६	२४	१२	०	४८	३६	२४	१२
वि.को.	४०	४१	४२	४३	४४	४५	४६	४७	४८	४९	५०	५१	५२	५३	५४	५५	५६	५७	५८	५९
दिन	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१
घटी	१२	१३	१५	१७	१९	२१	२२	२४	२६	२८	३०	३१	३३	३५	३७	३९	४०	४२	४४	४६
पल	०	४८	३६	२४	१२	०	४८	३६	२४	१२	०	४८	३६	२४	१२	०	४८	३६	२४	१२

शनैश्चरण विचारः—शनैश्चरस्य राश्यन्तरगमनदिने जन्मराशितश्चन्द्रे यत्संख्यातुल्येतद्वशेनपादं ज्ञेयम्—यथा जन्माङ्कवशेषु १।६।११ सुवर्णपादम् । द्विपञ्चनन्दैः २।५।९ रजतस्य पादम् । त्रिसप्त दिक् ३।७।१० ताम्रपदं वदन्ति वेदाष्टसार्कैस्त्विह ४।८।१२ लौहपादम् ॥ तत्फलं च । लौहे धन विनाशः स्यात्सर्वं सौख्यञ्च कांचने । ताम्रे च समता ज्ञेया सौभाग्यं रजते भवेत् । इति शिष्टाः ॥

आसन्नमृत्युलक्षणम्—अरुंधतीं ध्रुवं चैव नभो मंदाकिनी तथा । स्वनाशाग्रं चन्द्रार्कमायुर्हीनो न पश्यति ॥ पांसुपंकादिषु न्यस्तं चरणं खण्डितं यदि । स्नानाम्बुलिप्तगात्रस्य यस्यास्य प्राक्प्रशुष्यति ॥ गात्रेष्वार्द्रेषुसर्वेषु सूर्यादिद्वयदर्शनम् । स्वर्णप्रतीतिर्वृक्षेषुस्वपदानामदर्शनम् ॥ पिहिते कर्णयुगले यस्य घोषानुपश्रुतिः । अदर्शनं स्वशिरसः प्रतिबिम्बजलादिषु ॥ छिद्रप्रतीतिश्छायायां स चिरं नैवजीवति ॥ दीपनिर्वाण गन्धञ्च सुहृद्वाक्यमरुन्धतीम् । नजिघ्रन्तिनशृण्वन्तिनपश्यन्तिगतायुषः ।

सत्योक्तसारणीतः अंशायुस्साधनार्थमत्र सनिर्णयोदाहरणम् ॥

तत्रादौ कर्मभूमौ सलग्नान्स्पष्टान् रव्यादिसप्तखेटान्विलिख्य । यस्य यस्य ग्रहस्यायुस्साध्यते तस्य राश्यंशकोष्ठकस्थितवर्षादि फलं तथा कलाकोष्ठकस्थमासादिफलं विकलासारिणीकोष्ठकस्थदिनादिफलं च स्वस्वस्थाने विलिख्य यथास्थानसर्वाङ्कानां योगं समानजातीयानां विधाय यदागतं तदेवांशायुर्ज्ञेयमिति ॥ यथा रविः ४।३।१८।३६अस्य राश्यंशफलं वर्षादि ०।१०।२४ कला १८ फलं मासादि १।२।२४ विकला ३६ फलं दिनादि १।४।४८ एषांस्थानैकैकस्यान्तरत्वेनयोगात्प्राप्तंवर्षादिकम् ०।११।२७।२८।४८ इदमेव सुर्यस्य मध्यमांशायुः । एवं सकलचन्द्रादीनां मध्यमांशायुर्दाय आनेयः यो निजोच्चांशत्रिभागगस्तदायुर्दायद्विगुणः कार्यः ॥ योयोग्रहस्तथवक्रीस्वोच्चभे वा स्थितस्ततद्ग्रहस्यदत्तायुर्दायस्त्रिगुणः कार्यः ॥ यस्यग्रहस्यद्वित्रिगुणत्वे च संप्राप्ते सत्येकवारं त्रिगुणं कार्यम् ॥ एवं हानिश्च ॥ योग्रह भौमं विनाऽरिभेस्थितस्तस्य दत्तायुषस्त्रिभागमपहरति ॥ यो ग्रहःस्वनीचराशौ शुक्रार्कजौ विना योऽस्तंगतश्च तस्य स्वायुषोऽर्द्धमपहरति-। पापग्रहो यदि लग्नाद् द्वादशे तस्यसर्वायुर्दायहरति ॥ एवमेवैकादशस्थे पापेऽर्द्धं भागहानिः दशमेत्रिभागहानिः ॥ यो नवमे तस्य चतुर्थांश हानिः। योष्टमे तस्यपञ्चमांशं योग्रह सप्तमे तस्य रसांशमेवहानिरिति । तत्र लग्नात् १२।११।१०।९।८।७ एषु स्थानेषु शुभग्रहश्चेत् तर्हि क्रमेणस्वायुर्दायस्यार्द्धं चतुर्थांशरसांशमष्टमांशदिग्भागं द्वादशांशमेवमपहरति ॥ तथा एकराशौ यदि ग्रहद्वय बहवो वा गतास्तेषांमध्ये यो बली तस्यैवात्रपापशुभानुसारेण यथोक्तं स्वायुर्दायमपहरति नान्यः ॥ अत्रबलवल्लग्नंचेत्तदालग्नस्यभतुल्यं वर्षं ग्राह्यम् मासादिषु त्रैराशिकं कार्यम् ॥ यथा त्रिंशदंशैश्चेद्द्वादशमासास्तदेष्टांशैः किमित्येवं यल्लब्धं गतं मासादि तल्लग्न तुल्यवर्षेणसहप्राक्साधितलग्नस्यवर्षाद्यायुर्मध्ये योज्यंतदेवाङ्कस्यांशायुः स्यादिति सर्वत्रबोध्यम् । एवंसाङ्कप्रत्येकग्रहस्यपृथगुक्तर्क्ष चयोपचययोःसंस्कारपूर्वकंमध्यमांशायुर्विकृत्वा सर्वेषां वर्षादिकस्यैव कार्यम् ॥ एवं कृते यदाप्तं तदेवस्पष्टांशायुर्मानं स्यादितिसिद्धम् ॥ अथहानिवृद्धौविशेषमाह—ध्रुवापहानिः कर्त्तव्यातातोऽन्यासुबहुष्वपि ॥ प्राप्तास्वेकैवकर्तव्यायाप्रात्तासुमहत्तरा ॥१॥ ततोत्रिगुणताकार्याऽप्येवंसमुद्भूतासकृत् ॥ द्वाभ्यांस्वगोच्चमेत्तांशेस्वद्रेष्काणस्वगेहे ॥२॥ त्रिभिर्वक्र... ॥ ... इति ॥

CC-0 In Public Domain. Kirtikant Sharma Najafgarh Delhi Collection.

Digitized by Sarayu Trust Foundation, Delhi and eGangotri.Funding by MoE-IKS

अथग्रहाणां विंशोत्तरीयमहादशान्तर्दशादिज्ञानायचक्रमिदम् ।

२१६   २   ११२   ३।१८   ३।६   ३।२४   ३।१२   ११२   ४

सूर्यदशावर्ष ६				चन्द्रदशावर्ष १०				भौमदशावर्ष ७				राहुदशावर्ष १८				गुरुदशावर्ष १६				शनिदशावर्ष १९				बुधदशावर्ष १७				केतुदशावर्ष ७				शुक्रदशावर्ष २०			
कृ.उ.फा.उ.षा.				रोहि.ह.श्रवण				मृ. चि. ध.				आर्द्रा. स्वा. श.				पुन. वि. पू.भा.				पुष्य.अनु.उ.भा.				आश्ले.ज्ये.रे.				मघा.मू.अश्वि.				पू.फा.पू.षा.भर.			
अन्तर्दशादि. १८				अन्तर्दशादि. ३०				अन्तर्दशादि. २१				अन्तर्दशादि. ५४				अन्तर्दशादि. ४८				अन्तर्दशादि. ५७				अन्तर्दशादि. ५१				अन्तर्दशादि. २१				अन्तर्दशादि. ६०			
ग्र.	व.	मा.	दि.	ग्र.	व.	मा.	दि.	ग्र.	व.	मा.	दि.	ग्र.	व.	मा.	दि.	ग्र.	व.	मा.	दि.	ग्र.	व.	मा.	दि.	ग्र.	व.	मा.	दि.	ग्र.	व.	मा.	दि.	ग्र.	व.	मा.	दि.
सू.	०	३	१८	चं.	०	१०	०	मं.	०	४	२७	रा.	२	८	१२	बृ.	२	१	१८	श.	३	०	३	बु.	२	४	२७	के.	०	४	२७	शु.	३	४	०
चं.	०	६	०	मं.	०	७	०	रा.	१	०	१८	बृ.	२	४	२४	श.	२	६	१२	बु.	२	८	९	के.	०	११	२७	शु.	१	२	०	सू.	१	०	०
मं.	०	४	६	रा.	१	६	०	बृ.	०	११	६	श.	२	१०	६	बु.	२	३	६	के.	१	१	९	शु.	२	१०	०	सू.	०	४	६	चं.	१	८	०
रा.	०	१०	२४	बृ.	१	४	०	श.	१	१	९	बु.	२	६	१८	के.	०	११	६	शु.	३	२	०	सू.	०	१०	६	चं.	०	७	०	मं.	१	२	०
बृ.	०	९	१८	श.	१	७	०	बु.	०	११	२७	के.	१	०	१८	शु.	२	८	०	सू.	०	११	१२	चं.	१	५	०	मं.	०	४	२७	रा.	३	०	०
श.	०	११	१२	बु.	१	५	०	के.	०	४	२७	शु.	३	०	०	सू.	०	९	१८	चं.	१	७	०	मं.	०	११	२७	रा.	१	०	१८	बृ.	२	८	०
बु.	०	१०	६	के.	०	७	०	शु.	१	२	०	सू.	०	१०	२४	चं.	१	४	०	मं.	१	१	९	रा.	२	६	१८	बृ.	०	११	६	श.	३	२	०
के.	०	४	६	शु.	१	८	०	सू.	०	४	६	चं.	१	६	०	मं.	०	११	६	रा.	२	१०	६	बृ.	२	३	६	श.	१	१	९	बु.	२	१०	०
शु.	१	०	०	सू.	०	६	०	चं.	०	७	०	मं.	१	०	१८	रा.	२	४	२४	बृ.	२	६	१२	श.	२	८	९	बु.	०	११	२७	के.	१	२	०

शनिचक्रम्

द. करे. ४—रोगः
पादयुगले ६—लाभः
वाम. करे. ४—गमनम्
उदरे. ५—दरिद्रता
शिरसि. ३—लाभः
द. नेत्रे २ वा. नेत्रे २—सौभाग्यम्
गुदा. १ अल्प मृत्युः। फलं शनिचारे।

फलाद्वयम्

श्लोकः—यस्मिन् शनिश्चरति वक्त्रगतं ततश्च, चत्वारि दक्षिण करेऽङ्घ्रियुगं भषट्कम् । चत्वारि वामकरगोप्युदरे च पञ्च मूर्ध्नि-त्रयं नयनयोर्द्वितयं गुदे च ॥ रोगो लाभं तथाध्वानमधनं लाभमेव च । सौभाग्यमल्पमृत्युश्च शनेः प्रोक्तं क्रमात्फलम् ॥

योगिनी[illegible]न्तर्दशाज्ञानार्थं चक्रमिदम् ॥

मंगला १			पिंगला २			धान्या ३			भ्रामरी ४			भद्रिका ५			उल्का ६			सिद्धा ७			सङ्कटा ८		
मा.	१२	चं.	मा.	२४	सू.	मा.	३६	बृ.	मा.	४८	मं.	मा.	६०	बु.	मा.	७२	श.	मा.	८४	शु.	मा.	९६	के.
मं.	०	१०	पि.	१	१०	धा.	३	०	भ्रा	५	१०	भ.	८	१०	उ.	१२	०	सि.	१६	१०	सं.	२१	१०
पि.	०	२०	धा.	२	०	भ्रा	४	०	भ.	६	२०	उ.	१०	०	सि.	१४	०	सं.	१८	२०	मं.	२	२०
धा.	१	०	भ्रा	२	२०	भ.	५	०	उ.	८	०	सि.	११	२०	सं.	१६	०	मं.	२	१०	पि.	५	१०
भ्रा	१	१०	भ.	३	१०	उ.	६	०	सि.	११	०	सं.	१३	१०	मं.	२	०	पि.	४	२०	धा.	८	०
भ.	१	२०	उ.	४	०	सि.	७	०	सं.	१०	२०	मं.	१	२०	पि.	४	०	धा.	७	०	भ्रा	१०	२०
उ.	२	०	सि.	४	२०	सं.	८	०	मं.	१	१०	पि.	३	१०	धा.	६	०	भ्रा	९	१०	भ.	१३	१०
सि.	२	१०	सं.	५	१०	मं.	१	०	पि.	२	२०	धा.	५	०	भ्रा	८	०	भ.	११	२०	उ.	१६	०
सं.	२	२०	मं.	०	२०	पि.	२	०	धा.	४	०	भ्रा	६	२०	भ.	१०	०	उ.	१४	०	सि.	१८	२०
श्र. आर्द्रा.			ध. पुनर्वसु.			श. पुष्य			अश्वि. श्ले.			भर. मघा			कृ.पू.फा.			रो. उ. फा.			मृग. हस्त		
चित्रा			स्वाती			विशा.			अनु.पू.भा.			ज्ये.उ.भा.			मू. रे.			पू. षा.			उ. षा.		

कर्णनाड्यां सप्तनाडी चक्रम्

ग्रहः					नाडी
चन्द्रः	आश्ले.	म.	श्रवण	धनि.	अमृत
बुधः	पुष्य	पू.फा.	अभि.	शत	जलम्
शुक्रः	पुनर्वसु	उ.फा.	उ.षा.	पू.भा.	नीरम्
गुरुः	आर्द्रा	हस्त	पू.षा.	उ.भा.	सौम्य
भौमः	मृ.	चित्रा	मूल	रेवती	वह्नि
रविः	रो.	स्वाती	ज्येष्ठा	अश्वि.	वातः
शनिः	कृत्ति.	विशा.	अनुरा.	भरणी.	चण्डा

रविसंक्रमणे वाहनादिबोधकचक्रमिदम् ॥

करण	बव	बालव	कौलव	तैतिल	गर	वणिज	विष्टि	शकुनि	चतुष्पद	नाग	किंस्तुघ्न
स्थिति	निविष्ट	उपविष्ट	ऊर्ध्व	सुप्त	निविष्ट	निविष्ट	निविष्ट	ऊर्ध्व	सुप्त	सुप्त	ऊर्ध्व
तत्फलं	सम	मध्य	श्रेष्ठ	महर्घ	मध्यम	मध्यम	मध्यम	समर्घ	महर्घ	महर्घ	समर्घ
वाहन	सिंह	व्याघ्र	वराह	गर्दभ	हस्ती	महिष	अश्व	श्वान	मेष	वृषभ	कुक्कुट
उपवाह	गज	अश्व	वृषभ	मेष	गर्दभ	उष्ट्र	सिंह	शार्दूल	महिष	व्याघ्र	वानर
तत्फलं	भीति	भय	पीड़ा	सुभिक्ष	लक्ष्मी	क्लेश	स्थैर्य	सुभिक्ष	क्लेश	स्थैर्य	मृत्यु
वस्त्र	श्वेत	पीत	हरित	पांडु	आरक्त	श्याम	कृष्ण	चित्र	कम्बल	नग्न	घनाभ
उपवस्त्र	श्वेत	रक्त	चित्र	पीत	नील	कम्बल	पट्ट	अजिन	कुसुम	वल्कल	वैणव
आयुध	भुशुण्डी	गदा	खड्ग	दण्ड	धनुष	तोमर	कुन्त	पाश	अंकुश	अस्त्र	बाण
भक्ष्य	अन्न	पायस	भक्ष्य	पक्वान्न	दुग्ध	दधि	चित्रान्न	गुड़	मधु	घृत	शक्कर
लेपन	कस्तूरी	कुंकुम	चन्दन	मृत्तिका	गोरोच	महावर	ओतुम	हरिद्रा	कज्जल	अगर	कर्पूर
जाति	देवता	भूत	सर्प	पक्षी	पशु	मृग	द्विज	क्षत्रिय	वैश्य	शूद्र	वर्णसंकर
पुष्प	पुन्नाग	जाती	वकुल	केतकी	बिल्व	अर्क	दुर्वा	कमल	बेला	पाटल	जपा
भो.पा.	सुवर्ण	रौप्य	ताम्र	कांस्य	लोह	खर्पर	पत्र	वस्त्र	करवा	भूमि	काष्ठ
भूषण	नूपुर	कंकण	मोती	प्रवाल	मुकुल	मणि	गुञ्जा	कौड़ी	नीलम	वज्र	सुवर्ण
कंचुकी	विचित्र	पत्ता	हरित	भुर्जपत्र	सित	पाण्डु	नीला	कृष्ण	चर्म	वल्कल	धूम्र
स्नान	गंगा	यमुना	सरस्व.	मंदाकि	नर्मदा	कृष्णा	गोदाव.	भागीर.	तुङ्गा	कावेरी	कृष्णा
वय	बाला	कुमारी	गतवय	युवती	प्रौढा	प्रगल्भा	वृद्धा	वन्ध्या	वन्ध्या	पुत्रव	प्रव्राजिका

सूर्यभुक्तभाद्हलचक्रम्

३	हानिरसत्
८	समृद्धिः
९	कर्तुर्नाशः
८	द्रव्यलाभः

हलचक्रमन्यत् सूर्यभुक्तनक्षत्रात्

३	अशुभम्
३	शुभम्
३	अशुभम्
५	शुभम्
३	अशुभम्
५	शुभम्
३	अशुभम्
२	शुभम्

वर्षलग्नानयनम्

ग.व.+ज.ल. १२ हृते

पञ्चाधिकारिणः

१	जन्मलग्नपतिः
२	अब्दलग्नपतिः
३	मुन्थहापतिः
४	त्रिराशिपतिः
५	दि. रवि राशीशः
६	रा. चन्द्रराशीशः

वर्षप्रवेशसारणीयम् जन्मवारेष्टघटीपलेषु प्रक्षिप्तक्षेपकवारादि

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	ग. व.
१	२	३	५	६	०	१	३	४	५	६	१	२	३	४	६	०	१	२	४	५	६	०	२	३	४	५	०	१	२	४	५	वा.
१५	३१	४६	२	१७	३३	४८	४	१९	३५	५०	६	२१	३७	५२	८	२३	३९	५४	१०	२६	४१	५७	१२	२८	४३	५९	१४	३०	४५	१	१६	घ.
३१	३	३४	६	३७	९	४०	१२	४३	१५	४६	१८	४९	२१	५२	२४	५५	२७	५८	३०	१	३३	४	३६	७	३९	१०	४२	१३	४५	१६	४८	प.
३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	वि.
३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९	४०	४१	४२	४३	४४	४५	४६	४७	४८	४९	५०	५१	५२	५३	५४	५५	५६	५७	५८	५९	६०	६१	६२	६३	६४	ग. व.
६	०	२	३	४	५	०	१	२	३	५	६	०	१	३	४	५	६	१	२	३	४	६	०	१	३	४	५	६	१	२	३	वा.
३२	४७	३	१८	३४	४९	५	२१	३६	५२	७	२३	३८	५४	९	२५	४०	५६	११	२७	४२	५८	१३	२९	४४	०	१५	३१	४७	२	१८	३३	घ.
१९	५१	२२	५४	२५	५७	२८	०	३१	३	३४	६	३७	९	४०	१२	४३	१५	४६	१८	४९	२१	५२	२४	५५	२७	५८	३०	१	३३	४	३६	प.
३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	वि.
६५	६६	६७	६८	६९	७०	७१	७२	७३	७४	७५	७६	७७	७८	७९	८०	८१	८२	८३	८४	८५	८६	८७	८८	८९	९०	९१	९२	९३	९४	९५	९६	ग. व.
४	६	०	१	२	४	५	६	०	२	३	४	५	०	१	२	३	५	६	०	१	३	४	५	०	१	२	३	५	६	०	१	वा.
४९	४	२०	३५	५१	६	२२	३७	५३	८	२४	३९	५५	१०	२६	४२	५७	१३	२८	४४	५९	१५	३०	४६	१	१७	३२	४८	३	१९	३४	५०	घ.
७	३९	१०	४२	१३	४५	१६	४८	१९	५१	२२	५४	२५	५७	२८	०	३१	३	३४	६	३७	९	४०	१२	४३	१५	४६	१८	४९	२१	५२	२४	प.
३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	३०	०	वि.

हद्दाचक्रमिदम् ।

मे.	वृ.	मि.	क.	सि.	क.	तु.	वृ.	ध.	म.	कुं.	मी.	राशयः
६	८	६	७	६	७	६	७	१२	७	७	१२	अं.
बृ.	शु.	बु.	मं.	बृ.	बु.	श.	मं.	बृ.	बु.	बु.	श.	स्वा.
६	६	६	६	५	१०	८	४	५	७	६	४	अं.
शु.	बु.	शु.	शु.	श.	शु.	बु.	शु.	शु.	बृ.	शु.	बृ.	स्वा.
८	८	५	६	७	४	७	८	४	८	७	३	अं.
बु.	बृ.	बृ.	बु.	श.	बृ.	बृ.	बु.	बु.	शु.	बृ.	बु.	स्वा.
५	५	७	७	६	७	७	५	५	४	५	९	अं.
मं.	श.	मं.	बृ.	बु.	मं.	शु.	बृ.	मं.	श.	मं.	मं.	स्वा.
५	३	६	४	६	२	२	६	४	४	५	२	अं.
श.	मं.	श.	श.	मं.	मं.	मं.	श.	श.	मं.	श.	श.	स्वा.

नवांशचक्रमिदम् ।

मे.	वृ.	मि.	क.	सि.	क.	तु.	वृ.	ध.	म.	कुं.	मी.	अं.	क.
मं.	श.	शु.	चं.	मं.	श.	शु.	चं.	मं.	श.	शु.	चं.	३	२०
शु.	श.	मं.	सू.	शु.	श.	मं.	सू.	शु.	श.	मं.	सू.	६	४०
बु.	बृ.	बृ.	बु.	बु.	बृ.	बृ.	बु.	बु.	बृ.	बृ.	बु.	१०	०
चं.	मं.	श.	शु.	चं.	मं.	श.	शु.	चं.	मं.	श.	शु.	१३	२०
सू.	शु.	श.	मं.	सू.	शु.	श.	मं.	सू.	शु.	श.	मं.	१६	४०
बु.	बु.	बृ.	बृ.	बु.	बु.	बृ.	बृ.	बु.	बु.	बृ.	बृ.	२०	०
शु.	चं.	मं.	श.	शु.	चं.	मं.	श.	शु.	चं.	मं.	श.	२३	२०
मं.	सू.	शु.	श.	मं.	सू.	शु.	श.	मं.	सू.	शु.	श.	२६	४०
बृ.	बु.	बु.	बृ.	बृ.	बु.	बु.	बृ.	बृ.	बु.	बु.	बृ.	३०	०

गतर्क्षनाडीगुणिता दशाब्दाः सर्वर्क्षनाडी विहृतात्फलं वै । वर्षादिकं भुक्तमिदं विशोध्यं दशाब्दतो भोग्यमिदं फलं तत् । दशामानं त्रिगुणितं खन्तरे ध्रुवक स्फुटम् । दशाब्दैर्गुणितं तद्धि भुक्तिमानं प्रजायते ।

द्रेष्काणचक्रमिदम् ।

मे.	वृ.	मि.	क.	सि.	क.	तु.	वृ.	ध.	म.	कुं.	मी.	राशयः
१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	अंशाः
मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	ग्रहाः
२०	२०	२०	२०	२०	२०	२०	२०	२०	२०	२०	२०	अंशाः
सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	ग्रहाः
३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	अंशाः
शु.	श.	सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	सू.	चं.	मं.	ग्रहाः

ग्रहाणां गृहोच्चनीचदीप्तांश हर्षस्थानानि

सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	ग्रहाः
५	४	१ ८	३ ६	९ १२	२ ७	१० ११	गृहाणि
०	१	९	५	३	११	६	उच्च रा
१०	३	२८	१५	५	२७	२०	अं
६	७	३	११	९	५	०	नीच रा
१०	३	२८	१५	५	२७	२०	अं
१५	१२	८	७	९	७	९	दीप्ता
९	३	६	१	११	५	१२	हर्ष

उच्चं बलमागमम् ॥ नीचग्रहान्तरं कार्यं ॥ षड्भाधिकं चक्राद्भवेत् ॥ तदंशान्तरलिप्ताः स्फुटमुच्चबलं भवेत् ।

त्रिराशिपाः ।

लग्नानि	मे.	वृ.	मि.	क.	सि.	क.	तु.	वृ.	ध.	म.	कुं.	मी.
दिवा	सू.	शु.	श.	शु.	बृ.	चं.	बु.	मं.	श.	मं.	बृ.	चं.
रात्रौ	बृ.	चं.	बु.	मं.	सू.	शु.	श.	शु.	श.	मं.	बृ.	चं.

त्रिपताकचक्रे ग्रहस्थापनम् — [illegible] ॥ [illegible] । त्रिपताकेर्वर्षलग्नगामी [illegible] । [illegible] पापैः पापफलप्रद इति ॥

विंशोत्तरीयमुद्दादशाक्रमः ।

सू.	चं.	मं.	रा.	बृ.	श.	बु.	के.	शु.	पतयः
०	१	०	१	१	१	१	०	२	मासाः
१८	०	२१	२४	१८	२७	२१	२१	०	दिनानि

गताब्दप्रमाणं जन्मर्क्षसंख्यायुक्तं द्विरूनं त्रिभाजितशेषे दशापतिः ।

पल्लीपतने प्रश्न[illegible]लिप्तकानि ॥ सद्वाराः चन्द्रबुधगुरुशुक्राः । तिथयः १।२।३।५।७।१०।११।१२।१३। शुभानि पुष्य. अश्वि. [illegible] मृ. उ. फा. पुनर्व. ह. चि. स्वा. अनु. ध. रे. श. एतु शुभ ॥ दक्षिणाङ्गेऽखिलपुंसांवामाङ्गे तु मृगीदृशाम् ॥ शुभ[illegible] जन्मर्क्षमृत्युयोगेऽहि दर्शविष्ट्यादिदूषिते ॥ अशुभम् ॥ अथ पल्लीपतनविशेष-फलम् ॥ पादयोर्जघने [illegible] गुदे गुह्ये च मृत्युदा ॥ अन्यत्र शुभदा प्रोक्ता सचैलं स्नानमाचरेत् ॥१॥ पल्याः प्रपतने चैव [illegible] ॥ यथोक्तं हि मनुष्यस्य शुभाशुभप्रसूचकम् ॥२॥ स्त्रीणां तु तद्विपरीतम् [illegible] दर्शो[illegible] ॥ पल्लीपतनदोषनिवृत्त्यर्थं मन्त्रदानजपादिकं ॥ [illegible] स्नात्वा देयं द्विजन्मने [illegible] नमस्कृत्य जपेन् मन्त्रं [illegible] (ॐ नमः शिवाय) ॥ [illegible] सर्वदोषनिवर्हणम् [illegible] दीपं [illegible] ॥ ३ ॥ अशुभं [illegible] कार्यमिति शुभम् ॥

अथाङ्गस्य विभागेन पल्लीपतने फलमिदम् ॥

स्थानानि	फलं	स्थानम्	फलं	स्थानम्	फलं	स्थानम्	फलं	स्थानम्	फलं
शिरसि.	राज्यलाभः	ललाटे	बंधुदर्शनम्	भ्रूमध्ये	राजकन्या	उत्तरोष्ठे	धननाशः	अधरोष्ठे	धनैश्वर्यलाभः
नासाग्रे	व्याधि पीडनं	दक्षिणकर्णे	आयुर्वृद्धिः	वामकर्णे	बहुलाभः	नेत्रयोः २	बंधनम्.	दक्षिणभुजे	नृपतुल्यता
वामभुजे	राजभीतिः	कण्ठे	शत्रुनाशः	स्तनयोः २	दौर्भाग्य	उदरे	भूषणलाभः	पृष्ठदेशे	बुद्धिनाशः
जानुद्वये	शुभागमः	२ जंघे	शुभावहः	हस्तद्वये	वस्त्रलाभः	स्कंधयोः २	विजयः	नाभौ	बहुधनाप्तिः
कटिभागे	अश्वलाभः	द. श्रोणिवं.	मनस्तापः	वा.श्रोणिवं.	कीर्तिनाशः	गुदे	धनलाभः	मुखपादे	मिष्टान्नभोजनम्
गुल्फयोः	धनलाभः	केशान्ते	अतिक्लेशः	दक्षिणपार्श्वे	भयम्	वामपार्श्वे	बंधुविनाशः	पादान्ते	स्त्रीनाशः

CC-0 In Public Domain. Kirtikant Sharma Najafgarh Delhi Collection

Digitized by Sarayu Trust Foundation, Delhi and eGangotri.Funding by MoE-IKS

रवेरष्टकवर्गः ४८

सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	ल.
१	३	१	३	५	६	१	३
२	६	२	५	६	७	२	४
४	१०	४	६	९	१२	४	६
७	११	७	९	११		७	१०
८		८	१०			८	११
९		९	११			९	१२
१०		१०	१२			१०	
११		११				११	

चन्द्रस्याष्टकवर्गः ४९

चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	सू.	ल.
१	२	१	१	३	३	३	३
३	३	३	४	४	५	६	६
६	५	४	७	५	६	७	१०
७	६	५	८	७	११	८	११
१०	९	७	१०	९		१०	
११	१०	८	११	१०		११	
	११	१०	१२	११			
		११					

भौमाष्टकवर्गः ३९

मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	सू.	चं.	ल.
१	३	६	६	१	३	३	१
२	५	१०	८	४	५	६	३
४	६	११	११	७	६	११	६
७	११	१२	१२	८	१०		१०
८				९	११		११
१०				१०			
११				११			

बुधाष्टकवर्गः ५४

बु.	बृ.	शु.	श.	सू.	चं.	मं.	ल.
१	६	१	१	५	२	१	१
३	८	२	२	६	४	२	२
५	११	३	४	९	६	४	४
६	१२	४	७	११	८	७	६
९		५	८	१२	१०	८	८
१०		८	९		११	९	१०
११		९	१०			१०	११
१२		११	११			११	

गुरोरष्टकवर्गः ५६

बृ.	शु.	श.	सू.	चं.	मं.	बु.	ल.
१	२	३	१	२	१	१	१
२	५	५	२	५	२	२	२
३	६	६	३	७	४	४	४
४	९	१२	४	९	७	५	५
७	१०		७	११	८	६	६
८	११		८		१०	९	७
१०			९		११	१०	९
११			१०			११	१०
			११				११

शुक्राष्टकवर्गः ५२

शु.	श.	सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	ल.
१	३	८	१	३	३	५	१
२	४	११	२	५	५	८	२
३	५	१२	३	६	६	९	३
४	८		४	९	९	१०	४
५	९		५	११	११	११	५
८	१०		८	१२			८
९	११		९				९
१०			११				११
११			१२				

शनेरष्टकवर्गः ३९

श.	सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	ल.
३	१	३	३	६	५	६	१
५	२	६	५	८	६	११	३
६	४	११	६	९	११	१२	४
११	७		१०	१०	१२		६
	८		११	११			१०
	१०		१२	१२			११
	११						

लग्नाष्टकवर्गः ५२

ल.	सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.
१	३	३	१	१	१	१	१
३	४	६	३	२	२	२	३
४	६	१०	६	४	४	३	४
५	१०	११	१०	६	५	४	६
७	११	१२	११	८	६	५	१०
९	१२			१०	७	८	११
१०				११	९	९	
११					१०		
					११		

प्राचीनमते गोचरबलाभावेऽष्टवर्गशुद्धिरेव ॥

तदुक्तं ॥ अष्टवर्गविशुद्धेषु गुरुशीतांशुभानुषु ॥ व्रतोद्वाहोत्सवकर्तव्यो गोचरेणकदाचन ॥११॥ उपलक्षणमप्युक्तं तत्रैव—अष्टवर्गेण ये शुद्धास्ते शुद्धाः सर्वकर्मसु ॥ सूक्ष्माष्टवर्गसंशुद्धिः स्थूला शुद्धिस्तु गोचरे ॥ २ ॥ इति ॥

अथ रव्यादिग्रहाणां जन्मभावदगोचरफलवेधयोर्ज्ञानाय चक्रम् ।

भा.	सूर्यः	चन्द्रः	भौमः	बुधः	बृहस्पतिः	शुक्रः	शनिः	राहुः	केतुः
१	स्थाननाशः क्लमः	पुष्टिः धनलाभः	भयस्पीडा च	बन्धन भयम्	अरिष्टादि भयम्	सुखं शत्रुनाशः	सर्वनाशः पीडाभयम्	हानिः कष्टम्	हानिः रोगभयम्
२	हानिः भयम्	धनलाभः सुखम्	धननाशः नेत्रपीडा	धनलाभः	धनादिलाभः	सुखम् अर्थलाभः	शोकः धनहानिः	नैःस्वं व्ययश्च	वैवरं वित्तनाशः
३	सुखं श्रीप्राप्तिः	द्रव्याप्तिः सुखम्	सुखं श्रीप्राप्तिः	शत्रुतो भयम्	भयं रोगाप्तिः	सुखम अर्थलाभः	सुखार्थलाभः	नैरुज्यं धनप्राप्तिः	सुखलाभः वृद्धिः
४	रोगभयं मानना[illegible]	रोगोमाना धननाशः	कष्टं शत्रुभीतिः	धन सुखादिप्राप्तिः	धनहानिः व्यय	धनागमः	पीडाभयं शत्रुवृद्धिः	वैरं शोकश्च	भीतिः पीडा च
५	दैन्यं धननाशः	सुखं धननाशः	रुग्भयं धननाशः	रुक्शोकश्च	लाभः सुखं च	लाभः पुत्रलाभः	धनपुत्रयोर्नाशः	हानिः शोकश्च	शोकोऽर्थनाशः
६	रिपुनाशः सुखं	वित्तलाभः	सुखार्थलाभः	अलाभः स्थितिः	रोगः शोकश्च	शत्रुवृद्धिः पीड़ा च	सुखं वित्तलाभः	सुखं लक्ष्मी प्राप्तिः	सुखवित्तदम्
७	गमनं धनहानिः	द्रव्यप्राप्तिः सुखम्	कार्श्यम् धननाशः	पीड़ाभयं विग्रहः	सम्मानं सुखं च	शोकः अतिभयम्	दोषः पीडाभयम्	हानिः कलहः	दुर्गतिः पीड़ा च
८	रोगाप्तिः भयम्	क्लेशभयं मृत्युः	भयं पापवृद्धिः	धनान्नादि लाभः	मृत्युभयं पीड़ा च	विपत्तिः धनक्षयः	पीडाभयम् शत्रुवृद्धिः	रुग्भयं	पीड़ाभयं हानिश्च
९	कान्तिक्षयः पापवृद्धिः	मानं नृपभयम्	रुग्भयम्	रुग्भयं धननाशः	सुखं सम्मानम्	सुखं लाभः	पापः धननाशः	सुपुत्र[illegible] रतिः	पापं [illegible]न्यश्च
१०	सौख्यं कार्यसिद्धिः	शुभं सुखम्	सुखं शोकश्च	सुखं सुभोगः	अतिदैन्यम्	धर्मनाशः असुखम्	वैमनस्यम्	वैरं सुखम्	भयं शोकश्च
११	वित्ताप्तिः सुखम्	विविधार्थलाभः	लाभः सुखाप्तिः	शुभसमागमः	सौख्यं धन प्राप्तिः	दुःखं धनागमः	सुखंवित्तलाभः	सुखं वित्तप्राप्तिः	सुयशोऽर्थलाभः
१२	द्रव्यनाशः पीडाभयं	रोगो धननाशः	रोगश्शोकश्च	शोकः धननाशः	देहपीड़ा भयं	धनागमः	क्लेशः अनर्थश्च	हानिः पीड़ा च	पीड़ा वैरञ्च
शु.	३।११। ६।१०।	७।६।१०। १।३।११।	३।६। ११	२।४। ६।८। १०।११	५।२।९। ७।११	१।२।३। ४।५।८। ९।११।१२	६।११ ३।	३।११ ६	३।६ ११
वे.	९।१२।४ ५	२।१२।४ ५।९।८	१२।९। ५।	५।३।९। १।८।१२	४।१२ १०।३ ८।	८।७।१ १०।९।५ ११।६।३	३।१२ १२	१२।५ ९	१२।९ ५।
	शनिवर्जितः	बुधवर्जित.		चंद्रवर्जितः			रविवर्जितः		

अथात्र गोचरफलज्ञानाय चक्रम् ॥

सूर्यः	चन्द्रः	भौमः	बुधः	गुरुः	शुक्रः	श.रा.के.	ग्रहाः
३।६। १०।११	१।३।६।७ ।९।१०।११	३।६ १०।११	२।४ १०।११	२।५।७ ।९।११	१।२।३ ।५।११	३।६।१० ।११।	शोभनः
१।२।५ ।७।९	[illegible]	१।२।५ ।७।९	१।३।५ ।७।९	१।३।६ ।८।१०।	५।६। ७।१०	१।२।५ ।७।९।	दुष्टाः
४।८।१२	४।८।१२	४।८।१२	४।८।१२	४।८।१२	४।८।१२	४।८।१२	निन्द्यः

माण्डव्यः ॥ यादृशेन शशाङ्केन ग्रहः संचरते नृणाम् ॥ तादृशं फलमाप्नोति शुभं वा यदि वाशुभम् । मांडव्यः ॥ गोचरपीडायामपि राशिर्बलिभिः शुभैर्दृष्टः ॥ [illegible]करोति तस्यां विपर्ययः ॥

अथ सर्वग्रहाणां दोषोपशमनार्थं स्नानार्थौषधिचक्रम्

सर्षप	देवदारु	हरिद्रा	लोध्र	शङ्खपुष्पी	कुष्ठ	सौवीरक
धान्य लाजा		बरिआरा लजाळु		नागरमोथा		कंगनी

एतैस्सवारिभिः स्नानं प्रोक्तं दानपुरःसरम् ॥ एतत्सामान्यतः सर्वग्रहदोषघ्नमेव ॥१॥ [illegible] सिद्धौषधैः रोगा नश्येयुर्नञ्चलो भयम् ॥ तथा स्नानविधानेन ग्रहदोषं [illegible] ॥

अत्र गोचराद्यैर्दशाद्यैर्ग्रहकृतानिष्टफलशमनार्थं ग्रहाणां दानपदार्थाः । सर्वेषां सुगमार्थं [illegible] हिन्दीभाषयाभिलिखितानि ।

सूर्यदा.	चन्द्रदा.	भौमदा.	बुधदा.	गुरुदा.	शुक्रदा.	शनिदा	राहुदा.	केतुदा.	तुल्यादा.
माणिक्य १	वंशपात्र	विद्रुम पृथ्वी	कांस्यपात्र	पीतधान्य	श्वेतचावल	माषान्न तैल	माषान्नहेमनाग	माषान्न	तण्डुलान्न
गोधूम गुड़	श्वेतचावल	मसूर द्विदल	हरितवस्त्र	पीतवस्त्रसुवर्ण	श्वेतचन्दन	नीलम तिल	सप्तधान्य	कम्बल कस्तूरी	सुवर्ण
सवत्सागौ	श्वेतवस्त्र	गोधूमान्न	गजदन्त घृत	घृत पीतपुष्प	श्वेतचित्र.वस्त्र	कृष्णवस्त्र	नीलवस्त्रगोमेद	वैदूर्यमणि	कांस्यपात्र
कमलपुष्प	श्वेतचन्दन	रक्तवृषभ	मुद्गान्न, पन्ना	पीतफल	श्वेतपुष्प	कुरथी लोहा	कृष्णपुष्प	कृष्णपुष्प	श्वेतवस्त्र
नूतनगृह	श्वेतपुष्प	गुड़ रक्तचन्दन	सुवर्ण दासी	पुखराज	रजत हीरा	महिषी	खड्ग. तिल	तिल. तैल	वर्ण
रक्तचंदन	चीनी, रजत	रक्तवस्त्र	सर्वपुष्प.रत्न	हरिद्रा. अश्व	घृत. सुवर्ण	कृष्णधेनु	तैल लोहा	रत्न सुवर्ण	दक्षिणा
रक्तवस्त्र	वृषभ, घृत	रक्तपुष्प	कपूर. शंख	पुस्तक. मधु	श्वेताश्वदधि	कृष्णपुष्प	शूर्प. कम्बल	लोहा बकरा	जपसं०
सुवर्ण, ताम्र	शंख, दधि	सुवर्णताम्र	अनेकफल	लवण. शर्करा	सुगंध द्रव्य	उपानह्	सतिलताम्रपात्र	शस्त्र	स्वामिवत्
केशर, मूंगा	मोती कपूर	केशर कस्तूरी	षटरसभोजन	भूमि. छत्र	शर्करागोधूम	कस्तूरी सुवर्ण	सुवर्ण रत्न	सप्तधान्य	११०००
वर्ण दक्षिणा	वर्ण दक्षिणा	वर्ण दक्षिणा	वर्ण दक्षिणा	वर्ण दक्षिणा	वर्ण दक्षिणा	वर्ण दक्षिणा	वर्ण दक्षिणा	वर्ण दक्षिणा	
ज. सं. ७०००	ज.सं.११०००	ज.सं.१००००	ज. सं. ९०००	ज.सं.१९०००	ज.सं.१६०००	ज.सं.२३०००	ज.सं.१८०००	ज.सं.१७०००	

सहमानि ।

सहमानि	दिवा	रात्री	सहमानि	दिवा	रात्री	सहमानि	दिवा	रात्री
पुण्यम्	चं-सू+ल	सू-चं+ल	रोगः	लग्न-चं+ल	लग्न-चं+ल	श्रद्धा	शु-मं+ल	शु-मं+ल
गुरुः	सू-चं+ल	चं-सू+ल	मन्मथः	चं-लप.+ल	ल.प.-चं+ल	प्रीतिः	वि-पु+ल	वि-पु+ल
ज्ञानम्	सू.-चं+ल	चं-सू+ल	कलिः	बृ-मं+ल	मं-बृ+ल	बलम्	बृ-पु+ल	पु-बृ+ल
यशः	गु-पु+ल	पु-गु+ल	क्षमा	बृ-मं+ल	मं-बृ+ल	तनुः	बृ-पु+ल	पु-बृ+ल
मित्रम्	गु-पु.+श	पु-गु.+शु	शास्त्रम्	बृ-श+बु	श-बृ+बु	जाड्यम	मं-श+बु	श-मं+बु
माहात्म्यम्	पु.-मं+ल	मं-पु.+ल	बन्धुः	बु-चं+ल	बु-चं+ल	व्यापारः	मं-बु+ल	मं-बु+ल
आशा	श-सु+ल	शु-श+ल	बन्दक	चं-बु+ल	बु-चं+ल	पानीयम्	श-चं+ल	चं-श+ल
सामर्थ्यम्	चं-लग्नेश+ल	ल.-मं+ल	मृत्युः	अष्ट-चं+श	अष्ट-चं+श	रिपुः	मं-श+ल	श-मं+ल
भ्राता	बृ-श+ल	बृ-श+ल	परदेशः	धर्म-धप+ल	धर्म-धप+ल	शौर्य्यम्	पु-म+ल	मं-पु+ल
गौरव	बृ-च+सू	बृ-सू+चं	धनम्	द्वि-द्वि.प.+ल	द्वि-द्विप+ल	उपायः	श-बृ+ल	बृ-श+ल
[illegible]	श-सु+ल	सू-श+ल	अन्यस्त्री	शु-सू+ल	शु-सू+ल	दारिद्र्यम्	पु-बु+बु	बु-पु+बु
[illegible]	श-सु+ल	सू-श+ल	अन्यकर्म	चं-श+ल	श-चं+ल	गुरुता	०।१०-सू+ल	०।१२-चं+ल
[illegible]	चं-शु+ल	शु-चं+ल	वणिक्	चं-बु+ल	चं-बु+ल	अम्बुपथः	३।१५-श+ल	श-३।१५+ल
[illegible]	बृ-चं+ल	बृ-चं+ल	कार्यसिद्धिः	श-सू+सूप.	श-चं+चं.प	बन्धनः	पु-श+ल	श-पु+ल
[illegible]	श-बृ+ल	बृ-श+ल	उद्वाहः	शु-श+ल	शु.-श.+ल	दुहिता	शु-चं+ल	शु-चं+ल
[illegible]	चं-[illegible]+ल	शु-चं+ल	सूतिः	बृ-बु+ल	बृ-बु+ल	अश्वः	पु-सु+लाभ	सू-पु+लाभ
[illegible]	म-चं+ल	बृ-मं+ल	संतापः	श-चं+षभा	श-चं+षभा			

[illegible] सदा गुरोर्मध्ये शोधयेत् अन्यथकलपं यन्त्रं सदाऽक्रांतं शोधयेत्, शोध्यमंशुन्याश्रयमन्तराले क्षेपाभावे [illegible] सकम् ॥

अथ ग्रहाणामेकभे भव्यगत्या भोगफलसमयविज्ञानम् ।

सू	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	रा.के.	ग्रहाः
मा.१	दि.२।	मा.१॥	मा.१	मा.१२	मा.१	मा.३०	मा.१८	एकराशौ भोगः
आदौ	मान्ते	आदौ	सदा	मध्ये	मध्ये	अन्त्ये	अन्त्ये	फल समयः
दि.५	घ.३	दि.८	दि.१	मा.२	दि.७	मा.६	मा.३	गंतव्यराशेःप्राक् फलम्

अथ ग्रहाणां मन्त्राः तन्त्रसारोक्ताः ।

सूर्य	मं.	ॐ घृणिः सूर्यायनमः ॥
चन्द्र	मं.	ॐ सोंसोमायनमः ॥
भौम	मं.	ॐ अंअंगारकायनमः ॥
बुध	मं.	ॐ बुंबुधायनमः ॥
बृह.	मं.	ॐ बृंबृहस्पतयेनमः ॥
शुक्र	मं.	ॐ शुंशुक्रायनमः ॥
शनि	मं.	ॐ शंशनैश्चरायनमः ॥
राहु	मं.	ॐ रांराहवेनमः ॥
केतु	मं.	ॐ केंकेतवेनमः ॥

ज्योतिःप्रकाशे ॥ यथोक्तमौषधीस्नानं ग्रहविप्रार्चनं तथा ॥ ग्रहानुद्दिश्य होमो वा त्रिधा शान्तिर्बुधैःस्मृता ॥१॥ श्रीपतिः—देवब्राह्मणवन्दनात् गुरुवचःसंपादनात्प्रत्यहं साधूनामपि भाषणाच्छ्रुतिरवाच्छ्रेयःकथाकर्णनात् ॥ होमादध्वरदर्शनाच्छुचिमनोभावाज्जपाद्दानतो नो कुर्वन्ति कदाचिदेव पुरुषस्यैवं ग्रहाः पीडनम् ॥१॥

अथ ग्रहतुष्ट्यर्थं धारणाय मणयः

सू.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	रा.	के.
माणिक्य	मुक्ताफल	प्रवाल	पन्ना	पुखराज	हीरा	नीलम्	गोमेद	लहसुनिया
विद्रुमम्	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	नीलम्	[illegible]	[illegible]

CC-0 In Public Domain. Kirtikant Sharma Najafgarh Delhi Collection

Digitized by Sarayu Trust Foundation, Delhi and eGangotri.Funding by MoE-IKS

पिण्डानयनप्रकारे रात्रः ।

एकोनितेष्टर्क्षहता द्वितिथ्यो रूपोनितेष्टायहतेन्दुनागैः ।
युक्ता धनैस्त्वाप्तियुता विभक्ता भूपाश्विभिः शेषमितो हि पिण्डः॥

गृहेष्टनक्षत्रतो गणनाविचारः ।

तत्र—राशिकूटादिकं सर्वं दम्पत्योरिवचिन्तयेत् । सेव्यसेवकयोश्चैव गृहतत्स्वामिनोरपि ॥ परस्परं मित्रयोश्च एकनाडीप्रशस्यत इति ॥

वास्तुभूमिशुभाशुभज्ञानप्रकारः ।

सायंकाले हस्तप्रमितायाविस्तृतिप्रमाणं गर्तं विधाय तज्जलपूर्णं कृत्वा प्रातःकाले विलोक्य तत्सजलं शुभम् ॥ निर्जलं मध्यमं निर्जलंस्फुटितमसदिति ॥ किन्तु देशकालानुरोधेनायं विधिः ।

पिण्डतः आयाद्यानयनप्रकारः ।

पिण्डे नवस्थानस्थापिते क्रमात् १।२।६।८।३।८।८।४।८ एतैर्गुणिते ८।७।९।१२।८।२७।१५।२७।१२० एतैर्विभक्ते शेषक्रमात् आयः १ वारः २ अंशः ३ द्रव्यं ४ ऋणं ४ ऋक्षं ६ तिथिः ७ योगः ८ आयुश्च ९ भवति । बहुऋणमल्पद्रव्यं गृहमसत् ॥ गृहगृहेशनक्षत्रैक्यञ्च न सदिति । सर्वमादौ विचार्यम् । आयो ध्वजादिः वारोऽर्कादिः अंशको मेषादिः नक्षत्राद्याः अंशकशब्देन केचन अन्यादितारां गणयन्ति । तदनुचितं तस्मादन्यथा गणनोक्तेरन्यत्प्रसिद्धम् ।

गृहारम्भमुहूर्तविचारः ॥

भानि	उत्तरा ३. मृग. पुष्य. अनु. ध. श. चि. ह. स्वा. रो. रे. अग्निपंचकं हित्वा द्वारशाखास्थापने शुभानि ।
मासाः	वै. श्राव. मार्ग. पौष. फाल्गुन सूर्ये. मे. क. सि. वृ. मकर कुम्भ स्थिते च श्रेष्ठः ।
वाराः	चं. बु. बृ. शु. शनयः ।
तिथयः	२।३।५।७।१०।११।१३।१५ शुभाः ।
लग्नानि	२।३।५।६।८।९।११।१२ स्वामिशुभदृष्टे ।
लग्नशुद्धिः	लग्नात् १।४।७।१०।५।९ शुभाः । पापाः ३।६।११ स्थानेषु ८।१२ शुभपापरहिते शुक्रे पक्षी, गुरुशुक्रयोरुदये बाल्यवार्द्धक्ये नीचराश्यादिस्थितिरहितसमये ।
त्याज्यम्	भद्राकुयोगोऽष्टमचन्द्रचक्रशिरसितं च न सत् ।

[illegible] निर्दिष्टसमयेषु श्रवणादिषूक्तेषु गठदेवाद्यारम्भोऽपि शुभो भौमसूर्य[illegible] अमावां चर कीर्ते कदापि नैव [illegible] कर्तव्यः ।

देवालये गेहविधौ जलाशये राहुमुखज्ञानम् । यत्र राहुमुखं तत्पृष्ठकोणे खातं शुभं भवति ।

	ऐशान्यां	वायव्यां	नैरृत्यां	आग्नेय्यां
देवालयारम्भे	मी. मे. वृ. स्थितेऽर्के	मि.क.सि. स्थितेऽर्के	क.तु.वृ. सूर्ये	ध.म.कुं. सूर्ये
जलाशयारम्भे	म.कुं.मी. स्थितेऽर्के	मे.वृ.मि. सूर्ये	क.सि.क. सूर्ये	तु.वृ.ध. सूर्ये
गृहारम्भे	सि.क.तु. सूर्ये	वृ.ध.म. सूर्ये	कुं.मी.मे. सूर्ये	वृ.मि.क. सूर्ये

अथ चैत्रादिमासे गृहकरणे मासफलज्ञानम् ॥

चै.	वै.	ज्ये.	आ.	श्रा.	भा.	आ.	का.	मा.	पौ.	मा.	फा.
शोकः	धान्यम्	मृत्युः	पशुहानिः	द्रव्यवृद्धिः	नाशः	युद्धम्	भृत्यनाशः	धनम्	श्रीप्राप्तिः	अग्निभयम्	लक्ष्मीप्राप्तिः

अथायानां नामानि उपयोगस्थानकथनञ्च ॥

काकः	हस्ती	गर्दभः	वृषः	श्वा	हरिः	धूम्रः	ध्वजः

वापीकूपतडागादौ गजो देयो विचक्षणैः । वासवेश्मनि देयो हि शयने काककुंजरौ ॥१॥ वृषं भोजनपात्रेषु दद्याच्छत्रादिषु ध्वजम् । महानसेऽग्निशालायां गृहे वास्तूपजीविनाम् ॥२॥ धूम्रं दद्यात्तथाश्वानं यवनाश्रयगृहे । खरो वेश्यागृहे योज्यो ध्वांक्षस्तु पक्षिणां गृहे ॥३॥ पूर्वं सिंहं गजं दद्यात् प्रासादे पुरमन्दिरे इति शुभम् ।

आग्नेयकोणे वै कुर्यात्सिंहाद्यारम्भे तथा ईशान्यादि प्रकुर्वीत वृश्चिकस्थे तथा रवौ ।

अथ गृहप्रवेशमुहूर्तस्य विचारः ।

मासाः	वै. ज्ये. मा. फा. जीर्णे गृहे श्राव. मार्ग. का. मासे अग्निभयेऽप्याभिनवे सर्वे ।
भानि	उत्तरा. ३ रो. मृग. चि. अनु. रे. कुम्भचक्र शुद्धौ ।
वाराः	चं. बु. गु. शु. श. । तिथयः २ | ३ | ५
तिथयः	६ | ७ | ८ | १० | ११ | १२ | १३ ॥
लग्नानि	शुभ. २ | ५ | ८ | ११ मध्य ३ | ६ | ९ | १२
लग्नशुद्धिः	जन्मराशिलग्नाभ्यामुपचयराश्यंशयोः स्थिरराशौ लग्नात् १।२।३।५।७।९।१०।११ स्थानेषु शुभाः श्रेष्ठाः । पापाः ३।६।११ शुभपापरहिते ४।८ स्थाने वामार्कस्थितावितिः ।

गृहारम्भे वृषभचक्रशुद्धिज्ञानम् रविभावस्य गणना ॥

स्थानम्	न.	फलानि
शीर्षे	३	अग्निदाहः
अग्रपादे	४	शून्यवसत्
पृष्ठपादे	४	स्थिरता
पृष्ठे	३	लक्ष्मीप्राप्तिः
दक्षकुक्षौ	४	लाभःशुभम्
पुच्छे	३	स्वामिनाशः
वामकुक्षौ	४	नैःस्वम्
मुखे	३	पीडावसत्

गृहप्रवेशकाले कुंभचक्रम् रविभावस्यापि गणना

स्थानम्	न.	फलम्
मुखे	१	अग्निः
पूर्वे	४	उद्वसनम्
दक्षिणे	४	लाभः
पश्चिमे	४	लक्ष्मीलाभः
उत्तरे	४	कलहः
गर्भे	४	विनाशः
गुदे	३	स्थैर्यंशुभम्
कण्ठे	३	स्थिरत्वम्

अथ द्वारशाखाचक्रम् रविभावस्य गणना ॥

स्थानम्	न.	फलम्
शिरसि	४	श्रीलाभः
कोणे	८	उद्वसनम्
शाखायां	८	सौख्यम्
देहल्यां	३	गृहेशनाशः
मध्ये	४	सौख्यम्

कूपचक्रम् केचिदाहुः रविभाद्गणना ।

भागाः ९	नं.	फलानि
मध्ये	३	स्वादुजलं
पूर्वे	३	खंडितजलं
अग्नौ	३	स्वादुजलं
दक्षिणे	३	जलहानिः
नैरृत्ये	३	स्वादुजलं
पश्चिमे	३	क्षारोदकम्
वायव्ये	३	मिश्रितोद.
उत्तरे	३	मिष्टोदकं
ईशाने	३	क्षारोदकं

अथ ग्रामवास चक्रम् अत्र ग्रामनक्षत्राद्वास-कर्तृनक्षत्रावधि गणना ।

मस्तके	७	धनमानश्च
पृष्ठे	७	हानिःनिधनं
हृदये	७	सुखलाभः
पादे	७	पर्यटनम्

अथ चुल्हीचक्रमिदम् । रविभाद्दिननक्षत्रावधि गणना

पृष्ठे	६	श्रीलाभः
शीर्षे	४	मृत्युभयम्
पार्श्वे	८	सुखम्
गर्भे	५	विनाशः
हस्ते	२	सुभुक्तिः
चरणे	२	कलभमृतिः

अत्र वापीचक्रमिदम् बालभावस्य गणना ॥

पृष्ठे	४	शुभ जलम्
नाभौ	४	बुद्धिनाशः
हृदि	४	स्थिरता
मध्ये	४	कलहः
नेत्रयोः	४	धनाप्तिः
पादयोः	८	अनर्थः

सूर्यनक्षत्रात्तडागचक्रम् दिनभावधिगणना

पूर्वदिशि	२	वारिक्षयः
अग्निकोणे	३	बहुजलम्
दक्षिणे	२	जलनाशः
नैरृत्ये	२	अमृतजलम्
पश्चिमे	३	स्वादुजलम्
वायव्ये	२	जलक्षयम्
उत्तरे	३	स्थिरजलम्
ईशाने	२	नष्टजलम्
मध्ये	५	पूर्णजलम्
बाह्ये	३	अमृतजलम्

शल्यानयनरीतिः

अ	क	च	ट	त	प	य	श	हयय	वर्णाः
पू	अ	द	नै	प	वा	उ	ई	मध्य	दिशा
नरशल्यं	खरशल्य	पशुशल्य	श्वानः	शिवो:	तुषांगारः	विप्रशल्य	गोशल्य	नरकपाल:	शल्यं
१॥	२	२	१॥	१॥	४	२	१	३	हस्त
मरणम्	राजभयम्	वृद्धिमृत्युः	बालमृतिः	गृहविनाशः	[illegible]	दरिद्रता	रोगभयम्	कुलनाशः	फलानि

[illegible]

द्वारचक्रम् ।

न.	फलम्
४	धनलाभः
२	हानिः
४	धनाप्तिः
२	भयम्
४	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]

रोहिणीनक्षत्रात्कूपचक्रमिदम् ।

स्थान	नं.	फलानि
मध्य	३	शीघ्रस्वादु
पूर्वं	३	निर्जलम्
अग्नि.	३	आशुजलम्
दक्षि.	३	निर्जलम्
नैरृ.	३	अमृतजलम्
पश्चि	३	निर्मलजलम्
वाय.	३	जलहानिः
उत्तर	३	मधुरजलम्
ईशाने	३	क्षारजलम्

जलाशयारम्भमुहूर्तः

भानि ह. अनु. रे. उत्तरा ३. ध. श. म. रो. पुष्य. मृ. पू.षा. गुरुसितयोरस्तादिदोषरहिते । चं. बु.बृ. शु. वारे च रिक्तोन तिथौ शुभः ।

लग्ने जीवे भेऽथवा दुर्बलैश्चन्द्रकूरैः शुक्रे वाऽपि मेषूरगस्थे ॥ आप्येचंद्रे सर्वतोयाश्रयाणामारम्भाः स्युः सिद्धये निर्विकल्पम् ।

अथ जलाशयारामसुरप्रतिष्ठामुहूर्तविचारः ॥

समयः	उत्तरायणे न मीन संक्रान्तौ बृ.शु.चं. दृश्यबलवति च
भानि	मृ.रे.चि.अनु.ह.अश्वि.पुष्य.स्वा.पुन.श्र.ध.श. ।
लग्नशुद्धिः	लग्नात् केन्द्रकोणे १।४।७।१०।५।९। स्थानेषु शुभः । ३।६।११: पापखेटाः शुभाः । पञ्चेष्ट, षष्ठेऽनलग्ने न कार्यम् । कर्तृजन्मलग्नयोरष्टमराशिलग्नं हेयम् ॥ पूर्वोक्तनक्षत्रेऽग्निशुद्धौ वास्त्वर्चनभूतबलिं च कृत्वा गृहप्रवेशः कार्यः ।

चक्रंशतिथौ त्याज्यघटी

ति	घ.
४	८
६	९
८	१४
९	२५
१२	१०
१४	५

पराः शुभाः

[illegible]

अथाङ्गस्फुरणफलानि ।

स्थानानि	फलानि	स्थानानि	फलानि	स्थानानि	फलानि
मस्तकस्फुर.	पृथ्वीलाभः	वक्षःस्फुर.	विजयोध्रुवम्	कण्ठस्फुर.	ऐश्वर्यलाभः
ललाटस्फुर.	स्थानलाभः	हृदयस्फुर..	वांछितसिद्धिः	ग्रीवाग्रःस्फुर.	रिपुभयम्
स्कन्धस्फुर.	भोगसमृद्धिः	कट्यांस्फुर.	प्रमोदोबलम्	पृष्ठस्फुर.	युद्धेपराजयः
भ्रुवोर्युग्मे	सुखप्राप्तिः	कट्यापार्श्वे	प्रीतिरनुत्तमा	कपोलस्फुर.	वाराङ्गनाप्तिः
भ्रुवोर्मध्ये	महत्सौख्यम्	नाभिस्फुर.	स्त्रीनाशः	मुखस्फुर.	मधुरभोजनम्
कपालस्फुर.	शुभावाप्तिः	आंत्रिकस्फुर.	कोशवृद्धिः	बाहुस्फुर.	प्रियप्राप्तिः
नेत्रस्फुर.	धनाप्तिः	भगस्फुर.	पतिप्राप्तिः	बाहुमध्ये	धनागमः
नेत्रकोणयोः	लक्ष्मीलाभः	कुक्षिस्फुर.	सुप्रीतिलाभः	बस्तिदेशस्फुर	अभ्युदयः
नेत्रसमीपे	प्रियसमागमः	उदरस्फुर.	कोशप्राप्तिः	ऊरोस्फुर.	वस्त्रलाभः
नेत्रपक्ष्मे	राज्यलाभः	लिङ्गस्फुर.	स्त्रीलाभः	जानुस्फुर.	शत्रुवृद्धिः
नेत्रपक्ष्मऽस्फुर.	संग्रामे जयः	गुदस्फुर.	वाहनप्राप्तिः	जंघस्फुर.	स्वामिप्राप्तिः
नेत्रकोणयोः	कलशलाभः	वृषणस्फुरणे	पुत्रलाभः	पादोपरि	स्थानलाभः
नाभिकोणः	प्राप्तिसुखम्	ओष्ठस्फुरण	प्रियवस्तुला.	पादांते.	नृपत्वमेति
हस्तस्फुर.	सद्द्रव्यलाभः	हनुदेशस्फुर.	भयं महत्	पद्भ्यांस्फुर.	बध्नम.

अथ मुहूर्तादौ लग्नादितिथ्यन्त गुणानाह—सहस्रगुणमुल्लग्नं चन्द्रः शतगुणोबली । ताराषष्टिगुणा योगो द्वात्रिंशद्गुणभाग्भवेत् । तथार्द्धं करणं वाराद् वारस्त्वष्टगुणः स्मृतः । ऋक्षे चतुर्गुणो ज्ञेयस्तिथिरेकगुणः स्मृति इति ॥ कस्मिन् कार्ये कस्य बल विशेषतो ग्राह्यम्-उद्वाहे चोत्सवे जीवः सूर्यो भूपालदर्शने ॥ संग्रामे धरणीपुत्रो विद्याभ्यासे बुधोबली ॥१॥ यात्रायां भार्गवः प्रोक्तो दीक्षायांच शनैश्चरः । चन्द्रमा सर्वकार्येषु प्रशस्तो गृह्यते बुधैरिति ॥२॥ अथ द्वादशाङ्गुलशंकुतो विशेषकालज्ञानम्—सूचीमुखो द्वादशभिस्तथाङ्गुलैरथः पृथुस्तिष्ठति यो महीतले । विना निखातं यवदन्तनिर्मितैः कीलैः च शंकुरं ऋज्वीरितः ॥१॥ परमदिनं दिनमानविहीनं सप्तनिराहतपञ्चविभक्तम् । कार्यभटेन विनिर्मितयाभा साचभवेद्दिनमध्यमछाया ॥२॥ या यत्काले भवतीह छाया मध्याह्नहीना स्फुटशंकुयुक्ता । तदा दिनं षड्गुणितं विभाज्यं पूर्वापरार्द्धे गतगम्यनाड्य इति ॥ अथ गृहे दिग्दशाज्ञानमाह—गजयरतुंगुणाच्च महीगुणा द्विसहिता भवकादिदिशि क्रमात् । गृहपतेरभिधा पुरदिक्षिता वसुहृता भवनस्य दशाभवेत् । सूर्येन्दुभौमास्त्वगुणजीवमंदाः सौम्याश्च केतुर्भृगुजाः क्रमेण । क्षुण्णं गतर्क्षं निजवर्षसंख्यया भक्तं भभोगेन गता समादिका ॥२॥ अथ चरस्थिरविवेकः । स्वामिहस्तप्रमाणेन दीर्घविस्तारसंयुतम् । अष्टाभिश्च हरेद्भागं शेषं चरगिजस्यते ॥१॥ पशुहानिः पशौ रोगः पशुलाभः पशुक्षयः । पशुनाशः पशोर्वृद्धिः पशुभेदः न्दुः पशुः । [illegible] सुगन्धसंयुक्तं कृतवर्णविलेपनं । स्तम्भः स्थाप्यस्तदा कार्यो द्वारोद्धार्यः प्रयत्नतः ॥१॥ दक्षिणपूर्वकोणे कृत्वा पूजा शिलां न्यसेत्प्रथमाम् । शेषा प्रदक्षिणास्ताः स्तंभाश्चैव प्रतिष्ठाप्या ॥२॥ वास्तुंधरः—प्रासादेषु च हर्म्येषु गृहेष्वन्येषु सर्वदा । आग्नेय्यां प्रथमं स्तम्भं स्थापयेत्तद्विधानतः ॥३॥ तथा च ब्रह्मशम्भुः—अभिजित् [illegible] स्तम्भारोपणं तथा । पूर्वदक्षिणयोर्मध्ये कुर्याद्विस्वात भूरूप ॥४॥

श्रीजोप्तिचक्रं राहुभाद्दिनावधि

८	३	१	३	१	३	१	३	४
अशुभं	शुभ	अशुभ	शुभ	अशुभ	शुभ	अशुभ	शुभ	अशुभ

अग्नेर्निवास ज्ञानमाह

प्रतिपदादितस्तिथिर्वारयुता संका । ४भक्ता०।३।शेषे भूमौवासः १ शेषे स्वर्गे २ शेषे पाताले वासः ।

हवनचक्रं सूर्यभात्त्रित्रिनेत्राद्ध्र

३	३	३	३	३	३	३	३	३
सू.	बु.	शु.	श.	चं.	म.	बृ.	रा.	के.
असत्	सत्	सत्	असत्	सत्	असत्	सत्	असत्	असत्

[illegible]

CC-0 In Public Domain. Kirtikant Sharma Najafgarh Delhi Collection

Digitized by Sarayu Trust Foundation, Delhi and eGangotri.Funding by MoE-IKS

अथ तिथिवारयोर्भवारयोर्योगादनेकयोगानांबोधकचक्रमिदम् ।

योगनामानि	सूर्यवार	चंद्रवार	भौमवार	बुधवार	गुरुवार	शुक्रवार	शनिवार
चराख्ययोगः	पू. षा.	आर्द्रा	विशा.	रोहिणी	पुष्य	मघा	[illegible]
क्रकचयोगः	१२ ति.	११ ति.	१० ति.	९ ति.	८ ति.	७ ति.	[illegible]
दग्धयोगः	१२ ति.	११ ति.	५ ति.	३ ति.	६ ति.	८ ति.	[illegible]
विषाख्ययोगः	४ ति.	६ ति.	७ ति.	२ ति.	८ ति.	९ ति.	[illegible]
हुताशनयोगः	१२ ति.	६ ति.	७ ति.	८ ति.	९ ति.	१० ति.	[illegible]
यमघंटयोगः	मघा	विशा.	आर्द्रा	मूल.	कृत्तिका	रोहिणी	[illegible]
दग्धयोगः	भरणी	चित्रा	उ. षा.	धनिष्ठा.	उत्तरा फा.	ज्येष्ठा	[illegible]
यमदंष्ट्रयोगः	म. ध.	वि. मू.	कृ. भ.	पू. षा. पुन.	उ.षा.अश्वि	रो. अनु.	[illegible]
सर्वार्थसिद्धियोगः ॥ भवारयोर्योगात्	ह. मू. उ. ३ पुष्य अश्वि.	श्र. रो. मृ. अनु. पुष्य.	अश्वि उ. भा. कृ. आश्ले.	रो. अनु. ह. कृ. मृगशिरा	रेवती. अनु अश्विनी पुष्य पुन.	रे. अनु. अश्विनी पुन. श्र.	[illegible]
अमृतसि. यो.	हस्त	मृ. श्र.	अश्वि.	अनुरा.	रेवती	रेवती	[illegible]

अथदैर्घ्यविस्तारघातरूपपिण्डवशेनायादि बोधकचक्रम् ।

दैर्घ्य	२१	२१	२३	२३	२३	२५	२५	२५	२७	२७	२७	२९	२९
विस्तार	१९	२१	१९	२१	२३	२१	२३	२५	२३	२५	२७	२५	२७
आय	७	१	५	३	१	५	७	१	५	३	१	५	७
वार	७	७	६	७	१	७	२	४	३	६	२	१	५
अंश	९	९	३	९	६	९	३	६	९	९	९	३	९
द्रव्य	१२	१२	४	१२	८	१२	४	८	१२	१२	१२	४	१२
ऋण	५	३	७	१	३	७	५	३	७	१	३	७	५
नक्षत्र	६	१८	१३	३	२०	१५	१०	५	२७	२७	२७	२२	२७
तिथिः	१२	३	१	९	२	१५	१०	५	३	१५	१२	१०	९
योगः	३	९	२०	१५	१०	२१	५	१६	२६	२७	२७	[illegible]	२७
आयुः	७२	४८	१६	२४	३२	१२०	४०	८०	४८	१२०	७२	४०	२४

दैर्घ्य	२९	३१	३१	३१	३१	३३	३३	३३	३३	३५	३५	३५	३५
विस्तार	२९	२५	२७	२९	३१	२७	२९	३१	३३	२९	३१	३३	३५
आय	१	७	५	३	१	३	५	७	१	७	५	३	१
वार	२	३	१	६	४	४	३	३	१	७	७	७	७
अंश	६	६	९	३	६	९	९	९	९	६	३	९	६
द्रव्य	८	८	१२	४	८	१२	१२	१२	१२	८	४	१२	८
ऋण	३	५	७	१	३	१	७	५	३	५	७	१	३
नक्षत्र	५	१७	२७	१०	२०	२७	१५	३	१८	२०	१३	६	२६
तिथिः	८	५	६	७	८	३	६	९	१२	५	१०	१५	५
योगः	१६	२२	२७	५	१०	२७	२१	१५	९	१०	२०	३	१३
आयुः	८	८०	९६	११२	८	४८	९६	२४	७२	८०	४०	१२०	८०

दैर्घ्य	३७	३७	३७	३७	३९	३९	३९	३९	४१	४१	४१	४१	४१	४३
विस्तार	३१	३३	३५	३७	३३	३५	३७	३९	३३	३५	३७	३९	४१	३५
आय	३	१	७	१	७	५	३	१	१	३	५	७	१	१
वार	५	६	७	१	५	७	२	४	४	७	३	६	१	७
अंश	६	९	३	६	९	९	९	९	९	६	३	९	६	३
द्रव्य	८	१२	४	८	१२	१२	१२	१२	१२	८	४	१२	८	४
ऋण	१	७	५	३	५	७	१	३	३	१	७	५	३	३
नक्षत्र	२३	२१	१९	१७	९	१२	१५	१८	२४	५	१३	२१	२	२५
तिथिः	१०	३	१०	२	६	१५	९	३	९	५	१	१२	८	१०
योगः	२५	२४	२३	२२	१८	६	२१	९	१२	१६	२०	२४	१	२६
आयुः	५६	४८	४०	३२	१६	१२०	२४	४८	२४	८०	१६	७२	८	४०

दैर्घ्यः	४३	४३	४३	४३	४५	४५	४५	४५	४५	४७	[illegible]	[illegible]	४७	४७
विस्तार	३७	३९	४१	४३	३७	३९	४१	४३	४५	३९	[illegible]	[illegible]	४५	४७
आय	७	५	३	१	१	३	५	७	१	१	[illegible]	[illegible]	३	१
वार	४	१	५	२	५	३	१	६	४	५	[illegible]	[illegible]	२	१
अंश	६	९	३	६	९	९	९	९	९	९	[illegible]	[illegible]	९	६
द्रव्य	८	१२	४	८	१२	१२	१२	१२	१२	१२	[illegible]	[illegible]	१२	८
ऋण	५	७	१	३	३	१	७	५	३	३	[illegible]	[illegible]	१	३
नक्षत्र	११	२४	१०	२३	९	२७	१८	९	२७	३	[illegible]	[illegible]	१८	१४
तिथिः	८	६	४	२	१५	१५	१५	१५	१५	[illegible]	[illegible]	[illegible]	१५	२
योगः	१९	१२	५	२५	१८	२७	९	१८	२७	१५	[illegible]	[illegible]	[illegible]	७
आयुः	८	९६	६४	३२	१२०	१२०	१२०	१२०	१२०	[illegible]	[illegible]	[illegible]	१२०	३२

दैर्घ्यः	४९	४९	४९	४९	४९	५१	५१	५१	५१	५१	५१	५३	५३	५३
विस्तार	४१	४३	४५	४७	४९	४१	४३	४५	४७	४९	५१	४३	४५	४७
आय	१	३	५	७	१	३	१	७	५	३	१	[illegible]	१	३
वार	७	७	७	७	७	३	४	५	६	७	१	१	३	५
अंश	३	६	९	३	६	९	९	९	९	९	९	३	९	६
द्रव्य	४	८	१२	४	८	१२	१२	१२	१२	१२	१२	४	१२	८
ऋण	३	१	७	५	३	१	३	५	७	१	३	५	३	१
नक्षत्र	७	८	९	१०	११	१५	२१	२७	६	१२	१८	७	१८	२
तिथिः	७	११	१५	४	८	३	९	१५	६	१२	३	७	१५	८
योगः	१७	४	१८	५	१९	२१	२४	२७	३	६	९	१७	९	१
आयुः	११२	५६	१२०	६४	८	४८	२४	१२०	९६	७२	४८	[illegible]	१२०	८

दैर्घ्यः	५३	५३	५३	५५	५५	५५	५५	५५	५५	५७	५७	५७	५७
विस्तार	४९	५१	५३	४५	४७	४९	५१	५३	५५	४७	४९	५१	५३
आय	५	७	१	३	१	७	५	३	१	७	१	३	५
वार	७	२	४	१	४	७	३	६	२	३	७	४	१
अंश	३	९	६	९	३	६	९	३	६	९	९	९	९
द्रव्य	४	१२	८	१२	४	८	१२	४	८	१२	१२	१२	१२
ऋण	७	५	३	१	३	५	७	१	३	५	३	१	७
नक्षत्र	१३	२४	८	९	२५	२४	३	१९	८	२१	१५	९	३
तिथिः	१	९	२	१५	१०	५	१५	१०	५	१२	९	६	३
योगः	२०	१२	४	१८	२६	७	१५	२३	४	२४	२१	१८	१५
आयुः	१६	२४	३२	१२०	४०	८०	१२०	४०	८०	७२	२४	९६	४८

दैर्घ्यः	५७	५७	५९	५९	५९	५९	५९	५९	६१	६१	६१	६१	६१
विस्तार	५५	५७	४९	५१	५३	५५	५७	५९	४९	५१	५३	५५	५७
आय	७	१	३	१	७	५	३	१	५	७	१	३	५
वार	५	२	७	५	३	१	६	४	७	६	५	४	३
अंश	१	१	३	९	६	३	९	६	६	९	३	६	९
द्रव्य	१२	१२	४	१२	८	४	१२	८	८	१२	४	८	१२
ऋण	५	३	१	३	५	७	१	३	७	५	३	१	७
नक्षत्र	२४	१८	१६	१५	१४	१३	१२	११	१७	२१	२५	२	६
तिथिः	१५	१२	१३	१२	११	१०	९	८	२	३	४	५	६
योगः	१२	१	८	२१	७	२०	६	१९	२२	२४	२६	१	३
आयुः	१२०	७२	८८	७२	५६	४०	२४	८	३२	४८	६४	८०	९६

दैर्घ्यः	६१	६१	६३	६३	६३	६३	६३	६३	६३	६५	[illegible]	६५	६५	६५
विस्तार	५९	६१	५१	५३	५५	५७	५९	६१	६३	५३	[illegible]	५९	६१	६३
आय	७	१	५	३	१	७	५	३	१	५	[illegible]	३	५	७
वार	२	१	७	७	७	७	७	७	७	२	[illegible]	५	६	७
अंश	३	६	९	९	९	९	९	९	९	६	[illegible]	६	३	९
द्रव्य	४	८	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	८	[illegible]	८	४	१२
ऋण	५	३	७	१	३	५	७	१	३	७	[illegible]	१	७	५
नक्षत्र	१०	१४	२७	९	१८	२७	९	१८	२७	२०	[illegible]	८	२२	९
तिथिः	७	८	९	१२	१५	३	६	९	१२	५	[illegible]	५	१०	१५
योगः	५	७	२७	१८	९	२७	१८	९	२७	१०	[illegible]	४	११	१८
आयुः	११२	८	२४	७२	१२०	४८	९६	२४	७२	८०	[illegible]	८०	४०	१२०

दैर्घ्यः	६५	६७	६७	६७	६७	६७	६७	६७	६९	६९	[illegible]	६९	६९	६९
विस्तार	६५	५५	५७	५९	६१	६३	६५	६७	५७	५९	[illegible]	६३	६५	६७
आय	१	५	३	१	७	५	३	१	५	७	[illegible]	३	५	७
वार	१	६	१	३	५	७	२	४	५	१	[illegible]	७	३	६
अंश	६	६	९	३	६	९	३	६	९	९	[illegible]	९	९	९
द्रव्य	८	८	१२	४	८	१२	४	८	१२	१२	[illegible]	१२	१२	१२
ऋण	३	७	१	३	५	७	[illegible]	३	७	५	[illegible]	१	७	५
नक्षत्र	२२	२२	१५	७	२६	१८	१०	२	९	६	[illegible]	२७	२४	२१
तिथिः	५	१५	१३	४	११	३	१०	२	९	३	[illegible]	६	१५	९
योगः	२५	२५	२१	१७	१३	९	५	२	१८	३	[illegible]	२७	१२	२४
आयुः	८०	८०	७२	६४	५६	[illegible]	[illegible]	[illegible]	२४	४८	[illegible]	९६	१२०	२४

दैर्घ्यः	६९	७१	७१	७१	७१	७१	७१	७१	७१	७३	७३	७३	७३
विस्तार	६९	५७	५९	६१	६३	६५	६७	६९	७१	५९	६१	६३	६५
आय	१	७	५	३	१	७	५	३	१	३	५	७	१
वार	२	२	६	३	७	४	१	५	२	४	२	७	५
अंश	९	९	६	३	९	६	३	९	९	३	६	९	३
द्रव्य	१२	१२	८	४	१२	८	४	१२	८	४	८	१२	४
ऋण	३	५	७	१	३	५	७	१	३	१	७	५	३
नक्षत्र	१८	३	५	७	९	११	१३	१५	१७	४	११	१८	२५
तिथिः	३	६	२	१३	९	५	१	१२	८	१	१४	१२	१०
योगः	९	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२	११	९	२६
आयुः	४८	९६	३२	८८	२४	८०	१६	७२	८	१६	१०४	७२	४०

दैर्घ्यः	७३	७३	७३	७३	७५	७५	७५	७५	७५	७५	७५	७५
विस्तार	६७	६९	७१	७३	६१	६३	६५	६७	६९	७१	७३	७५
आय	३	५	७	१	७	५	३	१	७	५	३	१
वार	३	१	६	४	१	७	६	५	४	३	२	१
अंश	६	९	३	६	९	९	९	९	९	९	९	९
द्रव्य	८	१२	४	८	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२
ऋण	१	७	५	३	५	७	१	३	५	७	१	३
नक्षत्र	५	१२	१९	२६	१५	२७	१२	२४	९	२१	६	१८
तिथिः	८	६	४	२	१५	१५	१५	१५	१५	१५	१५	१५
योगः	१६	६	[illegible]	१३	२१	२७	६	१२	१८	२४	३	९
आयुः	८	१६	[illegible]	३२	१२०	१२०	१२०	१२०	१२०	१२०	१२०	१२०

CC-0 In Public Domain. Kirtikant Sharma Najafgarh Delhi Collection

Digitized by Sarayu Trust Foundation, Delhi and eGangotri.Funding by MoE-IKS

षोडशोपचार देवपूजनविधिः (यथोपलब्धपदार्थेन कामनापरत्वेन कर्तव्यम्)

ॐ अपवित्रः पवित्रो वा सर्वावस्थां गतोऽपि वा। यः स्मरेत् पुण्डरीकाक्षं स बाह्याभ्यन्तरः शुचिः॥ ॐ केशवाय नमः। ॐ नारायणाय नमः। ॐ माधवाय नमः। संकल्पः—ॐ विष्णुः ३, ॐ तत्सदद्यैतस्य श्रीमद्भगवतो महापुरुषस्य विष्णोराज्ञया प्रवर्तमानस्य ब्रह्मणो द्वितीयपरार्द्धे श्रीश्वेतवाराहकल्पे सप्तमे वैवस्वतमन्वन्तरे अष्टाविंशतितमे कलियुगे कलिप्रथमचरणे जम्बूद्वीपे भरतखण्डे आर्यावर्तैकदेशान्तर्गते पुण्यक्षेत्रे .... बौद्धावतारे अमुक संवत्सरे ....अमुक शालिवाहनशाके ....अमुक............नाम्नि संवत्सरे अमुक अयन अमुक ऋतौ अमुक मासे अमुक पक्षे अमुक तिथौ अमुक वासरे अमुक नक्षत्रे अमुकगोत्रोत्पन्न अमुकनामाहं मम कायिक-वाचिकमानसिकज्ञाताज्ञातसकलदोषपरिहारार्थं श्रुतिस्मृतिपुराणोक्तफलप्राप्त्यर्थं श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं............अमुककामं करिष्ये। देवता पूजनं ॥ प्रतिष्ठा की हुई मूर्त्ति हो तो केवल पुष्प छोड़ देवे। यदि प्रतिष्ठा की हुई न हो तो सुपारी के ऊपर नारा लपेट कर अक्षत के ऊपर स्थापित करके दाहिने हाथ में अक्षत लेकर नीचे लिखे मन्त्र से छोड़े। आवाहन — आगच्छ भगवन् देव स्थाने चात्र स्थिरो भव। यावत् पूजां करिष्यामि तावत्त्वं सन्निधौ भव॥ प्रतिष्ठा॥ अस्यै प्राणाः प्रतिष्ठन्तु अस्यै प्राणाः क्षरन्तु च। अस्यै देवत्वमर्चायै मामहेति च कश्चन॥ आसनम्—रम्यं सुशोभनं दिव्यं सर्वसौख्यकरं शुभम्। आसनञ्च मया दत्तं गृहाण परमेश्वर। (आसनं समर्पयामि) ॥ पाद्यम्—उष्णोदकं निर्मलं च सर्वसौगन्ध्यसंयुतम्। पादप्रक्षालनार्थाय दत्तं ते प्रतिगृह्यताम्। (पाद्यं स०) ॥ अर्घ्यम्—अर्घ्यं गृहाण देवेश गन्धपुष्पाक्षतैः सह। करुणाकर मे देव गृहाणार्घ्यं नमोऽस्तु ते। (अर्घ्यं स०) ॥ आचमनम्—सर्वतीर्थसमायुक्तं सुगन्धि निर्मलं जलम्। आचम्यतां मया दत्तं गृहीत्वा परमेश्वर। (आचमनीयं स०) ॥ स्नानम्—गङ्गासरस्वतीरेवा पयोष्णीनर्मदाजलैः। स्नापितोऽसि मया देव तथा शान्तिं कुरुष्व मे। (स्नानं स०) ॥ दुग्धस्नानम्—कामधेनुसमुत्पन्नं सर्वेषां जीवनं परम्। पावनं यज्ञहेतुश्च पयः स्नानार्थमर्पितम्। (दुग्ध स्नानं स०) (पुनर्जलस्नानं स०) ॥ दधिस्नानम्—पयसस्तु समुद्भूतं मधुराम्लं शशिप्रभम्। दध्यानीतं मया देव स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम्। (दधि स्नानं स०) ॥ घृत स्नानम्—नवनीतसमुत्पन्नं सर्वसंतोषकारकम्। घृतं तुभ्यं प्रदास्यामि स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम्। (घृत स्नानं स०) ॥ मधुस्नानम्—तरुपुष्पसमुद्भूतं सुस्वादु मधुरं मधु। तेजःपुष्टिकरं दिव्यं स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम्। (मधुस्नानं स०) ॥ शर्करा स्नानम्—इक्षुसारसमुद्भूता शर्करा पुष्टिकारिका। मलापहारिका दिव्या स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम्। (शर्करा स्नानं स०) पञ्चामृत स्नानम्—पयोदधि घृतञ्चैव मधु शर्करयायुतम्। पञ्चामृतं मयानीतं स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् (पञ्चामृत स्नानं स०) ॥ शुद्धोदक स्नानम्—मन्दाकिन्यास्तु यद्वारि सर्वपापहरं शुभम्। तदिदं कल्पितं देव स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम्। (शुद्धोदक स्नानं स०) ॥ वस्त्रम्—सर्वभूषादिके सौम्ये लोकलज्जानिवारणे। मयोपपादिते तुभ्यं वाससी प्रतिगृह्यताम्। (वस्त्रोपवस्त्रं स०) ॥ यज्ञोपवीत—नवभिस्तन्तुभिर्युक्तं त्रिगुणं देवतामयम्। उपवीतं मयादत्तं गृहाण परमेश्वर। (यज्ञोपवीतं स०) ॥ गंधम्—श्रीखण्डचंदनं दिव्यं गन्धाढ्यं सुमनोहरम्। विलेपनं सुरश्रेष्ठ चंदनं प्रतिगृह्यताम्। (गन्धं स०) ॥ कुंकुम (रोली) ॥ कुंकुमं कामनादिव्यं कामना कामसंभवम्। कुंकुमेनार्चितो देव गृहाण परमेश्वर। (कुंकुमं स०) ॥ अक्षतम्—अक्षतांश्च सुरश्रेष्ठ कुंकुमाक्ताः सुशोभिताः। मया निवेदिता भक्त्या गृहाण परमेश्वर। (अक्षतान् स०) ॥ पुष्पम्—माल्यादीनि सुगन्धीनि मालत्यादीनि वै प्रभो। मयाहृतानि पुष्पाणि गृहाण परमेश्वर। (पुष्पाणि स०) ॥ पुष्पमाला ॥ सुरभि पुष्पनिचयैः ग्रथितां शुभमालिकाम्। ददामि तव शोभार्थं गृहाण परमेश्वर। (पुष्पमालां स०) ॥ दूर्वा (अङ्गभाग चढ़ावे) ॥ त्वं दूर्वेऽमृतजन्मासि वन्दितासि सुरैरपि। सौभाग्यं सन्ततिं देहि सर्वकार्यकरी भव। (दूर्वां स०) ॥ शमी पत्र ॥ शमी शमयते पापं शमी लोहितकण्टका। धारिण्यर्जुनबाणानां रामस्य प्रियवादिनी। (शमीपत्रं स०) ॥ सिन्दूर ॥ सिन्दूरं शोभनं रक्तं सौभाग्यं सुखवर्धनम्। शुभदं कामदं चैव सिन्दूरं प्रतिगृह्यताम्। (सिन्दूरं स०) ॥ सौभाग्यद्रव्य ॥ हरिद्रां कुंकुमं चैव सिन्दूरं कज्जलान्वितम्। सौभाग्यद्रव्यसंयुक्तं गृहाण परमेश्वर। (सौभाग्यद्रव्याणि स०) ॥ अबीर गुलाल ॥ अबीरं च गुलालं च चोवाचन्दनमेव च। अबीरेणार्चितो देव अतः शान्तिं प्रयच्छ मे। (अबीरं गुलालं स०) ॥ आभूषणम्—अलङ्कारान् महादिव्यान्नानारत्नविनिर्मितान्। गृहाण देवदेवेश प्रसीद परमेश्वर। (आभूषणं स०) ॥ धूपम्—वनस्पतिरसोद्भूतो गन्धाढ्यो गन्ध उत्तमः। आघ्रेयः सर्वदेवानां धूपोऽयं प्रतिगृह्यताम्। (धूपमाघ्रापयामि) ॥ दीपम्—साज्यं च वर्तिसंयुक्तं वह्निना योजितं मया। दीपं गृहाण देवेश त्रैलोक्यतिमिरापहम्। (दीपं दर्शयामि) ॥ नैवेद्यम्—शर्कराघृतसंयुक्तं मधुरं स्वादुचोत्तमम्। उपहारसमायुक्तं नैवेद्यं प्रतिगृह्यताम्। (नैवेद्यं निवेदयामि) ॥ आचमनम् गंगाजलं समानीतं सुवर्णकलशे स्थितम्। आचम्यतां सुरश्रेष्ठ शुद्धमाचमनीयकम्। (आचमनीयं स०) ॥ ऋतुफलम्—नारिकेलफलं जम्बूफलं नारङ्गमुत्तमम्। कूष्माण्डं पुरतो भक्त्या कल्पितं प्रतिगृह्यताम्। (ऋतुफलं स०) ॥ अखंड ऋतुफलम्—इदं फलं मया देव स्थापितं पुरतस्तव। तेन मे सफलावाप्तिर्भवेज्जन्मनि जन्मनि। (अखण्ड ऋतु फलं०) ॥ ताम्बूल पुगीफलम्—पूगीफलं महद्दिव्यं नागवल्लीदलैर्युतम्। एलालवङ्गसंयुक्तं ताम्बूलं प्रतिगृह्यताम्। (ताम्बूलं पुगीफलं स०) ॥ दक्षिणा ॥ हिरण्यगर्भगर्भस्थं हेमबीजं विभावसोः। अनन्तपुण्यफलदमतः शान्तिं प्रयच्छ मे। (दक्षिणां स०) ॥ आरती ॥ चन्द्रादित्यौ च धरणी विद्युदग्निस्तथैव च। त्वमेव सर्वज्योतींषि आर्तिक्यं प्रतिगृह्यताम्। प्रार्थना ॥ गजाननं भूतगणादिसेवितं कपित्थजम्बूफलचारुभक्षणम्। उमासुतं शोकविनाशकारकं नमामि विघ्नेश्वरपादपङ्कजम्॥ अनया पूजया गणपतिः प्रीयतां न मम॥

काश्यामक्षांशाः (रामनगर किला) २५।१६ देशान्तररेखातः [illegible] वर्षादौ स्फुटायनांशाः २३।१९।७

लग्नसारिणी

राशि	०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९
	२	२	३	३	३	३	३	३	३	३	४	४	४	४	४	४	४	५	५	५	५	५	५	५	६	६	६	६	६	६
मे. ०	५०	५७	५	१३	२०	२८	३६	४४	५२	५९	७	१५	२३	३१	३९	४७	५५	४	१२	२०	२९	३७	४५	५४	२	११	१९	२८	३७	४६
	९	४७	२५	५	४८	३२	१८	६	०	४८	४२	३९	४७	३९	४१	४९	५७	१	२३	३९	१	२१	५८	३५	४६	२०	५८	३८	२२	९
	६	७	७	७	७	७	७	७	८	८	८	८	८	८	९	९	९	९	९	९	१०	१०	१०	१०	१०	१०	११	११	११	११
वृ. १	५४	३	१२	२१	३०	३९	४९	५८	७	१७	२६	३५	४५	५४	४	१४	२४	३३	४३	५२	३	१३	२३	३४	४४	५४	४	१५	२५	३६
	५९	५२	४९	४७	५२	५९	११	२४	४०	१	२५	४३	२४	५९	३७	१९	४	५३	४६	४२	४३	४५	५१	०	१४	३०	४९	१३	३९	९
	११	११	१२	१२	१२	१२	१२	१३	१३	१३	१३	१३	१३	१४	१४	१४	१४	१४	१५	१५	१५	१५	१५	१६	१६	१६	१६	१६	१६	१७
मि. २	४६	५७	७	१८	२९	४०	५१	१	१२	२३	३४	४५	५६	८	१९	३०	४१	५२	४	१५	२६	३८	४९	०	१२	२३	३५	४६	५८	९
	४१	१६	५५	३७	४२	९	१९	५१	४७	४५	४५	४८	५२	०	९	२०	३२	४९	५	२४	४४	६	२९	५३	१७	४५	१३	४२	११	४२
	१७	१७	१७	१७	१८	१८	१८	१८	१८	१९	१९	१९	१९	१९	२०	२०	२०	२०	२०	२१	२१	२१	२१	२१	२१	२२	२२	२२	२२	२२
क. ३	२१	३२	४४	५५	७	१८	३०	४२	५३	५	१६	२८	३९	५१	२	१४	२६	३७	४९	०	१२	२३	३५	४६	५८	९	२०	३२	४३	५५
	१३	४४	१६	४९	२२	५५	२९	३	३८	१२	४८	२०	५२	२५	५८	३०	३	३७	६	३७	८	३७	१७	३५	४	३०	५६	२२	४७	११
	२३	२३	२३	२३	२३	२४	२४	२४	२४	२४	२४	२५	२५	२५	२५	२५	२६	२६	२६	२६	२६	२७	२७	२७	२७	२७	२७	२८	२८	२८
सि. ४	६	१७	२९	४०	५१	३	१४	२५	३७	४८	५९	१०	२२	३३	४४	५५	[illegible]	१८	२९	४०	५१	२	१३	२४	३६	४७	५८	९	२०	३१
	३४	५७	२७	३९	५९	११	३९	५५	१२	२८	४४	५८	१२	२५	३८	४९	[illegible]	१०	२५	३६	४९	५१	५३	५९	६	१२	१७	२२	२७	३२
	२८	२८	२९	२९	२९	२९	२९	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३१	३१	३१	३१	३१	३२	३२	३२	३२	३२	३२	३३	३३	३३	३३	३३	३४
क. ५	४२	५३	४	१५	२६	३७	४८	०	११	२२	३३	४४	५५	६	१७	२८	३९	५०	१	१२	२३	३५	४६	५७	९	१९	३०	४१	५२	४
	३६	४०	४६	४७	५०	५९	५७	०	५३	१	८	१३	४	२०	[illegible]	[illegible]	३३	३७	४३	[illegible]	[illegible]	०	७	१९	१०	२६	३५	४९	५९	११
	३४	३४	३४	३४	३५	३५	३५	३५	३५	३५	३६	३६	३६	३६	३६	३७	३७	३७	३७	३७	३८	३८	३८	३८	३८	३८	३९	३९	३९	३९
तु. ६	१५	२६	३७	४९	०	११	२२	३४	४५	५६	८	१९	३०	४२	५३	४	१६	२७	३९	५०	१	१३	२४	३६	४७	५९	१०	२२	३३	४५
	२२	३४	४८	२	१६	३१	४६	५	२१	४१	६	२०	३३	३	२५	४९	१३	३८	३	३०	५६	२५	४३	२३	५२	२३	५४	२५	५७	२९
	३९	४०	४०	४०	४०	४०	४१	४१	४१	४१	४१	४२	४२	४२	४२	४२	४३	४३	४३	४३	४३	४३	[illegible]	४४	४४	४४	४४	४५	४५	४५
वृ. ७	५७	८	२०	३१	४३	५४	६	१७	२९	४१	५२	४	१५	२७	३८	५०	१	१३	२४	३६	४७	५९	१०	२१	३३	४४	५५	७	१८	२९
	२	३५	८	४०	१६	४९	२२	५६	३१	४	३८	११	४३	१६	४७	१८	४९	१८	४७	१५	४३	७	३१	५४	१६	३६	५४	१३	३६	३९
	४५	४५	४६	४६	४६	४६	४६	४६	४७	४७	४७	४७	४७	४८	४८	४८	४८	४८	४८	४९	४९	४९	४९	४९	४९	५०	५०	५०	५०	५०
ध. ८	४०	५२	३	१४	२५	३६	४७	५८	८	१९	३०	४१	५२	२	१३	[illegible]	[illegible]	४४	५५	५	१५	२५	३६	४६	५६	६	१६	२६	३५	४५
	५१	०	७	१२	१५	१५	१३	८	४१	५१	१८	२३	४	४४	१९	५	३१	४७	१०	२९	४६	५९	९	१५	१७	१८	१४	६	५५	४१
	५०	५१	५१	५१	५१	५१	५१	५२	५२	५२	५२	५२	५२	५२	५३	५३	[illegible]	५३	५०	५३	५३	५४	५४	५४	५४	५४	५४	५५	५५	५५
म. ९	५५	५	१४	२४	३३	४२	५२	१	१०	२०	२९	३८	४७	५६	५	[illegible]	[illegible]	३१	४०	४८	५७	५	१४	२२	३०	३९	४७	५५	४	१२
	२२	१	३६	१७	३५	५९	२९	३६	४९	१	८	१३	२२	८	१५	[illegible]	[illegible]	२२	२	३९	१४	४५	२	३८	५९	२०	३७	५१	३	५१
	५५	५५	५५	५५	५५	५६	५६	५६	५६	५६	५६	५६	५६	५७	५७	५७	[illegible]	५७	५७	५७	५७	५८	५८	५८	५८	५८	५८	५८	५८	५९
कुं. १०	२०	२८	३६	४४	५२	०	७	१५	२३	३१	३९	४६	५४	२	९	१७	[illegible]	३२	३९	४७	५४	२	९	१७	२४	३२	३९	४६	५४	१
	१७	२१	१३	२१	१८	१२	५३	५४	४२	२८	१२	५४	३४	१३	५०	[illegible]	[illegible]	३२	५८	२८	४९	३३	५४	११	२४	७	२४	५१	२	३२
	५९	५९	५९	५९	५९	५९	५९	०	०	०	०	०	०	०	०	१	[illegible]	१	१	१	१	१	१	१	२	२	२	२	२	२
मी. ११	८	१६	२३	३०	३८	४५	५२	०	७	१४	२१	२९	३६	४३	५१	[illegible]	[illegible]	१३	२०	२७	३५	४२	५०	५७	४	११	२०	२७	३५	४२
	५२	११	१७	४८	६	१९	४२	०	१८	४०	५४	२२	४३	४९	८	[illegible]	[illegible]	९	३१	५३	१६	४०	५	२७	११	३२	२	२८	०	३४

प्रत्सूर्यराश्यंशसमानकोष्ठे घट्यादिकं स्वेष्टघटीयुतं तत्। तत्तुल्य[illegible]ि भवेद्धि यत्र तद्राशि[illegible]मितं हि लग्नम् ॥

दशमलग्नसारिणी ।

अंशाः	०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९
	३	३	३	४	४	४	४	४	४	४	५	५	५	५	५	५	६	६	६	६	६	६	७	७	७	७	७	७	८	८
मे. ०	३२	४२	५१	१	१०	२०	२९	३९	४८	५८	७	१७	२७	३६	४६	५६	६	१५	२५	३५	४५	५५	५	१५	२५	३५	४५	५५	५	१५
	४६	११	३६	४	३२	२	३३	५	४४	१४	५१	२९	१०	५१	३४	१९	५	५३	४३	३५	३०	२३	२०	१९	१९	२१	२६	३१	३९	४९
	८	८	८	८	९	९	९	९	९	९	१०	१०	१०	१०	१०	११	११	११	११	११	११	१२	१२	१२	१२	१२	१३	१३	१३	१३
वृ. १	२६	३६	४६	५६	७	१७	२७	३८	४८	५९	९	२०	३०	४१	५१	२	१२	२३	३४	४४	५५	६	१७	२७	३८	४९	०	११	२२	३२
	०	१३	२९	४३	४	२४	४७	१०	३५	२	३१	२०	३४	७	४२	१९	५७	३६	१६	५८	४३	२६	११	५७	४५	३३	२२	१४	३	५४
	१३	१३	१४	१४	१४	१४	१४	१५	१५	१५	१५	१५	१५	१६	१६	१६	१६	१६	१६	१७	१७	१७	१७	१७	१८	१८	१८	१८	१८	१८
मि. २	४३	५४	५	१६	२७	३८	४९	०	१०	२१	३२	४३	५४	५	१६	२७	३७	४८	५९	१०	२१	३२	४२	५३	४	१५	२५	३६	४७	५७
	४६	३८	३१	२५	१८	१२	६	०	५४	४८	४१	३५	२८	२२	१४	६	५७	४८	३८	२७	१५	३	४९	३४	१७	२	४३	२४	३	४१
	१९	१९	१९	१९	१९	२०	२०	२०	२०	२०	२०	२१	२१	२१	२१	२१	२१	२२	२२	२२	२२	२२	२२	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२४
क. ३	८	१८	२९	३९	५०	०	११	२१	३२	४२	५२	३	१३	२३	३३	४४	५४	४	१४	२४	३४	४४	५४	४	१४	२४	३४	४४	५३	३
	१८	५३	२६	५८	२९	५७	२४	४९	१३	३६	५६	१७	३१	४६	५८	११	२१	२८	३४	३८	४१	४१	३९	३७	२९	२५	१७	७	५५	४१
	२४	२४	२४	२४	२४	२५	२५	२५	२५	२५	२५	२५	२६	२६	२६	२६	२६	२६	२७	२७	२७	२७	२७	२७	२८	२८	२८	२८	२८	२८
सि. ४	१३	२३	३२	४२	५२	१	११	२०	३०	३९	४९	५८	८	१७	२७	३६	४५	५५	४	१४	२३	३२	४१	५१	०	९	१८	२८	३७	४६
	२६	९	५०	३१	९	४६	१६	५५	२७	५८	२८	५५	२३	४९	१४	३७	५९	२१	४१	१	१९	३७	५४	११	२५	३९	५३	७	१९	३२
	२८	२९	२९	२९	२९	२९	२९	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३१	३१	३१	३१	३१	३१	३१	३२	३२	३२	३२	३२	३२	३३	३३	३३
क. ५	५५	४	१४	२३	३२	४१	५०	०	९	१८	२७	३६	४५	५५	४	१३	२२	३१	४१	५०	५९	८	१८	२७	३६	४५	५५	४	१४	२३
	४४	५५	७	१८	२८	३९	४९	०	१०	२१	३२	४२	५३	४	१६	२८	४०	५३	७	२१	३५	५०	६	२३	४१	५९	१८	३९	०	२२
	३३	३३	३३	३५	३४	३४	३४	३४	३४	३४	३५	३५	३५	३५	३५	३५	३६	३६	३६	३६	३६	३६	३७	३७	३७	३७	३७	३७	३८	३८
तु. ६	३२	४२	५१	१	१०	२०	२९	३९	४८	५८	७	१७	२७	३६	४६	५६	६	१५	२५	३५	४५	५५	५	१५	२५	३५	४५	५५	५	१५
	४६	११	३६	४	३२	२	३३	५	४४	१४	५१	२९	१०	५१	३४	१९	५	५३	४३	३५	३०	२३	२०	१९	२१	२६	२६	२१	३९	४९
	३८	३८	३८	३८	३९	३९	३९	३९	३९	३९	४०	४०	४०	४०	४०	४१	४१	४१	४१	४१	४१	४२	४२	४२	४२	४२	४३	४३	४३	४३
वृ. ७	२६	३६	४६	५६	७	१७	२७	३८	४८	५९	९	२०	३०	४१	५१	२	१२	२३	३४	४४	५५	६	१७	२७	३८	४९	०	११	२२	३२
	०	१३	२८	४३	४	२४	४७	१०	३५	२	३१	२०	३४	७	४२	१९	५७	३६	१६	५८	४३	२६	११	५७	४५	४३	२२	१४	३	५४
	४३	४३	४४	४४	४४	४४	४४	४५	४५	४५	४५	४५	४५	४६	४६	४६	४६	४६	४६	४७	४७	४७	४७	४७	४८	४८	४८	४८	४८	४८
ध. ८	४३	५४	५	१६	२७	३८	४९	०	१०	२१	३२	४३	५४	५	१६	२७	३७	४८	५९	१०	२१	३२	४२	५३	४	१५	२५	३६	४७	५७
	४६	३८	३१	२५	१८	१२	६	०	५४	४८	४१	३५	२८	२२	१४	६	५७	४८	३८	२७	१५	३	४९	३४	१७	२	४३	२४	३	४१
	४९	४९	४९	४९	४९	५०	५०	५०	५०	५०	५०	५१	५१	५१	५१	५१	५१	५२	५२	५२	५२	५२	५२	५३	५३	५३	५३	५३	५३	५४
म. ९	८	१८	२९	३९	५०	०	११	२१	३२	४२	५२	३	१३	२३	३३	४४	५४	४	१४	२४	३४	४४	५४	४	१४	२४	३४	४४	५३	३
	१८	५३	२६	५८	२९	५७	२४	४९	१३	३६	५६	१७	३१	४६	५९	११	२०	२८	३४	३८	४१	४१	३९	३७	२९	२५	१७	७	५५	४१
	५४	५४	५४	५४	५४	५५	५५	५५	५५	५५	५५	५५	५६	५६	५६	५६	५६	५६	५७	५७	५७	५७	५७	५७	५८	५८	५८	५८	५८	५८
कुं. १०	१३	२३	३२	४२	५२	१	११	२०	३०	३९	४९	५८	८	१७	२७	३६	४५	५५	४	१४	२३	३२	४१	५१	०	९	१८	२८	३७	४६
	२६	९	५०	३०	९	४६	१६	५५	२७	५८	२८	५६	२३	४९	१४	३७	५९	२१	४१	१	१९	३७	५४	१०	२५	३९	५३	६	१९	३२
	५८	५९	५९	५९	५९	५९	५९	०	०	०	०	०	०	०	१	१	१	१	१	१	१	२	२	२	२	२	२	३	३	३
मी. ११	५५	४	१४	२३	३२	४१	५०	०	९	१८	२७	३६	४५	५५	४	१३	२२	३१	४१	५०	५९	८	१८	२७	३६	४५	५५	४	१४	२३
	४४	५५	७	१७	२८	३९	४९	०	१०	२१	३२	४२	५३	४	१६	२८	४०	५३	७	२१	३५	५०	६	२३	४१	५९	१८	३९	०	२२

सूर्यफल में इष्टकाल जोड़नेसे लग्नसारिणी द्वारा जो अङ्क घट्यादि निकलेगा, उसमें १५ दण्ड घटाकर जो घट्यादि होगा वह दशम सारिणी में जिस राश्यंश का फल होगा, वही दशम लग्न होगा।

काकमैथुनादौ—काकस्य मैथुनं पश्येत्काकः शिरसि चेद्विशेत्। शिरस्युरसि वाकुर्यात्पक्षाघातं नखैस्तथा ॥१॥ विदारणं च कुरुते शयानं च स्पृशेद्यदि। तदा वदेत्तु मरणं महारिष्टमथापि वा ॥२॥ मध्यरात्रौ यदा काको भाषते हेतुना विना। तद् गृहारिष्टमाचष्टे ग्रामारिष्टमथापि वा ॥३॥ आरोहयेद्गृहं यस्यकपोतो वा गृहं विशेत्। स्थानहानिर्भवेत्तस्य तदाऽनर्थकरं भवेत् ॥४॥ प्रवेशद्वारतो गच्छेत् मासमेकं विवर्जयेत्। द्वारान्तरे यदा गच्छेत्षण्मासं तत्परित्यजेत् ॥५॥ शान्ति तत्र प्रकुर्वीत विधानेन घृतादिना। सप्तधान्यं तथा दद्यादभ्यङ्गञ्चैव कारयेत् ॥६॥ माषपिष्टेन काकस्य कृत्वा तु प्रतिमां नरः। गन्धपुष्पादिनाऽभ्यर्च्य माषभक्ताज्य-मर्पयेत् ॥७॥ स्थापयेन्मृण्मये पात्रे दक्षिणां चापि दापयेत्। दीपं सप्तमुखं कृत्वा बलिमध्ये प्रदीपयेत् ॥८॥ बलिं चतुष्पथे दद्याद्दक्षिणस्यां विचक्षणः ततः स्नानं प्रकुर्वीत पञ्चगव्येन संयुतम् ॥९॥ मन्त्रं त्रिलोकयेदाज्ये शंकरं शंकरं (स्मरेत्) जपेत्। अनेन तु विधानेन सर्वदोषो विनश्यति ॥१०॥

CC-0 In Public Domain. Kirtikant [illegible] Najafgarh D[illegible] Collection

Digitized by Sarayu Trust Foundation, Delhi and eGangotri.Funding by MoE-IKS

प्रातः स्मरणम्

यं ब्रह्मा वरुणेन्द्र रुद्रमरुतः स्तुन्वन्ति दिव्यैःस्तवै, र्वेदैः साङ्गपदक्रमोपनिषदैर्गायन्ति यं सामगाः। ध्यानावस्थित तद्गतेनमनसा पश्यन्ति यं योगिनो यस्यान्तं न विदुः सुरासुरगणा देवाय तस्मै नमः॥ यं शैवाः समुपासते शिव इति ब्रह्मेति वेदान्तिनो बौद्धाबुद्ध इति प्रमाणपटवः कर्तेति नैयायिकाः। अर्हन्नित्यथ जैनशास्त्रनिरताः कर्मेति मीमांसकाः सोऽयं नो विदधातु वाञ्छितफलं त्रैलोक्यनाथो हरिः।

सन्ध्या

भूल से हुए पाप की निवृत्ति के लिए प्रतिदिन सायंकाल और प्रातःकाल दिन रात्रि के सन्धि में जो कर्म किया जाता है उसका नाम सन्ध्या है।

नीचे लिखे मन्त्र पढ़कर शरीर-शुद्धि के लिये जल छिड़के—

ॐ अपवित्रः पवित्रो वा सर्वावस्थाङ्गतोऽपि वा। यः स्मरेत्पुण्डरीकाक्षं स बाह्याभ्यन्तरः शुचिः।

दाहिने हाथमें जल लेकर सन्ध्या के लिये संकल्प करे—

ॐतत्सदद्यैतस्य ब्रह्मणोह्नि द्वितीयपरार्द्धे श्रीश्वेतवाराहकल्पे वैवस्वतमन्वन्तरे जम्बूद्वीपे भरतखण्डे आर्यावर्तैकदेशान्तर्गते अमुकक्षेत्रे कलियुगे कलिप्रथमचरणे अमुकसंवत्सरे अमुकमासे अमुकपक्षे अमुकतिथौ अमुकवासरे अमुकगोत्रोत्पन्नोऽमुकशर्माहं प्रातः (सायं) सन्ध्योपासनकर्म करिष्ये।

निम्न विनियोग पढ़कर भूमिशुद्धि के लिये जल छोड़े।

पृथ्वीतिमन्त्रस्य मेरुपृष्ठ ऋषिः सुतलं छन्दः कूर्मो देवता आसने विनियोगः।

नीचे के मन्त्रको पढ़कर शुद्धिके लिये आसन पर जल छिड़के।

ॐ पृथ्वी त्वया धृता लोका देवि त्वं विष्णुना धृता। त्वञ्च धारय मां देवि पवित्रं कुरु चासनम्।

शिखाबन्धनम्—गायत्री मन्त्रको पढ़कर शिखाबन्धन करना तथा ३ आचमन भी करे। पश्चात् नीचे मन्त्रको पढ़कर पुनः आचमन करे। मन्त्र से किसी कर्म को जब करना होता है पहिले विनियोग करना आवश्यक है—अतः विनियोगः—अघमर्षणसूक्तस्याघमर्षणऋषिरनुष्टुप्छन्दो भाववृत्तो देवता आचमने विनियोगः।

ॐ ऋतञ्च सत्यञ्चाभीद्धात्तपसोऽध्यजायत। ततो रात्र्यजायत ततः समुद्रो अर्णवः। समुद्रादर्णवादधि संवत्सरो अजायत। अहोरात्राणि विदधद्विश्वस्य मिषतो वशी। सूर्याचन्द्रमसौ धाता यथापूर्वमकल्पयत्। दिवञ्च पृथिवीञ्चान्तरिक्षमथो स्वः।

आत्मरक्षा—हाथ में जल लेकर गायत्री मन्त्र पढ़े तथा अपने चारों ओर रक्षार्थ छिड़कर प्राणायाम के निम्न चारोविनियोगों के लिये चार बार जल पृथ्वीपर छोड़े।

ॐकारस्य ब्रह्मा ऋषिर्गायत्री छन्दोऽग्निर्देवता शुक्लो वर्णः सर्वकर्मारम्भे विनियोगः। सप्तव्याहृतीनां विश्वामित्रजमदग्निभरद्वाजगौतमात्रिवशिष्ठकश्यपा ऋषयो गायत्र्युष्णिगनुष्टुब्बृहतीपंक्तित्रिष्टुब्जगत्यश्छन्दांस्यग्निवाय्वादित्यबृहस्पतिवरुणेन्द्रविश्वेदेवा देवता अनादिष्टप्रायश्चित्ते प्राणायामे विनियोगः। गायत्र्या विश्वामित्र ऋषिर्गायत्रीछन्दः सविता देवताग्निर्मुखमुपनयने प्राणायामे विनियोगः। शिरसः प्रजापतिर्ऋषिस्त्रिपदा गायत्रीछन्दो ब्रह्माग्निवायुसूर्या देवता यजुः प्राणायामे विनियोगः।

नीचे लिखे मन्त्रसे प्राणायाम करे। पद्मासन या सिद्धासनसे बैठकर पहिले एक दो बार श्वास खींचकर धीरे छोड़ देवें। पुनः अंगुष्ठा से नासिका के दक्षिण छिद्रको बन्दकर बायें छिद्रसे श्वास लेता जावे तथा प्राणायाम मन्त्र को तीन बार पढ़े और विष्णु का ध्यान नाभि में करे। इसके बाद नासिका के दोनों छिद्र बन्दकर तीन बार मन्त्र पढ़े तथा ब्रह्मा का ध्यान हृदय में करे। पुनः दक्षिण छिद्र से धीरे २ श्वास का परित्याग करे तथा मन्त्रों को पढ़ते समय भगवान शंकर का ध्यान ललाट में करे। इसी प्राणायाम को पूरक, कुम्भक, तथा रेचक क्रम से कहते हैं। इसको सफलता पूर्वक करने से समस्त सिद्धियां सम्भव हैं।

ॐभूः ॐभुवः ॐस्वः ॐमहः ॐजनः ॐतपः ॐसत्यम् ॐतत्सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धीमहि। धियो यो नः प्रचोदयात्। ॐआपो ज्योती रसोऽमृतं ब्रह्म भूर्भुवः स्वरोम्।

प्रातःकाल आचमन का विनियोग पढ़कर पृथ्वी पर जल छोड़ देवे।

सूर्यश्चमेति ब्रह्माऋषिः प्रकृतिश्छन्दः सूर्यो देवता अपामुपस्पर्शने विनियोगः।

रात्रिकृत सब ज्ञाताज्ञात पापों के क्षयार्थ निम्न मन्त्र को पढ़कर आचमन करे।

ॐसूर्यश्च मा मन्युश्च मन्युपतयश्च मन्युकृतेभ्यः पापेभ्यो रक्षन्ताम्। यद्रात्र्या पापमकार्षं मनसा वाचा हस्ताभ्यां पद्भ्यामुदरेण शिश्ना। रात्रिस्तदवलुम्पतु यत्किञ्चिद् दुरितं मयि इदमहं मामऽमृतयोनौ सूर्ये ज्योतिषि जुहोमि स्वाहा॥

निम्नलिखित विनियोग पढ़कर पृथ्वी पर जल छोड़ देवे।

आपो हिष्ठेत्यादित्र्यृचस्य सिन्धुद्वीप ऋषिर्गायत्री छन्दः आपो देवता मार्जने विनियोगः।

शरीर शुद्धि के लिये नीचे लिखे मन्त्रों द्वारा सात वाक्य से शरीर पर जल छोड़ें, आठवें से भूमि पर और नवें से पुनः मार्जन करे।

(१) ॐआपो हिष्ठा मयोभुवः। (२) ॐ ता न ऊर्जे दधातन। (३) ॐ महे रणाय चक्षसे. (४) ॐ यो वः शिवतमो रसः। (५) ॐतस्य भाजयतेह नः। (६) ॐउशतीरिव मातरः। (७) ॐतस्मा अरङ्गमामवः। (८) ॐयस्य क्षयाय जिन्वथ। (९) ॐआपो जनयथा च नः।

नीचे लिखा विनियोग पढ़कर पृथ्वी पर जल छोड़ देवे।

द्रुपदादिवेत्यस्य कोकिलो राजपुत्र ऋषिरनुष्टुप्छन्द आपो देवता मार्जने विनियोगः।

हाथ में जल लेकर मन्त्र को तीन बार पढ़, फिर उस जल को सिर पर छिड़क दें।

ॐद्रुपदादिव मुमुचानः स्विन्नः स्नातो मलादिव। पूतं पवित्रेणेवाज्यमापः शुन्धन्तु मैनसः।

विनियोग पढ़कर पृथ्वी पर जल छोड़ देवे।

अघमर्षणसूक्तस्याघमर्षणऋषिरनुष्टुप्छन्दो भाववृत्तो देवता पापनिरसने विनियोगः

दाहिने हाथ में जल लेकर उसको नासिका से लगाकर मन्त्र को पढ़े तथा जल बाईं ओर फेंक कर उसको न देखें।

ॐऋतञ्च सत्यञ्चाभीद्धात्तपसोऽध्यजायत। ततो रात्र्यजायत ततः समुद्रो अर्णवः। समुद्रादर्णवादधि संवत्सरो अजायत। अहोरात्राणि विदधद्विश्वस्य मिषतो वशी। सूर्याचन्द्रमसौ धाता यथापूर्वमकल्पयत्। दिवञ्च पृथिवीञ्चान्तरिक्षमथो स्वः। निम्न विनियोग पढ़कर पृथ्वी पर जल छोड़ दें। निम्न

ॐअन्तश्चरसीति तिरश्चीन ऋषिरनुष्टुप्छन्दः आपो देवता अपामुपस्पर्शने विनियोगः। मन्त्र को पढ़कर आचमन करें

ॐअन्तश्चरसि भूतेषु गुहायां विश्वतोमुखः। त्वं यज्ञस्त्वं वषट्कार आपो ज्योती रसोऽमृतम्।

सूर्यार्घः—सूर्य भगवान को पूर्वाभिमुख हो, गायत्री मन्त्र पढ़कर तीन बार अर्घ्य देवे।

सूर्योपस्थान—क्रमशः एक एक विनियोग को पढ़कर जल छोड़े तथा उसके साथ के मन्त्र को पढ़ते समय प्रातः तथा सायं सन्ध्या के लिये दोनों हाथ अञ्जली बनाकर उपस्थान करें तथा मध्याह्न सन्ध्या के लिये हाथ ऊपर उठाकर उपस्थान करें।

प्रथम विनियोग तथा मन्त्रः—

उद्वयमित्यस्य प्रस्कण्वऋषिरनुष्टुप्छन्दः सूर्यो देवता सूर्योपस्थाने विनियोगः॥ १॥ मन्त्रः— उद्वयं तमसस्परिस्वः पश्यन्त उत्तरम्। देवं देवत्रा सूर्यमगन्म ज्योतिरुत्तमम्॥

द्वितीय विनियोग तथा मन्त्रः—

उदुत्यमिति प्रस्कण्व ऋषिर्गायत्रीछन्दः सूर्यो देवता सूर्योपस्थाने विनियोगः॥२॥ मन्त्रः—ॐउदुत्यं जातवेदसं देवं वहन्ति केतवः। दृशे विश्वाय सूर्यम्॥ तृतीय विनियोग ॐचित्रमित्यस्य कौत्सऋषिस्त्रिष्टुप्छन्दः सूर्यो देवता सूर्योपस्थाने विनियोगः॥३॥ मन्त्रः—ॐचित्रं देवानामुदगादनीकं चक्षुर्मित्रस्य वरुणस्याग्नेः। आ प्रा द्यावापृथिवी अन्तरिक्षꣳसूर्य आत्मा जगतस्तस्थुषश्च॥

चतुर्थ विनियोग तथा मन्त्र—

तच्चक्षुरिति दध्यङ्ङाथर्वणऋषिरक्षरातीतपुर उष्णिक्छन्दःसूर्यो देवता सूर्योपस्थाने विनियोगः॥४॥ ॐतच्चक्षुर्देवहितं पुरस्ताच्छुक्रमुच्चरत्। पश्येम शरदः शतं जीवेम शरदः शतꣳशृणुयाम शरदः शतं प्रब्रवाम शरदः शतमदीनाः स्याम शरदः शतं भूयश्च शरदः शतात्।

अंगन्यास तीन बार करना चाहिये। एक एक मन्त्र को पढ़ता जावे तथा शरीर के निम्नोक्त अङ्गो का स्पर्श दाहिने हाथ से करे। छठे मन्त्र को पढ़ते समय ताली देकर शिर के चारो ओर चुटकी बजावे।

ॐ ॐहृदयाय नमः १ ॐभूः शिरसे स्वाहा २ ॐभुवः शिखायै वषट् ३ ॐस्वः कवचाय हुम् ४ ॐभूर्भुवः नेत्राभ्यां वौषट् ५ ॐभूर्भुवः स्वः अस्त्राय फट् ६।

गायत्री जपका विनियोग पढ़ तीन बार जल छोड़ दे।

ॐकारस्य ब्रह्मा ऋषिर्गायत्री छन्दोऽग्निर्देवता शुक्लो वर्णो जपे विनियोगः। त्रिव्याहृतीनां प्रजापतिर्ऋषिर्गायत्र्युष्णिगनुष्टुप्छन्दांस्यग्निवाय्वादित्या देवता जपे विनियोगः। गायत्र्या विश्वामित्र ऋषिर्गायत्री छन्दः सविता देवता जपे विनियोगः।

मन्त्र को पढ़कर गायत्री देवी के स्वरूपका ध्यान करे।

ॐश्वेतवर्णा समुद्दिष्टा कौशेयवसना तथा। श्वेतैर्विलेपनैः पुष्पैरलंकारैश्च भूषिता। आदित्यमण्डलस्था च ब्रह्मलोकगताथवा। अक्षसूत्रधरा देवी पद्मासनगता शुभा।

गायत्री आवाहन, मन्त्र का विनियोग पढ़कर पृथ्वी पर जल छोड़ दे।

तेजोऽसीति देवा ऋषयो गायत्री छन्दः शुक्रो देवता गायत्र्यावाहने विनियोगः।

नीचे के इन मन्त्रों के द्वारा गायत्रीदेवी का आवाहन करे।

ॐतेजोऽसि शुक्रमस्यमृतमसि धामनामासि प्रियं देवानामनाधृष्टं देवयजनमसि॥

ॐ गायत्र्यस्येकपदी द्विपदी त्रिपदी चतुष्पद्यपदसि नहि पद्यसे नमस्ते तुरीयाय दर्शताय पदाय परोरजसेऽसावदोम्।

यथाशक्ति गायत्री जप करे। कम से कम दश बार अवश्य करे।

गायत्री मन्त्रः—ॐ भूर्भुवः स्वः तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धीमहि। धियो यो नः प्रचोदयात्। निम्न मन्त्रको पढ़ते हुए प्रदक्षिणा करे। अथवा हाथ में जल लेकर अपने शिर के चारो ओर घुमाकर छोड़े।

यानि कानि च पापानि जन्मान्तरकृतानि च। तानि तानि प्रणश्यन्ति प्रदक्षिणपदे पदे।

गायत्रीका विसर्जन निम्न मन्त्र से करे—

उत्तमे शिखरे जाता भूम्यां पर्वतमूर्धनि। ब्राह्मणैरभ्यनुज्ञाता गच्छ देवि यथासुखम्॥

भगवद्देवि स्वस्थानं गच्छ।

मध्याह्नकाल की सन्ध्याके लिये विनियोग तथा आचमन मन्त्र—

आपः पुनन्त्विति विष्णुऋषिरनुष्टुप्छन्दः आपो देवता अपामुपस्पर्शने विनियोगः।

मन्त्र—ॐ आपः पुनन्तु पृथवीं पृथिवी पूता पुनातु माम्। पुनन्तु ब्रह्मणस्पतिर्ब्रह्मपूता पुनातु माम्॥ यदुच्छिष्टमभोज्यं च यद्वा दुश्चरितं मम। सर्वं पुनन्तु मामापोऽसतां च प्रतिग्रहꣳ स्वाहा॥

सायंकाले सन्ध्याके लिये विनियोग तथा मन्त्र—

विनियोगः—अग्निश्चमेति रुद्रऋषिः प्रकृतिश्छन्दोग्निर्देवता अपामुपस्पर्शने विनियोगः।

मन्त्र—ॐ अग्निश्च मा मन्युश्च मन्युपतयश्च मन्युकृतेभ्यः पापेभ्यो रक्षन्ताम्। यदह्ना पापमकार्षं मनसा वाचा हस्ताभ्यां पद्भ्यामुदरेण शिश्ना अहस्तदवलुम्पतु। यत्किञ्चिद्दुरितं मयि इदमहं मामऽमृतयोनौ सत्ये ज्योतिषि जुहोमि स्वाहा" ॥ इति सन्ध्याविधिः समाप्तः॥

२—देवर्षिमनुष्यपितृतर्पणम्—(१) तर्पण में काल की विशेषता—तर्पण का जल सूर्योदय से एक प्रहर तक अमृत, डेढ़ तक दुग्ध, साढ़े तीन तक जल रूपसे पितरों को प्राप्त होता है।

(२) तर्पण कर्ता—पूर्वाभिमुख हो कुशा के आसन पर बैठकर तीन बार आचमन कर बाद कुशा और जल लेकर संकल्प पढ़े।

(३) तर्पण संकल्प—ॐ अद्य ब्रह्मणोऽह्नि द्वितीयपरार्द्धे श्रीवैवस्वतमन्वन्तरे श्रीश्वेतवाराहकल्पे जम्बूद्वीपे भरतखण्डे आर्यावर्तैकदेशे कलियुगे कलिप्रथमचरणे पुण्यक्षेत्रे अमुकसंवत्सरे अमुकमासे अमुकपक्षे अमुकतिथौ अमुकवासरे अमुकगोत्रोत्पन्नः अमुकशर्माहं देवर्षिमनुष्यपितृतर्पणं करिष्ये।

(४) तर्पण तीर्थ—तर्पण के तीन तीर्थ हैं। (१) देवतीर्थ-अंगुलियों का अग्रभाग (२) कायतीर्थ (प्रजापति) सबसे छोटी अंगुलि का मूल (३) पितृतीर्थ—तर्जनी और अंगुष्ठ मूल का मध्यभागः—

अथ देव तर्पणम्—सव्य (बायें कन्धे पर जनेऊ रखकर) होकर देवतीर्थ से पूर्वमुख बैठकर त्रिकुशा और अक्षत से एक एक अञ्जलि जल प्रत्येक नाम को पढ़कर देवे।

ॐ ब्रह्मा तृप्यताम् १ ॐ विष्णुस्तृप्यताम् २ ॐ रुद्रस्तृप्यताम् ३ ॐ प्रजापतिस्तृप्यताम् ४ ॐ देवास्तृप्यन्ताम् ५ ॐ छन्दांसि तृप्यन्ताम् ६ ॐ ऋषयस्तृप्यन्ताम् ७ ॐ वेदास्तृप्यन्ताम् ८ ॐ पुराणाचार्यास्तृप्यन्ताम् ९ ॐ गन्धर्वास्तृप्यन्ताम् १० ॐ इतराचार्यास्तृप्यन्ताम् ११ ॐ संवत्सरः सावयवस्तृप्यताम् १२ ॐ देव्यस्तृप्यन्ताम् १३ ॐ अप्सरसस्तृप्यन्ताम् १४ ॐ देवानुगास्तृप्यन्ताम् १५ ॐ नागास्तृप्यन्ताम् १६ ॐ सागरास्तृप्यन्ताम् १७ ॐ पर्वतास्तृप्यन्ताम् १८ ॐ सरितस्तृप्यन्ताम् १९ ॐ मनुष्यास्तृप्यन्ताम् २० ॐ यक्षास्तृप्यन्ताम् २१ ॐ रक्षांसि तृप्यन्ताम् २२ ॐ पिशाचास्तृप्यन्ताम् २३ ॐसुपर्णास्तृप्यन्ताम् २४ ॐभूतानि तृप्यन्ताम् २५ ॐपशवस्तृप्यन्ताम् २६ ॐ वनस्पतयस्तृप्यन्ताम् २७ ॐ ओषधयस्तृप्यन्ताम् २८ ॐ भूतग्रामश्चतुर्विधस्तृप्यताम् २९।

अथ दिव्यमनुष्य तर्पणम्—"निवीती" अर्थात् माला के समान यज्ञोपवीत और अंगोछे को धारण कर कायतीर्थ से उत्तर मुख बैठकर त्रिकुशा और यव से दो दो अंजलि जल प्रत्येक को देवे।

ॐ सनकस्तृप्यताम् १ ॐ सनन्दनस्तृप्यताम् २ ॐ सनातनस्तृप्यताम् ३ ॐ कपिलस्तृप्यताम् ४ ॐ आसुरिस्तृप्यताम् ५ ॐ वोढुस्तृप्यताम् ६ ॐ पञ्चशिखस्तृप्यताम् ७।

अथ मरीच्यादितर्पणम्—पुनः सव्य होकर पूर्वाभिमुख देवतीर्थ से अक्षत सहित एक एक अञ्जलि जल नीचे के मरीच्यादि ऋषियों को देवताओं की तरह देवे।

ॐ मरीचिस्तृप्यताम् १ ॐ अत्रिस्तृप्यताम् २ ॐ अङ्गिरास्तृप्यताम् ३ ॐ पुलस्त्यस्तृप्यताम् ४ ॐ पुलहस्तृप्यताम् ५ ॐ क्रतुस्तृप्यताम् ६ ॐ प्रचेतास्तृप्यताम् ७ ॐ वशिष्ठस्तृप्यताम् ८ ॐ भृगुस्तृप्यताम् ९ ॐ नारदस्तृप्यताम् १०।

अथ पितृतर्पणम्—अपसव्य दक्षिण कन्धे पर यज्ञोपवीत को करके दक्षिण मुख हो, मोटक लेकर तीन तीन अञ्जलि जल तिल सहित वामजानु मोड़कर पितृतीर्थ द्वारा प्रत्येक को देवे।

CC-0 In Public Domain. Kirtikant Sharma Najafgarh Delhi Collection

ॐ कव्यवाडनलस्तृप्यतामिदं जलं तस्मैस्वधा, तस्मै स्वधा, तस्मै स्वधा. १ ॐ सोमस्तृप्यतामिदं जलं तस्मै स्वधा, तस्मै स्वधा, तस्मै स्वधा २ ॐ यमस्तृप्यतामिदं जलं तस्मै स्वधा, तस्मै स्वधा. तस्मै स्वधा ३ ॐ अर्यमातृप्यतामिदं जलं तस्मै स्वधा, तस्मै स्वधा, तस्मै स्वधा, ४ ॐ अग्निष्वात्ताः पितरस्तृप्यन्तामिदं जलं तेभ्यः स्वधा, तेभ्यः स्वधा, तेभ्यः स्वधा, ५ ॐ सोमपाः पितरस्तृप्यन्तामिदं जलं तेभ्यः स्वधा, तेभ्यः स्वधा, तेभ्यः स्वधा, ६ ॐ बर्हिषदः पितरस्तृप्यन्तामिदं जलं तेभ्यः स्वधा, तेभ्यः स्वधा, तेभ्यः स्वधा ७ ।

अथ यमतर्पणम्—पूर्वोक्त विधि से निम्न १४ यमों को भी तीन २ अञ्जलि जल देवे ।

ॐ यमाय नमः १ ॐ धर्मराजाय नमः २ ॐ मृत्यवे नमः ३ ॐ अन्तकाय नमः ४ ॐ वैवस्वताय नमः ५ ॐ कालाय नमः ६ ॐ सर्वभूतक्षयाय नमः ७ ॐ औदुम्बराय नमः ८ ॐ दध्नाय नमः ९ ॐ नीलाय नमः १० ॐ परमेष्ठिने नमः ११ ॐ वृकोदराय नमः १२ ॐ चित्राय नमः १३ ॐ चित्रगुप्ताय नमः १४ ।

अथ पितृतर्पणम्—तीन कुश को एक में लपेट कर इकट्ठा कर लेने को मोटक कहते हैं और तीन कुशको त्रिकुशा कहते हैं । तिल और कुश सहित तीन-तीन अञ्जलि जल पितरों को देवे ।

ॐ वसुरूपः अमुकगोत्रः अस्मत्पिता अमुकशर्मा तृप्यतामिदं जलं तस्मै स्वधा नमः ३ ॐ रुद्ररूपः अमुकगोत्रः अस्मत्पितामहः अमुकशर्मा तृप्यतामिदं जलं तस्मै स्वधा नमः ३ ॐ आदित्यरूपः अमुकगोत्रः अस्मत्प्रपितामहः अमुकशर्मा तृप्यतामिदं जलं तस्मै स्वधा नमः ३ ।

ॐ गायत्रीरूपा अमुकगोत्रा अस्मन्माता अमुकी देवी तृप्यतामिदं जलं तस्यै स्वधा नमः ३ । ॐ सावित्रीरूपा अमुकगोत्रा अस्मत्पितामही अमुकी देवी तृप्यतामिदं जलं तस्यै स्वधा नमः ३ ॐ सरस्वतीरूपा अमुकगोत्रा अस्मत्प्रपितामही अमुकी देवी तृप्यतामिदं जलं तस्यै स्वधा नमः. ३ ।

ॐ अमुकगोत्रः अस्मन्मातामहः अमुकशर्मा सपत्नीकस्तृप्यतामिदं जलं तस्मै स्वधा नमः ३ । ॐ अमुकगोत्रः अस्मत्प्रमातामहः अमुकशर्मा सपत्नीकस्तृप्यतामिदं जलं तस्मै स्वधा नमः ३ । ॐ अमुकगोत्रः अस्मद्वृद्धप्रमातामहः अमुकशर्मा तृप्यतामिदं जलं तस्मै स्वधा नमः ३ ।

इसी क्रम से पितृव्य, तत्पत्नी, भ्राता, तत्पत्नी, भगिनी, मातुल, मातुलानी, पितृष्वसा (फूआ) पैतृष्वस्त्रीय (फूआ का पुत्र), मातृष्वसा (मौसी) मातृष्वस्त्रीय, मातुलेयादि तथा पिता माता के सपिण्ड को एक एक अञ्जलि दिया जावे । ससुर, सास, गुरु का भी तर्पण करे । इसके अतिरिक्त और भी जो पितृ देव मानव आदि जिनको जल देना अभीष्ट हो नीचे लिखे मंत्र से जल देवे ।

ॐ आब्रह्मस्तम्बपर्यन्तं देवर्षिपितृमानवाः । तृप्यन्तु पितरः सर्वे मातृमातामहादयः ॥
अतीतकुलकोटीनां सप्तद्वीपनिवासिनाम् । आब्रह्मभुवनाल्लोकादिदमस्तु तिलोदकम् ॥

नीचे के श्लोक को पढ़ते समय बराबर जल देता जावे ।

येऽबान्धवा बान्धवा वा येऽन्यजन्मनि बान्धवाः । ते तृप्तिमखिला यान्तु यश्चास्मत्तोऽभिवाञ्छति ॥१॥

इस श्लोक को पढ़ते समय धोती के खूंट से जल पृथ्वी पर निचोड़ कर तर्पण करें ।

ये चास्माकं कुले जाता अपुत्रा गोत्रिणो मृताः । ते गृह्णन्तु मया दत्तं वस्त्रनिष्पीडनोदकम् ॥२॥

श्री भीष्म पितामह को अपसव्य होकर नीचे लिखे मन्त्र से अथवा केवल जल लेकर तीन अञ्जलि देवे । (ऐसा सौभाग्य बालब्रह्मचारी पितामह को ही प्राप्त है । जिसे सभी हिन्दू जनता अपना पितामह मान कर तर्पण करती है । यह हमारे देश का आदर्श है) ।

वैयाघ्रपदगोत्राय सांकृत्यप्रवराय च । अपुत्राय ददाम्येतज्जलं भीष्माय वर्मणे ।

सूर्यार्घ—सव्य होकर पूर्वाभिमुख निम्नलिखित मन्त्र से पुष्प गन्ध तुलसी आदि लेकर अर्घ्य देवे ।

ॐ एहि सूर्य सहस्रांशो तेजोराशे जगत्पते । अनुकम्पय मां भक्त्या गृहाणार्घ्यं दिवाकर ॥

अथ ... —निम्नलिखित ... से पुष्प, गन्ध, तुलसी आदि लेकर निम्न देवताओं के लिये पात्र में जल गिरावे ...

ॐ ब्रह्म यज्ञानं प्रथमं पुरस्ताद्विसीमतः सुरुचो वेन आवः । स बुध्न्या ... ॐ ब्रह्मणे नमः ॥१॥ ॐ इदं विष्णुर्विचक्रमे त्रेधा निदधे पदम् । समूढमस्य पांसुरे स्वाहा ॥ ॐ विष्णवे नमः ॥२॥ ॐ नमस्ते रुद्र मन्यव उतोत इषवे नमः । बाहुभ्यामुत ते नमः ॥ ॐ रुद्राय नमः ॥३॥ ॐ तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धीमहि । धियो यो नः प्रचोदयात् ॥ ॐ सवित्रे नमः ॥४॥ ॐ मित्रस्य चर्षणी धृतोऽवो देवस्य सानसि द्युम्नं चित्रश्रवस्तमम् ॥ ॐ मित्राय नमः ॥५॥ ॐ इमम्मे वरुण श्रुधी हवमद्या च मृडय । त्वामवस्युराचके । ॐ वरुणाय नमः ॥६॥ ... सम्भूतश्च योनिमसतश्च विवः ॥

अथ दिशां देवतानां च नमस्काराः—ॐ प्राच्यै दिशे नमः । इन्द्राय नमः । ॐ आग्नेय्यै० अग्नये नमः । ॐ दक्षिणायै० यमाय नमः । ॐ नैर्ऋत्यै निर्ऋतये नमः । ॐ पश्चिमायै० वरुणाय नमः । ॐ वायव्यै० वायवे नमः । ॐ उदीच्यै० कुबेराय नमः । ॐ ऐशान्यै० ईशानाय नमः ।

विसर्जन का मन्त्र—ॐ देवागातुविदो गातुं वित्त्वा गातुमित मनसस्पत इमन्देव यज्ञ ॐ स्वाहा वातेधाः ॥

अर्पणम्—अनेन तर्पणाख्यकर्मणा श्रीपरमेश्वरः प्रीयतां न मम । ॥इतिदेवर्षिमनुष्यपितृतर्पणविधिः॥

यज्ञोपवीत धारण करने का मन्त्र—

ॐ यज्ञोपवीतं परमं पवित्रं प्रजापतेर्यत्सहजं पुरस्तात् ।
आयुष्यमग्र्यं प्रतिमुञ्च शुभ्रं यज्ञोपवीतं बलमस्तु तेजः ।

यज्ञोपवीत त्यागने का मन्त्र—

एतावद्दिनपर्यन्तं ब्रह्म त्वं धारितं मया । जीर्णत्वात्त्वत्परित्यागो गच्छ सूत्र यथासुखम् ॥

पार्थिवपूजनविधिः ।

जहाँ शंकर जी का पूजन अभीष्ट हो, पूजन कर्ता गङ्गा की मिट्टी या शुद्ध मिट्टी लेकर शिव जी को बनावे तदनन्तर शिवलिंग को बाएँ हाथ पर रखकर—ॐ शिवाय नमः इस मन्त्र से पूजनादि सब कार्य करे । किसी किसी आचार्य का मत है कि—

"मृदाहरण संघट्टे प्रतिष्ठाह्वानमेव च, स्नपनं पूजनं चैव विसर्जनमतः परम् । हरोमहेश्वरश्चैव शूलपाणिः पिनाकधृक् । रुद्रः पशुपतिश्चैव महादेव इति क्रमः । अर्थात्-ॐहरायनमः इस मन्त्र से मिट्टी लेवे, ॐमहेश्वरायनमः इस मन्त्र से पानी डालकर साने और गोल बनावे, बाद में ॐ शूलपाणये नमः इस मन्त्र से प्रतिष्ठा कर ॐपिनाक धृषे नमः इस मन्त्र से आवाहन कर ॐरुद्राय नमः से स्नान तथा ॐपशुपतये नमः से पूजन और ॐ महादेवायनमः से विसर्जन कर दूसरे दिन मूर्ति को बहते हुए जल में छोड़ देवे ।

अथ गोदान प्रयोगः—कर्त्ता कृत्यनित्यकृत्यः । पुण्यकाले सवत्सां धेनुं द्विजं च यथाविभवं वस्त्रालंकारादिभिः सम्पूज्य गोशृङ्गमूलादिस्तनान्तस्थानादिषु देवताः पूजयेत् । तद्यथा शृङ्गमूले ब्रह्मविष्णुभ्यां नमः । ब्रह्मविष्णू पूजयामि शृङ्गाग्रे सर्वतीर्थेभ्यो नमः सर्वतीर्थानि पूजयामि एवं सर्वत्र शिरोमध्ये शिवाय । ललाटे देव्यै नमः । नासिकायां षण्मुखाय । नासापुटयोः कम्बलाश्वतरनागाभ्यां० कर्णयोः अश्विभ्यां० चक्षुषोः शशिभास्कराभ्याम् । दन्तेषु वायवे, जिह्वायां वरुणाय । हुंकारे सरस्वत्यै गण्डयोः पक्षमासाभ्याम् । ओष्ठयोः सन्ध्याद्वयाय । ग्रीवायाम् इन्द्राय । कुक्षिदेशे रक्षोभ्यः उरसि साध्येभ्यः । पादेषु धर्माय जंघासु अर्थाय ... खुरमध्ये गन्धर्वेभ्यः खुराग्रे पन्नगेभ्यः खुरपार्श्वभागे अप्सरोभ्यः । पृष्ठे एकादशरुद्रेभ्यः । सर्वसन्धिषु वसुभ्यः । श्रोणीतटे पितृभ्यः । लाङ्गूले सोमाय पुच्छे आदित्यरश्मिभ्यः । गोमूत्रे गंगायै । गोमये यमुनायै । क्षीरे सरस्वत्यै । दध्नि नर्मदायै । घृते अग्नये । रोमसु त्रयस्त्रिंशत्कोटिभ्यः । उदरे पृथिव्यै । पयोधरेषु चतुःसमुद्रेभ्यश्चतुरः समुद्रान्पूजयामि एता देवताश्चं ... विंशतिदेवकोटिभ्यः । ... द्वितीय पराद्धे इत्यादिना देशकालौ संकीर्त्य गोनामगोत्रशर्मणे सुपूजितायोदकपूर्वकं ... विष्णुप्रीतिकामः इमां प्रत्यक्षधेनुं सुवर्णशृङ्गीं रौप्यखुरीं ताम्र ... सकलकामः सर्वपापक्षयकामः ... कांस्योपदोहनीं सितवस्त्रयुगेनाच्छादितां सर्वाभरणभूषितां सोपस्करां पृष्ठीं घंटा-ग्रैवेयकां मुक्तालाङ्गूलां ... सतिल कुशोदकं दद्यात्—रुद्रदैवत्यां तुभ्यमहं सम्प्रददे नमम तिलपात्रं घृताक्तं गोपुच्छं कृत्वा विप्रहस्ते सतिल कुशोदकं दद्यात्—... विश्वरूपधरो देवः प्रीयतामनया गवा ।

मन्त्रस्तु—यज्ञसाधनभूताया विश्वस्याघविनाशिनी । ... सुवर्णदक्षिणां दद्यात्—प्रार्थयेत्—नमो गोभ्यः श्रीमतीभ्यः सौरभेयीभ्य ... दान प्रतिष्ठा सिद्ध्यर्थं ... पूजितासि ... एव च । नमो ब्रह्मसुताभ्यश्च पवित्राभ्यो नमो नमः । ... सुरभी ... पन्ना ... गावो ममाग्रतः सन्तु पृष्ठतः गावो मे हृदये सन्तु गवां ... हर मे पापं यन्मया दुष्कृतं कृतम् । ... प्रयोगः ॥ ... सर्वे ... ।

॥ बलिवैश्वदेवचक्रम् ॥

भोजन तैयार होने पर बलि वैश्वदेव का प्रयोग करना चाहिए । निम्नाङ्कित चक्र को बना कर, तदनुसार चक्र के पास एक तरफ अग्नि और एक तरफ जल रखकर क्रमानुसार दिए मन्त्रों द्वारा उक्त देवों का आवाहन पूजन करे ।

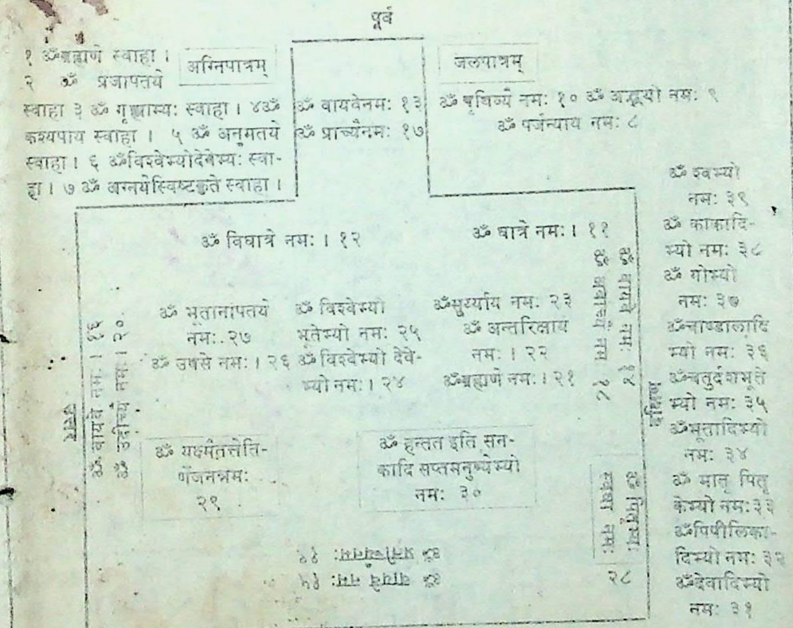

पञ्चसूना गृहस्थस्य चुल्लीपेषण्युपस्करः । कण्डनी चोदकुम्भस्तु बध्यते यास्तु वाहयन् ॥
तासां क्रमेण सर्वासां निष्कृत्यर्थं महर्षिभिः । पञ्च क्लृप्ता महायज्ञाः प्रत्यहं गृहमेधिनाम् ॥
अध्यापनं ब्रह्मयज्ञः, पितृयज्ञस्तु तर्पणम् । होमो दैवो बलिर्भौतो नृयज्ञोऽतिथिपूजनम् ॥
पञ्चैतान्यो महायज्ञान् न हापयति शक्तितः । स गृहेऽपि वसन् नित्यं सूना दोषैर्न लिप्यते ॥

चूल्हा चक्की, झाड़ू, ओखल तथा पीने के लिये जहाँ पानी रखा जाता है । इन पाँचों स्थानों में जीवों के मरने की सम्भावना रहती है । उन दोषों के निवृत्ति के लिए पञ्च महायज्ञ का विधान है । यदि पञ्च महायज्ञ न कर सके तो कम से कम प्रतिदिन भोजन बन जाने पर नमक रहित थोड़ा सा सामान निकाल कर पाँच बार हवन के रूप में अग्नि में डाल देवें । धार्मिक घरों में जिसे प्रायः सभी स्त्रियाँ करती हैं ।

१—अध्यापन (ब्रह्मयज्ञ कहा जाता है) ।
२—तर्पण (पितृयज्ञ) कहलाता है । ३—होम (देव यज्ञ) कहलाता है ।
४—बलि (... ...) कहलाता है । ५—अतिथिपूजन (नृयज्ञ) कहलाता है ।

कार्तिकेधात्रीपूजा ।

तत्र सकल्पः देशकालादि संकीर्तनानन्तरं नामगोत्रोच्चारणानन्तरं सर्वपापक्षयद्वारा श्रीदामोदरप्रीत्यर्थं धात्रीमूले श्रीदामोदरपूजां करिष्ये—पुरुषसूक्तेन षोडशोपचारैः संपूज्य गन्धपुष्पाक्षतयुतमर्घ्यं दद्यात् । अर्घ्यं गृहाण भगवन् सर्वकामप्रदो भव । अक्षया संततिर्मेऽस्तु दामोदर नमोऽस्तु ते ॥ ततो धात्रीं कुङ्कुमगन्धादिनाऽभ्यर्च्य पुष्पैः पूजयेत्—धात्र्यै नमः । शान्त्यै नमः । मेधायै नमः । प्रकृत्यै नमः । विष्णुपत्न्यै नमः । महालक्ष्म्यै नमः । रमायै नमः । कमलायै नमः । इन्दिरायै नमः । लोकमात्रे नमः । कल्याण्यै नमः । कमनीयायै नमः । सावित्र्यै नमः । ततस्तर्पणं कार्यम् सव्येन ।

पिता पितामहश्चान्ये अपुत्रा ये च गोत्रिणः । ते पिबन्तु मयादत्तं धात्रीमूलेऽक्षयं पयः ॥

धात्री का नाम आंवला है । इसके पूजन का विधान धार्मिक ग्रन्थों में विशेष रूप से किया है । मुख्यतया कार्तिक मास में आंवले का पूजन और वृक्ष के नीचे भोजन करने का अत्यधिक महत्व है । इसका सारांश यह है कि नगर में बसने वाली जनता भी निर्धारित किसी समय पर घर से बाहर जाकर स्वच्छ वायु मण्डल के सुख का अनुभव प्राप्त कर सके ।

श्रीतुलसीपूजाविधिः ।

केशवाय नमः इत्यादिना, तीन बार आचमन करके हस्त प्रक्षालन करे । संकल्प—देशकालौ संकीर्त्य ममात्मनः पुराणोक्तफलप्राप्त्यर्थं तथा पत्न्यासह अखण्डसुखसौभाग्यसन्तत्यायुरारोग्यैश्वर्याभिवृद्धिप्राप्तये श्रीतुलसीदेवीप्रीत्यर्थं तुलसीपूजनमहं करिष्ये—

श्रीतुलस्यै नमः इतिमन्त्रेण षोडशोपचारैः सम्पूज्य प्रदक्षिणां कृत्वा गन्धपुष्पयुक्तो नमस्कारः । तन्मन्त्रः । विष्णुप्रियकरे देवि तुलसि सुखदायिके । पुष्पाञ्जलिमयच्छामि पत्युरायुष्यवर्धिके ॥ अथ प्रार्थना—

सौभाग्य सन्तति देहि धनं धान्यं च मे सदा । आरोग्य शोकशमनं कुरु मे माधवप्रिये ॥
पूतनाभयसन्त्रासाद्रक्षितश्च यथा हरिः । तथा संसारसन्त्रासाद्रक्ष मे वंशमुत्तमम् ॥

प्रत्येक धार्मिक गृहस्थों के घर स्त्रियाँ तुलसी का पेड़ लगाकर नित्य पूजा करती हैं । इसके पूजन का शास्त्रों में अत्यधिक महत्व कहा गया है ।

सरस्वतीशयनम्

सरस्वत्याऽऽवाहनं तदङ्ग पूजनं च करिष्यामि, संकल्प—तत्र मूले आवाहन, पूर्वाषाढासु पूजन, उत्तराषाढासु बलिदानं तदङ्गभूतं पूजनं तदनन्तर श्रवणे विसर्जनाङ्गपूजां कृत्वा विसर्जयेत् ।

भावार्थ—सभी विद्याप्रेमी व्यक्तियों को चाहिए कि आश्विन शुक्ल में जिस दिन मूल नक्षत्र हो उस दिन अपनी २ पुस्तकों को स्वच्छ कर रखें और तीन दिन तक उक्त पूजनादि करें ।

गोवर्धन पूजा—(अन्नकूट)—कार्तिक शुक्ल प्रतिपदा के दिन—व्रजवासी लोग इन्द्र की पूजा किया करते थे, भगवान् कृष्ण ने उक्त दिन इन्द्र का पूजन न कराकर गोवर्धन पूजा कराई और गोवर्धन के रूप में सभी पकवान जिसे व्रजवासियों ने श्रद्धा पूर्वक गोवर्धन को चढ़ाया था, स्वयं भोग लगाया, फलतः इन्द्र कुपित होकर प्रलय कालिक मेघों द्वारा भीषण वृष्टि कराने लगे । जिससे व्रजवासी त्रस्त हो गये । अन्त में उनकी रक्षा के लिए भगवान् ने गोवर्धन को उठाया, यह कथा श्रीमद्भागवत के दशमस्कन्ध में विस्तृत है । इस दिन गोपूजन, और गोवर्धनपूजन का विशेष महत्व है ।

होली (होलिकादाह)—भक्त प्रह्लाद की बूआ ढुंढा नाम की राक्षसी थी । अपने भाई हिरण्यकशिपु की आज्ञा से प्रह्लाद को जलाने के लिए तैयार हुई । वरदान के कारण अग्नि देव उसे नहीं जला सकते थे । उक्त तिथि के दिन भक्त प्रह्लाद को गोदी में लेकर जलती हुई अग्नि में उसने प्रवेश किया । किन्तु भगवान् की कृपा से भक्त प्रह्लाद बच गये और वह जल गई । अतः प्रह्लाद की ... में यह उत्सव मनाया जाता है ।

Digitized by Sarayu Trust Foundation, Delhi and eGangotri.Funding by MoE-IKS
CC-0 In Public Domain. Kirtikant Sharma ...

Digitized by Sarayu Trust Foundation, Delhi and eGangotri.Funding by MoE-IKS

नोट—शुद्ध दशवर्ग [illegible] शांश
उसी राशिसे २।३० अंश [illegible] गना
करना तथा नवमांश जानने [illegible] कार
अन्यत्र पृष्ठ ६६ में दिया [illegible] इसी
तरह दशवर्ग बनानेकी [illegible] तीन
महर्षियोंकी अभिमत थं [illegible] नीन
क्रमसाध्यमिक है। कि [illegible] रण
जाननेके लिए गुरुवर [illegible] की बनायी फलितधिकास नामकी
पुस्तक को देखिए। मैं [illegible] करता हूँ कि विद्वज्जन इन बातों
पर विचार कर अपनी [illegible] त देकर मुझे अनुग्रहीत करेंगे।
सूर्यादि ग्रहों के उ [illegible] सं० २०२७ मेषसंक्रमण काल के
सू. उ. २।१७।१७।३७ [illegible] २६।१२।४० मं. उ. ४।१०।२।४६
बु. उ. ७।१०।२८।३ [illegible] ।१२।१२।४९ शु. उ. २।१९।५२।
३४ श. उ. ७।२१ [illegible] उच्च सुगं सिद्धान्तानुसार उप-
लब्ध होता है।

शुद्ध होराचक्रम्।

मे.	वृ.	मि.	क.	सि.	क.	अंशाः
तु.	वृ.	ध.	म.	कुं.	मी.	
सि.	मि.	सि.	तु.	ध.	कुं.	१५
वृ.	क.	क.	वृ.	म.	मी.	३०

सर्वघातचक्रम्

रोगार्ते गमने रणे नो मङ्गले।

जन्म	रा.	मे.	वृ.	मि.	क.	सि.	क.	तु.	वृ.	ध.	म.	कुं.	मी.
सू.	घा.	४	८	१२	५	९	१	६	१०	७	११	३	२
चं.	घा.	१	५	९	२	६	१०	३	७	४	८	११	१२
मं.	घा.	५	९	१	६	१०	२	७	११	८	१२	३	४
बु.	घा.	२	६	१०	३	७	११	३	८	५	९	१२	१
गु.	घा.	६	१०	२	७	११	३	८	१२	९	१	४	५
शु.	घा.	७	१०	३	८	१२	४	९	१	११	२	५	६
श.	घा.	३	७	११	४	८	१२	५	२	६	१०	१	२
रा.	घा.	८	७	६	४	५	१०	१२	१	२	९	११	३
के.	घा.	८	७	१०	१	११	५	६	४	२	३	१२	९
मा.	घा.	का.	मा.	पौ.	मा.	फा.	चै.	वै.	ज्ये.	आ.	श्रा.	भा.	आ.
ति.	घा.	१ ६ ११	५ १० १५	२ ७ १२	२ ७ १२	३ ८ १३	५ १० १५	४ ९ १४	१ ६ ११	३ ८ १३	४ ९ १४	३ ८ १३	५ १० १५
वार	घात	सू.	श.	चं.	बु.	श.	श.	गु.	शु.	शु.	मं.	गु.	शु.
न.	घा.	म.	ह.	स्वा.	अनु.	मू.	श्र.	श.	रे.	भ.	रो.	आ.	श्ले.
यो.	घा.	वि.	शु.	प.	व्या.	प्री.	शु.	शु.	व.	वै.	गं.	व्या.	व.
ल.	घा.	१	२	४	७	१०	१२	६	८	९	११	३	५
प्र.	घा.	मं.	शु.	बु.	चं.	सू.	बु.	शु.	मं.	गु.	श.	श.	गु.
पा.	घा.	पि.	वा.	स.	क.	पि.	वा.	स.	क.	पि.	वा.	स.	क.
क.	घा.	ब.	बै.	शू.	वि.	न.	वै.	शू.	वि.	ब.	बै.	शू.	वि.
सं.	घा.	पु.	स्त्री.	पु.	स्त्री.	पु.	स्त्री.	पु.	स्त्री.	पु.	स्त्री.	पु.	स्त्री
स.	घा.	क्रू.	सौ.	क्रू.	सौ.	क्रू.	सौ.	क्रू.	सौ.	क्रू.	सौ.	क्रू.	सौ.
स.	घा.	च.	स्थि.	द्वि.	च.	स्थि.	द्वि.	च.	स्थि.	द्वि.	च.	स्थि.	द्वि.
वर्ण	घा	र.	श्वेत.	हरि.	पांडु.	धूम्र.	चित्र.	कृष्ण.	कन.	पी.	कु.	धूम्र.	श्वेत

अथ लोके प्रसिद्धिसत्वात्—गृहनिर्माणे मण्डलेशानयनम्—स्वामिहस्तप्रमाणेन दीर्घविस्तार सम्मितम्। द्विगुण चाष्टभिर्भक्तं मण्डलाधिप उच्यते ॥ ध्वजो विष्णुर्यमी-वायुः कुबेरो धूर्जटिस्तथा। विधाता विघ्नराजश्च मण्डलेशाः प्रकीर्तिताः॥ अथा-त्रगणप्रमाणम् —(दीर्घ + विस्तार) × ६ दाता विचक्षणो भीरुः कलही नृप दानवः। क्लीबश्चौरो धनीचेति नामतुल्यं फलं स्मृतम्।

गणेशचतुर्थी कथा

श्रीगणेशउवाच ॥ भद्रे भाद्रपदे मासि संकष्टायाश्चतुर्थिका। अनेककष्टदा प्रोक्तासर्वसिद्धि प्रदायिनी ॥२॥ पूजा पूर्वविधानेन तस्य कार्य्या समन्ततः। विशेषं तु प्रवक्ष्यामि भोजनादिषु पार्वति ॥३॥ श्रीकृष्णउवाच—एवं निगदिते पुत्रे पुनः पप्रच्छ पार्वती। को विशेषः प्रकर्तव्य पूजने भोजनेषु च ॥४॥ श्रीगणेश-उवाच—गुरूपदिष्टमार्गेण भक्त्या तद्व्रतमाचरेत्। द्वादशेस्वपि मासेषु पृथग्नामभिरर्चयेत् ॥५॥ विनायकश्चैकदन्तः कृष्णपिंगो गजाननः। लम्बोदरो भालचन्द्रो हेरम्बो विकटस्तथा ॥६॥ वक्रतुण्डश्चाखुरथो विघ्नराजो गणाधिपः। द्वादशैर्नामभिश्चैतैरेकं पूज्येच्छुची ॥७॥ द्वादशेस्वपिमासेषु पूज्यते नामभिः पृथक् ॥ चतुर्थ्यां आसवत्थाय नित्यकृत्यं यथोदितम् ॥८॥ नलोह्यासीत्कृतयुगे पुण्यश्लोको नराधिपः। तस्य भार्य्या दमयन्तीति विश्रुता ॥९॥ तस्य दैववशात्ताप: स्त्रीवियोगविषादकृत्। तदा देव्या कृत ह्येतद् व्रतानामुत्तमं व्रतम् ॥१०॥ पार्वत्युवाच—केन वै विधिना पुत्र दमयन्तीबलोत्तमम् चकार नृपति लेभे तृतीये मासि शोभना ॥११॥ श्रीकृष्णउवाच एवं निगदितः पार्थ पार्वत्या विस्तरेण श्रृणुष्व तत् ॥१२॥ श्रीगणेश-गणनायकः। प्रोवाच वचन श्रीमान् विस्तरेण श्रृणुष्व तत् ॥१२॥ गजाश्च गजशालाया अश्वशाला-उवाच—नलनलस्य भूपस्य विपत्तिर्विपुलाभवत् ॥ गजाश्च गजशालाया मन्त्रिणोऽपिगतास्तस्य हृता हताः॥१३॥ कोशस्तु तस्करैर्नीतो गृहं दग्धं कृशानुना ॥ सर्वहृतोऽभवत् ॥ मन्त्रदेशस्ततो राजकार्यविनाशकाः ॥१४॥ बलकौतुकेनैव राजा सर्वहृतोऽभवत् ॥ नानाक्लेशैश्च पीडितः ॥ राजा स्वपुरान्निर्गतो वनम् ॥१५॥ दमयन्त्यासम तत्र नानाक्लेशैश्च पीडितः ॥ तत्रापि दमयन्ती च वियोगं प्राप दैवतः ॥१६॥ कस्मिंश्चिन्नगरे राजा भृत्यभावं समागतः ॥ कस्मिंश्चिद्विषये भार्या कस्मिंश्चिद्विषये सुतः ॥१७॥ भिक्षाटनिन्तस्तु ते सर्वे नानाव्याधिप्रपीडिताः। स्वकर्मभोगान् भुंजानः परस्परवियोगिनः ॥१८॥ एकदा दमयन्ती सा शरभंगं महामुनिम्। प्रणम्य पादयोर्मूर्ध्ना कृताञ्जलिरभाषत ॥१९॥ दमयन्त्युवाच—कथं भो मत्पतिप्राप्तिः पुत्रप्राप्तिः कथं भवेत्। कथं गजहयान् राज्यं नगरं नृपिराकुलं ॥२०॥ कथमेतादृशं भाग्यं मुने तद्वद निश्चि-तम्। गणेश उवाच—इति तस्या वचः श्रुत्वा शरभंगोऽब्रवीद्वचः ॥२१॥ शरभंग-उवाच—दमयन्ति श्रृणु वचो वक्ष्यामि हितकारकम्। महासंकष्टनाशनं सर्वकाम-प्रदं शुभम् ॥२२॥ भाद्रमासस्य या कृष्णचतुर्थी संकटा तु सा। तस्यां पूज्यो नरैः स्त्रीभिरेकदन्तो गजाननः ॥२३॥ पूर्वोक्तेन विधानेन भक्त्या प्रीत्या च श्रद्धया व्रतेनानेन भो देवि लब्धकामा भविष्यति ॥२४॥ मुनिनामैसंहाराजविधि-निश्चला मतिः। गणेश उवाच—दमयन्ती तदा चक्रे संकष्टव्रतमुत्तमम्। भाद्रे मासि कृतारम्भा गणनाथार्चने रता ॥२५॥ सप्तमासैः पतिं प्राप राज्यं पुत्रं तथैव च। तैनैव सुपदं राजा कृत्वा चैव व्रतोत्तमम् ॥२६॥ श्रीकृष्णउवाच—तथा पार्थ व्रतादस्माद्राज्यं प्राप्स्यसि निश्चितम्। वैरिणस्ते पराभूता भविष्यन्ति विशेषतः ॥२७॥ इति ते कथितं नृप व्रतानामुत्तमं व्रतम् ॥ करिष्यसि महाभाग सर्व-दुःखनिवारणम् ॥२८॥ इति श्रीस्कन्दपुराणे श्रीकृष्णयुधिष्ठिर संवादे भाद्रकृष्णचतुर्थीव्रतकथा समाप्ता ॥२९॥

CC-0 In Public Domain. Kirtikant Sharma Najafgarh Delhi Collection

Digitized by Sarayu Trust Foundation, Delhi and eGangotri.Funding by MoE-IKS

गणेश व्रत की संक्षिप्त कथा—गणेश व्रत की कथा स्कन्द पुराण में श्रीकृष्ण युधिष्ठिरसंवाद प्रकरण में लिखी गई है। जिस कथा को श्री गणेश जी ने श्री पार्वतीजी को सुनाया था, उसी को भगवान् श्रीकृष्ण ने अर्जुन को शत्रुओं के नाश के लिए उपदेश दिया।

श्री गणेशजी ने कहा है कि हे भद्रे! भाद्रपद मास में कृष्ण चतुर्थी के नाम से "संकटा चतुर्थी व्रत" है। सर्वसिद्धिदायिनी इस व्रत को करने से अनेकों फल प्राप्त होते हैं। सर्वप्रथम देवपूजनविधि के अनुसार पूजन करना चाहिए। पार्वती जी के पूछने पर श्री गणेश जी ने कहा कि गुरु उपदेशानुसार भक्तिपूर्वक व्रत को करे, और गणेश के इन बारह नामों (१ गणेश २ एकदन्त ३ कृष्णपिङ्ग ४ गजानन ५ लम्बोदर ६ भालचन्द्र ७ हेरम्ब ८ विकट ९ वक्रतुण्ड १० आखुरथ ११ विघ्नराज १२ गणाधिप) से पूजन करे और (तथा बारह मासों के कृष्णचतुर्थी को भी इसी क्रम से पूजन कर सकता है।) कथा सुनकर रात्रि में चन्द्रमा को अर्घ्य देवे।

कथा प्रारम्भ—कृतयुग में नल नामक पुण्यश्लोक राजा थे, जिनकी परमरूपवती दमयन्ती नाम की स्त्री थी। दैववशात् उस राजा की अपनी स्त्री से वियोग हुआ। किन्तु स्त्री ने इसी व्रत द्वारा पति को प्राप्त किया। माता पार्वती ने, गणेश जी से पूछा, किस प्रकार दमयन्ती ने उस व्रत को करके तीसरे मास राजा को प्राप्त किया (श्रीकृष्ण जी अर्जुन से बोले कि हे पार्थ जिस प्रकार गणेश जी ने माता पार्वती को कथा सुनायी थी उसे सुनो)। गणेश जी ने कहा कि हे माता, राजा नल के ऊपर एक समय विपत्ति आ पड़ी। और एकाएक उनका सर्वस्व नष्ट हो गया। सर्व विनाश होने पर राजा स्त्री के साथ वन में चले गये और बहुत कष्ट झेले। एकाएक दम्पति के ऊपर वियोग दुःख भी आ पड़ा। राजा किसी नगर में भृत्य होकर जीवन बिताने लगे। उनकी स्त्री पुत्र भी पृथक् पृथक् रह कर भिक्षावृत्ति से जीवन व्यतीत करने लगे। कुछ समय के बाद रानी दमयन्ती को शरभङ्ग मुनि का दर्शन मिला, मुनि के चरण पर गिर कर रानी ने पति और पुत्र की तथा धन-धान्य की प्राप्ति के लिए उपाय पूछा। श्री गणेश जी बोले कि दमयन्ती के इस प्रश्न पर शरभङ्ग मुनि ने कहा कि भाद्रपदकृष्णचतुर्थी के दिन गणेशव्रत है। उस दिन गणेश जी का पूजन करने से अपने मनोवाञ्छित फल प्राप्त होगा। गणेश जी बोले कि इस प्रकार उस व्रत को करके दमयन्ती अपने पति, पुत्र और राज्य सम्पत्ति सभी को प्राप्त कर सकी। भगवान् श्री कृष्ण ने राज्य प्राप्ति और शत्रुविनाश के लिए अर्जुन को इस व्रत का उपदेश दिया।

हरतालिका व्रत विधिः—मिट्टी का शिव पार्वती बनाकर कदली स्तम्भ से मण्डित चौकी पीढ़ा या वेदी पर स्थापित करे—और सायंकाल में स्नानादि से पवित्र होकर कौशेयवस्त्र पहन कर जल अक्षत हाथ में लेकर सङ्कल्प करे—देशकाली संकीर्त्य अमुकगोत्रा अमुकप्रवर अमुक नामाहम् सर्व पापक्षयपूर्वकसप्तजन्मसौभाग्यावधव्यपुत्रपौत्रादिवर्धकसमृद्धिपूर्वकशिवलोकप्राप्तिकामनयासौभाग्यसहरि-तालिकाव्रतनिमित्तकं यथाशक्तिजागरणपूर्वकञ्च उमामहेश्वरपूजनं करिष्ये—हाथ में पुष्प लेकर बद्धाञ्जलि होकर ध्यान करे—मन्त्र—मन्दारमालाकुलितालकायै कपालमालाङ्कितशेखराय। दिव्याम्बरायै च दिगम्बराय नमःशिवायै च नमः शिवाय ॥१॥ अथ आवाहनम्। आगच्छ देवि सर्वेशि सर्वदेवैश्च संस्तुते। अतस्त्वां पूजयिष्यामि प्रसन्ना भव पार्वती ॥२॥ अथध्यानम्—शिवे-शिवप्रियेदेवि मङ्गले च जगन्मयि। शिव कल्याणदे देवि शिवरूपे नमोऽस्तु ते ॥३॥ अथपाद्यम्। शिवरूपे नमस्तेऽस्तु शिवायै सततं नमः। शिवप्रीतियुता नित्यं पाद्यं मे प्रतिगृह्यताम् ॥४॥ अथार्घ्यम्। संसारतापविच्छेदं कुरु मे गिरिवासिनि। सर्वकामप्रदे देवि अर्घ्यं मे प्रतिगृह्यताम् ॥५॥ अथाचमनम्। राजसौभाग्यदे देवि प्रसन्ना भव पार्वति। मन्त्रेणानेन देवि त्वं पूजितासि महेश्वरि ॥६॥ लोकानां तुष्टि-कर्त्रीत्वं भुक्तिदा च सदा नृणाम्। वाञ्छितं देहि मे नित्यं दुरितं च विनाशय ॥७॥ ततः पञ्चामृत स्नानम्—पञ्चनद्यः सरस्वती अभिवन्ति सस्रोतसः। सरस्वतीतु पञ्चधा स देशोऽभवत्सरित् ॥८॥ अथ वस्त्रम्—वस्त्र युग्मं गृहाणेदं देवि देवश्च कल्पितम्। सर्वसिद्धिप्रदे देवि मङ्गलं कुरु मे सदा ॥९॥ अथचन्दनम्-चन्दनेन सुगन्धेन कर्पूरागरुकुङ्कुमैः। लेपयं सर्वगात्राणि शीतलं च हरप्रिये ॥१०॥ अथाक्षतान्-रक्षितां कुङ्कुमैर्युक्तान् गृहाण। पूजये [illegible] देवीं भुवनैश्वर्य पार्वतीम् ॥११॥ अथ पुष्पम्—माल्यादीनि सुगन्धीनि मालत्यादीनि वै प्रभो। मया दत्तानि पूजार्थं गृहाण परमेश्वरि। अथ धूपम्—चन्दनागुरुकस्तूरीकुंकुमाढ्यो मनोहरः। भक्त्या दत्तो मयादेवि धूपोऽयं प्रतिगृह्यताम्। अथदीपम्—त्वं ज्योतिः सर्वदेवानां तेजसां तेज उत्तमम्। आत्मज्योतिः परध्यानं दीपोऽयं प्रतिगृह्यताम् ॥१४॥ अथनैवेद्यम्। नैवेद्यं गृह्यतां देवि भक्ति मे निश्चलां कुरु। ईप्सितं च वरं देहि परत्र-चपरांगतिम् ॥१५॥ अथफलम्—इदं फलं मयादेवि स्थापितं पुरतस्तव। तेन मे सफलावाप्तिर्भवे-ज्जन्मनिजन्मनि ॥१६॥ अथताम्बूलम्—पूगीफलंमहादिव्यं नागवल्लीदलैर्युतम्। कर्पूरेण समा-युक्तं ताम्बूलं प्रतिगृह्यताम् ॥१७॥ अथप्रार्थना—सौभाग्यञ्चाप्यवैधव्यं पुत्रपौत्रादिकं सुखम्। बहुपुण्यफलं सर्वं ततः शान्तिं च देहिमे ॥१८॥ मन्त्रहीनं क्रियाहीनं भक्तिहीनं यदीश्वरि। पूजितासि महादेवि सम्पूर्णञ्च तदस्तुमे। इति पूजाविधि समाप्तः।

श्री गणेशायनमः॥ अथ हरितालिकाव्रतकथा श्रवणं कुर्यात्। तद्यथा—मंदारमालाकुलिताल-कायै कपालमलांकितशेखराय। दिव्याम्बरायै च दिगंबराय नमः शिवायै च नमः शिवाय ॥१॥ कैलाशशिखरे रम्ये गौरी पृच्छति शंकरम्॥ गुह्याद्गुह्यतरंगुह्यं कथयस्व महेश्वरः ॥२॥ सर्वेषां सर्व धर्माणामल्पायासं महत्फलम्। प्रसन्नोऽसि यदानाथ तथ्यंब्रूहि ममाग्रतः ॥३॥ केनत्वं हि मया-प्राप्तस्तपोदानव्रतादिना। अनादिमध्यनिधनोभर्ताचैव जगत्प्रभुः ॥ ईश्वरउवाच॥ शृणुदेवि-प्रवक्ष्यामि तवाग्रे व्रतमुत्तमम्। यद्गोप्यं ममसर्वस्वं कथयामि तव प्रिये ॥५॥ यथा चोडुगणेचन्द्रो-ग्रहाणां भानुरेव च। वर्णानां च यथा विप्रो देवानां विष्णुरेव च ॥६॥ नदीनां च यथा गंगा पुराणानां च भारतम्। वेदानां च यथा साम इन्द्रियाणां मनो यथा ॥७॥ पुराणवेदसर्वस्वं आगमे च यथोदितम्। एकाग्रेण शृणुष्वैतद्यथा दृष्टं पुराव्रतम् ॥८॥ येन व्रतप्रभावेण प्राप्तमर्द्धासनं मम। तत्सर्वं कथयिष्येऽहं त्वं मम प्रेयसी यतः ॥९॥ भाद्रेमासि सितेपक्षे तृतीयाहस्तसंयुते। तदनुष्ठानमात्रेण सर्वपापात्प्रमुच्यते ॥१०॥ शृणुदेवि त्वया पूर्वं यद्व्रतं चरितं महत्। तत्सर्वं कथयिष्यामि यथावृत्तं हिमालये ॥११॥ पार्वत्युवाच—कथं कृतं मयानाथ व्रतानामुत्तम व्रतम्। तत्सर्वं श्रोतुमिच्छामि त्वत्सकाशान्महेश्वर ॥१२॥ शिवउवाच—अस्ति तत्र महान्दिव्यो हिमवान्वै नगेश्वरः। नाना भूमिसमाकीर्णो नानाद्रुमसमाकुलः ॥१३॥ नानापक्षिसमायुक्तो नानामृगविचित्रितः। यत्रदेवाः सगन्धर्वाः सिद्धचारणगुह्यकाः ॥१४॥ विचरन्ति सदा हृष्टा गन्धर्वाः गीततत्पराः। स्फटिकैः काञ्चनैः शृंगं मणिवैदूर्यभूषितम् ॥१५॥ भुजैर्लिखन्निवाकाशं सुहृदो मंदिरं यथा। हिमेन पूरितं सर्वं गंगाध्वनि-निनादितम् ॥१६॥ पार्वति त्वं यथा बाल्ये पर्यचरती तपः। अब्दद्वादशकं देवि धूम्रपाना अधोमुखी ॥१७॥ संवत्सरचतुःषष्टि पक्वपर्णाशिनं कृतम्। माघमासे जले मग्ना वैशाखे चाग्निसेविनी ॥१८॥ श्रावणे च वहिर्वासा अन्नपानविवर्जिता। दृष्ट्वा तातेन तत्कष्टं चिन्तया दुःखितोऽभवत् ॥१९॥ कस्मै देया मया कन्या एवं चितातुरोऽभवत्। तदैवावसरे प्राप्तो ब्रह्मपुत्रस्तु धर्मवित् ॥२०॥ नारदो मुनिशार्दूलः शैलपुत्री दिदृक्षया। दत्त्वार्घ्यं विष्टरं पाद्यं नारद प्रोक्तवान् गिरिः ॥२१॥ हिमवानु-वाच॥ किमर्थमागतः स्वामिन् वदस्व मुनिसत्तम। महाभाग्येन सम्प्राप्तः त्वदागमनमुत्तमम् ॥२२॥ नारदउवाच—शृणु शैलेन्द्र मद्वाक्यं विष्णुना प्रेषितोऽस्म्यहम्। योग्यं योग्याय दातव्यं कन्यारत्नमिदं त्वया ॥२३॥ वासुदेव समो नास्ति ब्रह्मशक्रशिवादिषु। तस्माद्देया त्वया कन्या अत्रार्थे सम्मतं मम ॥२४॥ हिमवानुवाच—वासुदेवः स्वयंदेवः कन्यां प्रार्थयते यदि। तदा मया प्रदातव्या त्वदागमन-गौरवात् ॥२५॥ इत्येवं कथितं श्रुत्वा नभस्यन्तर्दधे मुनिः। ययौ पीताम्बरधरं शंखचक्रगदाधृतम् ॥२६॥ कृताञ्जलिपुटो भूत्वा मुनीन्द्रस्तमभाषत॥ नारदउवाच—शृणुदेवभवत्कार्यं विवाहो निश्चितस्तव ॥२७॥ हिमवांस्तु ततो गौरीमुवाच वचनं मुदा। दत्तासि त्वं मया पुत्रि देवेत्वं गरुड-ध्वजे ॥२८॥ श्रुत्वा वाक्यं पितुर्देवि गता च सखिमन्दिरम्। भूमौ पतित्वा सा तत्र विलापाति दुःखिता ॥२९॥ विलपन्ती तदा दृष्ट्वा सखीवचनमब्रवीत्॥ सख्युवाच—किमर्थं दुःखिता देवि कथयस्व ममाग्रतः ॥३०॥ यद्भवत्याभिलषितं करिष्येऽहं न संशयः। पार्वत्युवाच—सखि शृणु सम्प्रीत्यामनोऽभिलषितं मम ॥३१॥ महादेवं च भर्तारं करिष्येऽहं न संशयः। एतन्मे चिन्तितं कार्यं तातेन कृतमन्यथा ॥३२॥ तस्माद्देहपरित्यागं करिष्येऽहं न संशयः पार्वत्या वचनं श्रुत्वा सखी वचनमब्रवीत् ॥३३॥ सख्युवाच—पिता यत्र न जानाति गमिष्यामि हि तद्वनम्। इत्येवं सम्मतं कृत्वा नीतासि त्वं महद्वनम् ॥३४॥ पिता निरीक्षयामास हिमवांस्तु गृहे गृहे। केन नीता च मे पुत्री देव दानव किन्नरैः ॥३५॥ नारदाग्रे कृतं सत्यं [illegible] ॥३६॥ [illegible]

[illegible]

मिथुन—राशिलग्नवालों के लिए वर्ष का परिणाम बहुत ही उत्तम है। जिन कार्यों को आरम्भ करेंगे उनमें सफलता तो होगी किन्तु ऐसे कार्यों में भी सफलता दृष्टिगोचर होगी जिसे प्रयास नहीं होगा। धन-परिवार का सुख उत्तम रहेगा। और राज्यपक्ष से विशेष लाभ होगा। वर्ष का ३, ९ और ११ माह नेष्ट और शेष श्रेष्ठ रहेंगे।

कर्क—राशिलग्नवालों के लिये राहु और केतु मन्द रहेंगे जिनके कारण शारीरिक कौटुम्बिक बाधा होगी। किन्तु कर्मस्थान में शनि के होने से कर्त्तव्य की दिशा में अधिक सफलता होगी। शुभदायक नहीं रहेगा। वर्ष का २, ८, १० माह नेष्ट और शेष सामान्य रहेगा।

सिंह—राशिलग्नवालों के लिए वर्ष मन्द रहेगा। राहु, केतु के कारण भौतिकबाधा अधिक। जिसके कारण शारीरिक, पारिवारिक और मानसिक कष्ट विशेष रहेगा। और खर्च की अधिकता तथा आय की न्यूनता रहेगी। राहु, केतु का जपदान कराने से उत्तम रहेगा। वर्ष का ९ और १० माह नेष्ट शेष सम है।

कन्या—राशिलग्न वालों के लिये शनि पूरे वर्ष कष्टदायक रहेंगे। वायुविकार उदरविकार शारीरिक कष्ट आर्थिक विषमता मानसिक चिन्ता और चोरी आदि से धनहानि की आशङ्का। कष्टप्रतीत होने पर शनि, केतु का जपदान कराना चाहिये वर्ष का ६, ८, ९ और १२ माह और शेष सामान्य रहेंगे।

तुला—राशिलग्न वालों के लिये यद्यपि संकट अधिक रहेगा, किन्तु प्रत्येक कार्यों में सफलता। साथ ही मंगलकार्य भी होने का योग है। विद्याक्षेत्र में बाधा होने पर भी सफलता है। साथ ही आर्थिक स्थिति वर्ष के उत्तरार्द्ध में उत्तम रहेगी। वर्ष का ५, ६, ७, ८ और माह मन्द शेष उत्तम रहेंगे।

वृश्चिक राशिलग्न वालों के लिये राहु, गुरु के अतिरिक्त सभी ग्रह उत्तम हैं। गुरुवार का व्रत करने से किसी प्रकार की बाधा नहीं होगी। साथ ही विविध कार्यों में प्रयास से सफलता होगी। वर्ष के ४, ५, ६, ८ और १० माह मन्द और शेष प्रायः उत्तम रहेंगे।

धनु—राशिलग्न वालों के लिये वर्ष का परिणाम विशेषोत्तम है। प्रयत्न में आशातीत सफलता का योग है। विद्या के क्षेत्र में कुछ बाधा है, किन्तु शरीर, धन, परिवार आदि के लिये उत्तम रहेगा। वर्ष का ३, ५, ६, ७ और १० माह नेष्ट और शेष उत्तम रहेंगे।

मकर—राशिलग्न वालों के लिये वर्ष मन्द है। राशि से द्वितीय राहु, चतुर्थ शनि, अष्टम केतु। शारीरिक, कौटुम्बिक एवं आर्थिक बाधा होगी। किन्तु शनि, राहु, केतु का पुरश्चरण करने से आशातीत सफलता प्राप्त होगी। वर्ष का २, ३, ४, ५, ८ माह मन्द शेष प्रायः उत्तम रहेंगे।

कुम्भ—राशिलग्न वालों के लिये राहु, केतु मन्द हैं। किन्तु गुरु और शनि बहुत ही उत्तम दायक हैं। इसका परिणाम यह है कि स्थायी निवास से अन्यत्र रहने पर फल उत्तम होगा। राहु, केतु का पुरश्चरण कराने से जीवन के प्रत्येक दिशा में अद्भुत सफलता होगी। वर्ष का १, २, ३, ४ और ७ माह मन्द और शेष प्रायः शुभ हैं।

मीन—राशिलग्न वालों के लिये शनि की साढ़ेसाती रहेगी। साथ ही राहु, गुरु भी मन्द। शारीरिक, आर्थिक, कौटुम्बिक पीड़ा रहेगी। किन्तु शनि, राहु एवं गुरु का जपदान से लाभ होगा। वर्ष का १, २, ३, ६ और १२ माह नेष्ट और शेष सामान्य रहेगा।

इस वर्ष मीन, मेष और वृष राशि पर शनि की साढ़ेसाती रहेगी अतः उक्त राशि वालों को जपदान एवं व्रत पूरे वर्ष करना चाहिये।

तथा ज्योतिष सम्बन्धी विशेष जानकारी के लिए नीचे लिखे पते से पत्र व्यवहार करें—

ज्योतिषशास्त्राचार्य

श्री पं० राजमोहन उपाध्याय एम० ए०
अध्यक्ष, ज्योतिष, विज्ञ[illegible] विभाग
हिन्दू विश्वविद्यालय, काशी

CC-0 In Public Domain. Kirtika[illegible] Najafgarh Delhi Collection